

Bundel van de Raadsavond van 10 november 2020

Agenda bijlagen

Agenda openbare raadsavond.docx

Planning Raadsvergadering 10 november.docx

- A OVER & WEER
Annotaties Over en weer.docx
- A.a Mededelingen.
- A.b Bespreking lijst met toezeggingen Raadsavond en Politieke Avond.
Lijst van toezeggingen (raad 10 november 2020) - d.d. 9 november.pdf
- A.c Bespreking lijst ingekomen stukken: zie voor de lijst en achterliggende stukken agendapunt B-03 van de raadsvergadering.
Ac1. Pro Duiven - Vragen over ingekomen stukken voor Over en Weer 10112020.docx
Ac2. GroenLinks - vragen over ingekomen stukken voor over en weer 10 november 2020.docx
- A.d Vragen raadsleden en fractieassistenten.
Ad1. Pro Duiven - Vragen voor Over en Weer 10112020.docx
Ad2. GroenLinks - Vragen voor over en weer 10 november 2020.docx
Ad3. CDA - Vragen voor over en weer 10 november 2020.docx
A2. College van B&W - Memo beantwoording vragen CDA over Onder de Toren dd 10 november 2020.pdf
- B RAADSVERGADERING
- B TECHNISCH BLOK
- B.01 Opening.
- B.02 Vaststelling van de agenda.
- B.03 Vaststelling lijst ingekomen stukken.
0. Lijst ingekomen stukken ABCD - 10 november 2020.docx
- B.03.A - informatie van het college ter kennisname
(memo's, kennisgevingen, beantwoording schriftelijke vragen RvO)
A1. College van B&W - Kennisgeving Voortgang woningbouwlocaties september 2020.pdf
A2. College van B&W - Zienswijze op initiatiefvoorstel openbare oplaadpunten.pdf
A3a. College van B&W - Kennisgeving Evaluatie basisteam sociaal domein.pdf
A3b. bijlage - Notitie Evaluatie basisteam transformatie Sociaal Domein Duiven.pdf
A4. College van B&W - Kennisgeving Gevolgen Septembercirculaire voor de Meerjarenbegroting.pdf
A5. College van B&W - Beantwoording (C2 13 okt) Pro Duiven - Schriftelijke vragen RvO - Abellio.pdf
A6a. College van B&W - Kennisgeving Liemerse Woonagenda.pdf
A6b. bijlage - Liemerse Woonagenda koers voor 2020-2025.pdf
A7a. College van B&W - Kennisgeving Contourennotitie Verstedelijkingsstrategie regio Arnhem-Nijmegen en Foodvalley.pdf
A7b. bijlage 1 - Contourennotitie Uitgangspunten verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-FoodValley' (201481032).pdf
A8. College van B&W - Kennisgeving stand van zaken Vitaal Centrum Duiven.pdf
A9a. College van B&W - Kennisgeving Voorbereiding Participatieverordening en Uitdaagrecht.pdf
A9b. bijlage 1 - Uitdaagrecht Duiven – voorlopige werkwijze (201479540_1).pdf
A9c. bijlage 2 - Uitdaagrecht Duiven - schema (201479570).pdf
A9d. bijlage 4 - Routeplanner Right to Challenge (van netwerk R2C; datum december 2018) (201480103).pdf
A9e. bijlage 5 - Brief VNG over consultatie wetsvoorstel Wet versterking participatie op decentraal niveau (201480104).pdf

A10a. College van B&W - Beantwoording (C2-23 sept) Schriftelijke vragen Lokaal Alternatief - Ventilatie in schoolgebouwen en lokalen.pdf

A10b. bijlage a -Brief d.d. 5 oktober 2020 van Liemers Novum aan de oudersverzorgers .pdf

A10c. bijlage b -Brief d.d. 30 september 2020 van Innerwaard aan de oudersverzorgers.pdf

A10d. bijlage c - Brief d.d. 30 september 2020 van Innerwaard aan de medewerkers.pdf

A10e. bijlage d - Brief d.d. 12-8-2020 minister van Onderwijs aan onderwijssector over opening na de zomervakantie en ventilatie.pdf

A10f. bijlage e - Bijlage bij de brief van 12-8-2020 Rol ventilatie bij verspreiding coronavirus en afstandsregels binnen scholen.pdf

A10g. bijlage f - Beleidsreactie minister van Onderwijs d.d. 1-10-2020 eindrapport Rapportage Landelijk Coördinatieteam Ventilatie op Scholen.pdf

A10h. bijlage g - Eindrapport Landelijk Coördinatieteam Ventilatie op Scholen d.d. 1-10-2020.pdf

B.03.B

- overige informatie ter kennisname

(ter kennisname brieven etc. van stichtingen, persberichten)

B1. ODRA - Ontvangen reactie op zienswijze ODRA d.d. 14 september 2020.pdf

B2. BOVAK - Voorbereiding kermisseizoen 2021.pdf

B.03.C

- afhandeling door het college

(brieven/verzoeken van bv bewoners, organisaties over gemeentezaken, ingekomen schriftelijke vragen RvO))

C1. Pro Duiven - Schriftelijke vragen RvO - Politie.docx

C2. Lokaal Alternatief - Schriftelijke vragen RvO - Uitbreidingslocaties.docx

C3. Bewonersgroep Zuidrand - Verzoekschrift Uitstel Besluitvorming Uitbreidingslocaties.pdf

C4. Landraad - Zienswijze bewoners Hogeweg e.o. inzake woningbouwplannen.pdf

B.03.D

- stukken ter agendering voor informatieronde

(stukken in voorbereiding en ter agendering)

C

HAMERSTUKKEN

C.04

Vaststelling bestemmingsplan Engsestraat 22 Duiven

De raad wordt gevraagd om het bestemmingsplan op het perceel Engsestraat 22 te wijzigen zodat de initiatiefnemer een extra vrijstaande woning kan bouwen op de plek waar nu nog een boerderij en schuur staat.

Behandeladvies Vaststelling bestemmingsplan Engsestraat 22 Duiven.docx

1a. Raadsvoorstel Vaststelling Bestemmingsplan Engsestraat 22 Duiven - getekend.pdf

1b. Raadsvoorstel Vaststelling Bestemmingsplan Engsestraat 22 - 201478686.pdf

2. Concept Raadsbesluit Vaststelling Bestemmingsplan Engsestraat 22 - 201479000.pdf

Bijlage 1 - bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven - Toelichting (201467555).pdf

Bijlage 2 - bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven - Regels (201467558).pdf

Bijlage 3 - bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven - Bijlage bij de Regels (201467559).pdf

Bijlage 4 - bestemmingsplan Engsestraat 22 Duiven - Bijlage bij de Toelichting (201467564).pdf

Bijlage 5a - Verbeelding 1+2 - Plankaart Engsestraat 22 (29-6-2020)-1).pdf

Bijlage 5b - Verbeelding 1+2 - Plankaart Engsestraat 22 (19-6-2020)-2).pdf

C.05

* Veranderen Vergaderpraktijk - afgevoerd van de agenda

C.06

Evenementenvisie en beleid

Er wordt een nieuw evenementenbeleid voorbereid dat op een andere, integrale en praktische manier wordt ingestoken. Samen met inwoners, verenigingen en ondernemers wordt naar nieuwe mogelijkheden gekeken.

Behandeladvies Evenementenvisie geactualiseerd met opbrengst 29102020.docx

1a. Raadsvoorstel Evenementenvisie en beleid - getekend.pdf

1b. Raadsvoorstel Evenementenvisie en beleid - 201479074.pdf

2. Concept Raadsbesluit Evenementenvisie en beleid - 201479122.pdf

3. Bijlage - Evenementen visie & participatieproces - 201479126.pdf

bijlage - College van B&W - Kennisgeving Vrijtijdseconomie in nationaal, regionaal, Liemers en Duivens perspectief - 21 januari 2020.pdf

Vragen GroenLinks Evenementenbeleid met beantwoording.pdf

D

BESPREEKSTUKKEN

- D.07 Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023
In 2016 is het mobiliteitsplan 2016-2026 vastgesteld. Hierin staat beleid op het gebied van verkeer en vervoer. Elk jaar wordt op basis van dit plan een uitvoeringsagenda voorgelegd aan de gemeenteraad, waarin wordt voorgesteld om uitvoering te geven aan een aantal concrete projecten.
Behandeladvies Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 – 2023 met opbrengst 27102020.docx
1a. Raadsvoorstel Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 – 2023 - getekend.pdf
1b. Raadsvoorstel Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan 2020-2023 - 201475009.pdf
2. Concept Raadsbesluit Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan 2020-2023 - 201475012.pdf
3. Bijlage 1 - Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023 -201456814.pdf
4. bijlage - Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2017-2020- 16int03598.pdf
Lokaal Alternatief - Vragen over Uitvoeringsagenda mobiliteitsplan met antwoorden.docx
Lokaal Alternatief - Vragen over Uitvoeringsagenda mobiliteitsplan met antwoorden.pdf
PvdA - Vragen over Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023 .docx
- D.07.1 PvdA-DOED - Amendement Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023 - ingetrokken
PvdA-DOED - Amendement Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023.docx
- D.08 Burgerbegroting: einde experiment
In dit voorstel wordt aan de raad voorgesteld om definitief af te zien van de invoering van een vorm van burgerbegroting en verdere experimenten daarmee te stoppen.
Behandeladvies Burgerbegroting - einde experiment inclusief opbrengst Politieke Avond 29-10.docx
1a. Raadsvoorstel Burgerbegroting - einde experiment - getekend.pdf
1b. Raadsvoorstel Burgerbegroting - einde experiment - 201477551.pdf
2. Raadsbesluit Burgerbegroting - einde experiment (201478557) - geamendeerd.docx
2. Concept Raadsbesluit Burgerbegroting - einde experiment - 201478557.pdf
3. bijlage - College van B&W - Kennisgeving Voortgang tweede experiment Burgerbegroting - 12 maart 2020.pdf
4. bijlage - Raadsbesluit Burgerbegroting voorlopige evaluatie 1e experiment en voorstel vervolg - getekend.pdf
5. bijlage - Brief burgerbegroting SP Duiven - 5 maart 2020.pdf
- D.08.1 PvdA-D66 - Amendement Burgerbegroting: einde experiment
PvdA-D66 - Amendement Burgerbegroting - einde experiment.docx
- D.09 Algemene beschouwingen
CDA - 201109 Algemene beschouwingen begroting 2021.docx
VVD - Algemene beschouwingen Programmabegroting 2021.docx
DOED - Algemene Beschouwingen 10 november 2020 MJPB.docx
GroenLinks - Algemene beschouwingen 10 november 2020.pdf
SP - Algemene beschouwingen 10 november 2020.pdf
LA - algemene beschouwing 10 nov 2020.docx
PvdA - Algemene Beschouwingen 10 november 2020.pdf
D66 - Algemene beschouwingen D66 Duiven.pdf
- D.09 Meerjarenprogrammabegroting 2021-2024 gemeente Duiven
Voor de zomer heeft de gemeenteraad een besluit genomen over bezuinigingen om het financiële tekort tegen te gaan. Deze zijn verwerkt in de 'meer-jaren-begroting' waarin de financiële plannen staan voor 2021 met een doorkijk tot 2024. Met de begroting wordt dit jaar ook het staande en nieuwe beleid besproken: waar willen we geld aan uitgeven en wat vindt de raad van de voorstellen voor nieuw beleid?
Behandeladvies Meerjarenbegroting 2021-2024 gemeente Duiven incl. opbrengst ronde- en debattaafel.docx
1a. Raadsvoorstel Meerjarenbegroting 2021-2024 (201477674) - getekend.pdf
1b. Raadsvoorstel Meerjarenbegroting 2021-2024 (201477674).pdf
2. Concept Raadsbesluit Meerjarenbegroting 2021-2024 GEAMENDEERD.docx
2. Concept Raadsbesluit Meerjarenbegroting 2021-2024 .pdf
3. Bijlage 2 - Concept Meerjarenbegroting (201477964).pdf
4. Bijlage 3- Pakket A bezuinigingsmaatregelen (201478981).pdf

[5. bijlage Raadsbesluit Vaststellen koers richting een sluitende begroting - geamendeerd getekend.pdf](#)
[College van B&W - Kennisgeving Gevolgen Septembercirculaire voor de Meerjarenbegroting.pdf](#)
[Totaaloverzicht vragen politieke avond 15 oktober met antwoorden.docx](#)
[Overzicht aanvullende vragen MJPB - Politieke avond 27 oktober - met antwoorden.docx](#)
[Beantwoording vragen gesteld tijdens politieke avond 15 oktober .docx](#)
[Overzicht met leningen gemeente Duiven.xlsx](#)
[VVD - vraag over Inzet op inwoners met grote afstand tot de arbeidsmarkt- met antwoord .pdf](#)
[SP Aanvullende vragen over Programmabegroting met antwoorden.pdf](#)

- D.09.1 PvdA-DOED-D66-VVD-SP-CDA-GL-LA - Amendement Reclamebelasting
[AM1. PvdA-DOED-D66-VVD-SP-CDA-GL-LA - Amendement Reclamebelasting.docx](#)
- D.09.2 D66-GroenLinks - Amendement Afvalstoffenheffing - aangehouden
[AM2. D66-GroenLinks - Amendement Afvalstoffenheffing.docx](#)
- D.09.3 PvdA-D66-CDA - Amendement Aanpassing Bestemmingsreserve Burgerbegroting
[AM3. PvdA-D66-CDA - Amendement Aanpassing Bestemmingsreserve Burgerbegroting.docx](#)
- D.09.4 VVD-LA-DOED-PvdA - Amendement Verhoging hondenbelasting niet doorvoeren begroting
[AM4. VVD-LA-DOED-PvdA - Amendement Verhoging hondenbelasting niet doorvoeren begroting.docx](#)
- D.09.5 LA-PvdA-VVD-DOED - Amendement reconstructie van Dorth tot Medlerstraat V2
[AM5. LA-PvdA-VVD-DOED - Amendement reconstructie van Dorth tot Medlerstraat V2.docx](#)
- D.09.6 CDA-D66-LA-GL - Motie reclamebelasting - ingetrokken
[M1. CDA-D66-LA-GL - Motie reclamebelasting.doc](#)
- D.09.7 SP - Amendement_Extra vergoeding voor raadsleden
[SP - Amendement_Extra vergoeding voor raadsleden.docx](#)
- D.10 Ingediende moties over niet-geagendeerde onderwerpen.
- D.10.1 Voorgenomen motie CDA-D66-SP-GL-LA - Motie mondkapjes voor minima
[CDA-D66-SP-GL-LA - Motie mondkapjes voor minima.doc](#)
- D.10.2 PvdA-D66 - Motie Mondkapjes voor alle inwoners vanaf 13 jaar - ingetrokken
[PvdA-D66 - Motie Mondkapjes voor alle inwoners vanaf 13 jaar.docx](#)
- D.11 Sluiting en besluitenlijst
[Besluitenlijst openbare raadsvergadering.docx](#)

Raadsavond
dinsdag 10 november 2020 om 16.00 uur
Raadzaal

Agenda

OVER EN WEER – voorzitter dhr. Hans Egtberts

- a. Mededelingen.
- b. Bespreking toezeggingen.
- c. Bespreking Lijst ingekomen stukken.
- d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.

RAADSVERGADERING - voorzitter burgemeester Hieltjes

Technisch blok

1. Opening.
2. Vaststelling van de agenda.
3. Vaststelling lijst ingekomen stukken.

Aansluitend aan O&W

Portefeuillehouder

Raadsvoorzitter
Raadsvoorzitter
Raadsvoorzitter

Hamerstukken

4. Vaststelling bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven
5. Veranderen vergaderpraktijk
6. Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023
7. Evenementenvisie en beleid

Wethouder Spaargaren
Werkgroep
Wethouder Spaargaren
Wethouder Tiedink

Bespreekstukken

8. Burgerbegroting: einde experiment
9. Meerjarenprogrammabegroting 2021-2024 gemeente Duiven
10. Ingediende moties vreemd.
11. Sluiting

Wethouder Goossen
Wethouder Goossen
Raadsvoorzitter
Raadsvoorzitter

Advies Griffie Begrotingsraad 10 november

Te behandelen:

- Over en weer
- Algemene beschouwingen
- MJPB
- Overige bespreekstukken & Rechtstreekse hamerstukken

16:00-16:45	Over en weer
16:45-17:30	Start raadsvergadering – Hamerstukken en overige bespreekstukken.
17:30-18:30	MJPB 1^e Termijn politieke partijen - Algemene beschouwingen + Aankondigen moties en amendementen. 5 minuten per fractie (partijen hebben 7 juli ook al 5 minuten het woord gekregen voor beschouwingen) Geen interruptie tenzij voor verhelderende vragen. Volgorde sprekers in de eerste termijn: - CDA - VVD - DOED - GroenLinks - SP - Lokaal Alternatief - PvdA - Pro Duiven - D66
18:30-19:30	Pauze Gelegenheid voor college om 1^e termijn pol. partijen te verwerken.
19:30-20:00	1^e Termijn college. Geen interrupties tenzij voor verhelderende vragen.
20:00-20:30	Korte pauze Gelegenheid om 1^e termijn college te verwerken.
20:30-22:00	2^e Termijn politieke partijen Debat tussen fracties onderling en de fracties met het college over zowel de inbreng in eerste termijn als de ingediende moties & amendementen.
22:00-22:30	Korte pauze Laatste aanpassing moties & amendementen.
22:30-23:00	Besluitvorming – stemming over moties & amendementen en voorliggende voorstellen. Inventarisatie of moties en amendementen gehandhaafd blijven of gewijzigd worden ingediend. Laatste debat over eventuele aanpassingen. Ruimte voor stemverklaringen en tot slot de stemming over amendementen, het raadsvoorstel en de ingediende moties.

Over en weer d.d. 10 november – voorzitter Hans Egtberts

a. Mededelingen

- Wethouder Knuiman over kennisgeving die onderweg is

b. Bespreking toezeggingen

- burgemeester
- wethouder Spaargaren

c. Bespreking Lijst ingekomen stukken:

Mathieu Maanders/Pro Duiven

A3a/b: Kennisgeving / Notitie Evaluatie Basisteam Sociaal Domein

De afgelopen 2,5 jaar heeft de inzet en werkwijze van het basisteam geresulteerd in een netto-opbrengst van €20.000,-.

1. Hoe reëel zijn de netto-opbrengsten beschreven op pagina 2 van de kennisgeving?
2. Hoe reëel is de verwachting dat de partners hun financiële verantwoordelijkheid nemen wat zal resulteren in de, in de vorige vraag, gestelde stijgende netto-opbrengst?
3. In de notitie staat dat onderzocht wordt of het mogelijk is om ook met Westervoort samen te werken in de genoemde ontwikkelingen. In hoeverre zijn er aanwijzingen dat dit zinvol is? Met andere woorden hoe groot is de overlap op dit gebied met Westervoort en is het zinvol om de samenwerking te zoeken?
4. Waarom worden Engelse termen zoals “story”, “outreaching” of “life events” gebruikt. Wat zijn de Nederlandse termen en wat wordt er mee bedoeld? Aangezien iedereen de documenten moet kunnen lezen, kunt u aangeven dat u in het vervolg geen Engelse termen in uw documenten gaat gebruiken?
5. De notitie “Evaluatie Basisteam Transformatie Sociaal Domein” is gepubliceerd in maart 2020. Waarom komt deze nu “pas” ter kennisgeving naar de gemeenteraad?
6. In de notitie staat onder “Aandachtspunten” bij “Aanpassen van subsidieafspraken” dat terugkoppeling naar de betreffende inwoner belangrijk is. Daar het een aandachtspunt is, rijst de vraag: “Gebeurt dit dan ook?”
7. In de notitie staat dat er aangepaste subsidie afspraken zijn gemaakt. Zijn dat afspraken in het kader van het stimuleringsbeleid? Zo ja, waarom wordt dat nog steeds subsidie genoemd en niet stimulering zoals beoogd is met het invoeren van het stimuleringsbeleid.

A8: Kennisgeving stand van zaken Vitaal Centrum Duiven

1. Kunt u aangeven wat uit, de eerste verkenning van het peilen van de interesse onder de ondernemers / huurders van de begane grond van fase 2, naar voren is gekomen?
2. Waarom is het pad van het onafhankelijk ontwikkelen van het centrum weer betreden? Wat zijn de uiteindelijke resultaten van de gesprekken geweest om het centrum samen met andere partijen te ontwikkelen. Wie heeft de “stekker” uit deze gesprekken getrokken?
3. Zijn er gesprekken geweest met de nieuwe eigenaren van de Elshofpassage? Zo ja, wat was

uw indruk?

4. U noemt in de kennisgeving de hoeveelheid positieve reacties en financieringsmogelijkheden van de huurders op de begane grond als basis voor het realiseren van de verkoop van units op de begane grond. Voor bijna alle huurders van de begane grond geldt dat hun onderneming hard getroffen wordt door de gevolgen / landelijke maatregelen rondom de corona-pandemie. De gevolgen hiervan voor iedere ondernemer zijn merkbaar, de toekomst van hun bedrijf is vaak onzeker. Heeft u de mogelijkheid onderzocht wat het betekent wanneer dit proces voor een bepaalde periode (bijv. 12 maanden) uitgesteld wordt?
5. In de kennisgeving staat dat er een splitsing van het gebouw onderzocht gaat worden. Uitgegaan wordt dat op de onderste verdieping alleen commerciële bedrijven zitten en boven alleen maatschappelijke organisaties. Betekent dit dat de leegstaande ruimte die nu op Funda Business te huur worden aangeboden niet aan commerciële bedrijven verhuurd gaan worden en dat commerciële bedrijven die zich nu gevestigd hebben in de bovenste twee verdiepingen daar weg moeten?
6. Is er geen sprake van kapitaalvernietiging, wanneer uiteindelijk niet alle units verkocht raken en er huurders achterblijven. U kunt het gebouw dan nimmer als geheel verkopen. Kunt u uitleggen hoe u hier tegenaan kijkt.

+++++

GroenLinks/ Barbara Nooijen

Ingekomen stukken A10G en A10H over Ventilatie in schoolgebouwen en lokalen

In de stukken staat informatie over de enquête en metingen die in Nederland zijn afgenomen over de ventilatie.

Wat zijn de resultaten van onze scholen in de gemeente Duiven?
Zijn daar cijfers van bekend? Zijnde ook van het LCVS.

+++++

Vragen raadsleden en fractieassistenten

Mathieu Maanders/Pro Duiven

We hebben geconstateerd dat 1 gehandicaptenparkeerplaats aan de Kastanjelaan vervangen is voor een laad -en losplaats. Uit het verkeersbesluit wat hieraan ten grondslag ligt hebben wij begrepen dat meerdere ondernemers aan de Kastanjelaan-kant van het centrum verzocht hebben om een laad -en losplaats te creëren.

1. Welke ondernemers aan de Kastanjelaan-kant van het centrum hebben dit verzoek ingediend?

U heeft bepaald dat dit de meest geschikte locatie is voor deze laad -en losplaats, met de toevoeging dat dit geen noemenswaardige gevolgen zal hebben voor het parkeren van mindervaliden in het centrum.

2. Heeft u (een deel van) de open ruimte die ontstaan is na de sloop van de apotheek in het centrum overwogen als locatie voor deze laad -en losplaats? Hier benadeelt u immers niemand mee.

3. Binnen het gehele centrumgebied zijn het aantal gehandicaptenparkeerplaatsen slechts een summier percentage van het totale aantal parkeerplaatsen. Wij kunnen de zinsnede “geen

noemenswaardige gevolgen” dan ook niet plaatsen. Kunt u dit uitleggen?

In de door de gemeenteraad vastgestelde Inclusie Agenda 2020 - 2022 staat “binnen de organisatie 1Stroom zal opnieuw aandacht worden besteed aan de inrichting van de openbare ruimte in relatie tot toegankelijkheid en zelfstandig bewegen voor en van mensen met een beperking.”

4. Kunt u uitleggen waarom u heeft gekozen voor het verwijderen van een gehandicaptenparkeerplaats? Dit is immers in strijd met de vastgestelde Inclusie Agenda 2020 - 2022.

+++++

GroenLinks/ Barbara Nooijen

Intratuin

Vele zaken zijn gesloten door de coronamaatregelen. Ook de horeca en speeltuin van De Intratuin.

De kerstshow is gewoon open zonder een tijdsslot.

Hoe kan dit en is dit inmiddels aangepast?

En waarom zijn bij de Intratuin mondkapjes niet verplicht?

(Volgens het personeel)

+++++

CDA/Hans Stam

Vraag voor over en weer

Vandaag lezen we in De Gelderlander over waardevolle archeologische vondsten op de locatie van het plan ‘Onder de Toren’ in Groessen. Wij vernemen graag van het college wat voor gevolgen dit heeft voor de planning en de financiële haalbaarheid van de beoogde woningbouw op die plek. Dit mede gelet op het feit dat een alternatieve locatie (Aaldering) ‘op wacht’ is gezet.

+++++

Agendapunt	Portefeuillehouder	Titel	Deadline	Afgedaan	Datum afdoening
Raadsavond 02-07-2019 C.09. Voorjaarsnota Duiven 2019	Goossen	18PB052-a - In de 1e helft van 2021 wordt er verslaggeving naar de raad gedaan van de evaluatie stimuleringsbeleid..	30-6-2021	Nee	
Raadsavond 02-07-2019 C.09. Voorjaarsnota Duiven 2019	Knuiman	18PB062 - In het 1e kwartaal 2020 ontvangt de raad een evaluatie over de inzet van de zorgcoördinator, dat ligt ook de vraag voor of de inzet van de zorgcoördinator wordt doorgezet. Later afgesproken dat 2 jaren nodig zijn voor een goede evaluatie, dus in 2021	31-3-2021	Nee	
Raadsavond 22-10-2019 D.07. Ingediende moties over niet-geagendeerde onderwerpen.	Goossen	18PB072 - De wethouder heeft toegezegd zich aan de afspraken zoals geformuleerd in de motie WVG te houden, met deze toezegging is de motie ingetrokken. Daarnaast zegt de wethouder toe de communicatie rondom planontwikkeling zo goed en zo zorgvuldig mogelijk vorm te geven, daarop is ook het amendement ingetrokken.		Nee	
Politieke Avond 26-11-2019 A.1. Inclusie agenda Duiven 2020-2022 / ronde tafel	Knuiman	18PB073a - Inclusie agenda: *De Inclusie agenda zal gedeeld worden met de burgemeester van Oude IJsselstreek, daar hij een van de voortrekkers in deze problematiek is. *De Inclusie agenda van 2021 worden de acties en doelstellingen concreter gemaakt. *Bij de eerste actualisatie/evaluatie wordt ook het betrekken van werkgevers meegenomen.	31-3-2020	Nee	

Politieke Avond 07-01-2020 B.1. Inclusie agenda Duiven 2020-2022 / debattafel	Knuiman	18PB073b - De wethouder heeft toegezegd 2x per jaar (voor de zomer en aan het einde van het jaar) de raad in een kennisgeving een terugkoppeling te geven over welke acties er concreet zijn uitgevoerd i.h.k.v. de Inclusieagenda. aanvulling: 23 september – in 2020 komt er 1 kennisgeving mede omdat er pas laat in het jaar een besluit is genomen over de inclusie agenda.	31-12-2020	Nee	
Raadsavond 18-02-2020 D.07.c. Motie vreemd - CDA - Fonds betaalbare woningbouw - aangehouden	Goossen	20PB090 - Wethouder Goossen zegt toe met alternatieven richting de raad te komen die handelen in de geest van de motie Fonds betaalbare woningbouw . "Update toezegging: Wethouder Goossen heeft alternatieven onderzocht maar nog geen concreet voorstel. De keuze is of de omgevingsvisie afwachten of toch een afzonderlijke procedure afwachten. Wethouder Goossen komt er na de zomer op terug. Update toezegging 23 september: er volgt in oktober een kennisgeving over dit onderwerp richting de raad.	31-12-2020	Nee	
Politieke Avond 10-03-2020 B.1. 19.30 20.15 / Verbeterplan financiën / ronde tafel	Goossen	20PB094 - Tijdens de ronde tafel op 10 maart 2020 is nogmaals bevestigd dat naast behandeling in de auditcommissie, de raad de komende tijd per kwartaal zal worden bijgepraat.		Nee	
Politieke Avond 10-03-2020 B.2. 20.30 21.30 / Eindrapport Taskforce Jeugdzorg / ronde tafel	Knuiman	20PB093 - Taskforce Jeugdzorg: Wethouder Knuiman zegt toe dat dit specifieke onderwerp (taakstelling 0,5 miljoen) terugkomt bij de bespreking van de voorjaarsnota of de begroting 1stroom.	30-9-2020	Nee	
Raadsavond 06-05-2020 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Spaargaren	20PB096 - Wethouder Spaargaren zegt toe dat de fontein in het Droopark volgend jaar eerder aan gaat.	31-3-2021	Nee	
Politieke Avond 02-06-2020 A.3. Wmo uitgaven / ronde tafel	Knuiman	20PB099 - Wethouder Knuiman zegt toe de raad te informeren over hoe de uitgaven Wmo zich in de loop van dit jaar ontwikkelen		Nee	

Raadsavond 10-06-2020 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Knuiman	20PB101 - Wethouder Knuiman zegt toe, n.a.v. vragen van S.P. bij het over en weer van 10 juni, om te onderzoeken of het initiatief uit LIS B2a (opsporingsmethode eenzame ouderen) ook in Duiven ingezet kan worden.	7-7-2020	Nee	
Politieke Avond 23-06-2020 2. Koers richting een sluitende begroting en Financiële Tussenrapportage / debat tafel	Goossen	20PB104 - Wethouder Goossen zegt toe met een inhoudelijk voorstel naar de raad te komen over het krediet voor het Eilandplein.	31-12-2020	Nee	
Politieke Avond 23-06-2020 2. 20:15 - 22:30 - Koers richting een sluitende begroting en Financiële Tussenrapportage / debat tafel	Spaargaren	20PB106 - Wethouder Spaargaren zegt toe (uitdrukkelijk zonder garanties) een poging te wagen om de kosten inzichtelijk te maken van de desinvestering van het stoppen met de plannen voor de Dorth tot Medlerstraat. Aanvulling 23 september: er wordt gesproken met de omwonenden en er worden kleine maatregelen genomen. De wethouder komt na oktober, nog in kwartaal 4, met een terugkoppeling naar de raad.	31-12-2020	Nee	
Raadsavond 07-07-2020 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Knuiman	20PB115 - Wethouder Knuiman zegt toe met meer informatie naar de raad te komen als er meer bekend is over de mogelijk beperkende invloed van privacywetgeving op de aanpak personen verward gedrag.	30-9-2020	Nee	
Raadsavond 07-07-2020 D.09. Koers richting een sluitende begroting	Hieltjes	20PB119 - Burgemeester Hieltjes zegt n.a.v. motie PvdA publicatiebord de komst van een fysiek publicatiebord toe als de gemeentelijke publicaties in de DuivenPost verdwijnen door bezuinigingen.		Nee	
Raadsavond 07-07-2020 D.09. Koers richting een sluitende begroting	Hieltjes	20PB114 - Burgemeester Hieltjes zegt toe dit jaar in overleg te gaan met de afdeling communicatie hoe beter gecommuniceerd kan worden hoe inwoners meldingen kunnen doen van overlast.	8-12-2020	Nee	

Raadsavond 07-07-2020 D.09. Koers richting een sluitende begroting	Goossen	20PB118 - Wethouder Goossen zegt toe met de stofkam door de bestemmingsreserves te gaan en hier uiterlijk bij de jaarrekening 2020 met een voorstel over te komen richting de raad.	31-5-2021	Nee	
Politieke Avond 08-09-2020 1. Aandachtspunten Sociaal Domein / ronde tafel	Knuiman	20PB124 - Wethouder Knuiman zegt toe de resterende vragen van D66 schriftelijk te beantwoorden	31-10-2020	Nee	
Raadsavond 23-09-2020 A. OVER & WEER	Hieltjes	20PB126 - Burgemeester Hieltjes zegt toe, n.a.v. vragen van CDA bij het over en weer , de raad te informeren zodra er conclusies bekend zijn van de strategisch adviseur die onderzoek doet in de Loowaard (o.a. naar de grondposities van de verschillende eigenaren en de verstrekte vergunning voor zandwinning).	31-12-2020	Nee	
Raadsavond 23-09-2020 A. OVER & WEER	Knuiman	20PB130 - Wethouder Knuiman zegt toe, n.a.v. vragen van CDA bij het over en weer , duidelijker neer te zetten op de website dat er sprake is van vrije besteding betreffende de individuele inkomenstoelag en controleert ook of dit helder in de verordening staat.	31-12-2020	Nee	
Raadsavond 23-09-2020 A. OVER & WEER	Hieltjes	20PB131 - Burgemeester Hieltjes zegt toe, n.a.v. vragen van GroenLinks bij het over en weer , om de lijst met aanwezige stoffen bij de autosloperij te delen met de raad evenals het bodemonderzoek met als kanttekening dat het bodemonderzoek een verantwoordelijkheid van de provincie is.	31-12-2020	Nee	
Politieke Avond 29-09-2020 A.2. Bestemmingsplan Weidekervel	Goossen	20PB132 - Wethouder Goossen zegt toe dat er bij de grondexploitatie een splitsing wordt gemaakt in de geraamde kosten waarbij de kosten van de bovenwettelijke duurzaamheidsaspecten als aparte kostenpost wordt genoteerd.	31-3-2021	Nee	

Raadsavond 13-10-2020 B.03. Vaststelling lijst ingekomen stukken.	Knuiman	20PB136 Wethouder Knuiman zegt toe de vraag van Pro Duiven over de mogelijke kostenbesparing van NS schriftelijk te beantwoorden als Pro Duiven hierover meer informatie heeft gestuurd.	30-11-2020	Nee	
Raadsavond 13-10-2020 B.03. Vaststelling lijst ingekomen stukken.	Tiedink	20PB137 Wethouder Tiedink zegt toe, n.a.v. vragen van Pro Duiven, DOED en PvdA, nog eens in gesprek te gaan met de twee ondernemers die een brief schreven over de geplande verhoging toeristenbelasting. Ook wordt er na de besluitvorming over de begroting direct gecommuniceerd richting de ondernemers.	30-11-2020	Nee	
Politieke Avond 27-10-2020 A.1. 19:30 - 20:30 / Initiatiefvoorstel openbare laadpalen / ronde & debattafel	Tiedink	20PB139 Wethouder Tiedink zegt toe de Beleidsregels oplaadinfrastructuur elektrische voertuigen van VNG als belangrijke input mee te willen nemen.	31-10-2021	Nee	
Politieke Avond 27-10-2020 A.2. 20:35 - 21:30 / Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023 / ronde & debattafel	Spaargaren	20PB140 Wethouder Spaargaren zegt toe bij de versmalling van de Heilweg rekening te houden met grote tractoren (n.a.v. vraag/verzoek SP).		Nee	

A.c. Bespreking Lijst Ingekomen Stukken

A3a/b: Kennisgeving / Notitie Evaluatie Basisteam Sociaal Domein

De afgelopen 2,5 jaar heeft de inzet en werkwijze van het basisteam geresulteerd in een netto-opbrengst van €20.000,-.

1. Hoe reëel zijn de netto-opbrengsten beschreven op pagina 2 van de kennisgeving?
2. Hoe reëel is de verwachting dat de partners hun financiële verantwoordelijkheid nemen wat zal resulteren in de, in de vorige vraag, gestelde stijgende netto-opbrengst?
3. In de notitie staat dat onderzocht wordt of het mogelijk is om ook met Westervoort samen te werken in de genoemde ontwikkelingen. In hoeverre zijn er aanwijzingen dat dit zinvol is? Met andere woorden hoe groot is de overlap op dit gebied met Westervoort en is het zinvol om de samenwerking te zoeken?
4. Waarom worden Engelse termen zoals “story”, “outreaching” of “life events” gebruikt. Wat zijn de Nederlandse termen en wat wordt er mee bedoeld? Aangezien iedereen de documenten moet kunnen lezen, kunt u aangeven dat u in het vervolg geen Engelse termen in uw documenten gaat gebruiken?
5. De notitie “Evaluatie Basisteam Transformatie Sociaal Domein” is gepubliceerd in maart 2020. Waarom komt deze nu “pas” ter kennisgeving naar de gemeenteraad?
6. In de notitie staat onder “Aandachtspunten” bij “Aanpassen van subsidieafspraken” dat terugkoppeling naar de betreffende inwoner belangrijk is. Daar het een aandachtspunt is, rijst de vraag: “Gebeurt dit dan ook?”
7. In de notitie staat dat er aangepaste subsidie afspraken zijn gemaakt. Zijn dat afspraken in het kader van het stimuleringsbeleid? Zo ja, waarom wordt dat nog steeds subsidie genoemd en niet stimulering zoals beoogd is met het invoeren van het stimuleringsbeleid.

A8: Kennisgeving stand van zaken Vitaal Centrum Duiven

1. Kunt u aangeven wat uit, de eerste verkenning van het peilen van de interesse onder de ondernemers / huurders van de begane grond van fase 2, naar voren is gekomen?
2. Waarom is het pad van het onafhankelijk ontwikkelen van het centrum weer betreden? Wat zijn de uiteindelijke resultaten van de gesprekken geweest om het centrum samen met andere partijen te ontwikkelen. Wie heeft de “stekker” uit deze gesprekken getrokken?
3. Zijn er gesprekken geweest met de nieuwe eigenaren van de Elshofpassage? Zo ja, wat was uw indruk?
4. U noemt in de kennisgeving de hoeveelheid positieve reacties en financieringsmogelijkheden van de huurders op de begane grond als basis voor het realiseren van de verkoop van units op de begane grond. Voor bijna alle huurders van de begane grond geldt dat hun onderneming hard getroffen wordt door de gevolgen / landelijke maatregelen rondom de corona-pandemie. De gevolgen hiervan voor iedere ondernemer zijn merkbaar, de toekomst van hun bedrijf is vaak onzeker.

Heeft u de mogelijkheid onderzocht wat het betekent wanneer dit proces voor een bepaalde periode (bijv. 12 maanden) uitgesteld wordt?

5. In de kennisgeving staat dat er een splitsing van het gebouw onderzocht gaat worden. Uitgegaan wordt dat op de onderste verdieping alleen commerciële bedrijven zitten en boven alleen maatschappelijke organisaties. Betekent dit dat de leegstaande ruimte die nu op Funda Business te huur worden aangeboden niet aan commerciële bedrijven verhuurd gaan worden en dat commerciële bedrijven die zich nu gevestigd hebben in de bovenste twee verdiepingen daar weg moeten?
6. Is er geen sprake van kapitaalvernietiging, wanneer uiteindelijk niet alle units verkocht raken en er huurders achterblijven. U kunt het gebouw dan nimmer als geheel verkopen. Kunt u uitleggen hoe u hier tegenaan kijkt.

GroenLinks/ Barbara Nooijen

Ingekomen stukken:

A10G en A10H over Ventilatie in schoolgebouwen en lokalen

In de stukken staat informatie over de enquête en metingen die in Nederland zijn afgenomen over de ventilatie.

Wat zijn de resultaten van onze scholen in de gemeente Duiven?

Zijn daar cijfers van bekend? Zijnde ook van het LCVS.

Pro Duiven/Mathieu Maanders

A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten

We hebben geconstateerd dat 1 gehandicaptenparkeerplaats aan de Kastanjelaan vervangen is voor een laad -en losplaats. Uit het verkeersbesluit wat hieraan ten grondslag ligt hebben wij begrepen dat meerdere ondernemers aan de Kastanjelaan-kant van het centrum verzocht hebben om een laad -en losplaats te creëren.

1. Welke ondernemers aan de Kastanjelaan-kant van het centrum hebben dit verzoek ingediend?

U heeft bepaald dat dit de meest geschikte locatie is voor deze laad -en losplaats, met de toevoeging dat dit geen noemenswaardige gevolgen zal hebben voor het parkeren van mindervaliden in het centrum.

2. Heeft u (een deel van) de open ruimte die ontstaan is na de sloop van de apotheek in het centrum overwogen als locatie voor deze laad -en losplaats? Hier benadeelt u immers niemand mee.
3. Binnen het gehele centrumgebied zijn het aantal gehandicaptenparkeerplaatsen slechts een summier percentage van het totale aantal parkeerplaatsen. Wij kunnen de zinsnede “geen noemenswaardige gevolgen” dan ook niet plaatsen. Kunt u dit uitleggen?

In de door de gemeenteraad vastgestelde Inclusie Agenda 2020 - 2022 staat “binnen de organisatie 1Stroom zal opnieuw aandacht worden besteed aan de inrichting van de openbare ruimte in relatie tot toegankelijkheid en zelfstandig bewegen voor en van mensen met een beperking.”

4. Kunt u uitleggen waarom u heeft gekozen voor het verwijderen van een gehandicaptenparkeerplaats? Dit is immers in strijd met de vastgestelde Inclusie Agenda 2020 - 2022.

GroenLinks/ Barbara Nooijen

Intratuin

Vele zaken zijn gesloten door de coronamaatregelen. Ook de horeca en speeltuin van De Intratuin.

De kerstshow is gewoon open zonder een tijdsslot.

Hoe kan dit en is dit inmiddels aangepast?

En waarom zijn bij de Intratuin mondkapjes niet verplicht?

(Volgens het personeel)

CDA/Hans Stam

Vraag voor over en weer

Vandaag lezen we in De Gelderlander over waardevolle archeologische vondsten op de locatie van het plan 'Onder de Toren' in Groessen. Wij vernemen graag van het college wat voor gevolgen dit heeft voor de planning en de financiële haalbaarheid van de beoogde woningbouw op die plek. Dit mede gelet op het feit dat een alternatieve locatie (Aaldering) 'op wacht' is gezet.

Kon pagina 1 uit document A2. College van B&W - Memo beantwoording vragen CDA over Onder de Toren dd 10 november 2020.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A2. College van B&W - Memo beantwoording vragen CDA over Onder de Toren dd 10 november 2020.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Registratienr. Z/20/071940/201479085

Lijst van ingekomen stukken

Datum raadsvergadering: 10 november 2020

A: informatie van het college ter kennisname

(memo's, kennisgevingen, beantwoording schriftelijke vragen RvO)

- A1. College van B&W - Kennisgeving Voortgang woningbouwlocaties september 2020
- A2. College van B&W - Zienswijze op initiatiefvoorstel openbare oplaadpunten
- A3. College van B&W - Kennisgeving Evaluatie basisteam sociaal domein
- A4. College van B&W - Kennisgeving Gevolgen Septembercirculaire voor de Meerjarenbegroting
- A5. College van B&W - Beantwoording (C2 13 okt) Pro Duiven - Schriftelijke vragen RvO – Abellio
- A6. College van B&W - Kennisgeving Liemerse Woonagenda
- A7. College van B&W - Kennisgeving Contourennotitie Verstedelijkingsstrategie regio Arnhem-Nijmegen en Foodvalley
- A8. College van B&W - Kennisgeving stand van zaken Vitaal Centrum Duiven
- A9. College van B&W - Kennisgeving Voorbereiding Participatieverordening en Uitdaagrecht
- A10. College van B&W - Beantwoording (C2-23 sept) Schriftelijke vragen Lokaal Alternatief - Ventilatie in schoolgebouwen en lokalen

B: overige informatie ter kennisname

(ter kennisname brieven etc. van stichtingen, persberichten)

- B1. ODRA - Ontvangen reactie op zienswijze ODRA d.d. 14 september 2020
- B2. BOVAK - Voorbereiding kermisseizoen 2021

C: afhandeling door het college

(brieven/verzoeken van bv bewoners, organisaties over gemeentezaken, ingekomen schriftelijke vragen RvO)

- C1. Pro Duiven - Schriftelijke vragen RvO – Politie
- C2. Lokaal Alternatief - Schriftelijke vragen RvO - Uitbreidingslocaties
- C3. Bewonersgroep Zuidrand - Verzoekschrift Uitstel Besluitvorming Uitbreidingslocaties
- C4. Landraad - Zienswijze bewoners Hogeweg e.o. inzake woningbouwplannen

D: stukken ter agendering voor informatieronde

(stukken in voorbereiding en ter agendering)

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Duiven in zijn openbare vergadering van 10 november 2020.

de griffier,

drs. W.R. (Wouter) Bosch

de voorzitter,

mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201477950

Zaaknummer: Z/19/054161

Portefeuillehouder(s): J. Goossen

Voor vragen

Naam: S. Gielis
Telefoon: 06-10608646
E-mail: s.gielis@1stroom.nl

Onderwerp: Voortgang woningbouwlocaties september 2020

Aanleiding voor deze kennisgeving

De woningbouwopgave is een belangrijk thema voor zowel het college als de gemeenteraad. Gezamenlijk is de ambitie uitgesproken om een aantal locaties versneld in ontwikkeling te brengen en daarmee invulling te geven aan de woningbouwopgave. Daarom informeert het college de gemeenteraad vanaf nu periodiek over de voortgang van alle woningbouwlocaties. Er zal ongeveer 1 keer per kwartaal een kennisgeving naar de gemeenteraad worden verstuurd. Dit betekent dat de volgende kennisgeving uiterlijk begin januari (2021) naar de gemeenteraad verstuurd zal worden. Indien hier aanleiding voor is, omdat er bijv. nieuwe ontwikkelingen zijn, zal het college de gemeenteraad hier tussentijds en eerder over informeren.

Relevante beleidskaders

Woonvisie 2025, Liemerse woonagenda: de koers voor 2020-2025, Notitie woningbouwprogramma 2018-2027 en Vervolgnoteitie woningbouw.

Inhoud van mededeling

In deze kennisgeving is de voortgang opgenomen van de vijf korte termijn locaties, zowel in Duiven als in Groessen en Loo. Ook is de voortgang van de gevraagde onderbouw van een uitbreidingslocatie beschreven. In de afsluitende tabel is kort de voortgang van alle woningbouwlocaties opgenomen.

Korte termijn locaties kern Duiven

Weidekervel

Op 15 juli is door wethouder Goossen namens het college met Vivare een intentieovereenkomst ondertekend waarin partijen met elkaar op hoofdlijnen een aantal zaken met elkaar afspreken, zoals bijv. de planning en een indicatieve koopsom. Het ontwerp bestemmingsplan heeft van donderdag 9 juli 2020 tot en met woensdag 19 augustus 2020 ter inzage gelegen. Omwonenden die zich bij de gemeente hebben gemeld om op de hoogte gehouden te willen blijven van deze locatie zijn hierover per e-mail geïnformeerd. Dit bestemmingsplan is op dinsdag 8 september door het college vastgesteld en ter agendering aangeboden aan de gemeenteraad. Dit bestemmingsplan maakt het mogelijk om op deze locatie 10 tot 12 grondgebonden woningen in de sociale huur of betaalbare koop te realiseren.

Op basis van de berekeningen die nu zijn gedaan kent de grondexploitatie Weidekervel een tekort. Door aanpassingen in het plan kan dit tekort mogelijk nog iets minder en mogelijk ook iets meer worden. Daarom wordt nu voorgesteld om hiervoor alvast dekking te reserveren

vanuit het fonds betaalbare woningbouw waarmee veilig gesteld is dat dit bestemmingsplan financieel haalbaar en economisch uitvoerbaar is. Om voor deze locatie de snelheid erin te houden wordt voorgesteld om het bestemmingsplan op 13 oktober 2020 vast te stellen. Zo kan Vivare nadat dit bestemmingsplan onherroepelijk is de aanvraag omgevingsvergunning indienen. Op dit moment is Vivare nog bezig om een definitief plan uit te werken. Op basis van dat definitieve plan zal pas exact duidelijk worden of er voor de gemeente een tekort optreedt en of daar nog keuzes voor de gemeente in zitten. Op het moment dat het definitieve plan er ligt wordt een grondexploitatie aan de gemeenteraad voorgelegd. Daarbij wordt aangegeven of en hoeveel dekking er nodig is vanuit de bestemmingsreserve fonds betaalbare woningbouw. Als daar voor de gemeente keuzes in zitten (bijv. aanvullende eisen t.a.v. circulaire bouw/duurzaamheid) worden deze op dat moment ook aan de gemeenteraad voorgelegd. Ook zullen we op het moment dat Vivare het plan verder uitgewerkt heeft de omwonenden over de voortgang informeren.

Samen met Vivare streven we nog steeds naar bouw van de woningen in 2021.

De Timp

Op dit moment wordt de tenderprocedure voorbereid. Hiermee zullen we een aantal marktpartijen benaderen waarbij de vraag zal zijn om een goede verkaveling te maken voor deze locatie zodat op deze locatie een mix van koop- en sociale huurwoningen gebouwd kan worden. We verwachten in de volgende kennisgeving aan te kunnen geven welke partij met welk plan de tenderprocedure heeft gewonnen, en wat de voorgenomen planning van de bouw van de woningen op deze locatie is. Een afvaardiging van omwonenden wordt op een manier betrokken bij de keuze van de partij. Hoe we dit precies gaan organiseren moet nog bepaald worden.

Daarnaast wordt op dit moment de sloop voorbereid. Hier worden enkele onderzoeken voor uitgevoerd zoals een flora en fauna onderzoek. Met de huidige gebruikers van het gebouw de Timp wordt op dit moment gekeken naar een vervangende ruimte.

Regina Pacis

Woonzorg Nederland kan op deze locatie alleen appartementen bouwen als ze de gebouwen mogen slopen. De gemeente en de Protestantse Gemeente geven beiden voorkeur aan het zoveel als mogelijk behouden van de gebouwen Regina Pacis en de Samen Op Weg kapel (SOW-kapel). Ook de provincie Gelderland onderschrijft deze ambitie. Daarom is onderzocht of het met een andere partij dan Woonzorg Nederland bouwkundig en financieel haalbaar zou zijn om het gebouw Regina Pacis in een ontwikkeling op deze locatie te behouden. Uit dit onderzoek blijkt dat dit mogelijk is. In afstemming met de provincie Gelderland en de Ontwikkelings- en Herstructureringsmaatschappij Gelderland (OHG) wordt nu bepaald hoe we deze locatie op de markt gaan zetten. Met de provincie vindt ook reguliere afstemming plaats over de relatie van deze locatie met de verleende subsidie voor de gebiedsaanpak Rijksweg. Op basis van dit overleg wordt een procesvoorstel aan het college voorgelegd. Dit voorstel zal ter informatie naar de gemeenteraad worden verstuurd.

Groessen en Loo

Groessen – Centrum 'Onder de Toren'

In de vervolgnote is benoemd dat de woningbouwontwikkeling in het centrum de prioriteit heeft binnen Groessen. Op 3 juni 2020 is een intentieovereenkomst ondertekend voor deze ontwikkeling door de Dorpsraad, Hoedemakers bouw en ontwikkeling, Peter Bosman en de gemeente. Inmiddels is een archeologisch proefsleuven onderzoek uitgevoerd en hierbij zijn veel archeologische vondsten gedaan. Hiervan is een rapportage opgesteld. De komende periode wordt bekeken wat de eventuele gevolgen zijn van de archeologische vondsten op de ontwikkeling van deze locatie. De plannen worden hierna verder uitgewerkt met alle partijen waarbij de uitkomsten van dit archeologisch onderzoek ook worden betrokken. Het credo bij de uitwerking van de plannen is: van, voor en door Groessen. Wanneer de plannen zijn uitgewerkt, worden de overige onderzoeken uitgevoerd die nodig zijn voor de

ontwikkeling en het bestemmingsplan. Ook zal dan een anterieure overeenkomst worden opgesteld. Vervolgens wordt het bestemmingsplan opgesteld dat aan de gemeenteraad ter goedkeuring wordt voorgelegd. Nadat het bestemmingsplan onherroepelijk is kan de bouw starten.

Groessen – Kerkakkers 29

In Groessen wordt naast het centrum op dit moment onderzocht of een ontwikkeling op locatie Kerkakkers 29 haalbaar is. De eigenaar van deze locatie heeft een ontwikkelaar gevraagd om een plan te maken voor deze locatie. De ontwikkelaar die betrokken is bij deze locatie is Van Wanrooij. We zijn op dit moment met deze ontwikkelaar in overleg over dat plan. In deze overleggen bekijken we samen of dit plan stedenbouwkundig en financieel haalbaar is.

Loo - Westreenen

De bouw van de woningen is gestart. In deze 2^e fase worden in totaal 17 woningen gebouwd: 5 betaalbare rijwoningen, 8 halfvrijstaande woningen en 4 vrijstaande woningen. De bouw duurt naar verwachting nog 6 tot 9 maanden. De verwachting is nu dat vanaf Q2 2021 gestart zal worden met het woonrijp maken van de gehele wijk Westreenen.

Loo - Voormalige kleuterschool locatie

In goed overleg met de drie geïnteresseerde kopers van deze locatie (de CPO groep) en de dorpsraad wordt een bouwplan voor deze locatie verder uitgewerkt. Er zijn nu 3 kopers serieus geïnteresseerd en zijn op dit moment druk bezig een vierde koper te vinden. Naar aanleiding hiervan heeft een gesprek plaatsgevonden tussen de gemeente en de geïnteresseerde kopers. De eerstvolgende stap is het aangaan van een intentieovereenkomst. Het heeft de voorkeur van de gemeente dat het perceel in zijn totaal wordt gekocht door de CPO groep/geïnteresseerde kopers die samen willen bouwen, en dat het risico van een overblijvende kavel niet bij de gemeente komt te liggen. Daarnaast blijft de gemeente zich inspannen om een bestemmingsplan te maken voor deze locatie en de bestemmingsplanprocedure te starten.

Onderbouwing uitbreidingslocatie woningbouw

Toezegging college, vraag bewonersgroep Zuidrand en vraag ontwikkelaars

Op 17 september 2019 heeft de gemeenteraad besloten om het gebied Biezenkampen aan te wijzen op basis van de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg). Zowel door de gemeenteraad als bewonersgroep Zuidrand is vervolgens gevraagd om een nadere onderbouwing van de inzet van deze locatie voor woningbouw. In het verleden is namelijk ook sprake geweest van twee andere mogelijke uitbreidingslocaties: Ploen Noord en de Plakse Weide. Het college heeft in de raadsvergadering op 22 oktober 2019 toegezegd deze onderbouwing op te stellen en voor te leggen aan de gemeenteraad. Op basis van deze toezegging is de hierover ingediende motie door D66 en CDA ingetrokken. Inmiddels hebben ook ontwikkelaars zich gemeld voor de twee andere mogelijke uitbreidingslocaties Ploen Noord en Plakse Weide. Bij Ploen Noord zijn de ontwikkelaars Van Wanrooij en BPD betrokken. Bij Plakse Weide zijn de ontwikkelaars KlaassenGroep en BPD betrokken. Ook zij hebben het college gevraagd welke uitbreidingslocatie de voorkeur heeft van de gemeente en deze voorkeur nadere te onderbouwen. Daarom is een verkenning gestart waarin de voor- en nadelen van de drie mogelijke uitbreidingslocaties onder elkaar worden gezet.

Actuele woningbouwprognose

Het meest actuele woningmarktonderzoek bevestigt op hoofdlijnen het kwalitatieve streefprogramma zoals gepresenteerd in de vervolgnutitie versnelling woningbouw die in oktober 2019 door de gemeenteraad is vastgesteld. Kwantitatief blijkt echter de woningbouwopgave groter te zijn dan eerder is ingeschat. Dit is aan de gemeenteraad

toegelicht op de informele avond op 14 januari 2020. Zie de tabel op de volgende pagina voor de meest actuele getallen.

	Gemeente Duiven	Regio Arnhem-Nijmegen
Tot 2025	330 woningen	20.000 woningen
2025 – 2030	120 woningen	15.000 woningen
2030 – 2040	120 woningen	15.000 – 25.000 woningen
TOTAAL	570 woningen	50.000 – 60.000 woningen
Huidig aantal woningen	10.600 woningen	340.000 woningen
Woningbouwopgave in % van huidig aantal woningen	5,5% tot 7,5%	14,5% – 17,5%

Met alle gemeentes in deze regio is afgesproken dat elke gemeente plannen maakt voor 130% van de woningen die nu nodig lijken te zijn. Dit is afgesproken omdat uit het verleden blijkt dat sommige woningbouwplannen na verder onderzoek niet door kunnen gaan en die plannen daardoor dus uitvallen. Door nu plannen te maken en locaties te zoeken voor 600 tot 800 woningen, zorgen we voor meer zekerheid dat het lukt om alle woningen te bouwen waar behoefte aan is. We houden de komende jaren goed in de gaten dat dit niet te veel of te weinig woningen zijn. Dit is vastgelegd in de woondeal en in de Liemerse woonagenda voor 2020-2025.

Minimaal één uitbreidingslocatie nodig

Het invullen van de woningbouwopgave met alleen inbreidingslocaties is niet mogelijk. De inbreidingslocaties die de gemeente nu in beeld heeft (zie vervolgnote woningbouw) bieden onvoldoende ruimte voor de woningen die nodig zijn. Op dit moment is de inschatting dat we op de inbreidingslocaties ongeveer 240 tot 285 woningen kunnen bouwen tot 2040.

Sommige van deze locaties zijn pas na 2025 beschikbaar omdat er nu bijvoorbeeld nog een school staat die in gebruik is. Daarom is op korte termijn naast de inbreidingslocaties al minimaal één grotere locatie nodig aan de rand van Duiven. Op basis van de verkenning die nu wordt uitgevoerd kan een voorkeursvolgorde bepaald worden in de drie mogelijke locaties voor woningbouw. Het is namelijk niet uit te sluiten dat er in de toekomst nog een tweede uitbreidingslocatie nodig is. Daarom heeft het college alle drie de locaties als mogelijke woningbouwlocaties opgenomen in het Koersdocument Omgevingsvisie. Op de informele avond op 3 november wordt de noodzaak van uitbreidingslocatie(s) naast inbreidingslocaties toegelicht (criteria inbreidings- en uitbreidingslocaties), en over de verkenning van de drie mogelijke uitbreidingslocaties.

Participatieproces drie mogelijke uitbreidingslocaties

In de verkenning worden alle voor- en nadelen van de drie mogelijke uitbreidingslocaties naast elkaar worden gezet. Omdat dit een belangrijk besluit is zowel voor (toekomstige) omwonenden van de locatie die gekozen wordt als voor woningzoekenden wordt de verkenning voorgelegd aan inwoners en andere belanghebbenden. Deze participatie is op 10 en 17 september gestart. Er volgen nog drie avonden specifiek voor omwonenden van elke locatie waarna de participatie op 15 oktober wordt afgerond. Voor dit participatieproces is een website gemaakt: www.duiven.nl/uitbreidingslocaties-voor-woningbouw. We bundelen alle reacties en opmerkingen, en deze gaan mee al bijlage(n) met het voorstel dat naar het college en de gemeenteraad gaat. We verwachten op dit moment dat het college hierover op 3 november een besluit kan nemen waarna een raadsvoorstel ter agendering naar de gemeenteraad verstuurd zal worden.

Stand van zaken alle woningbouwlocaties Duiven, Loo en Groessen

In de tabellen op de volgende pagina's is kort de stand van zaken van alle woningbouwlocaties toegelicht. Waar mogelijk is aangeduid hoeveel woningen er in aanbouw zijn of nog gebouwd worden. Voor de middellange termijn locaties is dit nog niet exact bekend en is de inschatting dat op deze locaties ongeveer 100 tot 125 woningen kunnen worden gebouwd.

Bestaande plannen

Nr.	Locatie	Stand van zaken
1	DUIVEN Vitaal Centrum Duiven (VCD) woonpark en fase 4 50 + 35 woningen	In het centrum wordt momenteel gewerkt aan een aantal deelprojecten waarbij woningbouw een rol speelt. Afgelopen maanden is de samenhang tussen deze projecten in beeld gebracht, met aandacht voor de ruimtelijke, financiële en maatschappelijk impact van de projecten. Op basis van dit beeld wordt nu een collegevoorstel opgesteld.
2.	DUIVEN Kloosterkamp – Heilweg 3 woningen	De laatste woningen zijn nu in aanbouw. De ontwikkelaar zal het resterende (kleine) deel van dit gebied als alle woningen gereed zijn in afstemming met de gemeente woonrijp maken.
3.	LOO Westreenen 17 woningen	Zie voor toelichting stand van zaken van deze locatie de tekst in deze kennisgeving onder het kopje 'Loo-Westreenen'.
4.	DUIVEN Rijksweg 62 11 woningen	Blijft een complex project in verband met stijgende bouwkosten en slechte staat van het monument. Toewerken naar een definitief besluit over of het project haalbaar is of niet. Hiervoor is nu een laatste ontwerp uitgewerkt die is besproken in het planoverleg monumenten. Daarin is aangegeven dat initiatiefnemer dit plan verder kan uitwerken. De gemeente is met de provincie en initiatiefnemer in gesprek over oplossingsmogelijkheden voor de financiële haalbaarheid van dit project.
5.	DUIVEN Welleveld 15 woningen	Er zijn 3 kavels verkocht en 3 onder optie, van de in totaal 15. De woningen worden via Brummelhuis aangeboden. Om de kavels interessanter te maken voor kopers is er ook de mogelijkheid om los een vrije kavel te kopen.
6.	DUIVEN Thuvinepark 17 woningen	De 17 appartementen zijn in verkoop. Alle appartementen staan onder optie of zijn verkocht. De aanvraag omgevingsvergunning is ingediend en wordt nu door de gemeente beoordeeld. Op het moment dat de vergunning verleend is en onherroepelijk is, zal de bouw starten. De inschatting is nu dat de appartementen in 2021 gebouwd worden.
7.	DUIVEN Achterste hoek/Akkerwinde 9 woningen	Op het moment dat de laatste woningen gebouwd zijn zal de gemeente die gebied woonrijp (laten) maken.
8.	Eltensestraat 17 24 woningen	In juli 2020 heeft een informatieavond met de omwonenden plaatsgevonden. Initiatiefnemer bereidt op dit moment het bestemmingsplan en de aanvraag omgevingsvergunning voor. Deze zullen gecoördineerd in procedure worden gebracht (tegelijkertijd). Naar verwachting op dit moment zal de procedure eerste kwartaal 2021 opgestart worden.
9.	Helhoek Aantal woningen nog te bepalen	De uitwerkingsgroep heeft op 1 juli haar voorstel met o.a. criteria voor de te bouwen woningen gepresenteerd. De inwoners van Helhoek hebben hierover gestemd en het voorstel is met een grote meerderheid door het buurtschap aangenomen. Ook is het voorstel op 15 juli aan mogelijk geïnteresseerden gepresenteerd. Tot 1 november staat de termijn open voor degene die interesse heeft om dit kenbaar te maken.

		Daarnaast is de uitwerkingsgroep druk bezig het voorstel richting het college te brengen. De verwachting is dat dit medio oktober 2020 geagendeerd staat op de agenda van het college met daarin het verzoek in te stemmen met de gestelde criteria voor de woningbouw en deze als toetsingscriteria vanuit het buurtschap te zien.
--	--	---

Korte termijn locaties

Nr.	Locatie	Stand van zaken
1.	DUIVEN Weidekervel 10 tot 12 woningen	Zie voor toelichting stand van zaken van deze locatie de tekst in deze kennisgeving onder het kopje 'Weidekervel'.
2.	DUIVEN De Timp 12 tot 16 woningen	Zie voor toelichting stand van zaken van deze locatie de tekst in deze kennisgeving onder het kopje 'de Timp'.
3.	DUIVEN Regina Pacis 20 tot 30 woningen	Zie voor toelichting stand van zaken van deze locatie de tekst in deze kennisgeving onder het kopje 'Regina Pacis'.
4.	GROESSEN centrum 15 tot 20 woningen	Zie voor toelichting stand van zaken van deze locatie de tekst in deze kennisgeving onder het kopje 'Groessen – centrum Onder de Toren'.
5.	GROESSEN Kerkakkers 29 Aantal woningen nog te bepalen	Zie voor toelichting stand van zaken van deze locatie de tekst in deze kennisgeving onder het kopje 'Groessen – Kerkakkers 29'.
6.	LOO Voormalige kleuterschool locatie 4 tot 6 woningen	Zie voor toelichting stand van zaken van deze locatie de tekst in deze kennisgeving onder het kopje 'Loo – voormalige kleuterschoollocatie'.

Middellange termijn locaties

Het moment dat er weer ruimte is doordat er op andere locaties voortgang is, dient bestuurlijk opnieuw te worden afgewogen welke locaties na de korte termijn locaties als eerste kunnen worden opgepakt. Op het moment dat er al wel iets speelt op één van deze middellange termijn locaties, dan is dat in onderstaande tabel vermeld.

Nr.	Onderwerp	Stand van zaken
1.	DUIVEN Basisschool Remigius	
2.	DUIVEN Basisschool de Wereldwijzer	
3.	DUIVEN Basisschool de Wiekslag	Deze locatie valt af als mogelijke woningbouwlocatie omdat deze in gebruik zal blijven als schoollocatie.
4.	DUIVEN Lombokstraat	Met de vereniging GroenLombokweide worden gesprekken gevoerd om de kaders te bepalen waarbinnen woningbouw kan plaatsvinden op de weide tussen de Kruisboog – Rijksweg en Lombokstraat. Deze kaders in acht nemende, worden de stedenbouwkundige randvoorwaarden bepaald waarbinnen de ontwikkelende partij plannen maken.
5.	DUIVEN Broekstraat	
6.	DUIVEN Tankstation Q8	
7.	DUIVEN Werkterp de Ploen	
8.	DUIVEN De Nieuweling	

9.	DUIVEN Rijksweg 110	De gemeente is over de mogelijkheden op deze locatie in gesprek met de eigenaar en een ontwikkelaar.
10.	DUIVEN Spoorzone 2 locaties	
11.	LOO Kassencomplexlocaties	Op dit moment gaat alle capaciteit naar de locaties waaraan in de vervolgnutie woningbouw prioriteit is gegeven. Prioriteit in Loo ligt nu bij de afronding van Westreenen en de voormalige kleuterschool locatie. Het moment dat er weer ruimte is doordat er op andere locaties voortgang is, dient bestuurlijk opnieuw te worden afgewogen welke locaties vervolgens kunnen worden opgepakt. Op dat moment zal worden afgewogen of de kassencomplexlocaties dan wel kunnen worden opgepakt.

Nieuwe locaties/nieuwe initiatieven

Nr.	Onderwerp	Stand van zaken
1.	Scheefkelk 2	Eigenaar van dit pand heeft zich gemeld met de vraag of dit gebouw getransformeerd zou kunnen worden naar 12 appartementen in de middeldure huur of koop (grootte appartement circa 70 tot 85 m2). Het college heeft de intentieverklaring afgegeven open te staan voor dit initiatief. Gezien de locatie is het college positief over een ontwikkeling naar dit type appartementen op deze plek (bijv. voor starters). De eigenaar is nu bezig met het ontwikkelen van een plan hiervoor.

Duiven, 29 september 2020

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

Aan de gemeenteraad

Gemeente Duiven

Koning Willem-Alexanderplein 1
Postbus 6
6920 AA Duiven

(0316) 279 111
gemeente@duiven.nl
www.duiven.nl

datum : 6 oktober 2020
zaaknummer : Z/20/071592 /201479036
onderwerp : Zienswijze op initiatiefvoorstel openbare oplaadpunten
contactpersoon : Amber Koertshuis

Beste leden van de raad,

De griffie heeft het College verzocht om een zienswijze te geven op het initiatiefvoorstel van de PvdA genaamd 'Openbare oplaadpalen'. Ook is 23 september de motie "Elektrische laadpalen" ingediend en aangehouden, gelet op de samenhang met genoemd initiatiefvoorstel. Deze samenhang betekent ook dat wij middels deze zienswijze reageren op beide.

Het College onderschrijft de argumenten van de PvdA over de noodzaak om snel een laadpalenbeleid vast te stellen. Elektrische auto's zijn schoner en stiller dan conventionele brandstofauto's en hebben allerhande voordelen voor de leefomgeving en het klimaat. Daarnaast is het wenselijk dat elektrische auto's ook bereikbaar worden voor inwoners van de gemeente Duiven die geen parkeermogelijkheid op eigen terrein hebben. Dit is recent aan de orde gekomen omdat we zien dat de laatste jaren de verkoop van elektrische auto's een vlucht aan het nemen is. Tot dit jaar heeft elke aanvraag tot een laadplek in de openbare ruimte na verkenning tot de conclusie geleid dat dit laden toch wel op eigen terrein mogelijk is. Daar zien we nu verandering in. Daarom is de gemeente nu bezig de beleidsmogelijkheden rondom het laadpalenbeleid te verkennen en deze op te stellen.

Het college acht de termijn die de PvdA hiervoor voorstelt niet realistisch. Dat heeft verschillende redenen die we hieronder graag met u delen.

Gedegen, geïnformeerd beleid kost tijd

Het opstellen van een laadpalenbeleid vraagt om allerhande afwegingen. Sommige van deze afwegingen worden gemaakt in het initiatiefvoorstel: zoals het uitgangspunt dat een laadpaal in de openbare ruimte voor iedereen bereikbaar moet zijn, en de problematiek rondom parkeerproblemen bij een sterke toename van het aantal aanvragen voor laadpalen. In andere afwegingen rondom de vele belangen die spelen in de openbare ruimte voorziet het initiatiefvoorstel onvoldoende. Een aantal van deze vraagstukken zijn bijgevoegd in de bijlage. Het College stelt vast dat het belangrijk is om deze afwegingen gedegen te maken. Hier is onderzoek, verdieping en in sommige gevallen afstemming met belanghebbenden voor nodig. Dit kost tijd.

Prognosekaarten

In het initiatiefvoorstel wordt een reactief plaatsingsbeleid voorgesteld, wat betekent dat de gemeente pas in actie komt wanneer een inwoner een laadpaal aanvraagt. Hiermee bedienen

we niet de latente behoefte van forenzen en bezoekers van Duiven. Daarnaast wordt bij een reactief plaatsingsbeleid per laadpaal een besluit genomen, waardoor in de praktijk participatie en inspraak op het laadpalenbeleid moeilijk zou worden.

Het College wil graag gebruik maken van prognosekaarten om laadpalen te plaatsen. De bestelling van deze prognosekaarten is gedaan, met het verzoek deze zo snel mogelijk maar ten minste vóór het eind van 2020 aan te leveren. Op basis van deze kaarten gaan er keuzes gemaakt worden over het laadpalenbeleid. Deze prognosekaarten voorspellen op basis van onder andere het aantal huishoudens, het inkomen van die huishoudens, of de woning een eigen oprit heeft en ligging van elektriciteitskabels waar er behoefte is aan een laadpaal en waar deze het beste geplaatst kan worden.

Werken met prognosekaarten heeft allerhande voordelen: er kan gecommuniceerd over worden met inwoners en er is een aanpassing van het APV mogelijk, in plaats van uitgifte van één verkeersbesluit per laadpaal. Dit laatste levert een merkbare tijdsbesparing op in de uitvoering.

Regionale kennisontwikkeling

Om gemeenten te helpen bij het opstellen van een laadbeleid zijn er samenwerkingsregio's gevormd. Gelderland en Overijssel vormen samen Samenwerkingsregio Oost. Er is een Gelders-Overijsselse Regionale Aanpak Laadinfrastructuur (GO-RAL) opgesteld, die naar verwachting in november 2020 wordt vastgesteld. De RAL biedt ondersteuning op de volgende terreinen: Laadconsulent; Inzicht in de opgave; Ondersteunende producten; Pilot aanpak laadvisie; Visie en aanpak snelladers; Aanpak andere doelgroepen; Toekomstbestendig werkproces. Kortom: de GO-RAL helpt om een geïnformeerd beleid neer te zetten. De eerste ondersteunende producten en informatie zullen Q4 2020 beschikbaar komen.

Het College stelt dat het wenselijk is om vol gebruik te kunnen maken van de informatie.

Inspraak en parkeerdruk

Communicatie met buurtbewoners over wáár in hun wijk parkeerplaatsen afgesloten gaan worden ten behoeve van elektrische laadplekken is een vertragende factor, maar zeer belangrijk, zeker op plekken met een hogere parkeerdruk. Hierin is in het initiatiefvoorstel niet voorzien.

Realisatie van laadpalen

Wanneer het beleid is vastgesteld is het zaak om op zoek te gaan naar een manier om deze te realiseren. Het meest gebruikte model hiervoor is het concessiemodel, waarmee de gemeente op zoek gaat naar een Charge Point Operator (CPO). Het initiatiefvoorstel stelt dat intergemeentelijke samenwerking in een concessie niet van toepassing is. Daar kijkt het College anders tegen aan.

Regionale concessie

Ongeveer de helft van de gemeenten in de provincie Gelderland heeft zich destijds niet aangesloten bij de regionale concessie Allego/Ecotap. De provincie vindt het onwenselijk dat gemeenten die zich wel zouden willen aansluiten, dat niet kunnen. De provincie is daarmee voorstander van het niet verlengen van de concessie, die in juli 2021 af loopt. Hiermee heeft Duiven op relatief korte termijn een mogelijkheid om aan te sluiten.

Het deelnemen aan een regionale concessie levert allerhande voordelen op. Op dit moment betaalt een consument aan een laadpaal in Westervoort €0,242 per kWh. Het standaardtarief van Allego is € 0,37 per kWh. Wanneer Duiven besluit zelf te gaan onderhandelen met CPO's, heeft het niet de onderhandelingspositie om veel lagere laadprijzen af te dwingen. De laadprijs voor inwoners van Duiven zal in dit geval meer richting de €0,37 per kWh gaan.

In dit geval is de afweging van het College dat het in deelnemen aan een nieuwe regionale concessie in het voordeel is voor huidige en toekomstige gebruikers in Duiven, vanwege de betere laadprijs en service. Hiermee wordt het rijden van een elektrische auto aantrekkelijker en betaalbaarder. Hiermee faciliteren we ook een positievere businesscase voor de aanschaf van

een elektrische auto voor inwoners, waarmee op de langere termijn meer mensen geholpen zijn.

Overbruggingsperiode tot concessie

Hoewel de concessie in juli 2021 af zou lopen, vindt de provincie het onwenselijk om tussen deze concessie en de volgende concessie die nog opgestart moet worden geen voorzieningen te hebben. Daarom gaat de provincie de huidige concessie waarschijnlijk tijdelijk verlengen, tot de nieuwe aanbesteding in werking kan treden. Hoe lang dit zal duren is nog onzeker, maar alles wordt ingezet op een zo snel mogelijke doorlooptijd. De inschatting is dus een aantal extra maanden na juli 2021.

In de tussentijd verkent het College flexibele alternatieven om deze periode te overbruggen. Een optie is het uitbreiden van de pilot rondom het plaatsen van laadpalen bij parkeerplaatsen in de buurt van openbare voorzieningen, zodat er op korte termijn meer laadpunten beschikbaar komen in de gemeente. De gemeente gaat in gesprek met marktpartijen om te zien of dit haalbaar is.

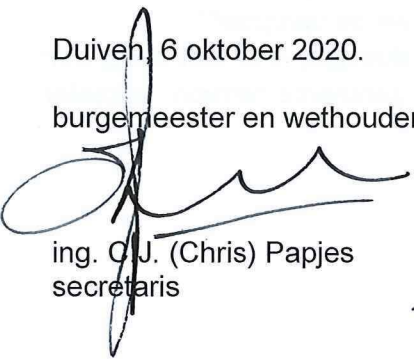
Planning

Het College zet in op het zo snel mogelijk realiseren van gedegen beleid. Dit beleid zit op dit moment nog in de aanloopfase, waardoor een grove schatting mogelijk is.

- Q2 2021 laadpalenbeleid personenvervoer naar College
- Q2 2021 integrale laadvisie naar Gemeenteraad
- Q3 2021 beslissing over CPO

Duiven, 6 oktober 2020.

burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. G.J. (Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

Bijlage: voorbeelden afwegingen

- Welke afstand en positie tot een hoofdleiding van het laagspanningsnet is acceptabel in verband met aansluitingskosten?
- Wordt er bij een aanvraag getoetst op de inrichting van de straat (bescherming vrije doorgang, openbaar groen, schikstroken), zo ja met welke kaders?
- Wordt er bij een aanvraag getoetst op de impact op de verkeerssituatie / verkeersstromen?
- Welke maximale afstand hanteren we wat betreft de woon/werklocatie naar locatie van de laadpaal?
- Voeren we parkeerdrukmetingen uit in woonwijken waar veel meldingen zijn geweest van parkeerdruk? Hebben we hier budget voor?
- Als er te grote parkeerdruk bestaat, offeren we dan groen op voor een laadplek?
- Hanteren we een maximale hoeveelheid palen in een gebied en een maximale afstand tot bestaande oplaadpalen?
- Stellen we eisen rondom smart charging? Zo ja, welke?
- Stellen we eisen rondom fast charging? Zo ja, welke?
- Stellen we esthetische eisen aan een laadpaal?
- Nemen we een verkeersbesluit per nieuwe laadpaal of een verzamelbesluit voor meerdere laadpalen?
- Hoe communiceren we richting inwoners?
- Onder welke omstandigheden verwijderen of verplaatsen we de laadpaal?
- Bij plaatsing laadpaal op initiatief gemeente (zoals in dorpskernen) is er niet direct een business case voor de Charge Point Operator. Springt de gemeente hiervoor in kosten bij?

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201449672

Zaaknummer: Z/20/064138

Portefeuillehouder(s): J. Goossen, I. Knuiman
Ter agendering in Agendacommissie op

Voor vragen

Naam: L. Stelder
Telefoon: 0651664018
E-mail: L.Stelder@1Stroom.nl

Onderwerp: Evaluatie basisteam Sociaal Domein

Aanleiding voor deze kennisgeving

De afgelopen jaren (2017-2019) heeft de gemeenteraad extra impulsen gegeven aan de transformatie van het sociaal domein. Een van de instrumenten die zijn ingezet is het basisteam: een samenwerkingsverband tussen RIBW (Regionaal Instituut beschermt wonen), Maatschappelijk werk (Santépartners), Welzijnsstichting Mikado, MEE Oost, Jeugdgezondheidszorg (VGGM), Clientondersteuning (gemeente). Het team is gestart in 2017 met als doel de transformatie van het sociaal domein via kleine praktische projecten aan te jagen. Na twee en een half jaar is de werking van dit team geëvalueerd.

Relevant beleidskader

Beleidsnotitie: Dynamische Transformatie -agenda gemeente Duiven 2017.

Inhoud van mededeling

Uit de evaluatie van het basisteam blijkt dat het team effectief de aanjaagfunctie voor de transformatie van het sociaal domein vervult.

Er is beweging in het sociaal domein en er is een start gemaakt met de kanteling van de zorgpiramide, er wordt vraaggericht gewerkt, de eerste lijn is geoptimaliseerd, er is verbinding gelegd tussen de 0de lijn en 1ste lijn en de maatwerkvoorzieningen. Ook financieel gezien wordt duidelijk dat de inzet en de werkwijze van het basisnetwerk een afschaling van zorg en ondersteuning en dus vermindering van de zorgkosten mogelijk maakt. De kosten van het basisteam zijn € 150.000,-. Het financiële effect van de inzet van deze werkwijze wordt berekend op € 170.000.

Het basisteam heeft ervoor gezorgd dat de eerste veranderingen in de praktijk zijn ingezet, maar deze beweging is pril en is nog sterk in ontwikkeling. Zeker in tijden van bezuinigingen is er een groot risico dat teruggevallen wordt op de oude denkpatronen waar het aanbod weer leidend wordt en niet aangesloten wordt op de leefwereld van inwoners. De verwachting is dat de transformatie van het sociaal domein zonder de aanjaagfunctie van het basisteam vertraagt en mogelijk stil valt. We willen ons als gemeente blijven inzetten om samen met onze partners deze beweging aan te jagen en samen met hen vorm te geven aan de transformatie van het sociaal domein.

Daarom hebben wij besloten om:

- Het basisteam voort te zetten als praktisch instrument om het transformatieproces in Duiven aan te jagen. Om deze werkwijze verder in de gemeentelijke organisatie en binnen andere partners te verspreiden. Hierbij wordt ook bepaald of en hoe de manier van werken structureel opgenomen kan worden in afspraken en samenwerkingsvormen na 2021.
- De deelname aan het basisteam te financieren in 2021 vanuit regulier budget sociaal domein gemeente ter hoogte van € 150.000,-
- De financiële bijdrage van de gemeente af te bouwen na 2021 naar een niveau waarbij ook de verantwoordelijkheid van de partners tot uitdrukking komt en de beweging gaande blijft
- De raad voor te stellen in de begroting een (netto) opbrengst op te nemen van:
 - 2021 € 75.000
 - 2022 € 100.000
 - 2023 € 125.000
 - 2024 € 150.000

Duiven, 6 oktober 2020.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

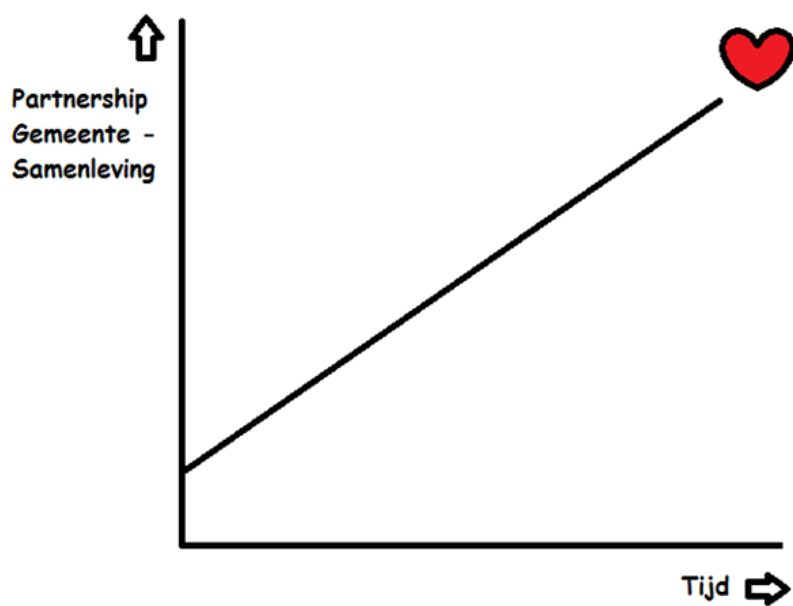
mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

Bijlage:

Registratienummer:
201449676

Omschrijving:

Notitie Evaluatie basisteam transformatie sociaal Domein
Duiven

Evaluatie basisteam

Transformatie sociaal domein Duiven

Maart 2020

Samenvatting

In 2017 is de gemeente Duiven gestart met het basisteam, een samenwerkingsverband van het RIBW, MEE-Oost, Maatschappelijk Werk, Mikado, VGGM Jeugdgezondheidszorg en de gemeente. Het doel van het basisteam is het aanjagen van de transformatie van het sociaal domein door in de praktijk naar slimme en concrete en innovatieve oplossingen te zoeken voor vraagstukken die zich voordeden in het sociaal domein.

Na twee en een half jaar is teruggekeken of het basisteam voldoet aan het doel waarvoor het is ingesteld en worden aanbevelingen gedaan voor de toekomst.

Uit de evaluatie blijkt dat het basisteam heeft voldaan aan de doelstelling:

- Er is beweging in het sociaal domein
- Er is een start gemaakt met de kanteling van de zorgpiramide,
- Er wordt in het basisteam vraaggericht gewerkt,
- Er is verbinding gelegd tussen verenigingen, vrijwilligersorganisaties (0de lijn), vrij toegankelijke professionele ondersteuning (1ste lijn) .
- De vrij toegankelijke professionele zorg is versterkt en geoptimaliseerd,
- Er is verbinding gelegd tussen maatwerkvoorzieningen (2de lijn en vrij toegankelijke professionele ondersteuning (1 ste lijn) en vrijwilligers (0de lijn)
- Financieel gezien wordt duidelijk dat de inzet en de werkwijze van het basisnetwerk een afschaling van zorg en ondersteuning en dus vermindering van de zorgkosten mogelijk maakt. Hierbij gaan de kosten voor de baten uit.
- De gemeente heeft geïnvesteerd in het basisteam en nu worden de eerste besparingen zichtbaar.

Het transformatieproces is een systeemverandering, een verandering van systeemwereld (aanbodgericht) naar leefwereld (vraaggericht). Een verandering waar inwoners, gemeente en aanbieders van zorg en ondersteuning bij betrokken zijn en dat tientallen jaren nodig heeft om dit voor elkaar te krijgen. Het basisteam heeft ervoor gezorgd dat de eerste veranderingen in de praktijk zijn ingezet, maar deze beweging is pril en is nog sterk in ontwikkeling. Zeker in tijden van bezuinigingen is er een groot risico dat teruggevallen wordt op de oude denkpatronen waar het aanbod weer leidend wordt en niet aangesloten wordt op de leefwereld van inwoners. De verwachting is dat de transformatie van het sociaal domein zonder de aanjaagfunctie van het basisteam vertraagd wordt en mogelijk stil valt. Als de gemeente en partners deze beweging willen blijven inzetten en als zij verder vorm willen geven aan de transformatie van het sociaal domein, worden de volgende algemene aanbevelingen gedaan.

- het basisteam voort te zetten als praktisch instrument om het transformatieproces in Duiven aan te jagen. Om deze werkwijze verder in de gemeentelijke organisatie en binnen andere partners te verspreiden. Hierbij wordt ook bepaald of en hoe de manier van werken structureel opgenomen kan worden in afspraken en samenwerkingsvormen na 2021.
- De deelname aan het basisteam wordt in 2021 vanuit regulier budget sociaal domein gemeente gefinancierd ter hoogte van € 150.000,-

- De financiële bijdrage van de gemeente wordt na 2021 afgebouwd naar een niveau waarbij ook de verantwoordelijkheid van de partners tot uitdrukking komt en de beweging gaande blijft
- Het basisteam blijft mogelijkheden van deze werkwijze delen met nieuwe partners en verenigingen
- Het basisteam haalt ook input op vanuit inwoners
- De concrete resultaten van het basisteam worden zichtbaarder gemaakt
- De uitgangspunten van de transformatie-agenda: “samenwerken, partnership, aansluiten bij de energie en al doende ontwikkelen” blijven de uitgangspunten voor de deelnemers aan het basisteam zowel op bestuurlijk als uitvoerend niveau
- Gemeente houdt het innovatiebudget beschikbaar om vernieuwing in het sociale domein mogelijk te blijven maken
- Nieuwe partners kunnen aansluiten als zij de uitgangspunten onderschrijven en mee willen werken aan de transformatie
- Onderzocht wordt of het mogelijk is om ook met Westervoort samen te werken in deze ontwikkeling

1 Inhoud

2	Leeswijzer	5
3	Inleiding	6
4	Het basisteam als aanjager van het transformatieproces.....	7
4.1	De werkwijze is Agile/scrum.....	7
4.2	Doelstelling van het basisteam.....	7
5	Behaalde resultaten	8
5.1	De aanpak van het basisteam zorgt voor vraaggerichte inzet	8
5.2	De aanpak versterkt de 0 ^{de} lijn	9
5.3	De aanpak van het basisteam versterkt de verbinding tussen de 1 ^{ste} lijn met 0 ^{de} lijn.....	11
5.4	De eerste lijn is versterkt.....	13
5.5	Netwerksamenwerking is versterkt	14
5.6	Er is sprake van afschaling van tweede lijns zorg.....	15
5.7	Veel directe resultaten in de praktijk	16
5.8	Het basisteam zorgt voor versnelde opbouw van het basisnetwerk	16
6	De financiële baten.....	18
7	Algemene conclusie en aanbevelingen	19
	Bijlage : uitwerking van twee stories en hun resultaat	20

2 Leeswijzer

Voor u ligt de evaluatie van het basisteam sociaal domein Duiven. Dit basisteam is twee en een half jaar geleden ontwikkeld door gemeente Duiven en een aantal netwerkpartners om de transformatie in het sociaal domein in de praktijk aan te jagen. De notitie is als volgt opgebouwd:

- In de inleiding wordt de geschiedenis, achtergrond van het basisteam weergegeven
- Het hoofdstuk hierna omschrijft de doelstelling en de werkwijze van het team. Het doel van het basisteam is uitgewerkt in acht subdoelen
- Hierna wordt antwoord gegeven op de vraag of de hoofddoelstelling is behaald door in elke paragraaf antwoord te geven op een subdoel.
- Het volgende hoofdstuk geeft inzicht in de gelden die de gemeente heeft geïnvesteerd en in de opbrengsten die basisteam genereert
- De notitie sluit af met een algemene conclusie en aanbevelingen

In de bijlage geeft twee uitgewerkte voorbeelden van stories en de behaalde resultaten.

3 Inleiding

In 2015 hebben de gemeenten nieuwe taken toegewezen gekregen, de jeugdhulp, de ondersteuning thuis via de Wmo en de participatie wet. De gedachte hierachter is dat de gemeente de ideale omvang heeft om een verandering in het sociale domein te kunnen organiseren. De zorgpiramide moet gekanteld worden. Een sterke basis van het normale leven waarin mensen zo zelfstandig mogelijk leven, ondersteuning die mensen activeert en in staat stelt tot zelfredzaamheid, ondersteuning die bijdraagt aan de bouw van de sterke basis en aansluit bij de basis en ondersteuning die vervangend is en voor afschaling zorgt van de 2de lijn. Dit met de volgende uitgangspunten:

- Maximaal benutten van eigen kracht
- Oplossingen zo dicht mogelijk bij inwoners en zo normaal mogelijk
- Uitgaan van de vraag en niet het aanbod (leefwereld i.p.v. systeemwereld)
- Er is altijd hulp en ondersteuning aanwezig

De gemeente Duiven voert deze transformatie uit in 2 fasen:

- 2015-2017 overnemen van taken, eigen worden met doelgroepen, partners en dynamiek (transitie)
- 2017- en verder inzet op de transformatie van het sociale domein: het kantelen van de zorgpiramide, zoals hierboven beschreven

De aanpak van de transformatie wordt beschreven in de Dynamische Transformatie-agenda van Duiven:

- Innoverend en organisch ontwikkelen
- Ruimte bieden voor kansen
- Niet meer voor inwoners maar samen met
- Uitgangspunt is partnership
- Verbinden en dwars denken en snel en flexibel handelen.

De uitgangspunten voor deze aanpak zijn voor de gemeente Duiven niet nieuw. Zij zijn ook terug te vinden in het stimuleringsbeleid van de gemeente en de ontwikkelingen in het kader van overheidsparticipatie.

Het transformatieproces is een verandering van een heel systeem, een verandering van systeemwereld (aanbodgericht) naar leefwereld (vraaggericht) van inwoners. Een proces waar inwoners, gemeente en aanbieders van zorg en ondersteuning bij betrokken zijn en wat invloed heeft op inzet en verdeling van geldstromen. Zoals professor Jan Rotmans aangeeft hebben dergelijke systeemveranderingen tientallen jaren nodig heeft om uiteindelijk weer een nieuw evenwicht te vinden.

In 2017 is in Duiven het basisteam gevormd om het transformatie proces van het sociaal domein aan te jagen en te versnellen en om de nieuwe werkwijze in de praktijk te brengen. Nu na twee en een half jaar ervaring is het tijd om de werking van het basisteam te evalueren. De bevindingen zijn in deze notitie beschreven.

4 Het basisteam als aanjager van het transformatieproces

Het basisteam werd in 2017 opgezet door 6 partners die samenwerken om via kleine innovatieve doorbraak projecten vorm te geven aan de transformatie. MEE, Santé partners (AMW), Jeugdgezondheidszorg, Mikado, RIBW en cliëntondersteuning van de gemeente leveren elk 8 uur per week een medewerker om als verbinder in de praktijk met kleine doorbraak projectjes vorm te geven aan de transformatie van het sociale domein.

4.1 De werkwijze is Agile/scrum

Het basisteam werkt volgens de agile/scrummethode. De methode is gericht op doen en leren door te doen. In korte ontwikkel cycli wordt steeds de vraag opgehaald en kleine pilots gestart en feedback gevraagd op de voortgang.

De methode is vraag gericht/-gestuurd. Centraal staat de brede vraag en niet het aanbod. Eindgebruikers en alle betrokken stakeholders in de keten zijn direct betrokken bij het tot stand brengen van het resultaat en nemen actief deel aan de ontwikkeling

De kleine projectjes moeten leiden tot nieuwe werkwijzen, verandering in aangesloten organisaties, verandering in financierings- afspraken en mogelijk nieuwe partners.

Het uiteindelijke doel is het kantelen van de zorgpiramide: ondersteuning die mensen activeert en in staat stelt tot zelfredzaamheid, ondersteuning die bijdraagt aan de bouw van de sterke basis en aansluit bij de basis en ondersteuning die vervangend is en voor afschaling zorgt van de 2de lijn. Op termijn levert deze aanpak bij eenzelfde zorgvraag, besparingen op in het sociale domein.

4.2 Doelstelling van het basisteam

Het basisteam heeft als doel:

1. Versnelde opzet van basisnetwerk: een netwerk van vrij toegankelijke vrijwilligers organisaties en vrij toegankelijke professionals. Het netwerk werkt inhoudelijk en duurzaam samen waarbij professionele generalisten in nauwe verbinding met vrijwilligers laagdrempelige ondersteuning bieden, snel reageren op vragen, actief aansluiten bij de samenleving en deze mee helpen opbouwen.
2. Kanteling van de piramide:
 - Vraaggerichte inzet
 - Versterken in 0de lijn
 - Aansluiting 1ste lijn aan vrijwilligers en 0de lijn. 1ste lijn die de 0de lijn ondersteunt
 - Optimalisatie 1ste lijn
 - Netwerkaanpak tussen 0de, 1ste en 2de lijn
 - Afstraling en doelgerichte inzet 2de lijn.
 - Versnelling van opbouw basisnetwerk
3. Aan de slag met in praktijk concrete resultaten om te laten zien dat het basisnetwerk werkt en werkzaam is.

5 Behaalde resultaten

5.1 De aanpak van het basisteam zorgt voor vraaggerichte inzet

Inwoners centraal is voorwaarde voor start van story (ontwikkeling)

Elke story begint vanuit een groep inwoners met eenzelfde vraag. Met hen bespreekt en verkent de verbinder de vraag en waar behoefte aan is. Dit is een voorwaarde voor de start van een story. Waar mogelijk bouwt de verbinder samen met de inwoners aan de oplossing. Hierdoor voelen inwoners zich serieus genomen en vaak denken- en werken zijzelf mee aan het organiseren van de oplossingen.

De verbinders van het basisteam zijn allen 1ste lijns professionals. Zij zijn in staat om, als het nodig is, ook meteen laagdrempelige ondersteuning te bieden of te organiseren aan inwoners uit de meedenk groepen. Op deze manier krijgen de individuele inwoners meteen ondersteuning en kunnen ze ook meedenken aan oplossingen voor mensen met dezelfde hulpvraag.

Bij de start van dit project zijn veel story's door beleidsmedewerkers en professionals aangeleverd om het proces in beweging te krijgen. Er is telkens wel getoetst met inwoners of dit onderwerp ook echt actueel is en of uitwerking van dit onderwerp ook meerwaarde heeft, maar het is de bedoeling om meer story's direct bij inwoners op te halen. Er is hier al ervaring mee opgedaan zoals de story eenzaamheid en de ontwikkeling van een jeugdhonk voor kinderen met autisme (vanuit de ouders geïnitieerd). Om nog meer vraaggericht te werk te gaan is het aan te bevelen dat het basisteam direct bij inwoners de signalen gaat halen.

Niet zichtbare groepen zijn zichtbaar geworden

Bij de decentralisatie is de gemeente verantwoordelijk geworden voor nieuwe doelgroepen. Doordat het basisteam in gesprek gaat met deze doelgroepen worden zij zichtbaar en krijgen zij een stem in de gemeente

Professionele organisaties gaan vraaggericht werken

Omdat vanuit het basisteam meteen concreet in de praktijk aan oplossingen wordt gewerkt, vraagt dit van partners die mee willen doen een andere manier van werken. Namelijk aanpassen aan de vraag en flexibiliteit in het formuleren van een passende oplossing en samen zoeken naar oplossingen. Partners die hun wortels in de Duivense samenleving hebben zoals Mikado en algemeen maatschappelijk werk buigen mee met de werkwijze van de gemeente Duiven. Regionaal georiënteerde partners geven aan dat de Duivense benadering een lokale aanpak vraagt. Zij geven aan dat dit soms ingewikkeld is omdat ze vaak met meerdere gemeentes te maken hebben die elk iets anders vragen.

Gemeente past subsidieafspraken aan

Door de aanpak van het basisteam zijn er met een aantal professionele partners nieuwe subsidie afspraken gemaakt. Hierin is afgesproken dat de partner samenwerkt met inwoners en

netwerkpartners en dat zij flexibel inspelen op de vraag van de inwoners. De subsidie afspraken zijn zodanig opgesteld dat organisaties ook de ruimte hebben om te werken aan beantwoording van de vraag. Door regelmatig contact en overleg tussen de gemeente en de organisaties wordt gemonitord of de afspraken die gemaakt zijn ook effectief zijn en uitgevoerd worden.

Aandachtspunten:

- Als eenmaal vraaggericht gewerkt wordt, is het noodzakelijk om regelmatig te toetsen of de oplossing nog voldoet. Terugkoppeling naar betreffende inwoners is belangrijk.
- Veel onderwerpen die in het basisteam zijn opgepakt zijn geïnitieerd door beleidsmedewerkers of professionals. Een volgende stap is om ook direct vanuit de inwoners of vrijwilligers organisaties onderwerpen op te halen en te ontwikkelen
- Voor regionaal georganiseerde partners vraagt het een extra inspanning om aan te sluiten op wensen van gemeente Duiven.
- Doordat van professionele partijen een andere benadering wordt gevraagd, is het belangrijk om in de subsidie afspraken ruimte te bieden om in te spelen op de vraag.

5.2 De aanpak versterkt de 0de lijn

Ontstaan sociale kringen en ervaringsdeskundigheid

De aanpak van het basisteam gaat uit van de vraag van een groep inwoners. Door samen op zoek te gaan naar passende oplossingen ontstaan er onderling relaties waarbij mensen elkaar ontmoeten, ondersteunen, gezelligheid vinden bij elkaar. Bij een aantal van de groepjes geven deelnemer aan dat ze het prettig vinden om elkaar te blijven ontmoeten en met elkaar onderwerpen kunnen bespreken. Deze sociale kringen worden door de mensen zelf georganiseerd en professionele achterwacht blijft nodig om deze groepen in stand te houden, vanwege de beperking/kwetsbaarheid van de deelnemers. In een aantal story's ontwikkelen inwoners zich tot ervaringsdeskundigen (GGZ, eenzaamheid na verlies partner, licht verstandelijk beperkten) die mee willen werken in ondersteuning van mensen die in dezelfde situatie zitten, voorlichting geven en meedenken in vragen die de gemeente heeft.

Aandachtspunten

- Hoewel de samenleving wil dat doelgroepen met een beperking meedoen aan het reguliere leven (inclusie), geven deze inwoners aan dat het ook wel heel prettig is om met gelijkgestemden bij elkaar te komen, ervaringen uitwisselen en elkaar te steunen
- De sociale kringen die ontstaan, kunnen voor een deel door de mensen zelf worden georganiseerd. Maar professionele achterwacht is voor specifieke doelgroepen (mensen met licht verstandelijke beperking, psychiatrie autisme, jonge mantelzorgers) is noodzakelijk om de initiatieven draaiende te houden. Specifieke kennis van de doelgroep is hierbij nodig.
- Ervaringsdeskundigen kunnen meer ingezet worden.

Inzet van pilots voor versterken 0de lijn

Vanuit het basisteam zijn twee bestaande projecten die elders in het land al bestaan, ingezet in Duiven. Het project buurtgezinnen en het project Bruggenbouwers. Bij de start van deze projecten is afgesproken dat zij ingebed worden in de Duivense samenleving en de 0de lijn, zodat ze niet als een stand alone project functioneren.

Aandachtspunt

- Bij het inzetten van projecten die elders ontwikkeld zijn, is het belangrijk dat de voorwaarde gesteld wordt dat dit project goed aangepast wordt aan de behoefte van de inwoners van Duiven en ingebed wordt in de werkwijze van Duiven, zodat zij aanvullen en versterken wat er al ontwikkeld is.

Zorg en school wordt verbonden

Vanuit het basisteam wordt praktisch en in kleine stappen samen met ouders en scholen en zorgaanbieders gewerkt aan de versterking van de verbinding tussen school en zorg en ondersteuning thuis. Met een gezamenlijk ontwikkeld nieuwe werkwijze wordt geëxperimenteerd in de route van verwijzing vanuit school en de vertaling van diagnostiek en behandeling naar de thuis- en schoolsituatie. De experimenten worden gezamenlijk geëvalueerd.

Ondersteuning maatschappelijk initiatief op maat

In het basisteam is ervaring opgedaan met het ondersteunen van een informele zorgboerderij. Door samen met de eigenaar te zoeken naar de ondersteuning die nodig is om de bezigheden op de boerderij in stand te houden, is gekozen voor een coach voor de boer. Deze coach heeft nu een zodanige ondersteuning geregeld dat een aantal vrijwilligers en inwoners een stabiele plek hebben waar zij een zinvolle daginvulling hebben.

Sport en cultuur verenigingen komen voorzichtig in beweging

Het basisteam heeft tijd en energie gestoken om samen met sportverenigingen een manier te vinden om mensen die op zoek zijn naar zinvolle dagbesteding of mensen met een beperking die willen deelnemen aan sportactiviteiten mee te laten doen.

Dit bleek op dat moment nog een brug te ver voor deze verenigingen, omdat zij met meerjarenplannen in het kader van het stimuleringsbeleid druk waren. Het werd duidelijk dat veel verenigingen kwetsbare inwoners binnen hun leden hebben en dat zij daar “gewoon” ondersteuning aan bieden (Bijvoorbeeld Rolstoelbasketbalvereniging de Pigeons, DVV). De afspraak is gemaakt dat als zij behoefte hebben aan professionele ondersteuning dat deze dan beschikbaar is voor hen.

Daarnaast is Uniek Sporten actief om voor inwoners met een beperking de mogelijkheid om bij reguliere verenigingen mee te doen, te vergroten. Een voorbeeld hiervan is de sportschool die een sportmogelijkheid creëert voor jongeren met autisme.

Het stimuleringsbeleid biedt ruimte voor verenigingen om extra ondersteuning te krijgen voor de activiteiten voor inwoners met speciale aandacht (pijler 3 “de gemeente als partner”) .

Aandachtspunt

- Het stimuleringsbeleid biedt voldoende ruimte om verenigingen te ondersteunen om iets te betekenen voor mensen met een beperking. Dit zal steeds onderwerp van gesprek moeten zijn.

5.3 De aanpak van het basisteam versterkt de verbinding tussen de 1ste lijn met 0de lijn

Rol van dienstencentrum is aangepast

Op het moment dat het basisteam van start ging (juni 2017) was het de bedoeling dat het dienstencentrum dé centrale ingang zou worden voor alle informele ondersteuningsvragen. Het was de bedoeling dat het dienstencentrum door alle vrijwilligersorganisaties zou worden bemenst en dat zij allen ook verantwoordelijk werden voor dat dienstencentrum.

Gedurende de afgelopen 2 jaar bleek dat deze structuur niet functioneerde. De vrijwilligersorganisaties voelden zich niet betrokken bij het dienstencentrum, sommigen voelden zich zelfs bedreigd in hun autonomie. Anderen hadden eenvoudig te weinig vrijwilligers om het dienstencentrum mee te bemensen. Mikado heeft zich ingespannen om het dienstencentrum bemenst te laten worden door de aangesloten vrijwilligersorganisaties, dit is echter maar zeer beperkt tot stand gekomen.

Na overleg met de betrokken vrijwilligers- eerste lijns- organisaties en Mikado, is besloten losser samen te werken. De druk en uitdrukkelijke wens door gemeente om aan te sluiten bij het dienstencentrum werd losgelaten. Het dienstencentrum is omgevormd tot dé plek in Duiven waar inwoners met een informele zorgvraag terecht kunnen, zodat er in ieder geval een herkenbaar punt is voor deze inwoners. Het dienstencentrum wijst vervolgens de inwoner door naar de vrijwilligersorganisaties die de diensten kan leveren. Maar vrijwilligersorganisaties hebben hun eigen voorkeur en zijn direct benaderbaar voor inwoners de weg wel weten te vinden. Er ontstaat nu een samenwerking tussen vrijwilligersorganisaties op basis van vrijwilligheid. Mikado werkt hier ondersteunend aan mee.

De rol van Mikado is de afgelopen 2 jaar veranderd. Het dienstencentrum wordt door Mikado georganiseerd en bemenst door vrijwilligers van Mikado. Ten aanzien van de vrijwilligersorganisaties speelt Mikado een faciliterende rol en ondersteunt op verzoek. Deze rol past beter bij Mikado en vinden de vrijwilligersorganisaties prettiger.

Mikado is belangrijke partner in opbouw en ondersteuning 0de lijn

Bij veel ontwikkelingen werkt het basisteam samen met Mikado. Mikado heeft initiatieven en ondersteunt initiatieven in de 0de lijn waarop het basisteam kon aansluiten. Door flexibel hier op aan te sluiten en mee te werken is Mikado een belangrijke partners in de opbouw van de 0de lijn. Zoals hierboven beschreven vinden vrijwilligersorganisaties en inwoners het prettig dat zij gebruik kunnen maken van Mikado als ze ondersteuning nodig hebben.

Het opbouwwerk van Mikado heeft de afgelopen jaren een belangrijke rol gespeeld bij het ondersteunen van kwetsbare wijken in Duiven. Door een goede verbinding te leggen tussen wijkbewoners en professionele partners is samen gebouwd aan de leefbaarheid van deze wijken. De opbouwfunctie is van essentieel belang bij de opbouw van de 0de lijn.

Verbinding met nieuwe partners ontstaan

Naast Mikado worden ook andere partners ingezet voor de versterking van de 0de lijn zoals de Herberg in Westervoort (oudergroep voor ouders met kinderen met autisme), Ketendementie, Vitale verbindingen Arnhem (voor mensen met chronisch psychiatrische diagnose), Buurtgezinnen en MEE Oost (bruggenbouwers en scholing herkennen van mensen met licht verstandelijke beperking) en bekende partners worden opnieuw aangesloten aan het netwerk zoals Stichting Vluchtelingenwerk en de Regionale Sociale Dienst bij de ondersteuning van statushouders. Inmiddels is er een structureel werkoverleg waarin vluchtelingenwerk, gemeente, Regionale sociale dienst, Mikado en maatschappelijk werk hun activiteiten op elkaar afstemmen rondom statushouders. Hiermee sorteren deze partners al voor op de komst van de nieuwe wet inburgering die in 2021 van kracht is.

Verdeling taken Mikado en combinatiefunctionaris

Vanuit het basisteam werd geconstateerd dat sport en cultuurverenigingen door allerlei functionarissen gelijktijdig werden benaderd voor initiatieven. Dit heeft ertoe geleid dat er een goede taakafbakening ontstond tussen het vrijwilligerswerk van Mikado dat zich richt op vrijwilligers in het algemeen, organisaties die met vrijwilligers werken en vrijwilligers van Mikado en de combinatie functionarissen die zich richten op de ondersteuning van sport- en cultuur verenigingen.

Aangepast de subsidie afspraken

Zoals al eerder is omschreven is in de nieuwe subsidie-afspraken uitdrukkelijk aangegeven dat van partners ook verwacht wordt dat zij waar nodig initiatieven in de 0de lijn ondersteunen met hun kennis. Voorbeelden hiervan zijn afspraken met Indigo, GGNet en Ketendementie. Maar ook met ouderenverenigingen zijn nieuwe afspraken gemaakt zodat ze mee kunnen doen in het ontwikkelen van nieuwe initiatieven zoals de KBO en de Zonnebloem Duiven die actief mee werken aan het project bestrijding eenzaamheid.

Een gezamenlijke visie en taal: De nieuwe Route

Om de samenwerking in het netwerk 0de en 1ste lijn te versterken is een gezamenlijk taal en visie nodig. Vanuit het basisnetwerk is de werkwijze van “de nieuwe route” als visie en gezamenlijk taal in Duiven als basis geïntroduceerd: Het is een kanteling in denken, organiseren en doen die leidt tot een gelijkwaardige samenwerking tussen cliënt en organisatie, inwoners en overheid, leefwereld en systeemwereld.

Er is een algemene bijeenkomst gehouden voor iedereen die interesse had in de werk- en denkwijze van de nieuwe route. En vervolgens zijn er verdiepende cursussen aangeboden voor iedereen die geïnteresseerd was in de werk en denkwijze van de nieuwe route. Deze cursussen werden gegeven door Anke Siegers en de indeling van de cursusgroepen bestond uit een mix van inwoners,

vrijwilligers en professionals. Deze visie en werkwijze wordt nu binnen het toegangsteam van de gemeente Duiven en Westervoort als basis genomen.

Aandachtspunten

- Veel onderwerpen die in het basisteam zijn opgepakt zijn geïnitieerd door beleidsmedewerkers of professionals. De onderwerpen vanuit beleid of professionals worden altijd bij inwoners getoetst.
- Het is aan te bevelen om ook uit de inwoners of vrijwilligers organisaties direct onderwerpen op te halen en te ontwikkelen.
- Bij de aansluiting van de 1ste lijn met de 0de lijn is er blijvende aandacht nodig voor het feit dat de professionele ondersteuning in de rol als ondersteuner en facilitator blijft en niet de initiatieven overneemt.
- Er is blijvende aandacht nodig voor het werken vanuit de visie volgens de Nieuwe Route, zodat dit blijft functioneren als gemeenschappelijke basis voor het sociaal domein

5.4 De eerste lijn is versterkt

Regulier verdeeloverleg

Vanuit het basisteam werd gesignaleerd dat er behoefte was aan afstemming tussen formele zorg onderling maar ook afstemming formele en informele zorg. Vanuit het basisteam is het initiatief genomen een regulier verdeel overleg te organiseren. Twee wekelijks komen een schuldhulpverlener, clientondersteuner, Wmo consulent, Jeugdconsulent, maatschappelijk werker, adviseur zorg en dienstverlening namens dienstencentrum, en de front-office van de gemeente een uur bij elkaar. Centraal in dit overleg staat bespreken van de stand van zaken over aanmeldingen en eventuele wachtlijsten, delen van elkaar expertise, afstemmen van ondersteuning, anoniem bespreken en herverdelen van situaties naar de beste passende ondersteuning. Dit alles binnen de kaders van de AVG.

Rol Maatschappelijk werk duidelijk

Vanuit het basisnetwerk is de rol van maatschappelijk werk opnieuw gepositioneerd. Maatschappelijk werk heeft een centrale rol in laagdrempelige individuele ondersteuning bij jong en oud. Bijvoorbeeld bij psychosociale problematiek of opvoedingsproblematiek. Zij werken in netwerken samen met andere partners, bijvoorbeeld het centrum van jeugd en gezin, het sociaal team, verdeeloverleg, casusoverleg statushouders.

Zij werken outreachend via het vindplaats gericht werken op de basisscholen en het Candea college.

Het groepsgericht werken vanuit maatschappelijk werk wordt aangeboden op basis van de vraag en waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van de opgebouwde ervaringsdeskundigheid. Daarnaast ondersteunen en scholen zij vrijwilligers 2 keer per jaar.

Er zijn nieuwe verbindingen zijn gelegd met de huisartsen, door een vaste maatschappelijke werker te koppelen aan een huisartsenpraktijk. Doordat de functie POH GGZ bij de huisartsen is

ingekrompen, en veel mensen met lichte psychische problematiek niet meer geholpen werd, is de functie maatschappelijk werk tijdelijk door de gemeente versterkt.

Ontwikkeling van levenscoach

Op basis van signalen van ervaringsdeskundige ouders, volwassenen en kinderen (autisme, licht verstandelijke beperkten, mensen met chronisch psychiatrische problematiek) is de functie levenscoach ontwikkeld. Deze mensen gaven aan dat zij heel goed in staat zijn om een eigen leven te leiden, maar dat zij bij sommige life events even ondersteuning nodig hebben om daarna weer zelfstandig verder te kunnen. Op dit moment wordt er dan vaak een maatwerkvoorziening ingezet die na de ondersteuningsperiode stopt en uit het zicht verdwijnt. En als er een nieuwe life event zich voordoet, wordt er weer een nieuwe maatwerkvoorziening ingezet. Maar er is veel meer behoefte aan laagdrempelige ondersteuning die zonder indicatie ingezet kan worden als het nodig is we en op de achtergrond aanwezig is, een coach die op vraag en behoefte ondersteunt. Deze ondersteuning vraagt expertise van de specifieke doelgroepen. De cliëntondersteuners in het wijkenteam van de gemeente hebben deze kennis en worden nu ingezet als levenscoach.

5.5 Netwerksamenwerking is versterkt

Basisteam werkt vanuit de netwerkgedachte

Het basisteam werkt vanuit de netwerkgedachte. De inwoner staat centraal, vandaaruit worden oplossingen ontwikkeld samen met partners die mee willen ontwikkelen. Omdat de gemeente Duiven van oudsher werkt volgens de netwerkgedachte (bijvoorbeeld sociaal team, centrum voor jeugd en gezin, activerend werk), kan het basisteam hierop voort bouwen en de samenwerking versterken. Netwerksamenwerking vraagt vertrouwen, over eigen grenzen heen durven kijken en de wil tot samenwerking. Daarnaast geeft een dergelijke samenwerking organisaties ook de ruimte om de eigen identiteit en expertise te behouden en deze in te zetten voor een gezamenlijk doel. De betrokken organisaties geven aan dat zij door deze samenwerking bereid zijn om vaker dat stapje extra te doen en vaker buiten de eigen kaders gaan denken.

De partners werken mee op basis van expertise en de wens en mogelijkheid om samen te werken. Dit zorgt ervoor dat er altijd partners aansluiten die gemotiveerd zijn en energie willen steken in de ontwikkeling.

Door de belevingswereld van de inwoners, de systeemwereld van de professional en de beleidsmatige kennis van de beleidsmedewerkers aan elkaar te koppelen ontstaan een breed gedragen en goed onderbouwd nieuw aanbod.

De afgelopen twee jaar heeft het basisteam nieuwe partners gevonden zoals de KerkvoorNu en de Herberg in Westervoort en buurtgezinnen en MEE oost en de scholen. Maar de gemeente heeft ook afscheid genomen van partners, die niet konden meebuigen met de visie van Duiven, door het beëindigen van de subsidie relatie.

Aandachtspunt:

- Het is belangrijk om ook nieuwe partners te blijven verbinden.

De netwerksamenwerking vraagt samenwerking tussen gemeente Duiven en Westervoort

Veel netwerkpartners werken ook in de gemeente Westervoort. De vragen die vanuit de inwoners in Duiven komen, komen ook vanuit de inwoners in Westervoort. In elke story komt op zeker moment de kwestie aan de orde of deze ontwikkeling ook betrekking heeft op inwoners van de gemeente Westervoort. Binnen de bestaande middelen wordt telkens afgestemd of dit mogelijk is. Als de ontwikkelingen een structurele verschuiving of inzet van financiële middelen gaan vragen, is dit een punt van bespreking met de gemeente Westervoort.

Aandachtspunt:

- Onderzoek of het mogelijk is om ook met Westervoort samen te werken in deze ontwikkeling

Netwerksamenwerking vooral 0de en 1ste lijn

De netwerksamenwerking vanuit het basisteam heeft nu vooral betrekking op samenwerking tussen de 0de en 1ste lijn. Dit was ook een van de doelstellingen van het basisteam: “Zorgen voor een stevige basis van vrijwillige organisaties en professionals”.

De volgende stap is om meer met de partners van de maatwerkvoorzieningen op zoek te gaan naar slimme verbindingen. Vanuit het basisteam is een aantal afspraken gemaakt met deze partners. Zoals andere inzet en aanbod van Lindenhout, en met GGNet en RIBW zijn gesprekken gaande om slimme verbindingen te maken. Ook bij de jeugdhulp zijn mogelijkheden om deze verbindingen te gaan leggen. Vooral op het gebied van opvoedondersteuning zijn er kansen.

Aandachtspunt

- De inzet van het basisteam kan meer gericht worden op de verbinding met maatwerkvoorzieningen.

5.6 Er is sprake van afschaling van tweede lijns zorg

Het basisteam heeft in alle onderwerpen met alle betrokken inwoners de basis en de eerste lijn versterkt, waardoor er minder beroep gedaan wordt op de tweede lijn. Ook zijn er oplossingen gevonden waarbij niet hele trajecten van de tweede lijnszorg worden ingezet maar onderdelen. Deze ontwikkeling kan versterkt worden door ook met tweede lijnvoorzieningen en inwoners op zoek te gaan naar slimme oplossingen.

5.7 Veel directe resultaten in de praktijk

Het basisteam werkt volgens de agile/scrummethode. De methode is gericht op doen en leren door te doen. In korte ontwikkelcycli wordt steeds de vraag opgehaald en kleine pilots gestart en feedback gevraagd op de voortgang.

De gebruikte scrummethode zorgt ervoor dat er snel kleine concrete resultaten zichtbaar zijn in de story. Door deze werkwijze worden inwoners met een vraag meteen geholpen en wordt al doende aan een vernieuwende oplossing gewerkt. Telkens wordt het resultaat getoetst aan de uitgangspunten van de transformatie en op basis van deze feedback wordt verder gebouwd. Hierdoor ontstaan via kleine resultaten, ontwikkelingen die op den duur zorgen voor bijvoorbeeld vernieuwde subsidie-afspraken of ontwikkeling van nieuwe functies.

Het basisteam is actief geweest en nog actief op de volgende beleidsterreinen

- Opvoedondersteuning
- Herstel in de wijk
- Jongeren met autisme en hun ouders
- Mensen met licht verstandelijke beperking
- Statushouders
- Afstemmen van de toegangen
- Eenduidige werkwijze
- Vrijwilligers en participatie
- Eenzame ouderen
- Eenzaamheid na verlies partner
- Kinderen in opgroeien in kwetsbare gezinssituatie

Het voert hier te ver om voor elk onderdeel de specifieke resultaten te bespreken, in deze notitie zijn door de tekst heen resultaten verwerkt. In de bijlage zijn twee stories en de behaalde resultaten uitgewerkt. De werkwijze van het basisteam is om via kleine stapjes en projectjes langzaam maar zeker resultaat te boeken. Op het moment dat een projectje geslaagd is en bijdraagt aan het transformeren van het sociaal domein, wordt het project structureel gemaakt en wordt het opgenomen in het reguleren aanbod bij een van de partners of wordt het regulier werk. En gaat het basisteam weer aan de slag met nieuwe onderwerpen. De afgelopen periode of het team in de luwte gewerkt, maar voor de toekomst is het aan te bevelen om de werkwijze meer bekend te maken en over te dragen aan partners, zodat ook deze de werk en denkwijze in de praktijk gaan toepassen.

Aandachtspunten

- Het is aan te bevelen dat de resultaten en de werking van het basisteam meer zichtbaar worden gemaakt.

5.8 Het basisteam zorgt voor versnelde opbouw van het basisnetwerk

Door te investeren in het basisteam is het basisnetwerk versnelt opgebouwd: Een netwerk van vrij toegankelijke vrijwilligers organisaties en vrij toegankelijke professionals. Het netwerk werkt

inhoudelijk en duurzaam samen waarbij professionele generalisten in nauwe verbinding met vrijwilligers laagdrempelige ondersteuning bieden, snel reageren op vragen, actief aansluiten bij de samenleving en deze mee helpen opbouwen.

Het basisteam heeft de functie als aanjager waargemaakt. Er is beweging in het sociaal domein van de gemeente Duiven, nieuwe oplossingen worden gevonden en de verbindingen tussen vrijwilligers, ervaringswerkers en de eerste lijn zijn versterkt. De verbinding met de maatwerkvoorzieningen wordt ontwikkeld. Maar de beweging is nog kwetsbaar en in een beginstadium. Zeker in tijden van bezuinigingen, organisatiestress en snelle externe ontwikkelingen, is het risico groot dat deze beweging tot stilstand komt en dat er weer teruggegrepen wordt op de oude manier van werken. De verwachting is dat de beweging die op gang is gebracht, wordt vertraagd en mogelijk stilvalt, als het basisteam nu zo stoppen. De manier van werken is nog niet zodanig verankerd bij gemeente, partners en inwoners dat dit een vanzelfsprekende aanpak is. Daarom is het aan te bevelen dat het basisteam nog even actief blijft, om vernieuwingen door te voeren maar ook om de werkwijze en benadering over te brengen op andere partners en binnen de gemeente, zodat deze ervaring op doen met deze manier van ontwikkelen en ondersteunen en op termijn ook werken met deze methodiek.

Aandachtspunten

- Het basisteam heeft de eerste beweging gebracht in het sociaal domein, maar om deze beweging door te zetten is een langere inzet van het basisteam nodig als aanjager tot eind 2021, zodat er tijd is om deze aanpak verder te verspreiden en verder te ontwikkelen bij alle partners waaronder ook de gemeente.

6 De financiële baten

Naast de beschreven kwalitatieve resultaten is het ook van belang om inzicht te geven in de financiële resultaten van het basisteam. Deze worden hieronder beschreven.

Kosten van gemeente

Om het basisteam mogelijk te maken, is jaarlijks gemiddeld € 150.000 nodig. Het eerste jaar is extra geïnvesteerd door het inzetten van een externe projectleider, die de werkwijze en methode heeft ontwikkeld en ingevoerd. Van juni 2017 tot en met 2019 zijn deze gelden uit de extra middelen gekomen die de gemeenteraad voor de transformatie beschikbaar heeft gesteld. Vanaf 2020 worden de kosten gefinancierd uit het reguliere budget van het sociaal domein.

De kosten voor de gemeente bestaan uit:

- Inzet externe projectleider bij de opstart: € 45.000, - (1ste jaar)
- Financiering 6 verbinders van de samenwerkingspartners kost € 100.000 per jaar
- 1 scrummaster vanuit de gemeente á 4 uur per week reguliere beleidscapaciteit.
- Daarnaast zijn er kosten gemaakt om projectjes mogelijk te maken. Het organiseren van bijeenkomsten, huren van ruimte, inhuur deskundige, etc. € 50.000. per jaar

Financiële Baten

Er is ook geprobeerd om een financieel effect te berekenen van de oplossingen vanuit het basisteam. Deze berekening is gemaakt op basis van een enkelvoudig rekenmodel waarbij alleen gerekend is met de besparing op maatwerkvoorzieningen.

De enkelvoudige berekening laat zien dat er een structureel financieel effect is van € 170.000,- door de inzet van innovaties en ontwikkelingen vanuit het basisteam tot nu toe. Hierbij zijn nog niet de verwachte besparingen van de nieuwe ontwikkelingen, zoals de inzet van de levenscoach, mee geteld. De verwachting is dat met deze aanpak de besparing op maatwerkvoorzieningen toeneemt omdat er meer afschaling van zorg mogelijk is. De berekening laat ook zien dat de kosten voor de baten uit gaan.

Aandachtspunt

- Het basisteam blijft tot en met 2021 gefinancierd vanuit de reguliere budgetten van het sociaal domein. In de jaren hierna wordt de financiële bijdrage van de gemeente afgebouwd naar een niveau waarin ook de verantwoordelijkheid van partners tot uitdrukking komt en de beweging gaande blijft.

7 Algemene conclusie en aanbevelingen

Het basisteam heeft voldaan aan de doelstelling. Er is beweging in het sociaal domein en er is een start gemaakt met de kanteling van de zorgpiramide, er wordt vraaggericht gewerkt, de eerste lijn is geoptimaliseerd, er is verbinding gelegd tussen de 0de lijn en 1ste lijn en de maatwerkvoorzieningen. Ook financieel gezien wordt duidelijk dat de inzet en de werkwijze van het basisnetwerk een afschaling van zorg en ondersteuning en dus vermindering van de zorgkosten mogelijk maakt. Hierbij gaan de kosten voor de baten uit. De gemeente heeft geïnvesteerd in het basisteam en nu worden de eerste besparingen zichtbaar. Het transformatieproces is een systeemverandering, een verandering van systeemwereld (aanbodgericht) naar leefwereld (vraaggericht). Een verandering waar inwoners, gemeente en aanbieders van zorg en ondersteuning bij betrokken zijn en dat tientallen jaren nodig heeft om dit voor elkaar te krijgen. Het basisteam heeft ervoor gezorgd dat de eerste veranderingen in de praktijk zijn ingezet, maar deze beweging is pril en is nog sterk in ontwikkeling. Zeker in tijden van bezuinigingen is er een groot risico dat teruggevallen wordt op de oude denkpatronen waar het aanbod weer leidend wordt en niet aangesloten wordt op de leefwereld van inwoners. De verwachting is dat de transformatie van het sociaal domein zonder de aanjaagfunctie van het basisteam vertraagt en mogelijk stil valt. Als de gemeente en partners deze beweging willen blijven inzetten en als zij verder vorm willen geven aan de transformatie van het sociaal domein, worden de volgende algemene aanbevelingen gedaan.

- het basisteam voort te zetten als praktisch instrument om het transformatieproces in Duiven aan te jagen. Om deze werkwijze verder in de gemeentelijke organisatie en binnen andere partners te verspreiden. Hierbij wordt ook bepaald of en hoe de manier van werken structureel opgenomen kan worden in afspraken en samenwerkingsvormen na 2021.
- De deelname aan het basisteam wordt in 2021 vanuit regulier budget sociaal domein gemeente gefinancierd ter hoogte van € 150.000,-
- De financiële bijdrage van de gemeente wordt na 2021 afgebouwd naar een niveau waarbij ook de verantwoordelijkheid van de partners tot uitdrukking komt en de beweging gaande blijft
- Het basisteam blijft mogelijkheden van deze werkwijze delen met nieuwe partners en verenigingen
- Het basisteam haalt ook input op vanuit inwoners
- De concrete resultaten van het basisteam worden zichtbaarder gemaakt
- De uitgangspunten van de transformatie-agenda: “samenwerken, partnership, aansluiten bij de energie en al doende ontwikkelen” blijven de uitgangspunten voor de deelnemers aan het basisteam zowel op bestuurlijk als uitvoerend niveau
- Gemeente houdt het innovatiebudget beschikbaar om vernieuwing in het sociale domein mogelijk te blijven maken
- Nieuwe partners kunnen aansluiten als zij de uitgangspunten onderschrijven en mee willen werken aan de transformatie
- Onderzocht wordt of het mogelijk is om ook met Westervoort samen te werken in deze ontwikkeling

Bijlage : uitwerking van twee stories en hun resultaat (1 januari 2020)

Story: Jongeren met autisme

Aanleiding

Bij een middelbare school was een brugklas ingericht voor kinderen met autisme om de overgang tussen basisschool en middelbare school gemakkelijker te maken. Vanuit de school kwam het signaal dat deze jongeren buiten school soms ook wat andere vraagstukken hadden dan de gemiddelde jongeren van de middelbare school. Dit werd ook bevestigd door ervaringen van de clientondersteuners in het loket WWZ . Op basis van deze signalen is het gesprek gestart met deze jongeren en hun ouders over wat zij nodig hadden om zo zelfstandig mogelijk te kunnen zijn en worden.

Resultaat:

- Er is samen met jongeren een informatiepakket ontwikkeld dat zij kunnen inzetten als zij uitleg geven aan hun vrienden wat autisme inhoudt.
- Voor een groep jongeren met autisme heeft een reguliere sportschool in samenwerking met Uniek sporten een groep gevormd voor jongeren met autisme, zodat zij kunnen trainen in de sportschool (meetpunt januari 2020: 7 kinderen namen deel aan deze groep)
- Samen met betrokken ouder is een groep gestart voor ouders van kinderen met autisme die samenkomen en met elkaar ervaringen uitwisselen en elkaar kunnen ondersteunen. De groep wordt ondersteund door professional en naast ontmoeting sluiten deskundigen om verdieping te geven op actuele onderwerpen. Deze groep is inmiddels gecombineerd met
- groep in Westervoort (meetpunt januari 2020: 5 ouders nemen actief deel 10 andere ouders sluiten af te toe aan)
- Mikado heeft geholpen om samen met deze ouders en kinderen een ontmoetingsmoment te organiseren waarin kinderen met autisme elkaar kunnen ontmoeten en op verzoek worden activiteiten georganiseerd
- Op verzoek van ouders is de functie levenscoach ontwikkeld: dit is een uitbreiding van de functie clientondersteuning van de gemeente. De ouders gaven aan dat zij heel goed in staat zijn om een eigen leven te leiden, maar dat zij bij sommige life events even ondersteuning nodig hebben om daarna weer zelfstandig verder te kunnen. Op dit moment wordt er dan vaak een maatwerkvoorziening ingezet die na de ondersteuningsperiode stopt en uit het zicht verdwijnt. En als er een nieuwe life event zich voordoet, wordt er weer een nieuwe maatwerkvoorziening ingezet. Maar er is veel meer behoefte aan laagdrempelige ondersteuning die zonder indicatie ingezet kan worden als het nodig is we en op de achtergrond aanwezig is, een coach die op vraag en behoefte ondersteunt. Deze ondersteuning vraagt expertise van de specifieke doelgroepen. De cliëntondersteuners in het wijkenteam van de gemeente hebben deze kennis en worden nu ingezet als levenscoach.

Financieel resultaat

Door de ontwikkeling van bovengenoemde initiatieven wordt er minder beroep gedaan op ambulante begeleiding voor jeugd en Wmo.

De inschatting is dat dit een resultaat oplevert van € 23.000. Waarbij de resultaten van de inzet van de levenscoach nog niet zijn meegenomen.

Story: Herstel community Geestelijke gezondheidszorg

Aanleiding

In de gemeente Duiven wonen veel mensen met een psychische kwetsbaarheid. Maar er is nog geen sprake van een community waarin de eigen kracht van deze mensen wordt ingezet en waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, kunnen ondersteunen en zich vandaaruit verder kunnen ontwikkelen. Door aan te sluiten bij de kwartiermakers (ervaringsdeskundigen met een psychische kwetsbaarheid) van Mikado en aan hen te vragen wat er nodig is om een dergelijke community te bouwen en hen daarbij te ondersteunen is Connection ontstaan.

Resultaat

- Mensen met een psychische kwetsbaarheid hebben een ontmoetingsplek bij de Stek en hebben een mogelijkheid waar ze elkaar kunnen ontmoeten en ondersteunen: Elke maandag is er een inloop mogelijkheid bij de Stek. Tijdens deze inloopmogelijkheid wordt er gedeeltelijk gepraat, maar vaak zijn er ook op Herstel gerichte activiteiten. Bereik 30 mensen. Actieve deelnemers per keer 15. Ook in de zomer zijn er activiteiten
- De groep wordt begeleid door ervaringsdeskundige kwartiermakers met als achterwacht Mikado
- Samen met “Vitale verbindingen” uit Arnhem (herstel-community) worden opleidingen “Ervaringswerker in de wijk” ontwikkeld en gegeven aan Duivense inwoners met psychische kwetsbaarheid. Door deze opleiding worden zij gestimuleerd en ondersteund om eigen ervaringen in te zetten voor lotgenoten, maar ook voor mantelzorgers, burens en directe omgeving
- Er zijn ervaringswerkers opgeleid om als “luisterend oor” te dienen voor mensen met een psychische kwetsbaarheid die even een steuntje in de rug nodig hebben.
- De subsidie afspraken met organisaties die zich ook op deze doelgroep richten zijn zodanig gemaakt, dat deze organisaties aansluiten bij de ontwikkeling van Connection en bij de vraag die deze mensen zelf hebben om goed ondersteund te worden
- De verbinding met Westervoort is gelegd
- We sorteren hiermee voor op de decentralisatie van Beschermd Wonen.

Financieel resultaat

Deze activiteiten leiden tot vermindering van inzet van ambulante begeleiding en inzet dagbesteding. De schatting is € 60.000 op jaar basis.

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201477613

Zaaknummer: Z/20/071568

Portefeuillehouder(s): J. Goossen

Voor vragen

Naam: Mark Jordens
Telefoon: 06-30201341
E-mail: m.jordens@1stroom.nl

Komt wel terug tot besluitvorming in de raad

Onderwerp: Gevolgen Septembercirculaire voor de Meerjarenbegroting.

Aanleiding voor deze kennisgeving

Op 10 november staat de behandeling van de (Meerjaren-) Begroting 2021-2024 voor de gemeente Duiven op de agenda. De begroting geeft een beeld van de uitwerking van de cijfers van de Tussenrapportage 2020 en de kaders uit de Koersnotitie inclusief het aangenomen amendement. Bovendien worden de speerpunten en beleidsontwikkelingen voor de komende jaren hierin voorgelegd. Voor de financiële onderbouwing van de cijfers is in de Begroting uitgegaan van de cijfers uit de meicirculaire. Inmiddels is de septembercirculaire binnen en zijn de gevolgen daarvan doorgerekend.

Relevant beleidskader

De circulaire heeft een puur financieel karakter. Beleidsmatig zitten er geen gevolgen aan.

Inhoud van mededeling

De septembercirculaire 2020 is volgens planning op Prinsjesdag verschenen. De circulaire geeft de vertaling van de Miljoenennota voor de verschillende gemeenten. Bovendien worden in deze circulaire de coronamaatregelen verwerkt. De financiële gevolgen voor de gemeente Duiven zijn doorgerekend. In deze circulaire zijn de accressen niet aangepast. Er wordt een voorschot gegeven op de onderschrijding van het BCF plafond en er wordt incidenteel voor 2022 geld toegevoegd voor het jeugdhulpbudget. Met dat laatste hadden we in onze berekeningen al rekening gehouden. Door wijzigingen in de maatstaven ontstaat in de volgende jaren een nadeel.

Tegenover de extra coronagelden staan natuurlijk ook hogere uitgaven. We verwerken deze gelden dan ook budgettair neutraal. Per saldo levert de septembercirculaire in de komende jaren de volgende consequenties op:

Uitkeringsjaar	2020	2021	2022	2023	2024
Totaal gevolg septembercirculaire t.o.v. meicirculaire	173.233	-134.027	-242.444	-282.173	-207.723

Wij zullen deze cijfers van de septembercirculaire meenemen in de Najaarsnota 2020.

In de voorbereiding op de Voorjaarsnota 2021 zullen we de gevolgen van deze circulaire integraal meenemen. In de nu voorliggende begroting zijn in de jaarschijven een aantal ontwikkelingen meegenomen die in de voorjaarsnota opnieuw worden bekeken omdat er dan

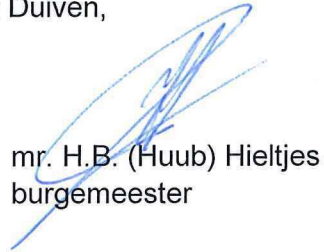
meer duidelijkheid over is. We denken daarbij aan het structureel doortrekken van de extra jeugdgelden, de inschatting van de stijging van de zorgkosten en de ontwikkelingen rondom de onderwijshuisvesting.

Duiven 29 september 2020.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

SCHRIFTELIJKE VRAGEN AAN HET COLLEGE (artikel 41 RvO)

The logo for 'Pro Duiven' is an oval with a blue gradient background and the text 'Pro Duiven' in yellow, bold, sans-serif font.

Datum indienen: 30 september 2020

Naam vragensteller: Wouter Smit

Vraag gericht aan: college/burgemeester*

Onderwerp: Abellio

Het college/de burgemeester wordt verzocht de volgende vraag/vragen zo spoedig mogelijk schriftelijk/mondeling* te beantwoorden:

Enige tijd geleden hebben wij de wethouder gevraagd om navraag te doen bij Pro Rail wat de mogelijkheden zijn om de trein Düsseldorf - Arnhem bij calamiteiten op het baanvak Zevenaar - Doetinchem een extra stop te Duiven te laten maken, dit voor de afvoer van reizigers.

Wat schetst onze verbazing dat we het antwoord niet van de wethouder krijgen, maar dit moeten lezen in de Gelderlander, kan de wethouder dit uitleggen?

Toelichting:

De oplossing die wij via de wethouder aan Pro Rail lieten weten blijft echter staan, ook hierop zouden wij toch graag een reactie willen zien.

Ondertekening

Wouter Smit / Pro Duiven

Datum beantwoording: 13 oktober 2020

Antwoord college/burgemeester:

Het klopt dat Pro Duiven is toegezegd dat navraag zou worden gedaan naar de mogelijkheid de trein Düsseldorf - Arnhem bij calamiteiten een extra stop te laten maken op het baanvak Zevenaar - Arnhem. Op ons verzoek heeft de provincie Gelderland contact gezocht met ProRail en haar onze vraag voorgelegd. ProRail heeft die analyse uitgevoerd. De provincie Gelderland heeft daartoe contact opgenomen met ProRail omdat zij hiertoe de meest geëigende instantie is. Arriva en Breng rijden namelijk in opdracht van haar beide een treindienst op het baanvak Zevenaar - Arnhem. ProRail heeft een daartoe strekkende analyse uitgevoerd. Op 24 september jl. en meer gedetailleerd op 30 september jl. hebben wij van de provincie Gelderland de uitkomst van de analyse ontvangen. Inhoudelijk komt deze op het volgende neer:

Arnhem-Grens:

Er is geen rijtijdspeling tussen Arnhem en de Duitse grens om een extra stop in te passen.

Voor het traject Arnhem-Grens zijn verschillende opties onderzocht, maar dat leverde geen mogelijkheden op vanuit Arnhem naar de grens. Daarom zal Prorail contact zoeken met DB-Netz, Er kan dan gekeken worden of er mogelijkheden zijn om tijd te creëren aan Duitse zijde. De verwachting is echter dat deze ruimte er niet is.

Grens-Arnhem:

Richting Arnhem is wel meer rijtijdspeling die gebruikt zou kunnen worden voor een extra (structurele) stop, maar dit is volgens Prorail niet wenselijk vanwege asymmetrie tussen beide richtingen.

Incidentele stop

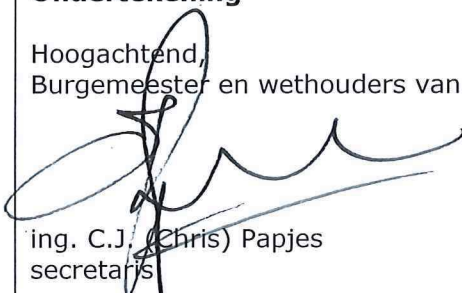
Het stoppen van de RE19 in Duiven en Westervoort wanneer de trein van Breng vol zit of verstoord is, is niet mogelijk omdat er onvoldoende tijd tussen de treinen (RE19 en Breng) zit om dit te organiseren. Dit gaat dan om de stop organiseren en in de reisinformatie opnemen.

Voor nu is het organiseren van deze stop in ieder geval niet mogelijk en/of hangen er te veel nadelen aan om het aan te passen. En het indienen van wijzigingen voor komend jaar is op dit moment ook niet meer mogelijk. Daarmee zal het ook niet op korte termijn georganiseerd kunnen worden.

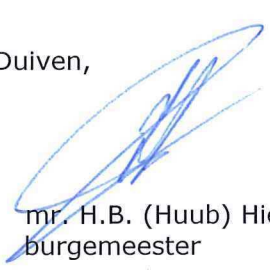
Tot slot vraagt ProDuiven nog waarom zij de antwoorden via de krant moet vernemen en niet via de wethouder. Over de inhoud van het krantenartikel is geen contact geweest met de krant.

Ondertekening

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

**keuze aangeven*

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201466550

Zaaknummer: Z/20/068587

Portefeuillehouder(s): J. Goossen

Voor vragen

Naam: Dick Boschman
Telefoon: 06 27 01 64 32
E-mail: d.boschman@1stroom.nl

Komt niet terug tot besluitvorming in de raad

Onderwerp: Liemerse woonagenda: koers voor 2020-2025

Aanleiding voor deze kennisgeving

In 2017 hebben we "Het recept voor de Liemerse Woonagenda" vastgesteld. De afgelopen jaren hebben we op basis van de zeven uitgangspunten¹ die we daarin hebben afgesproken richting gegeven aan de ontwikkeling van de woningmarkt in de Liemers. De uitgangspunten uit de Liemerse Woonagenda zijn nog steeds relevant, al zien we op een aantal punten een accentverschuiving. Daarom is de Liemerse woonagenda geactualiseerd. Via deze kennisgeving informeren wij u over de actualisatie en ontvangt u de nieuwe Liemerse woonagenda: de koers voor 2020-2025.

Relevant beleidskader

Liemerse woonagenda 2017

Inhoud van mededeling

Voor de gemeenten in de Liemers was het wenselijk om de afspraken te herzien omdat op enkele punten een accentverschuiving heeft plaatsgevonden. Zo zetten we nu sterker in op bouwen naar behoefte (zowel kwalitatief als kwantitatief) en zijn we afgestapt van harde afspraken over het aantal te bouwen woningen.

De huidige woningbouw afspraken in de Liemers lopen tot 2027. Echter door het regionale woningmarktonderzoek is het beeld betreft de woningmarkt voor de Liemers veranderd. In de nieuwe woningbehoefteprognoses is niet langer sprake van slechts een beperkte groei in de Liemers. De actuele prognoses laten nu een forse huishoudensgroei zien die doorloopt tot 2040.

De woningvraag in de Liemers concentreert zich in de kernen langs de A12. Hoe dichterbij Arnhem hoe groter de extra woningvraag uit Arnhem, daar is de druk op de woningmarkt groter dan in de Liemers. We kiezen er dan ook voor om in de kernen langs de A12 en de spoorlijn, Westervoort, Duiven, Zevenaar en Didam de bouwopgave in de komende jaren te concentreren. Ook 's-Heerenberg, met 8.500 inwoners, heeft daarin een bouwopgave.

¹ In de Liemerse Woonagenda zijn 7 uitgangspunten vastgelegd: nadruk op transformatie, prioriteit bij inbreiding, verduurzaming van de woningvoorraad, flexibiliteit bij kleinschalige invullingen, maatwerk per kern, flexibel en tijdelijk woningaanbod, ruimte bieden aan goede plannen.

Hierdoor is er weer ruimte voor nieuwe woningbouwlocaties. In de kleine kernen² zetten we in op specifiek maatwerk met woningbouw waarmee naar aard en omvang van de kern gericht wordt ingespeeld op de lokale woningvraag met het behouden en versterken van de groene kwaliteiten van de Liemers.

Ten opzichte van 2017 ligt het accent nu sterk op de oplopende woningtekorten en de betaalbaarheid van woningen voor middeninkomensgroepen. Volgens het woningbehoefteonderzoek zou tot 2025 bijna de helft van het woningbouwprogramma moeten bestaan uit betaalbare koopwoningen. Daarbij moet ook een deel van het programma uit middeldure huurwoningen bestaan. Mocht dit deel van het programma niet gerealiseerd kunnen worden dan verschuift deze vraag ook naar de betaalbare koop. Ook is er nog een uitbreidingsbehoefte aan sociale huur. Voor Westervoort en Doesburg is gelet op de reeds aanwezig grote voorraad aan betaalbare koop ruimte om juist ook duurdere woningen aan de voorraad toe te voegen.

Bovendien hebben we de afgelopen jaren gewerkt aan een beter inzicht op vraag en aanbod in de Liemers. Parallel aan de Liemerse Woonagenda werken we in de Regio Arnhem Nijmegen ook samen aan de Woondeal. Die zal ons op een aantal punten helpen bij het uitvoeren van de opgaven en uitgangspunten die we in de Liemerse Woonagenda hebben geformuleerd. Dat alles is verwerkt in de geactualiseerde Liemerse woonagenda voor de komende jaren.

Met deze nieuwe Liemerse Woonagenda: de koers voor 2020-2025 hebben de gemeenten in de Liemers weer actuele afspraken over woningbouw. Die zijn nodig voor de ruimtelijke onderbouwing als er een nieuw bestemmingsplan of omgevingsvergunning met woningbouw in procedure wordt gebracht. De belangrijkste opgaven voor de komende jaren in de Liemers zijn: voorkomen dat het woningtekort verder oploopt in de Liemers, ruimte voor nieuwe woningbouwlocaties en behoefte aan betaalbaar wonen. De focus ligt dan ook meer op de kwaliteit dan de kwantiteit.

Vervolgproces

Tweejaarlijks wordt de Liemerse woonagenda geactualiseerd. Daarbij wordt de termijn van de woonagenda opnieuw verlengd naar 5 jaar en wordt in de afspraken gebruik gemaakt van de dan meest recente kwalitatieve en kwantitatieve behoefte cijfers.

Deze kennisgeving is door het college vastgesteld op 7 juli 2020, maar kon pas worden verzonden na besluitvorming in alle colleges, waaronder Gedeputeerde Staten. Dat traject is op 13 oktober afgerond.

Duiven, 7 juli 2020.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

Bijlagen:

Registratienummer:

1. 201466452

Omschrijving:

Liemerse Woonagenda

² Loo, Groessen, Babberich, Aerdt, Herwen, Lobith, Tolkamer, Spijk, Pannerden, Lathum, Goesbeek, Angerlo, Azewijn, Beek, Braamt, Kilder, Lengel, Loerbeek, Loil, Nieuw-Dijk, Stokkum en Zeddam.

Liemerse Woonagenda: de koers voor 2020-2025

juni 2020

De Liemerse samenwerking

In de Liemers werken we pragmatisch samen aan de opgaven rondom het thema 'wonen'. Op basis van lokale vraagstukken zoeken we de samenwerking op, bijvoorbeeld door voor een thema gezamenlijk onderzoek te doen naar de situatie op de Liemerse woningmarkt en samen te bepalen wat een aanpak is die daarbij past. Op basis van die afstemming pakken we de uitvoering per gemeente op, ieder met een eigen lokaal accent.

Deze koers is niet in beton gegoten. We blijven volgen of de koers aansluit bij de vragen en knelpunten die we lokaal in de praktijk van alle dag tegenkomen. De afgelopen jaren hebben we gezien dat trends niet altijd te voorzien zijn, of dat deze niet voldoende in beeld zijn en we daar als overheid niet altijd invloed op hebben of de middelen voor hebben. Dat speelt het sterkst bij de aantallen te bouwen woningen. Waar we vijf jaar geleden nog bezig waren met de aanstaande krimp en het terugbrengen van de nieuwbouwaantallen voorzien we nu dat we hard aan de slag moeten met extra locaties om in de groeiende woningbehoefte te voorzien. Door de corona-crisis moeten we daar nu extra alert op zijn.

Met dit document willen we vooral de gezamenlijke koers vastleggen over hoe we er lokaal voor zorgen dat er ruimte wordt gegeven aan kwalitatief goede woningbouwplannen.

Met deze koers kleuren we voor de Liemers een deel van de uitvoering van de regionale Groene Metropoolregio in en de Woondeal Regio Arnhem Nijmegen. Veel thema's daaruit komen hierin terug. Voor de uitvoering zoeken we steeds naar de optimale wisselwerking tussen wat we per gemeente doen, in de Liemerse samenwerking en gezamenlijk in de Regio Arnhem Nijmegen.

Inhoud van deze Koers

- In deel 1 omschrijven we op basis van het recente regionaal woningmarktonderzoek waar de belangrijkste opgaven in de Liemers liggen.
- In deel 2 zijn uitgangspunten geformuleerd over hoe we de koers lokaal invullen en afwegen of een nieuw woningbouwplanen bijdragen aan de opgave.
- In deel 3 staan de thema's waarop we in de Liemers al samenwerken om inzicht in de opgaven te krijgen en de lokale aanpak die daarbij past. Die manier van werken breiden we uit voor een aantal nieuwe thema's zoals betaalbaar bouwen en wonen en zorg.
- In deel 4 staat hoe wij resultaatgericht samen werken aan de uitvoering van deze agenda.

Liemerse Woonagenda 2017

In 2017 hebben we “Het recept voor de Liemerse Woonagenda” vastgesteld. De afgelopen jaren hebben we op basis van de zeven uitgangspunten die we daarin hebben afgesproken richting gegeven aan de ontwikkeling van de woningmarkt in de Liemers.

De 7 uitgangspunten Liemerse Woonagenda 2017

- I. We leggen meer en meer nadruk op transformatie*
- II. We leggen de prioriteit bij inbreiding en bouwen de capaciteit op de uitleglocaties verder af*
- III. We zetten in op verduurzaming en vernieuwing van de woningvoorraad*
- IV. We zetten in op flexibiliteit en kleinschalige invullingen*
- V. We kiezen voor maatwerk per kern bij het aanvullend woningaanbod*
- VI. We spelen in op veranderingen met flexibel en tijdelijk woningaanbod*
- VII. Ruimte bieden aan goede woningbouwplannen (aansluitend op de opgave)*

De uitgangspunten uit de Liemerse Woonagenda zijn nog steeds relevant, al zien we op een aantal punten een accentverschuiving.

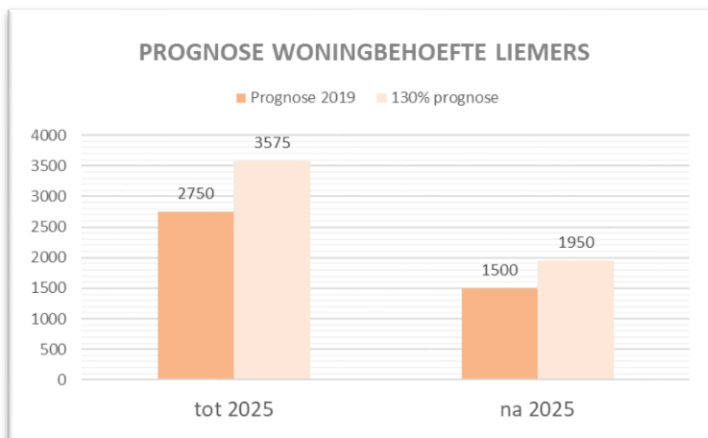
Zo zetten we nu sterker in op bouwen naar behoefte (zowel kwalitatief als kwantitatief) en zijn we afgestapt van harde afspraken over het aantal te bouwen woningen. Bovendien hebben we de afgelopen jaren gewerkt aan een beter inzicht op vraag en aanbod in de Liemers. Dat alles verwerken we in deze aangepaste koers voor de komende jaren.

1. De opgaven op de Liemerse woningmarkt

Op basis van het Woningmarktonderzoek 2019 Arnhem Nijmegen hebben we in beeld gebracht de belangrijkste opgaven in de komende jaren zijn en hoe we die in de Liemers gaan invullen.

Aan de slag met de groeiende woningbehoefte

In de nieuwe woningbehoefteprognoses is er geen sprake meer van een krimp in de Liemers. De prognoses uit 2019 laat tenminste tot 2040 een huishoudensgroei zien. Voor die groeiende vraag van huishoudens zullen nieuwe woningen gebouwd moeten worden. De groei is het grootst in de komende vijf jaar (ongeveer 500 woningen per jaar). Vanaf 2025 ligt deze op ongeveer 300 per jaar en na 2030 is vooralsnog een beperkte groei van 50 woningen per jaar voorzien.

Voor de komende vijf jaar ligt er een woningbehoefte die hoger is dan de nieuwbouwaantallen die we de afgelopen jaren hebben opgeleverd. We zien in de huidige woningmarkt dat veel huishoudens en jongeren in het bijzonder, veel moeite hebben om een (geschikte) woning te vinden op de gespannen woningmarkt. Omdat de vraag naar verwachting nog verder zal toenemen heeft het verhogen van de nieuwbouwproductie op de korte termijn (vóór 2025) dan ook prioriteit.

Voor de Liemers als geheel is berekend dat het huidige tekort aan woningen minder groot is dan in de rest van de regio. Maar dat tekort is niet overal even groot. Vanwege het grotere tekort op de Arnhemse woningmarktregio wordt in de aangrenzende gemeenten Westervoort en Duiven een groter dan gemiddelde woningmarktdruk ervaren. Daar moeten we rekening mee houden.

Ruimte voor nieuwe woningbouwlocaties:

De woningvraag in de Liemers concentreert zich in de kernen langs de A12. Hoe dichterbij Arnhem hoe groter de extra woningvraag uit Arnhem, daar is de druk op de woningmarkt groter dan in de Liemers.

We kiezen er dan ook voor om in de kernen langs de A12 en de spoorlijn, Westervoort, Duiven, Zevenaar en Didam de bouwopgave in de komende jaren te concentreren. Ook 's-Heerenberg, met 8.500 inwoners, heeft daarin een bouwopgave.

Doesburg kent ook een nieuwbouwopgave maar die is getalsmatig kleiner. Daar wordt nieuwbouw benut om een kwaliteitsslag te maken in het woningaanbod in de bestaande voorraad en om in te spelen op specifieke behoeften.

In de andere kernen¹ zetten we in op specifiek maatwerk met woningbouw waarmee naar aard en omvang van de kern gericht wordt ingespeeld op de lokale woningvraag met het behouden en versterken van de groene kwaliteiten van de Liemers.

Behoefte aan betaalbaar wonen

Ten opzichte van 2017 ligt het accent nu sterk op de oplopende woningtekorten en de betaalbaarheid van woningen voor middeninkomensgroepen. Volgens het woningbehoefteonderzoek zou tot 2025 bijna de helft van het woningbouwprogramma moeten bestaan uit betaalbare koopwoningen. Daarnaast geeft het onderzoek aan dat er vanuit de middeninkomens ook behoefte is aan vrije sector huurwoningen in de middenhuur².

Daarbij moet opgemerkt worden dat Westervoort en Doesburg al een fors aandeel goedkope koopwoningen hebben en daarmee een kleinere nieuwbouwopgave in deze prijsklasse.

In het betaalbare segment zien we een rol voor de gemeenten: prijzen zijn zo gestegen dat dit aanbod in de bestaande woningvoorraad nog maar mondjesmaat beschikbaar is en voor ontwikkelaars van nieuwbouw levert dit meestal geen aantrekkelijke businesscase. De gemeente moet daarom bij nieuwbouwprojecten sturen op de te realiseren prijsklassen en het aandeel sociale huurwoningen.

Naast de opgave om betaalbaar te bouwen is het ook een opgave om deze in de betaalbare categorie te houden. Om een koopwoning marktconform onder de twee ton te bouwen moet je kleine eenheden realiseren. Op een aantal plekken in de Liemerse woningmarkt kan dat door bijvoorbeeld kleine studio's te bouwen. Dat zal op beperkte schaal zijn en vooral in de centra van de grotere kernen, want het ontbreekt in de Liemers veelal aan een stedelijk woonmilieu en starters met een stedelijke levensstijl die ook op lange termijn behoefte hebben aan deze kleine units. In de middenhuur lopen we er tegenaan dat beleggers weinig investeren.

Om als gemeente goed te kunnen sturen op nieuwbouw in het betaalbare segment hebben we nog extra handvatten nodig. Daarvoor gaan we in gesprek met de woningcorporaties om te bepalen op welke wijze zij een rol kunnen spelen in het gericht aanbieden en behouden voor de middengroepen (vrije sector huur en goedkope koop met een terugkoopregeling?). Vanuit BZK vragen wij om denkracht en ruimte in de regels en maken we actief gebruik van mogelijkheden die het provinciale Actieplan Wonen ons biedt. Denk bijvoorbeeld aan een sub-regionale markttoets om corporaties de positie te geven hier een rol te spelen waar de markt die laat liggen.

Kleine uitbreidingsvraag sociale huur

De sociale huursector wordt (door Rijksregels) ingezet voor de laagste inkomensgroepen. Afhankelijk van de economische ontwikkelingen is er in de Liemers volgens het woningbehoefteonderzoek een beperkte uitbreidingsbehoefte.

Doesburg heeft een groot aandeel sociale huurwoningen (41%) en daar neemt met name bij de grondgebonden huurwoningen de vraag wat af. Met stadsvernieuwingsprojecten zoals De Ooi worden eengezinswoningen vervangen door levensloopbestendige kleinere huurwoningen. In andere buurten wordt ingezet op een grotere mix van sociale huur en koop. Westervoort kent ook een

¹ Loo, Groessen, Babberich, Aerdt, Herwen, Lobith, Tolkamer, Spijk, Pannerden, Lathum, Goesbeek, Angerlo, Azewijn, Beek, Braamt, Kilder, Lengel, Loerbeek, Loil, Nieuw-Dijk, Stokkum en Zeddum.

² Bij de bouw van betaalbare koopwoningen hanteren we € 250.000 als bovengrens (lager dan de grens in de Woondeal, waar de NHG-grens wordt hanteert). Voor de middeldure huur hanteren we € 850 als bovengrens.

goedkope voorraad, naast sociale huur ook goedkopere koop. Bij nieuwe ontwikkelingen ligt er een opgave in het toevoegen van woningen in het midden- en dure segment om meer ruimte te bieden voor doorstroming.

Voor Montferland ziet het regionale behoefteonderzoek een lichte afname van sociale huur, maar deze trend wordt lokaal niet herkend. Er is hier een (beperkte) uitbreidingsbehoefte. Mogelijk heeft dat ook te maken met het bijna volledig ontbreken van particuliere huur in Montferland als alternatief.

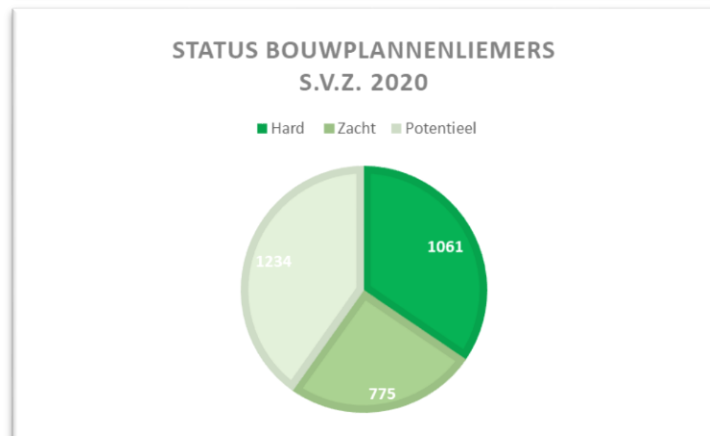
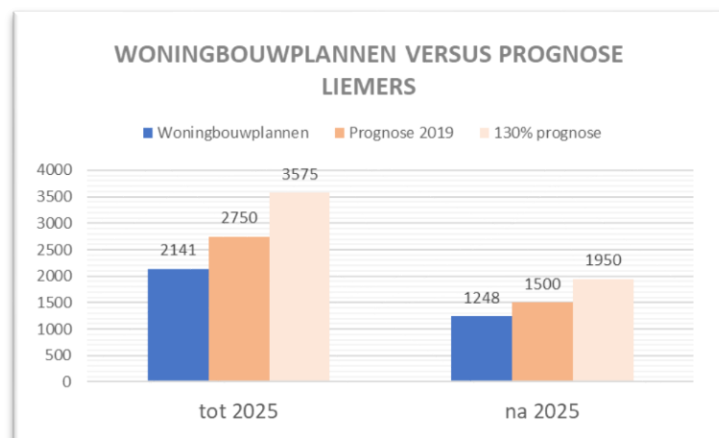
We gaan de corporaties uitnodigen om op Liemers niveau het strategisch voorraadbeleid voor de sociale huurvoorraad in beeld te brengen en af te stemmen. In alle gemeenten is daarmee een start gemaakt: op basis daarvan gaan we een beeld vormen van de opgave op het Liemerse schaalniveau.

Aan de slag met de versnelling van de woningbouw in de Liemers

In de komende vijf jaar is de toename van de woningbehoefte het grootste. Het huidige woningbouwprogramma is nog niet voldoende groot om te voorzien in deze behoefte, zeker als we ook willen voorzien in extra planaanbod van 130% zoals afgesproken in de Woondeal.

Om voor de komende 10 jaar voldoende plancapaciteit beschikbaar te hebben zijn extra locaties nodig. Naast nieuwe transformatielocaties (vrijkomende scholen, sportvelden, kerken etc.) is daarvoor ook een beperkt aantal nieuwe uitleglocaties nodig.

We realiseren die groei op een groene manier. Daarbij gaat om de woningen én de woonomgeving om te zorgen voor toekomstbestendige nieuwbouwwijken. Bij de uitleglocaties sturen we dan ook op kwaliteit: duurzaam, klimaat adaptieve woonomgevingen, circulair bouwen en een goede overgang naar het open Liemerse landschap. Dit aansluitend op de ambities uit de Woondeal.

ONZE AANPAK

Samen met het Rijk, de provincie, woningcorporaties en marktpartijen maken we in de Woondeal Arnhem-Nijmegen actief werk van de versnelling.

Nu

We zetten dit jaar samen met woningcorporaties en marktpartijen onze energie in op het versneld tot realisatie brengen van de huidige woningbouwplannen.

Daarbij zijn we ook afhankelijk van landelijke wet- en regelingen. Het stikstofdossier is vormt nu een knelpunt waarbij we afhankelijk zijn van de stikstofdepositieruimte die onze projecten krijgen.

Korte termijn:

De komende twee jaar zetten we erop in om de beschikbare planologische capaciteit (versneld) te benutten. Dat doen we in eerste instantie door locaties die nu nog 'zacht' en 'potentieel' zijn juridisch 'hard' te maken via bestemmingsplannen/ omgevingsvergunningen zodat er een juridische titel is om er te bouwen.

Daarnaast kunnen we de bouwplannen uitbreiden met een aantal nieuwe (uitleg) locaties en extra programma toevoegen op bestaande bouwlocaties in grote kernen. De grotere locaties waar dit speelt (met meer dan 100 woningen) zijn:

- De locatie Groot Holthuizen bij de kern Zevenaar. Deze heeft een vastgesteld bestemmingsplan, maar op basis van de Woonagenda uit 2017 zijn twee deelgebieden (ongeveer 300 woningen) uit het woningbouwprogramma gehaald (op 'rood' gezet) omdat we toen overaanbod wilden voorkomen. In afstemming met de Liemerse gemeenten zal deelgebied Holtkamp (ca 150 woningen) alsnog op korte termijn ontwikkeld worden en wordt er daarnaast gestart met deelgebied Het Hof.
- In Westervoort wordt de ontwikkeling van Westervoort Noord (ruim 100 woningen, realisatie grotendeels vanaf 2025) versneld opgepakt.
- In Duiven zijn de voorbereidingen voor een nieuwe uitleglocatie (250-300 woningen, realisatie vanaf 2025) in voorbereiding. Hiervoor zijn in beginsel drie gebieden potentieel geschikt: de Biezenkampen, de Ploen-Noord en de Plakse Weide. Eind 2020 wordt op grond van een RO-motivering een voorkeurslocatie aan de raad voorgelegd.
- In Montferland worden de mogelijkheden voor een nieuwe locatie(s) bij Didam en 's-Heerenberg verkend.
- In Doesburg ligt de focus op transformatielocaties en zijn nieuwe uitleglocaties niet aan de orde.
- In Zevenaar wordt met de ontwikkelaar onderhandeld over het verhogen van de woningbouwaantallen op fase 2 van het BAT terrein (van nu 60 naar ongeveer 160 woningen).

Middellange termijn:

Als we woningbouwplannen in de tijd naar voren halen zijn er voor de periode na 2025 aanvullende nieuwbouwlocaties nodig. Vooralsnog gaan we daarvoor vooral inzetten op het benutten van kansen op inbreidings- en transformatielocaties.

Lange termijn:

Vinger aan de pols en juridische voorzienbare bouwplicht opnemen in alle nieuwe woningbouwplannen. Dat maakt het mogelijk om bij te sturen op het woningbouwaanbod als dat nodig is door de veranderende vraag of als plannen niet gerealiseerd worden.

2. Uitgangspunten

I. We leggen de prioriteit bij inbreiding en vullen dat aanbod aan met uitleglocaties

We blijven prioriteit geven aan transformatie en inbreiding maar door de sterk gestegen vraag naar woningen en de complexiteit van transformatielocaties en inbreidingslocaties kunnen we niet in alle kernen van de Liemers voldoende aanbod creëren zonder (nieuwe) uitleglocaties in ontwikkeling te nemen.

- Bij de keuze voor nieuwe uitbreidingslocaties stemmen we dat af. Daarbij is het uitgangspunt dat de woningbehoefte van de kern niet binnen de gestelde termijn met inbreidingslocaties ingevuld kan worden.
- We monitoren gezamenlijk ieder jaar de woningbouwlocaties in de Liemers (daarbij sluiten de aan bij de regionale woonmonitor)
- Bij de realisatie van complexe inbreidingslocaties maken we gebruik van expertise bij het Rijk en de Provincie en de mogelijkheden van bijvoorbeeld een programma als SteenGoed.

II. We zetten in op verduurzaming en vernieuwing van de woningvoorraad

Gemeenten zijn volop aan de slag met de energietransitie, de samenwerking met de corporaties krijgt verder vorm en we zetten verschillende instrumenten in om ook de particuliere woningeigenaren te stimuleren. Het verduurzamen van de woningvoorraad moet leiden tot betaalbare woningen en mag niet leiden tot hogere woonlasten.

- Met de provincie werken we daarin samen en krijgen daarvoor procesondersteuning in het kader van het provinciaal programma “Wijk van de Toekomst”.
- We breiden de huidige inzet uit op basis van de ervaring die we nu opdoen in Didam (Bloemenbuurt), in Doesburg (de Ooi) en in de kern Angerlo. In Westervoort wordt in de wijk Mosterdhof via het (Rijks)programma ‘Panorama lokaal’ gewerkt aan de leefbaarheid en toekomstbestendigheid.

III. We sturen op de ‘groene’ kwaliteit van nieuwbouw.

Bij de woningbouw sturen we op kwaliteit: duurzaam, klimaat adaptieve woonomgevingen, circulair en natuurinclusief bouwen en een goede overgangen naar het open Liemerse landschap.

- Gemeenten hebben of ontwikkelen daarvoor toetsingskaders.
- We leren van elkaar en zoeken afstemming richting een ‘Liemers’ kwaliteitsniveau. We dragen we ontwikkelaars op om zo duurzaam en circulair mogelijk te zijn.

IV. Ruimte voor goede woningbouwplannen: maatwerk per kern voor aanvullend woningaanbod

Naast de woningbouwopgaven in de grotere kernen waar de woningbehoefte zich concentreert bieden we ruimte voor het geclusterd toevoegen van woningen in kleine kernen naar aard en omvang van de specifieke vraag daar. Naast het inspelen op de woningvraag (in sommige kernen is die beperkt) zetten we in de kleine kernen de nieuwbouw gericht in voor het oplossen van de mismatch tussen vraag en aanbod: met nieuwbouwwoningen in een segment waar nu onvoldoende aanbod is.

- In de meeste kernen voorzien we in de komende jaren kansen voor nieuwe woningen op vrijkomende schoollocaties, sportlocaties, (locaties van) kerkgebouwen en vrijkomende agrarische bebouwing. Uitgangspunt is dat er geclusterd wordt gebouwd en niet her en der een individuele woning wordt toegevoegd. Bij een transformatie van vrijkomende panden bieden we die ruimte wel.
- In alle gemeenten hebben we beleid ontwikkeld aan de hand waarvan we per kern kunnen toetsen welke woningbouw wenselijk is.

V. Ruimte voor goede woningbouwplannen: opgave in betaalbare woningbouw

In de Liemers is een groot deel van de behoefte gericht op de betaalbare woningbouw (tot de NHG-kostengrens). Waar in de Woondeal Regio Arnhem Nijmegen wordt ingezet op 50% betaalbaar ligt die opgave in de Liemers hoger.

- Wij zetten in op een woningbouwprogramma waarin 2/3 van de woningen behoort tot de betaalbare categorie ³. Uitzondering hierop zijn de gemeente Doesburg en Westervoort waar het aandeel goedkope huur- en koopwoningen van oudsher fors is.
- Om te kunnen sturen op de realisatie van betaalbare woningbouw door marktpartijen gaan een aantal gemeenten aan de slag met een doelgroepenverordening waarmee dit bij nieuwe bestemmingsplannen afgedwongen kan worden.

VI. Woningbouwopgave en versnelling

We houden samen in de gaten of de omvang van het woningbouwprogramma aansluit op de omvang van de woningbehoefte. Dat is nodig voor het onderbouwen van het ruimtelijk spoor (Ladder voor duurzame verstedelijking). Dat doen we op hoofdlijnen en voor de jaarlijkse toetsing maken we gebruik van de gezamenlijke monitor van de Regio Arnhem Nijmegen.

Montferland leverde de afgelopen jaren een belangrijk aandeel van het Liemers bouwprogramma, maar zal naar verwachting op korte termijn (komende 3 jaar) een stapje terugdoen omdat het aantal plannen kleiner is. In Duiven zijn de komende projecten allemaal inbreidingsprojecten en wat complexer om te realiseren. Daarom worden nieuwe uitleglocaties voorbereid: de keuze voor de locatie(s) worden eind 2020 voorgelegd aan gemeenteraad. Alleen Zevenaar en Westervoort verwachten dat op korte termijn de productie op niveau blijft of wat hoger uitvalt dan de afgelopen jaren. Doesburg kent een bescheiden bouwopgave, daar zal de productie van met name koopwoningen de komende jaren wat toenemen.

- Voor de komende jaren zijn er nog een flink aantal extra woningbouwlocaties nodig om te voorzien in de woningbehoefte en daarmee kunnen we behoefte voor het ruimtelijk spoor onderbouwen.
- We benutten de mogelijkheden die de Woondeal Regio Arnhem Nijmegen en het provinciale Actieplan Wonen en ons biedt als het gaat om (ondersteuning bij) versnellen actief.

³ Bij de bouw van betaalbare koopwoningen hanteren we € 250.000 als bovengrens (lager dan de grens in de Woondeal, waar de NHG-grens wordt hanteert). Voor de middeldure huur hanteren we € 850 als bovengrens.

3. Thema's voor de Liemerse Woonagenda

We gaan de komende tijd in de Liemers gezamenlijk aan de slag met een aantal thema's. Deze thema's zijn ook opgenomen in de Woondeal regio Arnhem – Nijmegen. Bij het oppakken in de Liemers zorgen we ervoor dat dit aansluit bij de regionale aanpak en gebruiken we de instrumenten van de Woondeal Regio Arnhem Nijmegen. Zo geven we voor de Liemers een verdere lokale invulling aan de afspraken uit de Woondeal.

Betaalbaarheid en woonlasten

Er is een tekort aan betaalbare woningen in de Liemers. Het gevolg is dat er huishoudens, met name starters op de woningmarkt, zijn met te hoge woonlasten omdat zij geen woning kunnen vinden die past bij hun portemonnee. Dit geldt voor de betaalbare sector in de gehele breedte, dus zowel voor sociale en middenhuur als betaalbare koop (NHG-kostengrenzen).

ONZE AANPAK

We nemen dit mee in het overleg met de corporaties om gezamenlijk naar oplossingen te zoeken binnen de investeringscapaciteit van de corporaties. Ook met marktpartijen voeren we het gesprek over betaalbaar huur- en koopaanbod. Hierbij zoeken we ook aansluiting bij het provinciale Actieplan Wonen.

Wonen en zorg

Wonen en zorg is een breed thema dat ingaat op de kwetsbare groepen in de samenleving. Daarbij gaat het om huisvesting voor ouderen, dementerenden, diverse groepen met een beperking (handicap) en bijvoorbeeld cliënten in de geestelijke gezondheidszorg (beschermd wonen). Al deze vormen kennen hun eigen wetgeving en financiering (Woningwet, Wet langdurige zorg, AWBZ, Wmo).

We onderscheiden twee thema's die we gaan uitwerken:

- De effecten van de vergrijzing en de toenemende behoefte van ouderen aan zorg, ondersteuning en geschikte woonruimte. De behoefte en huisvesting van de doelgroep met een (geestelijke) beperking nemen we daarbij mee.
- De huisvesting en ondersteuning van zwakke groepen in de samenleving, beschermd wonen en de samenhang met een goede leefbaarheid in de buurten. Vraag en aanbod speelt deels op (sub)regionaal niveau en moet op onderdelen worden afgestemd op centrumgemeenten (Arnhem/Doetinchem).

ONZE AANPAK

Voor beide onderwerpen gaan we in Liemers-verband de vraagontwikkeling in beeld brengen, het huidige aanbod inventariseren en in beeld brengen welke zorgpartijen hier actief zijn en hoe hun aanbod zich ontwikkelt. Op basis daarvan bepalen we wat dat betekent voor de behoefte aan (nieuwe) woonruimte en de samenwerking tussen de verschillende partijen (zorginstellingen, corporaties, gemeenten, welzijnswerk, openbare orde etc.)

Tijdelijke woonvormen en huisvesting arbeidsmigranten

Bij de invulling van flexwonen ligt in de Liemers op dit moment de prioriteit bij de huisvestingsvraag van arbeidsmigranten. Zij hebben een belangrijke rol in de economie van de Liemerse gemeenten. De behoefte van arbeidsmigranten hebben we in 2019 gezamenlijk in beeld gebracht. Omdat we de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten uit woonwijken willen weren is er een flinke opgave om extra aanbod van overnachtingsplekken voor arbeidsmigranten te creëren die hier tijdelijk werken.

De kwaliteit van huisvesting is daarbij een aandachtspunt, zowel voor de arbeidsmigranten zelf als voor de omwonenden. In de gemeente Zevenaar worden nu twee pensions voor arbeidsmigranten gerealiseerd in leegstaande kantoorpanden op bedrijventpark Mercurion. De invulling van de behoefte van reguliere spoedzoekers en 'economisch daklozen' is een aandachtspunt dat we daarbij meenemen.

ONZE AANPAK

We hebben een positieve grondhouding voor initiatieven vanuit de markt voor tijdelijke woonvormen en zien een rol voor werkgevers om hier mede invulling aan te geven. Gemeenten werken aan randvoorwaarden voor (de kwalitatief goede) invulling hiervan.

We werken in de Liemers samen door kennisdeling (juridische instrumenten, handhaving, randvoorwaarden voor het toelaten van nieuwe initiatieven), het gezamenlijk in kaart brengen van het aanbod en we stemmen het lokale beleid in hoofdlijnen op elkaar af.

Aanpak Jaren '60 – '70 wijken

De jaren '60 en '70 wijken zijn de aandachtswijken voor de toekomst in de Liemers.

In Doesburg en Montferland is een start gemaakt met de aanpak van gedateerde huurwoningen (ondersteund vanuit het provinciaal project 'Wijk van de Toekomst').

In Doesburg wordt in een samenwerking tussen de corporatie en de gemeente de 60'er jaren wijk De Ooi aangepakt. Onderdeel hiervan is de vervanging van 95 eengezinswoningen in de Bloemenbuurt door voor het merendeel levensloopbestendige woningen voor 1-en 2-persoons huishoudens.

In Montferland gaat het om de Bloemenbuurt in Didam waar de corporatie Plavei al is gestart met de ingrijpende renovatie van huurwoningen. Daarnaast wordt met de gemeente ingezet op het meekrijgen van de particuliere eigenaren in de energietransitie van de buurt. In Montferland en Doesburg is met de corporaties al gestart met de doorkijk voor het vervolg in andere wijken.

In Zevenaar is de woningcorporatie gestart met een verkenning van de aanpak in een tweetal jaren '60 wijken. In Westervoort wordt voor de wijk Mosterdhof via Panorama Lokaal ingezet op een wijk die klaar is voor de toekomst (vooralsnog zonder grote fysieke ingrepen). In Duiven speelt deze problematiek niet op het niveau van wijken⁴ maar zijn er een aantal woningcomplexen die om een aanpak vragen.

ONZE AANPAK

Het voortzetten en uitbreiden van de lokale aanpak over meer buurten en wijken. Waarover we elkaar informeren om van elkaar te leren. Daarbij benutten we kansen uit de instrumentenkoffer van de provincie die bijdraagt aan toekomstbestendige wijken en dorpen (naast Wijk van de Toekomst ook de programma's Leefbaarheid en Steengoed Benutten).

Woonwagens

In een gezamenlijk onderzoek hebben we de woonwensen van woonwagenbewoners van de Liemers in beeld gebracht. Dit zal per gemeente meegenomen worden bij het opstellen van het doelgroepenbeleid en in het woningbouwprogramma worden meegenomen als een van de opgaven voor de komende jaren. We delen met elkaar de kennis over de wijze waarop die opgave ingevuld kan worden.

ONZE AANPAK

Over het toevoegen van nieuwe standplaatsen wordt een plan van aanpak opgesteld hoe de woonwensen vertaald kunnen worden naar nieuw aanbod in de komende jaren.

⁴ Een paar jaar geleden zijn al een aantal buurten met woningen uit de jaren 60 opgeknapt (verduurzaamd en deels vernieuwd)

Over de wijze waarop we bestaande vrijkomende standplaatsen toewijzen aan nieuwe bewoners gaan we een gezamenlijke regeling opstellen die we in alle gemeenten gaan invoeren (ter uitvoering van artikel 5.4. van de Huisvestingsverordening 2020).

Samenwerking met corporaties

Bij een groot aantal thema's hebben de corporaties een belangrijke rol. Denk aan de thema's betaalbaarheid, het verduurzamen van de woningvoorraad, aanbod van woonwagens, de invulling van het gat tussen sociale huur en de vrije markt en de leefbaarheid in wijken.

We gaan op Liemers niveau het gesprek tussen gemeente en woningcorporaties oppakken. Dit vervangt niet de lokale samenwerking maar zetten we in om op Liemers niveau de opgaven in beeld te hebben, van elkaar te leren en waar dat kan helpen gezamenlijk opgaven uit te werken.

ONZE AANPAK

We starten om eenmaal per jaar de bestuurders van de woningcorporaties uit te nodigen voor het PFO Wonen de Liemers. Bij de eerste gelegenheid bespreken we deze koers en verkennen we hoe de samenwerking tussen gemeenten en corporaties kan helpen bij de uitvoering hiervan.

4. Verder werken aan de pragmatische en resultaatgerichte Liemerse samenwerking

We werken als gemeenten regionaal samen binnen de Regio Arnhem Nijmegen. Daarin zetten we de hoofdlijnen met elkaar uit, pakken actuele thema's op en monitoren de marktontwikkeling. In de Liemers werken we op onderdelen samen aan de invulling daarvan. Dat doen we met een bottom-up aanpak. Waar gemeenten lokaal tegen hun grenzen aanlopen of dreigen vast te lopen zijn we collegiaal met de insteek om elkaar te ondersteunen of extra ruimte te geven als dat helpt. Onze pragmatische doenersmentaliteit in de afgelopen jaren werkt goed en binnen de regio lopen we daardoor op een aantal woonthema's voorop in de samenwerking (woonwagens/arbeidsmigranten).

ONZE AANPAK

- De samenwerking kenmerkt zich door een open houding waarbij we elkaar actief informeren over lokale ontwikkelingen, vraagstukken en de aanpak daarvan.
- Bij thema's die we op de woningmarkt in onze gemeenten tegenkomen bekijken we steeds of het zinvol is om gezamenlijk onderzoek of inventarisaties uit te voeren en opgaven te formuleren. De uitvoering doen we per gemeente, gericht op lokaal maatwerk. Daarover informeren en bevragen we elkaar. Waar het kan ontwikkelen we een gezamenlijke basis voor de lokale uitvoering.
- De thema's uit deze Woonagenda nemen we op in de actielijst van het PFO Wonen.
- We bespreken nieuwe (woningbouw-)plannen met elkaar. We onderbouwen gezamenlijk de behoefte bij nieuwe woningbouwlocaties (Ladder voor de duurzame stedelijke ontwikkeling) en de kwalitatieve opgaven die daarbij spelen. Zo zorgen we voor subregionale afstemming.
- We zetten in op extra capaciteit en ondersteuning om de opgaven (lokaal) uit te voeren: daarvoor doen we ook een beroep op de provincie Gelderland en het Rijk (o.a. in het kader van de Woondeal).
- We stellen gezamenlijk een coördinator aan als procesondersteuner voor de uitvoering van onze Liemerse Woonagenda.
- We bespreken de voortgang van deze Woonagenda minimaal 3 keer per jaar in het PFO Wonen de Liemers.

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201481117

Zaaknummer: Z/20/072399

Portefeuillehouder(s): J. Goossen

Voor vragen

Naam: Dick Boschman
Telefoon: 088 695 3000
E-mail: d.boschman@1stroom.nl

Komt wel terug tot besluitvorming in de raad

Onderwerp: Contourennotitie Verstedelijkingsstrategie regio Arnhem-Nijmegen en Foodvalley

Aanleiding voor deze kennisgeving

In het najaar van 2019 spraken de regio's Arnhem Nijmegen en FoodValley zich uit over hun ambitie om samen door te groeien naar een groene metropool van internationale betekenis. De ambitie is daarbij om circulair te worden in alle facetten van de leefomgeving en zo voorbeeld zijn voor een gezonde groei.

We bouwen hiermee voort op afspraken die er al liggen zoals bijvoorbeeld de Woondeal regio Arnhem-Nijmegen en sluiten aan op het versterkingsproces van de regio.

De eerste aanzet daarvoor is opgenomen in de Contourennotitie - Uitgangspunten verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-FoodValley'.

Via deze kennisgeving informeren wij u over de Contourennotitie en het vervolg.

Relevant beleidskader

- Koersdocument Omgevingsvisie Duiven
- Omgevingsvisie Oost (Omgevingsagenda Oost Nederland),
- Woondeal Regio Arnhem-Nijmegen
- NOVI Propositie Regio Arnhem-Nijmegen

Inhoud van mededeling

In het kort

De Contourennotitie (bijgevoegd) beschrijft de aanleiding en bouwstenen voor de strategie. Ook zijn uitgangspunten en een eerste aanzet gegeven voor het onderzoek naar de drie mogelijke ruimtelijke toekomstvarianten (scenario's). Deze worden in de volgende fase uitgewerkt tot een ruimtelijke toekomstvariant.

Contourennotitie en Verstedelijkingsstrategie

De verstedelijkingsstrategie is de routekaart om met elkaar af te stemmen en te onderzoeken hoe we ca. 100.000 woningen tot 2040 binnen dit gebied kunnen realiseren. Dit in een goede combinatie met o.a. bedrijvigheid, mobiliteit en leefomgeving zodat het groene karakter van de regio in tact blijft. De keuze om dit proces nu op te pakken is omdat er meerdere trajecten lopen binnen deze regio (zoals omgevingsvisie Oost, Woondeal Arnhem Nijmegen en de NOVI Propositie) waar op kan worden aangehaakt.

Voor het komen tot integrale verstedelijkingsstrategie is er een ambtelijk kernteam in de regio geformeerd. Voor de uitvoering is het bureau Procap ingehuurd. Het proces is gestart met een startdocument en bijeenkomst. Op basis daarvan hebben gebiedsgerichte en

thematische werkateliers plaatsgevonden met de gemeenten en overige partijen. Op basis van deze input is de contourennotitie *Uitgangspunten verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-FoodValley* concept versie 2.0 opgesteld.

Tijdens de Regio ontmoet dag in september is een eerste concept op hoofdlijnen (i.r.t. de opgave 'Groene groei regio') besproken.

De Contourennotitie geeft de bouwstenen waaruit de strategie wordt opgebouwd. De notitie beschrijft wanneer en hoe we gaan samenwerken en geeft een eerste aanzet voor het onderzoek naar de mogelijke toekomstvarianten. Op deze wijze dragen beide regio's ook bij aan het belang van het 'stedelijk netwerk Nederland' zoals neergezet in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Als reactie op de ontwerp-NOVI hebben wij de meerwaarde die wij als regio's kunnen brengen in de vorm van een propositie eerder al ook aan het Rijk toegezonden. U bent daarover in oktober 2019 geïnformeerd.

Dit is mede aanleiding geweest om als regio's, provincies en Rijk de afspraak te maken om te komen tot een integrale en integrerende verstedelijkingsstrategie. Een strategie die een groei van de regio faciliteert met versterking van leefklimaat, bereikbaarheid en landschappelijke kwaliteiten. In relatie met groei van bedrijvigheid en werkgelegenheid. Het proces om met alle partners te komen tot deze strategie is in feite een onderzoek naar hoe de beide regio's samen toe kunnen groeien naar het gewenste beeld. Zoals gezegd integraal, omdat het immers gaat om de samenhang tussen wonen, economie, mobiliteit en leefomgeving, maar ook het versterken van de kwaliteit die deze regio juist uniek maakt. Het is deze fase lastig aan te geven wat het voordeel van deze integrale en integrerende verstedelijkingsstrategie is voor onze gemeente. Het is wel zo dat op deze manier er ruimtelijke samenhang wordt aangebracht tussen alle belangrijke opgaven die nu spelen. Ook worden een aantal Regio breed gedeelde uitgangspunten samen gebracht als gesprekspunten voor de BO-MIRT gesprekken met het Rijk. En dit samen is ook van belang voor onze gemeente zonder dat we nu concreet kunnen benoemen wat dit ons oplevert.

Vervolgproces

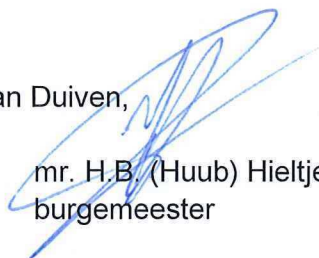
De contourennotitie geeft ook de planning weer. Volgende stap is om eind 2020 te komen tot een concept-verstedelijkingsstrategie. De eerste halte in dat traject is het verkennen van drie scenario's en verdere verdiepingsslagen op (onderdelen van) de scenario's. Dat draagt bij aan het komen tot een concept-verstedelijkingsstrategie aan het einde van dit jaar. Het Koersdocument Omgevingsvisie Duiven is door ons college al ingebracht als input voor de concept-verstedelijkingsstrategie.

In 2021 begint vervolgens het traject van verfijnen en concretiseren. Gezien de wisselwerking met lokaal beleid zoals onze eigen Omgevingsvisie, vindt hier ook het gesprek plaats met de gemeenteraden. Immers de individuele gemeenten zijn verantwoordelijk voor hun omgevingsbeleid. Onderlinge afstemming vindt plaats in verbinding met het proces van 'versterking regionale samenwerking' in de regio Arnhem-Nijmegen. Dit omdat de verstedelijkingsstrategie onderdeel wordt van de opgave 'Groen groei regio', dit is één van de vijf nieuwe regionale opgaven. Op basis daarvan kan de concept-strategie worden uitgewerkt tot een definitieve verstedelijkings-strategie waarmee we als regio's een verstedelijkingsakkoord kunnen sluiten met het Rijk tijdens het BO-MIRT najaar 2021.

Duiven, 20 oktober 2020.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

mr. M.H. (Rita) Kranenburg
loco-secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

Bijlagen:

Registratienummer:

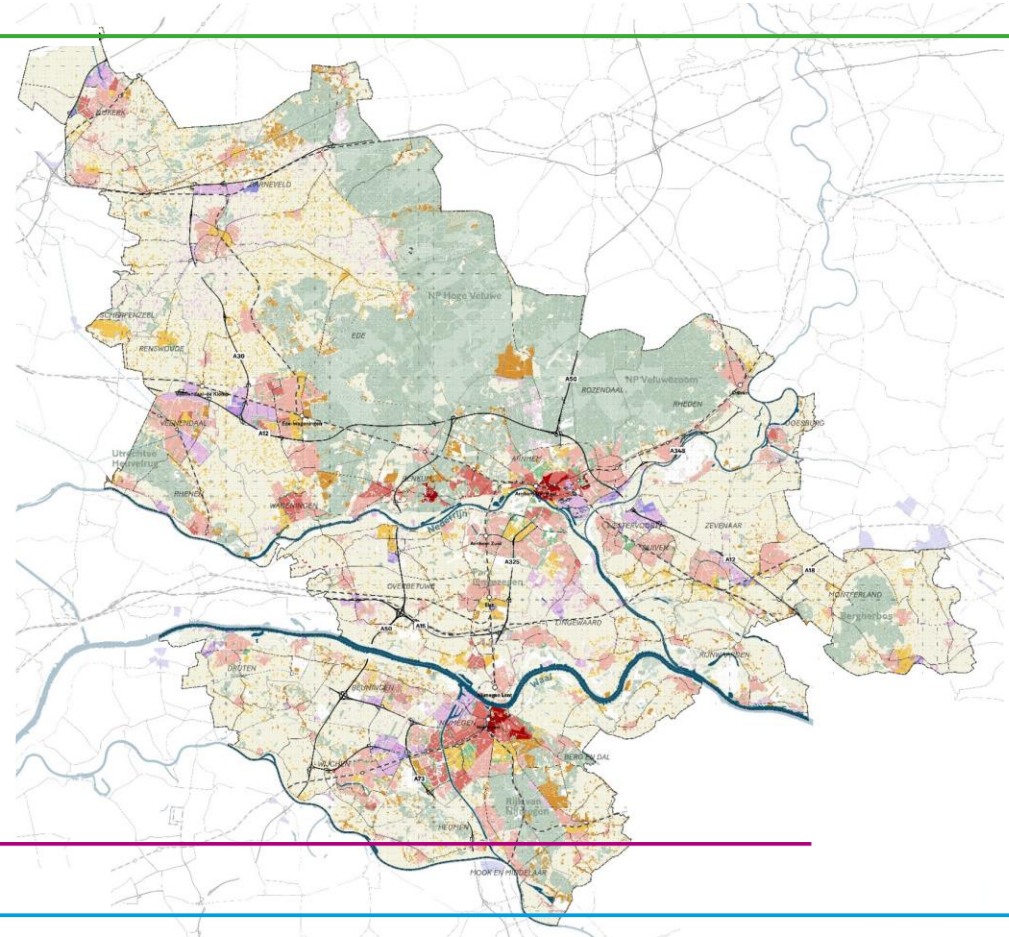
1. 201481032

Omschrijving:

*Contourennotitie Uitgangspunten verstedelijkingsstrategie
Arnhem-Nijmegen-FoodValley'*

Contourennotitie – concept versie 2.0

Uitgangspunten verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-FoodValley

verstedelijkingsstrategie
Arnhem | Nijmegen | Foodvalley

Inhoudsopgave

- Inleiding
- Naar een verstedelijkingsstrategie voor de groene metropool
- Aanpak van de verstedelijkingsstrategie
- Contourennotitie
- Werken door de schalen heen: samenhang met andere trajecten
- Bouwstenen
 - Leefomgeving (context & uitgangspunten)
 - Wonen (context & uitgangspunten)
 - Economie (context & uitgangspunten)
 - Bereikbaarheid (context & uitgangspunten)
- Van bouwstenen naar ruimtelijke toekomstvarianten
- De ruimtelijke toekomstvarianten
- Vervolgproces en planning

Inleiding

“Ruimte is schaars. Niet alles kan en niet alles kan overal. De druk vanuit allerlei sectoren zoals wonen, landbouw, natuur, water, bereikbaarheid, duurzame economie, energie & klimaat op de fysieke leefomgeving loopt op. Met een groeiende bevolking neemt deze druk verder toe. Er is daarom steeds meer maatschappelijk debat nodig over hoe we omgaan met de fysieke leefomgeving.” Deze brief aan de Tweede Kamer over nadere keuzes voor de Nationale Omgevingsvisie (NOVI), geeft aan dat per regio richtinggevende keuzes nodig zijn om voor de toekomst een gezonde en veilige leefomgeving én ruimte voor verdere groei van onze welvaart te realiseren.

Rijk en regio's ontwikkelen met elkaar het Stedelijk Netwerk Nederland. Het uitgangspunt daarbij is dat de verbindingen tussen de landsdelen worden verbeterd en dat er regionale verstedelijkingsstrategieën komen voor gebieden met de grootste groei in het stedelijk netwerk. Het motto van het Rijk is vooral bouwen waar de vraag is: in het brede midden van Nederland. De Regio Arnhem-Nijmegen-FoodValley ligt precies in dat brede midden. En dus spraken Arnhem, Nijmegen en FoodValley in het najaar van 2019 in de Omgevingsagenda Oost-Nederland hun ambitie uit om samen door te groeien naar een groene metropool van internationale betekenis. Als combinatie hebben de twee regio's alles in zich om zichtbaar te zijn als topregio in food, health en energy en – in het logische verlengde daarvan - als dé circulaire topregio van ons land en van Europa met campusontwikkeling, logistieke hotspots en energieclusters. De ambitie is om circulair te worden in alle facetten van de leefomgeving en voorbeeld te zijn voor een gezonde groei. In de regio wonen nu al meer dan een miljoen inwoners en de prognoses geven aan dat dat aantal in de komende decennia nog flink zal groeien. Er ligt een grote bouwopgave om aan de woonvraag te voldoen: 100.000 woningen tot 2040. De regio heeft zichzelf opgedragen om deze toevoeging van woningen en werklocaties zo te doen dat het meerwaarde oplevert voor alle inwoners. De inzet van deze strategie is dat ook geïnvesteerd wordt in het groene en ontspannen karakter van de regio zodat dat karakter versterkt wordt.

Naar een verstedelijkingsstrategie voor de groene metropool

Om de groei goed en zorgvuldig vorm te geven wordt een verstedelijkingsstrategie opgesteld. De verstedelijkingsstrategie is in feite het onderzoek naar hoe de beide regio's samen toe kunnen groeien naar het gewenste beeld: de groene metropool.

In een aantal stappen wordt met ontwerpend onderzoek onderzocht welk scenario en welke ruimtelijke toekomstvariant en combinaties van opgaven de agglomeratiekracht, de economische concurrentiepositie, de leefbaarheid en duurzaamheid van de groene metropool het beste versterkt. Een scenario dat rekening houdt met de stikstofopgaven in verband met de noodzakelijke natuurversterking en tegelijkertijd uitvoering geeft aan de landelijke aanpak om de bouwproductie langjarig op een hoger niveau te krijgen.

De verstedelijkingsstrategie hanteert als planhorizon 2040. Voor de komende decennia worden de scenario's uitgewerkt in adaptieve ontwikkelpaden zodat het mogelijk is om in de komende jaren aan te sluiten op veranderingen, zoals in demografie, marktomstandigheden, klimaatverandering, beleidsaanpassingen en technologische ontwikkelingen. We weten nog niet goed hoe wonen, werken en mobiliteit er uit zullen zien in 2040. Door te werken met scenario's hebben we de kans om de komende jaren te zoeken naar de juiste balans tussen stad en landschap, tussen economie en de kwaliteit van de leefomgeving. Die scenario's vormen de route naar 2040 en bevatten daarmee niet alleen uitwerkingen voor de langere termijn, maar ook no-regrets en uitwerkingen voor de middellange termijn.

In dit traject wordt samengewerkt met een groot aantal partners vanuit de gemeenten, in de regio, de provincies, de waterschappen en het Rijk om een brede blik en draagvlak te waarborgen. Door het traject heen vindt afstemming plaats op alle niveaus met de intentie om met elkaar deze opgave aan te gaan. De uiteindelijke bestuurlijke en politieke afwegingen vindt plaats in de gemeenteraden van de 26 gemeenten en in de uitwerking in omgevingsvisies en omgevingsplannen.

Contourennotitie

De verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-FoodValley bestaat uit twee onderdelen: (1) een contourennotitie en (2) de concept-verstedelijkingsstrategie.

Dit is de contourennotitie. Deze notitie beschrijft de aanleiding en urgentie(s) voor de verstedelijkingsstrategie en de vier bouwstenen waaruit de strategie wordt opgebouwd. De contourennotitie beschrijft de context per bouwsteen en agendeert de uitgangspunten. Vervolgens wordt via de verhaallijnen een eerste aanzet gegeven voor het onderzoek naar de drie mogelijke ruimtelijke toekomstvarianten (scenario's). Wanneer de drie scenario's zijn uitgewerkt, wordt het *Dashboard voor Verstedelijking* van het College van Rijksadviseurs (CRA) ingezet om de effecten van deze scenario's te berekenen. De uitkomsten van die berekeningen worden gebruikt als input voor verdere uitwerking en het maken van afwegingen. In de verschillende scenario's wordt onderzocht welke bouwsteen of welk (deel)aspect in de knel komt als je voor het ene of het andere scenario kiest en ook welke keuzes dat oplevert.

De concept-verstedelijkingsstrategie laat zien en beschrijft waar op de korte (2025), middellange (2030) en lange termijn (2040) de extra woon- en werklocaties voor de komende jaren in dit gebied een plek kunnen krijgen, gekoppeld aan de andere opgaven die van belang zijn, namelijk verduurzaming van de economie, bereikbaarheid, kwaliteit van de leefomgeving, natuurversterking (stikstofopgave), energietransitie en klimaatadaptatie. Specifiek in deze regio zal bijvoorbeeld het dilemma rond de stikstofuitstoot en depositie in samenhang gezien en opgelost moeten worden. De strategie schetst een zogenaamd 'adaptief ontwikkelpad': het geeft inzicht in welke keuzes op een later moment genomen worden. Daarmee staat nog niet alles vast en is er nog flexibiliteit. De uitgangspunten zoals die geformuleerd zijn in deze contourennotitie, fungeren als gids.

Werken door de schalen heen

De verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-FoodValley staat niet op zichzelf. De regio functioneert immers met zijn ligging en internationale bereikbaarheid als schakel tussen de mainports Rotterdam, Schiphol en Duitsland. De regio is onderdeel van het stedelijke (economisch) netwerk Nederland met goede verbindingen met Utrecht, Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Amersfoort, Zwolle en Eindhoven. Met zijn hotspots (Food, Health, Energy), stedelijke en landelijke milieus is het een groene regio waar het aantrekkelijk wonen en werken is.

Dat maakt het logisch om ook voor Arnhem-Nijmegen- FoodValley verstedelijkingsstrategie op te stellen. Dit traject is een vervolg op of uitbreiding van onderzoeks- en visietrajecten die al liepen, zoals de Omgevingsagenda Oost-Nederland, de NOVI-gebiedspropositie “naar een groene metropoolregio!”, de Regiodeal Foodvalley en de Woondeal Regio Arnhem-Nijmegen. Daarnaast is er een groot aantal trajecten dat parallel loopt en waarmee vanuit de verstedelijkingstrategie wordt afgestemd waar overlap zit, welke gezamenlijke uitgangspunten we hanteren, welk detailniveau we hanteren, welke tijdshorizon er is of waar we het stokje aan elkaar overdragen.

De verstedelijkingstrategie loopt verticaal door alle planningslagen heen: van Rijksbeleid, tot provinciale speerpunten, regionale governance, energiestrategie of gemeentelijke omgevingsvisie. We concentreren ons in deze strategie op het schaalniveau van de gecombineerde regio: door breed en integraal te kijken kunnen de opgaven gerealiseerd worden. Door goed in- en uit te zoomen van lokaal, naar regionaal, naar gecombineerde regio en weer terug is het mogelijk om de grote lijn vast te houden en tegelijkertijd recht te doen aan de processen en vragen op de verschillende lagen. Op de volgende pagina is de samenhang te zien tussen de verschillende trajecten die nu lopen.

Werken door de schalen heen (2)

We sluiten aan op:

- NOVI → juli 2020
- BOVI-Boek (Waterschap Rijn & IJssel) → 2019
- Een natuurlijkere toekomst voor Nederland in 2120 (WUR-rapport) → dec 2019
- Omgevingsagenda Oost Nederland → oplevering mei 2020
- Regiodeal FoodValley → 2019
- Woondeal Regio Arnhem-Nijmegen → 2020
- Regionale woonagenda Arnhem-Nijmegen → 2018
- Regionale woonagenda FoodValley → 2018
- Actieplan Wonen Provincie Gelderland → 2020
- Regionaal programmeren provincie Utrecht → vanaf november 2019
- Gebiedsgerichte aanpak stikstof → 2019
- Visie voor een Bereikbaar Gelderland → april 2020
- Ambitiedocument duurzame Mobiliteit en Bereikbaarheid → 2019
- Bereikbaarheidsagenda Regio FoodValley 2018-2022 → 2019
- Alle lokale omgevingsvisies
- Omgevingsvisie provincie Utrecht → voorjaar 2021
- Omgevingsvisie Gaaf Gelderland → 2018

We lopen gelijk op met:

- Ruimtelijke Regionale Verkenning FoodValley → oplevering dec 2020
- RES-sen → concept bod RES juli 2020, oplevering RES Arnhem-Nijmegen voorjaar 2021, oplevering RES FoodValley medio 2021
- Woningbouwimpuls eerste tranche → oplevering okt 2020
- Uitwerking woondeal Arnhem-Nijmegen → oplevering december 2020
- Uitwerking opgave Groene Groeiregio (versterkingsproces regio Arnhem-Nijmegen) → oplevering nov 2020
- Uitwerking scenario's landbouw in 2050 FoodValley → half sept 2020
- Toekomstbeeld OV 2040 → oplevering november 2020
- NMCA → oplevering maart 2021
- Ontwikkelbeeld (verstedelijkingsstrategie) Amersfoort → oplevering december 2020
- Regionaal programma werklocaties FoodValley → oplevering december 2020
- RPW XXL Logistiek → eind 2020 gereed
- Kracht van Oost → najaar 2020
- Koersnotitie Agrifood Toekomst voor de Gelderse boer → sept 2020 in PS
- Omgevingsagenda landsdeel Noordwest → eind 2021 gereed

Regio Arnhem-Nijmegen-FoodValley

verstedelijingsstrategie
Arnhem | Nijmegen | Foodvalley

Onderzoeken en visies opgesteld met partners die agendasettend zijn en als input dienen voor de verstedelijingsstrategie. (grijsgearceerd wat al klaar is, wit de trajecten die gelijk oplopen.)

Leefomgeving	Wonen	Bereikbaarheid	Economie
BOVI-BOEK	Woningbouw-versnelling (Rijk)	Toekomstbeeld OV (Rijk)	Regionale programma's werklocaties
Omgevingsagenda Oost			
NOVI (Rijk)			
Kracht van Oost			
RES Arnhem Nijmegen	Woondeal Regio AN	NMCA (I&W)	Onderzoek toekomst landbouw FV
Ontwikkelbeeld Amersfoort			
RES Foodvalley	Actieplan wonen	Ambitiedocument duurzame mobiliteit en bereikbaarheid	Regio Deal Foodvalley
Landschap als vestigingsvoorwaarde	Woonagenda 2.0 FV	Bereikbaarheidsagenda Regio FV 2018-2022	
Ruimtelijke verkenning FV	Ruimtelijke strategie FV	Visie voor een bereikbaar Gelderland	
Groen groeit mee		Ruimtelijke verkenning FV	
Stikstofaanpak		Feitenrelaas mobiliteit	
Versterkte Regio AN (o.a. Groene groeiregio) = governance afspraken overkoepelend op wonen, bereikbaarheid, economie en leefomgeving			

Bouwstenen

De verstedelijkingsstrategie wordt opgebouwd vanuit vier bouwstenen: de kwaliteit van de leefomgeving, wonen, economie en bereikbaarheid. Deze bouwstenen formuleren de opgave zowel kwantitatief als kwalitatief voor de periode tot 2040.

De bouwstenen verschillen behoorlijk van karakter. Leefomgeving is meer een integrale benadering van allerlei onderdelen die met elkaar de (toekomst van de) kwaliteit van de leefomgeving bepalen. De bouwstenen Wonen, Economie en Bereikbaarheid gaan meer over deelaspecten en hebben ook nadrukkelijker kwantitatieve doelstellingen.

De bouwsteen Leefomgeving is vanuit de Groene Metropool gedachte een belangrijke pijler onder de verstedelijkingsstrategie. Immers: de leefomgeving maakt deze regio tot de groene metropool met de kwaliteit van het landschap, de natuur en het water. Ook de opgaven die raken aan de veerkracht van de leefomgeving zoals de energieopgave, klimaatadaptatie en natuur-inclusief bouwen horen hierbij.

In de verstedelijkingsstrategie worden alle aspecten bekeken en onderzoeken we (en beargumenteren we) welke aspecten het zwaarst wegen om integraal en ruimtelijk te komen tot duurzame verstedelijking die recht doet aan de *groene kracht* van de Regio. Op de volgende pagina's is per bouwsteen steeds aangegeven wat de context is en wat de (ontwerp)opgave is zoals we die meenemen in het verkennen van de verhaallijnen en de ruimtelijke toekomstvarianten (scenario's). In de scenario's worden opgaven ten opzichte van elkaar gewogen.

Bouwstenen

LEEFOMGEVING

- landschap
- natuur
- klimaatadaptatie, waterveiligheid
- energie
- gezonde leefomgeving
- erfgoed

WONEN

- behoefte vs. capaciteit
- afhankelijkheden, voortgang
- woonmilieus, typologieën
- betaalbaarheid
- adaptiviteit

BEREIKBAARHEID

- modaliteiten
- duurzaamheid, gezondheid
- personen vs. logistiek
- netwerken - schaalniveaus

ECONOMIE

- aantal en type banen
- werklocaties
- clustering
- distributiecentra
- landbouw

De invulling van de bouwstenen zal gedurende het proces worden aangescherpt. Ook zijn er thema's die binnen twee of meerdere bouwstenen passen.

Leefomgeving

Bouwsteen Leefomgeving – Context

“Door toenemende verstedelijking staat de kwaliteit van het landschap in de Regio meer onder druk dan ooit tevoren. Stedelijke identiteiten dreigen te versmelten, het landschap raakt versnipperd en verfrommeld, waardoor kwaliteiten verloren gaan. Het is nu of nooit om deze landschappelijke kwaliteiten richting de toekomst veilig te stellen en kenniswerkers aan het gebied te verbinden”.

Deze tekst uit het rapport ‘Het landschap als vestigingsvoorwaarde’ (2019) is weliswaar geschreven voor FoodValley over de kwaliteiten van de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug, maar het geeft precies aan waar de kern van zowel de trots als en de zorg van groene metropoolregio ligt. De landschappelijke kwaliteiten kenmerken de regio en zijn een belangrijke vestigingsvoorwaarde, maar die kwaliteiten staan ook op allerlei manieren onder druk. Die druk ontstaat door de ‘harde’ ruimteclaims vanuit de groeiende regio, maar ook vanuit de (inter)nationale schaal. Zo wordt er ruimte gevraagd vanuit het deltaplan biodiversiteit & nationaal park Veluwe, het deltaprogramma rivieren en klimaatadaptatie en het nationaal programma RES. Maar de kwaliteit van de (fysieke) leefomgeving gaat verder dan alleen het landschap het is datgene wat je ziet, voelt en ruikt. Dat zijn naast gebouwen en wegen ook parken, een schone lucht, sloten, rivieren, bossen, biodiversiteit, enzovoort. In deze bouwsteen staan dan ook naast het landschap ook het water, de klimaatadaptatie, de energietransitie en het fijnmazige groen voor een gezonde leefomgeving centraal.

De verstedelijkingsstrategie wordt benut worden om de ruimteclaims die ook deze bouwsteen met zich meebrengt te ordenen in het landschap en tegelijkertijd het landschap liefst nog verder te versterken. Het levert een aantrekkelijk, groen-blauw, gezond woonmilieu op waar volop kansen liggen voor gezond leven, werken en recreëren. Het is daarmee een belangrijke factor in de verstedelijkingsstrategie.

Bouwsteen Leefomgeving – Uitgangspunten

- Verstedelijking en vergroenen gaan hand in hand om aantrekkelijke, leefbare en gezonde woonmilieus te creëren (zowel binnen als buiten de stad) in combinatie met bijbehorende recreatiemogelijkheden;
- Woon- en werklocaties worden zoveel mogelijk gerealiseerd met binnenstedelijk bouwen en verdichten op goed bereikbare plekken om het groene karakter van de regio niet aan te tasten en ruimte te bieden voor biodiversiteit, klimaatadaptatie, voedselproductie, recreatie en energieproductie;
- Waar open ruimte wordt benut voor verstedelijking, wordt een extra inspanning gedaan ten aanzien van biodiversiteit, klimaat, kwaliteit en identiteit in de vorm van reductie van stikstof, natuur-inclusief en klimaatadaptief bouwen;
- Het landschappelijke patroon en cultuurwaarden worden zoveel mogelijk ingezet als leidraad voor verdere ruimtelijke ontwikkelingen en waar mogelijk worden landschappelijke structuren versterkt;
- Bij vrijkomende agrarische bebouwing wordt gekeken waar gebouwen en grond zo ingezet kunnen worden dat ze de verstedelijking versterken met natuur, agrarisch natuurbeheer, woningbouw, ruimte-voor-ruimte of het vergroten van omliggende agrarische bedrijven;
- De ruimtelijke gevolgen van verstedelijking en afspraken in de regionale energiestrategieën worden op elkaar afgestemd. Om conflicterende ruimtelijke claims te voorkomen en om geen kansen te missen (bijvoorbeeld gebruik van restwarmte);
- De regionale waterhuishouding is de basis voor ruimtelijke ontwikkeling. Dat is goed voor het landschap, cultuurhistorie, waterbeheer in het algemeen en klimaatverandering in het bijzonder.
- Naast de inzet op een circulaire economie, bevorderen we het circulair & CO2 neutraal ontwerpen van gebouwen en wijken, voor zowel bouw, als gebruik en hergebruik;
- We gaan slim om met ruimte (en middelen). De verdeling van functies over de regio gebeurt vanuit het principe van *borrowed size*.

Wonen

Bouwsteen Wonen - Context

De druk op de woningmarkt in de regio Arnhem-Nijmegen-FoodValley is groot. Die druk komt door de autonome bevolkingsgroei, de economische groei en de overloop van bewoners vanuit de Randstad en regio Amersfoort vanwege de aantrekkelijkheid van het gebied. Tot 2040 moeten er in de regio 100.000 woningen bijgebouwd worden: 40.000 in FoodValley en 60.000 in Arnhem-Nijmegen. Dat is niet alleen een forse kwantitatieve opgave waarbij tempo gewenst is, het is nadrukkelijk ook een kwalitatieve opgave zoals ook benoemd in de woondeal Arnhem-Nijmegen. Het gaat om aantallen, maar vooral ook om aansluiting op demografische ontwikkelingen, betaalbaarheid, toekomstbestendig (duurzaamheid en levensloopbestendig), groen en circulair bouwen (natuurinclusief), om leefbaarheid en sociale cohesie, om verstedelijking, het versterken van kleine kernen en om toegankelijkheid voor specifieke doelgroepen.

De regio is als het om woonmilieus gaat zeer divers. Van dorps en landelijk wonen tot hoogstedelijk: alle smaken zijn in de regio te vinden. Het vinden van logische plekken voor woningbouw zal dan ook op verschillende manieren plaats moeten vinden van stevig verdichten in de steden, tot het versterken van een dorpskern. Steeds is de keuze passend bij de identiteit van dat deel van de regio. Er is dan ook geen sprake van een enkelvoudige ontwikkelstrategie; bij deze verscheidenheid past geen 'one size fits all'. De strategie moet een divers programma bieden die aansluit op de kwalitatieve vraag.

Omgaan met de druk op het gebied is ook een governancevraagstuk. Door met de strategie aan te sluiten bij de identiteit van het gebied, te werken met scenario's en adaptief te plannen overkomt de groei je niet, maar geef je er met elkaar richting aan. De verstedelijkingsstrategie biedt daarom inzicht en handvatten voor afstemming en besluitvorming.

Bouwsteen Wonen - Uitgangspunten

- Terugdringen van het woningtekort (tot maximaal 2% in 2030) door het versnellen en programmeren van 100.000 woningen: 40.000 in FoodValley en 60.000 in Arnhem-Nijmegen;
- De prognoses (per gemeente en per regio) zijn verdeeld in drie perioden: 2020-2025, 2025-2030 en 2030-2040;
- Waar mogelijk binnenstedelijk bouwen of verdichten aan de randen waarbij er een sterke samenhang is met het verbeteren van de bereikbaarheid en de leefbaarheid;
- Intensiveren rondom OV-knooppunten;
- Aandacht voor de wijken uit de jaren '60 – '70 en de integrale opgave die daar ligt;
- Voor de periode tot aan 2030 wordt gestuurd op 130% planvoorraad. De planvoorraad is adaptief waarbij er balans moet zijn tussen enerzijds snelheid maken in de eerste jaren (tot 2030) en anderzijds het voorkomen van overprogrammering;
- De kwalitatieve uitgangspunten zijn betaalbaar, bereikbaar, leefbaar en hebben oog voor sociale cohesie en verschillende woonmilieus;
- 50% van de zachte plancapaciteit wordt gerealiseerd in de het betaalbare segment conform de landelijke definities;
- Maak een volledige wooncarrière mogelijk om werkenden aan de regio te binden. Dat versterkt het vestigingsklimaat.

Economie

Bouwsteen Economie - Context

De regio Arnhem-Nijmegen-FoodValley wil dé circulaire topregio worden in Europa. Een groene metropool die onderscheidend is op het gebied van circulariteit. Dat geldt zowel voor de economische topsectoren van de regio (food, health en energy), maar ook op alle facetten van de leefomgeving: steden, water, klimaat, gezondheid, mobiliteit, sociale inclusie. De ambitie is om gidsregio zijn in het streven naar een gezonde, circulaire groei door het structureel opschalen en versnellen van experimenten.

De economische opgave van de regio is naast het verbeteren van de economische groei ook het economisch vestigingsklimaat te versterken zodat de regio aantrekkelijk is en blijft voor topclusters en topmensen en tegelijkertijd sprake is van een inclusieve economie. Daarnaast moet de regio ruimte bieden aan nieuwe economische milieus en ondernemerschap aansluitend op de dynamiek tussen de clusters en die ook zorgen voor internationale aansluiting. Dit betekent dat het aanbod van voorzieningen en woonmilieus goed moet zijn en past bij de behoefte van de doelgroep die wordt aangetrokken.

De vraag voor de verstedelijkingsstrategie is om in kaart te brengen welke ruimtelijke randvoorwaarden leiden tot een maximale uitwisseling tussen bedrijven, kennisinstellingen en voorzieningen. Dat kan door versterken van de bestaande kennisassen zijn, maar ook met innovatieve kantorenlocaties en creatieve milieus in gemengde stedelijke omgevingen.

Bouwsteen Economie – Context (2)

De innovatie in de regio komt voort uit een stevige economische basis in het MKB, in de ICT, de logistiek, in de landbouw en in de kennisclusters. Die basis verloochent de regio niet. Uit de provinciaal economische verkenning van Gelderland van 2018 blijkt dat zowel in FoodValley als in Arnhem Nijmegen dat naast het grote aantal kennisbanen en banen in de zorg, het aantal banen in de detailhandel, groothandel, bouw en metaal aanzienlijk is. Door de regio heen is het aantal laaggeschoolden ongeveer 20%. Het aanbod van praktisch geschoold werk in en nabij stedelijke woonomgevingen verdient dan ook aandacht om te voorkomen dat het menselijk kapitaal van de regio onbenut blijft en de tweedeling in de samenleving vergroot. Voor de strategie ligt hier belangrijke relatie met het aanbod van bedrijventerreinen, klein en groot, bestaande en nieuwe maak-clusters (duurzame energie/circulair) met de toeristische sector en met de landbouw.

Uit de analyse van Regio in Beeld 2019 is te zien dat er tussen de regio's uitwisseling van specialismen mogelijk is onder de voorwaarde dat de verbindingen goed zijn. Als het gaat om de in- en uitgaande pendel, is er met name in Rijk van Nijmegen nog wat te winnen. In de analysefase kan de verstedelijkingsstrategie een meer specifieke duiding van de kwaliteiten van de regio en de uitwisseling tussen de deelregio's opleveren. Wat precies maakt deze regio nu zo aantrekkelijk als vestigingsgebied? Daarbij wordt gebruik gemaakt van het onderzoek de Kracht van Oost 2.0 dat parallel uitgevoerd wordt.

Bouwsteen Economie – Uitgangspunten

- Netwerkkraacht / agglomeratiekraacht van de regio versterken: met een stedelijke dichtheid creëer je ook banen in de buurt en stimuleer je ook de economie;
- Inzet op de versterking van campussen en werklocaties en de verbindingen daartussen: vanuit de kennishubs liggen er kansen om valorisatie van kennis te verbeteren door ondernemerschap en innovaties te stimuleren;
- De regio zet in op kenniseconomie, maar niet eenzijdig. Juist in de combinatie van Food + Health + Energie en Milieutechnologie + ICT + Logistiek + Maakindustrie ontstaat overlap en verwevenheid;
- De verstedelijking inzetten om banen te creëren. Tegenover iedere woning die gebouwd wordt, staat een baan in de nieuwe economische clusters;
- Inzet op aanpak van leegstand, herstructurering en verdichting van bedrijventerreinen om de kwaliteit van bestaande terreinen te verbeteren en werkgelegenheid te creëren. Er wordt ingezet op circulariteit en (hernieuwbare) energie;
- De vraag naar bedrijventerreinen is in de komende decennia nog fors: honderden hectare zijn door de hele regio nodig. Geplande en gevraagde hectares die voor bedrijventerreinen die qua werkmilieus een klassieke indeling en scheiding van functies lijken te hebben. Het uitgangspunt voor de verstedelijkingsstrategie is om innovatief om te gaan met de ruimtevrage voor bedrijventerreinen en het categoriseren van de werkmilieus. Steeds is de vraag wat de ontwikkeling oplevert voor de lokale werkgelegenheid. Met als uitgangspunt het verknopen van de oude en nieuwe economie;
- Nieuwe benaderingen van landbouw en logistiek worden gestimuleerd.
- Aandacht voor herstructurering van de landbouw en de innovaties die daarbij horen. In de verstedelijkingsstrategie ook uitzoomen naar de rol die het Utrecht Sciencepark daarin heeft in samenwerking met de WUR;
- Aandacht voor (behoud van) werkgelegenheid in nabijheid van aandachtswijken.

Bereikbaarheid

Bouwsteen Bereikbaarheid – Context

Het uitgangspunt van de Nationale omgevingsvisie is dat het Stedelijk Netwerk Nederland ontstaat, door nieuwe woon- en werklocaties te koppelen aan (met name OV-)infrastructuur. De groei in het gebied Randstad-Amersfoort-Zwolle-Arnhem-Nijmegen-Brabantse stedenrij is het meest manifest. Deze vraagt om keuzes in een doordachte lange termijn strategie, ook om de groei niet alleen in aantallen maar ook met passende kwaliteit te realiseren. Dat geldt zowel voor de woningen als voor de mobiliteit en leefomgeving.

In aansluiting op de NOVI zet de regio de komende jaren in op de bereikbaarheid van het stedelijke netwerk Arnhem-Nijmegen-FoodValley en op de verbindingen van dit netwerk met de Randstad en met het noorden. De provincies Gelderland en Utrecht werken samen om vanuit Utrecht de positie van de FoodValley als internationaal kenniscentrum te versterken onder andere door regionale bereikbaarheid. En dat heeft effect op het stedelijk netwerk Arnhem-Nijmegen-FoodValley in zijn geheel. De focus op het *stedelijke netwerk* wil niet zeggen dat de aandacht alleen op deze gebieden gericht wordt. Ook de verbindingen met landelijke gebieden krijgen de aandacht.

Een ander speerpunt in de regio zijn mobiliteitshubs. Dit worden de cruciale schakels om snel en comfortabel over te kunnen stappen en de reiziger te verleiden om (of het nu voor woon-, werk-, of recreatieverkeer is) echt de slimste en schoonste manier van reizen te kiezen. Bij een mobiliteitshub moet de reiziger snel kunnen overstappen op een andere vervoersvorm en over de juiste voorzieningen kunnen beschikken. De hubs moeten op strategische locaties liggen, zoals aan de rand van stedelijke netwerken. In combinatie met gedragsbeïnvloeding moet dat de reiziger optimaal faciliteren in haar slimste, schoonste en betaalbare keuze. Hubs gaan ook een belangrijke rol spelen in het creëren van een goede overslag voor goederen, waardoor deze efficiënt en schoon vervoerd kunnen worden. (Uit: *Visie voor een bereikbaar Gelderland en mobiliteitsvisie provincie Utrecht* (2014 – 2028).

Bouwsteen Bereikbaarheid – Uitgangspunten

- Nieuwe woningen worden zoveel mogelijk geprogrammeerd nabij (H)OV, waarbij in de eerste plaats de bestaande capaciteit wordt benut en knooppunt-vorming wordt gestimuleerd. Daarna pas vinden aanpassingen aan bestaande voorzieningen plaats (een nieuw knooppunt op bestaande lijn of frequentie op bestaand knooppunt) en als laatste de aanleg nieuwe infrastructuur;
- Nieuwe woningen worden eerst binnen bestaand stedelijk gebied gebouwd, vervolgens aan de randen van een stadscentrum, maar binnen het bestaand stedelijk gebied. Daarna binnen of direct aan het bestaande bebouwde gebied binnen stedelijke agglomeratie;
- De inzet is slim, schoon, gezond, veilig en duurzaam reizen. Dat kan met voor- en natransport, de vorming van mobiliteitshubs en het stimuleren van fiets/voet om het voedingsgebied van de (H)OV-haltes te vergoten en versterken;
- Het tegengaan van vervoersarmoede in wijken en landelijk gebied;
- Internationale bereikbaarheid (ICE Frankfurt en Berlijn) zijn cruciaal voor de internationale duurzame bereikbaarheid van de regio (als alternatief voor korte afstandsvluchten) en de bereikbaarheid van economische clusters in de regio;
- Economische en logistieke corridors (goederenvervoer over weg/spoor/water) waar mogelijk scheiden van de stedelijke centra en knooppunten. In deze verstedelijkingsstrategie wordt verkend waar leefbaarheid en goederenvervoer elkaar in de weg zitten;
- Inzet op duurzame stadslogistiek bij het vervoer van bouwmaterialen, bevoorraden van winkels, pakketdiensten enzovoort;
- Inzet op goede fietsbereikbaarheid van alle centra van werkgelegenheid binnen 15 km;
- Een locatie wordt alleen benoemd voor economie of wonen als de (toekomstige) mobiliteitsoplossing er al ligt of bij bedacht wordt, zoals MaaS, parkeernormen, enzovoort.

NB: Er wordt gewerkt aan een zogenaamd feitenrelaas in het (advies)team mobiliteit ANFV om een inhoudelijke basis te hebben voor het maken van een expertafweging over de impact van de extra verstedelijking op de huidige mobiliteitsnetwerken. Dit gebeurt omdat de NMCA en het TBOV 2040 nog niet beschikbaar zijn.

Van bouwstenen naar verhaallijnen en toekomstvarianten

Met deskresearch, de gesprekken met het kernteam(plus), de gemeentelijke sessies en de themasessies zijn de bouwstenen verder aangevuld. Daaruit zijn 19 mogelijke verhaallijnen naar voren gekomen. Een verhaallijn toont een verstedelijkingsmogelijkheid voor de regio aan, waarbij de integraliteit tussen bouwstenen wordt opgezocht en benoemd. Bouwstenen worden geïntegreerd binnen verhaallijnen, wat ook betekent dat iedere verhaallijn voorwaarden stelt aan of consequenties benoemt voor de bouwstenen. Vanuit iedere verhaallijn zijn steeds werklocaties en/of woningbouwlocaties aan te wijzen.

In de volgende processtap worden de verhaallijnen onderzocht en ondergebracht in drie toekomstvarianten. Deze toekomstvarianten worden extreem gemaakt om de hoekpunten van het speelveld te verkennen. Wat kan er wel en wat kan er niet? Welke effecten zien we en hoe wenselijk of onwenselijk zijn die? De verschillen tussen de varianten zijn ook enigszins uitvergroot. Dat is opzettelijk om – zonder onrealistisch te worden – de argumenten en afwegingen boven tafel te krijgen die helpen om een zorgvuldige afweging te maken in wat de best passende strategie kan zijn. Door de karakteristiek van de regio krijgen deze modelmatige varianten hun colour locale.

Voor de analyse van de varianten maken we gebruik van het dashboard verstedelijking. De zogenaamde *dashboardrun* levert de meeste inzichten op bij het hanteren van echt verschillende toekomstvarianten. Het is niet de bedoeling dat we 1-op-1 gaan kiezen voor één van deze varianten. Dit is een tussenstap om tot nadere keuzes te komen, waarbij we rekening houden met de afspraken die we regionaal gemaakt hebben. Met de uitkomsten van deze varianten komen we met argumenten en afwegingen tot een of meer voorkeursstrategieën en tot oplossingen die iedereen gewenst vindt (no regret). Met de gesprekken over de varianten zal zich ook een basis landschaps- en leefomgevingsraamwerk aandienen. Dat levert het *casco* op dat behouden blijft en voorwaardelijk is voor de kwaliteit van de leefomgeving van deze regio.

De verhaallijnen

Verstedelijking en hotspots Groene Metropoolregio

1. Versterking van brandpunten van innovatie en creativiteit in cultuur, technologie en maatschappij - potentiële ecosystemen voor een mix van onderwijs, bedrijven en wonen
2. Landelijk wonen op e-bikeafstand van campussen

Verstedelijking en infrastructuur

3. Verdichting in bestaande stationsgebieden
4. Verdichting rond onderbenutte stationslocaties
5. Verdichting rond nieuwe stationslocaties en HOV-hubs
6. Binnenstedelijk verdichten door afname ruimte voor infrastructuur (rangeerterrein, oversized infrastructuur)
7. Nieuwe verstedelijking op goed bereikbare locaties

Verstedelijking in bestaand woongebied

8. Kleinschalige verdichting van (dorps)kernen
9. Verdichting van jaren 70 wijken (integrale wijkaanpak)
10. Verdichting van aandachtswijken (integrale wijkaanpak)

Verstedelijking en ruimte voor de economie

11. Positionering van werkgelegenheid in de nabijheid van aandachtswijken
12. Transformatie van binnenstedelijke bedrijventerreinen
13. Transformatie van buitenstedelijke bedrijventerreinen
14. Bedrijven plaatsen waar energie (warmte)bronnen aanwezig zijn

Verstedelijking en ontwikkeling van het landschap en de leefomgeving

15. Stadsrand vervolmaken in relatie tot het landschap met toegankelijkheid vanuit de stad
16. Landschappelijke businesscase haalbaar maken: ontwikkeling van natuur i.c.m. landelijk wonen (WWF)
17. Landschappelijke businesscase voor het vergroten van de waterveiligheid en natuurwaarden i.c.m. innovatieve landelijke woonmilieus
18. Transformatie van kwetsbare landbouwgebieden
19. Transformatie van kwetsbare landbouwgebieden: wateroverlast door kwel

De ruimtelijke toekomstvarianten

Gekozen is om twee uitersten te verkennen: aan het ene uiterste de variant 'geconcentreerde stedelijke ontwikkeling' en aan het andere uiterste de variant 'regionale spreiding'. Daartussen bevindt zich een derde variant: 'verstedelijking in/rond economische polen', een meer polycentrisch model.

Variant 1: geconcentreerde stedelijke ontwikkeling

De verstedelijking gebeurt geconcentreerd en de open ruimten tussen en rondom de stedelijke regio's behouden hun openheid. In deze variant ontwikkelen de spiegelsteden Arnhem en Nijmegen zich als *compacte* steden op de rand van de stuwwallen en het rivierengebied. Dat worden de zwaartepunten in de regio als het gaat om wonen en werken. Goede verbindingen met de regio en daarbuiten zijn essentieel. Sterke groei in stedelijke gebieden vraagt extra aandacht voor de leefomgevingskwaliteit, waar het landschap van de Groene Metropool rondom deze gebieden aan bijdraagt.

Variant 2: verstedelijking in/rond economische polen

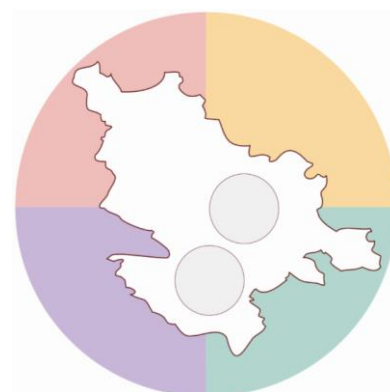
Rondom de economische polen die gelegen zijn op de overgangen van de hoger gelegen stuwwalcomplexen en de lager gelegen riviergebieden en de Gelderse vallei ontwikkelen brandpunten van innovatie, creativiteit en cultuur. Als een polycentrisch model rondom Arnhem, Nijmegen, FoodValley-Noord en FoodValley Zuid zal de regio zich verder verstedelijken, waarbij onderlinge samenwerking en verbindingen tussen een aantal grote kernen binnen en buiten de regio versterkt worden. Het landschap van de Groene Metropool zal dienen om het vestigingsklimaat te versterken.

De ruimtelijke toekomstvarianten (2)

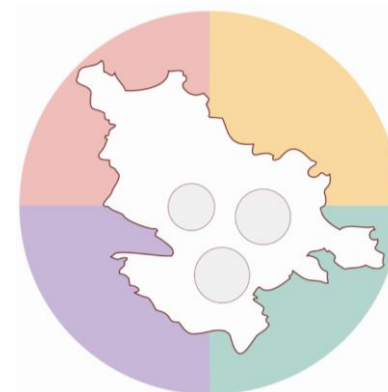
Variant 3: regionale spreiding

Wanneer de woningbehoefte wordt ondergebracht door de capaciteit regionaal te spreiden, wordt ingezet op verdichting langs de oeverwallen en randen van de verschillende landschappen waar van oudsher de verstedelijking plaatsvond, wordt ingezet op verdichting van bestaande en nieuwe kernen. Daarbij is een goede bereikbaarheid van deze kernen en werklocaties van groot belang. Woonmilieus met een lagere dichtheid liggen voor de hand. Wonen in de Groene Metropool betekent in dit geval wonen in of nabij het landschap.

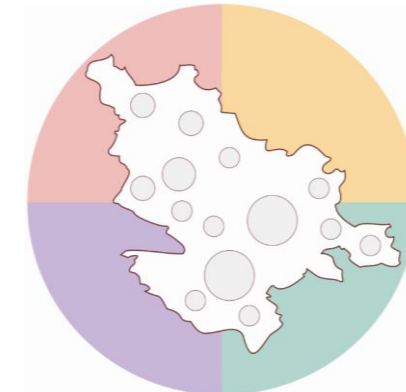
Tijdens de eerste atelierronde eind augustus is besproken dat deze varianten (bewust) extreem zijn. Voor de dashboardrun zijn ze zo bewerkt dat het effect van bepaalde keuzes op de verschillende bouwstenen in de verschillende deelregio's goed afleesbaar moet zijn. Zo komen de te maken afwegingen – in de volgende fase – het scherpst in beeld.

GECONCENTREERDE
STEDELIJKE ONTWIKKELING

VERSTEDELIJING IN / ROND
ECONOMISCHE POLEN

REGIONALE SPREIDING

Vervolgproces en planning

Hoe gaat het verder?

De contourennotitie wordt besproken met het directeurenoverleg en het bestuurlijk kernteam. Vervolgens wordt de contourennotitie gepresenteerd aan de portefeuillehouders van beide regio's. Daarna wordt de notitie ter vaststelling voorgelegd aan alle colleges met het advies de gemeenteraden te informeren door middel van een raadsinformatiebrief.

De eerste stap na de contourennotitie is het verkennen van de drie toekomstvarianten en verdere verdiepingsslagen op (onderdelen van) die varianten. Die worden in het dashboard verstedelijking gestopt besproken in werksessies en in bijeenkomsten met de regio's (oktober) om vervolgens de eerste grote lijnen voor te leggen in het BO MIRT in november.

Keuzes worden na het MIRT-overleg verder uitgewerkt in de concept-verstedelijkingsstrategie ter afronding van de kwartiermakersfase aan het einde van dit jaar.

2021

In 2021 begint vervolgens het traject van verfijnen en concretiseren en het betrekken van de gemeenteraden. Bestuurlijke afwegingen over locatieontwikkeling en dergelijke vinden plaats in het omgevingsbeleid en is het mandaat van de gemeenten afzonderlijk. De inzet is dat die besluitvorming plaats vindt in 2021.

De conceptverstedelijkingsstrategie wordt uitgewerkt tot een definitieve verstedelijkingsstrategie die moet leiden tot (besluitvorming over) afspraken in een verstedelijkingsakkoord tijdens het BO-MIRT najaar 2021.

Colofon

Oplevering concept

versie 2.0 | 23 september 2020

Tekst

Kernteam verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen FoodValley

Proces, samenstelling & redactie

Procap

Kaartmateriaal

PosadMaxwan

regio arnhem
nijmegen

provincie
Gelderland

Regio
Food
valley

Rijksoverheid

procap denkers & doeners
in ruimtelijke projecten

POSAD MAXWAN
strategy x design

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201480931

Zaaknummer: Z/20/067595

Portefeuillehouder(s): T. Spaargaren, J. Goossen, I. Knuiman

Voor vragen

Naam: E. Haak
Telefoon: (088) 695 3000
E-mail: e.haak@1stroom.nl

Onderwerp: Stand van zaken Vitaal Centrum Duiven, inclusief de ontwikkelingen in het Woonpark.

Aanleiding voor deze kennisgeving

Het informeren van de gemeenteraad over de voortgang in project Vitaal Centrum Duiven, inclusief de ontwikkelingen in deelgebied Woonpark.

Relevant beleidskader

Uitgangspunt voor de centrumontwikkeling in Duiven is de visie "Een uitnodigend dorpshart" opgesteld door bureau Wissing. Voor het centrale winkelgebied geldt dat sprake is van twee resterende opgaven, de vervreemding van fase 2 en het ontwikkelen van fase 4. Daarnaast maakt het zogenaamde "Woonpark" grenzend aan het Liemersplein onderdeel uit van de centrumvisie.

Inhoud van mededeling

De afgelopen periode zijn zowel voor de ontwikkeling van fase 4 als de vervreemding van fase 2 verschillende opties onderzocht. Bij de ontwikkeling van fase 4 lag de nadruk op het verkennen van de mogelijkheden deze ontwikkeling te combineren met een herontwikkeling van de Passage. Met zowel een potentiële koper als de voormalig eigenaar van de Passage zijn hierover verregaande gesprekken gevoerd. Deze inspanningen hebben niet geleid tot een integraal voorstel tot (her)ontwikkeling van dit deel van het winkelgebied. Inmiddels heeft de Passage een nieuwe eigenaar en voelt ons college de behoefte de centrumontwikkeling onafhankelijk van derden af te ronden. In het oorspronkelijke plan werd voor fase 4 uitgegaan van winkelruimte en horeca op de begane grond en appartementen op de verdiepingen. Gelet op de bestaande leegstand in het centrum van Duiven en de actuele ontwikkelingen in detailhandel en horeca, ligt een toevoeging in dit segment niet voor de hand. Qua woningbouwprogramma bestaat in Duiven behoefte aan toevoeging van woningen voor 1 en 2 persoonshuishoudens dichtbij voorzieningen. Het college heeft daarom de opdracht gegeven op korte termijn aan de slag te gaan met een woningbouwontwikkeling voor deze doelgroep op deze locatie. De projectorganisatie gaat dit najaar in gesprek met geschikte partijen om deze ontwikkeling te verkennen. Indien deze verkenning succesvol wordt afgerond kan dit resulteren in planuitwerking en voorbereiding van een omgevingsvergunning volgend jaar en start bouw in 2022.

Ten aanzien van fase 2 geldt dat de mogelijkheden voor het afstoten van het pand nader zijn verkend. De voorlopige conclusie van ons college is het pand te splitsen in een commercieel

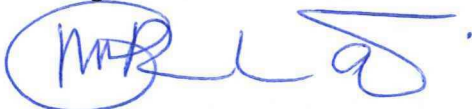
deel en een maatschappelijk deel. Het commerciële deel betreft de winkel en horeca units op de begane grond. Het maatschappelijk deel betreft de verdiepingen, waarin onder andere de Ogtent, de bibliotheek, kinderopvang en de muziekschool zijn gesitueerd. Voor de begane grond heeft ons college de opdracht gegeven de verkoop van de verschillende units aan de betreffende huurders te onderzoeken. Inmiddels heeft een eerste verkenning plaatsgevonden om de interesse onder de zittende huurders te peilen. In vervolg hierop worden dit jaar de individuele aanbiedingen richting de verschillende huurders verzonden. Afhankelijk van het aantal positieve reacties en de financieringsmogelijkheden van de geïnteresseerden kan dit in de loop van 2021 resulteren in verkoop van individuele units. Voor het maatschappelijke deel van het pand is de insteek dat deze niet wordt verkocht aan een commerciële partij maar onder regie blijft van de gemeente. Hiervoor zijn meerdere constructies denkbaar, welke de komende periode nader worden onderzocht.

Tenslotte het Woonpark, zoals bekend is de locatie direct grenzend aan het Liemersplein in beeld als voorkeurslocatie voor de verplaatsing van IKC Remigius. De plannen voor het IKC worden de komende maanden door te selecteren architect nader uitgewerkt. Parallel hieraan en in afstemming met de planvorming voor het IKC worden de mogelijkheden voor woningbouw in het resterende deel van het Woonpark in beeld gebracht.

Zowel het gewijzigde programma voor fase 4 als de wijziging van programma in het Woonpark is van invloed op de grondexploitatie Vitaal Centrum Duiven. De impact van deze wijzigingen wordt de komende maanden integraal in beeld gebracht. Ook de locatie die IKC Remigius na verhuizing achterlaat wordt hierbij betrokken. Dit resulteert in een geactualiseerde grondexploitatie Vitaal Centrum Duiven met peildatum 01/01/2021.

Duiven, 20 oktober 2020.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

mr. M.H. (Rita) Kranenburg
loco-ecretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201479181

Zaaknummer: Z/20/071967

Portefeuillehouder(s): J. Goossen

Voor vragen

Naam: Karin Hammink en Yvette Visser

Telefoon: 06 50979207 / 06 55394172

E-mail: k.hammink@1stroom.nl / y.visser@1stroom.nl

Komt wel terug tot besluitvorming in de raad : ja

Onderwerp: Voorbereiding Participatieverordening en Uitdaagrecht

Aanleiding voor deze kennisgeving

Momenteel wordt een wetsvoorstel voorbereid om de gemeentewet aan te passen. De verplichte Inspraakverordening wordt vervangen door een Participatieverordening waarin niet alleen wordt vastgelegd hoe participatie vorm krijg bij het voorbereiden van beleid (zoals nu in de Inspraakverordening), maar ook hoe participatie vorm krijg bij het uitvoeren en evalueren van beleid. Naar verwachting wordt dit wetsvoorstel in de 2^e helft 2020 afgerond en komt het tot besluitvorming in 2021. Er is een overgangperiode van 1 jaar voor gemeenten opgenomen voor de invoering er van.

Tevens biedt deze nieuwe Participatieverordening het kader voor een mogelijke invoering van het Uitdaagrecht (Right to Challenge) in onze gemeente. Landelijk zien we dat gemeenten dit opnemen, hiervan zijn al voorbeelden, maar of dat voor onze gemeente ook wenselijk is, willen we onderzoeken. In het collegeprogramma van Duiven is het opnemen van het Uitdaagrecht als ambitie opgenomen.

In de bijlagen vindt u meer gedetailleerde informatie over het Uitdaagrecht. Onder deze link vindt u voorbeelduitdagingen uit het land: <https://www.righttochallenge.nl/right-to-challenge-voorbeelden-van-r2c>

Relevant beleidskader

Inspraakverordening

Inhoud van mededeling

Wij informeren u hierbij over ons voornemen te gaan proefdraaien met het Uitdaagrecht in onze gemeente. Hiervoor hebben we bijgevoegd voorlopig werkproces opgesteld.

Begin 2021 starten we met het bekend maken van het Uitdaagrecht via diverse media. De periode van experimenten loopt door tot de modelverordening van de VNG kan worden geïmplementeerd in de gemeentelijke Participatieverordening.

De ervaringen die we op deze manier hopen op te doen zullen worden gebruikt bij de definitieve implementatie van de Participatieverordening. Zo biedt het Uitdaagrecht mogelijk kansen voor inwoners bij de implementatie van de Omgevingswet en binnen projecten zoals Transformatieagenda Sociaal Domein en Circulaire Economie.

Dit proces valt binnen de reguliere werkzaamheden. In de begroting van 2020 is voor het Uitdaagrecht een bedrag van € 20.000,- opgenomen, waarvan reeds € 8.000,- is besteed, en blijft er een restantbedrag van circa € 12.000,- over.

Naar alle waarschijnlijkheid wordt op 10 november het volgende raadsvoorstel geagendeerd; de beëindigen van het experiment van de Burgerbegroting. Daarbij stellen we u ook voor de bestemmingsreserve Burgerbegroting voor andere vormen van lokale democratie, zoals het Uitdaagrecht, beschikbaar te stellen, zie raadsvoorstel over burgerbegroting. Het gaat om een budget van € 33.500,-

Als u besluit conform dit voorstel de bestemmingsreserve om te vormen, kan het eerder genoemde restantbedrag van € 12.000 vrijvallen. Dit zullen we in de Najaarsnota opnemen en daarbij stellen we ook voor om een deel van het budget van € 33.500,- beschikbaar te stellen in 2021 voor o.a. het Uitdaagrecht.

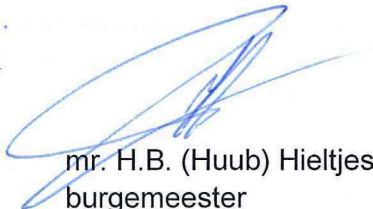
U wordt naar verwachting begin december tijdens een informele raadsbijeenkomst actief geïnformeerd over het Uitdaagrecht. Ook besteden we tijdens deze avond aandacht aan de rol van u als gemeenteraad in dit proces.

Duiven, 13 oktober 2020.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes
Secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

Bijlagen:

Registratienummer:

201479540

201479570

201479155

201480992

201480103

201480104

Omschrijving:

Uitdaagrecht Duiven – voorlopige werkwijze

Uitdaagrecht Duiven – schema

Collegevoorstel

Collegebesluit

Routeplannen Right to Challenge (van netwerk R2C; datum december 2018)

Brief over consultatie wetsvoorstel Wet versterking participatie op decentraal niveau (van de VNG; datum 12 februari 2020)

Voorlopige werkwijze Uitdaagrecht

Vanaf 2021 gaan we experimenteren met het uitdaagrecht in de gemeente Duiven. We willen hiermee ervaring opdoen zodat we als de participatieverordening wordt ingevoerd beter zicht hebben op de voor- en nadelen hiervan en hoe we hier handen en voeten aan kunnen geven, welke kaders we zouden moeten stellen etc. Voor de experimenteerfase willen we de uitdagingen beperken en sluiten we de volgende domeinen uit: Toezicht en Handhaving, Financiën en Veiligheid.

1) Start en Ingang

We geven per 1-1-2021 op de gemeente website en via het KCC informatie over het uitdaagrecht, wat het is, enkele aansprekende voorbeelden, hoe je er gebruik van maakt en hoe je per mail/ telefonisch in contact komt met de medewerker actiefburgerschap, die dit in zijn/haar portefeuille heeft. Initiatiefnemers kunnen ons zo goed vinden. Ook binnen 1Stroom zullen collega's initiatieven binnen krijgen die wellicht een Uitdaging zijn. Door hier intern goed over te communiceren weten ook collega's dat een Uitdaging bij de medewerker actiefburgerschap kan worden neergelegd.

2) Eerste contact en screening

De medewerker actiefburgerschap bekijkt waar het overgaat en welke collega actiefburgerschap dit gaat oppakken. Binnen 3 weken vindt het eerste (telefoon) gesprek plaats van de medewerker met de initiatiefnemer(s). De medewerker screent de aanvraag (kijkt wat het voor aanvraag is), heeft ruggenspraak met de betrokken teams en overlegt met de initiatiefnemers om een beeld te krijgen van het initiatief. Is het een Uitdaging of een ander soort initiatief?

3) Draagvlak

De initiatiefnemers gaan op zoek naar (extern) draagvlak en maken dat inzichtelijk. De collega actiefburgerschap betreft de medewerkers die de Uitdaging aangaan en vraagt hen na te gaan of dit mogelijk gemaakt kan worden (intern draagvlak).

4) Inhoudelijk bespreking uitdaging

Daarna vindt een fysieke ontmoeting plaats met de initiatiefnemer(s), de medewerker actiefburgerschap en betrokken medewerkers waarin gezamenlijk wordt nagegaan of de Uitdaging kansrijk is en of de uitdager er mee verder wil. Zo ja, komt er een aankondiging van de Uitdaging op de gemeentelijk Facebookpagina en op de gemeentepagina in de Duiven Post. Alle bewoners zijn zo op de hoogte en kunnen reageren richting initiatiefnemers.

5) Uitwerking plan

De initiatiefnemers werken zelf hun plan verder uit. Indien nodig beantwoordt de gemeente vragen over financiën, juridische zaken, contracten, veiligheid etc. Ze helpt de initiatiefnemers aan de benodigde informatie voor het uitwerken van hun plan. Het conceptplan wordt opnieuw getoetst op extern draagvlak door de initiatiefnemers.

6) Besluit go/no-go

Initiatiefnemers, gemeente en betrokken inwoners besluiten samen of het plan kan worden doorgezet. Daarna neemt de gemeente het definitieve go/no-go besluit. Afspraken worden

vastgelegd in een afspraken document. De gemeente blijft eindverantwoordelijk voor de taak.

7) Overdracht en start

De eventueel benodigde middelen (fysiek en financieel) worden overgedragen van de gemeente aan de initiatiefnemers. In eerste instantie voor de periode van 1 jaar, met de mogelijkheid tot verlenging bij succes.

NB: Uitdagingen gaan vaak over kleine bedragen, maar bij grote bedragen zou gekozen kunnen worden voor de regie rol bij de uitdagers en opdrachtgeverschap bij de gemeente. Bij grote opdrachten (eventueel) via besluit B&W.

8) 8 Evaluatie en vervolg

De gemeente monitort in het eerste twee jaar de ervaringen van bewoners en gebruikers en van de initiatiefnemers om te zien of de Uitdaging een succes is. Na een proefperiode van twee jaar evalueren we de opgedane ervaringen en overleggen over een mogelijk vervolg van de Uitdaging.

Uitdaagrecht in de gemeente Duiven

Initiatiefnemer legt contact met gemeente

Medewerker AB screent idee en stemt intern af

Eerste contact en screening initiatiefnemer / medewerker gemeente

Initiatiefnemer kijkt naar draagvlak en mensen die idee verder willen uitwerken

Inhoudelijke bespreking: is Uitdaagrecht geschikt voor dit initiatief? Hoe gaan we te werk met invulling van deze uitdaging?

Initiatiefnemer werkt idee uit en toetst dit op draagvlak

Gemeente levert zo nodig informatie aan initiatiefnemers en denkt mee

Besluitvorming over initiatief

- door bewoners / gebruikers
- door gemeente

Start en overdracht (taken / budget)

Monitoring en evaluatie Uitdaging (gemeente / bewoners)

Kon pagina 1 uit document A9d. bijlage 4 - Routeplanner Right to Challenge (van netwerk R2C; datum december 2018) (201480103).pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A9d. bijlage 4 - Routeplanner Right to Challenge (van netwerk R2C; datum december 2018) (201480103).pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document A9d. bijlage 4 - Routeplanner Right to Challenge (van netwerk R2C; datum december 2018) (201480103).pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 4 uit document A9d. bijlage 4 - Routeplanner Right to Challenge (van netwerk R2C; datum december 2018) (201480103).pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 5 uit document A9d. bijlage 4 - Routeplanner Right to Challenge (van netwerk R2C; datum december 2018) (201480103).pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 6 uit document A9d. bijlage 4 - Routeplanner Right to Challenge (van netwerk R2C; datum december 2018) (201480103).pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 7 uit document A9d. bijlage 4 - Routeplanner Right to Challenge (van netwerk R2C; datum december 2018) (201480103).pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 8 uit document A9d. bijlage 4 - Routeplanner Right to Challenge (van netwerk R2C; datum december 2018) (201480103).pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 9 uit document A9d. bijlage 4 - Routeplanner Right to Challenge (van netwerk R2C; datum december 2018) (201480103).pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 10 uit document A9d. bijlage 4 - Routeplanner Right to Challenge (van netwerk R2C; datum december 2018) (201480103).pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 11 uit document A9d. bijlage 4 - Routeplanner Right to Challenge (van netwerk R2C; datum december 2018) (201480103).pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 12 uit document A9d. bijlage 4 - Routeplanner Right to Challenge (van netwerk R2C; datum december 2018) (201480103).pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 13 uit document A9d. bijlage 4 - Routeplanner Right to Challenge (van netwerk R2C; datum december 2018) (201480103).pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 14 uit document A9d. bijlage 4 - Routeplanner Right to Challenge (van netwerk R2C; datum december 2018) (201480103).pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 15 uit document A9d. bijlage 4 - Routeplanner Right to Challenge (van netwerk R2C; datum december 2018) (201480103).pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 16 uit document A9d. bijlage 4 - Routeplanner Right to Challenge (van netwerk R2C; datum december 2018) (201480103).pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 17 uit document A9d. bijlage 4 - Routeplanner Right to Challenge (van netwerk R2C; datum december 2018) (201480103).pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties (BZK)
Dhr. drs. R.W. Knops
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Datum
12 februari 2020
Kenmerk
TLD/U202000110
Telefoon
070 373 83 93
Bijlage(n)

Onderwerp

Consultatie wetsvoorstel Wet versterking participatie op decentraal
niveau

Geachte heer Knops,

U heeft de VNG verzocht te reageren op en u te adviseren over het conceptvoorstel van *Wet versterking participatie op decentraal niveau*.

Het wetsvoorstel regelt de Gemeentewet door de verplichte inspraakverordening te verbreden naar een participatieverordening, waarin gemeenten ook het uitdaagrecht (de Nederlandse variant van Right to Challenge) van inwoners en maatschappelijke partijen kunnen regelen.

Verbreding van de inspraakverordening sluit aan op huidige ontwikkeling

Wij zijn positief over deze ontwikkeling, omdat wij – met het kabinet – van mening zijn dat het lokale democratische samenspel tussen samenleving, raad en college gebaat is bij een heldere set van afspraken over inspraak op gemeentelijk beleid en voor eigen initiatieven van burgers. De afgelopen jaren hebben veel gemeenten al gewerkt aan nieuwe vormen van participatie. In het kader van de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet, maar ook als zelfstandige opgave om er voor te zorgen dat de lokale overheid kan doen wat haar inwoners wensen en verwachten. De afgelopen jaren hebben verschillende gemeenten geïnvesteerd in nieuwe werkvormen en instrumenten als dialoogtafels, stadsgesprekken, buurtbudgetten, burgertoppen, gelote burgerraden, deep democracy¹. Steeds meer gemeenten zijn de afgelopen jaren ook aan de slag gegaan met het uitdaagrecht en hebben (delen van) gemeentelijke taken overgedragen aan georganiseerde inwoners en/of sociaal ondernemers.

Soms zijn deze ontwikkelingen vastgelegd in een set van nieuwe spelregels over het democratisch samenspel en vastgelegd door de gemeenteraad en college. Een snelle inventarisatie laat zien dat

¹ Voor een overzicht van instrumenten zie ook: [Werkvormen vernieuwing lokale democratie, Anja B.M. Smits, Gemeente Sint-Michielsgestel, Januari 2017](#).

een aantal gemeenten bezig is met het aanpassen van de bestaande inspraakverordening of dat recent heeft gedaan².

Gemeenten zijn dus al volop bezig met de beweging die het kabinet in het conceptvoorstel voorstaat. In dat opzicht sluit het conceptvoorstel goed aan bij de huidige ontwikkeling en is het verbreden van de inspraakverordening naar een participatieverordening een logische stap. Wij zien het ook als een goede aanleiding om in de gemeenteraad een goede inhoudelijke discussie te voeren over de manier waarop inwoners betrokken worden in verschillende fasen van het beleidsproces.

Uitdaagrecht als kan bepaling biedt gemeenten voldoende ruimte

Gemeenten wordt – via een kan bepaling in het conceptvoorstel – de ruimte geboden om zelf een besluit te nemen of het uitdaagrecht een plek krijgt in de participatieverordening en zo ja, welke vorm en inhoud het dan krijgt.

Uit een recente inventarisatie onder gemeenten³ blijkt dat ruim 120 gemeenten werken met het uitdaagrecht. De verdubbeling van het aantal gemeenten dat aan de slag is met het uitdaagrecht die het kabinet nastreeft is hiermee bijna gerealiseerd. In 14 gemeenten is het uitdaagrecht expliciet opgenomen hebben in een verordening. Veelal gaat het dan om een passage in de WMO verordening. De gemeente Breda is op dit moment de enige met een verordening waarin het uitdaagrecht (samen met andere buurtrechten) apart is vastgelegd.

Wat overigens niet betekent dat de rechten en plichten van inwoners en gemeenten per definitie onduidelijk zijn. Zo hebben gemeenten als Rotterdam, Utrecht en Tilburg zwaar geïnvesteerd in duidelijke communicatie over de wijze waarop inwoners hun ideeën kunnen indienen en de manier waarop de gemeente daarmee omgaat. Zij zien dit als een werkwijze die beter aansluit bij de ontwikkeling om vooral samen met inwoners ingewikkelde maatschappelijke opgaven op te pakken. Een verordening heeft als risico dat de focus teveel komt te liggen op juridische aspecten en het proces van samenwerken kan omslaan in een proces van bezwaar en beroep.

Het opnemen van een “kan” bepaling in het conceptvoorstel rondom het uitdaagrecht biedt in onze ogen voldoende ruimte aan gemeenten om hierover zelf een weloverwogen besluit te nemen in de gemeenteraad. Via het programma Democratie in Actie ondersteunen wij gemeenten die aan de slag (willen) gaan met het uitdaagrecht en zullen we naar aanleiding van dit conceptvoorstel een modelverordening ontwikkelen, waarin het uitdaagrecht als mogelijkheid wordt meegenomen.

Toch hebben wij nog enkele belangrijke zorgen bij het huidige voorstel die wij u mee willen geven.

Kosten en capaciteit

Het conceptvoorstel schetst dat de taken van gemeenten materieel niet veranderen, omdat het voorstel aansluit op de huidige praktijk. Wij vinden deze constatering te kort door te bocht. Het is onvoldoende duidelijk wat de uitvoeringsconsequenties zijn van het uitbreiden van de inspraak op beleidsvoorbereiding naar de uitvoering en evaluatie van beleid. Wij pleiten dan ook voor een uitvoeringstoets, zoals die is opgenomen in de Code Interbestuurlijke Verhoudingen. Uw ministerie heeft overigens toegezegd tijdens de consultatiefase een expertsessie op dit onderwerp te beleggen. Wij gaan er van uit dat in het definitieve wetsvoorstel duidelijkheid over de

² Onder andere de gemeenten Utrecht, Amsterdam, Leiden, Rucphen, Amstelveen, Den Haag.

³ Het uitdaagrecht in Nederland, Een stand van zaken onder gemeenten anno 2019, afstudeerscriptie Tim op 't Hoog.

consequenties qua capaciteit en kosten is en dat voor de eventuele uitbreiding van de huidige taak de gebruikelijke route wordt gevolgd ex art 2 Financiële-verhoudingswet.

In de Memorie van Toelichting staat ten aanzien van het uitdaagrecht dat men er vanuit gaat dat het overnemen een gemeentelijke taak door inwoners uiteindelijk meer oplevert dan dat het kost. Hoewel het zeker mogelijk is dat initiatieven van inwoners (uiteindelijk) een kostenbesparing opleveren ten opzichte van de bestaande uitvoering, kan deze vaak pas na een aantal jaar gerealiseerd worden. In de beginfase van een initiatief legt de gemeente vaak extra middelen bij om de initiatiefnemers te ondersteunen bij het uitwerken van het voorstel en om in de beginfase de businesscase tijdelijk rond te krijgen. Ook kost de ondersteuning en facilitering van initiatieven ambtelijke capaciteit, die (zeker in de beginfase) aanvullend is op de staande organisatie. Bovendien is het veel gemeenten helemaal niet te doen om een besparing op de kosten, maar om het tegen ten hoogste gelijkblijvende kosten resultaten te bereiken die beter aansluiten bij de wensen en verwachtingen van inwoners. Omdat het vastleggen van het uitdaagrecht geen wettelijke verplichting is, hoeft de uitvoeringstoets zich hier overigens niet op te richten.

Rol van de burgemeester

In het conceptvoorstel wordt de burgemeester – vanwege zijn of haar apolitieke positie boven de partijen - gepositioneerd als een soort procesbegeleider voor dit onderwerp. Hoewel de burgemeester inzake artikel 170, lid 1, onderdeel c Gemeentewet een wettelijke taak om toe te zien op de kwaliteit van procedures op het vlak van burgerparticipatie, blijkt daaruit geen bijzondere inhoudelijke beleidsverantwoordelijkheid af te leiden. De gemeentelijke bestuursorganen (burgemeester, college van B&W en gemeenteraad) dragen ieder hun eigen inhoudelijke verantwoordelijkheden. Dát het verstandig is om binnen de gemeente een procesbegeleider aan te wijzen die verantwoordelijk is voor de voortgang en uitvoering onderschrijven wij. Maar het is aan de gemeenten zelf om daar keuzes in te maken om er zo voor te zorgen dat het gedachtengoed zo goed mogelijk in de hele organisatie opgepakt wordt.

Termijn van invoering

Gemeenten krijgen een jaar de tijd om de inspraakverordening te wijzigen in een participatieverordening. Dit is een gebruikelijke overgangstermijn bij nieuwe wetgeving. Indien de wet nog eind dit jaar inwerking treedt, hebben gemeenten tot eind 2021 de tijd om een nieuwe verordening te slaan. Dat betekent dat de zittende gemeenteraad dit nog zal doen, terwijl er in maart 2022 gemeenteraadsverkiezingen worden gehouden. Dit heeft als voordeel dat de inhoudelijke discussie wordt gevoerd door een raad met ervaring op dit punt. De afgelopen jaren werd immers duidelijk dat een groot deel van de gemeenteraad wisselt na een verkiezing en de raad als geheel pas na een aantal maanden goed ingewerkt is. Indien de inwerkingtreding van de wet in of vlak na maart 2021 valt, adviseren wij u om een ruimere overgangstermijn te hanteren, zodat de nieuwe gemeenteraden voldoende bagage hebben om over deze materie besluiten te nemen.

Participatie- en inspraakverordening betere naam

Hoewel het geen majeur punt is, blijkt uit een snelle zoekactie dat de term participatieverordening in een aantal gemeenten wordt gebruikt voor de verordening die de rechten en plichten van inwoners en gemeente ten aanzien van de Participatiewet vastlegt. Wij zouden het jammer vinden als dit wetsvoorstel lokaal – onder zowel gemeenten als inwoners - zou leiden tot spraakverwarring.

In onze ogen kan dit probleem eenvoudig opgelost worden door aan te sluiten bij de naam die veel gemeenten nu al hanteren voor een participatieverordening, namelijk de Participatie- en inspraakverordening.

Tot slot

Wij onderschrijven het belang van een heldere set van spelregels waardoor duidelijk is voor inwoners en belanghebbenden hoe hun input wordt meegenomen in het proces, zowel vooraf als achteraf. Het voorliggende conceptvoorstel sluit aan bij de ontwikkeling die gemeenten zelf in gang hebben gezet en die wij als VNG, samen met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de beroeps- en belangenorganisaties, actief ondersteunen via onder andere het programma Democratie in Actie.

Wij vertrouwen erop dat u met onze reactie rekening zult willen houden.

Hoogachtend,
Vereniging Nederlandse Gemeenten

Jantine Kriens
Algemeen directeur

SCHRIFTELIJKE VRAGEN AAN HET COLLEGE (artikel 41 RvO)

Datum indienen: 14 augustus 2020

Naam vragensteller: Clemens Koning

Vraag gericht aan: college

Onderwerp: Ventilatie in schoolgebouwen/lokalen

Het college/de burgemeester wordt verzocht de volgende vraag/vragen zo spoedig mogelijk schriftelijk/mondeling* te beantwoorden:

1. Is bij het college bekend of er binnen de gemeente Duiven schoollokalen zijn die niet voldoende geventileerd kunnen worden om het COVID 19 virus niet of minder te laten verspreiden?
2. Zo ja, hoeveel lokalen gaat het om en welke?
3. Wat gaat het college doen om ouders en kinderen te informeren?
4. Kunnen ouders hun kinderen met een gerust hart naar school sturen?
5. Wat gaat het college doen om de situatie op de scholen te verbeteren?

Toelichting:

Het is bekend dat ventilatie van invloed is op het verspreiden van het Covid 19 virus. Het lijkt is van groot belang dat ouders weten of hun kinderen in een veilige omgeving lessen kunnen volgen.

Ondertekening

Clemens Koning/Lokaal Alternatief

Datum beantwoording: 20 oktober 2020

Antwoord college/burgemeester:

De scholen waren ten tijde van de vraagstelling gesloten en diverse cruciale personen die voor de beantwoording moesten worden geraadpleegd, waren toen niet beschikbaar. Daardoor heeft de beantwoording helaas iets langer op zich laten wachten dan gebruikelijk.

We hebben inmiddels informatie van de schoolbesturen en de landelijke overheid kunnen verzamelen.

Deze hebben we in onderstaande beantwoording verwerkt.

1. Is bij het college bekend of er binnen de gemeente Duiven schoollokalen zijn die niet voldoende geventileerd kunnen worden om het COVID 19 virus niet of minder te laten verspreiden?

Op dit moment zijn de schoolbesturen bezig met het onderzoeken naar de ventilatiemogelijkheden en de luchtkwaliteit. Dit onderzoek is nog niet afgerond. Echter uit de tot nu toe verstrekte gegevens blijkt wel dat er geen reden is om aan te nemen dat de scholen een ongezond binnenklimaat hebben.

Uit landelijk onderzoek blijkt dat 11 procent van de inmiddels onderzochte schoolgebouwen nog niet voldoet aan de bestaande normen voor de luchtkwaliteit; hier zijn mogelijk aanpassingen nodig.

Een meerderheid van de onderzochte schoolgebouwen voldoet wel.

Bij de overige scholen loopt het onderzoek nog of kon het onderzoek nog niet uitgevoerd worden.

Het onderzoek gaat (o.a.) uit van de volgende punten:

- o Wordt voldaan aan het Bouwbesluit 2012 (n.b. Veel scholen zijn ruim voor 2012 gerealiseerd);
- o In de onderwijsruimten wordt aanbevolen om een ventilatienorm te hanteren van 60m³ per uur per persoon;
- o Wordt voldaan aan de ventilatienormering van Frisse Scholen klasse C.

Mocht uit de onderzoeken op de scholen in Duiven blijken dat er een gerede twijfel bestaat of de scholen, of delen ervan, niet voldoen aan het bouwbesluit, en/of andere meetwaarden twijfel aan de luchtkwaliteit aanduiden, dan gaan de schoolbesturen met de gemeente in gesprek over hoe dit op te lossen.

Tot dusver is dit niet gebleken en is hiertoe nog geen verzoek ontvangen.

In beginsel zijn de schoolbesturen verantwoordelijk voor de ventilatiesystemen in de gebouwen; via de gemeente kunnen ze een beroep doen op de landelijke regeling (zie pagina 4: het rijk betaalt een deel en de gemeente dient dan ook een deel bij te dragen)

2. Zo ja, hoeveel lokalen gaat het om en welke?

Dit zal uit nader onderzoek duidelijk moeten worden; op dit moment zijn er nog geen meldingen ontvangen.

3. Wat gaat het college doen om ouders en kinderen te informeren?

Het informeren van de ouders, verzorgers en leerkrachten is door de schoolbesturen inmiddels verzorgd. Dit is overigens een afspraak die landelijk is gemaakt, waarbij de schoolorganisaties (o.a. de PO-raad) een centrale functie hebben vervuld.

Landelijk is afgesproken dat het informeren door de schoolbesturen plaatsvindt: Dit heeft in Duiven plaatsgevonden: een kopie van de brieven die de schoolbesturen hebben verzonden, gaat ter kennisname hierbij.

4. Kunnen ouders hun kinderen met een gerust hart naar school sturen?

Ja, de ouders kunnen hun kinderen met een gerust hart naar school sturen. Voortdurend vinden metingen plaats en mocht blijken dat er een gerede twijfel bestaat over de luchtkwaliteit, dan vindt nader overleg plaats tussen schoolbesturen en gemeente.

De gebruikers in gebouwen wordt geadviseerd het adviezen van de RIVM "Ventileren en Luchten" toe te passen naast de basisventilatie. Deze luiden:

Ventileren & Luchten hoe doen we dat?

Voor een goede werking van de basisventilatie, de roosters aan de buitengevels open houden en geen toevoerroosters afplakken. De continue toevoer van verse buitenlucht door en afzuiging van vervuilde binnenlucht is daarmee gegarandeerd, daarnaast is het zeer belangrijk om ruimtes regelmatig te luchten.

Quote RIVM; "Lucht regelmatig gedurende 10 tot 15 minuten door ramen en deuren tegen elkaar open te zetten, met name na de activiteiten. Ook tijdens pauzes, bij samenkomsten van meerdere mensen, is het belangrijk om te luchten".

5. Wat gaat het college doen om de situatie op de scholen te verbeteren?

De verantwoordelijkheid voor het gebruik en functioneren van mechanische installaties ligt bij de schoolbesturen. Vanuit het ministerie van OCW zijn voor de zomervakantie, en recent met de brief van de minister, schoolbesturen gewezen op het controleren van een juiste werking van de ventilatie: niet recirculeren maar naar binnen halen van verse lucht.

Het college ondersteunt het advies van het ministerie aangaande gebruik en functioneren van de ventilatie in schoolgebouwen en wil de scholen indien nodig adviseren. Het onderwerp wordt in elk geval geagendeerd voor het overleg met de schoolbesturen.

Zoals gezegd gaan wij ervan uit dat de scholen hun verantwoordelijkheid nemen en dat zij, als er problemen zijn, de gemeente om advies vragen, zoals dat steeds is gegaan tijdens deze coronacrisis.

Voor de schoolgebouwen in Duiven die eigendom zijn van de schoolbesturen zijn de schoolbesturen zelf verantwoordelijk.

Schoolbesturen worden door hun onderwijskoepels geïnformeerd.

Zo heeft de VO-raad het Outbreak Management Team (OMT) om advies gevraagd over de ventilatie in scholen, vanwege het risico op verspreiding van het coronavirus door aerosolen.

Ook kunnen scholen advies inwinnen bij de GGD over hun ventilatiesysteem.

De minister van onderwijs heeft inmiddels een Landelijk Coördinatieteam Ventilatie op Scholen (LCVS) opgericht.

De taak van het LCVS is zich in te spannen voor maximale ondersteuning aan scholen zodat deze ervoor kunnen zorgen dat alle schoolgebouwen minimaal voldoen aan de eisen die volgen uit het bouwbesluit voor wat betreft hun ventilatievoorzieningen.

Het ambitieplan van het LCVS is dat uiterlijk 1 oktober elke school, diens onderwijspersoneel en diens leerlingen weten waar de school aan toe is.

Het ambitieplan 1 oktober betekent voor scholen het volgende:

- Alle scholen hebben onder verantwoordelijkheid van het schoolbestuur een check gedaan om te onderzoeken of de gebouwen voldoen aan de eisen;
- Als hun gebouwen niet aan de eisen voldoen, is er contact opgenomen met de lokale GGD. Wat de maatregelen zijn die een school moet nemen is per situatie afhankelijk. De GGD adviseert hierover;
- Alle scholen communiceren vóór 1 oktober aan hun onderwijspersoneel en leerlingen waar de school staat. Dit betekent dat de school ofwel communiceert dat de gebouwen voldoen aan de eisen, ofwel welk plan er ligt om ervoor te zorgen dat de gebouwen voldoen aan de eisen. Ook communiceert de school dit aan de sectorraad, waarmee wordt bijgedragen aan het landelijk beeld.

De rijksoverheid heeft gepubliceerd dat er 360 miljoen beschikbaar is voor de verbetering van ventilatie in de scholen <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-onderwijs-cultuur-en-wetenschap/nieuws/2020/10/01/360-miljoen-voor-verbetering-ventilatie-in-scholen>

Er is € 360 miljoen beschikbaar, waarvan de eerdere subsidieregeling (Specifieke Uitkering Doorbouwplan Scholen) van € 40 miljoen deel uitmaakt. Die regeling wordt opgehoogd naar € 100 miljoen. Die € 100 miljoen is het subsidiepercentage van 30%.

Scholen en gemeenten moeten de kosten van de overige 70% samen gaan verdelen (= € 233 miljoen). Over de verdeling van deze kosten tussen scholen en gemeenten zal waarschijnlijk (landelijk) wel discussie tussen deze partijen ontstaan.

De meeste gemeenten zitten bovendien in zwaar weer, waardoor eenvoudigweg de middelen op dit moment ontbreken.

Als **bijlagen** treft u aan:

- a. Brief d.d. 5 oktober 2020 van Liemers Novum aan de ouders/verzorgers
- b. Brief d.d. 30 september 2020 van Innerwaard aan de ouders/verzorgers
- c. Brief d.d. 30 september 2020 van Innerwaard aan de medewerkers
- d. Brief d.d. 12 augustus 2020 van de minister van Onderwijs: brief aan onderwijssector over opening na de zomervakantie en ventilatie in schoolgebouwen
- e. Bijlage bij de brief van 12 augustus 2020 van de minister: "Rol ventilatie bij verspreiding coronavirus en afstandsregels binnen scholen"
- f. Beleidsreactie minister van Onderwijs d.d. 1 oktober 2020: eindrapport Rapportage Landelijk Coördinatieteam Ventilatie op Scholen.
- g. Eindrapport Landelijk Coördinatieteam Ventilatie op Scholen d.d. 1 oktober 2020

Ondertekening

Hoogachtend, Burgemeester en wethouders van Duiven,

mr. M.H. (Rita) Kranenburg
loco-secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

**keuze aangeven*

AAN ALLE OUDERS EN VERZORGERS VAN LIEMERSNOVUM

Zevenaar, 5 oktober 2020

Onderwerp: Coronamaatregelen LiemersNovum
Kenmerk: 2020-358-LN-CVB

Beste ouders en verzorgers,

Hadden we begin dit schooljaar nog de hoop dat we stapje voor stapje de goede kant op zouden gaan, zitten we op dit moment volgens de deskundigen en kijkend naar de cijfers volop in de tweede golf van de corona crisis. Het kabinet heeft daarom op maandagavond 28 september jl. nieuwe landelijke maatregelen aangekondigd om het aantal besmettingen terug te dringen. De maatregelen zijn sindsdien al verder aangescherpt en kunnen nog verder worden aangescherpt als deze niet het gewenste resultaat hebben.

Het aantal bevestigde besmettingen stijgt ook in onze regio. We maken nu al zeer regelmatig mee dat collega's en kinderen afwezig zijn omdat ze getest moeten worden, wachten op de uitslag, of een positieve uitslag hebben ontvangen. Ook maken we mee dat mensen in quarantaine moeten, omdat er in de directe omgeving sprake is van corona.

LiemersNovum stelt de veiligheid en gezondheid van haar leerlingen, medewerkers en ouders voorop. Al onze scholen volgen de richtlijnen vanuit RIVM, GGD en de overheid. Het streven is om het aantal onderlinge besmettingen tot het minimum te beperken. De verspreiding vindt inmiddels plaats onder alle leeftijdsgroepen. Als LiemersNovum willen we alles op alles zetten om leerlingen ongehinderd naar school te laten gaan. Dit betekent dat we ons samen moeten inspannen om het virus onder controle te krijgen.

N.a.v. van bovenstaande feiten, hebben wij als bestuur besloten om een aantal zaken helder met jullie te communiceren.

- Naast de algehele hygiëne en de ventilatie, blijft de 1,5 meter afstand tussen volwassenen óntzettend belangrijk. Scholen doen er alles aan om dit in de school te realiseren, maar wij verwachten ook dat u als ouder/verzorger de adviezen van de overheid en GGD met betrekking tot testen, thuisblijven en eventuele quarantaine opvolgt.
- Op iedere school zal men met elkaar afstemmen op welke wijze studiedagen en teamvergaderingen ingevuld kunnen worden. Iedere school kan hier zijn eigen keuze in maken, vanzelfsprekend houdend aan de huidige regels en afspraken.
- Stichtingsbreed hebben wij het besluit genomen dat in ieder geval tot aan de kerstvakantie geen fysieke bijeenkomsten worden gepland waarbij vanuit verschillende scholen collega's samenkomen. De schoolarts, trajecten met een ambulant begeleider en geplande oudergesprekken kunnen wel doorgang vinden, mits ook weer aan de gestelde regels wordt voldaan.
- Goede ventilatie is van belang voor een gezond binnenklimaat. Ventilatie helpt ook om de overdracht van luchtweginfecties te beperken. Los van COVID-19, blijft het dus belangrijk dat de ventilatie in schoolgebouwen aan reguliere gezondheidseisen voldoet, om er goed in te kunnen leren en werken. Minister Arie Slob (Onderwijs) heeft daarom de opdracht gegeven om te onderzoeken of de voorzieningen voor luchtverversing in scholen voldoen aan de reguliere geldende gezondheidsrichtlijnen.

Hij heeft hiertoe het Landelijk Coördinatieteam Ventilatie op Scholen (LCVS) opgericht. Indien scholen niet aan deze eisen voldoen is het belangrijk dat scholen een plan van aanpak opstellen. Ook vanuit LiemersNovum volgen wij deze stappen.

- Tot slot hebben wij helaas ook de keuze moeten maken om in ieder geval tot aan de kerstvakantie externe uitjes niet langer door te laten gaan, denk bijvoorbeeld aan Techno-Plaza en de NME. De gymlessen zijn hierop een uitzondering.

Wij beseffen ons dat dit geen fijne berichten zijn, toch denken wij vanuit veiligheidsoogpunt deze keuzes te moeten maken. Tevens vinden wij het belangrijk een helder signaal af te geven, zeker wanneer overal om ons heen de afspraken steeds verder worden aangescherpt.

Het is en blijft een bijzonder lastige periode. Heel veel gezondheid gewenst.

Met vriendelijke groet,

Pieter-Jan Buhler
College van bestuur LiemersNovum

Jos Boonman

Groessen, 30 september 2020

Beste ouders/verzorgers van de IKC's/school van Innerwaard,

Graag willen wij u hierbij informeren over het volgende:

Stichtingsdag 11 november 2020 vervalt

In verband met de nieuwe RIVM-maatregelen zien wij ons genoodzaakt om de jaarlijkse stichtingsdag voor onze medewerkers op 11 november 2020 te laten vervallen. Wij zijn voornemens deze dag te verplaatsen naar het voorjaar van 2021. **Dit betekent dat woensdag 11 november a.s. een normale lesdag wordt voor uw kind(eren).** We zullen u zo spoedig mogelijk informeren over de nieuwe datum voor de stichtingsdag.

Ventilatie

Alle berichtgeving over ventilatie en het coronavirus heeft ertoe geleid dat er veel discussie is ontstaan. Door u van actuele informatie te voorzien willen we u op de hoogte houden van de stand van zaken.

Belangrijk is dat het RIVM aangeeft dat het op dit moment onduidelijk is of verspreiding via aerosolen een relevante rol speelt bij de verspreiding van het virus. Er is geen onderzoek waaruit dit blijkt. Er zijn dus voor RIVM onvoldoende aanwijzingen om aanvullende maatregelen te adviseren ter voorkoming van aerogene transmissie. Er wordt aangeraden de bestaande regelgeving en richtlijnen op het gebied van ventilatie te volgen. Dat geldt ook voor scholen.

Goede ventilatie is van belang voor een gezond binnenklimaat. Ventilatie helpt ook om de overdracht van luchtweginfecties te beperken. Het is echter onbekend in welke mate ventilatie (luchtverversing) helpt om de overdracht van COVID-19 daadwerkelijk tegen te gaan. Er zijn ook geen aanwijzingen dat niet ventileren leidt tot overdracht van COVID-19.

Los van COVID-19, blijft het dus belangrijk dat de ventilatie in schoolgebouwen aan reguliere gezondheids-eisen voldoet, om er goed in te kunnen leren en werken. Minister Arie Slob (Onderwijs) heeft daarom de opdracht gegeven om te onderzoeken of de voorzieningen voor luchtverversing in scholen voldoen aan de reguliere geldende gezondheidsrichtlijnen. Hij heeft hiertoe het Landelijk Coördinatieteam Ventilatie op Scholen (LCVS) opgericht. Indien scholen niet aan deze eisen voldoen is het belangrijk dat scholen een plan van aanpak opstellen.

In de laatste week van de zomervakantie hebben wij, vooruitlopend op de start van het schooljaar, Willems Technisch Adviesbureau (WTA) gevraagd om alle locaties van Innerwaard te beoordelen voor wat betreft ventilatie.

De ventilatie voldoet op al onze locaties aan de geldende richtlijnen. We houden wel rekening met de extra richtlijnen voor ventilatie van het RIVM. Dat betekent dat we lokalen in het IKC/de school regelmatig luchten als er geen leerlingen in de ruimte zijn en sterke luchtstromen van persoon naar persoon vermijden.

Heeft u nog vragen over ventilatie en frisse lucht binnen het IKC/de school van uw kind(eren)?
Dan vragen wij u om contact op te nemen met de IKC directeur.

Heeft u algemene vragen over dit onderwerp? Het LCVS publiceert 1 oktober een lijst met veelgestelde vragen over ventilatie op scholen, specifiek voor ouders van schoolgaande kinderen, die u kunt vinden op weeropschool.nl/ventilatie.

Met vriendelijke groet,
mede namens het directieteam,

Annemieke Miltenburg
bestuurder

Groessen, 30 september 2020

Aan alle medewerkers van Innerwaard

Beste collega's,

Via deze brief willen we onze personeelsleden informeren over de ventilatie op de IKC's en basisschool van Innerwaard. Alle berichtgeving over ventilatie en het coronavirus heeft ertoe geleid dat er veel discussie is ontstaan. Door je van actuele informatie te voorzien willen we je op de hoogte houden van de stand van zaken.

Belangrijk is dat het RIVM aangeeft dat het op dit moment onduidelijk is of verspreiding via aerosolen een relevante rol speelt bij de verspreiding van het virus. Er is geen onderzoek waaruit dit blijkt. Er zijn dus voor het RIVM onvoldoende aanwijzingen om aanvullende maatregelen te adviseren ter voorkoming van aerogene transmissie. Er wordt aangeraden de bestaande regelgeving en richtlijnen op het gebied van ventilatie te volgen. Dat geldt ook voor scholen.

Goede ventilatie is van belang voor een gezond binnenklimaat en om goed in een schoolgebouw te kunnen werken en leren. Ventilatie helpt ook om de overdracht van luchtweginfecties te beperken. Het is echter onbekend in welke mate ventilatie (luchtverversing) helpt om de overdracht van COVID-19 daadwerkelijk tegen te gaan. Er zijn ook geen aanwijzingen dat niet ventileren leidt tot overdracht van COVID-19.

Los van COVID-19, blijft het dus belangrijk dat de ventilatie in schoolgebouwen aan reguliere gezondheids-eisen voldoet, om er goed in te kunnen werken en leren. Minister Arie Slob (Onderwijs) heeft daarom de opdracht gegeven om te onderzoeken of de voorzieningen voor luchtverversing in scholen voldoen aan de reguliere geldende gezondheidsrichtlijnen. Hij heeft hiertoe het Landelijk Coördinatieteam Ventilatie op Scholen (LCVS) opgericht. Indien scholen niet aan deze eisen voldoen is het belangrijk dat scholen een plan van aanpak opstellen.

In de laatste week van de zomervakantie hebben wij, vooruitlopend op de start van het schooljaar, Willems Technisch Adviesbureau (WTA) gevraagd om alle locaties van Innerwaard te beoordelen voor wat betreft ventilatie.

De ventilatie voldoet op al onze locaties aan de geldende richtlijnen. We houden wel rekening met de extra richtlijnen voor ventilatie van het RIVM. Dat betekent dat we lokalen in het IKC/de school regelmatig luchten als er geen leerlingen in de ruimte zijn en sterke luchtstromen van persoon naar persoon vermijden.

Heb je vragen over ventilatie en frisse lucht binnen jouw IKC of school?
Neem dan contact op met je directeur.

Heb je nog algemene vragen over dit onderwerp? Het LCVS publiceert op 1 oktober een lijst met veelgestelde vragen over ventilatie op scholen, specifiek voor personeelsleden, die je kunt vinden op weeropschool.nl/ventilatie.

Met vriendelijke groet,
mede namens het directieteam,

Annemieke Miltenburg
bestuurder

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Primair Onderwijs
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
25242836

Bijlagen
2

Datum 12 augustus
Betreft Afschrift brief aan onderwijssector over opening na de zomervakantie
en ventilatie in schoolgebouwen

Hierbij zend ik u een afschrift van de brief die ik vandaag aan de verschillende vertegenwoordigende organisaties in het funderend onderwijs heb verstuurd. De brief gaat in op de start van het nieuwe schooljaar in relatie tot Covid-19. Ik licht de situatie rondom ventilatie in schoolgebouwen nader toe, evenals andere relevante kwesties die nu spelen. Als bijlage bij deze brief ontvangen de partijen tevens een Corona-onderwijsbulletin, met daarin meer praktische informatie over verschillende onderwerpen. Dit bulletin ontvangt u hierbij tevens in afschrift.

Met vriendelijke groet,

de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,

Arie Slob

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Datum 12 augustus 2020
Betreft Rol ventilatie bij verspreiding coronavirus en afstandsregels binnen scholen

Vanaf volgende week gaan de eerste scholen weer open. Zoals bekend heeft het kabinet voor de zomervakantie besloten dat scholen voor zowel het primair als het voortgezet onderwijs weer volledig open kunnen, uiteraard met inachtneming van de bekende maatregelen. Het blijft cruciaal dat we ons houden aan de basisregels op het gebied van hygiëne, dat we afstand houden voor zover dat moet en dat men met klachten thuisblijft. Op deze manier kan het funderend onderwijs vanaf volgende week aan het nieuwe schooljaar beginnen.

Als bijlage bij deze brief ontvangt u, zoals eerder toegezegd, een nieuw bulletin met informatie over de aanpak van de coronacrisis in het onderwijs. Met het nieuwe schooljaar voor de deur treft u daarin over een aantal onderwerpen nadere informatie aan. In deze brief ga ik naar aanleiding van ontvangen vragen nog specifiek in op de ventilatie van schoolgebouwen en de anderhalve meter afstand in het voortgezet onderwijs.

Ventilatie

Diverse media hebben vorige week bericht over een corona-uitbraak in een verpleeghuis en de mogelijke rol van het ventilatiesysteem daarbij. Naar aanleiding van deze berichtgeving heeft onder meer de VO-raad om nadere informatie gevraagd over de rol die ventilatie speelt bij de verspreiding van het coronavirus.

In het nieuwsbulletin vindt u voor de ventilatie op scholen een aantal concrete adviezen. Bij het verstrekken van deze informatie ga ik steeds af op de onderbouwde adviezen van het RIVM. Het RIVM volgt nauwgezet de ontwikkelingen en de nieuwe wetenschappelijke onderzoeken en inzichten met betrekking tot de rol van ventilatie bij de verspreiding van het coronavirus. Waar aan de orde, past het RIVM op basis van die inzichten zijn adviezen aan. Mijn ministerie wordt door het RIVM op de hoogte gehouden van de nieuwste inzichten en de betekenis daarvan voor scholen. Uiteraard informeren wij u daar vervolgens over.

Eind juli is door het RIVM over ventilatie een adviesdocument opgesteld.¹ De concrete richtlijnen in het bijgesloten nieuwsbulletin zijn hierop gebaseerd. Veel scholen zijn voor hun eigen schoolgebouwen al nagegaan hoe het met de ventilatie gesteld is. Samen met de PO-Raad en de VO-raad wil ik scholen die dat nog niet gedaan hebben oproepen om dat in de komende periode te doen. De in het bulletin genoemde adviezen kunnen daarbij helpen. Mocht er meer behoefte zijn aan ondersteuning hierbij, dan kunnen scholen voor informatie en advies terecht bij de PO-Raad en de VO-raad. Hierover hebben we met hen afspraken gemaakt. Waar nodig en mogelijk zullen wij vanuit het ministerie van OCW hen daarbij ondersteunen. Wanneer uit de controle van het ventilatiesysteem blijkt dat dit niet voldoet aan het Bouwbesluit, dan kan de school contact opnemen met de lokale GGD. Zij adviseren vervolgens over passende maatregelen.

Anderhalve meter afstand

Voor het primair onderwijs is eerder al gecommuniceerd dat leerlingen onderling geen afstand hoeven te houden. Voor het voortgezet onderwijs geldt sinds 1 juli ook dat alle leerlingen onderling geen anderhalve meter afstand hoeven te houden. Leerlingen en leraren in het voortgezet onderwijs en volwassenen onderling houden nog wel anderhalve meter afstand. Het blijft daarnaast van groot belang dat iedereen zich houdt aan de basisregels op het gebied van hygiëne en dat men ook bij milde klachten thuisblijft. Het OMT heeft vorige week over het gebruik van niet-medische mondneusmaskers geconcludeerd dat er geen indicatie is voor het algemeen gebruik ervan in de publieke ruimte, noch dat het als vervanging voor de anderhalve meter afstand regel kan fungeren. Voor gebruik op scholen is er dan ook geen indicatie.

De komende periode

Ook de komende maanden wil ik samen met u met toewijding blijven werken aan goed onderwijs in deze lastige tijd. U ontvangt volgende week een uitnodiging om hierover in gesprek te gaan. Alleen door samen op te trekken zorgen we ervoor dat de ontwikkeling van leerlingen zo goed mogelijk doorgang kan vinden. Veiligheid en gezondheid van leerlingen, leraren, schoolleiders en andere onderwijsprofessionals staan hierbij voorop.

Voor meer informatie over het verzorgen van onderwijs in de komende periode, verwijs ik u graag naar het servicedocument op rijksoverheid.nl. Ik wil u via deze weg alvast bedanken voor alle inspanningen die ook nu weer van u worden gevraagd en wens u een prettig schooljaar.

de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,

Arie Slob

¹ https://www.rivm.nl/sites/default/files/2020-07/Beantwoording%20vragen%20met%20betrekking%20tot%20ventilatie%20op%20verzoek%20van%20het%20ministerie%20van%20VWS_DEF.pdf

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Primair Onderwijs
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
25681838

Bijlagen
1

Datum 1 oktober 2020

Betreft Rapportage Landelijk Coördinatieteam Ventilatie op Scholen

In augustus heb ik het Landelijk Coördinatieteam Ventilatie op Scholen (LCVS) ingesteld; dit coördinatieteam heeft alle schoolbesturen in Nederland benaderd om te inventariseren of de schoolgebouwen voldoen aan de normen omtrent ventilatie.¹² Hiernaast hebben zij ondersteuning geboden aan scholen bij kwesties en vragen op dit gebied. Vandaag heeft het LCVS zijn rapportage uitgebracht, met hierin een 'foto' van de staat van schoolgebouwen in Nederland. Die doe ik u bij dezen toekomen; ik ben het LCVS hier zeer erkentelijk voor.

Het Coördinatieteam constateert dat 11 procent van de inmiddels onderzochte schoolgebouwen (777 locaties) nog niet voldoet aan de bestaande normen voor de luchtkwaliteit, hier zijn mogelijk aanpassingen nodig.³ 38 procent van de onderzochte schoolgebouwen voldoet wel (2678 locaties). Bij de overige scholen (51 procent) loopt het onderzoek nog of kon het onderzoek nog niet uitgevoerd worden.

Het RIVM constateert dat de overdracht van het nieuwe coronavirus voornamelijk plaats vindt via druppelinfectie, en dat er op basis van de huidige inzichten geen aanwijzingen zijn dat aerogene verspreiding via hele kleine druppels en druppelkernen (aerosolen) een belangrijke bijdrage leveren aan de overdracht van het nieuwe coronavirus. Het RIVM adviseert om in ieder geval de bestaande regelgeving en richtlijnen op het gebied van ventilatie en luchten te volgen; dat is niet alleen van belang voor het beperken van infecties maar ook voor een prettig en gezond binnenmilieu. Het risico op verspreiding van het coronavirus door een tekort aan ventilatie is onduidelijk. De GGD'en geven aan dat zij scholen niet zullen adviseren om te sluiten wegens ventilatie in schoolgebouwen die te wensen overlaait. De precieze rol van ventilatie in overdracht van COVID-19 is nog onbekend, maar als die er al is, is deze veel minder van belang dan de andere preventieve maatregelen. Veel van de huidige maatregelen om verspreiding van het virus tegen te gaan hebben niet alleen een gunstig effect op de preventie van druppelinfectie maar ook aerogene overdracht tussen mensen. Het gaat bijvoorbeeld om de hygiëneadviezen (hoesten en niezen in de elleboog,

¹Kamerstukken II 2020/21, kenmerk 2020Z1480.

²Kamerstukken II 2020/21, nr. 25 295, nr. 473.

³<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2014/12/Programma%20van%20Eisen%20Frisse%20Scholen%202015..pdf>

regelmatig handen wassen met zeep, desinfecteren van oppervlakken), het anderhalve meter afstand houden tussen leerkrachten, OOP en leerlingen (alleen voor VO) en onderwijspersoneel onderling, en het thuisblijven en testen bij klachten.

Onze referentie
25681838

Uit de door het LCVS genomen foto blijkt dat een deel van de schoolgebouwen niet voldoet aan de normen uit het Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen. Hierom is het nodig dat scholen maatregelen treffen op de korte en de langere termijn. Scholen kunnen direct starten met het nemen van maatregelen om acute problemen op te lossen, die ik hieronder nader toelicht. Hiernaast stelt het kabinet in totaal € 360 miljoen beschikbaar, waarvan € 320 miljoen extra, voor scholen en gemeenten om de ventilatie van schoolgebouwen te verbeteren, in twee tranches. Beide tranches licht ik in deze brief nader toe.

1. Wat kunnen scholen op korte termijn doen?

Het RIVM adviseert om in ieder geval de bestaande regelgeving en richtlijnen op het gebied van ventilatie en luchten te volgen. Dat gebeurt nu niet op alle scholen. Op korte termijn is het wenselijk dat de ventilatievoorzieningen in schoolgebouwen zo goed mogelijk worden benut. Met de raden zorg ik ervoor dat schoolbesturen hun schoolleiders, leraren, ondersteunend personeel, ouders en leraren goed kunnen informeren over de stand van zaken voor wat betreft hun schoolgebouwen. Hiernaast zijn per 1 oktober op weeropschool.nl/ventilatie handreikingen en een informatieblad beschikbaar, zodat maatregelen op de korte termijn kunnen worden genomen om de ventilatie op scholen te verbeteren en/of op orde te houden, ook als men nu (nog) niet aan de wettelijke eisen voldoet.

De door het LCVS genomen foto laat zien dat een deel van de schoolgebouwen de geldende ventilatienormen niet haalt, en hiermee niet voldoet aan de wettelijke verplichtingen omtrent de arbeidsomstandigheden. Het schoolbestuur heeft als werkgever de plicht om het risico te inventariseren en hierop te acteren. Om beter vast te kunnen stellen welke opgave zich nu precies voordoet, wil ik dat de analyse van de staat van de onderwijsgebouwen in Nederland wordt voortgezet. Ik kom hier in paragraaf vier van deze brief op terug, wanneer ik op de adviezen van het LCVS reageer. Schoolbesturen moeten zich inspannen om dit voor hun gebouwen zo goed mogelijk in beeld te brengen.

2. Langere termijn: investeringen noodzakelijk

Van de bovengenoemde €360 miljoen wordt € 100 miljoen zo snel mogelijk beschikbaar gesteld. Van dit bedrag is in het kader van het doorbouwplan scholen reeds € 40 miljoen beschikbaar op de begroting van BZK. De regeling die recent in consultatie is gebracht, de Specifieke Uitkering Doorbouwplan Scholen, zal worden aangepast. Ventilatie zal een standaard- en verplicht onderdeel worden van de regeling, en het subsidiepercentage zal worden verhoogd naar 30%. De subsidie zal worden gericht op noodzakelijke en energiezuinige ventilatiemaatregelen en de daarbij behorende flankerende maatregelen zoals een kooldioxidemeter per onderwijsruimte, een energiebeheerssysteem en maatregelen gericht op het voldoen aan de eisen voor isolatie en binnenklimaat. Hiermee wordt beoogd de schoolgebouwen die nu niet voldoen, zo snel als mogelijk (binnen uiterlijk 3 jaar) te laten voldoen aan de geldende wet- en regelgeving, zoals die in het Bouwbesluit, de Arboregelgeving en GGD- en RIVM-

richtlijnen zijn vastgelegd. Tevens zal hiermee een bijdrage worden gerealiseerd aan het verbeteren van de energieprestatie en duurzaamheid van de schoolgebouwen.

Onze referentie
25681838

Met de raden en de VNG is afgesproken dat zij hun leden actief stimuleren gebruik te maken van deze regeling. Verder reserveert het kabinet € 260 miljoen om gerichte investeringen mogelijk te maken voor ventilatie, de wijze waarop deze middelen zullen worden besteed wordt vastgesteld na het uitkomen van het Interdepartementaal Beleidsonderzoek Onderwijshuisvesting (IBO).

3. Samenvatting van de onderzoeksresultaten

Het LCVS heeft de opdracht gekregen om een momentopname te maken van de situatie omtrent ventilatie op po- en vo-scholen in Nederland. Tot een oordeel komen over of een gebouw aan normen en richtlijnen voldoet is veelal niet eenduidig: het is vaak ingewikkeld en tijdrovend om te achterhalen welk Bouwbesluit geldt voor een bepaald gebouw of onderdeel daarvan. Om deze reden heeft het LCVS een maatstaf voor luchtkwaliteit gehanteerd voor bestaande bouw en voor nieuwbouw, waarbij dezelfde grenswaarden voor de concentratie CO₂ zijn gehanteerd als worden gebruikt in de arbocatalogus voor het voortgezet onderwijs en het Programma van Eisen Frisse Scholen.

Van de ongeveer 9.300 schoolgebouwen in Nederland is voor 7.340 gebouwen de vragenlijst ingevuld (79 procent); 67 procent van de 1289 aangeschreven schoolbesturen heeft gereageerd. Niet alle ingevulde vragenlijsten resulteren in een eenduidig beeld: vaak was het niet, of nóg niet mogelijk om het noodzakelijke onderzoek te verrichten, waardoor onduidelijk is gebleven of het gebouw aan de normen voldoet. Van de gerapporteerde scholen voldoet 38% wel aan de normen en 11 procent nog niet en zijn technische aanpassingen nodig (777 locaties). Bij de overige scholen loopt het onderzoek nog of kon het onderzoek nog niet uitgevoerd worden (51%).

4. Adviezen LCVS: nader onderzoek en verbinding brede huisvestingsopgave

Het LCVS adviseert nader onderzoek te doen om een scherper beeld te krijgen van wat nodig is om het binnenklimaat van schoolgebouwen op orde te brengen. Niet alleen ontbreekt het aan gerapporteerde gegevens voor een deel van de gebouwenvoorraad, bij 51% moet het onderzoek nog plaatsvinden. Volgens het LCVS is hierbij inzicht nodig in de verschillende bouwtypologieën en ventilatiesystemen.

Daarnaast adviseert het LCVS om het binnenklimaat op scholen breed te agenderen door het te verbinden aan onderwijshuisvesting en verduurzaming. Ik voeg hieraan toe dat onderinvestering in onderwijshuisvesting al enige tijd een punt van zorg is, en op momenten onvoldoende aandacht heeft gekregen van schoolbesturen, gemeenten en het Rijk. De Algemene Rekenkamer, Regioplan en McKinsey hebben eerder al gesignaleerd dat de kwaliteit van schoolgebouwen onder druk staat, en een lans gebroken voor aanvullende investeringen.

Ik neem deze adviezen van het LCVS over. Binnen het reeds gestarte Interdepartementale Beleidsonderzoek (IBO) Huisvesting wordt breed gekeken

naar de benodigde kwaliteit van schoolgebouwen, wordt getoetst of de actoren in het stelsel voldoende zijn toegerust om hun verantwoordelijkheid in te vullen en bezien welke eventuele aanvullende maatregelen overwogen moeten worden. Een inschatting van de benodigde kosten om de gebouwen op het gewenste niveau te krijgen hoort daar ook bij. Met Ruimte-OK laat ik volledig verdiepend onderzoek verrichten naar gebouwtypen en ventilatiesystemen. De foto (en de nadere uitwerking ervan) dragen ook nu al bij aan de probleemanalyse van het IBO, die nodig is om de juiste maatregelen te benoemen. De conclusies van dit onderzoek worden verwacht in de eerste helft van 2021.

Onze referentie
25681838

5. Tot slot

Onderwijshuisvesting waar we trots op kunnen zijn is een belangrijk onderdeel van de onderwijskwaliteit, dat is in alle tijden waar. Mede om die reden is het belangrijk dat we vooruit kijken: in het hier en nu alles doen om de gezondheid van leraren en leerlingen te beschermen en continuïteit van onderwijs te bieden, in de nabije toekomst verder werken aan de randvoorwaarden voor goed en betekenisvol onderwijs voor alle leerlingen. Ik informeer de Kamer op korte termijn over de uitwerking van de geschetste stappen.

De minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,

Arie Slob

Landelijk Coördinatieteam Ventilatie op Scholen

Eindrapportage

*Beeld van ventilatie op scholen in het
funderend onderwijs in Nederland*

1 oktober 2020

INHOUD

Ten geleide	3
Het belang van ventilatie op scholen.....	3
Een ‘foto’ van de ventilatiesituatie op scholen.....	3
Aanbevelingen van het LCVS.....	5
De uitgevoerde opdracht	7
Informatieverstrekking	7
Momentopname van de ventilatiesituatie	8
Bijlagen.....	17
Bijlage 1 – LCVS: Werkopdracht, werkwijze en tijdlijn	17
Bijlage 2 – Kortetermijnhandelingsperspectieven ventilatie op scholen (winterperiode)	19
Bijlage 3 – Vragenlijst.....	25
Bijlage 4 – Formulier voor steekproefsgewijze meting van de CO ₂ -concentratie	31
Bronnen en meer informatie	32

TEN GELEIDE

Deze zomer is de aandacht voor het onderwerp ventilatie fors toegenomen en dan met name met betrekking tot een mogelijke relatie tussen COVID-19 en ventilatie. Dit was en is één van de vragen die leven bij alle betrokkenen in het onderwijs. Schoolbesturen, schoolleiders, personeel en ouders willen een veilige en verantwoorde schoolomgeving waar gewerkt kan worden aan de leerontwikkeling van leerlingen. In deze tijd staat de continuïteit van het onderwijs door alle ontwikkelingen rond de uitbraak van het virus onder druk. De vragen over het ventilatievraagstuk komen daar bovenop. Het onderwijs staat daarmee dan ook, meer dan normaal, voor een grote opgave.

HET BELANG VAN VENTILATIE OP SCHOLEN

Om antwoord te kunnen geven op de vraag wat de relatie tussen ventilatie, een goede luchtkwaliteit en virusverspreiding is, is er behoefte aan kennis. Kennis over de ventilatiesituatie op scholen, kennis over aan welke normen schoolgebouwen moeten voldoen als het om ventilatie en luchtkwaliteit gaat en kennis over de mogelijke wijze van verspreiding van COVID-19.

Het Landelijk Coördinatieteam Ventilatie op Scholen (LCVS, zie Bijlage 1 – LCVS: Werkopdracht, werkwijze en tijdlijn) en het kabinet volgen het RIVM waar het gaat om de expertise over COVID-19. Het LCVS laat zich over de laatste inzichten adviseren door het RIVM. Overdracht van het virus vindt vooral plaats via bijvoorbeeld hoesten en niezen, waarbij grote druppels worden verspreid, aldus het RIVM. Het is op dit moment onduidelijk of kleine druppels, de zogenaamde aerosolen, een relevante rol spelen bij de overdracht van het virus. In algemene zin kan ventileren en luchten helpen om luchtweginfecties te beperken. Het is echter onbekend in welke mate ventilatie helpt om de verspreiding van COVID-19 daadwerkelijk tegen te gaan. Het RIVM adviseert in ieder geval de bestaande regelgeving en richtlijnen op het gebied van ventilatie en luchten te volgen. Dat geldt ook voor scholen. Bovendien leren leerlingen het beste in een prettige omgeving met gezonde lucht.

EEN 'FOTO' VAN DE VENTILATIESITUATIE OP SCHOLEN

Om inzicht te verkrijgen in hoe de ventilatie-inrichting bij scholen is, heeft het LCVS een sectorbrede digitale uitvraag georganiseerd. Om in korte tijd voldoende respons op de vragenlijst te verkrijgen heeft men zich beperkt tot de kernvragen die minimaal beantwoord moeten worden voor het verkrijgen van een duidelijk beeld. De vragenlijst (zie Bijlage 3 – Vragenlijst) gaat in op de vraag welk wettelijk kader en daarbij behorende normen van toepassing zijn op het schoolgebouw.

Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen: waar moeten schoolgebouwen aan voldoen?

Het RIVM stelt dat schoolgebouwen qua ventilatie moeten voldoen aan Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen vanuit de Gezondheidsraad (algemene gezondheid) en de arbocatalogi (veilige werkomgeving).

Voor bestaande bouw kan het een ingewikkelde, tijdrovende en kostbare taak zijn om te achterhalen welk Bouwbesluit voor welk gebouw(deel) geldt. Bovendien is het Bouwbesluit uiteindelijk een technische lijst van eisen, die niet automatisch leidt tot de beoogde ventilatieprestaties. Daarom heeft het LCVS besloten om een eenduidige norm te hanteren voor bestaande bouw en voor nieuwbouw, die voortvloeit uit het Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen. Het LCVS heeft schoolbesturen gevraagd na te gaan of hun schoolgebouw bestaande bouw of nieuwbouw betreft en ten tweede of het gebouw voldoet aan de normen die voortvloeien uit het Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen. Die normen gaan over het resultaat van ventileren. Daarmee is niet gevraagd of het gebouw voldoet aan de technische eisen aan het ventilatiesysteem uit het

vigerende Bouwbesluit, maar wel naar de strengere eisen die gezondheidsrichtlijnen stellen. Deze worden gegeven in resultaat: de CO₂-concentratie in de lucht, dan wel luchtverversingscapaciteit: de hoeveelheid lucht die per persoon per tijdseenheid ververst wordt. Grenswaarde voor schoolgebouwen bestaande bouw (met vergunningsverlening tot 2012) vertaalt zich, naar de richtlijn van de GGD en het advies van de Gezondheidsraad, in een grenswaarde van maximaal 1200ppm CO₂, wat overeenkomt met een capaciteit voor luchtverversing van 6 dm³/s/persoon.

Voor gebouwen met vergunningverlening vanaf april 2012 is het Bouwbesluit nieuwbouw 2012 van toepassing. Voor deze categorie gebouwen geeft het Bouwbesluit de grenswaarde 950ppm CO₂, wat overeenkomt met een capaciteit voor luchtverversing van 8,5 dm³/s/persoon.

Indicatieve meetmethode, moment van meting en beperkingen onderzoek

Een uitputtend onderzoek naar Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen binnen de gestelde tijd bleek niet haalbaar. Daarom heeft het LCVS de schoolbesturen gevraagd de luchtverversingscapaciteit dan wel CO₂-concentratie als indicator voor de mate van ventilatie in beeld te brengen. Dit kon middels een onderzoek naar de capaciteit voor luchtverversing, een permanente CO₂-meting, of een indicatieve eendaagse meetmethode. Het LCVS heeft de schoolbesturen – bij gebrek aan meetapparatuur of in te schakelen deskundigheid binnen het korte tijdsbestek van de uitvraag – een handzame alternatieve eendaagse indicatieve meetmethode aangereikt (zie Bijlage 4 – Formulier voor steekproefsgewijze meting van de CO₂-concentratie). De manier van meten zegt iets over de representativiteit van de meting. De indicatieve methode kan snel en door elk personeelslid worden uitgevoerd, en geeft een goede eerste indicatie, maar is niet zo betrouwbaar als een gedegen meting door een expert of een continue meting.

De respons op de vragenlijst betreft een momentopname in september en geeft weer hoe de ventilatie was op scholen op het moment van het invullen van de vragenlijst. Daarnaast is niet iedere vraag voor ieder schoolgebouw beantwoord. De hieronder weergegeven percentages gaan enkel over de respondenten die antwoord hebben gegeven op die specifieke vraag. Mede hierdoor kan er geen sprake zijn van extrapolatie van percentages.

Samenvatting uitkomsten

Er zijn 1289 schoolbesturen aangeschreven. Zij hebben naar de informatie van het LCVS 9331 schoolgebouwen in portefeuille. Voor 7340 schoolgebouwen – dat is 79% van het totaal – is de vragenlijst ingevuld. In een tijd waarin de continuïteit van het onderwijs waarborgen gezien COVID-19 veel aandacht opeist, ondanks het korte tijdsbestek waarin om een reactie werd gevraagd en ondanks de complexiteit van het verzoek. Het LCVS is de schoolbesturen daarvoor erkentelijk. In de periode van 8 september tot en met 27 september kon de vragenlijst beantwoord worden.

Van de schoolgebouwen waarvoor het LCVS antwoorden heeft ontvangen, voldoet 38% aan de gevraagde normen. Voor 11% van de schoolgebouwen geven de schoolbesturen aan dat ze niet voldoen aan de normen. Deze schoolbesturen zullen met behulp van de lokale GGD of arbo-deskundige en met de gemeente aan de slag moeten, onder andere in het kader van het Integraal Huisvesting Plan. Voor 51% van de schoolgebouwen wordt aangegeven niet voor het verstrijken van het eindtijdstip van de uitvraag te kunnen antwoorden. Daarvoor werden verschillende oorzaken aangegeven; installatie-deskundige niet beschikbaar, CO₂-meter niet beschikbaar, onderzoeksresultaten komen later dit jaar beschikbaar.¹

¹ Voor 7137 gebouwen is beantwoord of er onderzoek kon worden uitgevoerd. Daarbij wordt voor 41% van deze gebouwen aangegeven dat het onderzoek pas op een later datum wordt uitgevoerd, voor 10% van de gebouwen wordt aangegeven dat het onderzoek om bepaalde redenen niet kan worden uitgevoerd. Deze twee groepen zijn hier samengevat.

Handelingsperspectief voor de korte termijn

Scholen hebben voor de korte termijn behoefte aan praktische maatregelen om de ventilatie – die van invloed is op het binnenklimaat – op orde te brengen en te houden. Ook met het oog op de komende wintermaanden waar de omstandigheden anders zullen zijn. Bij kouder en natter weer ligt het openen van ramen en deuren in klaslokalen minder voor de hand. Het LCVS heeft daarom het expertteam en Ruimte-OK, het kenniscentrum onderwijshuisvesting en kinderopvang, gevraagd hierover te adviseren. Per 1 oktober kunnen scholen terecht op www.weeropschool.nl/ventilatie (met informatie voor [po](#) en voor [vo](#)) voor zogenoemde ‘kortetermijnhandelingsperspectieven’ (zie Bijlage 2 – Kortetermijnhandelingsperspectieven ventilatie op scholen (winterperiode)). De twee sectorraden hebben daarnaast voorzien in voorbeeldbrieven en Q&A-documenten die schoolleiders en -bestuurders kunnen gebruiken in de communicatie met personeel en ouders.

Deze respons en deze ‘foto’ bevestigen de urgentie van het thema binnenklimaat in het onderwijs. Het bevestigt ook het signaal dat door de respondenten werd gegeven dat het tijdbestek om een complexe opdracht als deze uit te voeren te kort is. Het beeld kan de komende tijd nog verder scherp gesteld worden doordat nog lopende onderzoeken worden afgerond.

AANBEVELINGEN VAN HET LCVS

Aanbeveling 1: Verder onderzoek voor een beter beeld

Om het beeld van de stand van binnenklimaat inhoudelijk scherper te stellen, beveelt het LCVS aan een verdiepend onderzoek naar de ventilatiesituatie over langere periode te laten uitvoeren. Daarbij zouden alle gebouwtypologieën en in gebruik zijnde ventilatiesystemen moeten worden meegenomen plus de kosten voor herstel.

Aanbeveling 2: Binnenklimaat agenderen door te verbinden aan de brede opgave voor onderwijshuisvesting en duurzaamheid

Voor de lange termijn maakt de ‘foto’ duidelijk dat het thema binnenklimaat breed in de belangstelling staat. Reden te meer om binnenklimaat ook breed te agenderen. Binnenklimaat gaat verder dan ventilatie of de luchtkwaliteit en betreft bijvoorbeeld ook thermisch comfort, akoestiek en daglichttoetreding. Het thema binnenklimaat is nauw verweven met de bredere opgave voor onderwijshuisvesting en met het thema duurzaamheid.

Het LCVS doet de aanbeveling om op dit terrein tot een samenhangende aanpak te komen en daarbij de verbinding te maken met:

- a. de recente aanbevelingen van McKinsey over onderwijshuisvesting.² In het rapport ‘Een verstevigd fundament voor iedereen’ beschrijven de onderzoekers dat de onder-investering in huisvesting één van de grote uitdagingen is waar de sector voor staat. De uitdaging in het stelsel lijkt niet zozeer te liggen bij de instandhouding van de gebouwen, maar veeleer bij de noodzakelijke periodieke verbetering van de gebouwen.
- b. het door het Kabinet aangekondigde Interdepartementaal Beleidsonderzoek Onderwijshuisvesting. Hierin wordt onderzocht welke opgaven er liggen op het gebied van onderwijshuisvesting en wordt de verantwoordelijkheidsverdeling op stelselniveau onder de loep genomen.
- c. het klimaatakkoord. De doelstellingen die daarin worden genoemd voor het maatschappelijk vastgoed (waaronder schoolgebouwen), kunnen niet los worden gezien van de

² Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/04/22/een-verstevigd-fundament-voor-iedereen>

binnenklimaatopgave voor onderwijshuisvesting. Door de PO-Raad, VO-raad en de VNG wordt de laatste hand gelegd aan de sectorale routekaart po/vo in het kader van het Klimaatakkoord, waarin de klimaatopgave, de kwaliteitsopgave en de opgave voor het binnenklimaat met elkaar verbonden worden. Deze wordt in oktober opgeleverd.

DE UITGEVOERDE OPDRACHT

Het LCVS heeft een tweeledige opdracht uitgevoerd:

1. Informatieverstrekking aan betrokken partijen bij schoolgebouwen ten aanzien van ventilatie en luchtkwaliteit en waar mogelijk bieden van ondersteuning (in de vorm van informatie en advies) bij het in zicht krijgen en op orde brengen van de ventilatie op scholen.
2. Het maken van een momentopname van de ventilatiesituatie op po- en vo-scholen in Nederland.

INFORMATIEVERSTREKKING

Achtergrond

Het LCVS heeft een informatiestructuur opgezet, die het team in staat stelde signalen te ontvangen en bij signalen van scholen ondersteuning te bieden (door informatie en advies) om de ventilatiesituatie op orde te krijgen.

Uitgevoerde activiteiten

Loket op [weeropschool.nl/ventilatie](http://www.weeropschool.nl/ventilatie)

Scholen, besturen en andere betrokkenen bij (ventilatie van) schoolgebouwen kunnen terecht bij het loket op www.weeropschool.nl/ventilatie voor informatie en advies (voor [po](#) en voor [vo](#)). Op deze site is onder meer een handreiking gepubliceerd over het coronavirus en het gebruik van ventilatie, verwarming en koeling op scholen voor funderend onderwijs.³ Ook de ontsluiting van informatie van algemeen belang die voortkomt uit ingezonden vragen vindt plaats via dezelfde website.

Beantwoording van vragen

Voor het beantwoorden van ingekomen vragen werkte het LCVS samen met Ruimte-OK en het expertteam. Zij gaven advies en verstrekten informatie op technisch-inhoudelijke vragen.

In de periode 14 augustus tot en met 27 september zijn er totaal 188 vragen en verzoeken ingediend, die telefonisch of per mail zijn afgehandeld door Ruimte-OK, soms na verder overleg met het expertteam.

De vragen en verzoeken besloegen globaal de volgende thema's:

- (Minimale) eisen voor ventilatie en binnenklimaat waaraan de school moet voldoen (richtlijnen RIVM, Bouwbesluit, Arbobesluit);
- Hoe te meten / in kaart te brengen of het schoolgebouw aan de minimale eisen voldoet;
- Wie is waarvoor verantwoordelijk (school, bestuur, gemeente, GGD);
- Wat te doen bij onvoldoende ventilatie (mogelijkheden voor advies, professionele meting, rol GGD/gemeente/werkgever, aanpassing gebruik);
- Algemeen: de rol van ventilatie en aerosolen bij verspreiding van het coronavirus;
- Specifieke vragen over werking, betrouwbaarheid en aanbevolen gebruik van ventilatie-/klimaatssystemen en (CO₂-)meetapparatuur en verzoeken voor doorverwijzing naar bureaus voor advies, meting en/of installatie.

³ Zie <https://po.lesopafstand.nl/app/uploads/Handreiking-coronavirus-en-het-gebruik-van-ventilatie-verwarming-en-koeling-op-scholen.pdf> en <https://vo.lesopafstand.nl/app/uploads/Handreiking-coronavirus-en-het-gebruik-van-ventilatie-verwarming-en-koeling-op-scholen.pdf>

- Vragen over beschikbaarheid van (CO₂-)meetapparatuur en het niet op tijd kunnen meten voor de LCVS-vragenlijst.

Op basis van ingekomen vragen, informatieverzoeken en signalen is een FAQ-document opgesteld dat gedeeld is op www.weeropschool.nl/ventilatie (met informatie voor [po](#) en voor [vo](#)).⁴ Dit wordt regelmatig bijgewerkt aan de hand van nieuw binnengekomen vragen en in acht nemend de laatste stand van zaken/voortschrijdend inzicht.

Ook is er op 14 september door beide sectorraden een zeer goed bezocht webinar over het thema ventilatie op scholen georganiseerd, zowel voor po als vo. Hierbij was ook Ruimte-OK aanwezig.

Advies over kortetermijnhandelingsperspectieven

Tijdens de webinars en naar aanleiding van vragen van schoolbesturen is door Ruimte-OK nagedacht over laagdrempelige maatregelen die scholen kunnen treffen om hun ventilatie op orde te houden in de komende winterperiode, dan wel op orde te brengen. Deze te treffen maatregelen zijn in een handzaam informatieblad opgenomen dat te vinden is op www.weeropschool.nl/ventilatie (zie Bijlage 2 – Kortetermijnhandelingsperspectieven ventilatie op scholen (winterperiode)).

Informatieverstrekking vanuit GGD en arbodeskundigen

Ten behoeve van de gezondheidskundige advisering rond ventilatie op scholen hebben de GGD'en een landelijk advies geformuleerd.⁵ Uitgangspunten van dit advies zijn: het houden van anderhalve meter afstand; de hygiënemaatregelen (handen wassen en hoesten in de elleboog) en: bij klachten blijven onderwijspersoneel en leerlingen thuis en laten zich testen. Ten aanzien van de adviezen met betrekking tot de luchtkwaliteit en ventilatie verwijzen de GGD'en naar de adviezen zoals onder meer samengevat in: [de handleiding binnenmilieuscan basisscholen](#), het Programma van Eisen 'Frisse Scholen' en de [LCHV richtlijn binnen- en buitenmilieu voor basisscholen](#).

MOMENTOPNAME VAN DE VENTILATIESITUATIE

Achtergrond

Het LCVS is gevraagd een zo compleet mogelijke momentopname ('foto') te maken van de mate waarin schoolgebouwen voor funderend onderwijs in Nederland voldoen aan de minimumeisen voor luchtverversing. Hiervoor is een digitale vragenlijst ontworpen en via de sectororganisaties gezonden aan circa 1289 schoolbesturen. Het LCVS is onder de indruk van de hoeveelheid reacties van de schoolbesturen – in een periode waarin vele andere zaken aandacht vragen en in een bijzonder kort tijdsbestek.

Context

De respons geeft een landelijk beeld of schoolgebouwen voldoen aan het vigerende Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen vanuit de Gezondheidsraad (algemene gezondheid) en de arbocatalogi (veilige werkomgeving). De ontworpen digitale vragenlijst ter verkrijging van het landelijke beeld is toegevoegd aan deze rapportage (zie Bijlage 3 – Vragenlijst).

Om in korte tijd voldoende responses op de vragenlijst te verkrijgen heeft men zich beperkt tot de kernvragen die minimaal beantwoord moeten worden voor het verkrijgen van een duidelijk beeld. De vragenlijst gaat in op de vraag welk wettelijk kader en daarbij behorende normen van toepassing zijn op het schoolgebouw. Omdat een uitputtend onderzoek naar Bouwbesluit en aanvullende

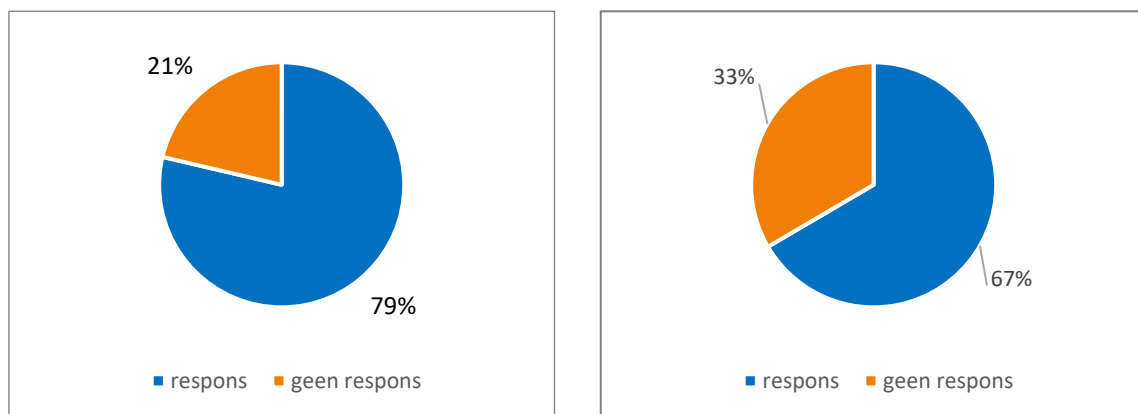
⁴ Zie <https://po.lesopafstand.nl/app/uploads/FAQ-Ventilatie-op-scholen-en-COVID.pdf> en <https://vo.lesopafstand.nl/app/uploads/FAQ-Ventilatie-op-scholen-en-COVID.pdf>

⁵ Zie <https://assets.ncj.nl/docs/eff5be95-238c-4b9d-ad49-a4b29bb04c9e.pdf>

richtlijnen binnen de gestelde tijd niet haalbaar bleek, is de schoolbesturen gevraagd onderzoek te doen naar de kwaliteit van de binnenlucht op basis van de capaciteit voor luchtverversing, een permanente CO₂-meting, of de indicatieve meetmethode en om de uitslag ervan te delen. Ook is gevraagd of er sprake is van dialoog tussen schoolbestuur en gemeente in het kader van het Integraal Huisvesting Plan.

Resultaten

De schoolbesturen hebben tot en met 27 september 2020 voor 7340 gebouwen de vragenlijst ingevuld. Uitgaande van in totaal 9331⁶ schoolgebouwen in Nederland is dus voor 79% van de gebouwen een respons ontvangen. Deze respons is aangeleverd door 67% (858) van de 1289 aangeschreven besturen (zie Figuur 1).

Figuur 1: Uitkomst van de uitvraag gerelateerd aan het totale aantal gebouwen (links) en aan het aantal opgeroepen besturen (rechts).

Echter, niet iedere vraag is voor ieder gebouw beantwoord. Daarom worden in het vervolg percentages gerelateerd aan het aantal gebouwen waarvoor de vraag is beantwoord.

Kwaliteit van de binnenlucht

Uit de antwoorden op de vraag:

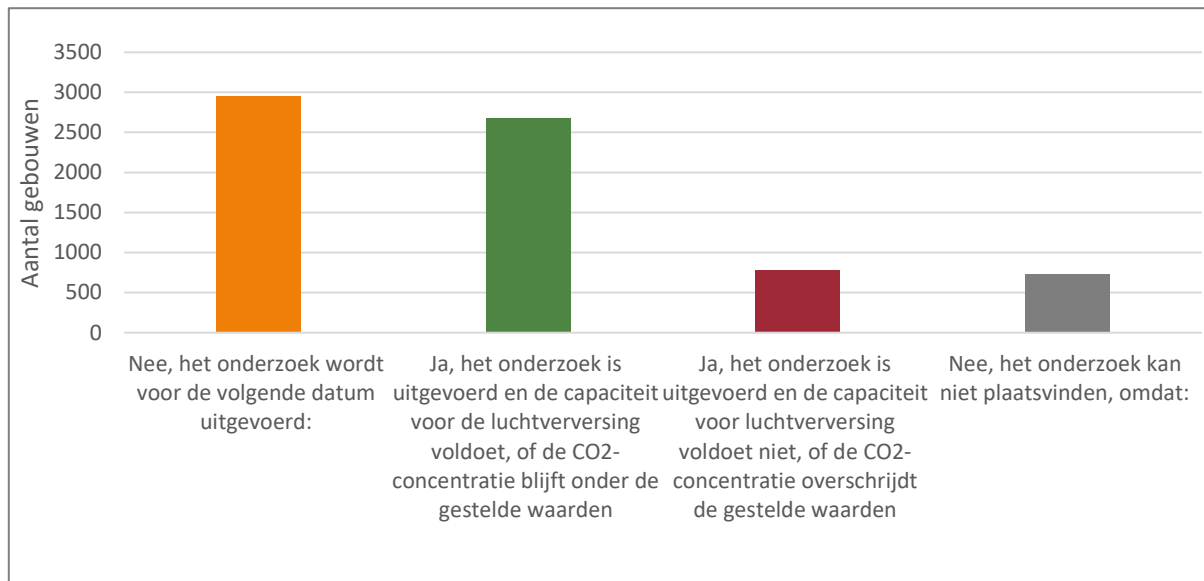
*Heeft er in het schoolgebouw per ventilatiesysteem een onderzoek plaatsgevonden naar de kwaliteit van de binnenlucht op basis van de capaciteit voor luchtverversing, een permanente CO₂-meting, of de indicatieve meetmethode? Voldoet het schoolgebouw aan de normen die voortkomen uit het Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen?*⁷

ontstaat het volgende beeld (zie Figuur 2):

⁶ Modelmatige aanname in de sectorale routekaart

⁷ Een schoolgebouw voldoet aan Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen als de luchtventilatie in een volle onderwijsruimte presteert volgens:

- Bestaande bouw voor 2012 1200ppm CO₂ (6dm³/sec/persoon)
- Nieuwbouw vanaf 2012 950ppm CO₂ (8,5dm³/sec/persoon)

Figuur 2: Uitkomsten voor de onderzoeken aan gebouwen.

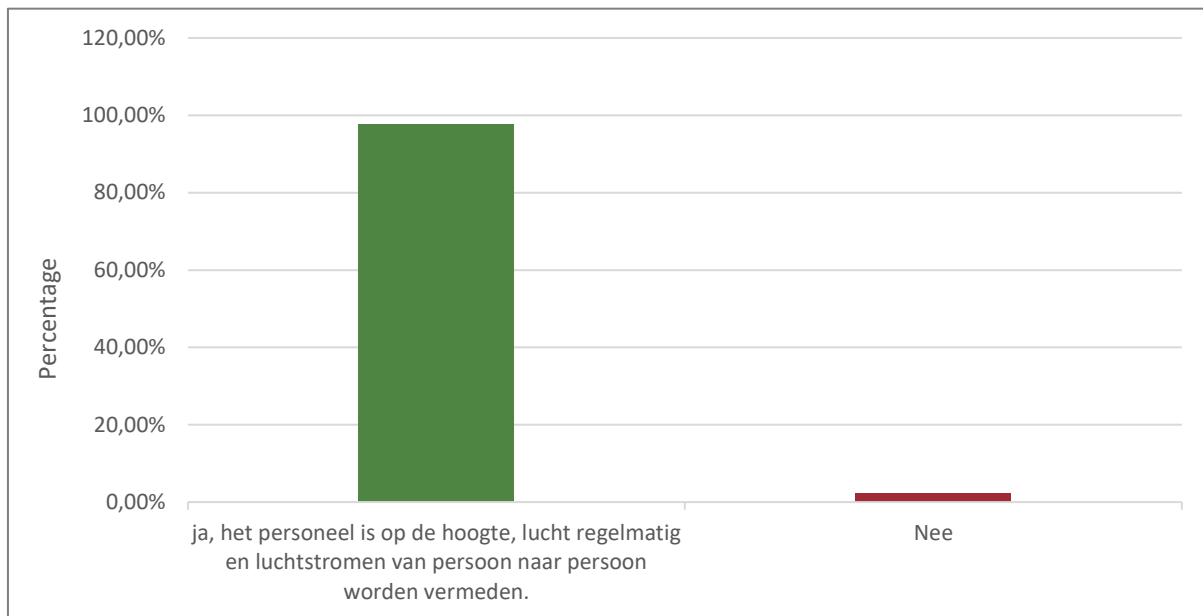
- Voor 2678 (38%) schoolgebouwen van 7137 waarvoor deze vraag beantwoord is, heeft het onderzoek plaatsgevonden en voldoet de kwaliteit van de binnenlucht aan de normen die voortkomen uit het Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen. Hierbij wordt wel bij 325 metingen opgemerkt dat men nu voldoet, maar zich zorgen maakt over de wintermaanden.
- Voor 2952 gebouwen (41%) is aangegeven, dat het onderzoek op een latere datum wordt uitgevoerd. De meerderheid van deze onderzoeken zal op korte termijn plaatsvinden, wanneer bijvoorbeeld CO₂-meters beschikbaar zijn.
- Voor 730 gebouwen (10%) is aangegeven, dat het onderzoek niet kan worden uitgevoerd. Als redenen om het onderzoek niet uit te voeren geeft men voor 128 gebouwen het onderzoek 'later, op een nog niet bekend tijdstip uit te voeren' en wordt voor 155 gebouwen opgemerkt dat geen CO₂-meters beschikbaar zijn.
- Voor 777 schoolgebouwen (11%) is aangegeven dat het onderzoek heeft plaatsgevonden en de kwaliteit van de binnenlucht niet voldoet aan de normen die voortkomen uit het Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen.

In het geval dat het onderzoek liet zien dat de kwaliteit niet voldeed aan de normen is de besturen het volgende gevraagd:

U gaf aan dat minstens een schoolgebouw niet voldoet aan de gestelde grenswaarden, of dat u dit voor minstens een gebouw nog niet in beeld heeft. Heeft het schoolbestuur voor dit gebouw (of deze gebouwen) de overige maatregelen getroffen zoals geadviseerd door het RIVM in de LCI-Richtlijn ventilatie en COVID-19?

Hierop wordt voor 98% van de 777 gebouwen waarvoor deze vraag beantwoord is met (zie Figuur 3):

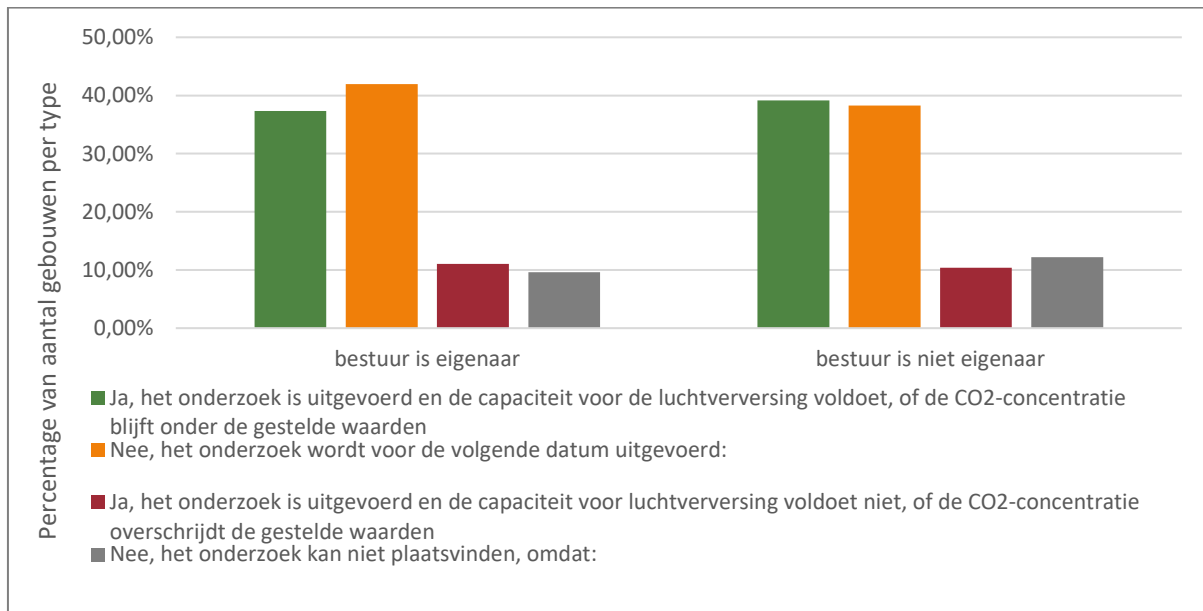
Ja, het personeel is op de hoogte, lucht regelmatig en luchtstromen van persoon naar persoon worden vermeden.

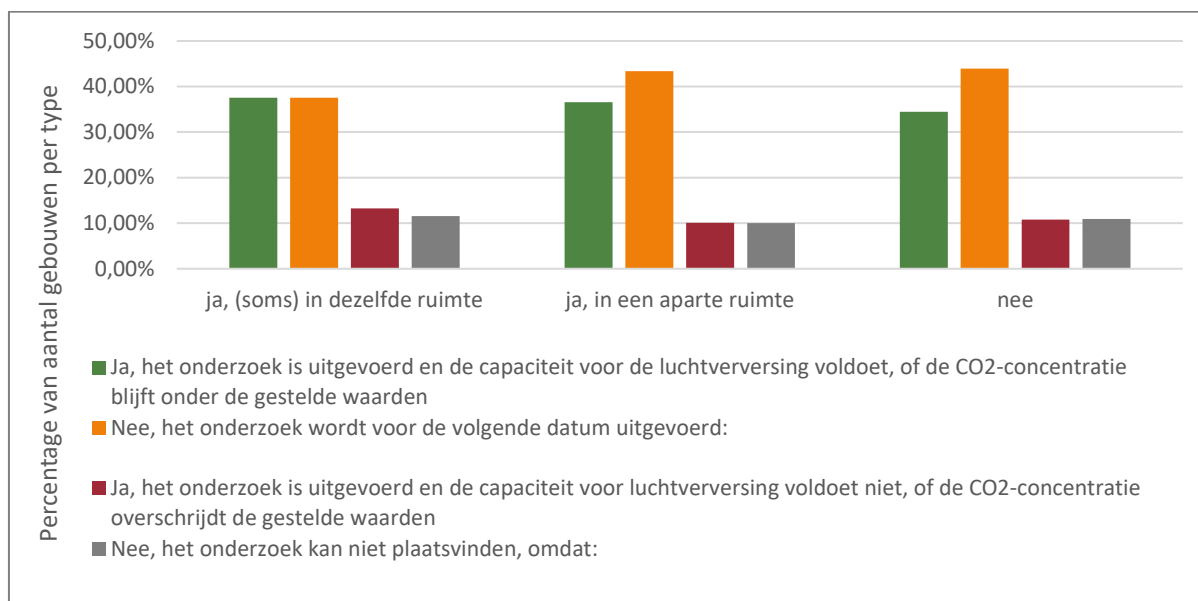
Figuur 3: Uitkomst op de vraag of maatregelen getroffen en bij het personeel bekend zijn.

Naast naar het totale aantal gebouwen te kijken is verder onderzocht hoe de antwoorden op deze vraag zich verhouden tot a) het eigenaarschap van het gebouw; b) het type Bouwbesluit (bestaande bouw of nieuwbouw) en c) het type onderwijs per gebouw. Ook werd er een onderscheid gemaakt tussen gebouwen met wel of geen gecombineerde gebruiksfunctie met kinderopvang.

Om het type eigenaarschap vast te stellen is per gebouw gevraagd of het bestuur wel of niet juridisch eigenaar is. Om de gebruiksfunctie vast te stellen is gevraagd of er voor het gebouw sprake is van gecombineerd gebruik met kinderopvang (soms) in dezelfde ruimte, van gecombineerd gebruik met kinderopvang in een aparte ruimte, of dat er geen gecombineerd gebruik is.

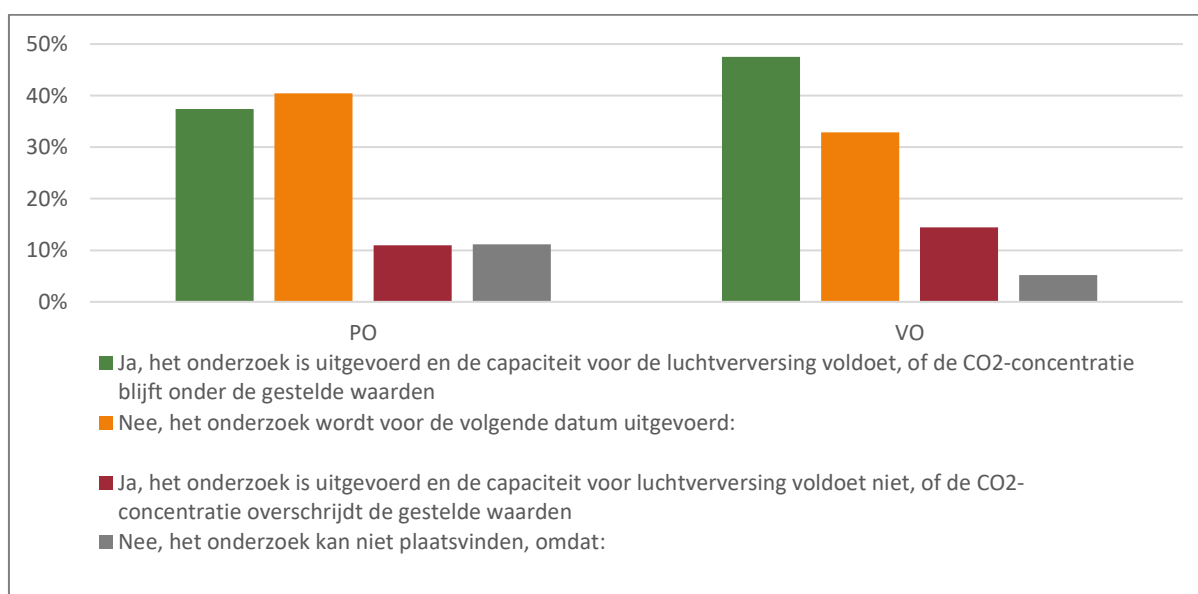
Figuur 4: Onderzoeksuitkomsten naar eigenaar gebouw gerelateerd aan 7084 gebouwen waarvoor de vraag naar het eigenaarschap beantwoord is.

Figuur 5: Onderzoeksuitkomsten afhankelijk van de aanwezigheid van kinderopvang in hetzelfde gebouw gerelateerd aan 5841 gebouwen waarvoor de vraag naar de gecombineerde gebruiksfunctie beantwoord is.

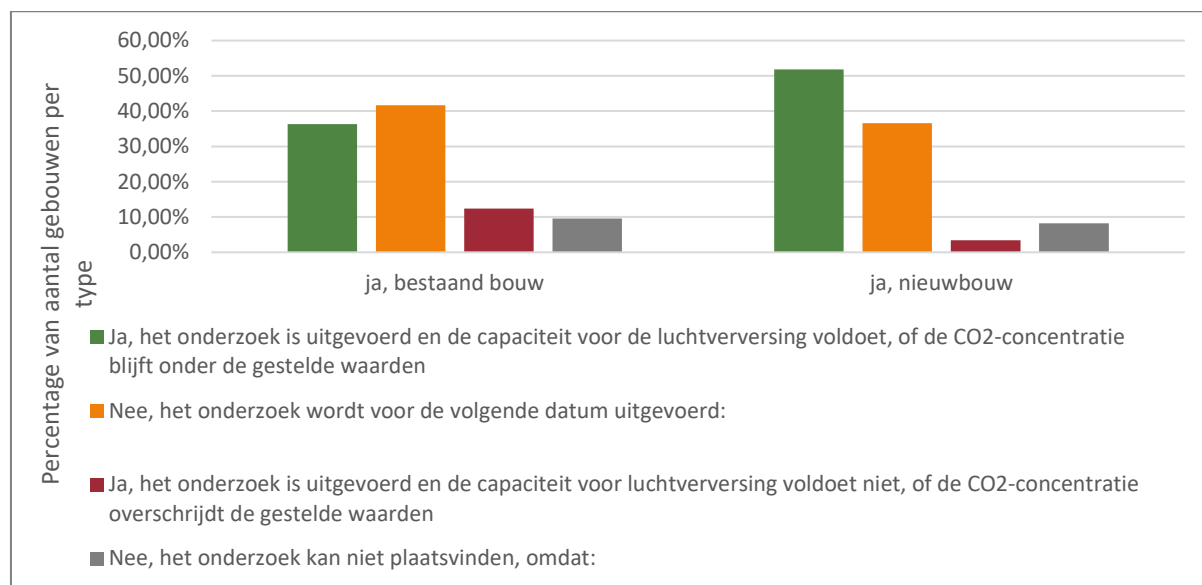
Zowel het eigenaarschap (Figuur 4) als ook de wel of niet gecombineerde gebruiksfunctie met kinderopvang (Figuur 5) lijken hier geen invloed te hebben op de uitkomst van de vraag.

In Figuur 6 zijn de verhoudingen tussen de gegeven antwoorden per onderwijstype te zien. De onderwijstypes po, sbp, so, vso en combinaties ervan zijn samengevat onder po. De onderwijstypes PrO, vbo, havo, mavo, vwo, vmbo-t en combinaties daarvan zijn samengevat onder vo. Er is geen onderwijstype aan te wijzen waarbij de resultaten van het onderzoek naar de kwaliteit van de binnenlucht voor een hoger percentage van deze gebouwen niet voldoet, of waarbij de resultaten van het onderzoek naar de kwaliteit van de binnenlucht maar voor een klein percentage van deze gebouwen voldoet.

Figuur 6: Onderzoeksuitkomsten per type onderwijs. Gerelateerd aan 5671 gebouwen in het po en 1427 gebouwen in het vo waarvoor deze vraag beantwoord is.

Wordt gekeken naar de verhoudingen per type gebouw (bestaande bouw of nieuwbouw, Figuur 77) kan geconstateerd worden dat:⁸

Figuur 7: Onderzoeksuitkomsten naar type gebouw (nieuwbouw/bestaande bouw); gerelateerd aan 990 gebouwen die als nieuwbouw geclassificeerd zijn en 5752 gebouwen die als bestaande bouw geclassificeerd zijn.

- bij nieuwbouw relatief meer gebouwen (52% van de 990 als nieuwbouw geclassificeerde gebouwen) voldoen aan de gestelde normen dan bij bestaande bouw (36% van de 5752 als bestaande bouw geclassificeerde gebouwen).
- bij nieuwbouw relatief minder gebouwen (3%) niet voldoen aan de gestelde normen dan bij bestaande bouw (12%).

Dit resultaat lijkt erop te wijzen dat de ventilatie-eisen opgenomen in het nieuwe Bouwbesluit tot een verbetering van de gemeten waardes leiden.

Verder is gevraagd welk ventilatiesysteem het gebouw heeft. Hierop kon worden geantwoord met:

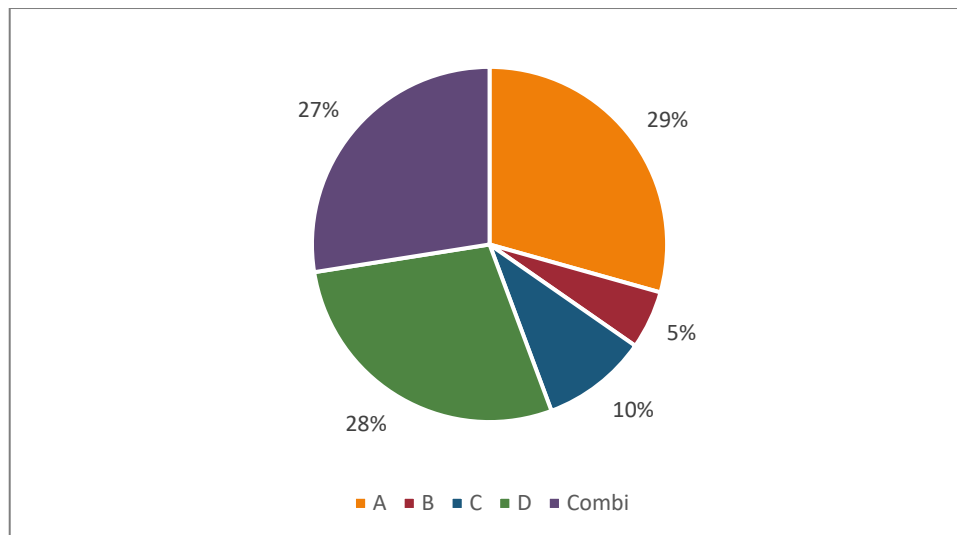
- A – natuurlijke ventilatie;
- B – systeem met actieve aanvoer van verse lucht en natuurlijke afvoer van vervuilde lucht via roosters;
- C – systeem met actieve afvoer van vervuilde lucht en natuurlijke aanvoer van verse lucht via roosters;
- D – mechanisch ventilatiesysteem - ventilatiesysteem waarbij zowel de aanvoer van verse lucht als ook de afvoer van vervuilde lucht op mechanische (actieve) wijze plaatsvindt (gebalanceerde ventilatie);
- of een combinatie van dien.

Hieruit ontstaat het volgende beeld (Figuur 8):

- 29% van de 3386 gebouwen waarvoor deze vraag eenduidig beantwoord is heeft alleen natuurlijke ventilatie (A);

⁸ Per 1 april 2012 is het Bouwbesluit 2012 ingevoerd. Schoolgebouwen die vanaf die tijd gebouwd zijn en een vergunning hebben van na die datum moeten voldoen aan de eisen voor nieuwbouw.

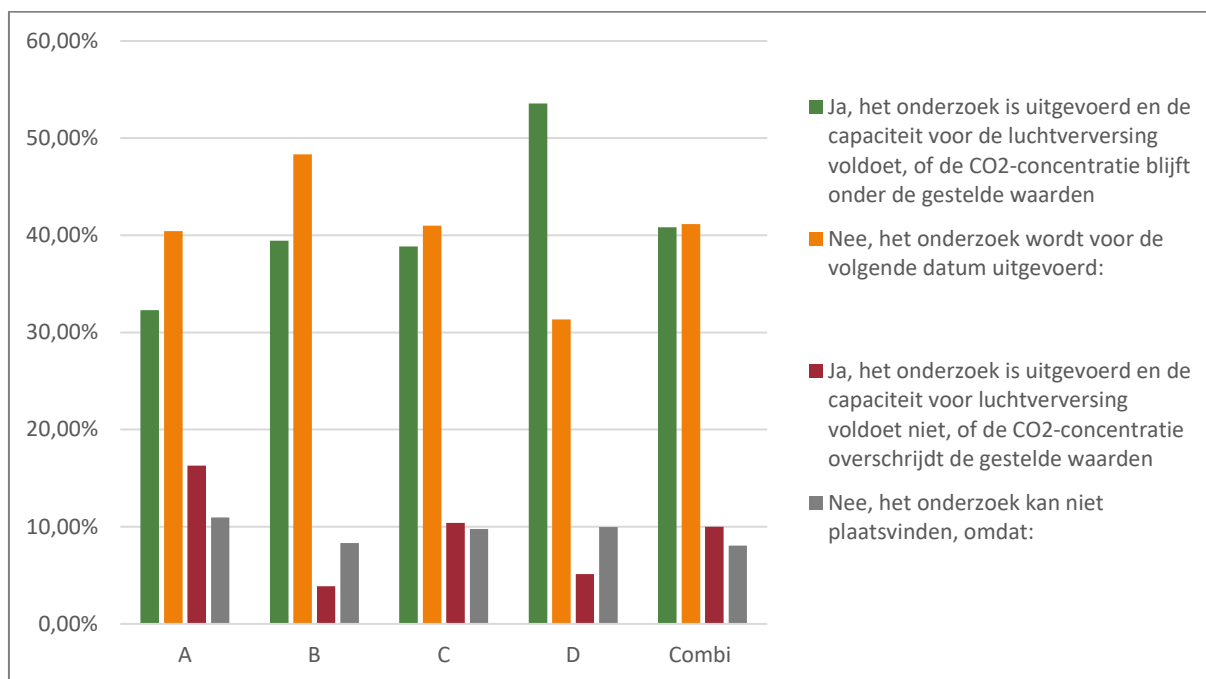
- 28% van deze gebouwen is voorzien mechanische ventilatie (D);
- 27% van deze gebouwen heeft een combinatie van verschillende ventilatiesystemen;
- 10% van deze gebouwen heeft een systeem met een met actieve afvoer van vervuilde lucht en natuurlijke aanvoer van verse lucht via roosters (C);
- 5% van deze gebouwen heeft een systeem met actieve aanvoer van verse lucht en natuurlijke afvoer van vervuilde lucht via roosters (B).

Figuur 8: Type ventilatiesysteem gerelateerd aan het aantal gebouwen met een eenduidig antwoord op de vraag.

Wordt per type ventilatiesysteem gekeken naar de resultaten van het onderzoek naar de kwaliteit van de binnenlucht (Figuur 9) kan men concluderen dat:

- bij gebouwen met mechanische ventilatie (D) relatief veel meer gebouwen (54% van de 954 gebouwen met mechanische ventilatie) voldoen aan de gestelde normen dan gebouwen met alleen natuurlijke ventilatie (A) (32% van de 994 gebouwen met alleen maar natuurlijke ventilatie).
- bij gebouwen met mechanische ventilatie (D) relatief veel minder gebouwen (5%) niet voldoen aan de gestelde normen dan gebouwen met alleen maar natuurlijke ventilatie (A) (16%).

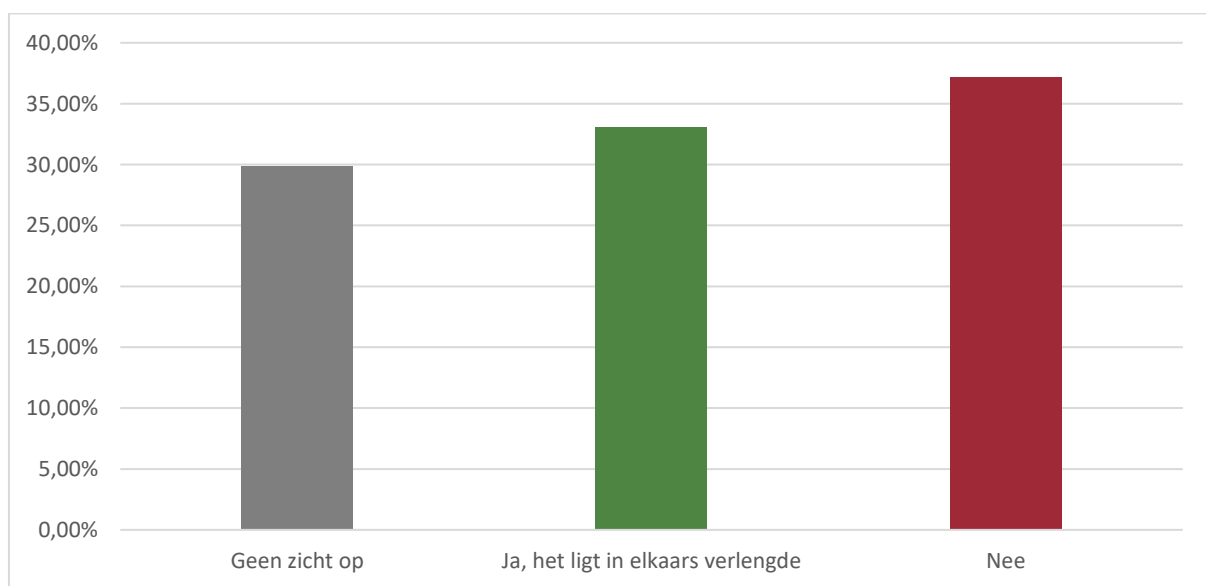

Figuur 9: Onderzoeksuitkomsten naar type ventilatiesysteem; gerelateerd aan 994 gebouwen met ventilatie type A, 180 gebouwen met ventilatie type B, 327 gebouwen met ventilatie type C, 954 gebouwen met ventilatie type D en 931 gebouwen met een combinatie.

Dialog schoolbesturen en gemeentes

De schoolbesturen is tevens gevraagd of de ventilatiemaatregelen die genomen moeten worden, stroken met de langetermijnplanning en langetermijndoelen, zoals vastgelegd in het gemeentelijk Integraal Huisvestingplan. Hierop is door de besturen voor 6764 gebouwen geantwoord (Figuur 10):

- Geen zicht op – 30%.
- Ja, het ligt in elkaars verlengde – 33%.
- Nee, het ligt niet in elkaars verlengde – 37%.

Figuur 10: Stroken de voorgenomen maatregelen met de langetermijndoelen in het IHP?

Duiding van resultaten

Het feit dat voor een groot deel van de schoolgebouwen is gereageerd op de uitvraag van het LCVS, geeft aan dat schoolbesturen het onderwerp belangrijk vinden. Voor ongeveer de helft van die schoolgebouwen moet het onderzoek nog plaatsvinden en wordt aangegeven dat dit onderzoek binnenkort gepland staat. Dit laat duidelijk zien dat schoolbesturen actief bezig zijn met het in kaart brengen van de situatie van de ventilatie in hun schoolgebouwen, maar de toestand van de ventilatie kan dus voor een grote groep gebouwen nog niet beoordeeld worden.

Bij schoolgebouwen waar het onderzoek wel kon plaatsvinden, bleek een meerderheid van de gebouwen te voldoen. Daaruit kan worden geconcludeerd dat op het moment van het onderzoek de ventilatievoorzieningen in deze gebouwen grotendeels geschikt waren om voor goed geventileerde ruimtes te zorgen, en ook dat het personeel de voorgestelde maatregelen goed weet toe te passen.

Voor nieuwbouw voldoen relatief meer gebouwen aan de gestelde normen dan bij bestaande bouw. Hieruit kan mogelijk worden geconcludeerd dat de ventilatie-eisen opgenomen in het Bouwbesluit 2012 tot een verbetering van de gemeten waardes leiden.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 – LCVS: WERKOPDRACHT, WERKWIJZE EN TIJDLIJN

Werkopdracht

Het LCVS vormt geen bestuurlijk overleg, maar een actie-georiënteerd coördinatieteam. Het doel van het LCVS is om:

- ondersteuning te coördineren en bieden aan schoolbesturen, veiligheidsregio's, gemeenten en Rijksoverheid bij de inventarisatie van de kwaliteit van ventilatie op scholen in het po (en in voorkomende gevallen (gezamenlijke huisvesting) kinderopvang) en vo in de vorm van informatievoorziening en hands on adviezen;
- een landelijk beeld te verkrijgen omtrent de ventilatiesituatie op scholen door het signaleren van situaties waarin de ventilatie van schoolgebouwen problematisch is en daarover te rapporteren aan de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media.

Opgedane kennis en informatie worden breed ontsloten, zodat ook andere onderwijssectoren deze kunnen benutten.

De opdracht aan het LCVS is om:

- een informatiestructuur op te zetten waardoor het team in staat is signalen te ontvangen, waarbij ook gebruik wordt gemaakt van de informatie die binnen komt via het loket van weeropschool.nl/ventilatie (met informatie voor po en voor vo);
- bij signalen van scholen ondersteuning bieden (d.m.v. informatie en advies) om de ventilatiesituatie op orde te krijgen;
- tussentijds de voortgang aan het ministerie van OCW te rapporteren;
- uiterlijk 1 oktober een eindrapportage aan de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media op te leveren waarin staat in welke mate scholen voldoen aan de criteria rondom ventilatie die voortvloeien uit het Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen.

De inventarisatie van het LCVS biedt aangrijpingspunten om voor de lange termijn uit te werken hoe de kwaliteit van de ventilatie op scholen duurzaam kan worden verbeterd.

Formatie en werkwijze

Naam	Rol	Organisatie
Doekle Terpstra	Voorzitter	Onafhankelijk
Anko van Hoepen	Algemeen lid	PO-Raad
Paul Rosenmöller	Algemeen lid	VO-raad
Leon Meijer	Algemeen lid	VNG
Hugo Backx	Algemeen lid	GGD-GHOR
Ria Westendorp	Agendalid	OCW
Youssef Louakili	Plv. agendalid	OCW
Danielle Desserjer-van Leeuwen	Secretaris	OCW

Het LCVS valt onder gezag van de onafhankelijke voorzitter. De inzet van de overige partijen is als volgt:

- Sectorraden – vertegenwoordiging van de schoolbesturen po en vo;
- VNG – ondersteuning van scholen in gemeenten;

- GGD-GHOR Nederland – ondersteuning van scholen met gezondheidskundig advies over ventilatie.

Gemeenten en schoolbesturen hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor goede onderwijshuisvesting. Naar aanleiding van de uitgestuurde vragenlijst naar ventilatie, ondersteunt en stimuleert de VNG gemeenten om dit op de agenda te zetten van hun regulier overleg met de schoolbesturen in hun gemeente. En in deze tijd nadrukkelijk aandacht te hebben voor het binnenklimaat in scholen.

Ondersteuning en samenwerking

Het LCVS wordt bijgestaan door een expertteam. Taken van dit expertteam zijn op verzoek van het LCVS:

1. adviseren van het LCVS;
2. aanboren van specifieke expertkennis op een bepaald terrein;
3. interpreteren van vragen.

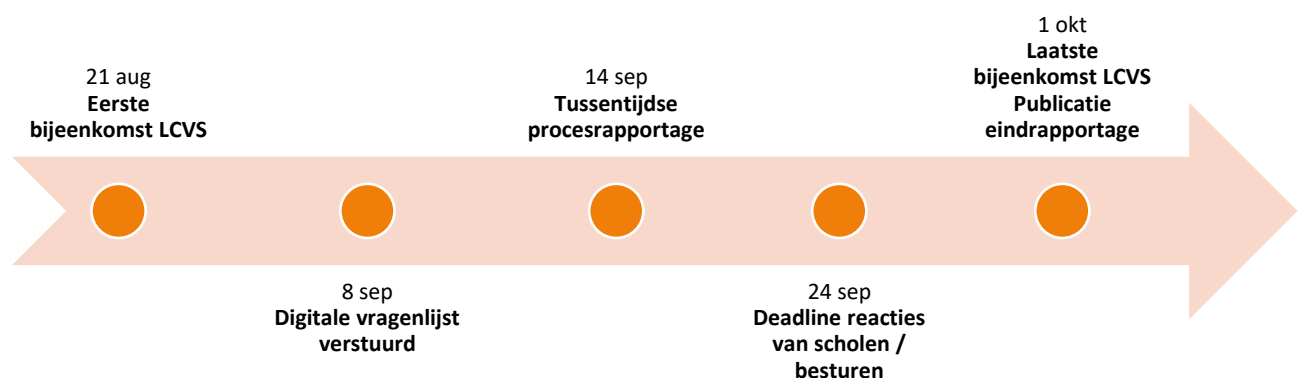
Het expertteam is gevraagd hoe om te gaan met de verschillende normen die er uit de toepasselijke respectievelijke Bouwbesluiten volgen alsmede de respectievelijke aanvullende richtlijnen.

Daarnaast wordt het expertteam ook bevraagd op het adviesaanbod van verschillende experts.

Verder werkt het LCVS samen met Ruimte-OK. Bij hen kunnen betrokkenen via het loket op www.weeropschool.nl/ventilatie terecht voor informatie en advies voor technisch inhoudelijke vragen (voor [po](#) en voor [vo](#)). Ontsluiting van informatie van algemeen belang die voortkomt uit ingezonden vragen vindt plaats via dezelfde website. Ook heeft Ruimte-OK, samen met het expertteam, het LCVS geadviseerd in het opstellen van de vragenlijst voor de schoolbesturen in het funderend onderwijs.

Proces en tijdlijn

In de uitvoering van zijn opdracht volgde het LCVS de volgende processtappen en hield daarbij de volgende tijdlijn aan:

BIJLAGE 2 – KORTETERMIJNHANDELINGSPERSPECTIEVEN VENTILATIE OP SCHOLEN (WINTERPERIODE)

Versie 1 oktober 2020

Hoe kan er op scholen in het funderend onderwijs voldoende worden geventileerd in de winterperiode? Deze vraag wordt met enige regelmaat gesteld aan het door de Minister ingerichte [landelijke loket](#) waar scholen hun vragen kunnen stellen over de kwaliteit van ventilatie op hun school. Dit specifieke informatieblad is opgesteld om op deze vraag een antwoord te kunnen geven. Dit met als doel ervoor te kunnen zorgen dat het ventilatiesysteem ook in de winterperiode zoveel mogelijk kan (blijven) voldoen aan de richtlijnen zoals gesteld door het RIVM en de eisen uit het Bouwbesluit of vanuit Arboret- en regelgeving. Het geeft praktische maatregelen om het ventileren en luchten (spuien) ook in de winter mogelijk te maken.

Dit Informatieblad is een aanvulling op de opgestelde [Handreiking 'Coronavirus en het gebruik van ventilatie, verwarming en koeling op scholen'](#) en de [FAQ met veelgestelde vragen](#).

Enkele wijzigingen in de eerder gegeven ventilatieadviezen in de zomer:

- De ramen en deuren hoeven niet continu de hele dag open. Dit kruislings ventileren (luchten) is alleen nodig als er in het lokaal zelf onvoldoende geventileerd kan worden. Indien met de aanwezige voorzieningen voor luchtverversing zoals mechanische ventilatie en/of klepramen voldoende geventileerd kan worden dan is het niet nodig ook continu te spuien/luchten.
- In de zomer was het advies in de [LCI Richtlijn ventilatie en COVID-19](#) dat recirculatie in één ruimte vermeden moest worden. Dit advies is per eind augustus door het RIVM gewijzigd. Het advies is nu dat recirculatie niet in de plaats mag komen van voldoende ventilatie. Hier wordt met ventilatie bedoeld het voldoende toevoeren van verse buitenlucht en afvoeren van vervuild binnenlucht.

Maatregelen afhankelijk van aanwezig ventilatiesysteem

In de afgelopen weken hebben scholen in opdracht van de Minister hun scholen geïnventariseerd op de mate van ventilatie. Daarmee hebben scholen in beeld of het schoolgebouw voldoet aan de normen die voortkomen uit het Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen.

Om de informatie uit dit informatieblad goed te kunnen gebruiken is het van belang inzicht te hebben in het aanwezige ventilatiesysteem van de school. De maatregelen kunnen per type ventilatiesysteem verschillen.

In Nederland wordt het volgende onderscheid in ventilatiesystemen gemaakt;

Ventilatiesysteem A.	Gebouwen met natuurlijk ventilatiesysteem (natuurlijke toevoer en natuurlijke afvoer)
Ventilatiesysteem B.	Gebouwen met mechanische toevoer door middel van ventilatoren en natuurlijke afvoer
Ventilatiesysteem C.	Gebouwen met mechanische afvoer door middel van ventilatoren en natuurlijke aanvoer (eventueel ook vraag gestuurd)
Ventilatiesysteem D.	Gebouwen met zowel mechanische toevoer als ook mechanische afvoer door middel van ventilatoren (balansventilatie), eventueel uitgerust met warmteterugwinning (WTW)
Ventilatiesysteem E.	Decentrale ventilatiesystemen

Maatregelen die genomen kunnen worden en voor **alle ventilatiesystemen/schoolgebouwen** gelden (indien de benodigde capaciteitseisen niet kunnen worden behaald):

- Ventilatie-instructie voor onderwijspersoneel opstellen en zichtbaar opgehangen in onderwijsruimten.⁹
- Sturing op (extra) bewustwording en voorlichting aan leerlingen.
- Schema voor normaal luchten/spuien van de onderwijsruimte tussen de lessen door en in de pauzes.
- Stooktemperatuur verhogen en nachtverlaging uitschakelen (gebouw op temperatuur houden) zodat de radiatoren heter worden en minder koude- of tochtklachten ontstaan.
- Controleren of de werkzaamheden uit het technisch onderhoudscontract juist zijn uitgevoerd; werken de voorzieningen naar behoren? (bijv. filtervervanging, juiste debieten, functionering ruimteopnemers, etc.).
- Controleren of de werkzaamheden uit het hygiënisch onderhoudscontract (schoonmaak) juist zijn uitgevoerd; zijn alle voorzieningen voldoende schoongemaakt zodat luchtstromen niet worden belemmerd door stof en vuil? (bijv. schoonmaak van ventilatieroosters en verwarmingslichamen).
- • CO₂-meter (bij voorkeur met stoplichtfunctie) of middels een (mobiele) applicatie, bij voorkeur in elke onderwijsruimte, of roulerend tussen onderwijsruimten.

Aanvullende maatregelen indien met de aanwezige voorzieningen voor luchtverversing de minimale capaciteitseisen niet worden behaald:

- Continu blijven ventileren met ramen en eventueel ook deuren open (alleen als anders onvoldoende geventileerd wordt)
- Schema voor aanvullend luchten/spuien (10 tot 15 minuten tussen lessen door en in de pauzes).
- Aanbrengen extra ventilatievoorzieningen (zoals ventilatieroosters en hoger gelegen klapramen).
- Openingsstand klepramen vergroten.
- Aanbrengen extra spuivoorzieningen (zoals uitzetramen).
- Nalopen defecte te openen ramen en deze repareren/vervangen, incl. kapot hang- en sluitwerk.
- Ramen voorzien van kierstand-regeling die indien gewenst ook volledig opengezet kan worden.
- Omkastingen van radiatoren verwijderen zodat maximale warmteafgifte wordt bereikt (tenzij hier specifieke regels voor gelden).

Aanvullende maatregelen voor ventilatiesysteem A

- Controleren instellingen en werking verwarming; oude schoolgebouwen zijn zo ontworpen dat de Centrale Verwarming de koude lucht kan verwarmen. Daarvoor kan (tijdelijk) de stooklijnen/ aanvoertemperatuur worden verhoogd zodat de radiator die onder het raam zit 'heter' wordt. Vraag de installateur voor advies.
- Afhankelijk van de beschikbaarheid en mogelijkheid, het lokaal bij voorkeur voorzien van een CO₂-meter met duidelijk af te lezen display/stoplichtkleuren zodat de leerkracht tijdig weet wanneer met natuurlijk ventileren of aanvullend luchten begonnen moet worden.
- Controle (bij) raamroosters; roosters schoonmaken en roosterstanden controleren (volledig open).

⁹ Zie bijlage "Ventilatie-instructie naar onderwijzend personeel"

- Controleren dat de ventilatie niet wordt gehinderd door bijvoorbeeld voorhangende gordijnen.

Aanvullende maatregelen voor ventilatiesysteem B en C

- Controleer de overstroomvoorzieningen (tussen lokaal en ruimte met mechanische afvoer). Overstroomvoorzieningen zijn spleten onder deuren of andere openingen tussen twee verschillende ruimten. Deze mogen niet belemmerd zijn.
- Controle (bij) raamroosters; roosters schoonmaken en roosterstanden controleren (volledig open)
- Controle afzuigventilators; extra onderhoudsbeurt en nagaan of het 'optoeren' van de afzuigventilator mogelijk is indien deze een te lage capaciteit heeft. Oude ventilatoren waar degeneratie (vermindering van de werking) plaats heeft gevonden vervangen.
- Controle van kleppen in centraal afzuigstelsel; staan deze allemaal in de juiste stand zodat optimaal geventileerd wordt? Vraag uw installateur om advies.
- In geval van standenschakelaar; deze in hoogste stand zetten indien anders onvoldoende geventileerd wordt.
- Controle kloktijden op daadwerkelijke lesroosters. Laat de ventilatie 's ochtends 2 uur vroeger aangaan en aan het eind van de dag na de les 2 uur langer doorwerken.

Aanvullende maatregelen voor ventilatiesysteem D en E

- Controleer de overstroomvoorzieningen (tussen lokaal en ruimte met mechanische afvoer). Overstroomvoorzieningen zijn spleten onder deuren of andere openingen tussen twee verschillende ruimten. Deze mogen niet belemmerd zijn.
- Controle (bij) raamroosters; roosters schoonmaken en roosterstanden controleren (volledig open).
- Controle aanvoer- en afzuigventilators; extra onderhoudsbeurt. Oude ventilatoren waar degeneratie (vermindering van de werking) plaats heeft gevonden vervangen.
- Controle van kleppen in centraal afzuigstelsel; staan deze allemaal in de juiste stand zodat optimaal geventileerd wordt (balanceren/luchttechnisch inregelen)? Vraag uw installateur om advies.
- In geval van een standenschakelaar; deze in hoogste stand zetten (alleen indien anders onvoldoende geventileerd wordt).
- In geval van een CO₂-regeling, alleen indien anders onvoldoende geventileerd wordt deze zo instellen dat altijd de maximale ventilatiecapaciteit wordt benut (set-point verlagen)
- Controle kloktijden op daadwerkelijke lesroosters. Laat de ventilatie 's ochtends 2 uur vroeger aangaan en aan het eind van de dag na de les 2 uur langer doorwerken.

Bijlage – Ventilatie-instructie naar onderwijzend personeel

Om de kwaliteit van het ventileren op scholen te verbeteren is het belangrijk dat de aanwezige voorzieningen juist worden gebruikt. Daarom is het van groot belang dat onderwijzend personeel wordt gewezen op correct gebruik van aanwezige ventilatie- en spuisvoorzieningen.

Het verbeteren begint bij het voorzien van een duidelijke instructie over de bedieningsmogelijkheden van de aanwezige voorzieningen. Deze instructie dient zichtbaar opgehangen te worden. Het advies is om één persoon verantwoordelijk te maken voor de verstrekking van de juiste informatie en instructie onder collega's.

Het advies is om leslokalen te gaan voorzien van CO₂-meters. Indien het niet mogelijk is om elk lokaal te voorzien van een CO₂-meter (t.g.v. lange levertijden, hoge kosten), dan kan gebruik gemaakt worden van de steekproefsgewijze referentiemeting zoals opgenomen in de [Handreiking 'Coronavirus en het gebruik van ventilatie, verwarming en koeling op scholen'](#). Ook kunnen de CO₂-

meters die wellicht wel beschikbaar zijn tussen de lokalen gaan rouleren. Het is namelijk niet strikt noodzakelijk dat alle ruimten per direct worden voorzien van CO₂-meters.

De inzet van CO₂-meters geeft inzicht wanneer met natuurlijk ventileren of aanvullend luchten begonnen moet worden. Indien de CO₂-concentratie oploopt richting de GGD-toetswaarde van 800ppm (zie ook tabel hieronder) dan is het verstandig voldoende klepramen te openen zodat de CO₂-concentratie zakt. Blijft de CO₂-concentratie in het lokaal oplopen tot 1200ppm dan is het verstandig ook aanvullend te gaan luchten. Dat kan in eerste instantie door ook de grotere klepramen te openen en als dat ook niet mogelijk is door kruislings te gaan ventileren. Bij voorkeur gebeurt het kruislings ventileren (deuren en ramen tegenover elkaar open) tijdens de winter alleen tussen de leswisselingen door of in de pauzes.

Bij een buitentemperatuur van boven de 18 graden zal weinig discomfort optreden. Op basis van ervaring kan er al tussen de 15-18 graden discomfort ontstaan. Vanaf dit moment is het van belang er op toe te blijven zien dat de ventilatievoorzieningen toch gebruikt blijven worden om zodoende te kunnen borgen dat er voldoende luchtverversing plaatsvindt. Hierbij kunnen de hierboven genoemde (aanvullende) maatregelen gehanteerd worden.

Onder 15 graden buitentemperatuur kunnen comfort klachten optreden waardoor het volhouden van het ventilatiebeleid om aanvullende overtuiging en stimulering vraagt. Bewustwording (voorlichting) is belangrijk om alvast aan te geven wat er gaat gebeuren.

Plan van Aanpak

Indien de voorzieningen voor luchtverversing niet voldoende capaciteit hebben en er dus überhaupt niet goed geventileerd kan worden, dan is het verstandig om aanvullende maatregelen te nemen. Welke aanvullende maatregelen nodig zijn is afhankelijk van de ernst van de situatie in de betreffende onderwijsruimte. Hiervoor dient een Plan van Aanpak gemaakt te worden waarbij de mate van onderpresteren bepalend is voor de urgentie en dus ook het inplannen in de tijd. Indien een voorziening niet aan het Bouwbesluit voldoet dan heeft dit altijd een hoge urgentie, het Bouwbesluit is immers de absolute minimum ondergrens. Daarna dient bepaald te worden of de voorzieningen ook presteren zoals het Bouwbesluit beoogd heeft en voldoet aan de geldende gezondheidsrichtlijnen. Wijkt de luchtverversingsgraad slechts beperkt af van het gestelde doel dan is de urgentie lager dan wanneer deze structureel niet wordt behaald.

Van gebouwen die niet kunnen voldoen, liggen mogelijk al (lange termijn) plannen voor renovatie of nieuwbouw. In overleg met de gemeente kan gekeken worden naar een (tussentijdse) passende pragmatische oplossing dan wel naar de mogelijkheden om investeringen naar voren te halen zonder dat dit leidt tot desinvesteringen.

Indien de indicatiewaarden van de CO₂-meter overschreden worden, dan is de mate en de duur van de overschrijding bepalend voor de urgentie. De Gezondheidsraad heeft in een eerdere beoordeling de onderstaande tabellen van de GGD hiervoor gebruikt:

Tabel gezondheidkundige toetswaarden voor ventilatie in scholen en kindercentra

ventilatieklasse	Δ CO ₂ -gehalte, 98-percentiel (binnen-buiten)	CO ₂ -gehalte, 98-percentiel (incl. achtergrondconc.)*
	ppm	ppm
0. zeer goed	< 250	< 650
I. goed	250 – 400	650 – 800
II. matig	400 – 600	800 – 1000
III. onvoldoende	600 – 1000	1000 – 1400
IV. slecht	> 1000	> 1400

* Als achtergrondconcentratie wordt 400 ppm aangehouden

4.2.1 CO₂-toetswaarden GGD

In de GGD-richtlijn 'Beoordelen van ventilatie scholen' uit 2006 staan de volgende 'gezondheidkundige toetswaarden' voor CO₂-concentraties (tabel 5). Deze worden zowel uitgedrukt in het verschil (Δ : delta) tussen de binnen- en buitenluchtconcentratie als in concentraties in de binnenlucht bij een achtergrondgehalte van circa 400 ppm. Tevens zijn schattingen gegeven van de luchtstroom die nodig is om de CO₂-gehalten te realiseren.

Aan de hand van deze toetswaarden adviseert de richtlijn GGD-medewerkers om de volgende aanbevelingen te doen aan scholen of gemeenten:¹⁴³

- Δ CO₂ > 1 000 ppm: meteen maatregelen nemen als de toetswaarde van 1 400 ppm wordt overschreden, zowel in de vorm van voorlichting over ventilatiegedrag als van bouwkundige maatregelen
- Δ CO₂ = 600-1 000 ppm: zo spoedig mogelijk voorlichting geven over ventilatiegedrag en zo nodig ook bouwkundige maatregelen nemen, als de toetswaarde van 1 000 ppm wordt overschreden en die van 1 400 ppm niet
- Δ CO₂ = 400-600 ppm: maatregelen zijn wenselijk als de toetswaarde van 800 ppm worden overschreden en de hogere toetswaarden niet
- Δ CO₂ < 400 ppm: optimalisatie overwegen; streefdoel is het niet overschrijden van de toetswaarde van 800 ppm of een nog lagere waarde.

De onderstaande tabel kan helpen mogelijke oorzaken van onvoldoende ventilatie op te sporen en maatregelen te nemen.

Oorzaak	Mogelijke oplossing
Onvoldoende drukverschil op de gevel bij windstil weer	Aanvullend luchten/spuien door ramen en deuren kruislings tegenover elkaar te openen
CO ₂ -waarde wordt fors overschreden doordat er teveel personen in de ruimte aanwezig zijn	Zorg voor meer ventilatiecapaciteit of breng de bezettingsgraad van de ruimte terug.
De aanwezige voorzieningen voor ventilatie worden niet op de juiste wijze bediend	Zorg dat de docent in de ruimte door middel van een CO ₂ -meter kan zien wanneer de CO ₂ -concentratie oploopt en tijdig kan beginnen met ventileren of luchten
De capaciteit van het ventilatiesysteem is onvoldoende door slecht onderhoud	Vervang filters van het systeem voldoende vaak (overleg met uw installateur), zorg dat alle ventilatieroosters goed schoon blijven, vervang de ventilator(motor) als deze niet meer goed

	werkt, controleer de werking van het gehele systeem periodiek
Het is niet bekend of en hoe het systeem werkt	Ventilatiesystemen vragen onderhoud en juiste bediening, zorg voor goed instructie van personeel en een goed onderhoudsplan. Voer periodiek controlemetingen uit of de benodigde ventilatiecapaciteit wordt behaald (volg een meetprotocol).
Met het huidige systeem kunnen wij niet aan de gezondheidstechnische grenswaarde van de GGD voldoen	Indien er met het bestaande systeem überhaupt niet voldoende geventileerd kan worden dan is het goed om een uitbreiding of vernieuwing van het systeem te overwegen. Overleg hiervoor met een onafhankelijk adviseur over de mogelijkheden. Bezie hoe dit zich verhoudt tot het gemeentelijk integraal onderwijshuisvestingsplan en treedt in gesprek met de gemeente.

Aan de hand van de bovenstaande mogelijke oorzaken kunnen oplossingen gegenereerd worden. Doe dit altijd samen met een ter zake deskundig persoon. Dit kan iemand van de Arbodienst zijn voor de risicobeoordeling of een installateur of ventilatietechnisch adviesbureau voor de mogelijke technische oplossingen.

Volgorde van te nemen maatregelen:

1. Gedragsmaatregelen: beter en tijdige bedienen van de aanwezige voorzieningen, instructie aan personeel, zichtbaar aanbrengen van ventilatieprotocol in de klas, CO₂-meter gebruiken zodat docent weet wanneer begonnen moet worden met (extra) ventileren
2. Onderhoudsmaatregelen: filters vervangen, schoonmaakonderhoud, controle werking van het systeem, reparatie van defecten
3. Inregelmaatregelen: goed inregelen van het ventilatiesysteem, eventueel stoklijnen van de verwarming hoger zetten zodat koude- en tochtklachten worden voorkomen
4. Eenvoudige technische maatregelen: aanbrengen extra ventilatieroosters, maximale openingsstand van klepramen vergroten, systeem balanceren
5. Uitgebreide technische maatregelen: verhogen van de capaciteit van het gehele systeem, aanbrengen van een nieuw ventilatiesysteem

Disclaimer:

Schoolgebouwen in Nederland moeten altijd voldoen aan de minimale eisen zoals gesteld in het Bouwbesluit en/of zoals deze geldend zijn vanuit aanvullende wet- en regelgeving. De genoemde maatregelen in dit informatieblad kunnen niet ter vervanging komen van de maatregelen die noodzakelijk zijn om het schoolgebouw aan de minimale geldende wettelijke eisen te voldoen. In hoeverre tijdelijke maatregelen genomen kunnen worden is afhankelijk van de beoordeling in het plan van aanpak. Laat dit plan van aanpak altijd toetsten door de Arbodienst en overleg met de P(G)MR over dit onderwerp op uw school.

BIJLAGE 3 – VRAGENLIJST

De volgende vragenlijst inclusief toelichtingen en aanwijzingen is gedeeld met de schoolbesturen:

Inleiding

Er is veel aandacht voor ventilatie op scholen deze tijd. Het OMT is gevraagd een uitspraak te doen over de relatie tussen ventilatie op scholen en de verspreiding van COVID-19. Daarop geeft het OMT aan, dat het op dit moment onduidelijk is of verspreiding via aerosolen een relevante rol speelt bij de verspreiding van het virus. Er is geen onderzoek waaruit blijkt dat ze een rol spelen. Andere coronamaatregelen, zoals 1,5 meter afstand houden, blijven het belangrijkste om verspreiding van het virus tegen te gaan. Om die reden geeft het OMT aan dat ventileren volgens Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen voldoende is in relatie tot de verspreiding van COVID-19. Daarnaast adviseert het RIVM een aantal maatregelen te nemen volgens de [LCI-Richtlijn ventilatie en COVID-19](#).

De wetenschappelijke kennis over het verband tussen ventilatie en het optreden van allerlei luchtweginfecties is beperkt. Wel geeft de Gezondheidsraad in haar advies over de binnenluchtkwaliteit in basisscholen aan dat het plausibel is dat de kans op het verspreiden van infecties door ventileren door het hierbij optredend verdunningseffect, zal dalen (Gezondheidsraad, 2010/06). Voor de verspreiding van het coronavirus is het onduidelijk of de aerogene route een relevante rol speelt bij de verspreiding van het virus. Toch is ventileren belangrijk voor het creëren van een gezond en prettig binnenklimaat in de klas. We zijn het allemaal met elkaar eens dat om de gezondheid van ons onderwijspersoneel en leerlingen op scholen te waarborgen, goede ventilatie noodzakelijk is, los van COVID-19.

Specifiek voor scholen is het doel om voor 1 oktober in beeld te krijgen of scholen aan de gestelde eisen voldoen zoals door de Minister van OCW gecommuniceerd in de kamerbrief van 17 augustus jl.

¹⁰ De Minister van OCW heeft zoals aan de Kamer toegezegd het Landelijk Coördinatieteam Ventilatie op Scholen (LCVS) hiervoor opgericht van waaruit scholen bevestigd worden voor het in beeld brengen van de huidige stand van zaken. Hiervoor heeft het LCVS de bijgaande uitvraag opgesteld, die de kwaliteit van voorzieningen voor luchtverversing op scholen voor funderend onderwijs in Nederland in beeld brengt. De vragenlijst is bij iedere vraag voorzien van een toelichting. Ook kan een indicatieve steekproef uitgevoerd worden, die als signaalfunctie gebruikt kan worden. Alle scholen voor funderend onderwijs in Nederland worden opgeroepen deze inventarisatie uiterlijk 21 september a.s. voor al hun schoolgebouwen uit te voeren en in te vullen. De ingevulde vragenlijst kan na afloop verzonden worden aan het LCVS en uitgeprint worden zodat het schoolbestuur de inventarisatie ook voor 1 oktober kan delen in de eigen organisatie en met de ouders van de leerlingen zoals in de brief van de Minister van OCW is aangegeven op 17 augustus jl. Het LCVS is zich ervan bewust dat er een groot beroep wordt gedaan op alle schoolorganisaties door de vorm en korte termijn die daarvoor beschikbaar is. Toch doet het LCVS een dringend beroep op u gehoor te geven aan de opdracht van het Kabinet.

Doel van de uitvraag is compleet in beeld brengen of schoolgebouwen voor funderend onderwijs in Nederland voldoen aan de minimeisen voor luchtverversing. Hiervoor wordt de informatie die uitgevraagd wordt, gebruikt.

De vragenlijst kan volgordekelijk doorlopen worden, waarbij iedere vraag beantwoord moet worden. Voor een indicatie van de vragen kunt u deze [demo](#) bekijken. Aan het eind van de vragenlijst wordt

¹⁰ <https://www.rijksoverheid.nl/regering/bewindspersonen/arie-slob/documenten/kamerstukken/2020/08/17/inrichting-landelijk-coordinatieteam-ventilatie-op-scholen>

gevraagd de basisgegevens van het schoolbestuur en de daaronder vallende schoolgebouwen in te vullen.

Het is noodzakelijk voor de goede uitvoering van de publieke taak om deze vragenlijst door u te laten invullen, waarbij uw contactgegevens zullen worden verwerkt. Deze uitvraag door het LCVS wordt gedaan in opdracht van het Kabinet met als doel inzichtelijk te maken hoe het met de ventilatie in de schoolgebouwen voor funderend onderwijs in Nederland is gesteld. Voor vragen over gegevensverwerking kunt u contact opnemen met de heer E. Nijenhuis, fg@minocw.nl.

Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen

Het LCVS volgt het advies van het RIVM, dat aangeeft dat aan Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen voldaan moet worden. Dit vertaalt zich in een inventarisatie van de onderstaande waarden voor het grensniveau CO₂-concentratie. Deze zijn in lijn met het Programma van Eisen voor Frisse Scholen klasse C en B.

Een schoolgebouw voldoet aan Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen als de luchtventilatie in een volle onderwijsruimte presteert volgens:

- Klasse C: Bestaande bouw voor 2012 1200ppm CO₂ (6dm³/sec/persoon)
- Klasse B: Nieuwbouw vanaf 2012 950ppm CO₂ (8,5dm³/sec/persoon)

Door aan deze waarden te voldoen wijken de grenswaarden in het lokaal niet af van de gezondheidsgrenswaarden zoals deze ook vanuit de Arbo-deskundige beoordeling worden gehanteerd.

Geen onderzoek naar Bouwbesluit zelf

Om te bepalen of een schoolgebouw aan minimeisen Bouwbesluit voldoet kan een diepgaand historisch-juridisch onderzoek noodzakelijk zijn naar het reeds verkregen niveau. Dit zou voor schoolbesturen een behoorlijke onderzoekslast op kunnen leveren omdat dit voor oudere gebouwen soms moeilijk uit te voeren is. In lijn met het advies hierover uit het Bouwbesluit zelf, dat het bevoegd gezag terughoudend moet zijn met het eisen van een dergelijk onderzoek is ervoor gekozen in plaats daarvan de kwaliteit van de binnenlucht in beeld te brengen. De CO₂-concentratie in een onderwijsruimte is een goede indicator van de kwaliteit van de binnenlucht, ook is deze indicator reeds opgenomen in het Programma van Eisen voor Frisse scholen. Hiermee blijft het LCVS dicht bij de methodieken en systemen die in het verleden reeds voor het onderwijs zijn opgezet. Een schoolbestuur hoeft dus geen onderzoek te doen of een schoolgebouw aan vigerend Bouwbesluit voldoet. Als aan de gestelde grenswaarden wordt voldaan, wordt ervan uitgegaan dat het schoolgebouw minstens zo goed presteert als door het Bouwbesluit beoogd.

Alternatieve meetmethode

De mate van luchtverversing kan in beeld gebracht worden door een systeemonderzoek uit te voeren van de ventilatiecapaciteit en luchtverversing (op basis van bepalingmethode NEN 1087 of NEN 8087), of door een permanente CO₂-concentratie-monitoring (inclusief achtergrondwaarde). Heeft u voor een schoolgebouw nog niet in beeld hoe de luchtventilatiewaarden zijn, dan kan voor deze uitvraag ook volstaan worden met een indicatieve meting. Dit naar analogie van de eendagsmethode voor onderzoek naar de CO₂-concentratie die eerder door de GGD is uitgevoerd op scholen. Daarbij dienen de hoogst gemeten waarden te worden ingevuld in de uitvraag. Indien de CO₂-concentratie in de lokalen onder de gewenste waarde blijft, is dit een indicatie dat de voorziening voor luchtverversing ook werkt zoals met het Bouwbesluit en de aanvullende gezondheidsrichtlijnen beoogd is. Deze indicatieve meting ontslaat schoolbesturen niet van de verplichting om aan Bouwbesluit te voldoen. Indien de beoordeling van

het schoolgebouw duidelijk maakt dat een breder onderzoek noodzakelijk is dan kunt u dit uit laten voeren door een daartoe deskundige partij.

Voor inhoudelijke vragen over deze inventarisatie, het [LCVS](#), de aanvullende protocollen i.v.m. het coronavirus of de LCI-Handreiking ventilatie en COVID-19 van het RIVM kan contact opgenomen worden met Weeropschool.nl. Zij verzorgen tevens de centrale helpdeskfunctie en hier is ook de aanvullende informatie over ventilatie op scholen en de handreiking Coronavirus en ventilatie te vinden. Zie hier [voor po](#) en hier [voor vo](#).

Vragen

1. Hoeveel schoolgebouwen heeft het schoolbestuur in gebruik per onderwijssoort?

- ☐ BO
- ☐ SBO
- ☐ SO
- ☐ VSO
- ☐ PrO
- ☐ VBO
- ☐ VMBO-t
- ☐ HAVO
- ☐ VWO
- ☐ Gecombineerd

Het kan zijn dat onder één schoolbestuur meerdere scholen vallen en dat deze scholen bestaan uit meerdere gebouwen. Voor het beantwoorden van de bovenstaande vraag geldt het aantal gebouwen met een eigen straatadres. Indien in één gebouw meerdere scholen zijn gevestigd van verschillende besturen dan volstaat het voor het schoolbestuur dat de vraag beantwoordt alleen hun eigen gebouwdeel mee te tellen. Noodlokalen of noodgebouwen met een eigen straatadres dienen meegeteld te worden. Leegstaande gebouwen waarin geen onderwijsactiviteiten plaatsvinden of nieuwbouw die nog niet in gebruik is, hoeven niet meegeteld te worden.

2. Om welke combinatie(s) van onderwijssoorten gaat het?
3. Welke schoolgebouwen heeft het schoolbestuur in gebruik?
BRIN vestigingsnummer | Adres | Plaatsnaam | Bouwjaar
4. Is het schoolbestuur juridisch eigenaar van het schoolgebouw?
Per BRIN nummer | ja | nee, dat is:

Schoolbesturen in Nederland zijn over het algemeen juridisch eigenaar van hun schoolgebouw(en) en dragen ook de verantwoordelijkheid voor de exploitatie van de gebouw(en). Het bevoegd gezag (de gemeente) heeft dan nog economisch claimrecht voor het schoolgebouw. In bepaalde gevallen is echter de gemeente nog juridisch eigenaar van het schoolgebouw of is er sprake van huur of een beheerstichting zoals bij een Integraal Kindcentrum (IKC) of een Multifunctionele Accommodatie (MFA). Overleg in dat geval met de juridisch eigenaar van het gebouw over deze inventarisatie en voer deze samen uit.

5. Is er sprake van een gecombineerde gebruiksfunctie met kinderopvang?
Per BRIN nummer | ja, in een aparte ruimte | ja, (soms) in dezelfde ruimtes | nee | onbekend

Indien er in het schoolgebouw ook sprake is van de zogenaamde gebruiksfunctie 'bijeenkomst voor kinderopvang' dan gelden hiervoor andere eisen voor de voorziening voor luchtverversing zowel vanuit het Bouwbesluit als vanuit andere wet- en regelgeving. Indien ruimten dubbel gebruikt worden dan gelden de zwaarste eisen. In het geval van de voorziening voor luchtverversing zijn de eisen voor de

'bijeenkomstfunctie voor kinderopvang' zwaarder dan de gehanteerde richtlijnen voor bestaande scholenbouw. Er geldt een maximale CO₂-concentratie van 1000ppm CO₂.

6. Is bekend of het schoolgebouw aan de eisen voor bestaande bouw of aan nieuwbouw moet voldoen?

Per BRIN nummer | ja, bestaande bouw | ja, nieuwbouw | nee

Het Bouwbesluit 2012 omvat de wettelijke eisen voor het veilig, gezond, bruikbaar, energiezuinig en milieuvriendelijk (ver)bouwen, gebruiken en slopen van gebouwen. Het is de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever om de regels van het Bouwbesluit na te leven en om dat aan te kunnen tonen. In de meeste situaties is de gemeente als bevoegd gezag verantwoordelijk voor handhaving van het Bouwbesluit. De gemeente kan geen strengere eisen opleggen. Het Bouwbesluit 2012 is in de plaats gekomen van het Bouwbesluit 2003, de daarbij behorende ministeriële regeling, het Gebruiksbesluit en een aantal voorschriften en uit de gemeentelijke bouwverordeningen. Het bevat ook enkele nieuwe voorschriften. Per 1 april 2012 is het Bouwbesluit 2012 ingevoerd. Schoolgebouwen die vanaf die tijd gebouwd zijn en een vergunning hebben van na die datum moeten voldoen aan de eisen voor nieuwbouw. Schoolgebouwen die voor die tijd gebouwd zijn, of een vergunning hebben van voor die datum, moeten voldoen aan de eisen zoals die gelden conform rechtens verkregen niveau. Dit kan Bouwbesluit 2012 zijn, maar ook één van de voorgaande versies van het Bouwbesluit. De minimum ondergrens zoals gesteld in Bouwbesluit 2012 voor bestaande bouw mag daarbij nooit onderschreden worden.

Bron/meer informatie:

https://www.rvo.nl/sites/default/files/2019/01/Transformatie%20en%20Bouwbesluit%202012_0.pdf
<https://www.bouwbesluitonline.nl/docs/wet/bb2012>

7. Welk ventilatiesysteem heeft uw gebouw?

Per BRIN nummer	Natuurlijke ventilatie	Combinatie: systeem met actieve aanvoer van verse lucht en natuurlijke afvoer van vervuilde lucht via roosters	Combinatie: systeem met actieve afvoer van vervuilde lucht en natuurlijke aanvoer van frisse lucht via roosters	Mechanische ventilatie
• Ventilatiesysteem A – Natuurlijke ventilatie Ventilatiesysteem met natuurlijke aan- en afvoer van vervuilde lucht door middel van gevelroosters, infiltratie, ramen en deuren • Ventilatiesysteem B en C – Combinatie natuurlijke en mechanische ventilatie ○ Ventilatiesysteem B: systeem met actieve aanvoer van verse lucht en natuurlijke afvoer van vervuilde lucht via roosters ○ Ventilatiesysteem C: systeem met actieve afvoer van vervuilde lucht en natuurlijke aanvoer van verse lucht via roosters • Ventilatiesysteem D – Mechanisch ventilatiesysteem - Ventilatiesysteem waarbij zowel de aanvoer van verse lucht als ook de afvoer van vervuilde lucht op mechanische (actieve) wijze plaatsvindt (gebalanceerde ventilatie)				

8. Heeft er in het schoolgebouw per ventilatiesysteem een onderzoek plaatsgevonden naar de kwaliteit van de binnenlucht op basis van de capaciteit voor luchtverversing, een

permanente CO₂-meting, of de indicatieve meetmethode (zie Formulier voor steekproefsgewijze meting van de CO₂-concentratie)? Voldoet het schoolgebouw aan de normen die voortkomen uit het Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen?

Per BRIN nummer	<i>Ja, het onderzoek zoals in de bijlage omschreven is uitgevoerd en de CO₂-concentratie is onder de gestelde waarden</i>	<i>Ja, het onderzoek zoals in de bijlage omschreven is uitgevoerd en de CO₂-concentratie overschrijdt de gestelde waarden</i>	<i>Nee, het onderzoek wordt voor de volgende datum (dd-mm-jjjj) uitgevoerd:</i>	<i>Nee, het onderzoek kan niet plaatsvinden omdat:</i>
-----------------	--	--	---	--

Het LCVS volgt het advies van het RIVM, dat aangeeft dat aan Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen voldaan moet worden. Dit vertaalt zich in een inventarisatie van de onderstaande waarden voor het grensniveau CO₂-concentratie. Deze zijn in lijn met het Programma van Eisen voor Frisse Scholen klasse C en B. Basisscholen die vanaf 1 juli 2015 zijn gebouwd dienen conform Bouwbesluit reeds voorzien te zijn van CO₂-meters. Deze vaste meters die in de klaslokalen aanwezig zijn, kunnen gebruikt worden voor de meting. Indien het schoolgebouw reeds is voorzien van een CO₂-meetsysteem dan kunnen de logbestanden van deze meetgegevens ook gebruikt worden voor het beantwoorden van de voorgaande vragen. Zorg er dan voor dat de gegevens van de lokalen met de laagste kwaliteit van de voorziening voor luchtverversing worden gebruikt, omdat aan het minimumniveau moet worden voldaan voor alle verblijfsruimten en bij nieuwbouw ook voor alle verblijfsgebieden. In de vraag vindt u een link naar het formulier voor de uitwerking van de indicatieve meetmethode van de CO₂-concentratie. De hoogst gemeten waarde neemt u over voor deze uitvraag?

Een schoolgebouw voldoet aan Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen als de luchtventilatie in een volle onderwijsruimte presteert volgens:

- Klasse C: Bestaande bouw voor 2012 1200ppm CO₂ (6dm³/sec/persoon)
- Klasse B: Nieuwbouw vanaf 2012 950ppm CO₂ (8,5dm³/sec/persoon)

Door aan deze waarden te voldoen wijken de grenswaarden in het lokaal niet af van de gezondheidsgrenswaarden zoals deze ook vanuit de Arbo-deskundige beoordeling worden gehanteerd.

9. U geeft aan dat het schoolgebouw op basis van de meting niet voldoet aan het Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen. Door middel van welke meetmethode heeft het onderzoek naar de kwaliteit van de binnenlucht plaatsgevonden?

Per BRIN nummer	<i>Systeemonderzoek ventilatiecapaciteit en luchtverversing (o.b.v. bepalingmethode NEN 1087 of NEN 8087) waarde dm³/s/persoon</i>	<i>Permanente CO₂-concentratie monitoring waarde ppm¹¹</i>	<i>Steekproefsgewijs¹² (eendagsmethode) CO₂-concentratie monitoring waarde ppm^{Fout! B} ladwijzer niet gedefinieerd.</i>	<i>Overig, namelijk:</i>
-----------------	---	--	---	--------------------------

¹¹ CO₂-concentratie (inclusief achtergrondwaarde)

¹² https://www.poraad.nl/system/files/corona/bijlage_bij_aankondigingsbrief_lcvs.pdf

10. Welke waarde leverde het onderzoek naar de kwaliteit van de binnenlucht op?

<i>Per BRIN nummer</i>	<i>Waarde (0-) ppm dm³/s/persoon</i>
----------------------------	--

11. U gaf aan dat minstens een schoolgebouw niet voldoet aan de gestelde grenswaarden, of dat u dit voor minstens een gebouw nog niet in beeld heeft. Heeft het schoolbestuur voor dit gebouw (of deze gebouwen) de overige maatregelen getroffen zoals geadviseerd door het RIVM in de [LCI-Richtlijn ventilatie en COVID-19](#)?

- a. *Ja, het personeel is op de hoogte, lucht regelmatig en luchtstromen van persoon naar persoon worden vermeden.*
- b. *Nee, wij hebben deze maatregelen niet getroffen in al onze gebouwen, omdat:*

12. Stroken de ventilatiemaatregelen die genomen moeten worden met de langetermijnplanning en langetermijndoelen, zoals vastgelegd in het gemeentelijk Integraal HuisvestingsPlan?

<i>Per BRIN nummer</i>	<i>Ja, het ligt in elkaars verlengde</i>	<i>Nee, want:</i>	<i>Niet van toepassing, er is nog geen gemeentelijk Integraal HuisvestingsPlan</i>	<i>Geen zicht op</i>
----------------------------	--	-------------------	--	----------------------

13. Indien u verder vragen of opmerkingen heeft, kunt u die hieronder omschrijven:

14. Kenmerken schoolbestuur:

<i>Naam schoolbestuur</i>	<i>Nummer bevoegd gezag</i>	<i>Naam contactpersoon</i>	<i>Functie contactpersoon</i>	<i>Telefoonnummer contactpersoon</i>	<i>E-mailadres contactpersoon</i>	<i>P S V Combi</i>
-------------------------------	-------------------------------------	--------------------------------	-----------------------------------	--	---------------------------------------	--------------------------------

15. Wilt u de door u gegeven antwoorden toegestuurd krijgen? Vul dan hier uw e-mailadres in:

BIJLAGE 4 – FORMULIER VOOR STEEKPROEFSGEWIJZE METING VAN DE CO₂-CONCENTRATIE

Werkwijze voor het uitvoeren van een eendaagse steekproef voor een eerste indicatie van de CO₂-concentratie in het klaslokaal:

1. Kies twee lokalen uit aan de oostzijde van de school (minder windbelasting);
2. Kies klaslokalen uit waar de oudere leerlingen les in hebben (bovenbouw of hoogste klassen). Zij ademen meer CO₂ uit dan jongere kinderen;
3. Zorg dat de klas zoveel mogelijk een volle bezetting heeft (30+1);
4. Gebruik een goede, bij voorkeur zelf kalibrerende, CO₂-meter en plaats de meter op hoofdhoogte, maar niet te dicht bij de directe uitgeademde luchtstroom van personen;
5. Meet gedurende een gehele lesdag en schrijf ieder uur de CO₂-concentratie op. Doe dit vlak voor het einde van de les of voor de pauze (niet net na leswissel, luchten of pauze);
6. Laat de docent tijdens de metingen de ramen gewoon bedienen zoals hij of zij tijdens normaal gebruik ook zou doen. Ga dus voor de meting niet expres de ramen dicht houden of juist extra veel luchten als dat tijdens normaal gebruik ook niet gedaan zou worden. Indien het op een bepaalde dag erg hard stormt kan een andere dag uitgekozen worden met een gemiddelde windsnelheid (3 Bft);
7. Indien er in de school sprake is van verschillende ventilatiesystemen, kies dan het lokaal met het kwalitatief minst optimale systeem. Alle lokalen moeten immers aan de minimale eisen voldoen;
8. Voor het bijhouden van de CO₂-metingen kan de onderstaande tabel gebruikt worden. Deze bijlage kan ook gebruikt worden om de uitvraag van het Landelijk Coördinatiepunt Ventilatie op Scholen (LCVS) te beantwoorden.

Basisinformatie lokaal:

- Lokaalaanduiding:
- Datum meting: - - (dd/mm/jjjj)
- Soort onderwijs: PO, VO, SO
- Gemiddelde leeftijd leerlingen:

Tijdstip meting	Aantal aanwezigen (leerlingen + docent)	CO ₂ -concentratie (inclusief achtergrond waarde)	Klepramen open	Grote ramen open	Deur open	Stand ventilatie	Opmerking
1.		 ppm	ja/nee	ja/nee	ja/nee		
2.		 ppm	ja/nee	ja/nee	ja/nee		

Aanvullende technische informatie over het lokaal:

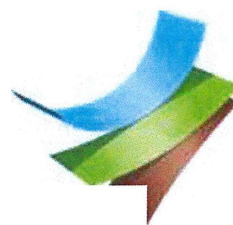
- Geografische ligging: noord, west, zuid, oost
- Afmetingen lokaal: m x m =m²
- Hoogte lokaal: m (bij schuin dak op een plek met gemiddelde hoogte)
- Type ventilatiesysteem in lokaal: A / B / C / D
- Ventilatie-debiet van systeem in lokaal (indien bekend):m³ /uur

- Automatische CO₂-regeling: ja/nee
- Ventilatiestanden regelaar handmatig: ja/nee
- Ventilatiestanden regelaar automatisch: ja/nee
- Buitentemperatuur tijdens meting: (volgens KNMI)
- Gemiddelde windsnelheid buiten tijdens meting: (volgens KNMI)
- De school is gelegen in: stedelijk gebied, landelijk gebied
- Is er een snelweg binnen 200 meter van de school?

Dit meetprotocol betreft slechts een indicatieve meting om op korte termijn een globaal beeld te krijgen van het binnenmilieu op scholen in Nederland. Het vervangt een volledig onderzoek uitgevoerd door een deskundig bureau voor binnenklimaatmeting niet. Indien recent reeds een uitgebreider onderzoek heeft plaatsgevonden of een CO₂-monitoringsysteem in de school aanwezig is kan ervoor gekozen worden die gegevens door te geven in plaats van de indicatieve steekproef.

BRONNEN EN MEER INFORMATIE

- <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/08/17/inrichting-landelijk-coördinatieteam-ventilatie-op-scholen>
- <https://po.lesopafstand.nl/lesopafstand/protocollen/ventilatie/>
- <https://vo.lesopafstand.nl/lesopafstand/protocollen/ventilatie/>
- https://www.rvo.nl/sites/default/files/2019/01/Transformatie%20en%20Bouwbesluit%202012_0.pdf
- <https://www.bouwbesluitonline.nl/docs/wet/bb2012>

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Aan het college van B&W Duiven
Postbus 6
6920 AA DUIVEN

Datum : 14 september 2020
Uw kenmerk : -
Ons kenmerk : 20200914.01
Contactpersoon : F. Mossink
Telefoonnummer : (026) 377 1690

Onderwerp : Reactie op brief Begroting 2021 ODRA

Geachte college,

De begroting 2021 is op 9 april 2020 ter zienswijze aangeboden aan de gemeenteraden, conform de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem. De ontvangen zienswijzen zijn behandeld in de vergadering van het van het Algemeen Bestuur d.d. 9 juli jongstleden. De ontvangen zienswijzen gaven geen aanleiding om de begroting 2021 aan te passen.

Uw gemeenteraad heeft geen zienswijze ingediend. Op 18 juni 2020 heeft de gemeente Duiven via uw college van B&W per brief een reactie gegeven op de begroting 2021. Met deze brief reageer ik op uw brief van 18 juni 2020.

In uw brief geeft u aan dat u als eerste onze organisatie wil complimenteren voor het feit dat dit jaar de begroting tijdig is aangeleverd aan de diverse raden en staten. Er is veel werk verzet om dit goed te laten verlopen en dat heeft zijn vruchten afgeworpen.

Daarnaast willen we aangeven dat de gemeente Duiven in een dusdanige financiële positie zit dat kritisch gekeken moet worden naar de bijdragen aan de verbonden partijen. In de begroting en met name de meerjarenraming 2022-2024 zoals deze op blz. 36 staat weergegeven wordt aangegeven dat in 2022-2024 wordt geraamd op een fors positief saldo. Dit zou worden bereikt door een besparing op de bedrijfsvoering. Daarop wordt toegelicht dat de saldo zal worden gebruikt om het eigen vermogen aan te vullen dat in 2020 wordt belast door de investering in het VTH systeem. In de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat eventuele overschotten kunnen worden opgenomen in de Algemene Reserve tot een maximum van € 500.000. Onze inziens is het niet noodzakelijk om deze Algemene Reserve maximaal gevuld te hebben en te houden.

We willen u verzoeken dit positieve resultaat uit de meerjarenbegroting in te zetten om de kostenbesparing op de ODRA daadwerkelijk door te voeren in de bijdrage van de partners en niet om het eigen vermogen van de ODRA aan te vullen.

Reactie ODRA

ODRA heeft scherp voor ogen dat het merendeel van de gemeentelijke partners in een moeilijke financiële positie verkeren. Dit besef heeft er al toe geleid dat in de begroting 2021 en meerjarenraming 2022 al substantiële besparingen zijn opgenomen op het gebied van de bedrijfsvoering, met name huisvesting en ict. Daarnaast heeft ODRA in de begroting 2021 haar tarieven met een lager percentage geïndexeerd (nl 1%), dan de CPB-index (circa 2,4%). Deze lagere indexering werkt structureel door in de meerjaren-raming. In 2020 is door de investering in een nieuw VTH systeem een tekort begroot van € 236.000. Deze wordt bekostigd uit de

algemene reserve van ODRA. Indien ODRA dit jaar conform begroting afsluit, zal haar eigen vermogen dalen naar circa € 250.000. Dit is nog geen 1,5% van de omzet. Derhalve heeft ODRA voorgesteld om het te verwachte overschot in de komende jaren eerst te gebruiken ter aanvulling van het eigen vermogen tot het maximum dat in de GR is gesteld, nl € 500.000, zijnde 2,8% van de exploitatie. Een dergelijke buffer acht ODRA noodzakelijk om mogelijke tegenvallers in de exploitatie te kunnen opvangen, zeker met het oog op de beschreven risico's en de effecten die mogelijk het gevolg zijn van de huidige Corona-crisis. Zonder een dergelijke buffer zullen eventuele tekorten (cf de afspraken in de GR) direct ten laste komen van de partners op basis van de stemverhouding.

ODRA stelt in de begroting voor dat zodra het plafond van € 500.000 is bereikt (ultimo 2022) het positieve saldo (van 2023) kan worden aangewend voor doelen die het Algemeen Bestuur definieert. Eén van die doelen kan een verlaging (of mindere stijging dan de inflatie-index) zijn. Het begrote overschot in 2023 bedraagt € 324.000. Omgerekend zou dit een tariefsverlaging van circa € 1,50 per uur geven.

Vervolg

Er wordt gevraagd om nauwgezette monitoring van de risico's en periodieke bespreking hiervan in het bestuur. ODRA geeft dit vorm middels haar periodieke dashboard in DB en AB; het belangrijkste onderdeel van het dashboard betreft het risico-dashboard.

Vertrouwende dat u hiermee voldoende bent geïnformeerd,
Met vriendelijke groet,

Drs. R.M. Vlaander
Directeur

Ter attentie van;
College van Burgemeesters en Wethouders met afschrift aan de gemeenteraad

Onderwerp : Voorbereidingen kermisseizoen 2021
Datum : 15 oktober 2020

Geachte heer, mevrouw,

De Nationale Bond van Kermisbedrijfhouders BOVAK en de Nederlandse Kermisbond NKB wenden zich tot u met het volgende. Nu het Nederlandse kermisbedrijf, evenals vele andere sectoren, hard getroffen is door de covid-19 pandemie moeten wij juist al in dit stadium gezamenlijk onze voorbereidingen treffen voor het kermisseizoen van 2021. Wij vragen uw aandacht voor het nieuwe kermisseizoen, omdat u zowel als vergunningverlener en gemeentelijke kermisorganisator er nauw bij betrokken bent, terwijl u eveneens de vergunningaanvraag beoordeeld voor een vereniging, stichting of commerciële organisator.

Verpachtingen

In een normale situatie vinden er in de periode medio oktober tot en met eind januari de verpachtingen plaats van de ruim 1.400 kermissen die ons kermisseizoen telt, alsmede de aanvraag van vergunningen voor het houden van een kermis. Echter vanwege dit bijzondere jaar vraagt dit richting de toekomst wellicht ook om bijzondere oplossingen.

Wij verzoeken u nadrukkelijk om de gunningen van 2020 te respecteren en de betreffende exploitanten als eerste een plaats te gunnen op uw kermis(sen) in 2021. Redenen om hier eventueel vanaf te moeten wijken kunnen slechts zijn: verandering van het kermisterrein, wijziging van het kermisbedrijf en/of het niet financieel tot consensus komen tussen beide contractpartijen. Uitgaande van een normale situatie waarbij de kermis uiteraard weer op zijn normale locatie in het centrum kan plaatsvinden is het ons inziens dus niet noodzakelijk om een kermis opnieuw te gaan verpachten.

Normale kermis & alternatieve kermis

Helaas zijn vele kermissen na het landelijk openstellen door de overheid vanaf 1 juli jl. uiteindelijk toch niet doorgedaan. Uiteindelijk hebben slechts circa 200 kermissen tot en met half oktober (de gedeeltelijke lockdown) aangetoond dat 'kermisvieren' binnen de stringente maatregelen rondom het

coronavirus veilig kan plaatsvinden. Toch is de kans reëel aanwezig dat we ook in 2021 nog rekening moeten houden met corona maatregelen.

Derhalve vragen wij u voor volgend jaar dan ook nadrukkelijk om naast het aanbieden van een 'normale kermis' nu al rekening te houden met een situatie waarbij een kermis corona-proof kan worden gehouden. We kunnen het ons allen niet veroorloven om in 2021 de kermis alsnog te moeten annuleren en ons te laten 'overvallen' door de omstandigheden van dat moment. Mocht er volgend jaar helaas toch een alternatieve (corona-proof) kermis gehouden moeten worden dan adviseren wij hiervoor alleen de gunninghouders van de reeds verpachte 'normale kermis' te benaderen en in te zetten.

Terrasvergunningen horeca

Deze zomer en najaar zijn we helaas geconfronteerd met de situatie dat vanwege gemeentelijke coullance richting de plaatselijke horeca veel openbare ruimte -die normaal voor de kermis wordt gebruikt- werd ingenomen door extra terrassen. Zelfs voor de komende (winter)maanden zijn in verschillende gemeenten ook al extra terrasaanvragen gedaan met tegelijkertijd verwijzing naar het daaropvolgende voorjaar en zomer.

Daarom verzoeken wij u bij een eventuele vergunningverlening voor 2021 rekening te houden met mogelijke evenementen zoals de jaarlijkse kermis(sen) zodat dit nooit de reden kan zijn dat 'kermisvieren' in het centrum onmogelijk wordt. Bij een normale situatie moet de kermis uiteraard weer terug op zijn normale locatie in het centrum. Op voorhand zal bij de vergunningverlening richting de terrashouders daarmee rekening gehouden moeten worden.

Ten aanzien van bovenstaande informatie en de gevraagde vervolgacties zijn beide kermisbonden graag bereid om, gezamenlijk dan wel individueel, een en ander in een persoonlijke afspraak toe te lichten. Uiteraard mag dit telefonisch, via een conference call, of een fysieke afspraak maar bovenal verzoeken wij u ons op de hoogte te houden van de vervolgstappen.

Wij vertrouwd erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Hartelijke groet,

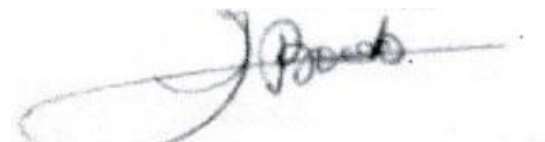
Nationale Bond van Kermisbedrijfhouders BOVAK

Atze J. Lubach-Koers, Voorzitter
Vicepresident Europese Kermisbond ESU/UFE

Prins Willem-Alexanderlaan 1425
7312 GB Apeldoorn

De Nederlandse Kermisbond N.K.B.

J. (Jan) Boots, directeur

Oudegracht 186
1811 CP Alkmaar

SCHRIFTELIJKE VRAGEN AAN HET COLLEGE (artikel 41 RvO)

Datum indienen: 25 oktober 2020
Naam vragensteller: Stefani Meijer-Uffing
Vraag gericht aan: college/burgemeester*
Onderwerp: Uitbreidingslocaties
Het college/de burgemeester wordt verzocht de volgende vraag/vragen zo spoedig mogelijk schriftelijk/mondeling* te beantwoorden: <i>Kort en duidelijk formuleren</i> 1. Lokaal Alternatief is van mening dat deze locatie ook onderdeel moet uitmaken van het onderzoek naar de uitbreidingslocaties. Waarom heeft het college deze locatie niet meegenomen in het onderzoek naar uitbreidingslocaties? 2. Is het mogelijk om op korte termijn te onderzoeken of en wat de mogelijke voor en nadelen zijn van deze mogelijke uitbreidingslocatie? 3. Is het college bereid om deze locatie alsnog te onderzoeken?
Toelichting: <i>Indien nodig, toelichting invullen</i> In 2009 heeft de gemeente een groot stuk grond aangekocht van de familie Veltman. In een notitie over “waardering niet in exploitatie genomen gronden” blijkt dat het om ruim 20 ha. gaat. Wij vragen ons af waarom deze locatie niet meegenomen is in de verkenning van het college naar mogelijke uitbreidingslocaties.
Ondertekening Stefani Meijer-Uffing
Datum beantwoording:
Antwoord college/burgemeester:
Ondertekening

Hoogachtend, Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

Afzender: Bewonergroep Zuidrand
bewonersgroepzuidrand@gmail.com

Geadresseerden: Gemeente Duiven; College van Burgermeester en Wethouders;
Leden van de Gemeenteraad
t.a.v. Raadsgriffier de Heer E.N. Bosscha
Postbus 6
6920 AA Duiven

Duiven, 19 oktober 2020

Onderwerp: uitstel besluitvorming uitbreidingslocaties

Geachte heer/mevrouw,

Wij sturen u dit schrijven met het verzoek om de besluitvorming over de uitbreidinglocaties van de gemeente Duiven uit te stellen, dan wel om het gebied Biezenkampen (voorheen genoemd het gebied Molenstraat-Veldstraat) uit te sluiten als mogelijke voorkeurslocatie. Dit niet alleen omdat er door de gehaastheid van de besluitvorming nu een onvolledige argumentatie ligt, maar ook omdat de weer aantrekkende coronacrisis iedere vorm van bijeenkomst of overleg voor de komende weken nagenoeg onmogelijk maakt.

Zoals wij bij herhaling geschreven hebben, zo recent als vorige maand, proberen wij sinds oktober 2019 vergeefs op een inhoudelijke manier gehoord te worden. Sinds vorige maand is een versnelling van het besluitvormingstraject ingezet: een omslag van halfslachtige ontkenning van het bestaan van bouwplannen naar de mogelijke aanwijzing van de Biezenkampen als voorkeurslocatie in januari 2021. Welgeteld een maand kregen wij om onze bijdrage aan te leveren binnen de kaders van informatieavonden en een online enquête. Meteen hebben wij een verzoek WOB ingediend om inzicht te kunnen krijgen in de relevante bronnen waarop de gemeente zich baseert. De gemeente heeft echter vier weken na dato aangegeven dit verzoek WOB met nog eens vier weken te verdagen (zie bijlage). Dit betekent dat wij de bronnen pas na afloop van het inspraaktraject te zien krijgen. Hiermee eist de gemeente uitstel voor zichzelf dat zij ons als bewonersgroep niet gunt.

Wij zijn de gemeente erkentelijk dat zij er toe over is gegaan ook de Ploen-Noord en de Plakse Weide als uitbreidingslocaties te laten verkennen. Desondanks kan de gemeente niet ontkennen dat de Ploen-Noord en de Plakse Weide de eerst aangewezen uitbreidingslocaties zijn: eerstgenoemde zelfs in de op dit moment geldende structuurvisie van 2015. Het is dan ook de plicht van de gemeente om eerst deze gebieden te onderzoeken, voordat de Biezenkampen (sinds het einde van de jaren tachtig expliciet

losgelaten voor woningbouw en aangewezen voor landelijkheid) überhaupt voor een verkenning in aanmerking zou moeten komen.

Ook zijn wij de gemeente erkentelijk voor het plaatsvinden van participatie. Maar een vluchtige participatieprocedure in de vorm van een inventarisatie van argumenten zonder de mogelijkheid deze te bediscussiëren, is naar iedere maatstaf ontoereikend.

Ontoereikend wordt onrechtvaardig als de gemeente zichzelf wel uitstel geeft en wij hierdoor niet tijdig van informatie worden voorzien. Onrechtvaardig wordt zelfs onmogelijk in het licht van de gedeeltelijke lockdown als gevolg van de coronacrisis, welke de komende periode iedere vorm van inhoudelijk publiek debat, zo niet bemoeilijkt, dan wel geheel stil legt.

Als in deze omstandigheden wordt vastgehouden aan een besluit over de aanwijzing van een voorkeurslocatie in januari 2021, en als wordt vastgehouden aan de Biezenkampen als een van de gebieden die hiervoor in aanmerking komt, dan heeft dit niets met participeren en een weloverwogen besluitvorming te maken, maar alles met het doordrukken van een agenda.

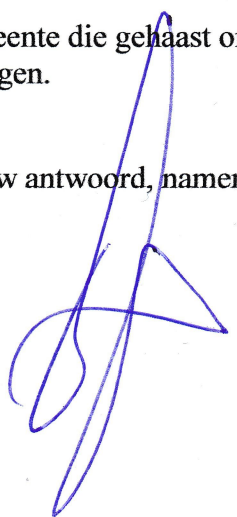
Sinds wij in oktober 2019 contact met de gemeente zoeken, voelen wij ons niet serieus genomen. Dit gevoel wordt gevoed door de publieke communicatie van de gemeente waarin bij herhaling slechts 'het verlies van uitzicht' als ons tegenargument wordt opgevoerd. Dit terwijl wij in tal van brieven en gesprekken vele beleidsdocumenten en alternatieve visies hebben aangedragen. De inhoud hiervan veronderstellen wij als bekend en zullen wij hier niet nogmaals herhalen. Wij volstaan te benoemen dat er legio argumenten zijn, hoofdzakelijk opgevoerd door de gemeente zelf, waarom de Biezenkampen niet geschikt is als uitbreidingslocatie: anders dan bij de Ploen-Noord en de Plakse Weide. Ook anders dan bij de Ploen-Noord en de Plakse Weide, geldt dat de voornoemde beleidshistorie maakt dat er van enige vorm van draagvlak bij de omwonenden totaal geen sprake is.

Daarom herhalen wij nogmaals ons verzoek. Met de specifieke nadruk op de aantrekkende coronacrisis: ofwel stel de algehele besluitvorming over de uitbreidingslocaties tot nader order uit, ofwel schrap de Biezenkampen specifiek als mogelijke voorkeurslocatie en beperk uw besluitvorming tot een verdere verkenning van de Ploen-Noord en de Plakse Weide.

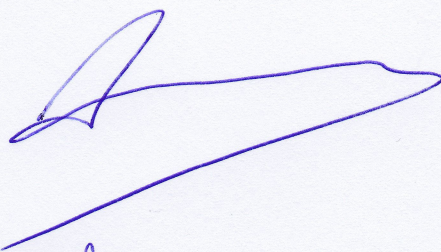
Wordt niet een gemeente die gehaast ondoorzichtige besluitvorming doorvoert om hier later spijt van te krijgen.

In afwachting van uw antwoord, namens de bewonersgroep Zuidrand, verblijven wij,

Wiet Janssen
Elstar 21
6922 BG Duiven

A large, stylized handwritten signature in blue ink, likely belonging to Wiet Janssen, is written over the signature block and extends upwards into the text area.

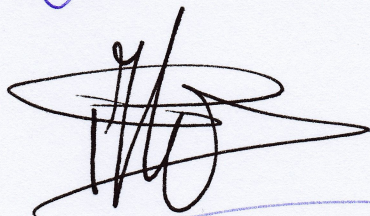
Henny van Kempen
Elstar 27
6922 BG Duiven

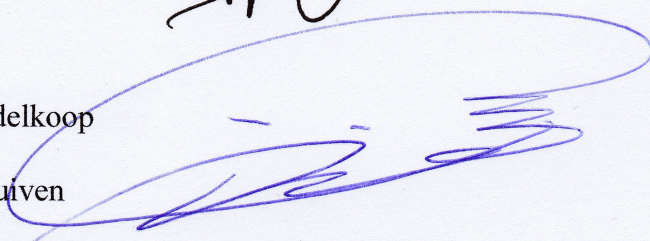
Ton Kersten
Conference 15
6922 CC Duiven

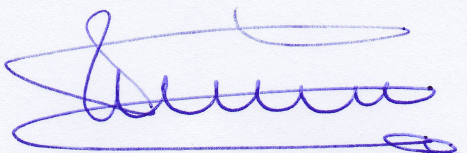
Peter Kragting
Elstar 17
6922 BG Duiven

Tjeerd Middelkoop
Elstar 3
6922 BG Duiven

Henk Wezendonk
Conference 11
6922 CC Duiven

Bijlage:

Kopie Verdaging Verzoek WOB Z/20/071124/201479471

Bewonersgroep Zuidrand
p/a Elstar 21
6922 BG Duiven

Gemeente Duiven

Koning Willem-Alexanderplein 1
Postbus 6
6920 AA Duiven

(0316) 279 111
gemeente@duiven.nl
www.duiven.nl

datum : 6 oktober 2020
zaaknummer : Z/20/071124 /201479471
onderwerp : Uw WOB verzoek van 9 september 2020
contactpersoon : Sanne Gielis

Beste heer/mevrouw,

In uw brief van 9 september 2020, door de gemeente ontvangen op 10 september 2020, verzoekt u om informatie met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (Wob).

Verdaging behandeltermijn

Vanwege de omvang van uw verzoek verdagen wij, onder verwijzing naar artikel 6 lid 2 van de Wet openbaarheid van bestuur, de beslissing op uw verzoek om informatie met vier weken.

Behandeling van uw WOB verzoek met één beslissing

Uw WOB verzoek bestaat uit vijf delen. We zullen dit WOB verzoek als één geheel beschouwen omdat:

- Alle vijf de delen van het WOB verzoek van 9 september 2020 dezelfde afzenders hebben;
- En de vijf delen van het WOB verzoek van 9 september 2020 dezelfde bestuurlijke aangelegenheid lijken te hebben.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders,

S. Gielis
Projectleider Ruimtelijke Ontwikkeling

College van Burgemeester en
Wethouders van Duiven
T.a.v. mevrouw S. Gielis

Verzonden per email:

gemeente@duiven.nl en duiven@woningbouw.nl

Betreft: zienswijze bewoners Hogeweg e.o. 30 september 2020

Ons kenmerk: 985997b21/HJ

Geacht College, geachte mevrouw Gielis,

Een aantal bewoners, dat zich heeft verzameld in het *Bewonersoverleg Hogeweg*, wonende aan de Hogeweg, de Ploenstraat en de directe omgeving te Duiven, (hierna te noemen "Hogeweg"), heeft ondergetekende verzocht haar zienswijzen aan u kenbaar te maken met betrekking tot de mogelijke woningbouwplannen voor het gebied 'De Ploen-Noord', zoals uw gemeente deze thans in verkenning heeft gebracht.

Het betreft de onderstaande bewoners, woonachtig op de volgende adressen:

1. Familie van Huet, Ploenstraat 17;
2. Mevrouw Y. van Huet, Hogeweg 2;
3. Familie Rijntalder / Berends, Ploenstraat 15b;
4. Mevrouw B. Böhmer, Oude Tolstraat 4;
5. Familie van Brandenburg, De Steeg 4;
6. Familie van den Bergh, Hogeweg 6;
7. Familie Worm, Hogeweg 8;
8. Familie Faber, Hogeweg 5;
9. Familie van den Berg, Hogeweg 7;
10. Mevrouw L. Bisseling, Hogeweg 10;
11. Familie Nieuwenhuis, Marnix Gijsenstraat 54.

Wij hebben inmiddels kennis kunnen nemen van de gemeentelijke *Woonvisie, de Vervolgotitie Woningbouw 2019* en de hierop gebaseerde, meer concrete ideeën van de gemeente als het gaat om toekomstige woningbouw in het dorp Duiven, verwoord in de *Concept Verkenning* van 2020. Mijn cliënten hebben zeker begrip voor de noodzaak om tot een nieuw woningbouwprogramma voor Duiven te komen. Wel zijn zij van mening dat de locatie 'De Ploen-Noord' niet als de meest logische keuze voorligt.

LandRaad B.V.
postbus 5486
6802 EL Arnhem

IJsselburcht 3
Arnhem

T 026 - 365 34 80
F 026 - 365 34 81

www.landraad.nl

LANDELIJK VASTGOED

- ONTEIGENINGEN
- AAN- & VERKOOP
- TAXATIES
- GROND- EN PACHTZAKEN
- SCHADELOOSSTELLINGEN

JURIDISCH ADVIES

- AGRARISCH RECHT
- VOORKEURSRECHT
- GEMEENTEN
- PLANSCHADE
- NADEELCOMPENSATIE

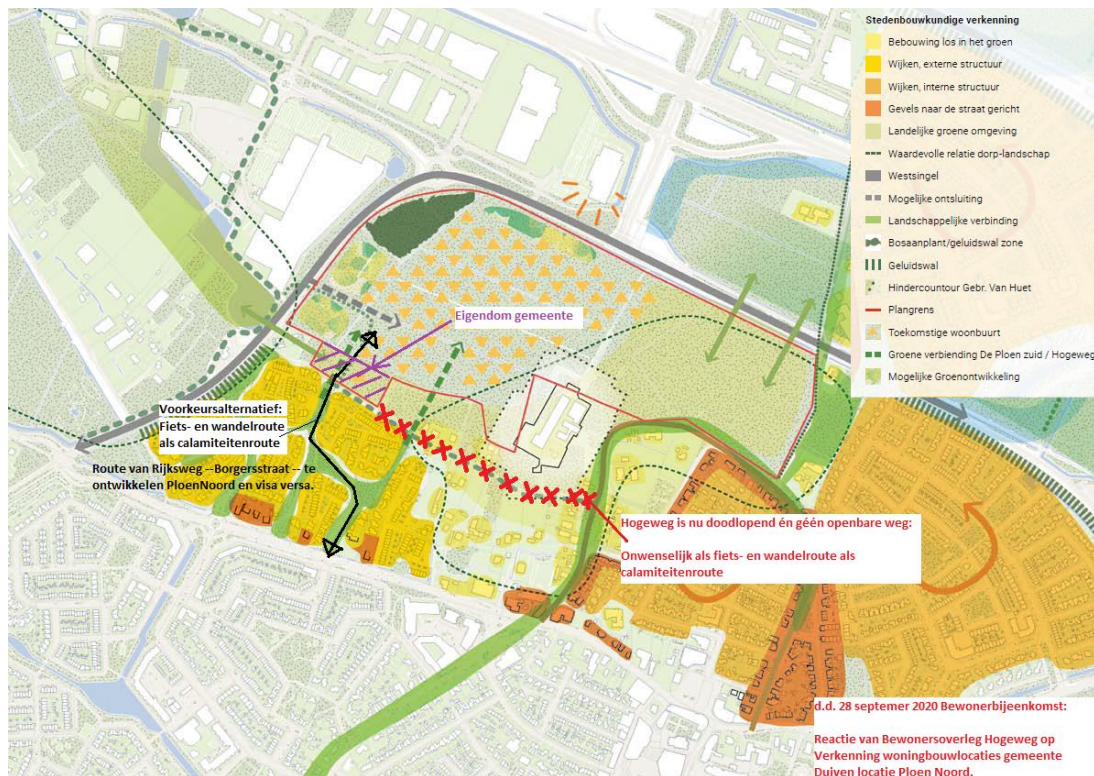
Rentmeester

register
DOBS
Beoordelen
Onderwerpen en
Beroepsadvies
Schiedwegvoering

Met name de grote historische waarde en de daarmee gepaard gaande kenmerkende uitstraling van het gebied rond de Hogeweg en de Ploen(straat), in combinatie met de hoge archeologische verwachtingswaarde, maken dat grote terughoudendheid geboden is om dit gebied als woningbouwlocatie aan te wijzen. Grootschalige woningbouw zal dit zeer karakteristieke deel van het dorp Duiven voorgoed veranderen. Cliënten zijn dan ook van mening dat de twee alternatieve woningbouwlocaties, te weten 'De Biezenkampen' en 'De Plakse Weide', veel beter geschikte alternatieven voor grootschalige woningbouw zouden zijn; locaties, waar in ieder geval een veel minder grote inbreuk op de karakteristieke omgeving zou worden gepleegd en veel minder van de uitstraling van het dorp Duiven zou verdwijnen.

Indien de gemeenteraad van Duiven toch zou besluiten de locatie 'De Ploen-Noord' als meest geschikte locatie voor woningbouw aan te wijzen, dan wensen mijn cliënten u reeds nu te wijzen op een aantal belangrijke zaken, die bij de verdere planuitwerking uw aandacht verdienen. In hoofdstuk 5.2. van het *Concept Verkeerskundige Verkenning*, zoals deze op de gemeentelijke website is te vinden, wordt melding gemaakt van de mogelijkheid van het gebruik van de Hogeweg als wandel/fietsroute en als mogelijke calamiteitenroute. De bewoners willen u er op wijzen dat de Hogeweg geen openbare weg is in de zin van de Wegenwet, maar louter een doodlopende weg, enkel bedoeld voor de ontsluiting van erven van de aanliggende bewoners. Daarenboven is de weg zelf grotendeels particulier eigendom van een aantal bewoners en wensen de bewoners de weg niet voor andere dan huidige gebruikdoeleinden (ontsluiting van hun erven) in te zetten. Ook is het onwenselijk dat het bestaande erf van Hogeweg 10 door doorgaand verkeer (fietsers e.a.) zou worden doorkruist. Voor de inzet van een calamiteitenroute is de Hogeweg, objectief gezien, functioneel volstrekt ongeschikt. Niet alleen is weg doodlopend, maar is de weg vooral erg smal, zodat groot materieel (bijv. hulpdiensten) grote problemen zouden ondervinden als zij van deze weg gebruik zouden (moeten) maken.

Het zou dan ook veel meer voor de hand liggen om in nieuw uit te werken plannen voor woningbouw een andere, beter passende oplossing op te nemen voor zowel een wandel-/fietsroute als voor een calamiteitenroute voor het gebied. De heer Nieuwenhuis heeft hiertoe tijdens de bewonersbijeenkomst d.d. 28 september 2020 reeds een tekening met concrete gedachten aan u ter hand gesteld, met onder andere een ontsluitingsroute via de Borgersstraat (Ploen-Zuid); graag verwijzen wij hiervoor naar onderstaande visualisatie.

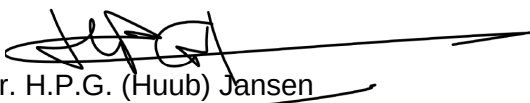

(visualisatie ontsluitingsroutes langzaam verkeer / calamiteitenroute)

In dergelijke plannen kan dan meteen aandacht worden geschonken aan een integrale oplossing van de bestaande ontsluitingsproblemen van enkele adressen rond de Hogeweg, waarbij recht gedaan kan worden aan enerzijds een veranderend wensbeeld van bereikbaarheid / kwaliteit en anderzijds het karakteristieke dorpse beeld van de Hogeweg en haar omgeving behouden kan blijven. Dat laatste zou een groot goed voor het dorp Duiven zijn.

De bewoners van de Hogeweg en omgeving hopen dat hun zienswijzen op de toekomstplannen van de gemeente Duiven door u naar behoren zullen worden meegenomen in de beoordeling en verdere uitwerking van de plannen. Uiteraard zijn zij desgewenst bereid hierop een nadere toelichting te geven of met u hierover nader van gedachten te wisselen.

Met vriendelijke groet,

mr. H.P.G. (Huub) Jansen

Onderwerp	Vaststelling bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven		
Ondertitel	De raad wordt gevraagd om het bestemmingsplan op het perceel Engsestraat 22 te wijzigen zodat de initiatiefnemer een extra vrijstaande woning kan bouwen op de plek waar nu nog een boerderij en schuur staat.		
Portefeuillehouder	Wethouder Goossen	Zaaknummer	Z/20/062306/201478686
Behandelend ambtenaar	Ole van Beers – o.vanbeers@1stroom.nl		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Kan de raad zich vinden in het wijzigen van het bestemmingsplan zodat de bouw van in totaal twee vrijstaande woningen mogelijk is?		
Historie	n.v.t.		
Termijn	De gemeenteraad moet binnen 12 weken na de termijn van inzagelegging een besluit nemen over het bestemmingsplan. Bij een besluit door de gemeenteraad op 10 november 2020 wordt voldaan aan bovengenoemde beslistermijn.		

Hamerstuk tijdens de raadsvergadering	10 november 2020
Behandeladvies	We adviseren dit voorstel als hamerstuk voor de eerstkomende raadsvergadering te agenderen. Er zijn geen zienswijzen ingediend op het voorliggende plan. Ook zijn er geen financiële consequenties verbonden aan het raadsvoorstel. Daarnaast neemt het totaal bebouwde oppervlak niet toe. De initiatiefnemer bouwt één vrijstaande woning op de plek waar nu al een woning staat. De tweede woning komt op de plek van de boerderij en de schuur. Het totaal aantal woningen neemt ook niet toe in de gemeente Duiven omdat één bouwtitel wordt overgeheveld van een andere locatie (Marnix Gijsenstraat). Daar is als gevolg van de overheveling geen plek voor 7, maar 6 woningen.

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Vaststelling bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven

Zaak- & documentnr. : Z/20/062306/201478686

Opsteller : Ole van Beers

Portefeuillehouder : Johannes Goossen

Team : Ruimtelijke Ontw.

Telefoonnr. 3352

Samenvatting

Het kavel aan de Engsestraat 22 te Duiven draagt momenteel de bestemming 'Wonen', waarop één vrijstaande woning is toegestaan. Initiatiefnemers willen de bestaande opstallen (boerderij en bijbehorende schuur) slopen en daarvoor in de plaats twee vrijstaande woningen realiseren. Om te voorzien in de realisatie van een tweede vrijstaande woning op het perceel aan de Engsestraat 22 beogen de initiatiefnemers een onbenutte bouwtitel aan de Marnix Gijsenstraat te verplaatsen naar het perceel aan de Engsestraat 22. Zodoende neemt het aantal woningen per saldo niet toe. Deze plannen zijn in strijd met het vigerende bestemmingsplan. Om te voorzien in deze mogelijkheden is er een bestemmingsplanwijziging ex. Artikel 3.1 Wro benodigd. Voorliggend bestemmingsplan 'Engsestraat 22, Duiven' voorziet in deze mogelijkheden.

Beslispunten

1. Het bestemmingsplan "Engsestraat 22, Duiven" als vervat in de bestandenset met planidentificatiecode NL.IMRO.0226.BPBUITENGEBIED024-VS01, met de bijbehorende documenten, langs elektronische weg en in analoge vorm, vast te stellen
2. Geen exploitatieplan vast te stellen als bedoeld in artikel 6.12 lid 1 en 2 Wet ruimtelijke ordening.

Aanleiding

Het ontwerpbestemmingsplan heeft gedurende zes weken ter inzage gelegen. Er zijn geen inhoudelijke zienswijzen kenbaar gemaakt tegen het ontwerpbestemmingsplan daarnaast zijn ook geen ambtshalve wijzigingen doorgevoerd. Vandaar wordt het plan nu ter ongewijzigde vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad.

Planning

Op grond van artikel 3.8, lid 1, onder e van de Wet ruimtelijke ordening beslist de gemeenteraad binnen twaalf weken na de termijn van terinzagelegging omtrent de vaststelling van het bestemmingsplan. Het ontwerpbestemmingsplan heeft t/m 2 september 2020 ter inzage gelegen. Bij een besluit door de gemeenteraad op 10 november 2020 wordt voldaan aan bovengenoemde beslistermijn.

Beoogd effect

De realisatie van twee vrijstaande woningen met bijgebouw op het perceel aan de Engsestraat 22 te Duiven planologisch mogelijk te maken.

Argumenten

1.1 Voorliggend initiatief is in overeenstemming met het gemeentelijk beleid;

Per saldo worden er met de uitvoering van dit project geen woningen aan de woningvoorraad van Duiven toegevoegd, aangezien de bestaande woning aan de Engsestraat 22 gesloopt wordt en een bouwtitel, welke sinds 2012 onbenut is gebleven, wordt verplaatst van de Marnix Gijsenstraat naar het kavel aan de Engsestraat. Er is daarmee geen sprake van een uitbreidingslocatie. Er wordt voorzien in de realisatie van twee woningen in het dure segment en voor de lokale behoefte gebouwd. De invulling van deze behoefte sluit aan bij de 'kwalitatieve behoefte' zoals verwoord in de Woonvisie 2025 Duiven. De woningen worden eveneens duurzaam en levensloopbestendig gerealiseerd.

1.2 Met de uitvoering van voorliggend initiatief neemt de bebouwde oppervlakte aan de Engsestraat 22 niet toe;

Momenteel is er op het perceel +-590m² aan bebouwing aanwezig (boerderij en bijbehorende schuur). Het bestemmingsplan voorziet in de realisatie van twee vrijstaande woningen met een maximale oppervlakte van 200m² per hoofdgebouw/woning en 75m² aan bijbehorende bouwwerken per woning. Dit komt neer op een gezamenlijke oppervlakte van 550m². Hierdoor is de in het bestemmingsplan bij recht toegestane maximale oppervlakte aan bebouwing minder dan het momenteel aanwezige.

1.3 Het voorliggende bestemmingsplan voldoet aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening.

De ruimtelijke aanvaardbaarheid van de beoogde ontwikkeling is getoetst aan het ruimtelijke beleid en verschillende omgevings- en milieuaspecten. Deze motivering is opgenomen in de plantoelichting en onderliggende stukken (**bijlage 1/5**). Hieruit blijkt dat voorliggend initiatief ruimtelijk aanvaardbaar is en in overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening.

1.4 Er zijn geen zienswijzen ingediend tijdens de ontwerpfase;

Het ontwerpbestemmingsplan heeft voor iedereen zes weken ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn zijn geen inhoudelijke zienswijzen kenbaar gemaakt. Het plan wordt daarmee gereed geacht voor vaststelling.

2.1 Het kostenverhaal is anderszins verzekerd;

Op 14 juli is er een anterieure overeenkomst met de initiatiefnemers gesloten waarin het kostenverhaal voor dit project is verzekerd.

Kanttekeningen

1.1 Rechtsbescherming tegen vaststelling bestemmingsplan

Tegen het besluit tot gewijzigde vaststelling is nog beroep mogelijk bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Nu ten aanzien van het ontwerpbestemmingsplan geen zienswijzen zijn ingediend, bestaat de mogelijkheid van beroep enkel voor een belanghebbende die aantoont daartoe redelijkerwijs niet in staat te zijn geweest.

Financiële paragraaf

De kosten voor de bestemmingsplanprocedure en mogelijke planschadeposten komen geheel voor rekening van de initiatiefnemer. De kosten voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor het vaststellen van een bestemmingsplan worden op basis van de legesverordening op initiatiefnemer verhaald. Daarnaast worden er heffingen bovenwijkse voorzieningen verhaald op de initiatiefnemers zoals verankerd in de Structuurvisie Duiven

2015. Deze bepalingen zijn vastgelegd een met de initiatiefnemers gesloten anterieure overeenkomst.

Participatie en communicatie

Na uw besluit om het bestemmingsplan "Engsestraat 22, Duiven" vast te stellen, wordt het vaststellingsbesluit gepubliceerd in de Staatscourant en het Gemeenteblad en wordt in de Duiven Post een korte verwijzing opgenomen. Daarnaast wordt het plan digitaal beschikbaar gesteld op de landelijke voorziening www.ruimtelijkeplannen.nl. Het vastgestelde plan wordt vervolgens voor een periode van zes weken ter inzage gelegd. De dag na publicatie is het binnen zes weken mogelijk beroep in te stellen bij de Afdeling Bestuursrecht van de Raad van State.

Intergemeentelijke samenwerking

n.v.t.

Bijlagen

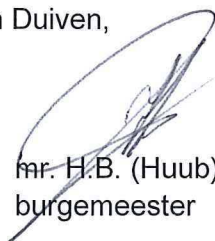
1 - 201467555	<i>bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven - Toelichting</i>
2 - 201467558	<i>bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven - Regels</i>
3 - 201467559	<i>bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven - Bijlage bij de Regels</i>
4 - 201467564	<i>bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven - Bijlage bij de Toelichting</i>
5 - 201467572	<i>bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven - Verbeelding 1+2</i>
6 - 201479000	<i>Concept-raadsbesluit vaststelling bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven</i>

Duiven, 6 oktober 2020.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

RAADSVORSTEL

Onderwerp : Vaststelling bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven

Zaak- & documentnr. : Z/20/062306/201478686

Opsteller : Ole van Beers

Portefeuillehouder : Johannes Goossen

Team : Ruimtelijke Ontw.

Telefoonnr. 3352

Samenvatting

Het kavel aan de Engsestraat 22 te Duiven draagt momenteel de bestemming 'Wonen', waarop één vrijstaande woning is toegestaan. Initiatiefnemers willen de bestaande opstallen (boerderij en bijbehorende schuur) slopen en daarvoor in de plaats twee vrijstaande woningen realiseren. Om te voorzien in de realisatie van een tweede vrijstaande woning op het perceel aan de Engsestraat 22 beogen de initiatiefnemers een onbenutte bouwtitel aan de Marnix Gijsenstraat te verplaatsen naar het perceel aan de Engsestraat 22. Zodoende neemt het aantal woningen per saldo niet toe. Deze plannen zijn in strijd met het vigerende bestemmingsplan. Om te voorzien in deze mogelijkheden is er een bestemmingsplanwijziging ex. Artikel 3.1 Wro benodigd. Voorliggend bestemmingsplan 'Engsestraat 22, Duiven' voorziet in deze mogelijkheden.

Beslispunten

1. Het bestemmingsplan "Engsestraat 22, Duiven" als vervat in de bestandenset met planidentificatiecode NL.IMRO.0226.BPBUITENGEBIED024-VS01, met de bijbehorende documenten, langs elektronische weg en in analoge vorm, vast te stellen
2. Geen exploitatieplan vast te stellen als bedoeld in artikel 6.12 lid 1 en 2 Wet ruimtelijke ordening.

Aanleiding

Het ontwerpbestemmingsplan heeft gedurende zes weken ter inzage gelegen. Er zijn geen inhoudelijke zienswijzen kenbaar gemaakt tegen het ontwerpbestemmingsplan daarnaast zijn ook geen ambtshalve wijzigingen doorgevoerd. Vandaar wordt het plan nu ter ongewijzigde vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad.

Planning

Op grond van artikel 3.8, lid 1, onder e van de Wet ruimtelijke ordening beslist de gemeenteraad binnen twaalf weken na de termijn van terinzagelegging omtrent de vaststelling van het bestemmingsplan. Het ontwerpbestemmingsplan heeft t/m 2 september 2020 ter inzage gelegen. Bij een besluit door de gemeenteraad op 10 november 2020 wordt voldaan aan bovengenoemde beslistermijn.

Beoogd effect

De realisatie van twee vrijstaande woningen met bijgebouw op het perceel aan de Engsestraat 22 te Duiven planologisch mogelijk te maken.

Argumenten

1.1 Voorliggend initiatief is in overeenstemming met het gemeentelijk beleid;

Per saldo worden er met de uitvoering van dit project geen woningen aan de woningvoorraad van Duiven toegevoegd, aangezien de bestaande woning aan de Engsestraat 22 gesloopt wordt en een bouwtitel, welke sinds 2012 onbenut is gebleven, wordt verplaatst van de Marnix Gijsenstraat naar het kavel aan de Engsestraat. Er is daarmee geen sprake van een uitbreidingslocatie. Er wordt voorzien in de realisatie van twee woningen in het dure segment en voor de lokale behoefte gebouwd. De invulling van deze behoefte sluit aan bij de 'kwalitatieve behoefte' zoals verwoord in de Woonvisie 2025 Duiven. De woningen worden eveneens duurzaam en levensloopbestendig gerealiseerd.

1.2 Met de uitvoering van voorliggend initiatief neemt de bebouwde oppervlakte aan de Engsestraat 22 niet toe;

Momenteel is er op het perceel +-590m² aan bebouwing aanwezig (boerderij en bijbehorende schuur). Het bestemmingsplan voorziet in de realisatie van twee vrijstaande woningen met een maximale oppervlakte van 200m² per hoofdgebouw/woning en 75m² aan bijbehorende bouwwerken per woning. Dit komt neer op een gezamenlijke oppervlakte van 550m². Hierdoor is de in het bestemmingsplan bij recht toegestane maximale oppervlakte aan bebouwing minder dan het momenteel aanwezige.

1.3 Het voorliggende bestemmingsplan voldoet aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening.

De ruimtelijke aanvaardbaarheid van de beoogde ontwikkeling is getoetst aan het ruimtelijke beleid en verschillende omgevings- en milieuaspecten. Deze motivering is opgenomen in de plantoelichting en onderliggende stukken (**bijlage 1/5**). Hieruit blijkt dat voorliggend initiatief ruimtelijk aanvaardbaar is en in overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening.

1.4 Er zijn geen zienswijzen ingediend tijdens de ontwerpfase;

Het ontwerpbestemmingsplan heeft voor iedereen zes weken ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn zijn geen inhoudelijke zienswijzen kenbaar gemaakt. Het plan wordt daarmee gereed geacht voor vaststelling.

2.1 Het kostenverhaal is anderszins verzekerd;

Op 14 juli is er een anterieure overeenkomst met de initiatiefnemers gesloten waarin het kostenverhaal voor dit project is verzekerd.

Kanttekeningen

1.1 Rechtsbescherming tegen vaststelling bestemmingsplan

Tegen het besluit tot gewijzigde vaststelling is nog beroep mogelijk bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Nu ten aanzien van het ontwerpbestemmingsplan geen zienswijzen zijn ingediend, bestaat de mogelijkheid van beroep enkel voor een belanghebbende die aantoont daartoe redelijkerwijs niet in staat te zijn geweest.

Financiële paragraaf

De kosten voor de bestemmingsplanprocedure en mogelijke planschadeposten komen geheel voor rekening van de initiatiefnemer. De kosten voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor het vaststellen van een bestemmingsplan worden op basis van de legesverordening op initiatiefnemer verhaald. Daarnaast worden er heffingen bovenwijkse voorzieningen verhaald op de initiatiefnemers zoals verankerd in de Structuurvisie Duiven

2015. Deze bepalingen zijn vastgelegd een met de initiatiefnemers gesloten anterieure overeenkomst.

Participatie en communicatie

Na uw besluit om het bestemmingsplan “Engsestraat 22, Duiven” vast te stellen, wordt het vaststellingsbesluit gepubliceerd in de Staatscourant en het Gemeentebled en wordt in de Duiven Post een korte verwijzing opgenomen. Daarnaast wordt het plan digitaal beschikbaar gesteld op de landelijke voorziening www.ruimtelijkeplannen.nl. Het vastgestelde plan wordt vervolgens voor een periode van zes weken ter inzage gelegd. De dag na publicatie is het binnen zes weken mogelijk beroep in te stellen bij de Afdeling Bestuursrecht van de Raad van State.

Intergemeentelijke samenwerking

n.v.t.

Bijlagen

1 - 201467555	<i>bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven - Toelichting</i>
2 - 201467558	<i>bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven - Regels</i>
3 - 201467559	<i>bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven - Bijlage bij de Regels</i>
4 - 201467564	<i>bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven - Bijlage bij de Toelichting</i>
5 - 201467572	<i>bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven - Verbeelding 1+2</i>
6 - 201479000	<i>Concept-raadsbesluit vaststelling bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven</i>

Duiven, 6 oktober 2020.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

RAADSBSLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/20/062306/201479000

Datum besluitvorming : 10 november 2020

Onderwerp : Vaststelling bestemmingsplan Engsestraat 22 Duiven

Samenvatting

Het kavel aan de Engsestraat 22 te Duiven draagt momenteel de bestemming 'Wonen', waarop één vrijstaande woning is toegestaan. Initiatiefnemers willen de bestaande opstallen (boerderij en bijbehorende schuur) slopen en daarvoor in de plaats twee vrijstaande woningen realiseren. Om te voorzien in de realisatie van een tweede vrijstaande woning op het perceel aan de Engsestraat 22 beogen de initiatiefnemers een onbenutte bouwtitel aan de Marnix Gijsenstraat te verplaatsen naar het perceel aan de Engsestraat 22. Zodoende neemt het aantal woningen per saldo niet toe. Deze plannen zijn in strijd met het vigerende bestemmingsplan. Om te voorzien in deze mogelijkheden is er een bestemmingsplanwijziging ex. Artikel 3.1 Wro benodigd. Voorliggend bestemmingsplan 'Engsestraat 22, Duiven' voorziet in deze mogelijkheden.

De raad besluit

1. Het bestemmingsplan "Engsestraat 22, Duiven" als vervat in de bestandenset met planidentificatiecode NL.IMRO.0226.BPBUITENGEBIED024-VS01, met de bijbehorende documenten, langs elektronische weg en in analoge vorm, vast te stellen
2. Geen exploitatieplan vast te stellen als bedoeld in artikel 6.12 lid 1 en 2 Wet ruimtelijke ordening.

de griffier,

de voorzitter,

drs. W.R. (Wouter) Bosch

mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Inhoudsopgave

Toelichting	5
Hoofdstuk 1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 De bij het plan behorende stukken	5
1.3 Ligging van het plangebied	5
1.4 Huidige planologische situatie	6
1.5 Leeswijzer	9
Hoofdstuk 2 De huidige situatie	10
2.1 Plangebied en omgeving	10
Hoofdstuk 3 Planbeschrijving	12
3.1 Ontwikkeling	12
3.2 Verkeer en parkeren	13
Hoofdstuk 4 Beleidskader	14
4.1 Rijksbeleid	14
4.2 Provinciaal beleid	15
4.3 Gemeentelijk beleid	17
Hoofdstuk 5 Milieu- en omgevingsaspecten	22
5.1 Geluid (Wet geluidhinder)	22
5.2 Bodemkwaliteit	23
5.3 Luchtkwaliteit	24
5.4 Externe veiligheid	26
5.5 Milieuzonering	29
5.6 Ecologie	33
5.7 Archeologie & cultuurhistorie	34
5.8 Besluit milieueffectrapportage	37
Hoofdstuk 6 Waterparagraaf	39
6.1 Vigerend beleid	39
6.2 Waterparagraaf	40
Hoofdstuk 7 Juridisch bestuurlijke aspecten	43
7.1 Inleiding	43
7.2 Opzet van de regels	43
7.3 Verantwoording van de regels	44
Hoofdstuk 8 Economische uitvoerbaarheid	46
Hoofdstuk 9 Vooroverleg, Inspraak en Zienswijze	47
9.1 Vooroverleg	47
9.2 Inspraak	47
9.3 Zienswijzen	47

Toelichting

Hoofdstuk 1

Inleiding

1.1 Aanleiding

Aan de Engsestraat 22 in het buurtschap De Eng, ten noorden van de kern Duiven, bevindt zich een woonperceel met daarop een vrijstaande woning met bijgebouw. Initiatiefnemer is voornemens de bestaande bebouwing te slopen en te vervangen door twee nieuwe woningen met bijgebouwen en bijbehorende voorzieningen. Initiatiefnemer is daarnaast in het bezit van de kavel Marnix Gijsenstraat ongenummers. Ter plaatse kunnen op basis van het ter plaatse geldende bestemmingsplan nog twee woningen worden gerealiseerd. Om het toevoegen van een woning aan de Engsestraat 22 mogelijk maken, wordt één bouwtitel van het perceel Marnix Gijsenstraat ongenummerd overgeheveld naar het perceel Engsestraat 22. Per saldo is er daarmee geen sprake van het toevoegen van een woning binnen de gemeente Duiven.

Op basis van de bouw- en gebruiksmogelijkheden van het geldende bestemmingsplan is enkel het bestaande aantal woningen toegestaan aan de Engsestraat 22 in Duiven. Om de gewenste ontwikkeling planologisch mogelijk te maken, is een bestemmingsplan herziening vereist. Voorliggend bestemmingsplan voorziet hierin en toont aan dat de ontwikkeling in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening.

1.2 De bij het plan behorende stukken

Het bestemmingsplan "Engsestraat 22, Duiven" bestaat uit de volgende stukken:

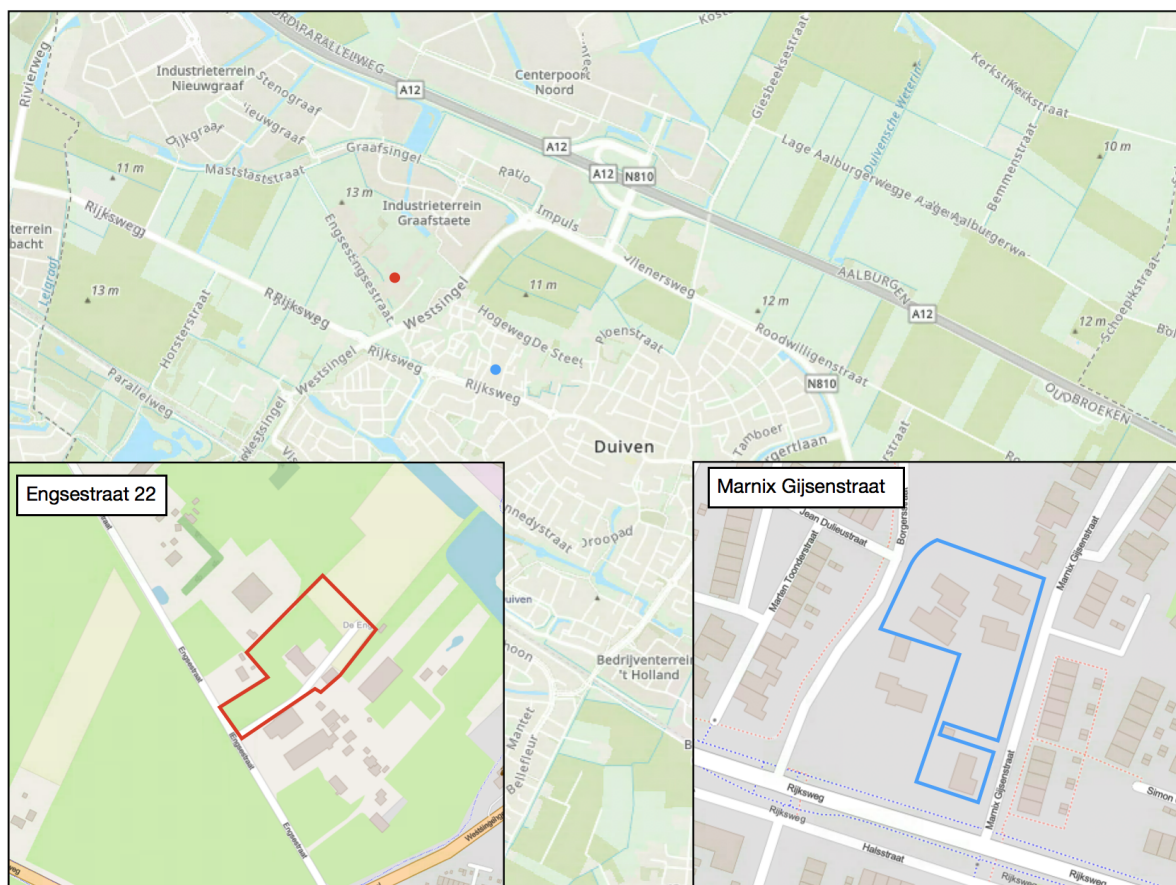
- regels;
- verbeelding (NL.IMRO.0226.BPBUITENGEBIED024-0000)

Op de verbeelding zijn de bestemmingen van de in het plan begrepen gronden aangegeven. In de regels zijn voorschriften opgenomen die noodzakelijk worden geacht voor een juiste ontwikkeling en beheer van het plangebied. De toelichting (met bijbehorende bijlagen) vergezelt het plan. Hierin zijn de aan het plan ten grondslag liggende uitgangspunten en onderzoeken weergegeven. De volgende bijlagen zijn bij deze toelichting opgenomen.

- Bijlage 1 Landschappelijke inpassing
- Bijlage 2 Akoestisch onderzoek wegverkeerslawaaï
- Bijlage 3 Verkennend bodemonderzoek;
- Bijlage 4 Akoestisch onderzoek industrielawaai;
- Bijlage 5 Stikstofberekening Aeriusscalculator
- Bijlage 6 Quicksan flora en fauna:
- Bijlage 7 Archeologisch bureau- en verkennend veldonderzoek;
- Bijlage 8 Archeologisch proefsleuvenonderzoek.

1.3 Ligging van het plangebied

Het plangebied bestaat uit twee deelgebieden. Eén deelgebied ligt aan de Engsestraat 22 in het buurtschap De Eng, ten noorden van de kern Duiven. Het deelgebied is kadastraal bekend als Duiven, sectie H, nummers 1895 en 1896. Het tweede deelgebied betreft de gronden aan en rondom de Marnix Gijsenstraat ongenummerd waar één bouwtitel voor de bouw van een woning verwijderd dient te worden. Het deelgebied is kadastraal bekend als Duiven, sectie A, nummers 2509-2516 en 2518. In afbeelding 1.1 is de indicatieve ligging van het plangebied ten opzichte van de kern Duiven en de directe omgeving weergegeven. Deelgebied Engsestraat 22 is met rode stip/ lijn weergegeven. Deelgebied Marnix Gijsenstraat ongenummerd is met blauwe stip/lijn weergegeven.

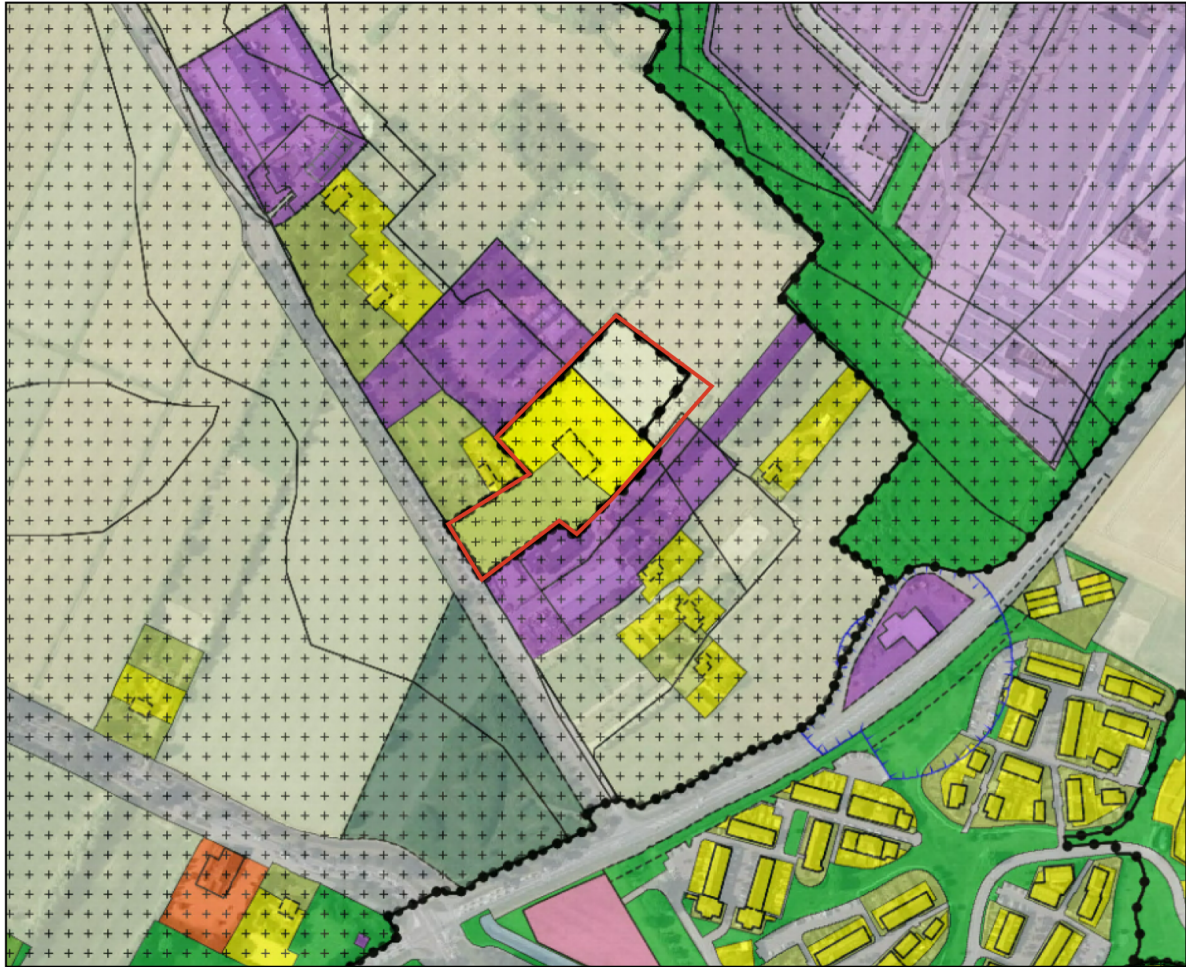
Afbeelding 1.1: Ligging plangebied (Bron: Arcgis)

1.4 Huidige planologische situatie

1.4.1 Deelgebied Engsestraat 22

1.4.1.1 Algemeen

Het deelgebied Engsestraat 22 ligt binnen de begrenzing van bestemmingsplan "Buitengebied 2013" (op 1 juni 2015 door de gemeenteraad vastgesteld), "Reparatieplan Buitengebied 2013" (op 20 november 2018 door de gemeenteraad vastgesteld) en bestemmingsplan "Veegplan Duiven 2017" (op 3 juli 2018 door de gemeenteraad vastgesteld). In afbeelding 1.2 is een uitsnede van de geldende bestemmingsplannen weergegeven. Het deelgebied is met rode lijn weergegeven.

Afbeelding 1.2: Uitsnede geldend bestemmingsplan (Bron: Ruimtelijkeplannen.nl)

1.4.1.2 Beschrijving bestemmingen en aanduidingen

Algemeen

Het deelgedied is bestemd als 'Agrarisch', 'Tuin' en 'Wonen - 1'. In de woonbestemming en een de bouwaanduiding 'vrijstaand' opgenomen. Daarnaast gelden de dubbelbestemmingen 'Waarde - Hoge archeologische verwachting', 'Waarde - Landschap' en 'Waarde - Oude dijken en historische dorpslinten' en 'Waarde - Terrein van archeologische waarde'.

Agrarisch

De voor 'Agrarisch' aangewezen gronden zijn bestemd voor de uitoefening van een grondgebonden agrarisch bedrijf of grondgebonden veehouderij, hobbymatige weidegang, agrarisch natuurbeheer met bijbehorende bouwwerken en voorzieningen.

Tuin

De voor 'Tuin' aangewezen gronden zijn bestemd voor tuinen en verhardingen bij de op de aangrenzende gronden gelegen woningen, met bijbehorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde. Op gronden met de bestemming 'Tuin' mogen enkel uitbouwen in de vorm van erkers bij de op de aangrenzende gronden gelegen woningen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde worden gebouwd.

Wonen - 1

De voor 'Wonen - 1' aangewezen gronden zijn bestemd voor het bestaande aantal woning, waarbij ter plaatse van de aanduiding 'vrijstaand' geldt dat een vrijstaand woning is toegestaan met daarbij aan huis verbonden beroepen, mantelzorg en het houden van een kleinschalig kampeerterrein.

Waarde - Hoge archeologische verwachting

De voor 'Waarde – Hoge archeologische verwachting' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.

Waarde - Landschap

De voor Waarde - Landschap aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de bescherming, instandhouding en versterking van de aardkundige waarden, openheid en het verkavelingspatroon.

Waarde - Oude dijken en historische dorpslinten

De voor 'Waarde – Oude dijken en historische dorpslinten' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.

Waarde - Terrein van archeologische waarde

De voor 'Waarde - Terrein van archeologische waarde' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.

1.4.2 Deelgebied Marnix Gijsenstraat ongenummerd en omliggende gronden

1.4.2.1 Algemeen

Het deelgebied Marnix Gijsenstraat ongenummerd en omliggende gronden ligt binnen de begrenzing van bestemmingsplan "De Ploen-Zuid, 2de fase" (op 5 juli 2010 door de gemeenteraad vastgesteld). In afbeelding 1.3 is een uitsnede van het geldende bestemmingsplan weergegeven. Het deelgebied is met rode lijn weergegeven.

Afbeelding 1.3: Uitsnede geldend bestemmingsplan (Bron: Ruimtelijkeplannen.nl)

Afbeelding 1.3: Uitsnede geldend bestemmingsplan (Bron: Ruimtelijkeplannen.nl)

1.4.2.2 Beschrijving bestemmingen en aanduidingen

Algemeen

De gronden van het deelgebied zijn bestemd als 'Wonen' met een bouwvlak, de bouwaanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 2', maatvoeringsaanduidingen 'maximum goothoogte: 7m' en 'maximum bouwhoogte: 10m' en figuur 'gevellijn'.

Wonen

De voor 'Wonen' aangewezen gronden zijn onder meer bestemd voor vrijstaande woningen ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 2', aan huis verbonden beroepen, bijbehorende voorzieningen en bijbehorende bouwwerken. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 2' mogen maximaal 7 vrijstaande woningen worden gebouwd, waarbij geldt dat deze binnen het bouwvlak moeten worden gebouwd.

1.4.3 Strijdigheid

Het realiseren van twee vrijstaande woningen aan de Engsestraat 22 is niet in overeenstemming met de bouw en gebruiksregels van het ter plaatse geldende bestemmingsplan. Binnen de huidige woonbestemming is namelijk maximaal 1 woning toegestaan. Om toe te staan dat een extra woning aan de Engsestraat 22 wordt gerealiseerd, wordt één bouwtitel aan de Marnix Gijsenstraat verwijderd. Dit wordt gedaan door ter plaatse van de huidige bouwaanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 2' op te nemen dat nog slecht 6 woningen mogen worden gebouwd.

Een herziening van het bestemmingsplan is noodzakelijk om de gewenste ontwikkeling mogelijk te maken. Voorliggend bestemmingsplan voorziet hierin.

1.5 Leeswijzer

De plantoelichting geeft een toelichting op het bestemmingsplan, maar maakt geen deel uit van het juridisch bindende deel van het bestemmingsplan. De plantoelichting bevat achtereenvolgens de volgende hoofdstukken:

Hoofdstuk 1 Inleiding

Hoofdstuk 2 De huidige situatie

Hoofdstuk 3 Planbeschrijving

Hoofdstuk 4 Beleidskader

Hoofdstuk 5 Milieu- en omgevingsaspecten

Hoofdstuk 6 Waterparagraaf

Hoofdstuk 7 Juridisch bestuurlijke aspecten

Hoofdstuk 8 Economische uitvoerbaarheid

Hoofdstuk 9 Vooroverleg, Inspraak en Zienswijze

Hoofdstuk 2 De huidige situatie

Het perceel aan de Marnix Gijsenstraat ongenummerd en omliggende gronden wordt meegenomen in voorliggend bestemmingsplan, zodat het verwijderen van de bouwtitel ter plaatse ook in planologische zin geborgd is. Aangezien er aan de Marnix Gijsenstraat feitelijk geen ontwikkelingen plaatsvinden, wordt in het vervolg van deze toelichting voornamelijk op het perceel Engsestraat 22 en de daar gewenste ontwikkeling ingegaan. In de hier opvolgende hoofdstukken wordt het perceel Engsestraat 22 dan ook aangeduid als plangebied.

2.1 Plangebied en omgeving

Het plangebied ligt aan de Engsestraat 22, in het buurtschap De Eng, ten noorden van de kern Duiven. Het plangebied grenst aan de noordoostelijke zijde aan een onbebouwd perceel dat in gebruik is als parkeervoorziening, aan zuidoostelijke zijde aan het bedrijfsperceel Engsestraat 20-20a en een stuk braakliggend terrein, aan zuidwestelijke zijde aan de Engsestraat en aan noordwestelijke zijde aan het woonperceel Engsestraat 22a en bedrijfsperceel Engsestraat 22b.

Het plangebied is grotendeels onbebouwd. De bebouwing bestaat uit een vrijstaande woning van circa 430 m² en een vrijstaand bijgebouw met een oppervlakte van circa 160 m². In totaal is er dan ook circa 590 m² aan bebouwing in het plangebied aanwezig. Het plangebied wordt met een onverharde in- en uitrit op de Engsestraat ontsloten. In afbeelding 2.1 is de huidige situatie op een luchtfoto weergegeven. Afbeelding 2.2 bevat een wegaanzicht vanaf de Engsestraat.

Afbeelding 2.1 Huidige situatie (Bron luchtfoto: Provincie Gelderland)

Afbeelding 2.2 Huidige situatie vanaf Engsestraat (Bron: Google Streetview)

Hoofdstuk 3 Planbeschrijving

3.1 Ontwikkeling

3.1.1 Algemeen

Het voornemen bestaat de bestaande bebouwing aan de Engsestraat 22 te slopen en ter plaatse twee vrijstaande woningen met bijbehorende bouwwerken te realiseren. De woningen hebben een maximum oppervlakte van 200 m² en een maximum bouwhoogte van 9,9 meter. Per woning wordt een aangebouwd bijbehorend bouwwerk van maximaal 75 m² gerealiseerd. De voorgenomen ontwikkeling voorziet dan ook in de kaders voor het realiseren van maximaal 550 m² aan bebouwing.

Het nieuwe erf wordt landschappelijk ingepast. In de komende subparagraaf wordt nader op de landschappelijke inpassing ingegaan.

3.1.2 Landschappelijke inpassing

Het plangebied ligt in het kommenlandschap, dat zich kenmerkt door rechte wegen, bomenrijen, grootschalige boerderijen met erfbeplanting als eilandjes in de open ruimte. Houtsingels aan de perceelsranden, solitairen rondom de woning, siertuin met hagen en boomgaarden en een accentuering van het erf zijn streefelementen bij de inrichting van de percelen.

Bij de inrichting van het plangebied ligt het 'zwaartepunt' bij het erf aan de voorzijde van de twee woningen. Deze ruimte vormt het erf in aansluiting op beide woningen. De entrees van beide woningen liggen in aansluiting op deze ruimte, evenals de parkeerruimte en toegangen tot de beide garages. Ook vormt een gesnoeide hagenstructuur met sierbeplanting onderdeel van dit erfgebied. Aan de noordoostzijde wordt het erfgedeelte afgesloten door een lage struweelhaag met een rij essen waardoor het geheel op gaat in het omliggend landschap.

Vanaf de Engsestraat loopt een informele toegangsweg, via een landelijk hekwerk, naar de woningen waardoor er privacy ontstaat vanaf de openbare weg. De toegangsweg wordt begeleidt door een rij essen aan de noordwestzijde van de weg, welke halverwege overgaat in een rij essen naar de zuidoostzijde. Langs de perceelsgrenzen worden hout- en/of windsingels voorgesteld, grasweiden met solitaire bomen vullen de grote ruimtes rondom de woningen.

In afbeelding 3.1 is een uitsnede van de erfinrichtingstekening weergegeven.

Afbeelding 3.1 Uitsnede erfinrichtingstekening (Bron: Groenplan)

3.2 Verkeer en parkeren

3.2.1 Algemeen

Bij het opstellen van bestemmingsplannen moet rekening worden gehouden met de parkeerbehoefte en verkeersgeneratie die ontstaat door een nieuwe ontwikkeling. Hiertoe kunnen berekeningen worden uitgevoerd op basis van de publicatie 'Toekomstbestendig parkeren, publicatie 381 (december 2018)' van het CROW en de 'Parkeernormennota Duiven'.

Voor de voorgenomen ontwikkeling wordt uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- Functie: wonen, koop, huis, vrijstaand/ groot
- Verstedelijkingsgraad: niet stedelijk
- Stedelijke zone: buitengebied
- Parkeerbehoefte (per woning): 2,4
- Verkeersgeneratie (per woning): minimaal 7,0 en maximaal 7,8

3.2.2 Parkeren

In voorliggend geval worden twee grote, vrijstaande woningen gerealiseerd. Op basis van de 'Parkeernormennota Duiven' is de parkeerbehoefte per woning 2,4 parkeerplaats. De totale parkeerbehoefte is dan ook 5 parkeerplaatsen. Zoals uit afbeelding 3.1 blijkt, is er voldoende ruimte op het erf om 5 parkeerplaatsen te realiseren.

3.2.3 Verkeer

De twee woningen worden via een nieuwe ontsluitingsweg op de Engsestraat ontsloten. Per saldo voorziet voorliggend bestemmingsplan in het toevoegen van één woning aan de Engsestraat. De extra verkeersgeneratie als gevolg van het toevoegen van de woning bedraagt gemiddeld 7,4 verkeersbewegingen per etmaal. De Engsestraat kan deze beperkte toename aan verkeersbewegingen veilig en eenvoudig afwikkelen. Geconcludeerd wordt dat er vanuit verkeerskundig oogpunt geen bezwaren zijn tegen de in dit plan besloten ontwikkelingen.

Hoofdstuk 4 Beleidskader

4.1 Rijksbeleid

4.1.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

4.1.1.1 Algemeen

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte vastgesteld. De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) geeft een totaalbeeld van het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid op rijksniveau en heeft de Nota Ruimte, de Structuurvisie Randstad 2040, de Nota Mobiliteit, de Mobiliteits Aanpak en de Structuurvisie voor de Snelwegomgeving vervangen. Tevens vervangt het een aantal ruimtelijke doelen en uitspraken in onder andere de Agenda Landschap en de Agenda Vitaal Platteland. Daarmee wordt de SVIR het kader voor thematische of gebiedsgerichte uitwerkingen van rijksbeleid met ruimtelijke consequenties.

4.1.1.2 Rijksdoelen en regionale opgaven

In de SVIR heeft het Rijk drie rijksdoelen om Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig te houden voor de middellange termijn (2028):

- Het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
- Het verbeteren, instandhouden en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
- Het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

Voor de drie rijksdoelen worden de 13 onderwerpen van nationaal belang benoemd. Hiermee geeft het Rijk aan waarvoor het verantwoordelijk is en waarop het resultaten wil boeken. Buiten deze nationale belangen hebben decentrale overheden beleidsvrijheid.

De drie hoofddoelen van het ruimtelijk en mobiliteitsbeleid kennen nationale opgaven die regionaal neerslaan. Opgaven van nationaal belang in Oost-Nederland (de provincies Gelderland en Overijssel) zijn:

- Het waar nodig verbeteren van de internationale achterlandverbindingen (weg, spoor en vaarwegen) die door Oost Nederland lopen. Dit onder andere ten behoeve van de mainports Rotterdam en Schiphol;
- Het formuleren van een integrale strategie voor het totale rivierengebied van Maas en Rijn (Waal, Neder-Rijn, Lek en de IJssel, deelprogramma rivieren van het Deltaprogramma) en de IJsselvechtdelta (deelprogramma's zoet water en rivieren) voor waterveiligheid in combinatie met bereikbaarheid, ruimtelijke kwaliteit, natuur, economische ontwikkeling en woningbouw;
- Het tot stand brengen en beschermen van de (herijkte) EHS, inclusief de Natura 2000 gebieden (zoals de Veluwe);
- Het robuust en compleet maken van het hoofdenrgienetwerk (380 kV), onder andere door het aanwijzen van het tracé voor aansluiting op het Duitse hoogspanningsnet.

4.1.1.3 Ladder voor duurzame verstedelijking

In de SVIR is de ladder voor duurzame verstedelijking geïntroduceerd. Deze ladder is per 1 oktober 2012 als motiveringseis in het Besluit ruimtelijke ordening (artikel 3.1.6, lid 2) opgenomen. Op 1 juli 2017 is de Ladder in het Besluit ruimtelijke ordening gewijzigd. Aanleiding voor de wijziging waren de in de praktijk gesignaleerde knelpunten bij de uitvoering van de Ladder en de wens om te komen tot een vereenvoudigd en geoptimaliseerd instrument.

Doel van de ladder voor duurzame verstedelijking is een goede ruimtelijke ordening door een optimale benutting van de ruimte in stedelijke gebieden. Hierbij geldt een motiveringsvereiste voor het bevoegd gezag als nieuwe stedelijke ontwikkelingen planologisch mogelijk worden gemaakt.

Om een ontwikkeling adequaat te kunnen toetsen aan de ladder is het noodzakelijk inzicht te geven in de begrippen 'bestaand stedelijk gebied' en 'stedelijke ontwikkeling'.

In de Bro zijn in artikel 1.1.1 definities opgenomen voor:

bestaand stedelijk gebied: 'bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur'.

stedelijke ontwikkeling: 'ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen.'

4.1.2 Toetsing van het initiatief aan het rijksbeleid

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte laat zich niet specifiek uit over dergelijke lokale ontwikkelingen. De voorgenomen ontwikkeling raakt geen rijksbelangen als opgenomen in de structuurvisie.

Op 1 juli 2017 is de gewijzigde ladder in werking getreden. Het begrip stedelijke ontwikkeling: (ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen) is niet gewijzigd. Wat betreft de 'Ladder voor duurzame verstedelijking' wordt opgemerkt dat deze van toepassing is bij 'nieuwe stedelijke ontwikkelingen' (3.1.6 Bro). Er zijn inmiddels meerdere gerechtelijke uitspraken geweest over deze begripsdefinitie.

Op het realiseren van woningen in ondermeer de uitspraak ABRvS 16 september 2015; ECLI:NL:RVS:2015:2921 van toepassing. Uit deze uitspraak blijkt dat het realiseren van 11 woningen niet wordt gezien als stedelijke ontwikkeling als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid, aanhef en onder i, Bro. In voorliggend geval is de ladder voor duurzame verstedelijking dan ook niet van toepassing aangezien per saldo geen sprake is van een planologische toevoeging van woningen. Geconcludeerd wordt dat er geen sprake is van strijd met het rijksbeleid.

4.2 Provinciaal beleid

Het provinciaal beleid is in verschillende plannen verwoord. Het belangrijkste provinciale plan is de provinciale omgevingsvisie, die is verankerd in de provinciale omgevingsverordening.

4.2.1 Omgevingsvisie Gelderland

4.2.1.1 Algemeen

De provincie Gelderland heeft een integraal provinciaal beleidsplan, de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland. De Provinciale Staten van Gelderland heeft de Omgevingsvisie op 19 december 2018 vastgesteld.

In de Omgevingsvisie heeft de provincie twee doelen gedefinieerd die de rol en kerntaken van de provincie als middenbestuur benadrukken. De doelen zijn:

1. een duurzame economische structuurversterking;
2. het borgen van de kwaliteit en de veiligheid van onze leefomgeving.

Deze doelen versterken elkaar en kunnen niet los van elkaar gezien worden. Economische structuurversterking vraagt om een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Dat is meer dan een goede bereikbaarheid en voldoende vestigingsmogelijkheden. Het betekent ook een aantrekkelijke woon- en leefomgeving met de unieke kwaliteiten van natuur, water en landschap in Gelderland. In deze Omgevingsvisie staat het 'fysieke' in de leefomgeving centraal. Tegelijk zit er een sterke 'sociale' component aan de opgaven voor sterke steden en een vitaal landelijk gebied.

4.2.1.2 Woon- en leefomgeving

Om Gelderland voor mensen en bedrijven aantrekkelijk te houden, is de kwaliteit van de leefomgeving van groot belang. Bovendien draagt een goede kwaliteit van de leefomgeving bij aan gezondheid. Goed bereikbare voorzieningen, aansprekende evenementen, unieke cultuurhistorie, inspirerende culturele voorzieningen, een mooie natuur; het is allemaal van belang. Ook goed wonen hoort daarbij. Gelderland heeft op woongebied een bijzondere positie met uiteenlopende woonkwaliteiten, zowel stedelijke als landelijke. De Gelderse streken hebben ieder hun eigen aard, waar mensen zich thuis en verbonden met elkaar voelen. In onze groeiende Gelderse steden komen veel activiteiten samen. Tegelijkertijd investeren we in een vitaal platteland, juist als daar krimp plaatsvindt. Om het landschap open, groen en het voorzieningenniveau op peil te houden en leegstand te voorkomen, is bouwen binnen bestaand verstedelijkt gebied ons vertrekpunt. Wij geven de voorkeur aan het benutten van bestaande gebouwen. Wij gaan voor concentraties van bebouwing. Pas als er geen andere goede mogelijkheden zijn, breiden we uit aan de randen van onze steden of dorpen.

Woonwensen veranderen door de tijd en met de leeftijd. Mensen worden ouder, wonen steeds langer alleen en zelfstandig, worden steeds meer energiebewust en zijn mobieler dan vroeger, waardoor ze ook meer en makkelijker verhuizen. De dynamiek op de woningmarkt is groot, ook als gevolg van ontwikkelingen in de Randstad. Het grootste deel van de woningen die we in 2050 in Gelderland nodig hebben, staat er al. Maar deze woningen zijn niet klaar voor de toekomst en moeten aangepast of vervangen worden. Soms zijn zelfs tijdelijke woonvormen nodig willen we snel in kunnen spelen op de vraag. Voor ons staat een goede balans tussen de vraag en aanbod van woningen in verschillende prijs categorieën voorop, ook voor specifieke doelgroepen. We hebben zorg en aandacht voor de woonbehoeften van alle Gelderlanders en maken hier met onze partners afspraken over. Ook zijn de meeste woningen verre van energieneutraal en klimaatbestendig. Wij stimuleren innovaties op dit terrein, zoals het aardgasloos maken van bestaande woningen en het verduurzamen van woonwijken. Ook zijn wij met onze partners in gesprek over hoe we het vraagstuk van klimaatadaptatie en wonen slimmer kunnen aanpakken. Voldoende groene ruimte, koele plekken, opvang van water in het licht van de klimaatverandering is immers van belang, zeker met het oog op de gezondheid van onze inwoners.

4.2.1.3 Toetsing van het initiatief aan de Omgevingsvisie Gelderland

De voorgenomen ontwikkeling voorziet in het realiseren van twee vrijstaande woningen aan de Engsestraat 22 in Duiven. In planologische zin is er geen sprake van het toevoegen van een woning, aangezien de bestaande woning ter plaatse gesloopt wordt en een bouwtitel van de Marnix Gijsenstraat ongenummerd in Duiven wordt overgeheveld. De te realiseren woningen voldoen aan de eisen van deze tijd, onder meer ten aanzien van duurzaamheid en worden gebouwd voor lokale behoefte. Het nieuwe erf wordt daarnaast landschappelijk ingepast, zodat er ter plaatse sprake is van een ruimtelijke kwaliteitsverbetering.

Gelet op het vorenstaande wordt geconcludeerd dat de voorgenomen ontwikkeling in overeenstemming met de Omgevingsvisie Gelderland is.

4.2.2 Omgevingsverordening Gelderland

4.2.2.1 Algemeen

Met een ruimtelijke verordening stelt de provincie regels aan ruimtelijke plannen van gemeenten. De provincie richt zich hierbij op onderwerpen die van provinciaal belang zijn, zoals verstedelijking, natuur, nationale landschappen, water en glastuinbouw. Gemeenten krijgen op sommige terreinen meer beleidsvrijheid, terwijl ze op andere gebieden te maken krijgen met strikte provinciale richtlijnen.

De regels in de verordening kunnen betrekking hebben op het hele provinciale grondgebied, delen of gebiedsgerichte thema's. Gemeenten moeten binnen een bepaalde termijn hun bestemmingsplan op deze regels afstemmen.

4.2.2.2 Wonen

Voor "Wonen" geldt met name artikel 2.2 van die verordening. Hierin is bepaald dat in een bestemmingsplan nieuwe woonlocaties en de daar te bouwen woningen slechts worden toegestaan als dit past in het door Gedeputeerde Staten vastgestelde regionale woonagenda.

4.2.2.3 Toetsing van het initiatief aan de Omgevingsverordening Gelderland

Voorliggend bestemmingsplan voorziet per saldo niet in het toevoegen van woningen. De voorgenomen ontwikkeling is dan ook in overeenstemming met het regionale en gemeentelijke woonbeleid. De gewenste ontwikkeling is daarmee passend binnen het gestelde in de provinciale omgevingsverordening.

4.2.3 Conclusie toetsing aan het provinciaal beleid

Hier wordt geconcludeerd dat de in dit bestemmingsplan besloten ontwikkeling in lijn is met de provinciale beleidsambities zoals verwoord in de Omgevingsvisie Gelderland en verankerd in de Omgevingsverordening Gelderland.

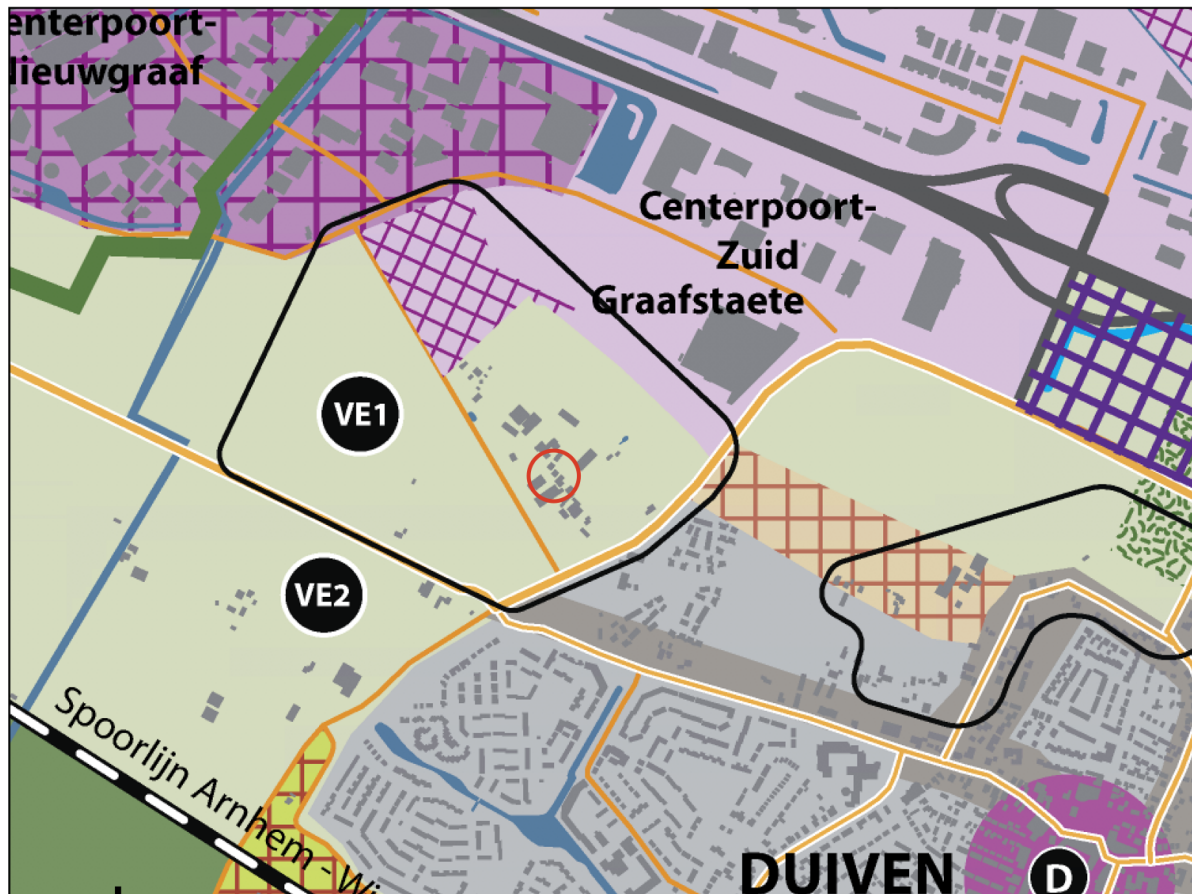
4.3 Gemeentelijk beleid

4.3.1 Structuurvisie Duiven

4.3.1.1 Algemeen

De Structuurvisie 2015 is op 28 september 2015 door de raad van de gemeente Duiven vastgesteld en geeft duidelijkheid over de koers voor het gemeentelijk handelen en de ruimtelijke kaders die de gemeente hanteert bij het afwegen van initiatieven. Dit kan ook bijdragen aan het sneller doorlopen van procedures. De Structuurvisie biedt ook een inspiratiefunctie voor partijen in de samenleving om initiatieven te doen ontplooiën. De gemeente zal veel minder dan voorheen actief aan het roer staan om zelf ruimtelijke ontwikkelingen te sturen. De gemeente biedt meer ruimte voor particulieren binnen richtinggevende kaders met ruimte voor maatwerk.

De Structuurvisie geeft gemeentebreed de hoofdkoers voor de ruimtelijk relevante thema's en voor de verschillende gebieden. Het vormt een afwegingskader met handvatten om meer op afstand regie te voeren, zonder op de stoel van de uitvoering te gaan zitten. De structuurvisie wordt gezien als levend document, dat zich in de loop der tijd dynamisch ontwikkelt. Het plangebied ligt in een gebied dat is aangemerkt als 'behouden/ versterken agrarisch open kom'. Afbeelding 4.1 betreft een uitsnede van de structuurvisiekaart. Het plangebied is hierop met rode cirkel weergegeven.

Afbeelding 4.1: Uitsnede kaart Structuurvisie Duiven (Bron: Gemeente Duiven)

4.3.1.2 Wonen

Een belangrijk aandachtspunt op het gebied van wonen is dat er de afgelopen jaren vooral eengezinswoningen voor jonge gezinnen zijn gebouwd. Het is aannemelijk dat de bestaande woningvoorraad in de toekomst minder goed aan sluit bij de behoefte. Belangrijk is om structureel aandacht te hebben voor de kwaliteit van wonen en leven op wijk en buurtniveau. Doordat er nog beperkt ruimte is om de woningvoorraad te laten groeien is er nu nog kans om met toevoegingen de lacunes in de bestaande voorraad (deels) op te vullen.

Voor een deel (circa 300 woningen) bieden de bestaande in ontwikkeling zijnde locaties zoals De Ploen-Zuid, Kloosterkamp, Droo-Zuid, Vitaal Centrum, Welleveld en Westreenen Loo, en andere locaties waar al harde afspraken over zijn gemaakt ruimte om invulling te geven aan de kwantitatieve en kwalitatieve behoefte. Al zal voor een deel van deze locaties gekeken moeten worden of het beoogde programma nog steeds aansluit bij de huidige/toekomstige vraag. Voor een deel van het resterende programma van circa 150 woningen zijn al mogelijke locaties in beeld, al zullen we naar aanleiding van het nieuwe woonbeleid bezien of deze locaties nog passen bij de vraag, bij de kernkwaliteiten van Duiven en bij de ambities voor andere beleidsthema's.

Op basis van de prognoses is er aanleiding een aantal grotere mogelijke woningbouwlocaties te schrappen. Ook behoort het planologisch wegbestemmen van harde plancapaciteit tot de mogelijkheden.

4.3.1.3 Toetsing van het initiatief aan de Structuurvisie Duiven

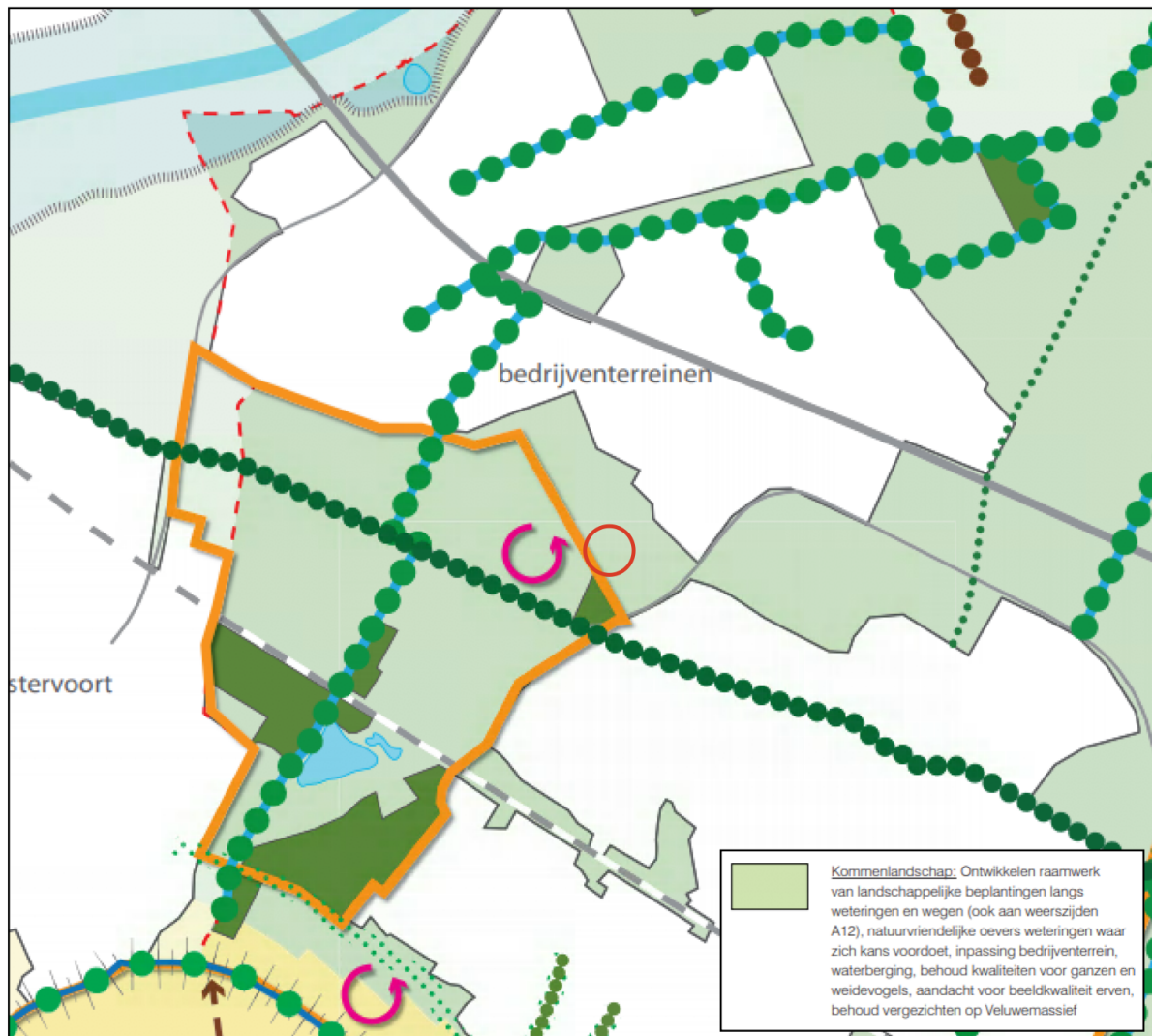
In voorliggend geval worden twee vrijstaande nieuwbouwwoningen aan Engsestraat 22 in Duiven gerealiseerd. Per saldo is er geen sprake van het toevoegen van woningen, aangezien de bestaande woning gesloopt wordt en er een bouwtitel van de Marnix Gijsensstaat wordt overgeheveld. Het realiseren van twee vrijstaande woningen is ruimtelijk en functioneel passend in de omgeving. Geconcludeerd wordt de voorgenomen ontwikkeling in overeenstemming met de Structuurvisie Duiven is.

4.3.2 Landschapsontwikkelingsplan

4.3.2.1 Algemeen

In de uitwerking van het vastgestelde Ontwikkelingskader Buitengebied heeft de gemeente Duiven een Landschapsontwikkelingsplan (LOP) opgesteld. In dit plan is de visie op gebied van natuur en landschap verder uitgewerkt en vertaald naar concrete uitvoeringsprojecten op het gebied van natuur en landschap. Daarnaast biedt het Landschapsontwikkelingsplan een toetsingskader voor initiatieven in het buitengebied. Het LOP is vastgesteld in 2014 en heeft een looptijd van 10 jaar.

Het plangebied ligt in het landschapstype 'Kommenlandschap'. In afbeelding 4.2 is een uitsnede van de visiekaart opgenomen. De ligging van het plangebied is met rode cirkel weergegeven.

Afbeelding 4.2: Uitsnede visiekaart LOP (Bron: Gemeente Duiven)

4.3.2.2 Kommenlandschap

In het kommenlandschap wordt gestreefd naar het behouden en versterken van de grootschalige openheid en het zicht op de Veluwe. Het robuuste stelsel van de wateringen is de landschappelijke drager van dit gebied.

Voor het kommenlandschap worden de volgende voor het plangebied relevante maatregelen voorgesteld:

- verbeteren van de landschappelijke inpassing van erven. Het streefbeeld voor de erven in het open kommenlandschap is een compacte opzet, waarbij de gebouwen zijn omgeven met gevarieerde erfbeplantingen (singels, monumentale bomen/ boomgroepen, boomgaarden, hagen). De gebouwen hoeven daarbij niet totaal aan het zicht te worden onttrokken. Bij verbouw of nieuwbouw op het erf

wordt aandacht besteed aan ruimtelijke kwaliteit in brede zin. Bij oude, opgehoogde erven wordt het historische reliëf gespaard en geaccentueerd;

- Rivierdonken blijven zichtbaar in het landschap. De bijzondere aardkundige waarde en hoge ligging van De Eng, het lint van de Rouvenenstraat en enkele kleinere donken wordt benadrukt door (weg)beplantingen met eiken. Op de overgangen van klei naar zand kunnen zich bijzondere vegetaties ontwikkelen en kan bijdragen aan de lokale dagvlinderstand. Ecologisch maaibeheer kan tot goede resultaten leiden;
- het grootschalige open kommenlandschap biedt mogelijkheden voor weidevogels en ganzen. Behoud van openheid en relatieve rust draagt bij aan de functie voor weidevogels en pleisterende of foeragerende vogels.

4.3.2.3 Toetsing van het initiatief aan het Landschapsontwikkelingsplan

Ten behoeve van de landschappelijke inpassing van het nieuwe erf in een landschappelijk inpassingsplan (zie BIJLAGE 1) opgesteld waarin rekening is gehouden met de uitgangspunten van het LOP. In afbeelding 3.1 is een uitsnede van de bijbehorende erfinrichtingstekening opgenomen. De uitvoering van de landschappelijke inpassing is met een voorwaardelijke verplichting in de regels juridisch geborgd.

Gelet op het vorenstaande wordt geconcludeerd dat de voorgenomen ontwikkeling in overeenstemming met het Landschapsontwikkelingsplan is.

4.3.3 Woonvisie 2025 en woonagenda 2017-2022

4.3.3.1 Algemeen

De woonvisie van de gemeente Duiven is op 8 mei 2017 door de gemeenteraad vastgesteld. Met de woonvisie en bijbehorende agenda wordt ingezet op meer passende woningen. In de gemeente Duiven wordt tot 2025 nog een autonome groei van circa 300 huishoudens verwacht. Er is een vraagdruk, vooral op de sociale huurvoorraad. Er is ruimte voor het toevoegen van 300 woningen tot 2025.

In de Woonvisie Duiven 2025 zijn de volgende uitgangspunten opgenomen:

- Ambitie: 'passend wonen voor iedereen'
- Aandacht voor de bestaande voorraad samen met Vivare
- Nieuwe plannen die passen bij de behoefte, kwantitatief én kwalitatief

4.3.3.2 Kwalitatieve behoefte

Wat betreft de koopsector richt de behoefte richt vooral op koopwoningen (tot € 280.000,-), maar ook is er een beperkte vraag naar duurdere koop. Voor duurdere koop is een behoefte tot en met 2025 van 25-50 woningen.

4.3.3.3 Uitgangspunten

Bij woningbouw gelden onder meer de volgende uitgangspunten:

- de lokale behoefte in de kernen is allereerst leidend, inclusief de inhaalslag van de huidige lokale on vervulde behoefte;
- inbreiding gaat voor uitbreiding conform de Ladder voor duurzame verstedelijking;
- nieuwbouw dient bij te dragen aan de ruimtelijke kwaliteit van de kernen;
- flexibele woningen die geschikt zijn voor meerdere doelgroepen en zodoende voor meerdere levensfasen;
- duurzaamheid en levensloopbestendigheid nieuwe woningen. Ook aandacht voor energieneutrale of energieopwekkende woningen en het gebruik van duurzame materialen bij woningbouw.

4.3.3.4 Toetsing van het initiatief aan de woonvisie en woonagenda

Voorliggend initiatief voorziet in het realiseren twee vrijstaande woningen in het dure segment op het bestaande woonerf aan de Engsestraat 22. Er is daarmee geen sprake van uitbreiding. Per saldo wordt er geen woningen aan de woningvoorraad van Duiven toegevoegd, aangezien de bestaande woning gesloopt wordt en een bouwtitel wordt overgeheveld van de Marnix Gijsenstraat. De woningen worden voor lokale behoefte gebouwd, waarmee er dus in bestaande marktvraag wordt voorzien. De woningen worden duurzaam en levensloopbestendig gerealiseerd. Gelet op het vorenstaande wordt geconcludeerd dat de voorgenomen ontwikkeling in overeenstemming met de woonvisie en woonagenda is.

4.3.4 Conclusie gemeentelijk beleid

Geconcludeerd wordt dat het plan in overeenstemming is met het gemeentelijk beleid.

Hoofdstuk 5 Milieu- en omgevingsaspecten

Op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening moet in de toelichting op het bestemmingsplan een beschrijving worden opgenomen van de wijze waarop de milieukwaliteitseisen bij het plan zijn betrokken. Daarbij moet rekening gehouden worden met de geldende wet- en regelgeving en met de vastgestelde (boven)gemeentelijke beleidskaders. Bovendien is een bestemmingsplan vaak een belangrijk middel voor afstemming tussen de milieuaspecten en ruimtelijke ordening.

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek naar de milieukundige uitvoerbaarheid beschreven. Het betreft de thema's geluid, bodem, luchtkwaliteit, externe veiligheid, milieuzonering, ecologie, archeologie & cultuurhistorie en Besluit milieueffectrapportage.

5.1 Geluid (Wet geluidhinder)

5.1.1 Algemeen

De Wet geluidhinder (Wgh) bevat geluidnormen en richtlijnen over de toelaatbaarheid van geluidsniveaus als gevolg van rail- en wegverkeerslawaai en industrielawaai. De Wgh geeft aan dat een akoestisch onderzoek moet worden uitgevoerd bij het voorbereiden van de vaststelling van een bestemmingsplan of het nemen van een omgevingsvergunning indien het plan een geluidgevoelig object mogelijk maakt binnen een geluidszone van een bestaande geluidsbron of indien het plan een nieuwe geluidsbron mogelijk maakt. Het akoestisch onderzoek moet uitwijzen of de wettelijke voorkeurswaarde bij geluidgevoelige objecten wordt overschreden en zo ja, welke maatregelen nodig zijn om aan de voorkeurswaarde te voldoen.

5.1.2 Beoordeling

5.1.2.1 Wegverkeerslawaai

De geplande woningen liggen binnen de wettelijke geluidszone van de Engsestraat en de Westsingel. Er is daarom een akoestisch onderzoek wegverkeerslawaai uitgevoerd. De bijbehorende rapportage is als Bijlage 2 bij de toelichting gevoegd. In de komende alinea wordt op de belangrijkste resultaten en conclusies ingegaan.

De geluidsbelasting ten gevolge van wegverkeerslawaai van de Engsestraat en de Westsingel bedraagt respectievelijk hoogstens 35 en 43 dB. Er wordt daarmee aan de ambitie- en voorkeurswaarde van 48 dB voldaan. Voor de te realiseren woningen is er dan ook sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat wat betreft het aspect wegverkeerslawaai.

5.1.2.2 Railverkeerslawaai

Het plangebied bevindt zich niet nabij spoorlijnen. Het aspect railverkeerslawaai vormt dan ook geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling.

5.1.2.3 Industrielawaai

Het plangebied ligt niet binnen of nabij een geluidszone van een gezoneerd bedrijventerrein, als bedoeld in de Wet geluidhinder. Wat betreft de invloed van individuele bedrijven op de nieuwe woning wordt verwezen naar paragraaf 5.5 (milieuzonering). Het aspect industrielawaai in het kader van de Wgh vormt dan ook geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling.

5.1.3 Conclusie

De Wet geluidhinder vormt geen belemmering voor de in dit bestemmingsplan besloten ontwikkeling.

5.2 Bodemkwaliteit

5.2.1 Algemeen

Bij de vaststelling van een bestemmingsplan dient te worden bepaald of de aanwezige bodemkwaliteit past bij het toekomstige gebruik van die bodem en of deze aspecten optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd. Om hierin inzicht te krijgen, dient doorgaans een bodemonderzoek te worden verricht conform de richtlijnen NEN 5740. In voorliggend geval is er een verkennend bodemonderzoek conform NEN 5740 en NEN 5707 door Kruse Milieu BV uitgevoerd. Deze is als Bijlage 3 bij deze toelichting gevoegd. De resultaten en conclusies worden hierna besproken.

5.2.2 Beoordeling

5.2.2.1 Algemeen

Er is een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd op een terreindeel van circa 9.950 m² aan de Engsestraat 22 in Duiven. Voorafgaand aan het bodemonderzoek is een standaard vooronderzoek conform NEN 5725 uitgevoerd. Uit de resultaten van het vooronderzoek volgt dat er geen verdachte deellocaties binnen het plangebied aanwezig zijn. Wel wordt de bovengrond als verdacht beschouwd ten aanzien van asbest en bestrijdingsmiddelen (OCB).

5.2.2.2 Resultaten veldwerk

In totaal zijn er twee grondboringen verricht en zijn er handmatig 20 inspectiegaten gegraven. Twee diepere boringen zijn afgewerkt tot peilbuis. De bodem bestaat voornamelijk uit matig fijn tot matig grof zand en klei. Zintuigelijk zijn plaatselijk bodemvreemde materialen waargenomen. Visueel zijn geen asbestverdachte materialen op de grond of in de bodem waargenomen. Het freatisch grondwater is op gemiddeld 2,20 meter min maaiveld aangetroffen.

5.2.2.3 Resultaten analyses

Op basis van de resultaten van de analyses kan worden geconcludeerd dat:

- de bovengrond plaatselijk (zeer) licht is verontreinigd met zink en lood;
- de bovengrond niet met OCB is verontreinigd;
- de mengmosters fijne fractie niet asbesthoudend zijn;
- de ondergrond plaatselijk licht is verontreinigd met PAK;
- het grondwater zeer licht is verontreinigd met barium en zink.

5.2.2.4 Conclusies en aanbevelingen

De (zeer) lichte verontreinigingen geven geen reden voor het doen van nader onderzoek, aangezien de tussenwaarden niet worden overschreden. De mengmonsters fijne fractie zijn niet asbesthoudend. Indien de ouder verhardingslaag wordt verwijderd, wordt geadviseerd het materiaal naar een erkend acceptant af te voeren.

5.2.3 Conclusie

Uit milieukundig oogpunt is er geen bezwaar tegen de gewenste ontwikkeling, aangezien de vastgestelde verontreinigingen geen risico's voor de volksgezondheid opleveren. De bodem is geschikt voor het huidige en toekomstige gebruik (wonen met tuin).

5.3 Luchtkwaliteit

5.3.1 Algemeen

Om een goede luchtkwaliteit in Europa te garanderen heeft de Europese Unie een viertal kaderrichtlijnen opgesteld. De hiervan afgeleide Nederlandse wetgeving is vastgelegd in hoofdstuk 5, titel 2 van de Wet milieubeheer. Deze wetgeving staat ook bekend als de Wet luchtkwaliteit.

In de Wet luchtkwaliteit staan ondermeer de grenswaarden voor de verschillende luchtverontreinigende stoffen. Onderdeel van de Wet luchtkwaliteit zijn de volgende Besluiten en Regelingen:

- Besluit en de Regeling niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen);
- Besluit gevoelige bestemmingen (luchtkwaliteitseisen).

5.3.1.1 *Besluit en de Regeling niet in betekenende mate bijdragen*

Het Besluit niet in betekenende mate bijdragen (NIBM) staat bouwprojecten toe wanneer de bijdrage aan de luchtkwaliteit van het desbetreffende project niet in betekenende mate is. Het begrip “niet in betekenende mate” is gedefinieerd als 3% van de grenswaarden uit de Wet milieubeheer. Het gaat hierbij uitsluitend om stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM₁₀). Toetsing aan andere luchtverontreinigende stoffen uit de Wet luchtkwaliteit vindt niet plaats.

In de Regeling NIBM is een lijst met categorieën van gevallen (inrichtingen, kantoor- en woningbouwlocaties) opgenomen die niet in betekenende mate bijdragen aan de luchtverontreiniging. Enkele voorbeelden zijn:

- woningen: 1500 met een enkele ontsluitingsweg;
- woningen: 3000 met twee ontsluitingswegen;
- kantoren: 100.000 m² bruto vloeroppervlak met een enkele ontsluitingsweg.

Als een ruimtelijke ontwikkeling niet genoemd staat in de Regeling NIBM kan deze nog steeds niet in betekenende mate bijdragen. De bijdrage aan NO₂ en PM₁₀ moet dan minder zijn dan 3% van de grenswaarden.

5.3.1.2 *Besluit gevoelige bestemmingen*

Dit besluit is opgesteld om mensen die extra gevoelig zijn voor een matige luchtkwaliteit aanvullend te beschermen. Deze 'gevoelige bestemmingen' zijn scholen, kinderdagverblijven en verzorgings-, verpleeg- en bejaardentehuizen. Woningen en ziekenhuizen/ klinieken zijn geen gevoelige bestemmingen.

De grootste bron van luchtverontreiniging in Nederland is het wegverkeer. Het Besluit legt aan weerszijden van rijkswegen en provinciale wegen zones vast. Bij rijkswegen is deze zone 300 meter, bij provinciale wegen 50 meter. Bij realisatie van 'gevoelige bestemmingen' binnen deze zones is toetsing aan de grenswaarden die genoemd zijn in de Wet luchtkwaliteit nodig.

5.3.1.3 *Wet milieubeheer*

Er zal moeten worden voldaan aan de luchtkwaliteitseisen zoals deze zijn neergelegd in hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer.

Voor stikstofdioxide gelden de volgende grenswaarden:

- 200 microgram per m³ als uurgemiddelde concentratie, waarbij geldt dat deze maximaal achttien maal per kalenderjaar mag worden overschreden, en;
- 40 microgram per m³ als jaargemiddelde concentratie, uiterlijk op 1 januari 2010.

De grenswaarden voor fijnstof (PM₁₀) zijn:

- 40 microgram per m³ als jaargemiddelde concentratie
- 50 microgram per m³ als vierentwintiguurgemiddelde concentratie, waarbij geldt dat deze maximaal 35 keer per kalenderjaar mag worden overschreden.

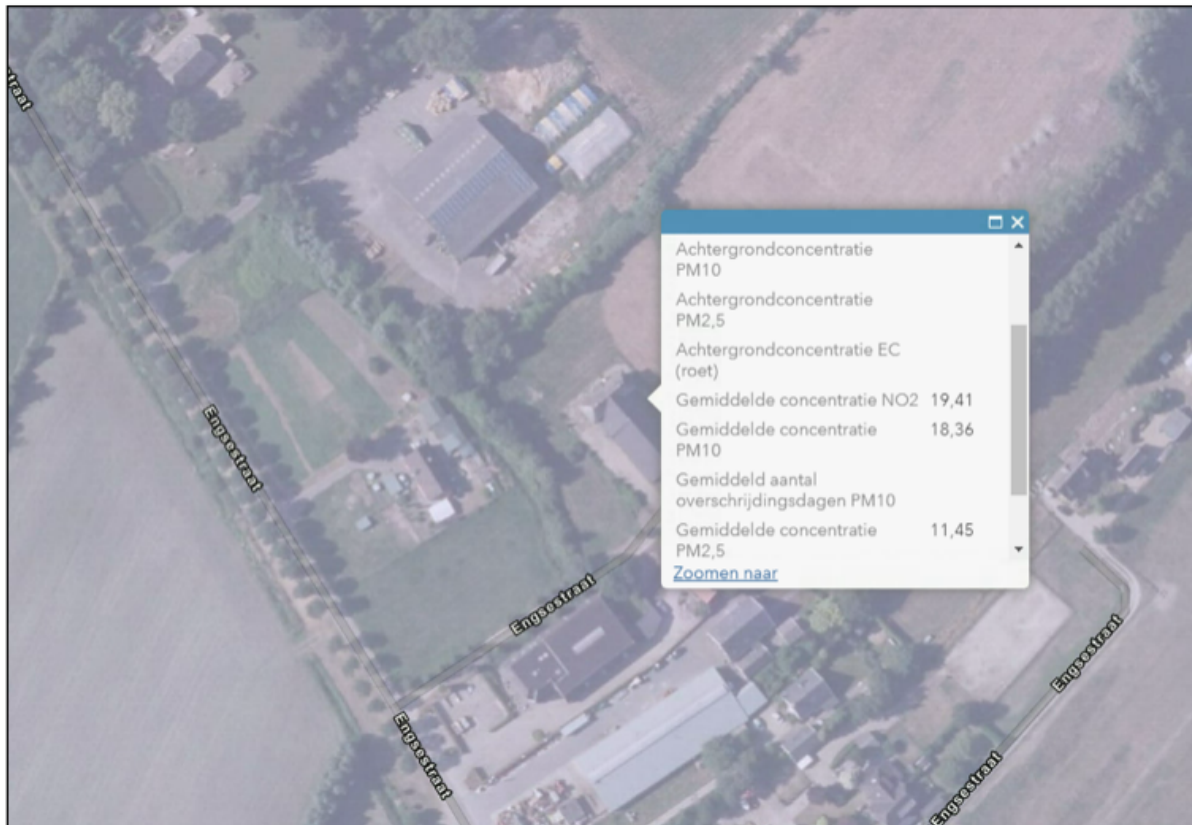
In 2008 is de Europese richtlijn (2008/50/EG) voor luchtkwaliteit geïntroduceerd. Een van de eisen uit deze richtlijn is de invoering van een grenswaarde voor de jaargemiddeldeconcentratie PM_{2,5}. Deze grenswaarde geldt naast de grenswaarde voor PM₁₀. Op grond van voorschrift 4.4 van bijlage 2 van de Wet milieubeheer

betreft de grenswaarde 25 microgram per m³, gedefinieerd als jaargemiddelde concentratie.

5.3.2 Beoordeling

In de Regeling NIBM is een lijst met categorieën van gevallen (inrichtingen, kantoor- en woningbouwlocaties) opgenomen die niet in betekenende mate bijdragen aan de luchtverontreiniging. Gelet op de aard en omvang van dit project in vergelijking met categorieën van gevallen, kan worden aangenomen dat voorliggend project 'niet in betekenende mate bijdraagt' aan de luchtverontreiniging. Tevens wordt opgemerkt dat de woonfunctie niet aan te merken is als gevoelige bestemming zoals opgenomen in het Besluit gevoelige bestemmingen.

In afbeelding 5.1 is een uitsnede van de provinciale luchtkwaliteitskaart opgenomen.

Afbeelding 5.1: Uitsnede luchtkwaliteitskaart Provincie Gelderland

Uit afbeelding 5.1 blijkt dat ter plaatse van de te realiseren woningen ruim aan de maximaal toegestane concentraties zoals vastgelegd in de Wet milieubeheer. Er is daarmee sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat ter plaatse van de te realiseren woningen.

5.3.3 Conclusie

Het aspect luchtkwaliteit vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

5.4 Externe veiligheid

5.4.1 Algemeen

Externe veiligheid is een beleidsveld dat is gericht op het beheersen van risico's die ontstaan voor de omgeving bij de productie, de opslag, de verlading, het gebruik en het transport van gevaarlijke stoffen. Bij nieuwe ontwikkelingen moet worden voldaan aan strikte risicogrenzen. Een en ander brengt met zich mee dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moeten worden getoetst aan wet- en regelgeving op het gebied van externe veiligheid. Concreet gaat het om risicovolle bedrijven, vervoer gevaarlijke stoffen per weg, spoor en water en transport gevaarlijke stoffen via buisleidingen. Op de diverse aspecten van externe veiligheid is afzonderlijke wetgeving van toepassing. Voor risicovolle bedrijven gelden onder meer:

- het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi);
- de Regeling externe veiligheid (Revi);
- het Registratiebesluit externe veiligheid;
- het Besluit risico's zware ongevallen 2015 (Brzo 2015);
- het Vuurwerkbesluit.

Voor vervoer gevaarlijke stoffen geldt de 'Wet Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen' (Wet Basisnet). Dat vervoer gaat over water, spoor, wegen, per buisleiding of door de lucht. De regels van het Basisnet voor ruimtelijke ordening zijn vastgesteld in:

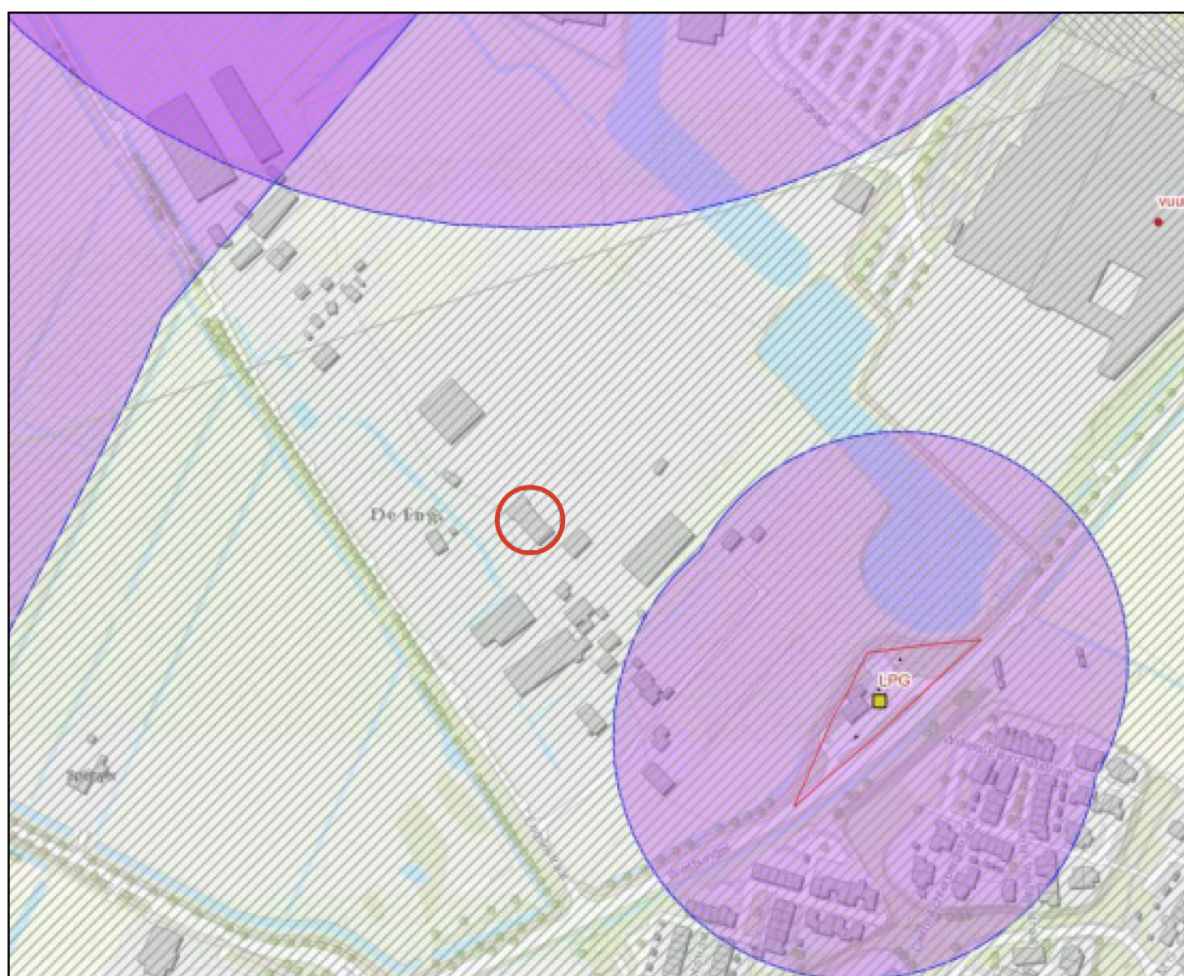
- het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt);
- de Regeling basisnet;
- de (aanpassing) Regeling Bouwbesluit (veiligheidszone en plasbrandaandachtsgebied).

De regelgeving omtrent buisleidingen is vastgelegd in het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb).

Het doel van wetgeving op het gebied van externe veiligheid is risico's waaraan burgers in hun leefomgeving worden blootgesteld vanwege risicovolle inrichtingen en activiteiten tot een aanvaardbaar minimum te beperken. Het is noodzakelijk inzicht te hebben in de kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten en het plaatsgebonden en het groepsrisico.

5.4.2 Beoordeling

Aan hand van de Risicokaart is een inventarisatie verricht van risicobronnen in en rond het plangebied. Op de Risicokaart staan meerdere soorten risico's, zoals ongevallen met brandbare, explosieve en giftige stoffen, grote branden of verstoring van de openbare orde. In totaal worden op de Risicokaart dertien soorten rampen weergegeven. In afbeelding 5.2 is een uitsnede van de Risicokaart met betrekking tot het plangebied en omgeving weergegeven. Het plangebied is indicatief met rode cirkel aangegeven.

Afbeelding 5.2: Uitsnede risicokaart provincie Gelderland (Bron: Omgevingsdienst Regio Arnhem)

In onderstaande tabel zijn de risicobronnen in de omgeving van het plangebied weergegeven:

Risicobron	Engsestraat 22, Duiven
Hogedruk aardgasleidingen (Bevb ¹)	N.v.t., geen invloedsgebied over het plangebied.
Inrichtingen (Bevi ²)	N.v.t., geen invloedsgebied over het plangebied.
Transport gevaarlijke stoffen over de weg (Bevt ³)	Op ongeveer 770 meter ten noorden van het plangebied ligt de snelweg A12 en op een afstand van ca. 3.000 meter het toekomstige tracé van de A15. Het tracébesluit is op 8 maart 2017 gepubliceerd. Over beide transportassen vindt of gaat in de nabije toekomst vervoer van gevaarlijke stoffen plaats vinden. Het invloedsgebied van beide transportassen (4.000 meter) ligt over het plangebied.
Transport gevaarlijke stoffen over het water (Bevt)	N.v.t., geen invloedsgebied over het plangebied.
Transport gevaarlijke stoffen over het spoor (Bevt)	Op ongeveer 3.700 meter van het plangebied ligt de Betuweroute. Het invloedsgebied (4.000 meter) hiervan ligt over het plangebied.

Het plangebied ligt buiten de plaatsgebonden risicocontouren van Bevi-inrichtingen en transportassen.

Het plangebied ligt in het invloedsgebied van de snelweg A12, de toekomstige A15 en de Betuweroute. Een beperkte verantwoording van het groepsrisico is dan ook benodigd. In de komende subpragraaf wordt hier nader op ingegaan.

5.4.3 Beperkte verantwoording groepsrisico

5.4.3.1 Algemeen

Op basis van artikel 7 van de Bevt geldt het volgende ten aanzien van de verantwoording van het groepsrisico:

In de toelichting bij een bestemmingsplan en in de ruimtelijke onderbouwing van een omgevingsvergunning wordt, voor zover het gebied waarop dat plan of die vergunning betrekking heeft binnen het invloedsgebied ligt van een weg, spoorweg of binnenwater waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd, in elk geval ingegaan op:

- a. de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp op die weg, spoorweg of dat binnenwater, en*
- b. voor zover dat plan of die vergunning betrekking heeft op nog niet aanwezige kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten: de mogelijkheden voor personen om zich in veiligheid te brengen indien zich op die weg, spoorweg of dat binnenwater een ramp voordoet.*

5.4.3.2 Verantwoording

Personendichtheid

De voorgenomen ontwikkeling voorziet in het toevoegen van één woning aan de Engsestraat (2,4 personen) en leidt niet tot een significante toename van de personendichtheid.

Hoogte groepsrisico

Het aantal personen in het invloedsgebied neemt met 2,4 personen toe. Gezien de grote afstand tot de risicobronnen heeft dit geen gevolgen voor het groepsrisico.

Bestrijdbaarheid

Bij een calamiteit zal de brandweer zich inzetten om effecten ten gevolge van het incident met toxische stoffen te beperken. Bij het toxisch scenario is het handelingsperspectief schuilen in gebouwen. De Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) adviseert om bij de verdere planuitwerking rekening te houden met de bereikbaarheid (opkomsttijd) en bluswatervoorziening(en) op bouwplanniveau.

Zelfredzaamheid

Bij een calamiteit is het belangrijk dat de aanwezigen in het plangebied worden geïnformeerd hoe te handelen bij een incident. Bij een scenario waarin toxische stoffen vrijkomen is het advies om te schuilen in een gebouw, waarvan ramen, deuren en ventilatie gesloten kunnen worden. De aanwezigen dienen te worden geïnformeerd over de risico's en hun handelingsperspectief.

De Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden geeft daarbij nog aan dat het plangebied binnen de effectafstand van het scenario toxische wolk. De kans daarop is klein. Het plan levert een zeer beperkte toename op van het aantal aanwezigen. Het ligt in de verwachting dat zij zichzelf in veiligheid kunnen brengen, mits geïnformeerd en tijdig gewaarschuwd.

Ten aanzien van risicocommunicatie is er NL alert. Hiermee zijn mensen binnen een bepaald gebied gericht te informeren door het sturen van een bericht naar mobiele telefoons. Het is dan ook niet noodzakelijk om verdere maatregelen te treffen om de zelfredzaamheid te verbeteren. Daarnaast zijn de geadviseerde maatregelen van de VGGM niet ruimtelijk relevant en enkel ter verbetering.

5.4.4 Conclusie

Een en ander brengt met zich mee dat het project in overeenstemming is met wet- en regelgeving ter zake van externe veiligheid.

5.5 Milieuzonering

5.5.1 Algemeen

Zowel de ruimtelijke ordening als het milieubeleid stellen zich ten doel een goede kwaliteit van het leefmilieu te handhaven en te bevorderen. Dit gebeurt onder andere door milieuzonering. Onder milieuzonering verstaan we het aanbrengen van een voldoende ruimtelijke scheiding tussen milieubelastende bedrijven of inrichtingen enerzijds en milieugevoelige functies als wonen en recreëren anderzijds. De ruimtelijke scheiding bestaat doorgaans uit het aanhouden van een bepaalde afstand tussen milieubelastende en milieugevoelige functies. Die onderlinge afstand moet groter zijn naarmate de milieubelastende functie het milieu sterker belast. Milieuzonering heeft twee doelen:

1. het voorkomen of zoveel mogelijk beperken van hinder en gevaar bij woningen en andere gevoelige functies;
2. het bieden van voldoende zekerheid aan bedrijven dat zij hun activiteiten duurzaam onder aanvaardbare voorwaarden kunnen uitoefenen.

Voor het bepalen van de aan te houden afstanden wordt de VNG-uitgave “Bedrijven en Milieuzonering” uit 2009 gehanteerd. Deze uitgave bevat een lijst, waarin voor een hele reeks van milieubelastende activiteiten (naar SBI-code gerangschikt) richtafstanden zijn gegeven ten opzichte van milieugevoelige functies. De lijst geeft richtafstanden voor de ruimtelijk relevante milieuaspecten geur, stof, geluid en gevaar. De grootste van de vier richtafstanden is bepalend voor de indeling van een milieubelastende activiteit in een milieucategorie en daarmee ook voor de uiteindelijke richtafstand. De richtafstandenlijst gaat uit van gemiddeld moderne bedrijven. Indien bekend is welke activiteiten concreet zullen worden uitgeoefend, kan gemotiveerd worden uitgegaan van de daadwerkelijk te verwachten milieubelasting, in plaats van de richtafstanden. De afstanden worden gemeten tussen enerzijds de grens van de bestemming die de milieubelastende functie(s) toelaat en anderzijds de uiterste situering van de gevel van een milieugevoelige functie die op grond van het bestemmingsplan/wijzigingsplan mogelijk is. Hoewel deze richtafstanden indicatief zijn, volgt uit jurisprudentie dat deze afstanden als harde eis gezien worden door de Raad van State bij de beoordeling of woningen op een passende afstand van bedrijven worden gesitueerd.

5.5.1.1 Gebiedstypen

Volgens de VNG-uitgave “Bedrijven en Milieuzonering” dient eerst te worden beoordeeld of in de omgeving wordt gestreefd naar functiemenging of functiescheiding. Binnen de functiescheiding worden twee gebiedstypen onderscheiden; 'rustige woonwijk' en 'gemengd gebied'.

Een rustige woonwijk is een woonwijk die is ingericht volgens het principe van functiescheiding. Overige functies komen vrijwel niet voor. Langs de randen is weinig verstoring van verkeer.

Een gemengd gebied is een gebied met een matige tot sterke functiemenging. Direct naast woningen komen andere functies voor zoals winkels, horeca en kleine bedrijven. Ook lintbebouwing in het buitengebied met overwegend agrarische en andere bedrijvigheid kan als gemengd gebied worden beschouwd. Gebieden die direct langs de hoofdinfrastructuur liggen, behoren eveneens tot het omgevingstype gemengd gebied. Hier kan de verhoogde milieubelasting voor geluid de toepassing van kleinere richtafstanden rechtvaardigen. Geluid is voor de te hanteren afstand van milieubelastende activiteiten veelal bepalend.

Het plangebied ligt in een lint waar sprake is van functiemenging, aangezien rondom het plangebied bedrijven tot en met milieucategorie 3.2 en woonpercelen voorkomen. Daarnaast ligt het plangebied nabij bedrijventerrein Graafstaete en aan de rand van de kern Duiven. Gelet op het vorenstaande wordt geconcludeerd dat er op z'n minst sprake is van matige functiemenging. Het plangebied wordt dan ook aangemerkt met het gebiedstype 'gemengd gebied', waardoor een kleinere richtafstand gerechtvaardigd is. Opgemerkt wordt dat de richtafstand ten aanzien van het aspect gevaar niet mag worden verkleind in 'gemengd gebied'.

Milieucategorie	Richtafstanden tot omgevingstype rustige woonwijk	Richtafstanden tot omgevingstype gemengd gebied
1	10 m	0 m
2	30 m	10 m
3.1	50 m	30 m
3.2	100 m	50 m
4.1	200 m	100 m
4.2	300 m	200 m
5.1	500 m	300 m
5.2	700 m	500 m
5.3	1.000 m	700 m
6	1.500 m	1.000 m

5.5.2 Beoordeling

5.5.2.1 Algemeen

Aan de hand van vorenstaande regeling is onderzoek verricht naar de feitelijke situatie. De VNG uitgave "Bedrijven en Milieuzonering" geeft een eerste inzicht in de milieuhinder van inrichtingen.

Zoals reeds hiervoor genoemd wordt bij het realiseren van nieuwe bestemmingen gekeken te worden naar de omgeving waarin de nieuwe bestemmingen gerealiseerd worden. Hierbij spelen twee vragen een rol:

1. past de nieuwe functie in de omgeving? (externe werking);
2. laat de omgeving de nieuwe functie toe? (interne werking).

5.5.2.2 Externe werking

Hierbij gaat het met name om de vraag of de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling leidt tot een situatie die, vanuit hinder of gevaar bezien, in strijd is te achten met een goede ruimtelijke ontwikkeling. Daarvan is sprake als het woon- en leefklimaat van omwonenden in ernstige mate wordt aangetast.

In dit geval worden twee woningen gerealiseerd. Ten aanzien van 'wonen' wordt opgemerkt dat een dergelijke functie niet wordt beschouwd als milieubelastend voor de omgeving. Er is daarom geen sprake van een aantasting van het woon- en leefklimaat van omwonenden.

5.5.2.3 Interne werking

5.5.2.3.1 Algemeen

Hierbij gaat het om de vraag of de nieuwe functies binnen het plangebied hinder ondervinden van bestaande functies in de omgeving. Nabij het plangebied zijn verschillende milieubelastende functies aanwezig. Het gaat om de volgende functies:

- agrarisch loonbedrijf aan de Engsestraat 16;
- aannemersbedrijf aan de Engsestraat 20a;
- houtbewerkingsbedrijf aan de Engsestraat 22b;
- parkeerterrein Intratuin
- bedrijventerrein Graafstaete

Hierna wordt nader op de milieubelastende functies rondom het plangebied ingegaan.

5.5.2.3.2 Agrarisch loonbedrijf

Algemeen

Ten zuidoosten van het plangebied bevindt zich een agrarisch loonbedrijf aan de Engsestraat 16. Een dergelijke functie is te vergelijken met de functie 'dienstverlening t.b.v. de landbouw: algemeen (o.a. loonbedrijven): b.o. > 500 m²' uit de VNG-uitgave. Een dergelijke functie behoort tot milieucategorie 3.1. Op basis van gebiedstype 'gemengd gebied' gelden de volgende richtafstanden:

- geur: 10 meter;
- stof: 0 meter;
- geluid: 30 meter;
- gevaar: 10 meter.

De dichtstbijzijnde woning wordt op circa 20 meter van de bedrijfsbestemming van het agrarische loonbedrijf aan de Engsestraat 16 gerealiseerd. Hiermee wordt aan de richtafstanden voor de aspecten geur, stof en gevaar voldaan.

Er wordt niet aan de richtafstand wat betreft het aspect geluid voldaan. Munsterhuis Geluidsadvisering heeft daarom een akoestisch onderzoek uitgevoerd om de geluidsbelasting ter plaatse van de te realiseren woningen als gevolg van het agrarische loonbedrijf in kaart te brengen. Het onderzoek is als Bijlage 4 bijgevoegd. Hierna worden de onderzoeksresultaten besproken.

Onderzoeksresultaten

Het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau als gevolg van het agrarisch loonbedrijf ter plaatse van de te realiseren woningen is maximaal 39 dB(A) in de dagperiode. De normen voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau worden hiermee niet overschreden. Het maximale geluidniveau ter plaatse van de toekomstige woningen bedraagt maximaal 70 dB(A) in de dagperiode. De maatgevende geluidsbron is de heftruck. De grenswaarden voor het maximale geluidniveau worden hiermee niet overschreden.

5.5.2.3.3 Aannemersbedrijf

Algemeen

Ten zuidoosten van het plangebied bevindt zich een aannemersbedrijf aan de Engsestraat 20a. Een dergelijke functie is te vergelijken met de functie 'aannemersbedrijf met werkplaats: b.o. > 1000 m²' uit de VNG-uitgave. Een dergelijke functie behoort tot milieucategorie 3.1. Op basis van gebiedstype 'gemengd gebied' gelden de volgende richtafstanden:

- geur: 0 meter;
- stof: 10 meter;
- geluid: 30 meter;
- gevaar: 10 meter.

De dichtstbijzijnde woning wordt op circa 20 meter van de bedrijfsbestemming van het aannemersbedrijf gerealiseerd. Hiermee wordt aan de richtafstanden voor de aspecten geur, stof en gevaar voldaan.

Er wordt niet aan de richtafstand wat betreft het aspect geluid voldaan. Munsterhuis Geluidsadvisering heeft daarom een akoestisch onderzoek uitgevoerd om de geluidsbelasting ter plaatse van de te realiseren woningen als gevolg van het aannemersbedrijf in kaart te brengen. Het onderzoek is als Bijlage 4 bijgevoegd. Hierna worden de onderzoeksresultaten besproken.

Onderzoeksresultaten

Het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau als gevolg van het aannemersbedrijf ter plaatse van de te realiseren woningen is maximaal 29 dB(A) in de dagperiode. De normen voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau worden hiermee niet overschreden. Het maximale geluidniveau ter plaatse van de toekomstige woningen bedraagt maximaal 58 dB(A) in de dagperiode. De maatgevende geluidsbron is het neerzetten en optrekken van een container. De grenswaarden voor het maximale geluidniveau worden hiermee niet overschreden.

5.5.2.3.4 Houtbewerkingsbedrijf

Ten noordwesten van het plangebied bevindt zich een houtbewerkingsbedrijf aan de Engsestraat 22b. Gelet op de bedrijfsactiviteiten ter plaatse, de productie van duurzame tuindecoratie, is deze functie te vergelijken met de functie 'timmerwerkfabrieken, vervaardigen overige artikelen van hout' uit de VNG-uitgave. Een dergelijke functie behoort tot milieucategorie 3.2. Op basis van gebiedstype 'gemengd gebied' gelden de volgende richtafstanden:

- geur: 0 meter;
- stof: 10 meter;
- geluid: 100 meter;
- gevaar: 0 meter.

De dichtstbijzijnde woning wordt op 10 meter van de bedrijfsbestemming van het houtbewerkingsbedrijf gerealiseerd. Hiermee wordt aan de richtafstanden voor de aspecten geur, stof en gevaar voldaan.

Er wordt niet aan de richtafstand wat betreft het aspect geluid voldaan. Munsterhuis Geluidsadvisering heeft daarom een akoestisch onderzoek uitgevoerd om de geluidsbelasting ter plaatse van de te realiseren

woningen als gevolg van het houtbewerkingsbedrijf in kaart te brengen. Het onderzoek is als Bijlage 4 bijgevoegd. Hierna worden de onderzoeksresultaten besproken.

Onderzoeksresultaten

Het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau als gevolg van het aannemersbedrijf ter plaatse van de te realiseren woningen is maximaal 57 dB(A) in de dagperiode. De normen voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau worden hiermee ter plaatse van de meest nabijgelegen woning overschreden. Het maximale geluidniveau ter plaatse van de toekomstige woningen bedraagt maximaal 69 dB(A) in de dagperiode. De maatgevende geluidsbron is betreft de shovel. De grenswaarden voor het maximale geluidniveau worden hiermee niet overschreden.

Maatregelen

Om aan de normen ten aanzien van het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau van de meest nabij gelegen woning te voldoen, zijn maatregelen benodigd. Bronmaatregelen zijn in de regel het meest eenvoudig uit te voeren en het meest effectief. In voorliggend geval is het niet mogelijk het bedrijfsgebouw aan de zijde van te realiseren woning af te sluiten, aangezien er bewegingsruimte nodig is voor de houtbewerkingswerkzaamheden van de boomstammen. Overdrachtsmaatregelen zijn dan ook doelmatiger en hebben het minste effect op de bedrijfsvoering van het bedrijf.

Het plaatsen van een scherm van 15 meter breed en drie meter hoog zorgt ervoor dat aan de grenswaarde voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau voldaan kan worden.

5.5.2.3.5 Parkeerterrein Intratuin

Algemeen

Ten noordoosten van het plangebied bevindt zich een parkeerplaats behorende bij de Intratuin aan de Lithograaf 1. Een dergelijke functie is te vergelijken met de functie 'Autoparkeerterreinen, parkeergarages' uit de VNG-uitgave. Een dergelijke functie behoort tot milieucategorie 2. Op basis van gebiedstype 'gemengd gebied' gelden de volgende richtafstanden:

- geur: 0 meter;
- stof: 10 meter;
- geluid: 10 meter;
- gevaar: 0 meter.

De dichtstbijzijnde woning wordt op circa 15 meter van het parkeerterrein gerealiseerd. Hiermee wordt aan de richtafstand voldaan. Desalniettemin is de parkeervoorziening in het akoestisch onderzoek meegenomen. Hierna worden de onderzoeksresultaten besproken.

Onderzoeksresultaten

Het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau als gevolg van het aannemersbedrijf ter plaatse van de te realiseren woningen is maximaal 41 dB(A) in de dagperiode. De normen voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau worden hiermee niet overschreden. Het maximale geluidniveau ter plaatse van de toekomstige woningen bedraagt maximaal 62 dB(A) in de dagperiode. De maatgevende geluidsbron is betreft het dichtslaan van een portier van een auto. De grenswaarden voor het maximale geluidniveau worden hiermee niet overschreden.

5.5.2.3.6 Cumulatie

Uit de berekeningen van de verschillende bedrijven blijkt dat deze lage geluidniveaus veroorzaken naar de betreffende woningen. Het agrarisch loonbedrijf en het aannemersbedrijf veroorzaken aan de zuidoostzijde de maatgevende geluidbelasting. Gezien de lage geluidbelasting van deze bedrijven afzonderlijk, zal de geluidbelasting van de bedrijven gezamenlijk op de zuidgevels van de te realiseren woningen niet of nauwelijks toenemen.

Raben veroorzaakt aan de westzijde de maatgevende geluidbelasting. En de Intratuin aan de noordzijde. Gecumuleerd zullen de geluidniveaus van de maatgevende gevels niet worden beïnvloed.

5.5.2.3.7 Bedrijventerrein Graafstaete

Ten noordoosten van het plangebied bevindt zich Bedrijventerrein Graafstaete. Ter plaatse zijn bedrijven tot en met milieucategorie 3.2 toegestaan. Voor dergelijke functies geldt, op basis van gebiedstype 'gemengd gebied' een grootste richtafstand van 50 meter.

De woningen worden op ruim 150 meter van de bedrijfsbestemmingen gerealiseerd. Hiermee wordt ruim aan de grootste richtafstand voldaan.

5.5.2.3.8 Conclusie interne werking

Met het plaatsen van het scherm tegen de erfgrans met het naastgelegen houtbewerkingsbedrijf kan aan de normen voor het langetijdgemiddelde beoordelingsniveau worden voldaan wat betreft de meest nabijgelegen te realiseren woning. Het realiseren van het geluidsscherm is door middel van een voorwaardelijke verplichting in de regels geborgd. Ten aanzien van de overige omliggende milieubelastende functies wordt aan de richtafstand, dan wel de normen uit het activiteitenbesluit voldaan.

Gelet op het vorenstaande zal er ter plaatse van de te realiseren woningen sprake zijn van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Omgekeerd worden omliggende bedrijven niet in hun bedrijfsvoering belemmerd.

5.5.3 Conclusie

Het aspect milieuzonering vormt, met het realiseren van het geluidsscherm, geen belemmering voor de in dit bestemmingsplan beschreven ontwikkeling.

5.6 Ecologie

Vanaf 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Met deze wet worden de Europese natuurbeschermingsrichtlijnen (de Vogel- en Habitatrichtlijn) zo helder mogelijk geïmplementeerd. De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn (het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn) en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

5.6.1 Gebiedsbescherming

5.6.1.1 Natura 2000-gebieden

Nederland heeft aan de hand van een vergunningenstelsel een zorgvuldige afweging gewaarborgd rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Het plangebied ligt niet binnen een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, Rijntakken, ligt op ongeveer 1,9 kilometer afstand.

BJZ.nu heeft een stikstofberekening met behulp van de Aeriusscalculator uitgevoerd om de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in kaart te brengen. Het bijbehorende rapport is als Bijlage 5 bijgevoegd. Hierna wordt op de belangrijkste resultaten en conclusies ingegaan.

Voor zowel de aanleg- als de gebruiksfase is geen sprake van rekenresultaten hoger dan 0,00 mol/ha/j. Er is daarmee geen sprake van een stikstofdepositie met significant negatief effect op Natura 2000-gebieden. Het project is in het kader van de Wet natuurbescherming, ten aanzien van de effecten van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden, niet vergunningsplichtig.

5.6.1.2 Gelders Natuurnetwerk

Het GNN is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuur van internationaal, nationaal en provinciaal belang. De provincie wil de natuur van het Gelders Natuurnetwerk beschermen tegen aantasting en heeft daarom regels opgenomen in de Omgevingsverordening. Centraal staat de bescherming van de kernkwaliteiten. De kernkwaliteiten bestaan uit bestaande natuurwaarden, uit nog te ontwikkelen potentiële waarden en de omgevingscondities zoals stilte.

Het plangebied ligt niet binnen het GNN. Dichtstbijzijnde gronden die zijn aangemerkt als GNN liggen op circa 1,8 kilometer van het plangebied. Aangezien de invloedsfeer van de voorgenomen ontwikkeling lokaal is, zijn

er geen negatieve effecten op gronden die tot het GNN behoren te verwachten.

5.6.1.3 Conclusie

Ten aanzien van het aspect gebiedsbescherming zijn er geen belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkeling.

5.6.2 Soortenbescherming

5.6.2.1 Algemeen

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient te worden getoetst of er sprake is van negatieve effecten op de aanwezige natuurwaarden. Als hiervan sprake is, moet ontheffing of vrijstelling worden gevraagd. Natuurbank Overijssel heeft in voorliggend geval een quickscan natuurwaardenonderzoek uitgevoerd. Hierna wordt samengevat ingegaan op de conclusies uit dit onderzoek. Het volledige onderzoek is opgenomen in Bijlage 6 bij deze toelichting.

5.6.2.2 Situatie plangebied

Het plangebied behoort vermoedelijk tot het functioneel leefgebied van verschillende vogel-, vleermuis-, amfibieën- en grondgebonden zoogdiersoorten. Deze soorten benutten het plangebied hoofdzakelijk als foerageergebied, maar mogelijk bezetten sommige grondgebonden zoogdiersoorten er een rust- en/of voortplantingsplaats en nestelen er vogels. Amfibieën en vleermuizen bezetten er geen vaste rust- of voortplantingsplaats.

In het plangebied nestelen alleen vogelsoorten waarvan uitsluitend het bezette nest beschermd is, niet het oude nest of de nestplaats. Bezette vogelnesten zijn beschermd en mogen niet beschadigd of vernield worden. Gelet op de aard van de werkzaamheden kan geen ontheffing verkregen worden voor het beschadigen of vernielen van bezette vogelnesten.

Voor de grondgebonden zoogdiersoorten, die mogelijk een rust- en/of voortplantingslocatie in het plangebied bezetten, geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen 'vangen' en het 'beschadigen en vernielen van rust- en voortplantingslocaties'. Deze vrijstelling is van toepassing omdat er sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling. Beschermd dieren mogen niet gedood worden als gevolg van het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten. De functie van het plangebied als foerageergebied voor beschermde diersoorten wordt niet aangetast.

5.6.2.3 Conclusie

Het aspect soortenbescherming vormt geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling.

5.6.3 Conclusie

Mits beschermde vogelnesten beschermd worden en er geen beschermde dieren verwond of gedood worden, leiden de voorgenomen activiteiten niet tot wettelijke consequenties in het kader van soortbescherming. Gelet op de aard en omvang van de gewenste ontwikkeling en de ligging van het plangebied op enige afstand van beschermd (natuur)gebied, is het niet aannemelijk dat de voorgenomen activiteiten zullen leiden tot een negatief effect op beschermd (natuur)gebied.

5.7 Archeologie & cultuurhistorie

In deze paragraaf wordt aan de hand van inventarisaties ingegaan op de in het plangebied aanwezige archeologische en cultuurhistorische waarden in het bestemmingsplangebied.

5.7.1 Archeologische waarden

5.7.1.1 Algemeen

Op grond van de Erfgoedwet dient er in ruimtelijke plannen rekening gehouden te worden met archeologische waarden. In de Erfgoedwet is bepaald dat gemeenten een archeologische zorgplicht hebben en dat initiatiefnemers van projecten waarbij de bodem wordt verstoord, verplicht zijn rekening te houden met de archeologische relictten die in het plangebied aanwezig (kunnen) zijn. Hiervoor is onderzoek noodzakelijk: het archeologisch vooronderzoek. Als blijkt dat in het plangebied behoudenswaardige archeologische vindplaatsen aanwezig zijn, dan kan de initiatiefnemer verplicht worden hiermee rekening te houden. Dit kan leiden tot een aanpassing van de plannen, waardoor de vindplaatsen behouden blijven, of tot een archeologische opgraving en publicatie van de resultaten.

In voorliggend geval is in december 2019 een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd door Laagland Archeologie. Het bijbehorende onderzoeksrapport is als Bijlage 7 bijgevoegd. Daarnaast is er een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoeksrapport is als Bijlage 8 bijgevoegd. Hierna wordt op de belangrijkste resultaten en conclusies ingegaan.

5.7.1.2 Onderzoeksresultaten inventariserend veldonderzoek

Op basis van het uitgevoerde booronderzoek is de kans groot dat het plangebied archeologische sporen bevat. Omdat van het oorspronkelijke bodemprofiel van voor de ontginning van het terrein geen resten zijn behouden is de archeologische verwachting laag voor jagers-verzamelaars (Paleolithicum en Mesolithicum). Omdat er geen tekenen van verstoring van de ondergrond (en waarschijnlijk zelfs archeologische sporen) zijn aangetroffen kan de hoge archeologische verwachting voor de perioden Neolithicum tot de Nieuwe tijd worden gehandhaafd. De diepte waarop het archeologisch niveau is aangetroffen ligt bovenop het rivierduin en aan de voet daarvan, binnen de verstoringsdiepte.

Op basis van de onderzoeksresultaten wordt nader archeologisch onderzoek geadviseerd conform protocol 4003 IVO (landbodems). Gelet op de te verwachten prospectiekenmerken en prospecteerbaarheid van een eventuele vindplaats wordt geadviseerd dit vervolgonderzoek uit te voeren in de vorm van een proefsleuvenonderzoek conform de KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek Deel: Proefsleuvenonderzoek (IVO-P).

5.7.1.3 Onderzoeksresultaten proefsleuvenonderzoek

De sporen en vondsten duiden op de aanwezigheid van archeologische resten uit vier perioden, verdeeld over even zoveel vindplaatsen. De archeologische sporen zijn in beide werkputten aangetroffen, waarbij vindplaatsen 1 en 2 zich concentreren in proefsleuf 1 (WP1). Vindplaats 3 is in (proefsleuf 2) WP2 aangetroffen en sporen van vindplaats 4 zijn in beide proefsleuven aangetroffen.

Tijdens het vooronderzoek is eenzelfde bodemopbouw aangetroffen met een plaggendeek en op circa 60-90 cm –mv de top van het natuurlijke rivierduin waarin nog een overstoven horizont aanwezig is. Deze horizont is enkel te herkennen aan de aanwezigheid van sporen en een overgang van ijzerrijk duinzand naar laag met geen tot een geringe mate van bodemvorming.

De eerste vindplaats is aangetroffen in WP1 onder de jongste overstuivingslaag van het rivierduin en bestaat uit twee kuilen en een paalspoor (kern – insteek). De datering van deze horizont wordt vermoed in de bronstijd, waardoor de sporen ouder dan de bronstijd worden gedateerd.

De tweede vindplaats ligt eveneens in WP1 en bestaat uit één kuil en een vondstlaag, in de top van het rivierduin, in laag 45. Door de ligging in laag 45 en de aanwezigheid van handgevormd aardewerk met potgruis magering uit de late bronstijd – ijzertijd, wordt deze datering aan de kuil meegegeven.

Vindplaats 3 bestaat uit twee kuilen in WP2, kuil S13 en S14. De sporen liggen in de top van laag 41, op de overgang naar laag 40. De sporen horen bij een volmiddeleeuwse vindplaats, maar door het ontbreken van meer sporen en vondsten kan niet gezegd worden of het om een perifere zone of een middeleeuws erf gaat.

De vierde vindplaats betreft sporen van het woonerf uit de negentiende en vroeg-twintigste eeuw. Het gaat om vijf kuilen, twee gemetselde opslagputten en de ophogingen van een woonterp. De kuilen liggen in WP1,

evenals de gemetselde putten. In WP2 is in de zuidzijde, dicht naast de bestaande woonboerderij uit 1848, een gele schone zandlaag met daaronder een blauwgrijze sterk zandige kleilaag aangesneden (S12 – woonterpophogingen). De woonterp dateert uit de negentiende eeuw, rond 1848, als boerderij De Eng op deze locatie aangelegd.

Vindplaatsen 1 en 3 worden met elf punten als behoudenswaardig aangemerkt. Vindplaatsen 2 en 4 worden als niet-behoudenswaardig aangemerkt. Op basis van het onderzoek en de waardestelling wordt het volgende selectieadvies gegeven:

In situ behoud van vindplaatsen 1 en 3.

Dit houdt in dat de bodem rond vindplaats 1 (oostelijk gelegen bouwblok) niet dieper verstoord kan worden dan 90 cm –mv of 9,9 m +NAP waarbij een buffer is aangehouden van 30 cm boven het sporenniveau. Voor de zone rond vindplaats 3 (westelijk gelegen bouwblok) geldt dat de bodem niet dieper verstoord kan worden dan 50 cm –mv of 10,3 m +NAP waarbij een buffer van 30 cm is aangehouden boven het sporenniveau. Hierbij dienen ook geen rijsporen van machines (kraan, shovels en loaders) en ontgravingen van kabels en leidingen dieper te gaan dan de aangegeven diepte.

Indien bovenstaande maatregelen niet haalbaar blijken te zijn, adviseert RAAP om een opgraving van de vindplaats (vindplaats 1) uit te voeren op de delen die verstoord dreigen te raken. De begrenzing van deze opgraving is afhankelijk van de te verstoren zones en dient in overleg met het bevoegd gezag (gemeente Duiven) te worden bepaald.

5.7.2 Cultuurhistorie

5.7.2.1 Algemeen

Onder cultuurhistorische waarden worden alle structuren, elementen en gebieden verstaan die cultuurhistorisch van belang zijn. Zij vertellen iets over de ontstaansgeschiedenis van het Nederlandse cultuurlandschap. Vaak is er een sterke relatie tussen aardkundige aspecten en cultuurhistorische aspecten.

In de Bro is sinds 1 januari 2012 (artikel 3.1.6, vijfde lid, onderdeel a) opgenomen dat een ruimtelijk plan *“een beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden”* dient te bevatten.

5.7.2.2 Beoordeling

Het plangebied ligt in de historische bouwzone aan de Eng. Een nadere toelichting hoe het plan passend is binnen deze bouwzone is dan ook benodigd. Hier wordt in komende alinea's op ingegaan.

Van oorsprong is de Eng een open gebied en vroeger in gebruik als gemeenschappelijke (weide)grond. Door latere bebouwing is dit open karakter deels verloren gegaan. Echter is de Eng als zodanig nog herkenbaar. Met name in het gebied tussen de Rijksweg en de Engsestraat.

In het gebied tussen Engsestraat en de historische bebouwingsrand is het open karakter slechts ten dele bewaard gebleven. Vanaf de Engsestraat gezien is er sprake van lintbebouwing. Tussen de verschillende kavels en bebouwingen is er nog sprake van een aantal 'doorkijkjes' op de achterliggende Eng. In het plangebied staat momenteel een boerderij. Deze boerderij staat evenwijdig aan de Engsestraat en blokkeert het 'doorkijkje' op de Eng. Door de sloop van deze boerderij ontstaat er een kans om de kwaliteiten van de Eng te verbeteren.

De voormalige boerderij wordt gesloopt. Door deze wooneenheid verder richting het bebouwingsgebied te verplaatsen ontstaat er aan de zijde van de Engsestraat meer open ruimte. Hierdoor wordt het open karakter van de Eng verbeterd, gezien vanaf de Engsestraat. De achterzijde van deze woning valt samen met de naastgelegen bebouwing waardoor het open karakter van de Westsingel ongewijzigd blijft. In het plangebied wordt daarnaast een tweede woning gebouwd. Deze woning wordt achter de bestaande bebouwing gebouwd en tast daardoor het open karakter van de Eng niet aan.

5.7.3 Conclusie

Met het behouden van de vindplaatsen 1 en 3 vormt het aspect archeologie geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling. Daarnaast wordt met het voornemen in voldoende mate rekening gehouden met de in en rondom het plangebied aanwezige cultuurhistorische kwaliteiten.

5.8 Besluit milieueffectrapportage

5.8.1 Kader

De milieueffectrapportage is een wettelijk instrument met als doel het aspect milieu een volwaardige plaats in deze integrale afweging te geven. Een bestemmingsplan kan op drie manieren met milieueffectrapportage in aanraking komen:

- Op basis van artikel 7.2a, lid 1 Wm (als wettelijk plan);

Er ontstaat een m.e.r.-plicht wanneer er een passende beoordeling op basis van art. 2.8, lid 1 Wet natuurbescherming nodig is.

- Op basis van Besluit milieueffectrapportage (bestemmingsplan in kolom 3);
Er ontstaat een m.e.r.-plicht voor die activiteiten en gevallen uit de onderdelen C en D van de bijlage van dit besluit waar het bestemmingsplan genoemd is in kolom 3 (plannen).
- Op basis van Besluit milieueffectrapportage (bestemmingsplan in kolom 4);
Er ontstaat een m.e.r.-(beoordelings)plicht voor die activiteiten en gevallen uit de onderdelen C en D van de bijlage van dit besluit waar het bestemmingsplan genoemd is in kolom 4 (besluiten).

In het Besluit m.e.r. neemt het bestemmingsplan een bijzondere positie in, want het kan namelijk tegelijkertijd opgenomen zijn in zowel kolom 3 als in kolom 4 van het Besluit m.e.r.. Of het bestemmingsplan in deze gevallen voldoet aan de definitie van het plan uit kolom 3 of aan de definitie van het besluit uit kolom 4 is afhankelijk van de wijze waarop de activiteit in het bestemmingsplan wordt bestemd. Als voor de activiteit eerst één of meerdere uitwerkings- of wijzigingsplannen moeten worden vastgesteld dan is sprake van 'kaderstellend voor' en voldoet het bestemmingsplan aan de definitie van het plan. Is de activiteit geheel of gedeeltelijk als eindbestemming opgenomen voldoet het aan de definitie van het besluit.

Een belangrijk element in het Besluit m.e.r. is het (in feite) indicatief maken van de gevaldefinities (de drempelwaarden in kolom 2 in de D-lijst). Dit betekent dat het bevoegd gezag meer moet doen dan onder de oude regelgeving. Kon vroeger worden volstaan met de mededeling in het besluit dat de omvang van de activiteit onder de drempelwaarde lag en dus geen m.e.r. (beoordeling) noodzakelijk was, onder de nu geldende regeling moet een motivering worden gegeven. Voor deze toets wordt de term vormvrije m.e.r.-beoordeling gehanteerd.

5.8.2 Situatie projectgebied

5.8.2.1 Artikel 2.8 lid 1 van de Wet natuurbescherming

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Rijntakken' ligt op minimaal 1,9 kilometer afstand van het plangebied. In paragraaf 5.6.1.1 is, gezien de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied en de aard en omvang van de ontwikkeling op de betreffende locatie, geconcludeerd dat er ten aanzien van het plangebied geen sprake is van significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden.

Een passende beoordeling op basis van artikel 2.8 lid 1 van de Wet natuurbescherming is in het kader van dit bestemmingsplan dan ook niet noodzakelijk. Daarom is geen sprake van een m.e.r.-plicht op basis van artikel 7.2a van de Wet milieubeheer.

5.8.2.2 Drempelwaarden Besluit m.e.r.

Voorliggend bestemmingsplan wordt aangemerkt als een 'besluit' als bedoeld in het Besluit m.e.r.. Dit betekent dat dit bestemmingsplan m.e.r.-(beoordelings)plichtig is indien activiteiten mogelijk worden gemaakt die genoemd worden in onderdeel C of D van het Besluit m.e.r. en de daarin opgenomen drempelwaarden overschrijden.

Woningbouw wordt in de D-lijst van het Besluit milieueffectrapportage aangemerkt als de aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject. De m.e.r.-plicht geldt bij projecten van een oppervlakte van 100 hectare of meer, een aaneengesloten gebied en 2000 of meer woningen, of een bedrijfsploeroppervlakte van 200.000 m² of meer.

De genoemde maximum oppervlakken gelden als drempelwaarden. Het ruimtebeslag van de in dit bestemmingsplan besloten ontwikkeling ligt ruim beneden de drempelwaarde. Voorliggend bestemmingsplan is dan ook niet m.e.r.-beoordelingsplichtig. In de nota van toelichting op het Besluit mer wordt het begrip 'stedelijk ontwikkelingsproject' gedefinieerd. Een stedelijk ontwikkelingsproject wordt als volgt omschreven:

“Bij een stedelijk ontwikkelingsproject kan het gaan om bouwprojecten als woningen, parkeerterreinen, bioscopen, theaters, sportcentra, kantoorgebouwen en dergelijke of een combinatie daarvan. Er kan overigens geen misverstand over bestaan dat ook «dorpen» hieronder vallen. Wat «stedelijke ontwikkeling» inhoudt kan van regio tot regio verschillen. Van belang hierbij is of er per saldo aanzienlijke negatieve gevolgen voor het milieu kunnen zijn. Indien bijvoorbeeld een woonwijk wordt afgebroken en er komt een nieuwe voor in de plaats, zal dit in de regel per saldo geen of weinig milieugevolgen hebben. Bij een uitbreiding zal er eerder sprake kunnen zijn van aanzienlijke gevolgen.”

Uit voorgaande volgt dat het toevoegen van één woning aan de Engsestraat 22 niet te kwalificeren is als stedelijk ontwikkelingsproject in de zin van het Besluit m.e.r. In voorliggend geval is er sprake van het toevoegen van een woning op een bestaand erf. De voorgenomen ontwikkeling zorgt voor een afname van mogelijke bebouwing. De voorgenomen ontwikkeling kan dan ook niet worden aangeduid als stedelijke ontwikkeling. Daarnaast blijkt uit Hoofdstuk 5 en Hoofdstuk 6 dat dit bestemmingsplan geen belangrijk nadelige milieugevolgen tot gevolg heeft die het doorlopen van een m.e.r.-procedure noodzakelijk maken. Het Besluit m.e.r. is dan ook niet van toepassing. Het opstellen van een aanmeldnotitie m.e.r. is dan ook niet benodigd.

5.8.3 Conclusie

Er zijn geen nadelige milieugevolgen te verwachten als gevolg van de vaststelling van dit bestemmingsplan.

Hoofdstuk 6 Waterparagraaf

6.1 Vigerend beleid

6.1.1 Rijksbeleid

De Europese Kaderrichtlijn Water (2000/60/EG) is op 22 december 2000 in werking getreden en is bedoeld om in alle Europese wateren de waterkwaliteit chemisch en ecologisch verder te verbeteren. De Kaderrichtlijn Water omvat regelgeving ter bescherming van het binnenlandse oppervlaktewater, overgangswateren (waaronder estuaria worden verstaan), kustwateren en grondwater. Voor het uitwerken van de doelstellingen worden er op (deel)stroomgebied plannen opgesteld. In deze (deel)stroomgebiedbeheersplannen staan de ambities en maatregelen beschreven voor de verschillende (deel)stroomgebieden. Met name de ecologische ambities worden op het niveau van de deelstroomgebieden bepaald.

6.1.2 Provinciaal beleid

In de Omgevingsvisie Gelderland wordt onder meer de ambitie en de rol van de provincie voor het aspect water aangegeven. De provincie stuurt op een veerkrachtig en duurzaam water- en bodemsysteem. Dit bestaat uit bodem en ondergrond, grondwater en oppervlaktewater. Een veerkrachtig en duurzaam water- en bodemsysteem helpt mee aan een optimale en duurzame driedimensionale inrichting van Gelderland. Een systeem is veerkrachtig als het onder normale omstandigheden alle functies goed kan uitvoeren, (tijdelijke) over- en onderbelasting goed op kan vangen zonder dat maatschappelijke overlast of ecologische schade optreedt en hiervan snel kan herstellen zonder blijvende negatieve effecten. Een systeem is duurzaam als het ook in de toekomst kan blijven functioneren en in stand kan worden gehouden tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. Om de veerkracht van het water- en bodemsysteem te vergroten is het belangrijk om meer ruimte te maken voor beken, te zorgen voor stedelijk waterbeheer en voor goed bodembeheer. Dat betekent bijvoorbeeld dat de bodem zodanig wordt beheerd en gebruikt dat de bodem meer water kan opnemen in perioden van regen en dus ook weer water kan afgeven in perioden van droogte. Zowel bewoonde gebieden, natuurgebieden als landbouwgronden zullen hieraan een bijdrage moeten leveren.

Daarnaast is het van belang om ervoor te zorgen dat het water- en bodemsysteem duurzaam is en ook in de toekomst kan blijven functioneren tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. De provincie streeft naar een duurzaam gebruik van de ondergrond. Het zoekt naar een balans tussen het benutten van de kansen die de ondergrond biedt en het behouden van de waarde van de ondergrond voor toekomstige generaties. Doel is te komen tot een integrale, efficiënte en duurzame benutting zonder onomkeerbare gevolgen voor de ondergrond. Dit betekent dat de provincie moet afwegen wat op een bepaalde plek in de ondergrond of bovengronds wel of niet mag.

In de bij de Omgevingsvisie horende Omgevingsverordening zijn regels opgenomen met betrekking tot het aspect water. Het gaat onder meer om de onderwerpen Grond- en drinkwater (artikel 2.6 en artikel 3.3) en vaarwegen (hoofdstuk 4).

6.1.3 Beleid waterschap Rijn en IJssel

Het plangebied ligt in het beheersgebied van het Waterschap Rijn en IJssel. In het Waterbeheerplan 2016-2021 van Waterschap Rijn en IJssel laat het waterschap zien welke ontwikkelingen voor het waterbeheer van belang zijn en welke accenten zij in de samenwerking met haar partners willen leggen. Vanuit die omgevingsverkenning is vervolgens het beleid voor de planperiode 2016-2021 beschreven voor primaire taakgebieden van het waterschap:

- Bescherming tegen overstromingen en werken aan veiligheid: Veilig water.
- Zorgen voor de juiste hoeveelheid water en passende waterpeilen: Voldoende water.
- Zorgen voor een goede waterkwaliteit die nodig is voor mens, plant en dier: Schoon water.
- Verwerken van afvalwater en het benutten van energie en grondstoffen daaruit: Afvalwater.
- Zorgen voor goede randvoorwaarden voor beroepsvaart op de Oude IJssel: Vaarwegbeheer.

De regels voor de bescherming van waterstaatswerken (waterkeringen, oppervlaktewaterlichamen, bergingsgebieden en kunstwerken zoals stuwen en gemalen) en voor het onttrekken van grondwater zijn opgenomen in de keur. De keur is de verordening van het waterschap.

In de keur is vastgelegd voor welke activiteiten een vergunning noodzakelijk is. Voor specifieke, veel voorkomende activiteiten, bijvoorbeeld het leggen van kabels en leidingen langs een watergang, heeft het waterschap algemene regels. Daarin is aangegeven dat een vergunning niet nodig is als men zich aan bepaalde regels houdt. Meestal moeten de werkzaamheden dan wel bij het waterschap worden gemeld.

6.2 Waterparagraaf

6.2.1 Algemeen

Met het doel om wateroverlast te voorkomen dienen gemeenten, ontwikkelaars en waterschap vroegtijdig met elkaar de wettelijk verplichte watertoetsdialoog aan te gaan. Het doel van de watertoets is de negatieve effecten van besluiten op de waterhuishouding te voorkomen en mogelijke kansen voor het watersysteem benutten. De watertoets is een procesinstrument om in een vroeg stadium van de planvorming het aspect water te betrekken. Dit houdt in dat het waterschap in een vroeg stadium wordt betrokken om een wateradvies te geven over de omgang met water binnen de planlocatie.

6.2.2 Watertoetsproces

Voor de watertoets is gebruik gemaakt van de Standaard Waterparagraaf zoals geleverd door het Waterschap Rijn en IJssel. Deze waterparagraaf is onderdeel van, en hangt samen met een set van standaarden zoals die door het waterschap gehanteerd wordt. Als op één of meer vragen per waterthema Ja wordt geantwoord dan is het waterthema relevant. Die waterthema's worden toegelicht.

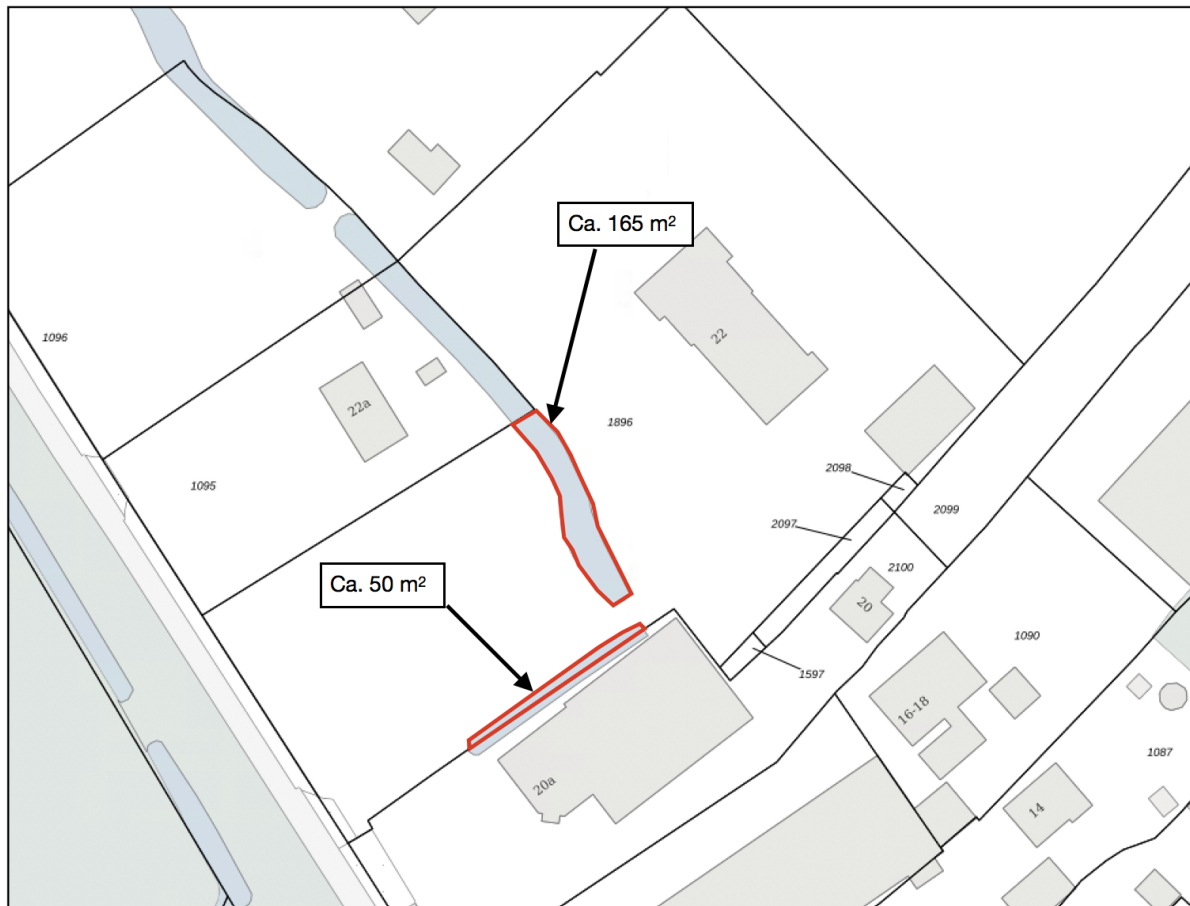
Thema	Toetsvraag	Relevant	Intensiteit#
Veiligheid	1. Ligt in of binnen 20 meter vanaf het plangebied een waterkering? (primaire waterkering, regionale waterkering of kade)	Nee	2
	2. Ligt het plangebied in een waterbergingsgebied of winterbed van een rivier?	Nee	2
Riolering en Afvalwaterketen	1. Is de toename van het afvalwater (DWA) groter dan 1m ³ /uur?	Nee	2
	2. Ligt in het plangebied een persleiding van WRIJ?	Nee	1
	3. Ligt in of nabij het plangebied een RWZI of rioolgemaal van het waterschap?	Nee	1
Wateroverlast (oppervlakte-water)	1. Is er sprake van toename van het verhard oppervlak met meer dan 2500m ² ?	Nee	2
	2. Is er sprake van toename van het verhard oppervlak met meer dan 500m ² ?	ja	1
	3. Zijn er kansen voor het afkoppelen van bestaand verhard oppervlak?	Nee	1
	4. In of nabij het plangebied bevinden zich natte en laag gelegen gebieden, beekdal, overstromingsvlaktes?	Nee	1
Oppervlakte-wa-terkwaliteit	1. Wordt vanuit het plangebied (hemel)water op oppervlaktewater geloosd?	Nee	1
Grondwater-overlast	1. Is in het plangebied sprake van slecht doorlatende lagen in de ondergrond?	Nee	1
	2. Is in het plangebied sprake van kwel?	Nee	1
	3. Beoogt het plan dempen van perceelssloten of andere wateren?	Nee	1
	4. Beoogt het plan aanleg van drainage?	Nee	1
Grondwater-kwaliteit	1. Ligt het plangebied in de beschermingszone van een drinkwateronttrekking?	Nee	1

Inrichting en beheer	1. Bevinden zich in of nabij het plangebied wateren die in eigendom of beheer zijn bij het waterschap?	Nee	1
	2. Heeft het plan herinrichting van watergangen tot doel?	Nee	2
Volksgezondheid	1. In of nabij het plangebied bevinden zich overstorten uit het gemengde stelsel?	Nee	1
	2. Bevinden zich, of komen er functies, in of nabij het plangebied die milieuhygiënische of verdrinkingsrisico's met zich meebrengen (zwemmen, spelen, tuinen aan water)?	Nee	1
Natte natuur	1. Bevindt het plangebied zich in of nabij een natte EVZ?	Nee	2
	2. Ligt in of nabij het plangebied een HEN of SED water?	Nee	2
	3. Bevindt het plangebied zich in beschermingszones voor natte natuur?	Nee	1
	4. Bevindt het plangebied zich in een Natura 2000-gebied?	Nee	1
Verdroging	1. Bevindt het plangebied zich in een TOP-gebied?	Nee	1
Recreatie	1. Bevinden zich in het plangebied watergangen en/of gronden in beheer van het waterschap waar actief recreatief medegebruik mogelijk wordt?	Nee	2
Cultuurhistorie	1. Zijn er cultuurhistorische waterobjecten in het plangebied aanwezig?	Nee	1

In de gewenste situatie wordt er 2077 m² aan verharding (erfverharding en bebouwing) aangelegd. Op basis van het beleid van Waterschap Rijn en IJssel dient binnen het plangebied voldoende waterberging aanwezig te zijn om een bui T=100+10% (=80 mm) te borgen.

Gelet op het vorenstaande dient 2077*80 mm = 166,16 m³ aan waterberging gerealiseerd te worden. Er worden twee vijvers met een oppervlakte van 184 m² aangelegd. De gemiddelde diepte van de vijvers is 1,25 meter. De vijvers hebben dan ook een gezamenlijke inhoud van 230 m³. Daarnaast zijn er twee erfsloten in het plangebied aanwezig (zie afbeelding 6.1) die via een duiker met elkaar zijn verbonden. Deze sloten hebben een oppervlakte van 165 m² en circa 50 m² en een gemiddelde diepte van 1 meter en kunnen dus circa 215 m³ water bergen. Gelet op het vorenstaande wordt geconcludeerd dat er voldoende waterberging in het plangebied aanwezig is om de toename van het verharde oppervlak op te vangen.

Afvalwater wordt op de bestaande riolering afgevoerd.

Afbeelding 6.1: Aanwezige sloten plangebied (Bron: BJZ.nu/ Initiatiefnemer)

6.2.3 Conclusie

De voorgenomen ontwikkeling heeft geen nadelige effecten op de waterkwaliteit en -kwantiteit. Het aspect water vormt dan ook geen belemmering voor de gewenste ontwikkeling.

Hoofdstuk 7 Juridisch bestuurlijke aspecten

In dit hoofdstuk wordt aangegeven hoe het beleid en de planuitgangspunten zijn verwoord in de planregels. Zo wordt een toelichting gegeven op het juridische systeem en op alle afzonderlijke bestemmingen.

7.1 Inleiding

In de voorgaande hoofdstukken is ingegaan op het plangebied, het relevante beleid en de milieu- en omgevingsaspecten. De informatie uit deze hoofdstukken is gebruikt om keuzes te maken bij het maken van het juridische deel van het bestemmingsplan: de verbeelding en de regels. In dit hoofdstuk wordt dieper ingegaan op de opzet van dit juridische deel. Daarnaast wordt een verantwoording gegeven van de gemaakte keuzes op de verbeelding en in de regels. Dat betekent dat er wordt aangegeven waarom een bepaald functie ergens is toegestaan en waarom bepaalde bebouwing daar acceptabel is.

7.2 Opzet van de regels

7.2.1 Algemeen

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) die op 1 juli 2008 in werking is getreden, is de verplichting opgenomen om ruimtelijke plannen en besluiten digitaal vast te stellen. De digitaliseringsverplichting geldt vanaf 1 januari 2010. In de ministeriële Regeling standaarden ruimtelijke ordening is vastgelegd dat de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (SVBP) de norm is voor de vergelijkbaarheid van bestemmingsplannen. Naast de SVBP zijn ook het Informatiemodel Ruimtelijke Ordening en de Standaard Toegankelijkheid Ruimtelijke Instrumenten normerend bij het vastleggen en beschikbaar stellen van bestemmingsplannen.

De SVBP geeft normen voor de opbouw van de planregels en voor de digitale verbeelding van het bestemmingsplan. Dit bestemmingsplan is opgesteld conform de normen van de SVBP2012.

Het juridisch bindend gedeelte van het bestemmingsplan bestaat uit planregels en bijbehorende verbeelding waarop de bestemmingen zijn aangegeven. Deze verbeelding kan zowel digitaal als analoog worden verbeeld. De verbeelding en de planregels dienen in samenhang te worden bekeken.

De regels zijn onderverdeeld in vier hoofdstukken:

1. Inleidende regels;
2. Bestemmingsregels;
3. Algemene regels;
4. Overgangs- en slotregels.

7.2.2 Inleidende regels

Hoofdstuk 1 bevat de inleidende regels. Deze regels gelden voor het gehele plangebied en bevatten:

- *Begrippen (Artikel 1)*

In dit artikel zijn definities van de in de regels gebruikte begrippen opgenomen. Hiermee is een eenduidige interpretatie van deze begrippen vastgelegd.

- *Wijze van meten (Artikel 2)*

Dit artikel geeft op een eenduidige manier aan op welke wijze bouwhoogten, afstanden, dakhellingen en oppervlakten moeten worden gemeten en hoe voorkomende eisen betreffende de maatvoering begrepen moeten worden.

7.2.3 Bestemmingsregels

Hoofdstuk 2 van de regels bevat de juridische vertaling van de in het plangebied voorkomende bestemmingen. De regels zijn onderverdeeld in o.a.:

- Bestemmingsomschrijving: omschrijving van de activiteiten die zijn toegestaan;
- Bouwregels: eisen waaraan de bebouwing moet voldoen (bebouwingshoogte, bebouwingspercentage, etc.);

- Gebruiksregels: specifieke regels ten aanzien van het gebruik van de gronden en bouwwerken.
- Afwijken van de gebruiks- en bouwregels: onder welke voorwaarde mag afgeweken worden van de aangegeven bestemmingen en bouwregels.

7.2.4 Algemene regels

Hoofdstuk 3 bevat de algemene regels. Deze regels gelden voor het gehele plangebied. Dit hoofdstuk is opgebouwd uit:

- Anti-dubbelregel (artikel 10)

Deze regel is opgenomen om een ongewenste verdichting van de bebouwing te voorkomen. Deze verdichting kan zich met name voordoen, indien een perceel of een gedeelte daarvan, meer dan één keer betrokken wordt bij de berekening van een maximaal bebouwingspercentage.

- Algemene bouwregels (Artikel 11)

In dit artikel is opgenomen dat bestaande maatvoering, indien deze afwijkt van de bestemmingsregels, als maximum geldt.

- Algemene gebruiksregels (Artikel 12)

In dit artikel staat beschreven welk gebruik van gronden en bouwwerken in elk geval strijdig zijn met het bestemmingsplan.

- Algemene afwijkingsregels (Artikel 13)

In dit artikel worden de algemene afwijkingsregels beschreven. Deze regels maken het mogelijk om op ondergeschikte punten van de regels in het bestemmingsplan af te wijken.

- Algemene wijzigingsregels (Artikel 14)

In de artikel staat beschreven in welke gevallen burgemeester en wethouders het plan kunnen wijzigen.

7.2.5 Overgangs- en slotregels

In hoofdstuk 4 van de regels staan de overgangs- en slotregels. In de overgangsregels is aangegeven wat de juridische consequenties zijn van bestaande situaties die in strijd zijn met dit bestemmingsplan. In de slotregels wordt aangegeven hoe het bestemmingsplan wordt genoemd.

7.3 Verantwoording van de regels

Kenmerk van de Nederlandse ruimtelijke ordeningsregelgeving is dat er uitgegaan wordt van toelatingsplanologie. Een bestemmingsplan geeft aan welke functies waar zijn toegestaan en welke bebouwing mag worden opgericht. Bij het opstellen van dit bestemmingsplan zijn keuzes gemaakt over welke functies waar worden mogelijk gemaakt en is gekeken welke bebouwing stedenbouwkundig toegestaan kan worden.

Het is noodzakelijk dat het bestemmingsplan een compleet inzicht biedt in de bouw- en gebruiksmogelijkheden binnen het betreffende plangebied. Het bestemmingsplan is het juridische toetsingskader dat bindend is voor de burger en overheid en geeft aan wat de gewenste planologische situatie voor het plangebied is.

In deze paragraaf worden de gemaakte keuzes nader onderbouwd.

Artikel 3 Tuin

Gronden met de bestemming 'Tuin' zijn bestemd voor tuinen, verhardingen bij de op de aangrenzende gronden gelegen woningen, met bijbehorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde en een geluidsscherm ter plaatse van de aanduiding 'geluidsscherm'.

Ter plaatse van de aanduiding 'geluidsscherm' mag een geluidsscherm van maximaal 3,5 meter worden gerealiseerd.

Artikel 4 Wonen

De voor 'Wonen' aangewezen gronden zijn bestemd voor vrijstaande woningen ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 2', aan huis verbonden beroepen en daarbij behorende voorzieningen en

bouwwerken. Het aantal toegestane woningen bedraagt ter plaatse van aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 2' maximaal 6 vrijstaande woningen. Hoofdgebouwen dienen binnen een bouwvlak te worden gebouwd, waarbij de goot- en bouwhoogte maximaal de op de verbeelding aangegeven hoogte bedraagt.

Artikel 5 Wonen - 1

Gronden met de bestemming 'Wonen - 1' zijn bestemd voor vrijstaande woningen ter plaatse van de aanduiding 'vrijstaand', aan huis verbonden beroepen en daarbij behorende voorzieningen en bouwwerken. Hoofdgebouwen worden binnen een bouwvlak gebouwd, waarbij per bouwvlak maximaal één woning is toegestaan. De bouw- en goothoogte bedraagt maximaal respectievelijk 9,9 en 6 meter.

Met een voorwaardelijke verplichting is het realiseren en het instandhouden van de landschappelijke inpassing en het geluidscherm geborgd.

Artikel 6 Waarde - Hoge archeologische verwachting

De voor 'Waarde - Hoge archeologische verwachting' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.

Artikel 7 Waarde - Landschap

De voor Waarde - Landschap aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de bescherming, instandhouding en versterking van de aardkundige waarden, openheid en het verkavelingspatroon.

Artikel 8 Waarde - Oude dijken en historische dorpslinten

De voor Waarde - Oude dijken en historische dorpslinten aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.

Artikel 9 Waarde - Terrein van archeologische waarde

De voor 'Waarde - Terrein van archeologische waarde' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.

Hoofdstuk 8 Economische uitvoerbaarheid

Artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening stelt dat de gemeenteraad gelijktijdig met de vaststelling van het bestemmingsplan moet besluiten om al dan niet een exploitatieplan vast te stellen. Hoofdregel is dat een exploitatieplan moet worden vastgesteld bij elk bestemmingsplan. Er zijn echter uitzonderingen. Het is mogelijk dat de raad verklaart dat met betrekking tot een bestemmingsplan geen exploitatieplan wordt vastgesteld indien het verhaal van kosten van de grondexploitatie anderszins is verzekerd of het stellen van nadere eisen en regels niet noodzakelijk is.

De gemeentelijke kosten beperken zich tot de ambtelijke kosten welke verbonden zijn aan het voeren van de planologisch procedure en worden verhaald middels de legesverordening. Eventuele planschade wordt afgewenteld middels een planschadeovereenkomst. Hiermee is het kostenverhaal anderszins verzekerd en is op grond van artikel 6.12 geen exploitatieplan nodig.

Hoofdstuk 9 Vooroverleg, Inspraak en Zienswijze

9.1 Vooroverleg

9.1.1 Rijk

In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) zijn de nationale belangen die juridische borging vereisen opgenomen. Het Barro is gericht op doorwerking van nationale belangen in gemeentelijke bestemmingsplannen. Geoordeeld wordt dat dit bestemmingsplan geen nationale belangen schaadt. Daarom is afgezien van het voeren van vooroverleg met het Rijk.

9.1.2 Provincie Gelderland

Het voeren van vooroverleg met de provincie Gelderland is, gelet op het feit dat het gaat om een lokale ontwikkeling die in overeenstemming is met provinciaal beleid, niet noodzakelijk.

9.1.3 Waterschap Rijn en IJssel

De watertoets heeft plaats gevonden met behulp van de watertoetstabel van Waterschap Rijn en IJssel. Verwezen wordt naar 6.2.2, waarin de watertoetstabel is toegepast en de relevante thema's zijn uitgewerkt. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat er geen vooroverleg hoeft plaats te vinden.

9.2 Inspraak

Conform de gemeentelijke inspraakverordening kan het bestuursorgaan zelf besluiten of inspraak wordt verleend bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid. In voorliggend geval wordt er, gelet op de aard en omvang van de ontwikkeling, geen voorontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd.

De voorgenomen ontwikkeling is op informele wijze met de directe burens besproken. In deze gesprekken is aangegeven dat de burens geen bezwaren hebben tegen de voorgenomen ontwikkeling. Op voorhand worden dan ook geen bezwaren verwacht van de directe burens.

9.3 Zienswijzen

Deze paragraaf wordt na ter inzage legging van het bestemmingplan ingevuld.

Inhoudsopgave

Regels	5
Hoofdstuk 1 Inleidende regels	6
Artikel 1 Begrippen	6
Artikel 2 Wijze van meten	12
Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels	13
Artikel 3 Tuin	13
Artikel 4 Wonen	14
Artikel 5 Wonen - 1	17
Artikel 6 Waarde - Hoge archeologische verwachting	21
Artikel 7 Waarde - Landschap	23
Artikel 8 Waarde - Oude dijken en historische dorpslinten	24
Artikel 9 Waarde - Terrein van archeologische waarde	26
Hoofdstuk 3 Algemene regels	28
Artikel 10 Anti-dubbeltelregel	28
Artikel 11 Algemene bouwregels	29
Artikel 12 Algemene gebruiksregels	30
Artikel 13 Algemene afwijkingsregels	31
Artikel 14 Algemene wijzigingsregels	32
Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels	33
Artikel 15 Overgangsrecht	33
Artikel 16 Slotregel	34

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

In deze regels wordt verstaan onder:

1.1 plan:

het bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven met identificatienummer NL.IMRO.0226.BPBUITENGEBIED024-0000 van de gemeente Duiven;

1.2 bestemmingsplan:

de geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels en de daarbij behorende bijlagen;

1.3 de verbeelding:

de analoge en digitale voorstelling van de in het bestemmingsplan opgenomen digitale ruimtelijk informatie met identificatienummer NL.IMRO.0226.BPBUITENGEBIED024-0000

1.4 aanbouw:

een gebouw dat als afzonderlijke ruimte is gebouwd aan een hoofdgebouw waarmee het in directe verbinding staat, welk gebouw onderscheiden kan worden van het hoofdgebouw en dat in architectonisch opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw;

1.5 aanduiding:

een geometrisch bepaald vlak of figuur waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden;

1.6 aanduidingsgrens:

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft;

1.7 aan huis verbonden beroep:

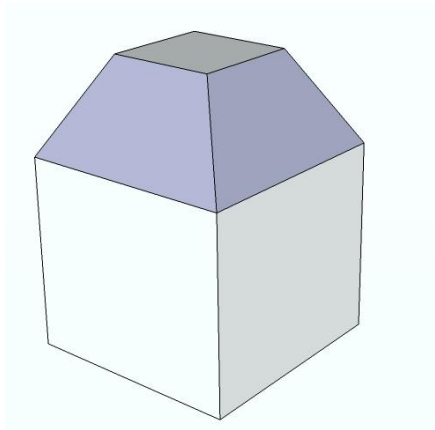
een dienstverlenend beroep op zakelijk, maatschappelijk, juridisch, medisch, ontwerptechnisch of kunstzinnig gebied, dat in een (gedeelte van) een woning en/of bijbehorende bouwwerken wordt uitgeoefend uitsluitend door de gebruik(st)er, waarbij de woning in overwegende mate de woonfunctie behoudt en dat een ruimtelijke uitwerking of uitstraling heeft die met de woonfunctie in overeenstemming is;

1.8 aan huis verbonden bedrijf:

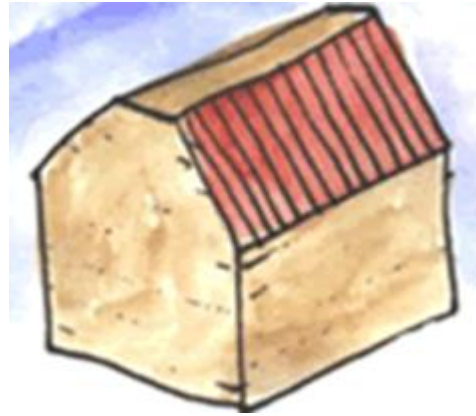
een bedrijf dat in een (gedeelte van) een woning en/of bijbehorende bouwwerken wordt uitgeoefend en dat is gericht op het vervaardigen van producten en/of het leveren van diensten, uitsluitend door de gebruik(st)er van de woning, en dat niet krachtens een milieuwet vergunning- of meldingsplichtig is;

1.9 afgeknot dak:

tent- of zadeldak met een vlakke top. Navolgende afbeeldingen ter illustratie;

Afgeknot tentdak

Afgeknot zadeldak

1.10 afhankelijk woonruimte:

een onzelfstandige, permanent vanuit de woning toegankelijke, woonruimte in een deel van een woning, waarin een gedeelte van de huishouding is gehuisvest uit een oogpunt van mantelzorg, waarbij de woning in overwegende mate de woonfunctie behoudt en dat een ruimtelijke uitwerking of uitstraling heeft die met de woonfunctie in overeenstemming is;

1.11 archeologische verwachtingswaarde:

de aan een gebied toegekende verwachting in verband met de kans op het voorkomen van archeologische relikten;

1.12 archeologische waarde:

de aan een gebied toegekende waarde in verband met het voorkomen van archeologische relikten;

1.13 bebouwing:

één of meer gebouwen en/of bouwwerken, geen gebouwen zijnde;

1.14 bebouwingspercentage:

een in de regels aangegeven percentage, dat de grootte van het bouwvlak aangeeft, dat maximaal mag worden bebouwd, tenzij in de regels anders is bepaald;

1.15 bedrijfsvloeroppervlakte:

de totale vloeroppervlakte van de ruimte die wordt gebruikt voor een (dienstverlenend) bedrijf of instelling, inclusief opslag- en administratieruimten en dergelijke;

1.16 bestaand:

- a. bij bouwwerken: een legaal bouwwerk dat op het moment van terinzagelegging van het ontwerp van het plan bestaat of wordt gebouwd, dan wel nadien kan worden gebouwd krachtens een omgevingsvergunning, waarvoor de aanvraag voor het tijdstip van terinzagelegging is ingediend, tenzij in de regels anders is bepaald;
- b. bij gebruik: het gebruik dat op het moment van de inwerkingtreding van het bestemmingsplan bestaat en in overeenstemming is met het voorheen geldend planologische regime;

1.17 bestemmingsgrens:

de grens van een bestemmingsvlak;

1.18 bestemmingsvlak:

een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming;

1.19 bijbehorend bouwwerk:

uitbreiding van een hoofdgebouw dan wel functioneel met een zich op hetzelfde perceel bevindend hoofdgebouw verbonden, daar al dan niet tegen aangebouwd en met de aarde verbonden bouwwerk met een dak;

1.20 bijgebouw:

een niet voor bewoning bestemd, vrijstaand of aangebouwd gebouw, dat een gebruikseenheid vormt met, alsmede dienstbaar is aan een woning, bevattende huishoudelijke bergings- en/of stallings- en/of hobbyruimten;

1.21 bouwen:

het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk, alsmede het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen van een standplaats;

1.22 bouwgrens:

de grens van een bouwvlak;

1.23 bouwlaag:

een doorlopend gedeelte van een gebouw dat door op gelijke of bij benadering gelijke hoogte liggende vloeren of balklagen is begrensd, zulks met inbegrip van de begane grond en met uitsluiting van onderbouw en zolder, met dien verstande dat volièresystemen niet als meerdere bouwlagen worden beschouwd;

1.24 bouwperceel:

een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten;

1.25 bouwperceelgrens:

de grens van een bouwperceel;

1.26 bouwvlak:

een geometrisch bepaald vlak, waarmee de gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten;

1.27 bouwwerk:

elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct hetzij indirect met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond;

1.28 dagrecreatie:

activiteiten gericht op ontspanning in de vrije tijd zoals sport en spel, natuurbeleving, amusement en uitstapjes, die uitsluitend plaatsvinden binnen een tijdsbestek van een dag, zonder overnachting en waartoe tevens kleinschalige horeca-activiteiten worden gerekend.

1.29 detailhandel:

het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen die die goederen kopen voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit, dit met uitzondering van internetverkoop, zolang uitlevering goederen en fysieke betaling elders geschied;

1.30 eerste bouwlaag:

de bouwlaag op de begane grond;

1.31 gebouw:

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

1.32 gebruiken:

gebruiken, het doen gebruiken, laten gebruiken en in gebruik geven;

1.33 gevellijn:

de op de plankaart als zodanig aangegeven lijn, waar de voorgevel van een hoofdgebouw op moet zijn georiënteerd, die niet door gebouwen mag worden overschreden, behoudens krachtens deze regels toegelaten afwijkingen;

1.34 hoofdgebouw:

een of meer panden, of een gedeelte daarvan, dat noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de geldende of toekomstige bestemming van een perceel en, indien meer panden of bouwwerken op het perceel aanwezig zijn, gelet op die bestemming het belangrijkste is;

1.35 horeca:

een bedrijf waar hoofdzakelijk dranken en/of etenswaren voor gebruik ter plaatse worden verstrekt en/of waarin logies wordt verstrekt, zoals bijvoorbeeld een café, restaurant, hotel, pension, en naar de aard en openingstijden daarmee gelijk te stellen bedrijven, een en ander al dan niet in combinatie met een vermaaksfunctie met uitzondering van een erotisch getinte vermaaksfunctie;

1.36 huishouden:

een verzameling van één of meer personen die een huishouding voeren, waarbij sprake is van continuïteit in samenstelling en onderlinge verbondenheid;

1.37 internetverkoop:

het bedrijfsmatig te koop aanbieden, zonder enige fysieke vorm van uitstalling ten verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen die goederen kopen voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit, zonder dat deze goederen op locatie bezichtigd of afgehaald kunnen worden;

1.38 kampeermiddel:

tenten, tentwagens, kampeerauto's of toercaravans dan wel andere onderkomens of andere voertuigen of gedeelten daarvan, voor zover niet als bouwwerk aan te merken, die geheel of gedeeltelijk blijvend zijn bestemd of ingericht dan wel worden gebruikt voor recreatief nachtverblijf;

1.39 kleinschalig kampeerterrein:

het houden van een kampeerterrein voor een beperkt aantal, met dien verstande dat buiten de periode van 15 maart tot en met 31 oktober geen kampeermiddelen aanwezig mogen zijn;

1.40 landschappelijke waarden:

de aan een gebied toegekende waarde, gekenmerkt door het waarneembare -al dan niet begroeide- deel van het aardoppervlak, dat wordt bepaald door de onderlinge samenhang en beïnvloeding van niet-levende en levende natuur;

1.41 lichte horeca:

activiteiten waar overdag bij een bedrijf en ondergeschikt aan de bedrijfsvoering kleine etenswaren en niet of licht alcoholische dranken worden verstrekt, zoals theehuisjes, ijssalons, croissanterieën en naar de aard daarmee gelijk te stellen activiteiten;

1.42 mantelzorg:

intensieve zorg of ondersteuning, die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende, ten behoeve van zelfredzaamheid of participatie, rechtstreeks voortvloeiend uit een tussen personen bestaande sociale relatie, die de gebruikelijke hulp van huisgenoten voor elkaar overstijgt, en waarvan de behoefte met een verklaring van een huisarts, wijkverpleegkundige of andere door de gemeente aangewezen sociaal-medisch adviseur kan worden aangetoond;

1.43 nevenactiviteiten:

één of meerderde activiteiten ondergeschikt aan de hoofdactiviteit in zowel (gezamenlijke) omvang (oppervlakte) als de effecten op het woon- en leefklimaat;

1.44 overkapping:

een bouwwerk op het erf van een gebouw of standplaats, dat strekt tot vergroting van het woongenot van het gebouw of de standplaats en dat, voor zover gebouwd vóór (het verlengde van) de voorgevel van een gebouw, geen tot de constructie zelf behorende wanden heeft en voor zover gebouwd achter (het verlengde van) de voorgevel van een gebouw, maximaal drie wanden heeft waarvan maximaal twee tot de constructie behoren;

1.45 paardenbak:

een in de open lucht gelegen al dan niet omheind terrein, eventueel voorzien van lichtmasten, dat is ingericht of kennelijk is ingericht voor het uitsluitend of in hoofdzaak gebruiken ten behoeve van het berijden van paarden;

1.46 peil:

- a. voor een bouwwerk, waarvan de hoofdtoegang direct aan de weg grenst: de hoogte van de weg ter plaatse van die hoofdtoegang;
- b. voor een bouwwerk, waarvan de hoofdtoegang niet direct aan de weg grenst: de hoogte van het (afgewerkte) terrein ter hoogte van die hoofdtoegang;
- c. indien in of op het water wordt gebouwd: de hoogte van het terrein ter plaatse van het meest nabij gelegen punt waar het water grenst aan het vaste land;

1.47 prostitutie:

het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen vergoeding;

1.48 seksinrichting:

een voor het publiek toegankelijke besloten ruimte waarin bedrijfsmatig, of in de omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht of vertoningen van erotische/pornografische aard plaatsvinden, waaronder in ieder geval worden verstaan een prostitutiebedrijf, een erotische massagesalon, een seksbioscoop, een seksautomatenhal, een seks theater of een parenclub, al dan niet in combinatie met elkaar;

1.49 uitbouw:

een gebouw dat als vergroting van een bestaande ruimte is gebouwd aan een hoofdgebouw, welk gebouw door de vorm kan worden onderscheiden van het hoofdgebouw en dat in architectonisch opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw;

1.50 uitvoeren:

uitvoeren, het doen uitvoeren, laten uitvoeren en in uitvoering geven;

1.51 verblijfsobject:

de kleinste binnen één of meer panden gelegen en voor woondoeleinden geschikte eenheid van gebruik die ontsloten wordt via een eigen afsluitbare toegang vanaf de openbare weg, een erf of een gedeelde verkeersruimte, onderwerp kan zijn van goederenrechtelijke rechtshandelingen en in functioneel opzicht zelfstandig is. Een verblijfsobject is gelijk aan één woning;

1.52 voorgevel:

de naar de weg gekeerde gevel van een gebouw; gebouwen welke met meer dan één zijde naar de weg gekeerd zijn hebben meerdere voorgevels, danwel de gevel die op het moment van terinzagelegging van het ontwerp van het plan kennelijk als zodanig diende te worden aangemerkt;

1.53 voorgevelrooilijn:

de met 'gevellijn' op de verbeelding aangeduide grens van het bouwvlak;

1.54 vrijstaand:

een woning in een afzonderlijk gebouw, niet verbonden aan andere woningen. In een woning met de aanduiding 'vrijstaand' is maximaal 1 verblijfsobject met woonfunctie toegestaan;

1.55 woning:

een complex van ruimten, geschikt en bestemd voor de huisvesting van niet meer dan één huishouden. Een woning is gelijk aan een verblijfsobject.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van de regels wordt als volgt gemeten:

2.1 de afstand tot de zijdelingse bouwperceelsgrens:

tussen de zijdelingse grens van het bouwperceel en een bepaald punt van het bouwwerk, waar die afstand het kortst is;

2.2 de bouwhoogte van een bouwwerk:

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een overig bouwwerk met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen, bij een windturbine is de hoogte de ashoogte;

2.3 de goothoogte van een bouwwerk:

vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel;

2.4 de horizontale diepte van een gebouw:

de diepte van een gebouw, gemeten loodrecht vanaf de gevel waaraan wordt gebouwd;

2.5 de oppervlakte van een bouwwerk:

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk;

2.6 de oppervlakte van een overkapping:

tussen de buitenzijde van de afdekking van de overkapping, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van de overkapping;

2.7 ondergeschikte bouwonderdelen:

Bij toepassing van het bepaalde ten aanzien van het bouwen worden ondergeschikte bouwonderdelen, als plinten, pilasters, kozijnen, gevelversieringen, ventilatiekanalen, schoorstenen, liftschachten, gevel- en kroonlijsten, luifels, balkons en overstekende daken buiten beschouwing gelaten, mits de overschrijding van bouwgrenzen niet meer dan 1 m bedraagt.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Tuin

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Tuin aangewezen gronden zijn bestemd voor tuinen, verhardingen bij de op de aangrenzende gronden gelegen woningen, met bijbehorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde en een geluidsschermbank ter plaatse van de aanduiding 'geluidsschermbank'.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Gebouwen

Binnen de bestemming Tuin zijn geen gebouwen toegestaan.

3.2.2 *Bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde*

Bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt maximaal:

- a. erf- en terreinafscheidingen vóór (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw 1 meter;
- b. erf- en terreinafscheidingen achter (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw 2 meter;
- c. speelvoorzieningen 3 meter;
- d. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde 2 meter;

3.2.3 *Bouwhoogte van een geluidsschermbank*

In afwijking van het gestelde in artikel 3.2.2 geldt dat de bouwhoogte van een geluidsschermbank, ten behoeve van de in 5.3.4 genoemde voorwaardelijke verplichting, ter plaatse van de aanduiding 'geluidsschermbank' maximaal 3,5 meter bedraagt.

3.3 Afwijken van de bouwregels

- a. Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 3.2.1 voor het bouwen van bijbehorende bouwwerken behorend bij de op de aangrenzende gronden gelegen hoofdgebouwen, mits:
 1. het bepaalde in artikel 5.2.2 onder b met betrekking tot de oppervlakte van toepassing is;
 2. de goothoogte maximaal 3 meter bedraagt dan wel de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw + 0,25 meter;
 3. de bouwhoogte maximaal de bouwhoogte van het hoofdgebouw - 2 meter bedraagt, waarbij geldt dat de bouwhoogte in ieder geval 3 m mag bedragen en maximaal 6 meter;
- b. de onder a bedoelde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, mits:
 1. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
 2. het straat- en bebouwingsbeeld niet onevenredig worden geschaad.

Artikel 4 Wonen

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Wonen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. vrijstaande woningen ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 2'
 - b. aan huis verbonden beroepen;
 - c. wegen en straten, wandel- en fietspaden met een functie gericht op zowel verblijf als op de afwikkeling van het doorgaande verkeer;
 - d. parkeer-, groen-, speel- en nutsvoorzieningen;
 - e. waterhuishoudkundige doeleinden, waterberging en (water)lopen;
- met bijbehorende gebouwen, bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tuinen en erven.

4.2 Bouwregels

4.2.1

Als hoofdgebouw mogen uitsluitend woningen worden gebouwd.

4.2.2

Het aantal toegestane woningen bedraagt ter plaatse van aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 2' maximaal 6 vrijstaande woningen.

4.2.3

Hoofdgebouwen ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 2' voldoen aan de volgende kenmerken:

- a. gebouwd in het bouwvlak;
- b. ter plaatse van de aanduiding 'gevellijn' dient de voorgevel van een hoofdgebouw te worden gebouwd in dan wel maximaal 3 m uit de gevellijn;
- c. het bebouwingspercentage van het bouwperceel bedraagt maximaal 50%;
- d. de afstand tot de zijdelingse bouwperceelsgrens is aan één zijde minimaal 5 m;
- e. goothoogte is maximaal de op de verbeelding aangegeven goothoogte;
- f. bouwhoogte is maximaal de op de verbeelding aangegeven bouwhoogte;

4.2.4

Aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 2' voldoen aan de volgende kenmerken:

- a. gebouwd in het bouwvlak;
- b. stand tot de zijdelingse bouwperceelsgrens aan één zijde minimaal 5 m bedraagt;
- c. gebouwd op het zij- en achtererf en minimaal 3 m achter (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw, met dien verstande, dat uitbouwen in de vorm van erkers tot vóór (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw mogen worden gebouwd, mits:
 - 1. horizontale diepte maximaal 1,5 m bedraagt;
 - 2. de diepte van de overblijvende, niet met gebouwen bebouwde gronden minimaal 2,5 m bedraagt;
 - 3. voor zover de erker wordt gebouwd tegen de voorgevel van het hoofdgebouw de breedte maximaal 2/3 van de breedte van die gevel bedraagt;
 - 4. de bouwhoogte maximaal 3 m bedraagt dan wel de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw + 0,25 m;
- d. gezamenlijke oppervlakte voor zover gebouwd buiten het bouwvlak per hoofdgebouw maximaal:
 - 1. 40 m² voor bouwpercelen met een oppervlakte tot 250 m², mits het bebouwingspercentage van het bouwperceel maximaal 70% is;
 - 2. 50 m² voor bouwpercelen met een oppervlakte van 250 tot en met 500 m², mits het bebouwingspercentage van het bouwperceel maximaal 60% is;

3. 60 m² voor bouwpercelen met een oppervlakte groter dan 500 m², mits het bebouwingspercentage van het bouwperceel maximaal 50% is;
- e. goothoogte maximaal 3 m dan wel de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw + 0,25 m;
- f. bouwhoogte maximaal de bouwhoogte van het hoofdgebouw verminderd met 1 m, waarbij geldt dat de bouwhoogte in ieder geval 3 m mag bedragen en maximaal 6 m.

4.2.5

Bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouw zijnde, bedraagt maximaal:

- a. erf- en terreinafscheidingen vóór (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw 1 m;
- b. erf- en terreinafscheidingen achter (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw 2 m;
- c. speeltoestellen 3 m;
- d. lichtmasten ten behoeve van de verlichting van wegen en straten, wandel- en fietspaden met een functie gericht op zowel verblijf als op de afwikkeling van het doorgaande verkeer 6 m;
- e. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde 2 m.

4.3 Afwijken van de bouwregels

4.3.1 Afwijkingsregels

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

- a. artikel 4.2.4 onder c voor het verkleinen van de afstand van een aan- of uitbouw, bijgebouw of overkapping tot (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw dan wel voor het bouwen van een aan- of uitbouw of bijgebouw vóór (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw;
- b. artikel 4.2.4 onder d voor het vergroten van de gezamenlijke oppervlakte van aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen tot maximaal:
 1. 55 m² voor bouwpercelen met een oppervlakte tot 250 m²;
 2. 70 m² voor bouwpercelen met een oppervlakte van 250 tot en met 500 m²;
 3. 90 m² voor bouwpercelen met een oppervlakte groter dan 500 m²;
- c. artikel 4.2.4 onder d voor het vergroten van de gezamenlijke oppervlakte van aan- en uitbouwen en bijgebouwen tot de oppervlakten genoemd onder d vermeerderd met 20 m², uitsluitend in verband met het gebruik van een aan- en uitbouw en/of bijgebouw als
- d. woonruimte ten behoeve van mantelzorg, mits:
 1. advies is verkregen van een onafhankelijk deskundige;
 2. het aantal woningen niet toeneemt;
- e. artikel 4.2.4 onder d voor het vergroten van bebouwingspercentage tot maximaal 70%;
- f. artikel 4.2.3 onder d en artikel 4.2.4 onder b voor het verkleinen van de afstand van een hoofdgebouw of een gebouw tot de zijdelingse bouwperceelsgrens.

4.3.2 Voorwaarden

Een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 4.3.1 kan slechts worden verleend, mits:

- a. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
- b. het straat- en bebouwingsbeeld niet onevenredig worden geschaad.

4.4 Afwijken van de gebruiksregels

4.4.1 Afwijkingsregels

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 4.1 voor het toestaan van een aan huis verbonden bedrijf, mits:

- a. de oppervlakte maximaal 40% van de vloeroppervlakte van de gebouwen bedraagt tot een maximum van 45 m²;
- b. geen sprake is van een duurzame ontwrichting van de bestaande distributieve voorzieningen of een ernstige verstoring van de verzorgingsstructuur;
- c. het geen bedrijfsactiviteiten betreft die normaliter in een winkelcentrum of een winkelstraat worden uitgeoefend;

- d. geen detailhandel plaatsvindt behalve als ondergeschikte nevenactiviteit bij de uitoefening van een aan huis gebonden bedrijf.

4.4.2 Voorwaarden

Een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 4.4.1 kan slechts worden verleend, mits:

- a. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
- b. het straat- en bebouwingsbeeld niet onevenredig worden geschaad.

Artikel 5 Wonen - 1

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Wonen - 1 aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. vrijstaande woningen ter plaatse van de aanduiding 'vrijstaand';
- b. aan huis verbonden beroepen;
- c. mantelzorg;
- d. bijbehorende gebouwen, bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tuinen en erven.

5.2 Bouwregels

5.2.1 Hoofdgebouwen

Hoofdgebouwen voldoen aan de volgende kenmerken:

- a. hoofdgebouwen worden binnen een bouwvlak gebouwd, waarbij per bouwvlak maximaal één woning is toegestaan;
- b. de goothoogte is maximaal 6 meter;
- c. de bouwhoogte is maximaal 9,9 meter;
- d. de oppervlakte is maximaal 200 m².

5.2.2 Bijbehorende bouwwerken

Bijbehorende bouwwerken voldoen aan de volgende kenmerken:

- a. gebouwd vanaf 3 meter achter (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw, met dien verstande, dat bijbehorende bouwwerken in de vorm van erkers tot vóór (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw mogen worden gebouwd, mits:
 1. de horizontale diepte maximaal 1,5 meter bedraagt;
 2. de diepte van de overblijvende, niet met gebouwen bebouwde gronden minimaal 2,5 meter bedraagt;
 3. voor zover de erker wordt gebouwd tegen de voorgevel van het hoofdgebouw de breedte maximaal 2/3 van de breedte van die gevel bedraagt;
 4. de bouwhoogte maximaal 3 meter bedraagt dan wel de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw + 0,25 meter;
- b. gezamenlijke oppervlakte voor zover gebouwd per hoofdgebouw maximaal:
 1. 75 m² bedraagt;
 2. als de bouwmogelijkheden voor het hoofdgebouw o.g.v. artikel 5.2.1, sub d niet volledig zijn benut, mogen deze worden gebruikt voor de realisatie van bijbehorende bouwwerken, zonder dat dit ten koste gaat van de onder artikel 5.2.2, sub b, onder 1 genoemde oppervlakenorm;
- c. bouwhoogte maximaal de bouwhoogte van het hoofdgebouw verminderd met 1 meter, waarbij geldt dat de bouwhoogte in ieder geval 3 meter mag bedragen en maximaal 6 meter;
 1. de dakhelling bedraagt minimaal 50° en maximaal 60°, waarbij een afgeknot dak is toegestaan.

5.2.3 Bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, is maximaal:

- a. erf- en terreinafscheidingen vóór (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw 1 meter;
- b. erf- en terreinafscheidingen achter (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw 2 meter;
- c. speelvoorzieningen 3 meter;
- d. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde 2 meter.

5.3 Specifieke gebruiksregels

5.3.1 Aan huis verbonden beroep

De woning en/of bijbehorende bouwwerken mogen worden gebruikt ten behoeve van aan huis verbonden beroepen met dien verstande dat:

- a. ten hoogste 40% van het vloeroppervlak van de woning en/of bijbehorende bouwwerken tot ten hoogste 30 m² wordt gebruikt voor het aan-huis-verbonden beroep;
- b. degene die het aan-huis-verbonden beroep uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
- c. door degene die het aan-huis-verbonden beroep uitoefent, kan worden aangetoond dat de uitoefening van het beroep geen extra parkeerruimte vereist binnen het openbaar gebied;
- d. voorzien is in voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein;
- e. er mag geen detailhandel, groothandel of horeca plaatsvinden;
- f. het aan huis verbonden beroep er niet toe mag leiden dat de gezamenlijke oppervlakte van aan huis verbonden beroepen en aan huis verbonden bedrijven meer dan 60 m² bedraagt.

5.3.2 Mantelzorg

Gebruik van ruimten binnen een woning en/of bijbehorende bouwwerken ten behoeve van mantelzorg, wordt als gebruik overeenkomstig de bestemming aangemerkt voor zover dit gebruik ondergeschikt blijft aan de woonfunctie en wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- a. ten hoogste 40% van het vloeroppervlak van de woning tot ten hoogste 50 m² wordt gebruikt voor mantelzorg;
- b. plaats vindt in een afhankelijke woonruimte en niet in een vrijstaand bijgebouw;
- c. de woonruimte ten dienste van mantelzorg niet mag worden afgesplitst;
- d. degene die mantelzorg verleent, dient tevens de hoofdbewoner van de woning te zijn;
- e. het een (langdurige) tijdelijke situatie betreft;
- f. bij beëindiging van de zorgbehoefte (als gevolg van overlijden of verhuizing) of beëindiging van de mantelzorg (de zorgverlener wil of kan mantelzorg niet langer leveren, door bijvoorbeeld hulpbehoevendheid of overlijden), zal de betreffende woonruimte niet meer als zodanig worden gebruikt. Het geheel dient door de hoofdbewoner in gebruik te worden genomen.

5.3.3 Voorwaardelijke verplichting Landschappelijke inpassing

- a. Tot een met de bestemming strijdig gebruik wordt in elk geval gerekend het gebruik van en het in gebruik laten nemen van nieuwe bouwwerken overeenkomstig de in lid 5.1 opgenomen bestemmingsomschrijving, zonder de aanleg en instandhouding van de landschapsmaatregelen conform het in bijlage Bijlage 1 opgenomen 'Landschappelijke inpassing', teneinde te komen tot een goede landschappelijke inpassing;
- b. in afwijking van het bepaalde onder a mogen nieuwe bouwwerken overeenkomstig de in lid 5.1 opgenomen bestemmingsomschrijving in gebruik worden genomen indien binnen 18 maanden na onherroepelijk worden van de omgevingsvergunning voor het bouwen van nieuwe bouwwerken uitvoering wordt gegeven aan de aanleg en instandhouding van de landschapsmaatregelen conform het in bijlage Bijlage 1 opgenomen 'Landschappelijke inpassing', teneinde te komen tot een goede landschappelijke inpassing.

5.3.4 Voorwaardelijke verplichting geluidsscherm

Tot een met de bestemming strijdig gebruik wordt in elk geval gerekend het gebruik van en het in gebruik laten nemen van nieuwe bouwwerken ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - voorwaardelijke verplichting - geluidsscherm' zonder de aanleg en instandhouding van een 3 m hoog en 15 m lang geluidsscherm ter plaatse van de aanduiding 'geluidsscherm'.

5.4 Afwijken van de gebruiksregels

5.4.1 Nevenactiviteiten

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 5.1 voor de uitoefening van een aan de woonfunctie ondergeschikte nevenactiviteit, met dien verstande dat:

- a. uitsluitend de volgende nevenactiviteiten kunnen worden toegelaten:
 - 1. stalling van caravans, kampeerauto's en daarmee gelijk te stellen recreatieve vervoermiddelen;
 - 2. langdurige opslag van goederen met uitzondering van opslag van gevaarlijke stoffen, ontplofbare stoffen, bestrijdingsmiddelen, afvalstoffen en stoffen die geurhinder kunnen veroorzaken;
 - 3. kleinschalige recreatieve/toeristische activiteiten die gericht zijn op de stalling en verhuur van

- vervoersmiddelen ten behoeve van recreatie medegebruik gericht op de beleving van agrarische activiteiten of natuur- en landschapswaarden, zoals een paardenstalling of fiets-, kano-, paarden- en huifkarrenverhuur;
4. kleinschalige extensieve dagrecreatieve activiteiten gericht op de beleving van agrarische activiteiten, natuur- en landschapswaarden, kunst en cultuur, zoals cursusruimte voor ambachten, galerie/ potterie, binnenspeeltuin of museum voor oude werktuigen;
 5. kleinschalige binnenactiviteiten die gericht zijn op de uitoefening van persoonlijke/dierlijke verzorging, zoals een kapper, pedicure, schoonheidsspecialist of hondentrimmer;
 6. dagopvang voor ouderen/kinderen/gehandicapten van maximaal 15 personen waarbij ook buitenactiviteiten zijn toegestaan gericht op de beleving van agrarische bezigheden;
 7. recreatief verblijf in de vorm van een beperkte groeps- of pensionaccommodatie (maximaal 15 personen), zoals boerenkamers of een trekkershut;
- b. tenzij in artikel 5.4.1 sub a anders is aangegeven kunnen de nevenactiviteiten uitsluitend worden toegestaan in aanwezige gebouwen, uitgezonderd kassen, waarbij (vervangende) nieuwbouw niet is toegestaan;
 - c. voorts mag de oppervlakte van de nevenactiviteiten maximaal 350 m² bedragen;
 - d. in afwijking van het bepaalde in artikel 5.4.1 sub c geldt een maximale maat van 60 m² indien het nevenactiviteiten betreft in de vorm van kleinschalige binnenactiviteiten die gericht zijn op de uitoefening van persoonlijke/dierlijke verzorging;
 - e. de belangen van in de omgeving gelegen functies niet onevenredig worden geschaad;
 - f. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het (leef)milieu en het landschap in de omgeving;
 - g. er geen onevenredige verkeersaantrekkende werking optreedt;
 - h. voldoende parkeerruimte op eigen terrein wordt gerealiseerd;
 - i. buitenopslag is niet toegestaan;
 - j. detailhandel, met uitzondering van ter plaatse vervaardigde producten, is niet toegestaan;
 - k. er dient te worden voorzien in een gebiedseigen landschappelijke inpassing.

5.4.2 Paardenbakken

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 5.1 voor de inrichting en het gebruik van gronden voor een paardenbak, met dien verstande dat:

- a. de oppervlakte maximaal 800m² bedraagt;
- b. er per woning maximaal één paardenbak mag worden gerealiseerd;
- c. de paardenbak niet wordt gesitueerd op gronden voorzien van de bestemming Waarde-Landschap;
- d. rondom de paardenbak maximaal 4 lichtmasten mogen worden gerealiseerd, met dien verstande dat:
- e. de afstand van de lichtmasten tot gronden met de bestemming Natuur minimaal 100 meter bedraagt;
- f. de bouwhoogte maximaal 6 meter bedraagt;
- g. de bouwhoogte van terreinafscheidingen rondom de paardenbak maximaal 1,75 meter bedraagt;
- h. de belangen van gebruikers dan wel eigenaren van aangrenzende gronden niet onevenredig worden geschaad;

5.4.3 Aan huis verbonden bedrijf

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 5.1 voor het gebruik van een woning en/of bijbehorende bouwwerken ten behoeve van een aan huis verbonden bedrijf mits:

- a. de oppervlakte maximaal 40% van de vloeroppervlakte van de gebouwen bedraagt tot een maximum van 60 m², mits:
 1. degene die het aan huis verbonden bedrijf uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
 2. er geen detailhandel plaatsvindt behalve als ondergeschikte nevenactiviteit bij de uitoefening van een aan huis gebonden bedrijf;
 3. er mag geen groothandel of horeca plaatsvinden;
 4. door degene die het aan-huis-verbonden beroep uitoefent, kan worden aangetoond dat de uitoefening van het beroep geen extra parkeerruimte vereist binnen het openbaar gebied;
 5. voorzien is in voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein;
 6. het aan huis verbonden bedrijf er niet toe leidt dat de gezamenlijke oppervlakte van aan huis

- verbonden beroepen en aan huis verbonden bedrijven meer dan 60 m² bedraagt;
- b. Een omgevingsvergunning als bedoeld in onder a kan slechts worden verleend, mits:
1. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
 2. het straat- en bebouwingsbeeld niet onevenredig worden geschaad.

5.4.4 *Bed & Breakfast*

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 5.1 voor het gebruik van een woning en/of bijbehorende bouwwerken voor een bed and breakfast, mits:

- a. de woonfunctie in overwegende mate behouden blijft;
- b. bedoeld gebruik geen onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat mag opleveren en geen onevenredige afbreuk mag doen aan het woonkarakter van de wijk of buurt;
- c. het niet betreft zodanig verkeersaantrekkende activiteiten die kunnen leiden tot een nadelige beïnvloeding van de normale afwikkeling van het verkeer dan wel tot een onevenredige parkeerdruk op de openbare ruimten;
- d. parkeren dient zoveel mogelijk op eigen terrein plaats te vinden;
- e. de omvang van de bed and breakfast niet meer bedraagt dan 40% van het vloeroppervlak van de woning en/of bijbehorende bouwwerken tot een maximum van 60 m².

5.4.5 *Aan huis verbonden beroep*

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in de artikel 5.3.1 voor het gebruik van bouwwerken behorende bij woningen ten behoeve van een aan huis verbonden beroep met een vloeroppervlak van maximaal 60 m², met dien verstande dat het aan huis verbonden beroep er niet toe mag leiden dat de gezamenlijke oppervlakte van aan huis verbonden beroepen en aan huis verbonden bedrijven meer dan 60 m² bedraagt.

5.4.6 *Landschappelijke inpassing*

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in de artikel 5.3.3 voor het treffen van andere landschapsmaatregelen dan in de als Bijlage 1 opgenomen Landschappelijke inpassing, met dien verstande dat:

- a. de landschapsmaatregelen minimaal gelijk zijn aan de in Bijlage 1 opgenomen Landschappelijke inpassing en minimaal voorzien in een gelijk beschermingsniveau van de landschappelijke waarden waarvoor de in Bijlage 1 opgenomen Landschappelijke inpassing landschapsmaatregelen zijn bepaald;
- b. er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de in de omgeving aanwezige functie en waarden;
- c. er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de belangen van eigenaren en gebruikers van omliggende gronden.

Artikel 6 Waarde - Hoge archeologische verwachting

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Hoge archeologische verwachting' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.

6.2 Bouwregels

- a. Voor het bouwen overeenkomstig de regels voor de andere op deze gronden voorkomende bestemmingen dient de aanvrager van een omgevingsvergunning voor het bouwen, voor bouwwerken met een oppervlakte groter dan 500 m², een rapport te overleggen waarin de archeologische waarden van de gronden die blijken de aanvraag zullen worden verstoord, naar oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate zijn vastgesteld.
- b. Indien uit het bepaalde in sub a genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het verlenen van de omgevingsvergunning zullen of kunnen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meerdere van de volgende voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning:
 1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
 2. de verplichting tot het doen van opgravingen;
 3. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg die voldoet aan door het bevoegd gezag bij de omgevingsvergunning te stellen kwalificaties.

6.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde artikel 6.2 sub a indien de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld.

6.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

6.4.1 Werken en werkzaamheden

Het is binnen deze bestemming verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren, indien de oppervlakte van deze werken en werkzaamheden meer dan 500 m² bedraagt:

- a. het uitvoeren van groundbewerkingen dieper dan 0,50 m onder het maaiveld, zoals afgraven, diepploegen, egaliseren, frezen, scheuren van grasland, aanleg of rooien van bos, boomgaard of diepwortelende beplanting, aanbrengen van oppervlakte- verhardingen, aanleggen van drainage, verwijderen van funderingen;
- b. het graven, dempen, dan wel verdiepen, vergroten of anderszins herprofilieren van waterlopen, sloten en greppels;
- c. het aanleggen van leidingen dieper dan 0,50 m onder het maaiveld.

6.4.2 Uitzonderingen

Het in artikel 6.4.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:

- a. het normale onderhoud en/of gebruik betreffen, dan wel van ondergeschikte betekenis zijn;
- b. reeds in uitvoering zijn, dan wel krachtens een verleende vergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

6.4.3 Toelaatbaarheid

- a. De in artikel 6.4.1 genoemde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.

- b. Alvorens over de aanvraag wordt beslist, dient de aanvrager een rapport te overleggen waarin de archeologische waarde van het terrein dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate is vastgesteld.
- c. Een rapport is niet noodzakelijk indien naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld. Deze informatie wordt dan als een rapport beschouwd.

Artikel 7 Waarde - Landschap

7.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Waarde - Landschap aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de bescherming, instandhouding en versterking van de aardkundige waarden, openheid en het verkavelingspatroon.

7.2 Specifieke gebruiksregels

7.2.1 Voorwaarde omgevingsvergunning of wijzigingsbevoegdheid

In afwijking van het bepaalde bij de andere daar voorkomende bestemmingen dient alvorens een besluit kan worden genomen tot het verlenen van de daar opgenomen afwijking- en wijzigingsbevoegdheden te worden aangetoond dat er geen sprake is van een significante aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied.

7.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

7.3.1 Verboden werkzaamheden

Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren:

- a. het beplanten van gronden met hoogopgaande beplanting;
- b. het beplanten van gronden met houtgewassen, ter plaatse van de gronden op het tijdstip van het van kracht worden van het plan niet reeds met houtgewassen waren beplant;
- c. het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren;
- d. het afgraven of ophogen van gronden.

7.3.2 Toegestane werkzaamheden

Het in artikel 7.3.1 vervatte verbod is niet van toepassing op:

- a. werken en werkzaamheden welke het normale onderhoud betreffen;
- b. werken en werkzaamheden welke noodzakelijk zijn in verband met het op de bestemming gerichte beheer of gebruik van de grond;
- c. werken en werkzaamheden welke reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

7.3.3 Voorwaarden voor verlenen omgevingsvergunning

De in artikel 7.3.1 vermelde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de aanwezige aardkundige waarden, openheid en het verkavelingspatroon in het gebied.

Artikel 8 Waarde - Oude dijken en historische dorpslinten

8.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Waarde - Oude dijken en historische dorpslinten aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.

8.2 Bouwregels

- a. Voor het bouwen overeenkomstig de regels voor de andere op deze gronden voorkomende bestemmingen dient de aanvrager van een omgevingsvergunning voor het bouwen, voor bouwwerken met een oppervlakte groter dan 100 m², een rapport te overleggen waarin de archeologische waarden van de gronden die blijken de aanvraag zullen worden verstoord, naar oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate zijn vastgesteld.
- b. Indien uit het bepaalde in sub a genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het verlenen van de omgevingsvergunning zullen of kunnen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meerdere van de volgende voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning:
 1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
 2. de verplichting tot het doen van opgravingen;
 3. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg die voldoet aan door het bevoegd gezag bij de omgevingsvergunning te stellen kwalificaties.

8.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde artikel 8.2 sub a indien de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld.

8.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

8.4.1 Werken en werkzaamheden

Het is binnen deze bestemming verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren, indien de oppervlakte van deze werken en werkzaamheden meer dan 100 m² bedraagt:

- a. het uitvoeren van grondbewerkingen dieper dan 0,50 m onder het maaiveld, zoals afgraven, diepploegen, egaliseren, frezen, scheuren van grasland, aanleg of rooien van bos, boomgaard of diepwortelende beplanting, aanbrengen van oppervlakte- verhardingen, aanleggen van drainage, verwijderen van funderingen;
- b. het graven, dempen, dan wel verdiepen, vergroten of anderszins herprofiëren van waterlopen, sloten en greppels;
- c. het aanleggen van leidingen dieper dan 0,50 m onder het maaiveld.

8.4.2 Uitzonderingen

Het in artikel 8.4.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:

- a. het normale onderhoud en/of gebruik betreffen, dan wel van ondergeschikte betekenis zijn;
- b. reeds in uitvoering zijn, dan wel krachtens een verleende vergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

8.4.3 Toelaatbaarheid

- a. De in artikel 8.4.1 genoemde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.

- b. Alvorens over de aanvraag wordt beslist, dient de aanvrager een rapport te overleggen waarin de archeologische waarde van het terrein dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate is vastgesteld.
- c. Een rapport is niet noodzakelijk indien naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld. Deze informatie wordt dan als een rapport beschouwd.

Artikel 9 Waarde - Terrein van archeologische waarde

9.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Terrein van archeologische waarde' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.

9.2 Bouwregels

- a. Voor het bouwen overeenkomstig de regels voor de andere op deze gronden voorkomende bestemmingen dient de aanvrager van een omgevingsvergunning voor het bouwen, voor bouwwerken met een oppervlakte groter dan 30 m², een rapport te overleggen waarin de archeologische waarden van de gronden die blijken de aanvraag zullen worden verstoord, naar oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate zijn vastgesteld.
- b. Indien uit het bepaalde in sub a genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het verlenen van de omgevingsvergunning zullen of kunnen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meerdere van de volgende voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning:
 1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
 2. de verplichting tot het doen van opgravingen;
 3. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg die voldoet aan door het bevoegd gezag bij de omgevingsvergunning te stellen kwalificaties.

9.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde artikel 9.2 sub a indien de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld.

9.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

9.4.1 Werken en werkzaamheden

Het is binnen deze bestemming verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren, indien de oppervlakte van deze werken en werkzaamheden meer dan 30 m² bedraagt:

- a. het uitvoeren van groundbewerkingen dieper dan 0,50 m onder het maaiveld, zoals afgraven, diepploegen, egaliseren, frezen, scheuren van grasland, aanleg of rooien van bos, boomgaard of diepwortelende beplanting, aanbrengen van oppervlakte- verhardingen, aanleggen van drainage, verwijderen van funderingen;
- b. het graven, dempen, dan wel verdiepen, vergroten of anderszins herprofilieren van waterlopen, sloten en greppels;
- c. het aanleggen van leidingen dieper dan 0,50 m onder het maaiveld.

9.4.2 Uitzonderingen

Het in artikel 9.4.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:

- a. het normale onderhoud en/of gebruik betreffen, dan wel van ondergeschikte betekenis zijn;
- b. reeds in uitvoering zijn, dan wel krachtens een verleende vergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

9.4.3 Toelaatbaarheid

- a. De in artikel 9.4.1 genoemde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.

- b. Alvorens over de aanvraag wordt beslist, dient de aanvrager een rapport te overleggen waarin de archeologische waarde van het terrein dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate is vastgesteld.
- c. Een rapport is niet noodzakelijk indien naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld. Deze informatie wordt dan als een rapport beschouwd.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 10 Anti-dubbelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 11 Algemene bouwregels

- a. In die gevallen dat de bestaande goothoogte, bouwhoogte, oppervlakte, inhoud en/of afstand tot enige op de verbeelding aangegeven lijn van bouwwerken, die in overeenstemming met het bepaalde in de Woningwet tot stand zijn gekomen, minder dan wel meer bedraagt dan in de bouwregels in Hoofdstuk 2 van deze regels is voorgeschreven respectievelijk toegestaan, geldt die goothoogte, bouwhoogte, oppervlakte, inhoud en/of afstand in afwijking daarvan als minimaal respectievelijk maximaal toegestaan;
- b. In die gevallen dat een bestaand bebouwingspercentage, dat in overeenstemming met het bepaalde in de Woningwet tot stand is gekomen, meer bedraagt dan in de bouwregels in hoofdstuk 2 van deze regels is voorgeschreven, geldt dat bebouwingspercentage in afwijking daarvan als maximaal toegestaan

Artikel 12 Algemene gebruiksregels

12.1 Algemeen

Tot een strijdig gebruik met alle bestemmingen wordt in ieder geval verstaan:

- a. een gebruik van gronden als stort- en/of opslagplaats van grond en/of afval, met uitzondering van een zodanig gebruik voor het normale op de bestemming gerichte gebruik en onderhoud;
- b. een gebruik van gronden als stallings- en/of opslagplaats van één of meer aan het gebruik onttrokken machines, voer-, vaar- of vliegtuigen, met uitzondering van een zodanig gebruik voor het normale op de bestemming gerichte gebruik en onderhoud;
- c. een gebruik van gronden en bouwwerken voor een seksinrichting dan wel ten behoeve van prostitutie.

12.2 Parkeren

- a. Een omgevingsvergunning voor het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met het bestemmingsplan of het bouwen of uitbreiden van een gebouw bedoeld voor wonen of een ander soort verblijf van mensen wordt slechts verleend, indien is aangetoond dat ten minste wordt of zal worden voldaan aan de gemiddelde parkeernormen, zoals opgenomen in 'Parkeernormennota Duiven', met dien verstande dat het totale aantal benodigde parkeerplaatsen wordt afgerond op het dichtstbijzijnde hele getal;
- b. De gehanteerde afmetingen van een parkeerplaats zijn conform de vigerende beleidsnota parkeren;
- c. Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde onder a en b indien het voldoen aan de parkeerbehoefte als gevolg van bijzondere omstandigheden op overwegende bezwaren stuit, of voor zover op andere wijze in de benodigde parkeergelegenheid wordt voorzien;
- d. Het onder a bepaalde is niet van toepassing ingeval een bouwwerk ten gevolge van een calamiteit geheel verloren is gegaan, het gebouw herbouwd wordt met dezelfde functie en omvang, er op gelijke wijze wordt voldaan aan de parkeerbehoefte als voor de calamiteit feitelijk het geval was en de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk teniet is gegaan.
- e. Ten tijden van de aanvraag van een omgevingsvergunning wordt getoetst aan de dan geldende parkeerbeleidsnota.

Artikel 13 Algemene afwijkingsregels

13.1 Algemene afwijkingen

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van:

- a. in het plan genoemde goothoogten, bouwhoogten, oppervlakte- en inhoudsmaten, percentages en afstandseisen, waarbij een overschrijding is toegestaan tot maximaal 10% van de goothoogten, bouwhoogten, oppervlakte- en inhoudsmaten, percentages en afstandseisen;
- b. de regels en toestaan dat bouwgrenzen worden overschreden, waarbij een overschrijding is toegestaan tot maximaal 2,5 m, en deze noodzakelijk is in verband met de uitmeting van het terrein of uit een oogpunt van doelmatig gebruik van de gronden en/of de bebouwing;
- c. de regels en toestaan dat de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, wordt vergroot tot maximaal 10 m.

13.2 Voorwaarden

De omgevingsvergunning zoals bedoeld in artikel 13.1 kan slechts worden verleend, mits:

- a. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
- b. straat- en bebouwingsbeeld en de verkeersveiligheidsbelangen niet onevenredig worden geschaad.

Artikel 14 Algemene wijzigingsregels

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen voor:

- a. het aanbrengen van geringe veranderingen in de plaats, ligging en/of afmetingen van bestemmingsgrenzen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:
 - 1. bestemmingsgrenzen mogen met niet meer dan 5 m worden verschoven;
 - 2. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden mogen niet onevenredig worden geschaad;
 - 3. het straat- en bebouwingsbeeld en de verkeersveiligheidsbelangen mogen niet onevenredig worden geschaad;
- b. het toestaan van de bouw van niet voor bewoning bestemde gebouwen met een bouwhoogte van ten hoogste 3,5 m en een inhoud van ten hoogste 75 m³ ten dienste van het openbare nut en overige openbare dienstverlening;

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 15 Overgangsrecht

15.1 Overgangsrecht bouwwerken

- a. Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot:
 - 1. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
 - 2. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.
- b. Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het bepaalde in artikel 13.1, sub a omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in het eerste lid met maximaal 10%.
- c. Artikel 13.1 sub a is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

15.2 Overgangsrecht gebruik

- a. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.
- b. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld onder a te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.
- c. Indien het gebruik, bedoeld onder a na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.
- d. Het gestelde onder a is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 16 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als: Regels van het bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven van de gemeente Duiven

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van

De griffier, De voorzitter,

.....

.....

Inhoudsopgave

Bijlagen bij regels	5
Bijlage 1 Landschappelijke inpassing	6

Bijlagen bij regels

Bijlage 1 Landschappelijke inpassing

ALGEMEEN

Het plangebied is gelegen in het kommenlandschap welke zich kenmerkt door rechte wegen, bomenrijen, grootschalige boerderijen met erfbeplanting als eilandjes in de open ruimte.

Houtsingels aan de perceelsranden, solitaire rondom de woning, siertuin met hagen en boomgaarden en een accentuering van het erf zijn streefelementen bij de inrichting van de percelen. (bron: "Handleiding voor Erfinrichting Kommenlandschap Duiven 2014)

Bij de inrichting van dit perceel ligt het "zwaartepunt" bij het erf met een losse vormgeving aan de voorzijde van de 2 woningen. Deze ruimte vormt het erf in aansluiting op beide woningen. De entrees van beide woningen liggen in aansluiting op deze ruimte, evenals de toegangen tot de beide beide garages.

Aan de noordoostzijde wordt het erfgedeelte afgesloten door een lage struweelsingel met een rij essen waardoor het geheel op gaat in het omliggend landschap.

Vanaf de Engseweg loopt een informele toegangsweg, via een landelijk hekwerk, naar de woningen waardoor er privacy ontstaat vanaf de openbare weg. De toegangsweg wordt begeleidt door een rij Essen aan de noordwest-zijde van de weg, welke halverwege overgaat in een rij Essen naar de zuidoost-zijde.

Langs de perceelsgrenzen worden hout- c.q windsingels met streekeigen beplanting voorgesteld, grasweiden met solitaire bomen vullen met een natuurlijke waterpartij de grote ruimtes rondom de woningen.

- 1 BESTAANDE HOUTSINGEL (UITDUNNEN + AANVULLEN)
- 2 NIEUW AAN TE PLANTEN HOUT- C.Q. WINDSINGEL MET GEMENGDE STREEKEIGEN BEPLANTING ZOALS ZWARTE ELS, VOGELKERS EN BOSWILG. ONDERBEPLANTING MET SOORTEN ALS SLEEDOORN, HONSDOORN EN MEIDOORN
- 3 BOOMWEIDE IN HET GRAS BOMEN IN RUIM PLANTVERBAND. BOOMSOORTEN ALS EIK, POPULIE EN WILG
- 4 STRUWEELSINGEL VAN MEIDOORN MET BOMENRIJ D.M.V. ESSEN
- 5 AFWISSELEND ÉÉNZIJDIGE BOMENRIJ VAN ESSEN BEGELEID TOEGANGSWEG
- 6 HOOGSTAM BOOMGAARD
- 7 REPRESENTATIEVE BEPLANTING MET ENKELE HAGEN
- 8 BEPLANTINGSEILANDEN T.B.V. PRIVACY TERRASSEN
- 9 GRAS
- 10 VERHOOGDE TERRASSEN MET EEN VERBINDEND KARAKTER TUSSEN TUIN EN WONING

LANDSCHAPPELIJKE INPASSING

Gebr. Nusselder - Duiven

Schaal 1:250 Datum: Februari 2020 Gew: 13-3-2020 19-6-2020

Formaat: A1

GROENPLAN

TUIN- EN LANDSCHAPSARCHITECTUUR

Inhoudsopgave

Bijlagen bij toelichting	5
Bijlage 1 Landschappelijke inpassing	6
Bijlage 2 Akoestisch onderzoek wegverkeerslawaaï	8
Bijlage 3 Verkennend bodemonderzoek	45
Bijlage 4 Akoestisch onderzoek industrielawaai	111
Bijlage 5 Stikstofberekening Aeriusscalculator	224
Bijlage 6 Quickscan flora en fauna	248
Bijlage 7 Archeologisch bureau- en verkennend veldonderzoek	281
Bijlage 8 Archeologisch proefsleuvenonderzoek	310

Bijlagen bij toelichting

Bijlage 1 Landschappelijke inpassing

ALGEMEEN

Het plangebied is gelegen in het kommenlandschap welke zich kenmerkt door rechte wegen, bomenrijen, grootschalige boerderijen met erfbeplanting als eilandjes in de open ruimte.

Houtsingels aan de perceelsranden, solitairen rondom de woning, siertuin met hagen en boomgaarden en een accentuering van het erf zijn streefelementen bij de inrichting van de percelen. (bron: "Handleiding voor Erfinrichting Kommenlandschap Duiven 2014)

Bij de inrichting van dit perceel ligt het "zwaartepunt" bij het erf met een losse vormgeving aan de voorzijde van de 2 woningen. Deze ruimte vormt het erf in aansluiting op beide woningen. De entrees van beide woningen liggen in aansluiting op deze ruimte, evenals de toegangen tot de beide beide garages.

Aan de noordoostzijde wordt het erfgedeelte afgesloten door een lage struweelsingel met een rij essen waardoor het geheel op gaat in het omliggend landschap.

Vanaf de Engseweg loopt een informele toegangsweg, via een landelijk hekwerk, naar de woningen waardoor er privacy ontstaat vanaf de openbare weg. De toegangsweg wordt begeleidt door een rij Essen aan de noordwest-zijde van de weg, welke halverwege overgaat in een rij Essen naar de zuidoost-zijde.

Langs de perceelsgrenzen worden hout- c.q windsingels met streekeigen beplanting voorgesteld, grasweiden met solitaire bomen vullen met een natuurlijke waterpartij de grote ruimtes rondom de woningen.

- 1 BESTAANDE HOUTSINGEL (UITDUNNEN + AANVULLEN)
- 2 NIEUW AAN TE PLANTEN HOUT- C.Q. WINDSINGEL MET GEMENGDE STREEKEIGEN BEPLANTING ZOALS ZWARTE ELS, VOGELKERS EN BOSWILG. ONDERBEPLANTING MET SOORTEN ALS SLEEDOORN, HONSDOORN EN MEIDOORN
- 3 BOOMWEIDE IN HET GRAS BOMEN IN RUIM PLANTVERBAND. BOOMSOORTEN ALS EIK, POPULIE EN WILG
- 4 STRUWEELSINGEL VAN MEIDOORN MET BOMENRIJ D.M.V. ESSEN
- 5 AFWISSELEND ÉÉNZIJDE BOMENRIJ VAN ESSEN BEGELEID TOEGANGSWEG
- 6 HOOGSTAM BOOMGAARD
- 7 REPRESENTATIEVE BEPLANTING MET ENKELE HAGEN
- 8 BEPLANTINGSEILANDEN T.B.V. PRIVACY TERRASSEN
- 9 GRAS
- 10 VERHOOGDE TERRASSEN MET EEN VERBINDEND KARAKTER TUSSEN TUIN EN WONING

LANDSCHAPPELIJKE INPASSING

Gebr. Nusselder - Duiven

Schaal 1:250 Datum: Februari 2020 Gew: 13-3-2020 19-6-2020

Formaat: A1

GROENPLAN

TUIN- EN LANDSCHAPSARCHITECTUUR

Bijlage 2 Akoestisch onderzoek wegverkeerslawaaï

Akoestisch onderzoek wegverkeerslawaaï **Engsestraat 22, Duiven**

Omgevingsvergunningen

Wijzigingsplannen

Uw specialist in Bestemmingsplannen

Rood voor Rood - Ruimte voor Ruimte

Ruimtelijk advies

AKOESTISCH ONDERZOEK WEGVERKEERSLAWAAI ENGSESTRAAT 22, DUIVEN

Auteur:	T. Zomerdijs
Status:	Definitief
Datum:	Maart 2020
Projectnummer	2019-213

**Dokter van Deenweg 13
8025 BP Zwolle**

**Twentepoort Oost 16a
7609 RG Almelo**

**T: 0546 - 45 44 66
E: info@bjz.nu
I: www.bjz.nu**

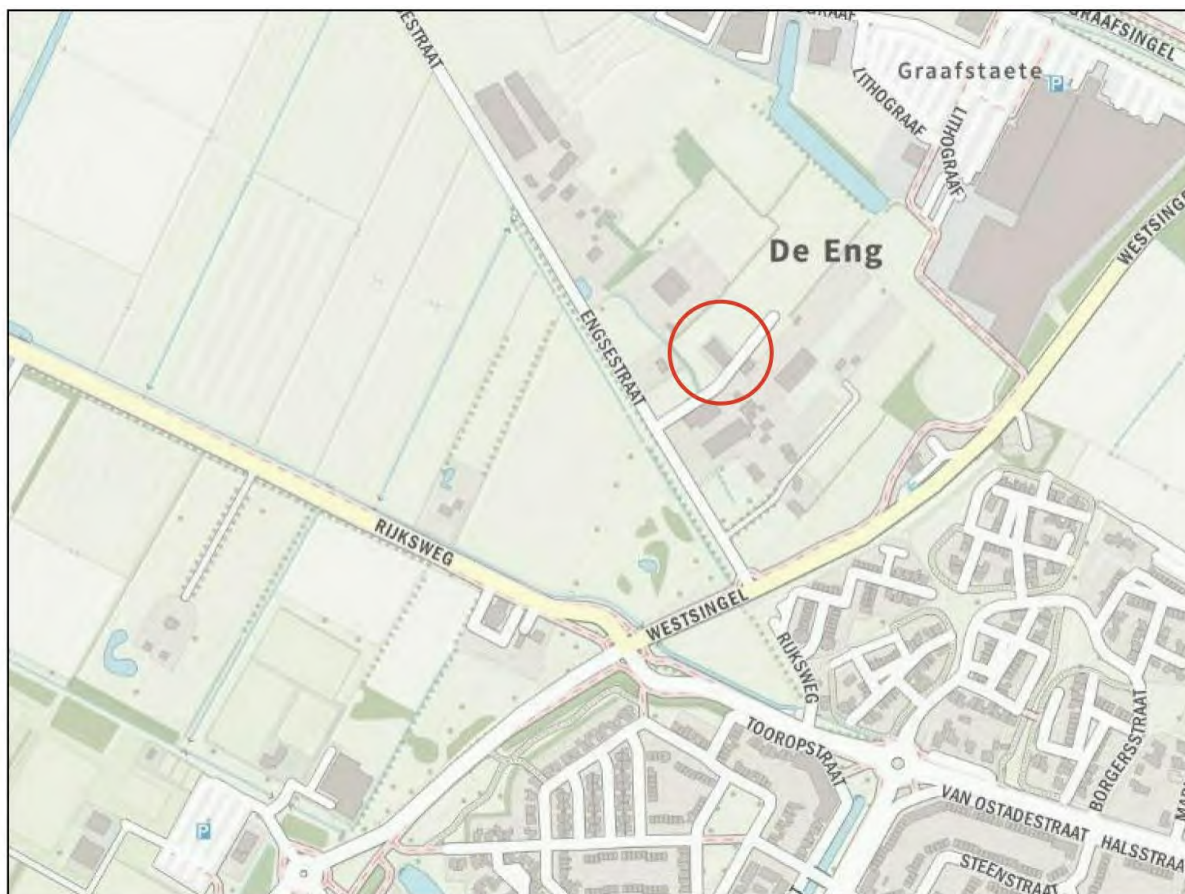
INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1	INLEIDING	4
HOOFDSTUK 2	WETTELIJK KADER	5
2.1	ALGEMEEN	5
2.2	ZONE LANGS WEGEN	5
2.3	GRENSWAARDEN	5
2.4	BEREKENEN GELUIDSBELASTING	6
2.5	GEMEENTELIJK GELUIDSBELEID.....	6
HOOFDSTUK 3	UITGANGSPUNTEN	9
3.1	SITUATIE PROJECTGEBIED.....	9
3.2	VERKEERSGEGEVENS.....	9
HOOFDSTUK 4	RESULTATEN.....	11
4.1	BEREKENINGEN	11
4.2	GELUIDSBELASTING	11
HOOFDSTUK 5	CONCLUSIE.....	12
BIJLAGEN BIJ HET ONDERZOEK		13
BIJLAGE 1	REKENMODEL.....	14
BIJLAGE 2	REKENRESULTATEN.....	15
BIJLAGE 3	ITEMEIGENSCHAPPEN.....	16

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

Aan de Engsestraat 22 in het buurtschap De Eng, ten noorden van de kern Duiven, bevindt zich een woonperceel met daarop een vrijstaande woning met bijgebouw. Initiatiefnemer is voornemens de bestaande bebouwing te slopen en te vervangen door twee nieuwe woningen met bijgebouwen en bijbehorende voorzieningen.

In afbeelding 1.1 is de locatie van het projectgebied weergegeven.

Afbeelding 1.1: Locatie projectgebied (Bron:

Ten behoeve van het voornemen moet een ruimtelijke procedure worden doorlopen. In het kader van deze procedure is het noodzakelijk om de geluidbelasting ter plaatse van de gewenste woningen te toetsen aan het stelsel van voorkeurswaarde en maximale ontheffingswaarden uit de Wet geluidhinder. In voorliggend geval betreft het enkel het aspect wegverkeerslawaaï.

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de regels van het vigerende Reken- en meetvoorschrift geluid 2012. In voorliggende rapportage zijn de uitgangspunten, rekenresultaten en conclusies van het onderzoek beschreven.

HOOFDSTUK 2 WETTELIJK KADER

2.1 Algemeen

Artikel 77 van de Wet geluidhinder (Wgh) bepaalt dat bij de voorbereiding van een bestemmingsplan, wijzigingsplan, uitwerkingsplan of bij het voorbereiden van een omgevingsvergunning voor een buitenplanse afwijking akoestisch onderzoek uitgevoerd moet worden. Doel van dit onderzoek is de geluidsbelasting aan de gevel van een geluidsgevoelig object te bepalen, als gevolg van de omliggende wegen. Onderzoek is enkel noodzakelijk indien een geluidsgevoelige bestemming zich binnen de wettelijke geluidszone van een weg bevindt.

2.2 Zone langs wegen

Artikel 74.1 van de Wgh bepaalt dat wegen een wettelijke geluidszone hebben. De breedte van de geluidszone is afhankelijk van het aantal rijstroken en of de weg in stedelijk of in buitenstedelijk gebied ligt. In tabel 1 worden de wettelijke geluidszones weergegeven.

Aantal rijstroken	Stedelijk gebied	Buitenstedelijk gebied
1 of 2	200 m	250 m
3 of 4	350 m	400 m
5 of meer	350 m	600 m

Tabel 1 Wettelijke geluidszones wegen (Bron: wetten.overheid.nl)

De wettelijke geluidszone bevindt zich aan weerszijde van de weg en begint naast de buitenste rijstrook. Eventuele parkeerstroken, voet- en fietspaden en vluchtstroken behoren niet tot de weg.

Binnen de zone van een weg moet akoestisch onderzoek plaatsvinden naar de geluidsbelasting op de binnen de zone gelegen woning(en). Bij het berekenen van de geluidsbelasting wordt de L_{den} -waarde in dB bepaald. De L_{den} -waarde is het energetisch en naar tijdsduur van de beoordelingsperiode gemiddelde van de volgende waarden:

- Het geluidsniveau in de dagperiode (tussen 7.00 en 19.00 uur);
- Het geluidsniveau in de avondperiode (tussen 19.00 en 23.00 uur) + 5 dB;
- Het geluidsniveau in de nachtperiode (tussen 23.00 en 7.00 uur) + 10 dB.

De berekende geluidsbelasting moet aan de voorkeurswaarde, en indien nodig aan de uiterste grenswaarde, van de Wgh worden getoetst.

Op basis van artikel 74.2 van de Wgh gelden de in tabel 1 opgenomen zones niet voor:

- Wegen die als woonerf zijn aangeduid;
- Wegen met een maximumsnelheid van 30 km/uur.

Het feit dat voor de hiervoor genoemde gevallen geen wettelijke geluidszone geldt, betekent niet dat een akoestisch onderzoek automatisch niet benodigd is. Indien vooraf aangenomen kan worden dat niet aan de voorkeurswaarde van 48 dB kan worden voldaan, moet een akoestisch onderzoek uitgevoerd worden. De geluidsbelasting van de weg kan hierdoor meegenomen worden in de belangenafweging in het kader van 'een goede ruimtelijke ordening'.

2.3 Grenswaarden

In de Wgh worden eisen gesteld aan de maximaal toelaatbare geluidsbelasting op gevels van nog niet geprojecteerde woningen of gebouwen die binnen de geluidszone van een weg liggen. Met niet geprojecteerde woningen of gebouwen worden bedoeld:

'Woningen of gebouwen waarvoor het geldende bestemmingsplan verlening van de omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht niet toelaat'.

De voorkeurswaarde voor de geluidsbelasting op de gevels door wegverkeer bedraagt 48 dB. Bij een hogere geluidsbelasting kunnen burgemeester en wethouders een hogere waarde vaststellen. Voor een hogere waarde geldt een maximum, afhankelijk van de ligging van een geluidsgevoelig object.

In tabel 2 is de hoogst mogelijke grenswaarde voor woningen als gevolg van wegverkeerslawaaï weergegeven.

Locatie woning	Hoogst mogelijke waarde wegverkeerslawaaï
Stedelijk gebied	63 dB (art. 83 lid 2 Wgh)
Buitenstedelijk gebied	53 dB (art. 83 lid 1 Wgh)

Tabel 2 Hoogst mogelijke grenswaarde wegverkeerslawaaï (Bron: wetten.overheid.nl)

Het vaststellen van een hogere waarde is op basis van artikel 110 a lid 5 van de Wgh enkel mogelijk indien maatregelen om de geluidsbelasting te reduceren op bezwaren stuiten van stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige, landschappelijke of financiële aard. Hierbij moet afgewogen worden of de cumulatieve geluidsbelasting (het totaal van de geluidsbelasting van alle wegen gezamenlijk) niet leidt tot een onaanvaardbare geluidsbelasting.

Bij het vaststellen van een hogere waarde moet bij de bouwvergunningsaanvraag aangetoond worden dat aan de gestelde geluidseisen (binnenwaarde in de geluidgevoelige ruimten 33 dB) wordt voldaan, zoals in artikel 3.1 van het bouwbesluit en in artikel 4.4 van het Besluit geluidhinder genoemd.

2.4 Berekenen geluidsbelasting

De geluidsbelasting moet per weg afzonderlijk berekend en aan de voorkeurswaarde getoetst worden. Voordat de geluidsbelasting aan de voorkeurswaarde van 48 dB getoetst wordt, mag de berekende geluidsbelasting op basis van artikel 110g van de Wgh, aangevuld met artikel 3.4 van het Reken- en meetvoorschrift geluid 2012, worden verminderd. Reden hiervoor is de verwachting dat de geluidsproductie van motorvoertuigen steeds verder af zal nemen. De geluidsbelasting mag in de volgende situaties worden verminderd met:

- 5 dB voor wegen met een maximumsnelheid tot 70 km/uur;

Voor wegen met een maximumsnelheid van 70 km/uur of meer mag de geluidsbelasting worden verminderd met:

- 4 dB indien de geluidsbelasting zonder reductie 57 dB bedraagt;
- 3 dB indien de geluidsbelasting zonder reductie 56 dB bedraagt;
- 2 dB voor overige geluidsbelasting.

Uit uitspraak 201304862/3/R2 van de Raad van State blijkt dat het voor wegen met een snelheidsregime van 30 km/uur eveneens is toegestaan de geluidsbelasting met 5 dB te verminderen. Bij lagere snelheden wordt de geluidsemissie voornamelijk door motorgeluid veroorzaakt, bandengeluid speelt een minder grote rol. Toekomstige geluidsreductie is in de toekomst voornamelijk te verwachten door het gebruik van stillere motoren. De aftrek van 5 dB kan daardoor ook toegepast worden bij snelheden van 30 km/uur of minder.

2.5 Gemeentelijk geluidsbeleid

De gemeente Duiven beschikt over eigen geluidsbeleid. Deze is verwoord in de 'Nota geluidsbeleid' en de 'Nota hogere grenswaarden'. De gemeente Duiven heeft door adviesbureau DGMR de 'nota hogere grenswaarden' laten opstellen op basis van de Wet geluidhinder waarin de ontheffingscriteria en aandachtspunten voor de uitvoeringspraktijk worden beschreven. Duiven hanteert een gebiedsgericht geluidbeleid waarin 11 gebiedstypen kunnen worden onderscheiden.

Per gebiedstype is bepaald welke ambitie- en bovengrenswaarde moet worden gehanteerd. Het projectgebied ligt in het gebiedstype 'Historische lintbebouwing in buitengebied'. Binnen dit gebiedstype wordt voor wegverkeerslawaaï een ambitiewaarde van 48 dB (redelijk rustig) en in beginsel een bovengrenswaarde van 58 dB (zeer onrustig) gehanteerd.

2.5.1 Ontheffingscriteria hogere waarden

Slechts wanneer voldoende gemotiveerd wordt aangetoond dat toepassing van maatregelen niet doeltreffend is of niet aan de hoofd- en of locatiespecifieke criteria kan worden voldaan, kan een hogere waarde worden toegekend. In deze paragraaf worden de criteria beschreven, waaraan een afweging ten aanzien van een hogere waarde wordt getoetst en wat de overwegingen zijn om een verzoek al dan niet toe te kennen.

2.5.1.1 Hoofdcriteria

In artikel 110a lid 5 van de Wet geluidhinder is bepaald dat een hogere waarde alleen kan worden verleend indien:

toepassing van maatregelen, gericht op het terugbrengen van de geluidsbelasting vanwege het industrieterrein, de weg of spoorweg, van de gevel van de betrokken woningen of andere geluidsgevoelige gebouwen onderscheidenlijk aan de grens van de betrokken geluidsgevoelige terreinen tot de ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting onvoldoende doeltreffend zal zijn dan wel overwegende bezwaren ontmoet van stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige, landschappelijke of financiële aard.

Naast deze harde ontheffingscriteria heeft de gemeente Duiven een ontheffingsbeleid opgesteld dat deze criteria verder invult en daarnaast is gebaseerd op de uitgangspunten uit de 'Nota geluidsbeleid'.

2.5.1.2 Ontheffingscriteria

Bij ieder verzoek tot een hogere waarde worden, naast de toetsing aan het hoofdcriteria, de volgende ontheffingscriteria voor niet geprojecteerde woningen buiten de bebouwde kom betrokken:

- woningen zijn/ worden verspreid gesitueerd buiten de bebouwde kom;
- woningen zijn noodzakelijk vanwege grond- of bedrijfsgebondenheid;
- woningen vullen open plaatsen tussen aanwezige bebouwing op;
- woningen worden gesitueerd als vervanging van bestaande bebouwing;

2.5.1.3 Voorwaarden voor het verlenen van een hogere waarde

Ieder verzoek om een hogere waarde wordt in ieder geval aan de hierboven genoemde criteria getoetst. Daarnaast worden bij de afweging ook de locatiespecifieke kenmerken betrokken. De onderstaande locatiespecifieke kenmerken worden in de overwegingen als positief aspect dan wel als zwaarwegend argument meegenomen.

- De locatie bevindt zich in de nabijheid van een trein- of busstation;
- De nieuwbouw ter plaatse dient ter vervanging van bestaande bebouwing;
- De locatie is opgenomen in herstructureringsplannen;
- De nieuwbouw vult een open plek op tussen aanwezige bebouwing;
- De huidige functie komt niet meer overeen met de gewenste functie;
- Met de ontwikkeling van de betreffende locatie worden één of meerdere andere milieuknelpunten (bijvoorbeeld luchtkwaliteit, bodemsanering) elders opgelost.

Criteria voor het toekennen van een hogere waarde tot en met de geluidsklasse 'zeer onrustig'

Bij het toekennen van een verzoek om een hogere waarde voor geluidsgevoelige objecten in een gebied met een geluidsklasse tot en met de geluidsklasse 'zeer onrustig' worden aanvullend ook de volgende voorwaarden bij de afweging betrokken:

- rekening houden met de indeling van de woning: bij appartementen en seniorenwoningen dient minimaal één verblijfsruimte in de woning aan de geluidsluwe zijde te worden gesitueerd. Bij eengezinswoningen geldt dat minimaal drie verblijfsruimten aan de geluidsluwe zijde gesitueerd dienen te worden;
- wanneer de woning een balkon heeft dan moet deze bij voorkeur afsluitbaar zijn, zodat men zelf kan kiezen of men zich wil afzonderen van de hoge geluidsbelasting of niet;

- bij een aanvraag om bouwvergunning voor een woning en andere geluidsgevoelige bestemmingen dient een bouwakoestisch onderzoek te worden gevoegd en te worden getoetst of wordt voldaan aan de binnenwaarde van het Bouwbesluit;
- de buitenruimtes (tuin of balkon) worden bij voorkeur aan de geluidsluwe zijde gesitueerd.

HOOFDSTUK 3 UITGANGSPUNTEN

3.1 Situatie projectgebied

Het voornemen bestaat twee woningen aan de Engsestraat 22 in Duiven te realiseren. In afbeelding 3.1 is een uitsnede van de gewenste situatie opgenomen.

Afbeelding 3.1 Gewenste situatie (Bron: Groenplan)

Het projectgebied bevindt zich binnen de wettelijke geluidszone van de Engsestraat en de Westsingel.

In tabel 3 is weergegeven welke uitgangspunten voor het hierbij behorende rekenmodel zijn gehanteerd.

Locatie projectgebied	Buitenstedelijk gebied
Hoogst mogelijke waarde wegverkeerslawaaï	53 dB
Wgh van toepassing	Ja
Aftrek Engsestraat	5 dB
Aftrek Westsingel	2 dB

Tabel 3 Uitgangspunten onderzoek wegverkeerslawaaï (Bron: BJZ.nu)

3.2 Verkeersgegevens

De gemeente Duiven heeft verkeersgegevens aangeleverd ten aanzien van de Westsingel. Het betreft prognoses van het jaar 2028. Om tot prognoses van het jaar 2030 te komen is met een jaarlijkse autonome toename van 1,5% gerekend. Qua uurintensiteiten is van een standaardverdeling uitgegaan. De Westsingel kent voor het deel ten noorden van de Rijksweg andere verkeerscijfers dan voor het deel ten zuiden van de Rijksweg. In het model is rekening gehouden met deze situatie. Ten aanzien van de Engsestraat zijn geen verkeersgegevens bekend. Uitgaande van een worst-case benadering is voor de Engsestraat gerekend met een etmaalintensiteit van 1000 verkeersbewegingen per etmaal. Ten aanzien van de uur- en voertuigverdeling is een standaardverdeling voor wegen in het buitengebied.

In de onderstaande tabellen zijn de weg- en verkeersgegevens uiteengezet zoals deze zijn gebruikt ten behoeve van het berekenen van de geluidsbelasting.

Weg- en verkeersgegevens	Engsestraat	Westsingel noord	Westsingel zuid
Etmaalintensiteit 2030 (prognose)	1.000	13.600	10.400
Uurintensiteit dag/avond/nacht (%)	6,7/3,5/0,7	7/3/0,5	7/3/0,5
Lichte motorvoertuigen dag/ avond/ nacht (%)	95/95/95	90/90/90	92/92/92
Middelzware vrachtwagens dag/ avond/ nacht (%)	3/3/3	6/6/6	3/3/3
Zware vrachtwagens dag/ avond/ nacht (%)	2/2/2	4/4/4	5/5/5
Wettelijke rijsnelheid (km/uur)	60	80	80
Wegdektype	W0 - Referentiewegdek	W0 - Referentiewegdek	W0 - Referentiewegdek

Tabel 4 Weg- en verkeergegevens (Bron: Gemeente Duiven Bewerking: BJZ.nu)

HOOFDSTUK 4 RESULTATEN

4.1 Berekeningen

De overdrachtsberekening voor de wegen is uitgevoerd overeenkomstig Standaard Reken Methode 2 van het Reken- en meetvoorschrift geluid 2012.

Bij de berekening is uitgegaan van een standaard bodemfactor van 1,0 (akoestisch zacht). In het model zijn de volgende zaken opgenomen:

- relevante verhardingen;
- de Engsestraat en Westsingel met intensiteiten;
- de te realiseren woningen met toetspunten op 1,5 en 4,5 meter op alle gevels;
- omliggende gebouwen inclusief hoogte.

In bijlage 1 is een uitsnede van het rekenmodel weergegeven.

4.2 Geluidsbelasting

Ter plaatse van de te realiseren woningen bedraagt de geluidsbelasting als gevolg van de Engsestraat hoogstens 35 dB. De geluidsbelasting als gevolg van de Westsingel bedraagt hoogstens 43 dB. Hiermee wordt zowel aan de ambitiewaarde uit het gemeentelijke geluidsbeleid, als de voorkeurswaarde uit de Wgh voldaan. Een hogere waarde is niet benodigd. Er is daarmee sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat ter plaatse van de te realiseren woningen.

De volledige rekenresultaten zijn opgenomen in bijlage 2.

HOOFDSTUK 5 CONCLUSIE

De geluidsbelasting ten gevolge van wegverkeerslawaaï van de Engsestraat en de Westsingel bedraagt respectievelijk hoogstens 35 en 43 dB. Er wordt daarmee aan de ambitie- en voorkeurswaarde van 48 dB voldaan. Voor de te realiseren woningen is er dan ook sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat wat betreft het aspect wegverkeerslawaaï.

BIJLAGEN BIJ HET ONDERZOEK

Bijlage 1 Rekenmodel

Bijlage 2 Rekenresultaten

Resultatentabel Engsestraat |(incl. aftrek)

Rapport: Resultatentabel
 Model: eerste model
 LAeq totaalresultaten voor toetspunten
 Groep: Engsestraat
 Groepsreductie: Ja

Naam									
Toetspunt	Omschrijving		X	Y	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
W1 NO_A	Woning 1 noordoostgevel		197666,82	441179,49	1,50	--	--	--	--
W1 NO_B	Woning 1 noordoostgevel		197666,82	441179,49	4,50	--	--	--	--
W1 NW_A	Woning 1 noordwestgevel		197651,56	441181,62	1,50	30,9	28,1	21,1	31,4
W1 NW_B	Woning 1 noordwestgevel		197651,56	441181,62	4,50	32,1	29,2	22,3	32,6
W1 ZO_A	Woning 1 zuidoostgevel		197669,52	441164,33	1,50	27,5	24,7	17,7	28,0
W1 ZO_B	Woning 1 zuidoostgevel		197669,52	441164,33	4,50	29,1	26,3	19,3	29,6
W1 ZW_A	Woning 1 zuidwestgevel		197654,26	441166,45	1,50	33,3	30,4	23,5	33,8
W1 ZW_B	Woning 1 zuidwestgevel		197654,26	441166,45	4,50	34,6	31,7	24,8	35,1
W2 NO_A	Woning 2 noordoostgevel		197717,88	441185,71	1,50	--	--	--	--
W2 NO_B	Woning 2 noordoostgevel		197717,88	441185,71	4,50	--	--	--	--
W2 NW_A	Woning 2 noordwestgevel		197702,70	441182,78	1,50	25,5	22,7	15,7	26,1
W2 NW_B	Woning 2 noordwestgevel		197702,70	441182,78	4,50	26,3	23,4	16,5	26,8
W2 ZO_A	Woning 2 zuidoostgevel		197715,82	441170,39	1,50	23,7	20,9	13,9	24,2
W2 ZO_B	Woning 2 zuidoostgevel		197715,82	441170,39	4,50	24,8	22,0	15,0	25,3
W2 ZW_A	Woning 2 zuidwestgevel		197700,64	441167,46	1,50	27,8	24,9	18,0	28,3
W2 ZW_B	Woning 2 zuidwestgevel		197700,64	441167,46	4,50	29,2	26,4	19,4	29,7

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Resultatentabel Westsingel|(incl. aftrek)

Rapport: Resultatentabel
 Model: eerste model
 LAeq totaalresultaten voor toetspunten
 Groep: Westsingel
 Groepsreductie: Ja

Naam									
Toetspunt	Omschrijving		X	Y	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
W1 NO_A	Woning 1 noordoostgevel		197666,82	441179,49	1,50	34,6	30,9	23,1	34,4
W1 NO_B	Woning 1 noordoostgevel		197666,82	441179,49	4,50	37,4	33,8	26,0	37,3
W1 NW_A	Woning 1 noordwestgevel		197651,56	441181,62	1,50	28,2	24,5	16,8	28,1
W1 NW_B	Woning 1 noordwestgevel		197651,56	441181,62	4,50	29,5	25,8	18,0	29,3
W1 ZO_A	Woning 1 zuidoostgevel		197669,52	441164,33	1,50	38,3	34,6	26,8	38,1
W1 ZO_B	Woning 1 zuidoostgevel		197669,52	441164,33	4,50	42,5	38,8	31,0	42,3
W1 ZW_A	Woning 1 zuidwestgevel		197654,26	441166,45	1,50	35,7	32,0	24,2	35,5
W1 ZW_B	Woning 1 zuidwestgevel		197654,26	441166,45	4,50	38,9	35,2	27,4	38,7
W2 NO_A	Woning 2 noordoostgevel		197717,88	441185,71	1,50	37,9	34,2	26,5	37,8
W2 NO_B	Woning 2 noordoostgevel		197717,88	441185,71	4,50	39,8	36,2	28,4	39,7
W2 NW_A	Woning 2 noordwestgevel		197702,70	441182,78	1,50	27,8	24,2	16,4	27,7
W2 NW_B	Woning 2 noordwestgevel		197702,70	441182,78	4,50	32,7	29,0	21,2	32,5
W2 ZO_A	Woning 2 zuidoostgevel		197715,82	441170,39	1,50	38,7	35,0	27,2	38,5
W2 ZO_B	Woning 2 zuidoostgevel		197715,82	441170,39	4,50	43,4	39,7	31,9	43,2
W2 ZW_A	Woning 2 zuidwestgevel		197700,64	441167,46	1,50	37,5	33,9	26,1	37,4
W2 ZW_B	Woning 2 zuidwestgevel		197700,64	441167,46	4,50	41,8	38,1	30,4	41,7

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Bijlage 3 Itemeigenschappen

Itemeigenschappen

Model: eerste model
versie van Gebied - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaaï - RMW-2012

Naam	Omschr.	ISO_H	ISO M.	Hdef.	Type	Cpl	Cpl_W	Helling
Wsingel N	Westsingel ten noorden van Rijksweg	0,00	0,00	Relatief	Verdeling	False	1,5	0
Wsingel Z	Westsingel ten zuiden van Rijksweg	0,00	0,00	Relatief	Verdeling	False	1,5	0
Estraat	Engsestraat	0,00	0,00	Relatief	Verdeling	False	1,5	0

Itemeigenschappen

Model: eerste model
versie van Gebied - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaaï - RMW-2012

Naam	wegdek	V(MR(D))	V(MR(A))	V(MR(N))	V(MR(P4))	V(LV(D))	V(LV(A))	V(LV(N))	V(LV(P4))	V(MV(D))
Wsingel N	W0	80	80	80	--	80	80	80	--	80
Wsingel Z	W0	80	80	80	--	80	80	80	--	80
Estraat	W0	60	60	60	--	60	60	60	--	60

Itemeigenschappen

Model: eerste model
versie van Gebied - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaaï - RMW-2012

Naam	V(MV(A))	V(MV(N))	V(MV(P4))	V(ZV(D))	V(ZV(A))	V(ZV(N))	V(ZV(P4))	Totaal aantal	%Int(D)
Wsingel N	80	80	--	80	80	80	--	13600,00	7,00
Wsingel Z	80	80	--	80	80	80	--	10400,00	7,00
Estraat	60	60	--	60	60	60	--	1000,00	6,70

Itemeigenschappen

Model: eerste model
versie van Gebied - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaaai - RMW-2012

Naam	%Int(A)	%Int(N)	%Int(P4)	%MR(D)	%MR(A)	%MR(N)	%MR(P4)	%LV(D)	%LV(A)	%LV(N)	%LV(P4)	%MV(D)
Wsingel N	3,00	0,50	--	--	--	--	--	90,00	90,00	90,00	--	6,00
Wsingel Z	3,00	0,50	--	--	--	--	--	92,00	92,00	92,00	--	3,00
Estraat	3,50	0,70	--	--	--	--	--	95,00	95,00	95,00	--	3,00

Itemeigenschappen

Model: eerste model
versie van Gebied - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaaï - RMW-2012

Naam	%MV(A)	%MV(N)	%MV(P4)	%ZV(D)	%ZV(A)	%ZV(N)	%ZV(P4)	MR(D)	MR(A)	MR(N)	MR(P4)	LV(D)
Wsingel N	6,00	6,00	--	4,00	4,00	4,00	--	--	--	--	--	856,80
Wsingel Z	3,00	3,00	--	5,00	5,00	5,00	--	--	--	--	--	669,76
Estraat	3,00	3,00	--	2,00	2,00	2,00	--	--	--	--	--	63,65

Itemeigenschappen

Model: eerste model
versie van Gebied - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaaï - RMW-2012

Naam	LV(A)	LV(N)	LV(P4)	MV(D)	MV(A)	MV(N)	MV(P4)	ZV(D)	ZV(A)	ZV(N)
Wsingel N	367,20	61,20	--	57,12	24,48	4,08	--	38,08	16,32	2,72
Wsingel Z	287,04	47,84	--	21,84	9,36	1,56	--	36,40	15,60	2,60
Estraat	33,25	6,65	--	2,01	1,05	0,21	--	1,34	0,70	0,14

Itemeigenschappen

Model: eerste model
versie van Gebied - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaaï - RMW-2012

Naam	ZV(P4)	LE (D) 63	LE (D) 125	LE (D) 250	LE (D) 500	LE (D) 1k	LE (D) 2k	LE (D) 4k	LE (D) 8k
Wsingel N	--	83,83	93,44	98,72	105,87	112,19	108,37	101,50	90,55
Wsingel Z	--	82,71	91,82	97,15	104,69	111,05	107,19	100,30	89,29
Estraat	--	73,25	81,29	87,16	93,44	99,97	96,38	89,57	79,27

Itemeigenschappen

Model: eerste model
versie van Gebied - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaaï - RMW-2012

Naam	LE (A) 63	LE (A) 125	LE (A) 250	LE (A) 500	LE (A) 1k	LE (A) 2k	LE (A) 4k	LE (A) 8k	LE (N) 63
Wsingel N	80,15	89,76	95,04	102,19	108,51	104,69	97,82	86,87	72,37
Wsingel Z	79,03	88,14	93,47	101,01	107,37	103,51	96,62	85,61	71,25
Estraat	70,43	78,47	84,34	90,62	97,15	93,56	86,75	76,45	63,44

Itemeigenschappen

Model: eerste model
versie van Gebied - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaaï - RMW-2012

Naam	LE (N) 125	LE (N) 250	LE (N) 500	LE (N) 1k	LE (N) 2k	LE (N) 4k	LE (N) 8k	LE (P4) 63
Wsingel N	81,98	87,26	94,41	100,73	96,91	90,04	79,09	--
Wsingel Z	80,36	85,69	93,23	99,59	95,73	88,84	77,83	--
Estraat	71,48	77,35	83,63	90,16	86,57	79,76	69,46	--

Itemeigenschappen

Model: eerste model
 versie van Gebied - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
 Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaaï - RMW-2012

Naam	LE (P4) 125	LE (P4) 250	LE (P4) 500	LE (P4) 1k	LE (P4) 2k	LE (P4) 4k	LE (P4) 8k
Wsingel N	--	--	--	--	--	--	--
Wsingel Z	--	--	--	--	--	--	--
Estraat	--	--	--	--	--	--	--

Itemeigenschappen

Model: eerste model
versie van Gebied - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Toetspunten, voor rekenmethode Wegverkeerslawaaï - RMW-2012

Naam	Omschr.	Maaiveld	Hdef.	Hoogte A	Hoogte B	Hoogte C	Hoogte D	Hoogte E	Hoogte F
W2 NW	Woning 2 noordwestgevel	0,00	Relatief	1,50	4,50	--	--	--	--
W2 NO	Woning 2 noordoostgevel	0,00	Relatief	1,50	4,50	--	--	--	--
W2 ZO	Woning 2 zuidoostgevel	0,00	Relatief	1,50	4,50	--	--	--	--
W2 ZW	Woning 2 zuidwestgevel	0,00	Relatief	1,50	4,50	--	--	--	--
W1 NW	Woning 1 noordwestgevel	0,00	Relatief	1,50	4,50	--	--	--	--
W1 NO	Woning 1 noordoostgevel	0,00	Relatief	1,50	4,50	--	--	--	--
W1 ZO	Woning 1 zuidoostgevel	0,00	Relatief	1,50	4,50	--	--	--	--
W1 ZW	Woning 1 zuidwestgevel	0,00	Relatief	1,50	4,50	--	--	--	--

Itemeigenschappen

Model: eerste model
versie van Gebied - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Toetspunten, voor rekenmethode Wegverkeerslawaaï - RMW-2012

Naam	Gevel
W2 NW	Ja
W2 NO	Ja
W2 ZO	Ja
W2 ZW	Ja
W1 NW	Ja
W1 NO	Ja
W1 ZO	Ja
W1 ZW	Ja

Itemeigenschappen

Model: eerste model
versie van Gebied - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Bodemgebieden, voor rekenmethode Wegverkeerslawaaï - RMW-2012

Naam	Omschr.	Bf
Estraat	Engsestraat -- 2,50m (L/R)	0,00
Wsingel N	Westsingel ten noorden van Rijksweg -- 3,00m	0,00
Wsingel Z	Westsingel ten zuiden van Rijksweg -- 3,00m (	0,00
erf		0,00
erf		0,00
erf		0,00
erf		0,00
erf		0,00

Itemeigenschappen

Model: eerste model
versie van Gebied - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaaï - RMW-2012

Naam	Omschr.	Hoogte	Maaiveld	Hdef.	Functie	BAG-id	Gemeente	Jaar	AHN-jaar
W1	Te realiseren woning 1	9,90	0,00	Relatief				0	0
W2	Te realiseren woning 2	9,90	0,00	Relatief				0	0
ES 22b	Engsestraat 22b	6,00	0,00	Relatief				0	0
ES 22a	Engsestraat 22a	5,00	0,00	Relatief				0	0
ES 20a	Engsestraat 20a	6,00	0,00	Relatief				0	0
ES 20a BB	Engsestraat 20a bijgebouw	5,00	0,00	Relatief				0	0
ES 16-18	Engsestraat 16-18	6,00	0,00	Relatief				0	0
ES 16 BB	Engsestraat 16-18 bijgebouw	4,00	0,00	Relatief				0	0
ES 14	Engsestraat 14	6,00	0,00	Relatief				0	0
ES 12(a)	Engsestraat 12-12a	6,00	0,00	Relatief				0	0
ES 6	Engsestraat 6	7,00	0,00	Relatief				0	0
Shell		3,00	0,00	Relatief				0	0
Ituin	Intratuin	4,00	0,00	Relatief				0	0

Itemeigenschappen

Model: eerste model
 versie van Gebied - Gebied
 Groep: (hoofdgroep)
 Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaaï - RMW-2012

Naam	Trust	Cp	Zwevend	Refl. 63	Refl. 125	Refl. 250	Refl. 500	Refl. 1k	Refl. 2k	Refl. 4k
W1	0	0 dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
W2	0	0 dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
ES 22b	0	0 dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
ES 22a	0	0 dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
ES 20a	0	0 dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
ES 20a BB	0	0 dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
ES 16-18	0	0 dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
ES 16 BB	0	0 dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
ES 14	0	0 dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
ES 12(a)	0	0 dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
ES 6	0	0 dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
Shell	0	0 dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
Ituin	0	0 dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80

Itemeigenschappen

Model: eerste model
versie van Gebied - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaaï - RMW-2012

Naam	Refl. 8k
W1	0,80
W2	0,80
ES 22b	0,80
ES 22a	0,80
ES 20a	0,80
ES 20a BB	0,80
ES 16-18	0,80
ES 16 BB	0,80
ES 14	0,80
ES 12(a)	0,80
ES 6	0,80
Shell	0,80
Ituin	0,80

Bijlage 3 Verkennend bodemonderzoek

VERKENNEND BODEMONDERZOEK
conform NEN 5740 en NEN 5707
Engsestraat 22 - Duiven

Opdrachtgever:
BJZ.NU BV

Locatie:
Engsestraat 22
6921 PR Duiven

December 2019

KRUSE GROEP
INFRA • MILIEU • SLOOPWERKEN • VASTGOED

Kruse Milieu BV

Bezoekadres:
Huyerenseweg 33
7678 SC Geesteren

Internet:
info@krusegroep.nl
www.krusegroep.nl

Postadres:
Postbus 51
7650 AB Tubbergen

Bankgegevens:
ABN AMRO:
NL34ABNA0501538739

Tel: 0546 - 63 96 63

KvK: 06068751
BTW-nr: NL 8019.25.125.B01

Rapport Verkennend Bodemonderzoek conform NEN 5740 en NEN 5707 Engsestraat 22 - Duiven

Opdrachtgever:

BJZ.NU BV
Dokter van Deenweg 13
8025 BP Zwolle

Locatie:

Engsestraat 22
6921 PR Duiven

Projectcode: 19069316

Rapportagedatum: 16 december 2019

Auteur: ing. J.L. Kienstra

INHOUD

	Pagina
1 Inleiding	1
2 Locatiegegevens	2
2.1 Beschrijving huidige situatie	2
2.2 Historische gegevens	2
2.3 Geologie en geohydrologie	3
3 Uitvoering bodemonderzoek	5
3.1 Onderzoeksstrategie	5
3.2 Chemische analyses	6
3.3 Toetsing chemische analyses	6
3.4 Toetsing asbestanalyses	7
4 Resultaten	9
4.1 Algemeen	9
4.2 Veldwerkzaamheden	9
4.3 Resultaten chemische analyses vaste bodem	11
4.4 Bespreking resultaten chemische analyses	12
4.5 Resultaten van de asbestanalyses	12
5 Samenvatting, conclusie en aanbevelingen	13
6 Literatuur en bronvermelding	15

Bijlagen

- I Topografische kaart
 - Boorplan verkennend bodemonderzoek, Ecopart BV, januari 2016
 - Boorplan verkennend bodemonderzoek, Kruse Milieu BV, december 2019
- II Boorprofielen en legenda
- III Resultaten chemische analyses en toetsingstabellen
- IV Resultaten asbestanalyses
- V Verklaring van enkele gebruikte termen en afkortingen

1 Inleiding

Dit rapport beschrijft het verkennend bodemonderzoek, dat in opdracht van BJZ.NU BV op een deel van het terrein aan de Engsestraat 22 in Duiven door Kruse Milieu BV is uitgevoerd.

Het bodemonderzoek is noodzakelijk in het kader van de voorgenomen bestemmingsplanwijziging van het te onderzoeken terreindeel en de voorgenomen woningbouw.

Voorafgaande aan het bodemonderzoek heeft een standaard vooronderzoek plaatsgevonden op basis van norm NEN 5725. Uit de resultaten van dit vooronderzoek is gebleken dat binnen de onderzoekslocatie thans geen verdachte deellocaties aanwezig zijn. De bovengrond van de onderzoekslocatie wordt beschouwd als verdacht ten aanzien van asbest en bestrijdingsmiddelen (OCB).

De onderzoeksopzet gaat uit van:

- NEN 5707 + C2, "Bodem - Inspectie, monsterneming en analyse van asbest in bodem en partijen grond", NNI Delft, december 2017;
- NEN 5725, "Bodem. Leidraad bij het uitvoeren van vooronderzoek bij verkennend, oriënterend en nader onderzoek", NNI Delft, oktober 2017;
- NEN 5740, "Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek - Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond", NNI Delft, januari 2009;
- NEN 5740/A1, "Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek - Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond", NNI Delft, februari 2016.

De doelstelling van het onderzoek op een onverdachte locatie is aan te tonen dat op de locatie redelijkerwijs gesproken geen verontreinigende stoffen aanwezig zijn in de grond of het freatisch grondwater.

De doelstelling van het onderzoek op de verdachte deellocaties is vast te stellen of de vooronderstelde verontreinigingskernen ook daadwerkelijk op de vermoede plaatsen aanwezig zijn en in hoeverre de verontreinigende stoffen in de grond en het freatisch grondwater respectievelijk de achtergrond-, norm- en de streefwaarden overschrijden.

Het veldwerk is uitgevoerd in november en december 2019 conform BRL SIKB 2000 en de protocollen 2001, 2002 en 2018. Hierbij wordt verklaard dat Kruse Milieu BV financieel en juridisch onafhankelijk is van de opdrachtgever.

In dit rapport worden de resultaten besproken van het veld- en het laboratoriumonderzoek. De gemeten gehalten in de grond worden vergeleken met de achtergrondwaarden (AW 2000) en de interventiewaarden om vast te stellen of er al dan niet verontreinigingen aanwezig zijn. De in het grondwater gemeten gehalten worden vergeleken met de streef- en interventiewaarden. Tevens worden de resultaten met betrekking tot asbest vergeleken met de wetgeving inzake asbest in bodem en puin, welke door de ministeries van SZW en I&M is vastgesteld. In het beleid is voor asbest een restconcentratienorm en een interventiewaarde opgenomen.

2 Locatiegegevens

2.1 Beschrijving huidige situatie

Algemeen

De onderzoekslocatie is gelegen aan de Engsestraat 22, op circa 300 meter ten noordwesten van de bebouwde kom van Duiven. Het centrale punt van het te onderzoeken terreindeel heeft de RD-coördinaten $x = 197.690$ en $y = 441.183$. Het perceel is kadastraal bekend als: gemeente duiven, sectie H, nummers 1895 (ged.) en 1896 (ged.). De Engsestraat is ten zuidwesten van de onderzoekslocatie gelegen.

Bebouwing en verharding

Binnen de locatie bevinden zich een woonboerderij en een kapschuur. Op de daken van de woonboerderij en de kapschuur liggen dakpannen. Het onbebouwde deel van de onderzoekslocatie is grotendeels onverhard en zijn braakliggend of begroeid met gras. Plaatselijk liggen gronddepots. Deze grond komt van het oostelijke terrein (weiland).

Onderzoekslocatie

Het bodemonderzoek is noodzakelijk in het kader van de voorgenomen bestemmingsplanwijziging en de voorgenomen woningbouw, waardoor inzicht in de bodenkwaliteit is gewenst. De onderzoekslocatie omvat circa 9950 m².

In bijlage I is de regionale ligging van de locatie weergegeven en zijn de volgende boorplannen opgenomen:

- Boorplan verkennend bodemonderzoek, Ecopart BV, januari 2016;
- Boorplan verkennend bodemonderzoek, Kruse Milieu BV, december 2019.

2.2 Historische gegevens

Het vroegere gebruik van het terrein is van belang, omdat bronnen van verontreiniging aanwezig geweest kunnen zijn. Er is navraag gedaan bij de opdrachtgever, de initiatiefnemer, de bodematlas van Gelderland en bij de gemeente Duiven/Westervoort (1stroom). De volgende informatie is verzameld:

- De woonboerderij dateert van circa 1928. Ook voor deze periode stond op deze plek vermoedelijk een boerderij. De kapschuur dateert van 1925. Uit historische topografische kaarten blijkt dat in het verleden schuren stonden ten oosten van de woonboerderij (deze zijn weergegeven in het boorplan).
- Uit de Hinderwetvergunning van november 1980 blijkt dat er sprake was van het houden van varkens en jongvee. Er was sprake van 2 bovengrondse dieseltanks. Aangezien de vernoemde vergunning niet aan de toen geldende richtlijnen voldeed, is in september 1999 een vergunning ingevolgde de Wet milieubeheer afgegeven. Niet bekend is wanneer de bedrijfsactiviteiten zijn gestaakt.
- Uit historische topografische kaarten en de provinciale bodematlas blijkt dat de onderzoekslocatie deels in gebruik was als boomgaard. Hoewel er geen informatie voorhanden is omtrent het gebruik van bestrijdingsmiddelen wordt de bovengrond beschouwd als verdacht ten aanzien van organochloor bestrijdingsmiddelen (OCB).
- Volgens de asbestsignaleringskaart van de provincie Gelderland is er een grote kans op aanwezigheid van asbest in de bodem. Een deel van de voormalige schuren waren vermoedelijk voorzien van asbestverdachte golfplaten. Een deel van het erf is verhard met puin. Dit puin is voor 1950 aangebracht en wordt niet beschouwd als asbestverdacht.

- Voor zover bekend is het te onderzoeken terreindeel in het verleden niet opgehoogd en hebben er geen dempingen van lager gelegen delen of sloten plaatsgevonden.
- Er is een bodemonderzoek van de locatie bekend.

Verkennd bodemonderzoek, Engsestraat 22 te Duiven, Ecopart BV, projectnummer 16075 d.d. 4 januari 2016

In dit onderzoek zijn de eerder genoemde dieseltanks onderzocht, waarbij het grondwater bij de voormalige tank op het zuidwestelijke terreindeel niet is onderzocht. Het overige onderzoek richtte zich op het voormalige erf. Er is geen aandacht besteed aan asbest en bestrijdingsmiddelen. Uit de resultaten van dit onderzoek bleek het volgende:

Bovengrond, MM01: lood en zink > achtergrondwaarden

Bovengrond, MM02: lood en PCB > achtergrondwaarden

Bovengrond, MM03: koper en zink > achtergrondwaarden

Ondergrond, MM04: niet verontreinigd

Bovengrond, voormalige dieseltanks: niet verontreinigd met minerale olie

Grondwater (geplaatst bij de westelijke voormalige dieseltank): molybdeen > streefwaarde

2.3 Geologie en geohydrologie

Op basis van literatuurstudie is de onderstaande regionale geohydrologische situatie afgeleid:

Oostelijk Gelderland

Geologisch gezien kan het oostelijke gedeelte van Gelderland worden onderverdeeld in het IJsseldal (omgeving Zutphen), het oostelijke en westelijke deel van het pleistocene bekken (omgeving Lochem, Ruurlo, Lichtenvoorde, Varsseveld), het Tertiair plateau (omgeving Winterswijk) en de zuidwestelijk gelegen Riviervlakte (omgeving Zevenaar, 's-Heerenberg). Voor de bodemgegevens en de geohydrologische informatie is gebruik gemaakt van de grondwaterkaart van Nederland en de Provinciale Overzichten Win- en Produktiemiddelen (VEWIN).

Riviervlakte

Algemeen

De Riviervlakte wordt begrensd door de Oude IJssel, de IJssel en de Rijn en valt ruwweg uiteen in drie delen: het Montferland (gestuwd gebied), het deel westelijk hiervan en het deel oostelijk hiervan. Ten oosten en westen van het Montferland behoren de belangrijkste bodemtypen die binnen dit gebied voorkomen tot de poldervaaggronden en de ooivaaggronden.

Geologische ontstaanswijze

Voor de geologische ontstaanswijze van het gebied is het tijdvak vanaf het Tertiair van belang. Tijdens deze periode werden in Nederland mariene, schelp- en glauconiethoudende zandige kleien afgezet, de Formaties van Oosterhout en Breda. Tegen het einde van het Tertiair begon de zeespiegel te dalen en werd de nog mariene zandige Formatie van Maassluis afgezet. Vervolgens maakte mariene sedimentatie tijdens het Onder-Pleistoceen plaats voor fluviale sedimentatie van zanden, aangevoerd door de Rijn en de Maas, de Formatie van Urk en Tegelen. Deze laatste komt alleen voor ten westen van de lijn Doesburg-Zevenaar. Tijdens het Saalien was het gebied vermoedelijk met landijs bedekt. De zeespiegel daalde en rivieren sneden zich diep in. Het landijs drong door de dalen binnen, en veroorzaakte opstuwing langs de dalwanden. Deze stuwwallen, zoals het Montferland, bestaan grotendeel uit verschubde en geplooid mariene fluviale sedimenten. Uit deze perioden stamt de Formatie van Drente die een zeer gevarieerde samenstelling heeft van zanden en leem. Toen na de terugtrekking van het landijs de Rijn weer in noordelijke richting ging stromen zette deze de eveneens zandige Formatie van Kreftenheye af. Deze zijn later plaatselijk door de wind bedekt met dekzand van de Formatie van Twente. In het Holoceen vond tenslotte fluviale sedimentatie plaats door de IJssel. Het betreft de overwegend kleiige Betuwe Formatie.

Regionale geohydrologische situatie

Het westelijke deel van de Riviervlakte bestaat overwegend uit twee watervoerende pakketten. Het eerste wordt gevormd door de Formatie van Kreftenheye. De eerste scheidende laag bestaat uit de Formatie van Drente. Het tweede watervoerende pakket wordt gevormd door de Formaties van Urk, Maassluis en de zandige top van de formatie van Oosterhout. Ten westen van de lijn Zevenaar-Doesburg wordt het tweede watervoerende pakket in tweeën verdeeld door de aanwezigheid van de Formatie van Tegelen. De hydrologische basis wordt gevormd door het Tertiair.

Tabel 1: Overzicht van de geohydrologische bodemgesteldheid

Pakket	Formaties	Dikte	Samenstelling	Doorlaatvermogen kD/c
Deklaag	Betuwe		Fijn zand, soms humeus en slibhoudend/ kleiig zand	kD 10 - 100
Watervoerend pakket 1	Kreftenheye	5 - 25	Grof grindhoudend zand, matig fijn tot grof zand	kD 500-4000
Scheidende laag	Drenthe	5- 100	Zeer dichte glaciale klei	c 250 - >10000
Watervoerend pakket 2*	Maassluis, Urk, Oosterhout	Circa 130	Grove tot zeer grove zandige	kD 500 - 4000
Basis	Oosterhout		klei, zandig klei	c > 10000 **
kD = Doorlaatvermogen in m² /d c = verticale weerstand in d. * Alleen ten westen van de lijn Doesburg-Zevenaar wordt het 2e watervoerende pakket in tweeën gedeeld door de Formatie van Tegelen, zodat hier sprake is van 3 watervoerende pakketten. ** Over de exacte waarden zijn onvoldoende gegevens bekend.				

Grondwaterstroming

De grondwaterstroming varieert in het eerste watervoerend pakket van westelijke tot noordelijke richting.

3 Uitvoering bodemonderzoek

3.1 Onderzoeksstrategie

De onderzoeksopzet gaat uit van:

- NEN 5707 + C2, "Bodem - Inspectie, monsterneming en analyse van asbest in bodem en partijen grond", NNI Delft, december 2017;
- NEN 5740, "Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek - Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond", NNI Delft, januari 2009;
- NEN 5740/A1, "Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek - Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond", NNI Delft, februari 2016.

De onderzoeksstrategie is afgestemd met de gemeente Duiven/Westervoort (Stroom1).

De hypothese "onverdachte locatie" uit norm NEN 5740 (niet-lijnvormige locatie, ONV-NL), verdacht uit norm NEN 5707 (verdacht, heterogeen verdeeld, VED-HE) worden voor het overige deel van de onderzoekslocatie gebruikt. Beide strategieën worden gecombineerd. De boringen tot 0.5 meter diepte worden vervangen door inspectiegaten.

Eén van de 2 te plaatsen peilbuizen (peilbuis 1) wordt bij een voormalige bovengrondse dieseltank geplaatst, aangezien in het eerder uitgevoerd bodemonderzoek (Ecopart, 2016) hier geen grondwateronderzoek heeft plaatsgevonden. Vanwege het voormalig gebruik als boomgaard worden de 3 mengmonsters van de bovengrond aanvullend onderzocht op OCB.

In de normen NEN 5740 en NEN 5707 zijn voor onverdachte en verdachte locaties richtlijnen gegeven voor een systematisch veldonderzoek, de bemonsteringsstrategie en de uit te voeren analyses. De gekozen onderzoeksstrategie is voldoende intensief voor het verkrijgen van inzicht in de bodemkwaliteit ten behoeve van de omgevingsvergunning, bestemmingsplanwijziging of eigendomsoverdracht.

Tevens dient te worden vermeld dat is besloten geen inpandige boringen in de woning te verrichten, aangezien de woning nog in gebruik is. Inpandig zijn geen potentieel bodembedreigende (bedrijfs)activiteiten uitgevoerd en er is geen aanleiding om te veronderstellen dat de inpandige bodemkwaliteit afwijkt van de uitpandige bodemkwaliteit.

In tabel 2 is de onderzoeksstrategie per deellocatie weergegeven.

Tabel 2: Onderzoeksstrategie.

Locatie	Oppervlakte	Boringen of gaten tot 0.5 m-mv	Boringen tot 1.0 m-mv	Boringen tot 2.0 m-mv	Peilbuis
Onderzoekslocatie	9950 m ²	14	-	4	2

Bij percentages bodemvreemd materiaal van meer dan 50% is er geen sprake van bodem. Eventuele funderingslagen (puingranulaat) vallen buiten de scope van dit onderzoek. Het opgeboorde materiaal wordt wel beoordeeld op de aanwezigheid van asbestverdachte materialen. In geval er sprake is van meer dan 50% bodemvreemd materiaal/puin is norm NEN 5897 + C2 van toepassing: "Inspectie en monsterneming van asbest in bouw- en sloopafval en recyclinggranulaat" NNI Delft, december 2017.

3.2 Chemische analyses

De chemische analyses worden uitgevoerd door Eurofins Analytico BV te Barneveld, een door de Raad voor Accreditatie erkend laboratorium voor analyses conform de AS3000-protocollen. De monsters worden volgens de voorschriften uit NEN 5740 onderzocht. De asbestmonsters worden onderzocht door Eurofins Omegam te Amsterdam, een door de Raad voor Accreditatie erkend laboratorium voor vezelonderzoek.

De samenstelling van de mengmonsters vindt plaats op basis van de zintuiglijke waarnemingen. De samenstelling van de mengmonsters staat vermeld in paragraaf 4.2 in tabel 5.

De monsters worden volgens de voorschriften uit NEN 5740 en NEN 5707 onderzocht. In tabel 3 is weergegeven welke analyses worden uitgevoerd.

Tabel 3: Analysepakket per monster.

Monster	Analysepakket	Codering (meng)monster
Bovengrond (3x)	Zware metalen (Ba, Cd, Co, Cu, Hg, Mo, Ni, Pb en Zn), minerale olie, PCB, PAK (10), OCB, organische stof, lutum en droge stof	BG I, BG II en BG III
Ondergrond (2x)	Zware metalen (Ba, Cd, Co, Cu, Hg, Mo, Ni, Pb en Zn), minerale olie, PCB, PAK (10), organische stof, lutum en droge stof	OG I en OG II
Grondwater (2x)	Zware metalen (Ba, Cd, Co, Cu, Hg, Mo, Ni, Pb en Zn), minerale olie, vluchtige aromaten (BTEX), naftaleen, styreen en gechloreerde koolwaterstoffen (oplosmiddelen standaardpakket), zuurgraad (pH), elektrisch geleidingsvermogen (EC) en troebelheidsmeting	PB 1 en PB 2
Bovengrond (4x)	Asbest en droge stof	MM FF - 01 MM FF - 02 MM FF - 03 MM FF - 04

Algemene opmerkingen

- Op de grondmengmonsters wordt standaard een florisilbehandeling uitgevoerd om verstoring van de analyse op minerale olie door natuurlijke humuszuren tegen te gaan.
- De zuurgraad (pH), het elektrisch geleidingsvermogen (EC) en troebelheidsmeting, van het grondwater worden in het veld gemeten. Filtratie van het grondwater voor de metalenanalyse vindt eveneens in het veld plaats.

3.3 Toetsing chemische analyses

De resultaten van de chemische analyses uit het bodemonderzoek worden beoordeeld aan de hand van de gecorrigeerde achtergrond-, streef- en interventiewaarden voor verontreinigingen in de bodem uit de Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013 en tabel 1 van bijlage B, Regeling bodemkwaliteit van het ministerie van I&M.

De achtergrondwaarden voor grond zijn vastgelegd in de Regeling bodemkwaliteit (Staatsblad, 22 november 2012). De interventiewaarden voor grond en grondwater zijn vastgelegd in de Circulaire bodemsanering.

De toetsing aan de eisen in de Wet Bodembescherming en de Circulaire Bodemsanering is beoogd om te beoordelen of er sprake is van een ernstig gevaar voor de volksgezondheid en/of het milieu. Hierbij worden de volgende waarden onderscheiden:

achtergrondwaarde (AW) voor grond: het niveau waarbij sprake is van een duurzame kwaliteit van de grond; bij overschrijding wordt gesproken van een lichte verontreiniging;

streefwaarde (S) voor grondwater: het niveau waarbij sprake is van een duurzame kwaliteit van het grondwater; bij overschrijding wordt gesproken van een lichte verontreiniging;

interventiewaarde bodem (I): het niveau waarbij de functionele eigenschappen van de bodem voor mens, plant of dier ernstig verminderd zijn of ernstig bedreigd worden; bij overschrijding wordt gesproken van een sterke verontreiniging.

tussenwaarde (T): Gelijk aan het gemiddelde van de achtergrond- of streefwaarde en de interventiewaarde, dus $(A+I)/2$ (grond) of $(S+I)/2$ (grondwater). Wanneer bij een verkennend onderzoek een component met concentratie boven deze waarde wordt gevonden is in principe een nader onderzoek nodig.

Bij de toetsing van de analyseresultaten aan de landelijke achtergrondwaarden en de interventiewaarden worden deze eerst omgerekend naar een gestandaardiseerde meetwaarde (GSSD).

Bij de toetsing van de grondresultaten wordt daarbij gebruik gemaakt van de gemeten percentages lutum en organische stof in de grond(meng)monsters.

De analyseresultaten van de grond- en grondwatermonsters zijn volgens BoToVa getoetst aan de achtergrond-, streef- en interventiewaarden. Het toetsingsresultaat is overeenkomstig BoToVa als volgt aangeduid:

- concentratie kleiner of gelijk aan AW of S;
- * concentratie groter dan AW of S en kleiner of gelijk aan T;
- ** concentratie groter dan T en kleiner of gelijk aan I.
- *** concentratie groter dan I.

Een locatie wordt als verontreinigd beschouwd als de GSSD groter is dan de achtergrondwaarde of streefwaarde. Voor een aantal stoffen kan de rapportagegrens bepalend zijn voor de achtergrondwaarde of streefwaarde. De locatie wordt niet verontreinigd verklaard als geen van de onderzochte stoffen in de bodem aanwezig is met een concentratie hoger dan de achtergrondwaarde of streefwaarde.

3.4 Toetsing asbestanalyses

De resultaten van de asbestanalyses worden getoetst aan de wetgeving inzake asbest in bodem en puin welke door de ministeries van SZW en I&M is vastgesteld. In het beleid is voor asbest een restconcentratienorm en een interventiewaarde opgenomen.

De restconcentratienorm beschrijft de concentratie asbest, waaronder hergebruik nog is toegestaan. De interventiewaarde beschrijft de concentratie asbest in bodem, waarboven in principe gesaneerd dient te worden. Voor asbest is de restconcentratienorm gelijk aan de interventiewaarde en deze waarde bedraagt 100 mg/kg gewogen asbest. De gewogen concentratie asbest is gelijk aan de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met 10 maal de concentratie amfiboolasbest.

Voor puinverhardingen dient de asbestconcentratie te worden getoetst aan de normen uit het Besluit Asbestwegen Wet Milieugevaarlijke Stoffen (WMS). Hierin wordt tevens een restconcentratie van 100 mg/kg gewogen asbest genoemd.

Bij een asbestgehalte groter dan de helft van de interventiewaarde is een nader onderzoek asbest verplicht. De hoogste bepaalde waarde binnen een (deel)locatie is hiervoor bepalend.

Indien overschrijding van de restconcentratienorm plaatsvindt, dan dienen werkzaamheden met de betreffende bodem/puinverharding plaats te vinden onder asbestcondities. Bij asbestconcentraties lager dan de restconcentratienorm zijn geen aanvullende maatregelen noodzakelijk bij be- en verwerking van de grond of puinverharding.

4 Resultaten

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de veldwerkzaamheden en de analyseresultaten. De uitgevoerde veldwerkzaamheden en waarnemingen, de samenstelling van de mengmonsters en de grondwatergegevens worden beschreven in paragraaf 4.2. De resultaten van de chemische analyses en de asbestanalyses worden weergegeven in paragraaf 4.3 en 4.5 en in paragraaf 4.4 en 4.6 worden de resultaten besproken.

4.2 Veldwerkzaamheden

De veldwerkzaamheden zijn in november en december 2019 uitgevoerd door de heer R. Veltmaat. De veldwerker is conform BRL SIKB 2000 gecertificeerd en erkend (certificaat-nummer K44441/08).

Op 26 november 2019 zijn alleen de 2 peilbuizen geplaatst. Er zijn geen grondmonsters genomen in verband met de conserveringstermijn van enkele parameters. De boringen 1 en 2 zullen voor het nemen van grondmonsters opnieuw worden verricht; deze boringen worden gecodeerd als 1A en 2A.

Op 3 december 2019 zijn, na het inspecteren van het maaiveld, in totaal 20 inspectiegaten gegraven, waarvan er 6 zijn doorgeboord tot de ondergrond. De situering van de monsterpunten is weergegeven op de situatieschets van bijlage I.

Het maaiveld was grotendeels vrij van obstakels en begroeiing en was goed te inspecteren (inspectie-efficiëntie: 100%). De bodem kon deels, vanwege de aanwezigheid van gronddepots en gras, niet of niet goed geïnspecteerd worden; er is sprake van een indicatieve maaiveldinspectie. De weersomstandigheden tijdens de inspectie waren goed (goed zicht, geen of weinig neerslag). Door de veldwerker zijn visueel geen asbestverdachte materialen waargenomen op het maaiveld.

Tijdens de boorwerkzaamheden is de bodemopbouw beschreven en is de grond zintuiglijk beoordeeld op eventuele aanwezigheid van verontreinigingen. De boorbeschrijvingen zijn weergegeven in bijlage II.

De bodemopbouw ter plaatse van de onderzoekslocatie bestaat tot maximaal 3.80 meter diepte is voornamelijk matig fijn tot zeer grof zand aangetroffen. In de ondergrond zijn klei-, roest- en/of oerhoudende lagen aangetroffen. Er zijn plaatselijk bodemvreemde materialen waargenomen (zie tabel 4). Door de veldwerker zijn visueel geen asbestverdachte materialen waargenomen in de bodem of verhardingslagen.

Tabel 4: Weergave bodemvreemde materialen.

Monsterpunt	Diepte (m-mv)	Waarneming
1/1A	0 - 0.50	Zwak puinhoudend
2/2A	0 - 0.90	Zwak puinhoudend
3	0 - 0.45	Zwak puinhoudend
4	0.15 - 0.40	Matig puinhoudend
5	0 - 0.50	Zwak puinhoudend
6	0 - 1.00	Sporen puin
7	0 - 0.50	Sporen puin

Vervolg tabel 4: Weergave bodemvreemde materialen.

Monsterpunt	Diepte (m-mv)	Waarneming
8	0 - 0.20 0.20 - 0.35	Puinggranulaat Betonpuin, boring gestaakt op beton
9	0 - 0.90	Matig puinhoudend
10	0 - 0.50	Matig puinhoudend
11	0 - 0.50	Sporen puin
12	0 - 0.50	Sporen puin
13	0 - 0.25	Zwak puinhoudend
14	0 - 0.15 0.15 - 0.75	Gebroken puin Oude puinverharding, sterk ijzer-, glas- en kolengruishoudend
15	0 - 0.50	Sporen puin
17	0 - 0.50	Zwak puinhoudend
18	0 - 0.70	Zwak puinhoudend
20	0 - 0.70	Zwak puinhoudend

De verhardingslagen ter plekke van inspectiegat 14 voldoen niet aan de definitie bodem (er is sprake van meer dan 50% bodemvreemd materiaal).

Op basis van de zintuiglijke waarnemingen, bodemsamenstelling en/of geografische positie van de monsterpunten zijn onderstaande (meng)monsters geanalyseerd, zoals in tabel 5 staat omschreven.

Tabel 5: Samenstelling (meng)monsters.

(Meng)monster	Boringnummer	Traject (diepte in m-mv)	Analyse
BG I (zwak puinhoudend)	1A, 2A, 9 en 10 4	0 - 0.50 0.15 - 0.40	Standaard pakket + OCB
BG II (zwak puinhoudend)	3 5, 17 en 19 13	0 - 0.45 0 - 0.50 0 - 0.25	Standaard pakket + OCB
BG III (sporen puin)	6, 7, 11, 12 en 15	0 - 0.50	Standaard pakket + OCB
OG I	1A 2 en 5 3 en 6 4	1.40 - 1.90 0.90 - 1.40 1.00 - 1.50 0.70 - 1.60	Standaard pakket
OG II (puinhoudend)	2A 4 5 6	0.50 - 0.90 0.40 - 0.70 0.50 - 0.90 0.50 - 1.00	Standaard pakket
MM FF - 01 (zwak puinhoudend)	3 13 5, 17, 18 en 20	0 - 0.45 0 - 0.25 0 - 0.50	Asbest

Vervolg tabel 5: Samenstelling (meng)monsters.

(Meng)monster	Boringnummer	Traject (diepte in m-mv)	Analyse
MM FF - 02 (visueel schoon)	15 en 19 16	0 - 0.50 0 - 0.30	Asbest
MM FF - 03 (visueel schoon)	4 9 en 10	0.15 - 0.40 0 - 0.50	Asbest
MM FF - 04 (visueel schoon)	6,7, 11 en 12	0 - 0.50	Asbest

De boringen 1 en 2 zijn doorgezet tot maximaal 3.80 m-mv. Wanneer het grondwater werd bereikt, werd een zuigerboor gebruikt om een PVC-peilbuis te kunnen plaatsen. Een peilbuis bestaat uit een filter met een lengte van 1.0 meter, gekoppeld aan een blinde stijgbuis. Ter hoogte van het filter, met een diameter van 28 x 32 mm, is filtergrind in het boorgat gestort. Rondom het filter is een filterkous aangebracht. Er is bentoniet in het boorgat gestort om directe indringing van hemelwater in het filter tegen te gaan. De rest van het boorgat is opgevuld met het oorspronkelijke bodemmateriaal. Vervolgens zijn de peilbuizen doorgepompt.

Op 3 december 2019 is het grondwater bemonsterd. Het voorpompen en bemonsteren heeft conform NEN 5744 plaatsgevonden met een laag debiet (tussen 100 en 500 ml/min). Er is op toegezien dat de grondwaterstand tijdens het voorpompen niet meer dan 50 cm is gedaald en dat er is bemonsterd met hetzelfde (of lager) debiet) als waarmee is voorgepompt (bemonstering maximaal 200 ml/min in verband met vluchtige stoffen). De grondwatergegevens staan weergegeven in tabel 6.

Tabel 6: Weergave gegevens grondwater.

Peilbuis	Filterstelling (m-mv)	Grondwaterstand (m-mv)	pH (-)	EC (μ S/cm)	Troebelheid (NTU)	Toestroming
1	2.60 - 3.60	2.20	6.8	498	24	Goed
2	2.80 - 3.80	2.20	7.0	738	42	Goed

De waarden voor de pH en de EC worden normaal geacht. In het grondwatermonster is een hogere troebelheid gemeten dan voor natuurlijke troebelheid verwacht wordt (≥ 10 NTU). De peilbuis heeft voldoende rusttijd gehad na plaatsing (minimaal een week). Ook is de peilbuis zorgvuldig en met een voldoende laag debiet afgepompt waardoor aangenomen wordt dat er geen sprake is geweest van een verstoord bodemevenwicht tijdens monsterneming, en dat de gemeten waarde voor troebelheid een natuurlijke oorzaak heeft (zwevende stoffen als lutum of silt in het grondwater). Hierdoor kunnen de concentraties van organische parameters (zoals minerale olie) hoger uitvallen.

4.3 Resultaten chemische analyses vaste bodem

In algemene zin dient opgemerkt te worden dat indien de analyses van grondmonsters zijn uitgevoerd op mengmonsters, dit betekent dat de gehalten hoger kunnen zijn in de individuele monsters.

De analyseresultaten en de toetsingstabellen zijn weergegeven in bijlage III. Bij de toetsing van de analyseresultaten aan de landelijke achtergrondwaarden en de interventiewaarden worden deze eerst omgerekend naar een gestandaardiseerde meetwaarde (GSSD). Bij de toetsing van de grondresultaten wordt daarbij gebruik gemaakt van de gemeten percentages organische stof in de grond(meng)monsters. De analyseresultaten van de grondmonsters zijn volgens BoToVa getoetst aan de achtergrond- en interventiewaarden.

In de bovengrond BG I, BG III, de ondergrond OG I en in het grondwater zijn enkele zeer lichte verontreinigingen aangetoond. Deze zijn weergegeven in tabel 7. De bovengrond BG II en de ondergrond (OG II) zijn niet verontreinigd. Er zijn geen OCB aangetoond in de bovengrond.

De conserveringstermijn voor de analyse op minerale olie van het ondergrondmonster is overschreden. De negatieve invloed op de resultaten van het grondonderzoek wordt, als gevolg van deze overschrijding van de conserveringstermijn gering geacht, aangezien de monsters op het laboratorium geconditioneerd zijn bewaard.

Tabel 7: Verhoogde concentraties (mg/kg d.s. of µg/l).

Monster	Component	Gemeten concentratie	GSSD	Achtergrond- ¹ of Streefwaarde	Interventiewaarde
Bovengrond, BG I	Zink	77	144.5 *	140	720
	PAK	2.0	2.019 *	1.5	40
Bovengrond, BG III	Lood	45	64.75 *	50	530
	Zink	88	160.9 *	140	720
Ondergrond, OG I	PAK	3.6	3.615 *	1.5	40
Grondwater, PB 1	Barium	74	74 *	50	625
	Zink	96	96 *	65	800
Grondwater, PB 2	Barium	100	100 *	50	625
	Zink	85	85 *	65	800

¹ AW2000

In de vierde kolom van tabel 7 wordt het toetsingsresultaat overeenkomstig BoToVa als volgt aangeduid:

- concentratie kleiner of gelijk aan AW of S;
- * concentratie groter dan AW of S en kleiner of gelijk aan T;
- ** concentratie groter dan T en kleiner of gelijk aan I;
- *** concentratie groter dan I.

4.4 Bespreking resultaten chemische analyses

Zoals in de vorige paragraaf is weergegeven, zijn er enkele verontreinigingen aangetoond. In deze paragraaf worden mogelijke verklaringen gegeven voor de analyseresultaten.

Bovengrond BG I, BG III en Ondergrond OG I - Zware metalen en PAK

Zoals reeds beschreven in paragraaf 3.1, zijn verontreinigingen in de grond met metalen en PAK niet ongebruikelijk op locaties, waar al tientallen jaren sprake is geweest van bebouwing (en bewoning). Oorzaak voor de (zeer) licht verhoogde gehalten wordt deels gezocht in de waargenomen bodemvreemde materialen. Aangezien de tussenwaarden niet worden overschreden, is het uitvoeren van een nader onderzoek niet noodzakelijk.

Grondwater- Peilbuis 1 en 2 - Barium en zink

Het grondwater is zeer licht verontreinigd met barium en zink, beide metalen zijn vermoedelijk van nature aanwezig is. Aangezien de tussenwaarden niet worden overschreden, is nader grondwateronderzoek niet noodzakelijk.

4.5 Resultaten van de asbestanalyses

In bijlage IV zijn de analyserapporten van het asbestonderzoek opgenomen. De 4 mengmonsters van de fijne fractie zijn niet asbesthoudend.

5 Samenvatting, conclusie en aanbevelingen

Algemeen

In opdracht van BJZ.NU BV is in een verkennend bodemonderzoek de bodem onderzocht op een terreindeel ter grootte van circa 9950 m² aan de Engsestraat 22 te Duiven.

Het bodemonderzoek is noodzakelijk in het kader van de voorgenomen bestemmingsplanwijziging van het te onderzoeken terreindeel en de voorgenomen woningbouw.

Voorafgaande aan het bodemonderzoek heeft een standaard vooronderzoek plaatsgevonden op basis van norm NEN 5725. Uit de resultaten van dit vooronderzoek is gebleken dat binnen de onderzoekslocatie thans geen verdachte deellocaties aanwezig zijn. De bovengrond van de onderzoekslocatie wordt beschouwd als verdacht ten aanzien van asbest en bestrijdingsmiddelen (OCB).

Resultaten veldwerk

In totaal zijn 2 grondboringen verricht en zijn handmatig 20 inspectiegaten gegraven. Er zijn 2 diepe boringen afgewerkt tot peilbuis. Gebleken is dat de bodem voornamelijk bestaat uit matig fijn tot matig grof zand en klei. Zintuiglijk zijn plaatselijk bodemvreemde materiaal waargenomen. Visueel zijn geen asbestverdachte materialen waargenomen op het maaiveld of in de bodem. Het freatische grondwater is aangetroffen op gemiddeld 2.20 meter min maaiveld.

Resultaten analyses

Op basis van de resultaten van de analyses kan het volgende worden geconcludeerd:

- Bovengrond, BG I is zeer licht verontreinigd met zink;
- Bovengrond, BG II is niet verontreinigd;
- Bovengrond, BG III is zeer licht verontreinigd met lood en zink;
- Bovengrond, BG I, BG II en BG III is niet verontreinigd met OCB;
- MM FF - 01 is niet asbesthoudend;
- MM FF - 02 is niet asbesthoudend;
- MM FF - 03 is niet asbesthoudend;
- MM FF - 04 is niet asbesthoudend;
- Ondergrond, OG I is licht verontreinigd met PAK;
- Ondergrond, OG II is niet verontreinigd;
- Grondwater, PB 1 is zeer licht verontreinigd met barium en zink;
- Grondwater, PB 2 is zeer licht verontreinigd met barium en zink.

Conclusies en aanbevelingen

De bovengrond BG I, BG III, de ondergrond OG I en het grondwater zijn zeer licht verontreinigd. De bovengrond BG II en de ondergrond OG II zijn niet verontreinigd. Aangezien de tussenwaarden niet worden overschreden, is nader bodemonderzoek niet noodzakelijk.

De 4 mengmonsters van de fijne fractie zijn niet asbesthoudend.

Indien de oude verhardingslaag ter plekke van inspectiegat 14 wordt verwijderd, dan wordt geadviseerd het materiaal af te voeren naar een erkend acceptant.

Slotconclusie

Uit milieukundig oogpunt is er naar onze mening geen bezwaar tegen de voorgenomen bestemmingsplanwijziging en nieuwbouwplannen, aangezien de vastgestelde verontreinigingen geen risico's voor de volksgezondheid opleveren. De bodem wordt geschikt geacht voor het huidige en toekomstige gebruik (wonen met tuin).

Standaard slotopmerkingen

Het volgende dient opgemerkt te worden: gezien het verkennende karakter van dit onderzoek is het, ondanks de zorgvuldigheid waarmee het is uitgevoerd, altijd mogelijk dat eventueel lokaal voorkomende verontreinigingen niet zijn ontdekt.

Vermeld dient tevens te worden dat op basis van voorliggend onderzoek geen conclusies kunnen worden getrokken omtrent de bodemkwaliteit van andere terreindelen of aangrenzende percelen.

Tenslotte dient in acht genomen te worden dat elk bodemonderzoek een momentopname is. Eventuele toekomstige calamiteiten (bijvoorbeeld brand of morsing van bodemvreemde vloeistoffen), sloopwerkzaamheden of bouwrijp maken en aanvoer van grond van elders kunnen de bodemkwaliteit (sterk) beïnvloeden.

6 Literatuur en bronvermelding

Informatie van de gemeente Duiven/Westervoort (1stroom)

Verkennd bodemonderzoek, Engestraat 22 te Duiven, Ecopart BV, projectnummer 16075
d.d. 4 januari 2016

NEN 5707 + C2, "Bodem - Inspectie, monsterneming en analyse van asbest in bodem en partijen grond", NNI Delft, december 2017

NEN 5725, "Bodem. Leidraad bij het uitvoeren van vooronderzoek bij verkennd, oriënterend en nader onderzoek", NNI Delft, oktober 2017

NEN 5740, "Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van verkennd bodemonderzoek - Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond", NNI Delft, januari 2009

NEN 5740/A1, "Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van verkennd bodemonderzoek - Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond", NNI Delft, februari 2016

NTA 5755, "Bodem - Landbodem. Strategie voor het uitvoeren van nader onderzoek - Onderzoek naar de aard en omvang van bodemverontreiniging", NNI Delft, juli 2010

NEN 5897+C2, "Inspectie en monsterneming van asbest in bouw- en sloopafval en recyclinggranulaat" NNI Delft, december 2017

Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013, Ministerie van I&M

Topografische kaart, kaartblad 40 B. Topografische Dienst Kadaster

Grondwaterkaart van Nederland, TNO Grondwater en Geo-Energie, Delft

Archief Kruse Milieu BV

Bodematlas Gelderland

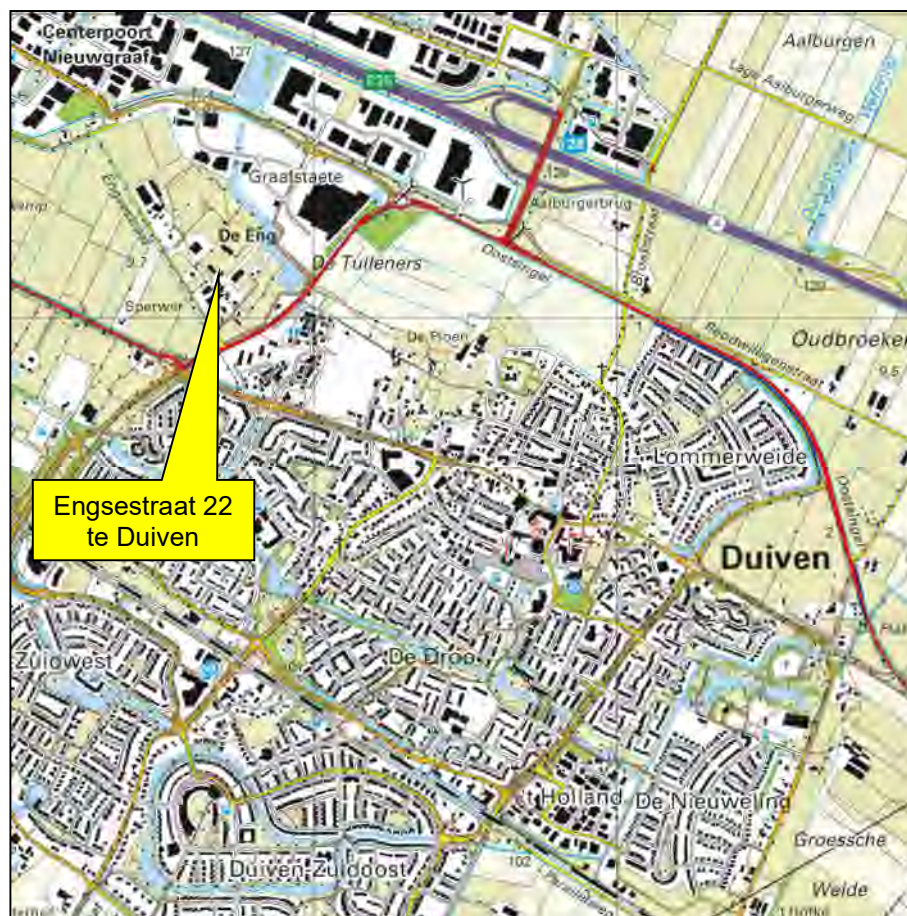
www.ahn.nl

Bijlage I

Topografische kaart

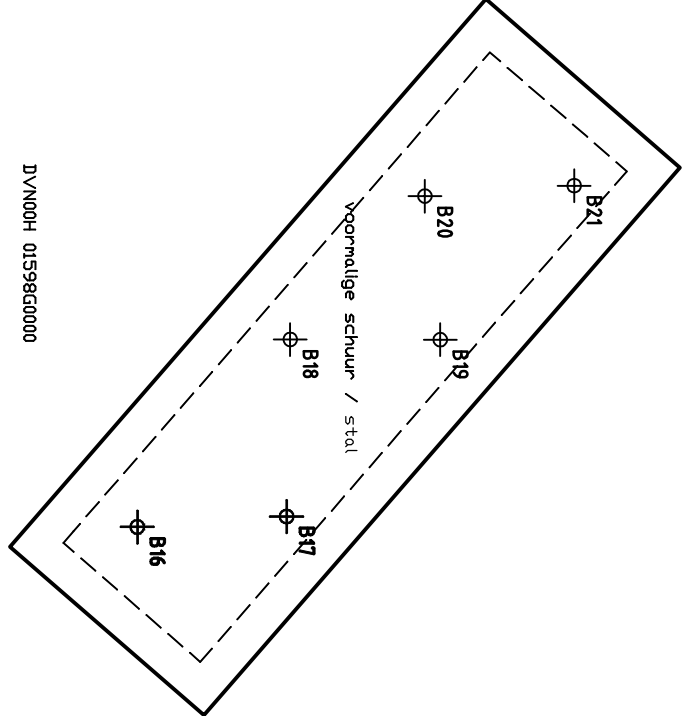
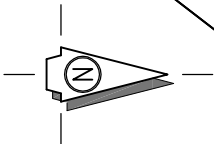
Boorplan verkennend bodemonderzoek, Ecopart BV, januari 2016

Boorplan verkennend bodemonderzoek, Kruse Milieu BV, december 2019

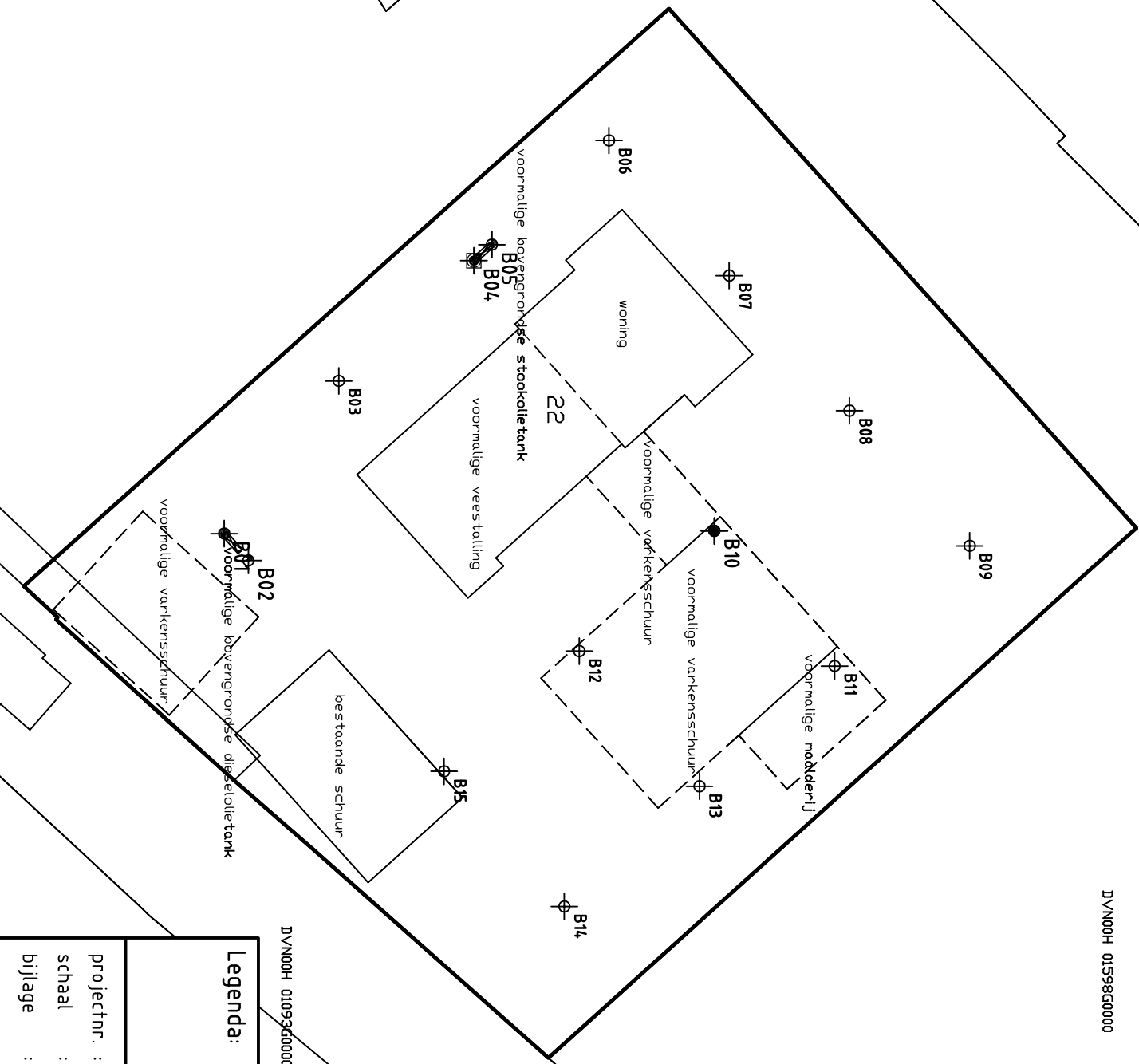

 Kruse Milieu BV	Topografische kaart	
	Projectnummer: 19069316	Schaal: 1:25000
	Bijlage: I	Kaartblad: 40 B

Kaartmateriaal: Topografische dienst Kadaster

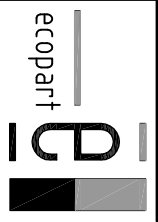
DV\N00H 01598G0000

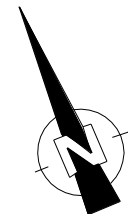

- Legenda:**
- ⊕ = Boorpunt tot 0,50 m -mv
 - ⊕ = Boorpunt tot 1,00 m -mv
 - ⊕ = Boorpunt tot 2,00 m -mv
 - ⊕ = Peilbuis
 - ⊕ = Diepere boring

Datum Veldwerk : 17 en 24 december 2015
Naam uitvoerder : Dhr. J. Groot Antink

projectnr. : 16075	Situering boorpunten
schaal : 1 : 500	Engestraat 22 (erf)
bijlage : II	Duiven

- = Asbestverdacht volgens provinciale asbestsignaleringskaart
- = Toekomstige bebouwing
- = Onderzoekslocatie
- = Boring tot 0.5 meter diepte
- = Inspectiegat 30x30x50 cm
- = Boring tot 1.0 meter diepte
- = Boring tot 1.5/2.0 meter diepte
- = Peilbuis

025

Kruse Milieu BV

Huyerenseweg 337678 SC Geesteren

0546 - 639663www.krusegroep.nl

Veldwerker: JH/RV

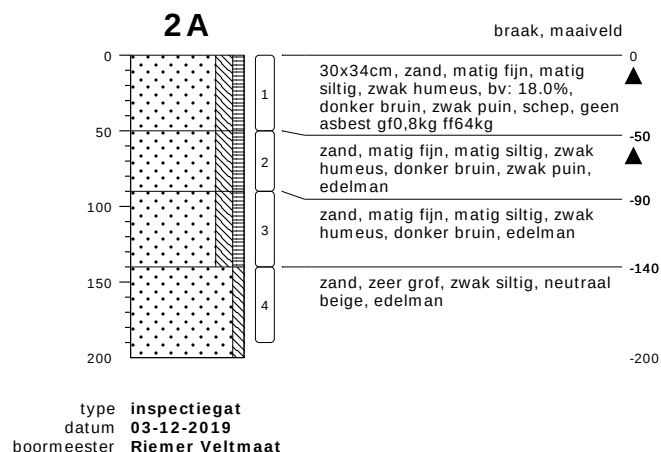
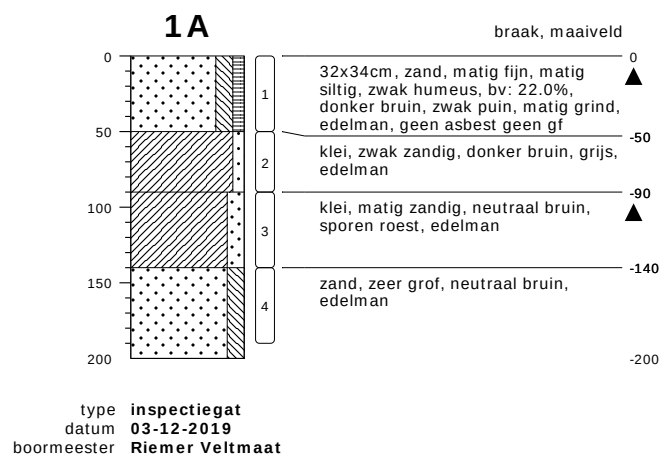
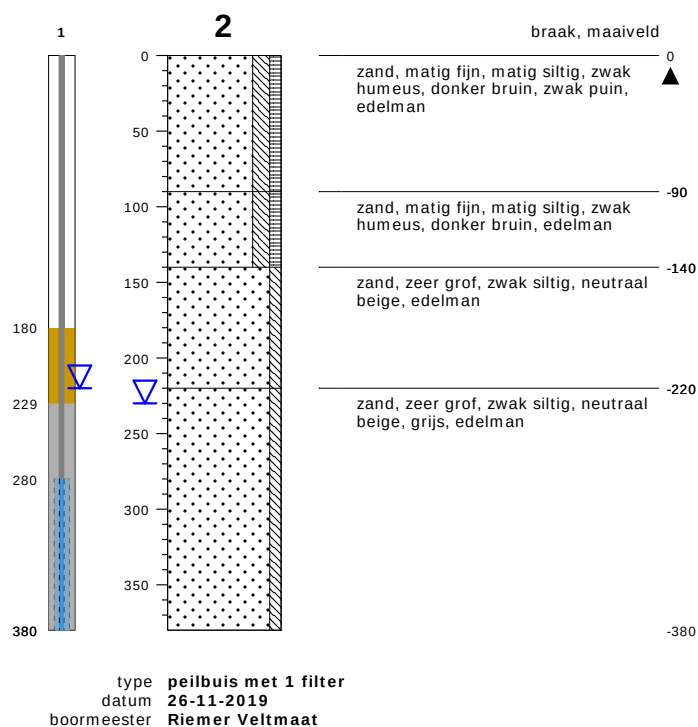
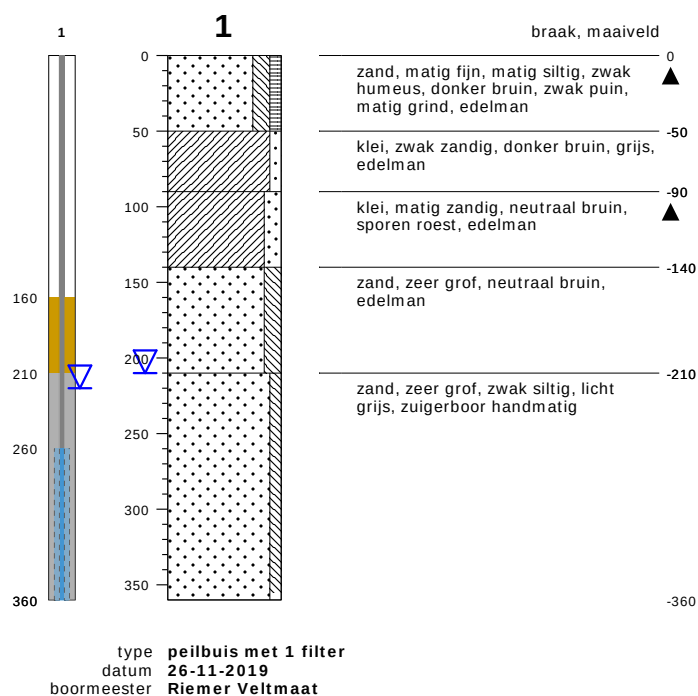
Tekenaar: JK

Projectcode : 19069316

Schaal : 1:500 (A3-formaat)

Datum : December 2019

Bijlage II
Boorstaten

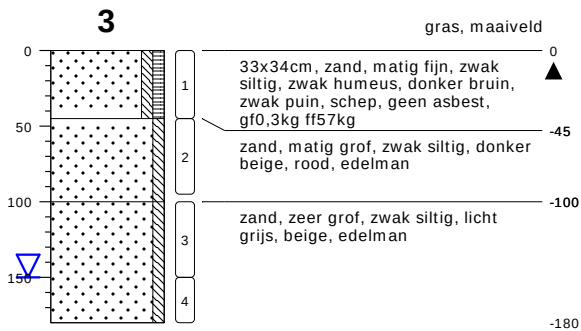

bodemprofielen schaal 1:50

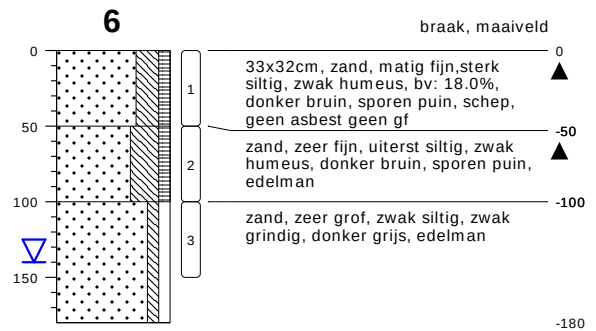
onderzoek **Engsestraat 22 - Duiven**
projectcode **19069316**
datum **04-12-2019**
getekend conform **NEN 5104**
pagina **1 van 4**

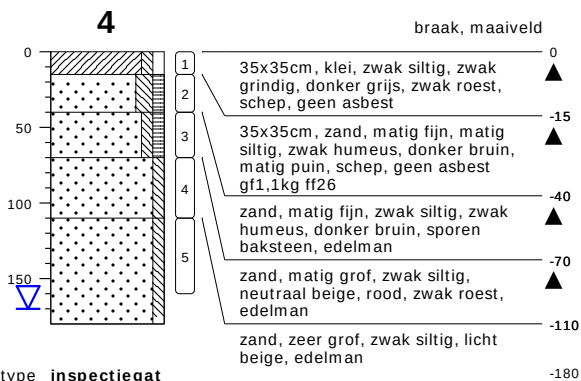
KRUSE GROEP
INFRA | MILIEU | SLOOPWERKEN | VASTGOED

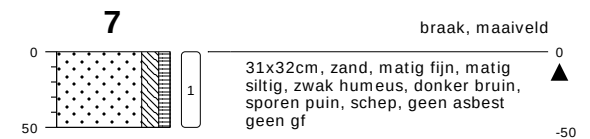
type inspectiegat
datum 03-12-2019
boormeester Riemer Veltmaat

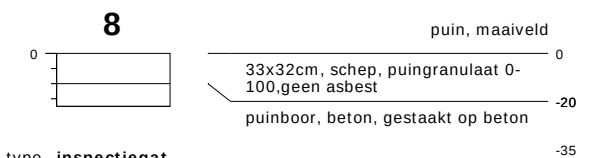
type inspectiegat
datum 03-12-2019
boormeester Riemer Veltmaat

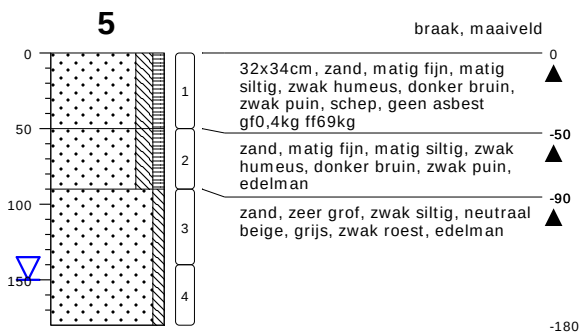
type inspectiegat
datum 03-12-2019
boormeester Riemer Veltmaat

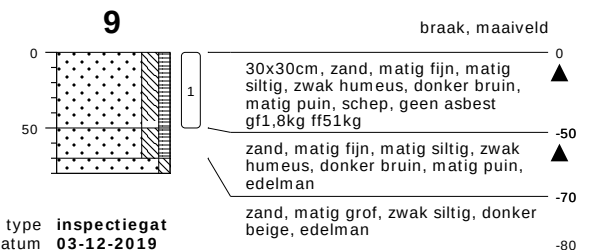
type inspectiegat
datum 03-12-2019
boormeester Riemer Veltmaat

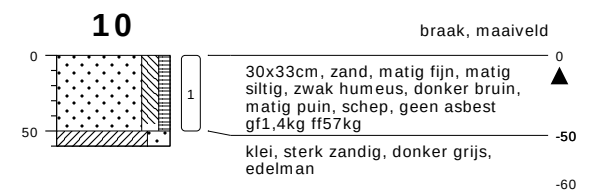
type inspectiegat
datum 03-12-2019
boormeester Riemer Veltmaat

type inspectiegat
datum 03-12-2019
boormeester Riemer Veltmaat

type inspectiegat
datum 03-12-2019
boormeester Riemer Veltmaat

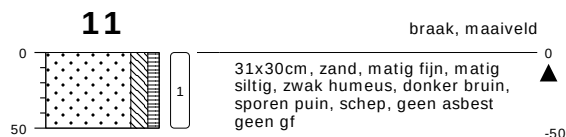
type inspectiegat
datum 03-12-2019
boormeester Riemer Veltmaat

bodemprofielen schaal 1:50

onderzoek Engsestraat 22 - Duiven
projectcode 19069316
datum 04-12-2019
getekend conform NEN 5104
pagina 2 van 4

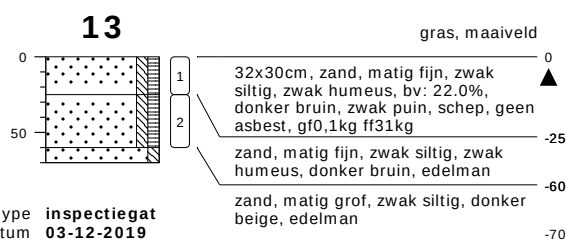
KRUSE GROEP
INFRA | MILIEU | SLOOPWERKEN | VASTGOED

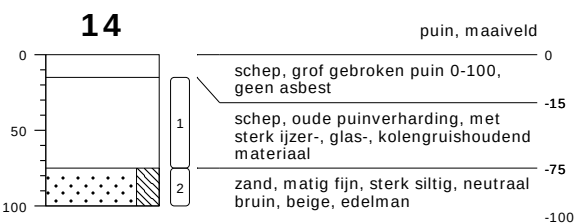
type inspectiegat
datum 03-12-2019
boormeester Riemer Veltmaat

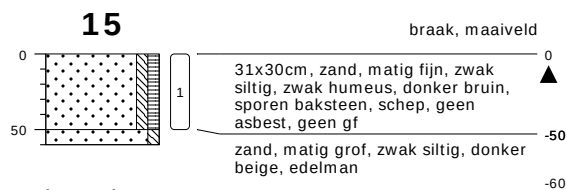
type inspectiegat
datum 03-12-2019
boormeester Riemer Veltmaat

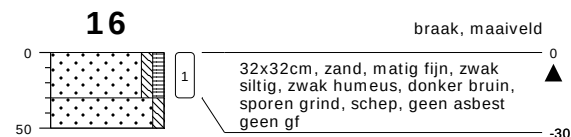
type inspectiegat
datum 03-12-2019
boormeester Riemer Veltmaat

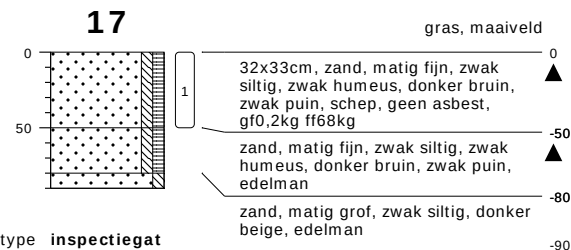
type inspectiegat
datum 03-12-2019
boormeester Riemer Veltmaat

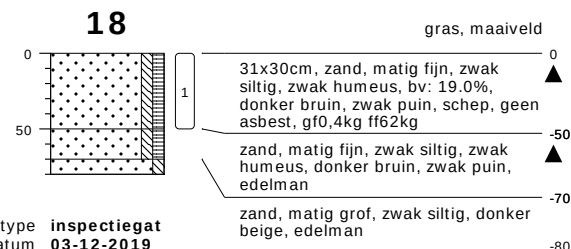
type inspectiegat
datum 03-12-2019
boormeester Riemer Veltmaat

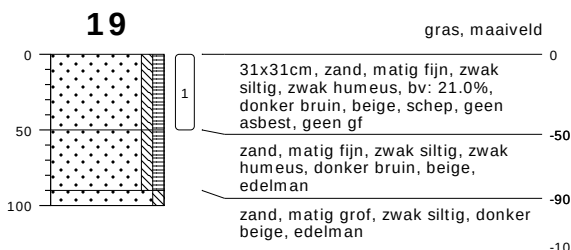
type inspectiegat
datum 03-12-2019
boormeester Riemer Veltmaat

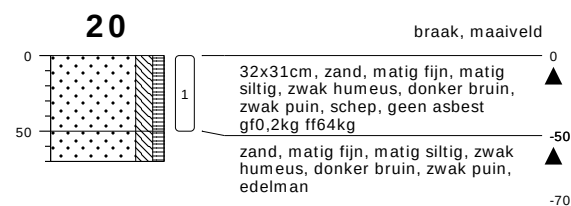
type inspectiegat
datum 03-12-2019
boormeester Riemer Veltmaat

type inspectiegat
datum 03-12-2019
boormeester Riemer Veltmaat

type inspectiegat
datum 03-12-2019
boormeester Riemer Veltmaat

type inspectiegat
datum 03-12-2019
boormeester Riemer Veltmaat

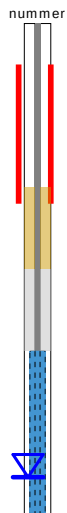
bodemprofielen schaal 1:50

onderzoek Engsestraat 22 - Duiven
projectcode 19069316
datum 04-12-2019
getekend conform NEN 5104
pagina 3 van 4

KRUSE GROEP
INFRA | MILIEU | SLOOPWERKEN | VASTGOED

PEILBUIS

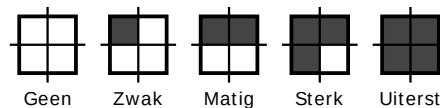
BORING

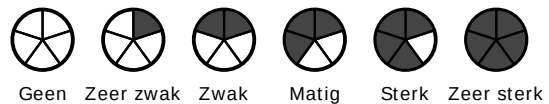
links= cm-maaiveld

rechts= cm + NAP

OLIE OP WATER REACTIE

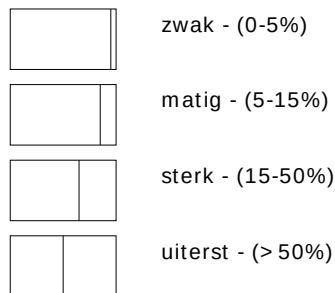
GEUR INTENISTEIT

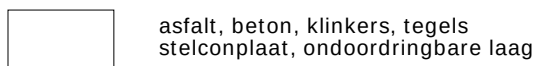
GRONDSOORTEN

MATE VAN BIJMENGING

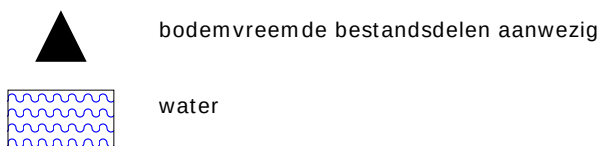
VERHARDINGEN

GRADATIE ZAND

uf = uiterst fijn (63-105 um)
zf = zeer fijn (105-150 um)
mf = matig fijn (150-210 um)
mg = matig grof (210-300 um)
zg = zeer grof (300-420 um)
ug = uiterst grof (420-2000 um)

OVERIG

GRADATIE GRIND

f = fijn (2-5.6 mm)
mg = matig grof (5.6-16 mm)
zg = zeer grof (16-63 mm)

BESCHRIJVING BODEMLAAG

pid = photo ionisatie detector
bv = bodemvocht
ow = olie op water

Bijlage III
Resultaten chemische analyses

Kruse Milieu BV
T.a.v. J. Kienstra
Huyerenweg 33
7678 SC GEESTEREN

Analyscertificaat

Datum: 16-Dec-2019

Hierbij ontvangt u de resultaten van het navolgende laboratoriumonderzoek.

Certificaatnummer/Versie	2019182035/1
Uw project/verslagnummer	19069316
Uw projectnaam	Engsestraat 22 - Duiven
Uw ordernummer	
Monster(s) ontvangen	04-Dec-2019

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
De analyse resultaten hebben alleen betrekking op het beproefde object.

De grondmonsters worden tot 4 weken na datum ontvangst bewaard en watermonsters tot 2 weken na datum ontvangst. Zonder tegenbericht worden de monsters nadien afgevoerd.
Indien de monsters langer bewaard dienen te blijven verzoeken wij U dit exemplaar uiterlijk 1 werkdag voor afloop van de standaardbewaarperiode ondertekend aan ons te retourneren. Voor de kosten van het langer bewaren van monsters verwijzen wij naar de prijslijst.

Bewaren tot:

Datum:

Naam:

Handtekening:

Wij vertrouwen erop uw opdracht hiermee naar verwachting te hebben uitgevoerd, mocht U naar aanleiding van dit analysecertificaat nog vragen hebben verzoeken wij U contact op te nemen met de afdeling Verkoop en Advies.

Met vriendelijke groet,

Eurofins Analytico B.V.

Ing. A. Veldhuizen
Technical Manager

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Analysecertificaat

Uw project/verslagnummer 19069316
Uw projectnaam Engsestraat 22 - Duiven
Uw ordernummer

Certificaatnummer/Versie 2019182035/1
Startdatum 04-Dec-2019
Rapportagedatum 16-Dec-2019/08:22
Bijlage A,B,C,D
Pagina 1/3

Monsternemer Riemer Veltmaat
Monstermatrix Grond (AS3000)

Analyse	Eenheid	1	2	3	4	5
Voorbehandeling						
Cryogeen malen AS3000		Uitgevoerd	Uitgevoerd	Uitgevoerd	Uitgevoerd	Uitgevoerd
Bodemkundige analyses						
S Droge stof	% (m/m)	88.6	88.4	86.5	90.4	87.6
S Organische stof	% (m/m) ds	1.7	1.6	2.3	<0.7	1.2
Gloeirest	% (m/m) ds	97.8	98.0	97.2	99.1	98.2
S Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	7.2	6.0	7.7	3.2	7.7
Metalen						
S Barium (Ba)	mg/kg ds	81	66	77	36	74
S Cadmium (Cd)	mg/kg ds	0.25	0.29	0.30	<0.20	<0.20
S Kobalt (Co)	mg/kg ds	6.5	3.3	4.1	3.1	4.4
S Koper (Cu)	mg/kg ds	19	18	18	6.6	14
S Kwik (Hg)	mg/kg ds	<0.050	<0.050	0.060	<0.050	0.056
S Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1.5	<1.5	<1.5	<1.5	<1.5
S Nikkel (Ni)	mg/kg ds	12	8.2	11	6.9	10
S Lood (Pb)	mg/kg ds	29	21	45	<10	27
S Zink (Zn)	mg/kg ds	77	64	88	34	54
Minerale olie						
Minerale olie (C10-C12)	mg/kg ds	<3.0	<3.0	<3.0	<3.0	<3.0
Minerale olie (C12-C16)	mg/kg ds	<5.0	<5.0	<5.0	<5.0	<5.0
Minerale olie (C16-C21)	mg/kg ds	<5.0	<5.0	<5.0	<5.0	<5.0
Minerale olie (C21-C30)	mg/kg ds	<11	<11	<11	<11	<11
Minerale olie (C30-C35)	mg/kg ds	6.4	<5.0	<5.0	<5.0	<5.0
Minerale olie (C35-C40)	mg/kg ds	<6.0	<6.0	<6.0	<6.0	<6.0
S Minerale olie totaal (C10-C40)	mg/kg ds	<35	<35	<35	<35	<35
Organo chloorbestrijdingsmiddelen, OCB						
S alfa-HCH	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010		
S beta-HCH	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010		
S gamma-HCH	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010		
S delta-HCH	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010		

Nr. Monsteromschrijving

Nr.	Monsteromschrijving	Datum monstername	Monster nr.
1	BG I	26-Nov-2019	11086446
2	BG II	03-Dec-2019	11086447
3	BG III	03-Dec-2019	11086448
4	OG I	03-Dec-2019	11086449
5	OG II	03-Dec-2019	11086450

Q: door RVA geaccrediteerde verrichting
R: AP04 erkende verrichting
S: AS SIKB erkende verrichting
V: VLAREL erkende verrichting

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL
Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Analysecertificaat

Uw project/verslagnummer 19069316
Uw projectnaam Engsestraat 22 - Duiven
Uw ordernummer

Certificaatnummer/Versie 2019182035/1
Startdatum 04-Dec-2019
Rapportagedatum 16-Dec-2019/08:22
Bijlage A,B,C,D
Pagina 2/3

Monsternemer Riemer Veltmaat
Monstermatrix Grond (AS3000)

Analyse	Eenheid	1	2	3	4	5
S Hexachloorbenzeen	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010		
S Heptachloor	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010		
S Heptachloorepoxide(cis- of A)	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010		
S Heptachloorepoxide(trans- of B)	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010		
S Hexachloorbutadieen	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010		
S Aldrin	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010		
S Dieldrin	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010		
S Endrin	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010		
S Isodrin	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010		
S Telodrin	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010		
S alfa-Endosulfan	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010		
Q beta-Endosulfan	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010		
S Endosulfansulfaat	mg/kg ds	<0.0020	<0.0020	<0.0020		
S alfa-Chloordaan	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010		
S gamma-Chloordaan	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010		
S o,p'-DDT	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010		
S p,p'-DDT	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	0.0045		
S o,p'-DDE	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010		
S p,p'-DDE	mg/kg ds	0.0019	<0.0010	0.0087		
S o,p'-DDD	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010		
S p,p'-DDD	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	0.0018		
S HCH (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0.0021 ¹⁾	0.0021 ¹⁾	0.0021 ¹⁾		
S Drins (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0.0021 ¹⁾	0.0021 ¹⁾	0.0021 ¹⁾		
S Heptachloorepoxide (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0.0014 ¹⁾	0.0014 ¹⁾	0.0014 ¹⁾		
S DDD (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0.0014 ¹⁾	0.0014 ¹⁾	0.0025		
S DDE (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0.0026	0.0014 ¹⁾	0.0094		
S DDT (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0.0014 ¹⁾	0.0014 ¹⁾	0.0052		
S DDX (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0.0054	0.0042 ¹⁾	0.017		
S Chloordaan (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0.0014 ¹⁾	0.0014 ¹⁾	0.0014 ¹⁾		
S OCB (som) LB (factor 0,7)	mg/kg ds	0.016	0.015 ¹⁾	0.028		
S OCB (som) WB (factor 0,7)	mg/kg ds	0.017	0.016 ¹⁾	0.029		

Nr.	Monsteromschrijving	Datum monstername	Monster nr.
1	BG I	26-Nov-2019	11086446
2	BG II	03-Dec-2019	11086447
3	BG III	03-Dec-2019	11086448
4	OG I	03-Dec-2019	11086449
5	OG II	03-Dec-2019	11086450

Q: door RVA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende verrichting
S: AS SIKB erkende verrichting
V: VLAREL erkende verrichting

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL
Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPNL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Analysecertificaat

Uw project/verslagnummer 19069316
Uw projectnaam Engsestraat 22 - Duiven
Uw ordernummer

Certificaatnummer/Versie 2019182035/1
Startdatum 04-Dec-2019
Rapportagedatum 16-Dec-2019/08:22
Bijlage A,B,C,D
Pagina 3/3

Monsternemer Riemer Veltmaat
Monstermatrix Grond (AS3000)

Analyse	Eenheid	1	2	3	4	5
Polychloorbifenylen, PCB						
S PCB 28	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S PCB 52	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S PCB 101	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S PCB 118	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S PCB 138	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S PCB 153	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S PCB 180	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S PCB (som 7) (factor 0,7)	mg/kg ds	0.0049 ¹⁾	0.0049 ¹⁾	0.0049 ¹⁾	0.0049 ¹⁾	0.0049 ¹⁾
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK						
S Naftaleen	mg/kg ds	<0.050	<0.050	<0.050	<0.050	<0.050
S Fenanthreen	mg/kg ds	0.074	<0.050	0.057	0.19	<0.050
S Anthraceen	mg/kg ds	0.080	<0.050	<0.050	0.17	<0.050
S Fluorantheen	mg/kg ds	0.31	0.10	0.26	0.98	0.053
S Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0.33	0.068	0.14	0.69	<0.050
S Chryseen	mg/kg ds	0.33	0.080	0.17	0.57	0.064
S Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0.18	<0.050	0.082	0.22	<0.050
S Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0.32	0.061	0.11	0.41	<0.050
S Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	0.19	<0.050	0.096	0.17	<0.050
S Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	0.17	0.054	0.091	0.18	<0.050
S PAK VROM (10) (factor 0,7)	mg/kg ds	2.0	0.54	1.1	3.6	0.40

Nr. Monsteromschrijving

Nr.	Monsteromschrijving	Datum monstername	Monster nr.
1	BG I	26-Nov-2019	11086446
2	BG II	03-Dec-2019	11086447
3	BG III	03-Dec-2019	11086448
4	OG I	03-Dec-2019	11086449
5	OG II	03-Dec-2019	11086450

Akkoord
Pr.coörd.

Eurofins Analytico B.V.

Q: door RvA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende verrichting
S: AS SIKB erkende verrichting
V: VLAREL erkende verrichting

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Gildeweg 42-46 Tel. +31 (0)34 242 63 00
3771 NB Barneveld Fax +31 (0)34 242 63 99
P.O. Box 459 E-mail info-env@eurofins.nl
3770 AL Barneveld NL Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Bijlage (A) met deelmonsterinformatie behorende bij analysecertificaat 2019182035/1

Pagina 1/1

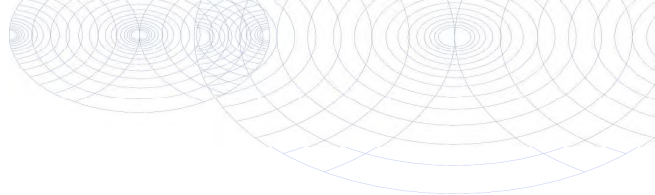
Monster nr.	Boornr	Omschrijving	Van	Tot	Barcode	Monstername ID/Monsteromsch.
11086446	1A		0	50	0537805470	BG I
11086446	2A		0	50	0537805469	BG I
11086446	4		15	40	0537804663	BG I
11086446	9		0	50	0537804638	BG I
11086446	10		0	50	0537804641	BG I
11086447	17		0	50	0537804652	BG II
11086447	19		0	50	0537804651	BG II
11086447	3		0	45	0537804650	BG II
11086447	13		0	25	0537804631	BG II
11086447	5		0	50	0537804633	BG II
11086448	15		0	50	0537804636	BG III
11086448	12		0	50	0537805436	BG III
11086448	11		0	50	0537805434	BG III
11086448	7		0	50	0537805442	BG III
11086448	6		0	50	0537805440	BG III
11086449	1A		140	190	0537806298	OG I
11086449	2A		90	140	0537805473	OG I
11086449	3		45	95	0537804661	OG I
11086449	3		100	150	0537804643	OG I
11086449	4		70	110	0537804658	OG I
11086449	4		110	160	0537804647	OG I
11086449	5		90	140	0537804478	OG I
11086449	6		100	150	0537805422	OG I
11086450	2A		50	90	0537805362	OG II
11086450	4		40	70	0537804653	OG II
11086450	5		50	90	0537804640	OG II
11086450	6		50	100	0537805448	OG II

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL
Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPA NL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage (B) met opmerkingen behorende bij analysecertificaat 2019182035/1

Pagina 1/1

Opmerking 1)

De toetswaarde van de som is gelijk aan de sommatie van $0,7 \cdot RG$

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46 Tel. +31 (0)34 242 63 00
3771 NB Barneveld Fax +31 (0)34 242 63 99
P.O. Box 459 E-mail info-env@eurofins.nl
3770 AL Barneveld NL Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPNL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

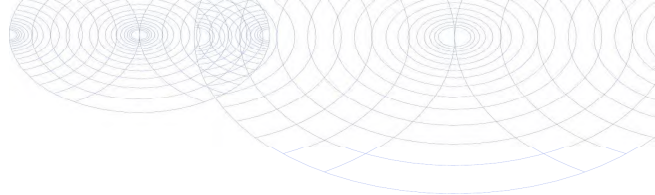
Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage (C) met methodeverwijzingen behorende bij analysecertificaat 2019182035/1

Pagina 1/1

Analyse	Methode	Techniek	Methode referentie
Voorbehandeling			
Cryogeen malen	W0106	Voorbehandeling	Cf. AS3000
Bodemkundige analyses			
Droge Stof	W0104	Gravimetrie	Cf. pb 3010-2 en gw. NEN-EN 15934
Organische stof (gloeiverlies)	W0109	Gravimetrie	Cf. pb 3010-3 en cf. NEN 5754
Korrelgrootte < 2 µm (lutum)	W0171	Sedimentatie	Cf. pb 3010-4 en gw. NEN 5753
Metalen			
Barium (Ba)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Cadmium (Cd)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Kobalt (Co)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Koper (Cu)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Kwik (Hg)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Molybdeen (Mo)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Nikkel (Ni)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Lood (Pb)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Zink (Zn)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Minerale olie			
Minerale olie (C10-C40)	W0202	GC-FID	Cf. pb 3010-7 en gw. NEN-EN-ISO 16703
Organo chloorbestrijdingsmiddelen, OCB			
OCB (25)	W0262	GC-MS	Cf. pb 3020-1/2/3
OCB som AP04/AS3X	W0262	GC-MS	Cf. pb 3020-1/2/3
Polychloorbifenylen, PCB			
PCB (7)	W0271	GC-MS	Cf. pb 3010-8 en gw. NEN 6980
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK			
PAK (10) (VROM)	W0271	GC-MS	Cf. pb. 3010-6 en gw. NEN-ISO 18287
PAK som AS3000/AP04	W0271	GC-MS	Cf. pb. 3010-6 en gw. NEN-ISO 18287

Nadere informatie over de toegepaste onderzoeksmethoden alsmede een classificatie van de meetonzekerheid staan vermeld in ons overzicht "Specificaties analysemethoden", versie juni 2019.

Bijlage (D) opmerkingen aangaande de monstername en conserveringstermijn 2019182035/1

Pagina 1/1

Er zijn verschillen met de richtlijnen geconstateerd die de betrouwbaarheid van de resultaten van onderstaande monsters of analyses mogelijk hebben beïnvloed.

Analyse

De conserveringstermijn is voor de betreffende analyse overschreden.

Minerale Olie (GC) (Voorbehandeling)

Monster nr.

11086446

11086449

11086450

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

BoToVa T12 Toetsing Wbb grond

Projectnummer 19069316
 Projectnaam Engsestraat 22 - Duiven
 Ordernummer
 Datum monstername 26-11-2019
 Monsternemer Riemer Veltmaat
 Certificaatnummer 2019182035
 Startdatum 04-12-2019
 Rapportagedatum 16-12-2019

Analyse	Eenheid	1	GSSD	Oordeel	RG	AW	T	I
Bodemtype correctie								
Organische stof		1,7						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)		7,2						
Voorbehandeling								
Cryogeen malen AS3000		Uitgevoerd						
Bodemkundige analyses								
Droge stof	% (m/m)	88,6	88,6					
Organische stof	% (m/m) ds	1,7	1,7					
Gloeirest	% (m/m) ds	97,8						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	7,2	7,2					
Metalen								
Barium (Ba)	mg/kg ds	81	190,2		20	190	555	920
Cadmium (Cd)	mg/kg ds	0,25	0,3986	-	0,2	0,6	6,8	13
Kobalt (Co)	mg/kg ds	6,5	14,57	-	3	15	103	190
Koper (Cu)	mg/kg ds	19	33,33	-	5	40	115	190
Kwik (Hg)	mg/kg ds	<0,050	0,0463	-	0,05	0,15	18,1	36
Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1,5	1,05	-	1,5	1,5	95,8	190
Nikkel (Ni)	mg/kg ds	12	24,42	-	4	35	67,5	100
Lood (Pb)	mg/kg ds	29	41,64	-	10	50	290	530
Zink (Zn)	mg/kg ds	77	144,5	*	20	140	430	720
Minerale olie								
Minerale olie (C10-C12)	mg/kg ds	<3,0	10,5					
Minerale olie (C12-C16)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C16-C21)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C21-C30)	mg/kg ds	<11	38,5					
Minerale olie (C30-C35)	mg/kg ds	6,4	32					
Minerale olie (C35-C40)	mg/kg ds	<6,0	21					
Minerale olie totaal (C10-C40)	mg/kg ds	<35	122,5	-	35	190	2600	5000
Organo chloorbestrijdingsmiddelen, OCB								
alfa-HCH	mg/kg ds	<0,0010	0,0035	-	0,001	0,001	8,5	17
beta-HCH	mg/kg ds	<0,0010	0,0035	-	0,001	0,002	0,801	1,6
gamma-HCH	mg/kg ds	<0,0010	0,0035	-	0,001	0,003	0,602	1,2
delta-HCH	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
Hexachloorbenzeen	mg/kg ds	<0,0010	0,0035	-	0,003	0,0085	1	2
Heptachloor	mg/kg ds	<0,0010	0,0035	-	0,001	0,0007	2	4
Heptachloorepoxide(cis- of A)	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
Heptachloorepoxide(trans- of B)	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
Hexachloorbutadien	mg/kg ds	<0,0010	0,0035	-	0,001	0,003		
Aldrin	mg/kg ds	<0,0010	0,0035		0,001			0,32
Dieldrin	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
Endrin	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
Isodrin	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
Telodrin	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
alfa-Endosulfan	mg/kg ds	<0,0010	0,0035	-	0,001	0,0009	2	4
beta-Endosulfan	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
Endosulfansulfaat	mg/kg ds	<0,0020	0,007					
alfa-Chloordaan	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
gamma-Chloordaan	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
o,p'-DDT	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
p,p'-DDT	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
o,p'-DDE	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
p,p'-DDE	mg/kg ds	0,0019	0,0095					
o,p'-DDD	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
p,p'-DDD	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
HCH (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0021						
Drins (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0021	0,0105	-	0,003	0,015	2,01	4
Heptachloorepoxide (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0014	0,007	-	0,002	0,002	2	4
DDD (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0014	0,007	-	0,002	0,02	17	34
DDE (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0026	0,013	-	0,002	0,1	1,2	2,3
DDT (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0014	0,007	-	0,006	0,2	0,95	1,7
DDX (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0054						
Chloordaan (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0014	0,007	-	0,002	0,002	2	4
OCB (som) LB (factor 0,7)	mg/kg ds	0,016	0,0795	-	0,0056	0,4		
OCB (som) WB (factor 0,7)	mg/kg ds	0,017						
Polychloorbifenylen, PCB								
PCB 28	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 52	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 101	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 118	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 138	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 153	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 180	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB (som 7) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0049	0,0245	-	0,007	0,02	0,51	1
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK								
Naftaleen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Fenanthreen	mg/kg ds	0,074	0,074					
Anthraceen	mg/kg ds	0,08	0,08					
Fluorantheen	mg/kg ds	0,31	0,31					
Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,33	0,33					
Chryseen	mg/kg ds	0,33	0,33					
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,18	0,18					
Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,32	0,32					
Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	0,19	0,19					
Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	0,17	0,17					
PAK VROM (10) (factor 0,7)	mg/kg ds	2	2,019	*	0,35	1,5	20,8	40

Legenda								
---------	--	--	--	--	--	--	--	--

Nr. Analytico-nr Monster
 1 11086446 BG I

Eindoordeel: Voldoet aan Achtergrondwaarde

Gebruikte afkortingen

- kleiner dan of gelijk aan Achtergrondwaarde
 * groter dan Achtergrondwaarde
 ** groter dan Tussenwaarde
 *** groter dan Interventiewaarde

GSSD Gestandaardiseerd gehalte
 RG Vereiste Rapportagegrens
 AW Achtergrondwaarde
 T Tussenwaarde
 I Interventiewaarde

Deze toetsing is uitgevoerd met behulp van BoToVa.

Zie voor info: <http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/>

N.B.: de vermelde tussenwaarde is door PAIS berekend en is niet afkomstig uit BoToVa

BoToVa T12 Toetsing Wbb grond

Projectnummer 19069316
 Projectnaam Engsestraat 22 - Duiven
 Ordernummer
 Datum monstername 26-11-2019
 Monsternemer Riemer Veltmaat
 Certificaatnummer 2019182035
 Startdatum 04-12-2019
 Rapportagedatum 16-12-2019

Analyse	Eenheid	2	GSSD	Oordeel	RG	AW	T	I
Bodemtype correctie								
Organische stof		1,6						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)		6						
Voorbehandeling								
Cryogeen malen AS3000		Uitgevoerd						
Bodemkundige analyses								
Droge stof	% (m/m)	88,4	88,4					
Organische stof	% (m/m) ds	1,6	1,6					
Gloeirest	% (m/m) ds	98						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	6	6					
Metalen								
Barium (Ba)	mg/kg ds	66	170,5		20	190	555	920
Cadmium (Cd)	mg/kg ds	0,29	0,4704	-	0,2	0,6	6,8	13
Kobalt (Co)	mg/kg ds	3,3	8,071	-	3	15	103	190
Koper (Cu)	mg/kg ds	18	32,73	-	5	40	115	190
Kwik (Hg)	mg/kg ds	<0,050	0,0472	-	0,05	0,15	18,1	36
Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1,5	1,05	-	1,5	1,5	95,8	190
Nikkel (Ni)	mg/kg ds	8,2	17,94	-	4	35	67,5	100
Lood (Pb)	mg/kg ds	21	30,78	-	10	50	290	530
Zink (Zn)	mg/kg ds	64	126,2	-	20	140	430	720
Minerale olie								
Minerale olie (C10-C12)	mg/kg ds	<3,0	10,5					
Minerale olie (C12-C16)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C16-C21)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C21-C30)	mg/kg ds	<11	38,5					
Minerale olie (C30-C35)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C35-C40)	mg/kg ds	<6,0	21					
Minerale olie totaal (C10-C40)	mg/kg ds	<35	122,5	-	35	190	2600	5000
Organo chloorbestrijdingsmiddelen, OCB								
alfa-HCH	mg/kg ds	<0,0010	0,0035	-	0,001	0,001	8,5	17
beta-HCH	mg/kg ds	<0,0010	0,0035	-	0,001	0,002	0,801	1,6
gamma-HCH	mg/kg ds	<0,0010	0,0035	-	0,001	0,003	0,602	1,2
delta-HCH	mg/kg ds	<0,0010	0,0035	-				
Hexachloorbenzeen	mg/kg ds	<0,0010	0,0035	-	0,003	0,0085	1	2
Heptachloor	mg/kg ds	<0,0010	0,0035	-	0,001	0,0007	2	4
Heptachloorepoxide(cis- of A)	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
Heptachloorepoxide(trans- of B)	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
Hexachloorbutadien	mg/kg ds	<0,0010	0,0035	-	0,001	0,003		
Aldrin	mg/kg ds	<0,0010	0,0035		0,001			0,32
Dieldrin	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
Endrin	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
Isodrin	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
Telodrin	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
alfa-Endosulfan	mg/kg ds	<0,0010	0,0035	-	0,001	0,0009	2	4
beta-Endosulfan	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
Endosulfansulfaat	mg/kg ds	<0,0020	0,007					
alfa-Chloordaan	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
gamma-Chloordaan	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
o,p'-DDT	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
p,p'-DDT	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
o,p'-DDE	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
p,p'-DDE	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
o,p'-DDD	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
p,p'-DDD	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
HCH (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0021						
Drins (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0021	0,0105	-	0,003	0,015	2,01	4
Heptachloorepoxide (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0014	0,007	-	0,002	0,002	2	4
DDD (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0014	0,007	-	0,002	0,02	17	34
DDE (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0014	0,007	-	0,002	0,1	1,2	2,3
DDT (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0014	0,007	-	0,006	0,2	0,95	1,7
DDX (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0042						
Chloordaan (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0014	0,007	-	0,002	0,002	2	4
OCB (som) LB (factor 0,7)	mg/kg ds	0,015	0,0735	-	0,0056	0,4		
OCB (som) WB (factor 0,7)	mg/kg ds	0,016						
Polychloorbifenylen, PCB								
PCB 28	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 52	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 101	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 118	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 138	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 153	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 180	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB (som 7) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0049	0,0245	-	0,007	0,02	0,51	1
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK								
Naftaleen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Fenanthreen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Anthraceen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Fluorantheen	mg/kg ds	0,1	0,1					
Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,068	0,068					
Chryseen	mg/kg ds	0,08	0,08					
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,061	0,061					
Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	0,054	0,054					
PAK VROM (10) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,54	0,538	-	0,35	1,5	20,8	40

Legenda								
---------	--	--	--	--	--	--	--	--

Nr. Analytico-nr Monster
 2 11086447 BG II

Eindoordeel: Voldoet aan Achtergrondwaarde

Gebruikte afkortingen

- kleiner dan of gelijk aan Achtergrondwaarde
 * groter dan Achtergrondwaarde
 ** groter dan Tussenwaarde
 *** groter dan Interventiewaarde

GSSD Gestandaardiseerd gehalte
 RG Vereiste Rapportagegrens
 AW Achtergrondwaarde
 T Tussenwaarde
 I Interventiewaarde

Deze toetsing is uitgevoerd met behulp van BoToVa.

Zie voor info: <http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/>

N.B.: de vermelde tussenwaarde is door PAIS berekend en is niet afkomstig uit BoToVa

BoToVa T12 Toetsing Wbb grond

Projectnummer 19069316
Projectnaam Engsestraat 22 - Duiven
Ordernummer
Datum monstername 26-11-2019
Monsternemer Riemer Veltmaat
Certificaatnummer 2019182035
Startdatum 04-12-2019
Rapportagedatum 16-12-2019

Analyse	Eenheid	3	GSSD	Oordeel	RG	AW	T	I
Bodemtype correctie								
Organische stof		2,3						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)		7,7						
Voorbehandeling								
Cryogeen malen AS3000		Uitgevoerd						
Bodemkundige analyses								
Droge stof	% (m/m)	86,5	86,5					
Organische stof	% (m/m) ds	2,3	2,3					
Gloeirest	% (m/m) ds	97,2						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	7,7	7,7					
Metalen								
Barium (Ba)	mg/kg ds	77	174,2		20	190	555	920
Cadmium (Cd)	mg/kg ds	0,3	0,4689	-	0,2	0,6	6,8	13
Kobalt (Co)	mg/kg ds	4,1	8,879	-	3	15	103	190
Koper (Cu)	mg/kg ds	18	30,86	-	5	40	115	190
Kwik (Hg)	mg/kg ds	0,06	0,0787	-	0,05	0,15	18,1	36
Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1,5	1,05	-	1,5	1,5	95,8	190
Nikkel (Ni)	mg/kg ds	11	21,75	-	4	35	67,5	100
Lood (Pb)	mg/kg ds	45	63,75	*	10	50	290	530
Zink (Zn)	mg/kg ds	88	160,9	*	20	140	430	720
Minerale olie								
Minerale olie (C10-C12)	mg/kg ds	<3,0	9,13					
Minerale olie (C12-C16)	mg/kg ds	<5,0	15,22					
Minerale olie (C16-C21)	mg/kg ds	<5,0	15,22					
Minerale olie (C21-C30)	mg/kg ds	<11	33,48					
Minerale olie (C30-C35)	mg/kg ds	<5,0	15,22					
Minerale olie (C35-C40)	mg/kg ds	<6,0	18,26					
Minerale olie totaal (C10-C40)	mg/kg ds	<35	106,5	-	35	190	2600	5000
Organo chloorbestrijdingsmiddelen, OCB								
alfa-HCH	mg/kg ds	<0,0010	0,003	-	0,001	0,001	8,5	17
beta-HCH	mg/kg ds	<0,0010	0,003	-	0,001	0,002	0,801	1,6
gamma-HCH	mg/kg ds	<0,0010	0,003	-	0,001	0,003	0,602	1,2
delta-HCH	mg/kg ds	<0,0010	0,003					
Hexachloorbenzeen	mg/kg ds	<0,0010	0,003	-	0,003	0,0085	1	2
Heptachloor	mg/kg ds	<0,0010	0,003	-	0,001	0,0007	2	4
Heptachloorepoxide(cis- of A)	mg/kg ds	<0,0010	0,003					
Heptachloorepoxide(trans- of B)	mg/kg ds	<0,0010	0,003					
Hexachloorbutadien	mg/kg ds	<0,0010	0,003	-	0,001	0,003		
Aldrin	mg/kg ds	<0,0010	0,003		0,001			0,32
Dieldrin	mg/kg ds	<0,0010	0,003					
Endrin	mg/kg ds	<0,0010	0,003					
Isodrin	mg/kg ds	<0,0010	0,003					
Telodrin	mg/kg ds	<0,0010	0,003					
alfa-Endosulfan	mg/kg ds	<0,0010	0,003	-	0,001	0,0009	2	4
beta-Endosulfan	mg/kg ds	<0,0010	0,003					
Endosulfansulfaat	mg/kg ds	<0,0020	0,006					
alfa-Chloordaan	mg/kg ds	<0,0010	0,003					
gamma-Chloordaan	mg/kg ds	<0,0010	0,003					
o,p'-DDT	mg/kg ds	<0,0010	0,003					
p,p'-DDT	mg/kg ds	0,0045	0,0195					
o,p'-DDE	mg/kg ds	<0,0010	0,003					
p,p'-DDE	mg/kg ds	0,0087	0,0378					
o,p'-DDD	mg/kg ds	<0,0010	0,003					
p,p'-DDD	mg/kg ds	0,0018	0,0078					
HCH (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0021						
Drins (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0021	0,0091	-	0,003	0,015	2,01	4
Heptachloorepoxide (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0014	0,006	-	0,002	0,002	2	4
DDD (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0025	0,0108	-	0,002	0,02	17	34
DDE (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0094	0,0408	-	0,002	0,1	1,2	2,3
DDT (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0052	0,0226	-	0,006	0,2	0,95	1,7
DDX (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,017						
Chloordaan (som) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0014	0,006	-	0,002	0,002	2	4
OCB (som) LB (factor 0,7)	mg/kg ds	0,028	0,12	-	0,0056	0,4		
OCB (som) WB (factor 0,7)	mg/kg ds	0,029						
Polychloorbifenylen, PCB								
PCB 28	mg/kg ds	<0,0010	0,003					
PCB 52	mg/kg ds	<0,0010	0,003					
PCB 101	mg/kg ds	<0,0010	0,003					
PCB 118	mg/kg ds	<0,0010	0,003					
PCB 138	mg/kg ds	<0,0010	0,003					
PCB 153	mg/kg ds	<0,0010	0,003					
PCB 180	mg/kg ds	<0,0010	0,003					
PCB (som 7) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0049	0,0213	-	0,007	0,02	0,51	1
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK								
Naftaleen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Fenanthreen	mg/kg ds	0,057	0,057					
Anthraceen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Fluorantheen	mg/kg ds	0,26	0,26					
Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,14	0,14					
Chryseen	mg/kg ds	0,17	0,17					
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,082	0,082					
Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,11	0,11					
Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	0,096	0,096					
Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	0,091	0,091					
PAK VROM (10) (factor 0,7)	mg/kg ds	1,1	1,076	-	0,35	1,5	20,8	40

Legenda

Nr. Analytico-nr Monster
3 11086448 BG III

Eindoordeel: Voldoet aan Achtergrondwaarde

Gebruikte afkortingen

- kleiner dan of gelijk aan Achtergrondwaarde
* groter dan Achtergrondwaarde
** groter dan Tussenwaarde
*** groter dan Interventiewaarde

GSSD Gestandaardiseerd gehalte
RG Vereiste Rapportagegrens
AW Achtergrondwaarde
T Tussenwaarde
I Interventiewaarde

Deze toetsing is uitgevoerd met behulp van BoToVa.

Zie voor info: <http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/>

N.B.: de vermelde tussenwaarde is door PAIS berekend en is niet afkomstig uit BoToVa

BoToVa T12 Toetsing Wbb grond

Projectnummer 19069316
 Projectnaam Engsestraat 22 - Duiven
 Ordernummer
 Datum monstername 26-11-2019
 Monsternemer Riemer Veltmaat
 Certificaatnummer 2019182035
 Startdatum 04-12-2019
 Rapportagedatum 16-12-2019

Analyse	Eenheid	4	GSSD	Oordeel	RG	AW	T	I
Bodemtype correctie								
Organische stof		0,7						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)		3,2						
Voorbehandeling								
Cryogeen malen AS3000		Uitgevoerd						
Bodemkundige analyses								
Droge stof	% (m/m)	90,4	90,4					
Organische stof	% (m/m) ds	<0,7	0,49					
Gloeirest	% (m/m) ds	99,1						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	3,2	3,2					
Metalen								
Barium (Ba)	mg/kg ds	36	121,3		20	190	555	920
Cadmium (Cd)	mg/kg ds	<0,20	0,2366	-	0,2	0,6	6,8	13
Kobalt (Co)	mg/kg ds	3,1	9,634	-	3	15	103	190
Koper (Cu)	mg/kg ds	6,6	13,11	-	5	40	115	190
Kwik (Hg)	mg/kg ds	<0,050	0,0493	-	0,05	0,15	18,1	36
Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1,5	1,05	-	1,5	1,5	95,8	190
Nikkel (Ni)	mg/kg ds	6,9	18,3	-	4	35	67,5	100
Lood (Pb)	mg/kg ds	<10	10,78	-	10	50	290	530
Zink (Zn)	mg/kg ds	34	76,04	-	20	140	430	720
Minerale olie								
Minerale olie (C10-C12)	mg/kg ds	<3,0	10,5					
Minerale olie (C12-C16)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C16-C21)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C21-C30)	mg/kg ds	<11	38,5					
Minerale olie (C30-C35)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C35-C40)	mg/kg ds	<6,0	21					
Minerale olie totaal (C10-C40)	mg/kg ds	<35	122,5	-	35	190	2600	5000
Polychloorbifenylen, PCB								
PCB 28	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 52	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 101	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 118	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 138	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 153	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 180	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB (som 7) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0049	0,0245	-	0,007	0,02	0,51	1
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK								
Naftaleen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Fenanthreen	mg/kg ds	0,19	0,19					
Anthraceen	mg/kg ds	0,17	0,17					
Fluorantheen	mg/kg ds	0,98	0,98					
Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,69	0,69					
Chryseen	mg/kg ds	0,57	0,57					
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,22	0,22					
Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,41	0,41					
Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	0,17	0,17					
Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	0,18	0,18					
PAK VROM (10) (factor 0,7)	mg/kg ds	3,6	3,615	*	0,35	1,5	20,8	40

Legenda

Nr. Analytico-nr Monster
 4 11086449 OG I

Eindoordeel: Overschrijding Achtergrondwaarde

Gebruikte afkortingen

- kleiner dan of gelijk aan Achtergrondwaarde
 * groter dan Achtergrondwaarde
 ** groter dan Tussenwaarde
 *** groter dan Interventiewaarde

GSSD Gestandaardiseerd gehalte
 RG Vereiste Rapportagegrens
 AW Achtergrondwaarde
 T Tussenwaarde
 I Interventiewaarde

Deze toetsing is uitgevoerd met behulp van BoToVa.

Zie voor info: <http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/>
 N.B.: de vermelde tussenwaarde is door PAIS berekend en is niet afkomstig uit BoToVa

BoToVa T12 Toetsing Wbb grond

Projectnummer	19069316
Projectnaam	Engsestraat 22 - Duiven
Ordernummer	
Datum monstername	26-11-2019
Monsternemer	Riemer Veltmaat
Certificaatnummer	2019182035
Startdatum	04-12-2019
Rapportagedatum	16-12-2019

Analyse	Eenheid	5	GSSD	Oordeel	RG	AW	T	I
Bodemtype correctie								
Organische stof		1,2						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)		7,7						
Voorbehandeling								
Cryogeen malen AS3000			Uitgevoerd					
Bodemkundige analyses								
Droge stof	% (m/m)	87,6	87,6					
Organische stof	% (m/m) ds	1,2	1,2					
Gloeirest	% (m/m) ds	98,2						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	7,7	7,7					
Metalen								
Barium (Ba)	mg/kg ds	74	167,4		20	190	555	920
Cadmium (Cd)	mg/kg ds	<0,20	0,2216	-	0,2	0,6	6,8	13
Kobalt (Co)	mg/kg ds	4,4	9,528	-	3	15	103	190
Koper (Cu)	mg/kg ds	14	24,21	-	5	40	115	190
Kwik (Hg)	mg/kg ds	0,056	0,0736	-	0,05	0,15	18,1	36
Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1,5	1,05	-	1,5	1,5	95,8	190
Nikkel (Ni)	mg/kg ds	10	19,77	-	4	35	67,5	100
Lood (Pb)	mg/kg ds	27	38,44	-	10	50	290	530
Zink (Zn)	mg/kg ds	54	99,34	-	20	140	430	720
Minerale olie								
Minerale olie (C10-C12)	mg/kg ds	<3,0	10,5					
Minerale olie (C12-C16)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C16-C21)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C21-C30)	mg/kg ds	<11	38,5					
Minerale olie (C30-C35)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C35-C40)	mg/kg ds	<6,0	21					
Minerale olie totaal (C10-C40)	mg/kg ds	<35	122,5	-	35	190	2600	5000
Polychloorbifenylen, PCB								
PCB 28	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 52	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 101	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 118	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 138	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 153	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 180	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB (som 7) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0049	0,0245	-	0,007	0,02	0,51	1
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK								
Naftaleen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Fenanthreen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Anthraceen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Fluorantheen	mg/kg ds	0,053	0,053					
Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Chryseen	mg/kg ds	0,064	0,064					
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
PAK VROM (10) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,4	0,397	-	0,35	1,5	20,8	40

Legenda								
----------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Nr.	Analytico-nr	Monster
5	11086450	OG II

Eindoordeel: Voldoet aan Achtergrondwaarde

Gebruikte afkortingen

-	kleiner dan of gelijk aan Achtergrondwaarde
*	groter dan Achtergrondwaarde
**	groter dan Tussenwaarde
***	groter dan Interventiewaarde

GSSD	Gestandaardiseerd gehalte
RG	Vereiste Rapportagegrens
AW	Achtergrondwaarde
T	Tussenwaarde
I	Interventiewaarde

Deze toetsing is uitgevoerd met behulp van BoToVa.

Zie voor info: <http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/>

N.B.: de vermelde tussenwaarde is door PAIS berekend en is niet afkomstig uit BoToVa

Kruse Milieu BV
T.a.v. J. Kienstra
Huyerenweg 33
7678 SC GEESTEREN

Analysecertificaat

Datum: 09-Dec-2019

Hierbij ontvangt u de resultaten van het navolgende laboratoriumonderzoek.

Certificaatnummer/Versie	2019181834/1
Uw project/verslagnummer	19069316
Uw projectnaam	Engsestraat 22 - Duiven
Uw ordernummer	
Monster(s) ontvangen	03-Dec-2019

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
De analyse resultaten hebben alleen betrekking op het beproefde object.

De grondmonsters worden tot 4 weken na datum ontvangst bewaard en watermonsters tot 2 weken na datum ontvangst. Zonder tegenbericht worden de monsters nadien afgevoerd.
Indien de monsters langer bewaard dienen te blijven verzoeken wij U dit exemplaar uiterlijk 1 werkdag voor afloop van de standaardbewaarperiode ondertekend aan ons te retourneren. Voor de kosten van het langer bewaren van monsters verwijzen wij naar de prijslijst.

Bewaren tot:

Datum:

Naam:

Handtekening:

Wij vertrouwen erop uw opdracht hiermee naar verwachting te hebben uitgevoerd, mocht U naar aanleiding van dit analysecertificaat nog vragen hebben verzoeken wij U contact op te nemen met de afdeling Verkoop en Advies.

Met vriendelijke groet,

Eurofins Analytico B.V.

Ing. A. Veldhuizen
Technical Manager

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Analysecertificaat

Uw project/verslagnummer 19069316
Uw projectnaam Engsestraat 22 - Duiven
Uw ordernummer

Certificaatnummer/Versie 2019181834/1
Startdatum 03-Dec-2019
Rapportagedatum 09-Dec-2019/17:38
Bijlage A,B,C
Pagina 1/2

Monsternemer Riemer Veltmaat
Monstermatrix Water (AS3000)

Analyse	Eenheid	1	2
Metalen			
S Barium (Ba)	µg/L	74	100
S Cadmium (Cd)	µg/L	<0.20	<0.20
S Kobalt (Co)	µg/L	<2.0	<2.0
S Koper (Cu)	µg/L	6.3	14
S Kwik (Hg)	µg/L	<0.050	<0.050
S Molybdeen (Mo)	µg/L	3.2	2.2
S Nikkel (Ni)	µg/L	<3.0	12
S Lood (Pb)	µg/L	<2.0	<2.0
S Zink (Zn)	µg/L	96	85
Vluchtige Aromatische Koolwaterstoffen			
S Benzeen	µg/L	<0.20	<0.20
S Toluene	µg/L	<0.20	<0.20
S Ethylbenzeen	µg/L	<0.20	<0.20
S o-Xyleen	µg/L	<0.10	<0.10
S m,p-Xyleen	µg/L	<0.20	<0.20
S Xylenen (som) factor 0,7	µg/L	0.21 ¹⁾	0.21 ¹⁾
BTEX (som)	µg/L	<0.90	<0.90
S Naftaleen	µg/L	<0.020	<0.020
S Styreen	µg/L	<0.20	<0.20
Vluchtige organische halogeenkoolwaterstoffen			
S Dichloormethaan	µg/L	<0.20	<0.20
S Trichloormethaan	µg/L	<0.20	<0.20
S Tetrachloormethaan	µg/L	<0.10	<0.10
S Trichlooretheen	µg/L	<0.20	<0.20
S Tetrachlooretheen	µg/L	<0.10	<0.10
S 1,1-Dichloorethaan	µg/L	<0.20	<0.20
S 1,2-Dichloorethaan	µg/L	<0.20	<0.20
S 1,1,1-Trichloorethaan	µg/L	<0.10	<0.10
S 1,1,2-Trichloorethaan	µg/L	<0.10	<0.10
S cis 1,2-Dichlooretheen	µg/L	<0.10	<0.10
Nr. Monsteromschrijving			
1 Peilbuis 1		Datum monstername 03-Dec-2019	Monster nr. 11085759
2 Peilbuis 2		03-Dec-2019	11085760

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL
Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPA NL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Q: door RvA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende verrichting
S: AS SIKB erkende verrichting
V: VLAREL erkende verrichting

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Analysecertificaat

Uw project/verslagnummer 19069316
Uw projectnaam Engsestraat 22 - Duiven
Uw ordernummer

Certificaatnummer/Versie 2019181834/1
Startdatum 03-Dec-2019
Rapportagedatum 09-Dec-2019/17:38
Bijlage A,B,C
Pagina 2/2

Monsternemer Riemer Veltmaat
Monstermatrix Water (AS3000)

Analyse	Eenheid	1	2
S trans 1,2-Dichlooretheen	µg/L	<0.10	<0.10
CKW (som)	µg/L	<1.6	<1.6
S Tribroommethaan	µg/L	<0.20	<0.20
S Vinylchloride	µg/L	<0.10	<0.10
S 1,1-Dichlooretheen	µg/L	<0.10	<0.10
S 1,2-Dichloorethenen (Som) factor 0,7	µg/L	0.14 ¹⁾	0.14 ¹⁾
S 1,1-Dichloorpropaan	µg/L	<0.20	<0.20
S 1,2-Dichloorpropaan	µg/L	<0.20	<0.20
S 1,3-Dichloorpropaan	µg/L	<0.20	<0.20
S Dichloorpropanen som factor 0.7	µg/L	0.42	0.42
Minerale olie			
Minerale olie (C10-C12)	µg/L	<10	<10
Minerale olie (C12-C16)	µg/L	<10	<10
Minerale olie (C16-C21)	µg/L	<10	<10
Minerale olie (C21-C30)	µg/L	<15	<15
Minerale olie (C30-C35)	µg/L	<10	<10
Minerale olie (C35-C40)	µg/L	<10	<10
S Minerale olie totaal (C10-C40)	µg/L	<50	<50

Nr. Monsteromschrijving

Nr.	Monsteromschrijving	Datum monstername	Monster nr.
1	Peilbuis 1	03-Dec-2019	11085759
2	Peilbuis 2	03-Dec-2019	11085760

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL
Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPNL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Q: door RVA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende verrichting
S: AS SIKB erkende verrichting
V: VLAREL erkende verrichting

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Akkoord
Pr.coörd.

Bijlage (A) met deelmonsterinformatie behorende bij analysecertificaat 2019181834/1

Pagina 1/1

Monster nr.	Boornr	Omschrijving	Van	Tot	Barcode	Monstername ID/Monsteromsch.
11085759	1		260	360	0691977813	Peilbuis 1
11085759	1		260	360	0800847431	Peilbuis 1
11085760	1		280	380	0691977832	Peilbuis 2
11085760	1		280	380	0800835284	Peilbuis 2

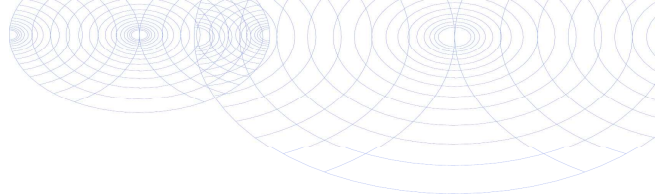
Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPNL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage (B) met opmerkingen behorende bij analysecertificaat 2019181834/1

Pagina 1/1

Opmerking 1)De toetswaarde van de som is gelijk aan de sommatie van $0,7 \cdot RG$ **Eurofins Analytico B.V.**

Gildeweg 42-46 Tel. +31 (0)34 242 63 00
3771 NB Barneveld Fax +31 (0)34 242 63 99
P.O. Box 459 E-mail info-env@eurofins.nl
3770 AL Barneveld NL Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPNL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV
en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving),
het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD)
en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage (C) met methodeverwijzingen behorende bij analysecertificaat 2019181834/1

Pagina 1/1

Analyse	Methode	Techniek	Methode referentie
Metalen			
Barium (Ba)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Cadmium (Cd)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Kobalt (Co)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Koper (Cu)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Kwik (Hg)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Molybdeen (Mo)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Nikkel (Ni)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Lood (Pb)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Zink (Zn)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Vluchtige Aromatische Koolwaterstoffen			
Xylenen som AS3000	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
Aromaten (BTEXN)	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
Styreen	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
Vluchtige organische halogeenkoolwaterstoffen			
VOCl (11)	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
Tribroommethaan (Bromoform)	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
Vinylchloride	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
1,1-Dichlooretheen	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
DiClEtheen som AS3000	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
1,1-Dichloorpropaan	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
1,2-Dichloorpropaan	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
1,3-Dichloorpropaan	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
DiChlprop. som AS3000	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
Minerale olie			
Minerale olie (C10-C40)	W0215	GC-FID	Cf. pb 3110-5

Nadere informatie over de toegepaste onderzoeksmethoden alsmede een classificatie van de meetonzekerheid staan vermeld in ons overzicht "Specificaties analysemethoden", versie juni 2019.

BoToVa T13 Toetsing Wbb grondwater (ondiep)

Projectnummer 19069316
 Projectnaam Engsestraat 22 - Duiven
 Ordernummer
 Datum monstername 03-12-2019
 Monsternemer Riemer Veltmaat
 Certificaatnummer 2019181834
 Startdatum 03-12-2019
 Rapportagedatum 09-12-2019

Analyse	Eenheid	1	GSSD	Oordeel	RG	S	T	I
Metalen								
Barium (Ba)	µg/L	74	74	*	20	50	338	625
Cadmium (Cd)	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	0,4	3,2	6
Kobalt (Co)	µg/L	<2,0	1,4	-	2	20	60	100
Koper (Cu)	µg/L	6,3	6,3	-	2	15	45	75
Kwik (Hg)	µg/L	<0,050	0,035	-	0,05	0,05	0,175	0,3
Molybdeen (Mo)	µg/L	3,2	3,2	-	2	5	153	300
Nikkel (Ni)	µg/L	<3,0	2,1	-	3	15	45	75
Lood (Pb)	µg/L	<2,0	1,4	-	2	15	45	75
Zink (Zn)	µg/L	96	96	*	10	65	433	800
Vluchtige Aromatische Koolwaterstoffen								
Benzeen	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	0,2	15,1	30
Tolueen	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	7	504	1000
Ethylbenzeen	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	4	77	150
o-Xyleen	µg/L	<0,10	0,07	-	-	-	-	-
m,p-Xyleen	µg/L	<0,20	0,14	-	-	-	-	-
Xylenen (som) factor 0,7	µg/L	0,21	0,21	-	0,2	0,2	35,1	70
BTEX (som)	µg/L	<0,90	-	-	-	-	-	-
Naftaleen	µg/L	<0,020	0,014	-	0,02	0,01	35	70
Styreen	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	6	153	300
Vluchtige organische halogeenkoolwaterstoffen								
Dichloormethaan	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	0,01	500	1000
Trichloormethaan	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	6	203	400
Tetrachloormethaan	µg/L	<0,10	0,07	-	0,1	0,01	5	10
Trichlooretheen	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	24	262	500
Tetrachlooretheen	µg/L	<0,10	0,07	-	0,1	0,01	20	40
1,1-Dichloorethaan	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	7	454	900
1,2-Dichloorethaan	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	7	204	400
1,1,1-Trichloorethaan	µg/L	<0,10	0,07	-	0,1	0,01	150	300
1,1,2-Trichloorethaan	µg/L	<0,10	0,07	-	0,1	0,01	65	130
cis 1,2-Dichlooretheen	µg/L	<0,10	0,07	-	-	-	-	-
trans 1,2-Dichlooretheen	µg/L	<0,10	0,07	-	-	-	-	-
CKW (som)	µg/L	<1,6	-	-	-	-	-	-
Tribroommethaan	µg/L	<0,20	0,14	-	-	-	-	630
Vinylchloride	µg/L	<0,10	0,07	-	0,2	0,01	2,5	5
1,1-Dichlooretheen	µg/L	<0,10	0,07	-	0,1	0,01	5	10
1,2-Dichloorethenen (Som) factor 0,7	µg/L	0,14	0,14	-	0,2	0,01	10	20
1,1-Dichloorpropaan	µg/L	<0,20	0,14	-	-	-	-	-
1,2-Dichloorpropaan	µg/L	<0,20	0,14	-	-	-	-	-
1,3-Dichloorpropaan	µg/L	<0,20	0,14	-	-	-	-	-
Dichloorpropanen som factor 0.7	µg/L	0,42	0,42	-	0,6	0,8	40,4	80
Minerale olie								
Minerale olie (C10-C12)	µg/L	<10	7	-	-	-	-	-
Minerale olie (C12-C16)	µg/L	<10	7	-	-	-	-	-
Minerale olie (C16-C21)	µg/L	<10	7	-	-	-	-	-
Minerale olie (C21-C30)	µg/L	<15	10,5	-	-	-	-	-
Minerale olie (C30-C35)	µg/L	<10	7	-	-	-	-	-
Minerale olie (C35-C40)	µg/L	<10	7	-	-	-	-	-
Minerale olie totaal (C10-C40)	µg/L	<50	35	-	50	50	325	600
Extra parameters								
som 16 aromatische oplosmiddelen	µg/L	-	-	0,77 Geen oordeel mogelijk	-	-	-	-

Legenda

Nr. Analytico-nr Monster
 1 11085759 Peilbuis 1

Eindoordeel: Overschrijding Streefwaarde

Gebruikte afkortingen

- kleiner dan of gelijk aan Streefwaarde
 * groter dan Streefwaarde
 ** groter dan Tussenwaarde
 *** groter dan Interventiewaarde

GSSD Gestandaardiseerd gehalte
 RG Vereiste Rapportagegrens
 S Streefwaarde
 T Tussenwaarde
 I Interventiewaarde

Deze toetsing is uitgevoerd met behulp van BoToVa.

Zie voor info: <http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/>

N.B.: de vermelde tussenwaarde is door PAIS berekend en is niet afkomstig uit BoToVa

BoToVa T13 Toetsing Wbb grondwater (ondiep)

Projectnummer 19069316
 Projectnaam Engsestraat 22 - Duiven
 Ordernummer
 Datum monsternamen 03-12-2019
 Monsternemer Riemer Veltmaat
 Certificaatnummer 2019181834
 Startdatum 03-12-2019
 Rapportagedatum 09-12-2019

Analyse	Eenheid	2	GSSD	Oordeel	RG	S	T	I
Metalen								
Barium (Ba)	µg/L	100	100	*	20	50	338	625
Cadmium (Cd)	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	0,4	3,2	6
Kobalt (Co)	µg/L	<2,0	1,4	-	2	20	60	100
Koper (Cu)	µg/L	14	14	-	2	15	45	75
Kwik (Hg)	µg/L	<0,050	0,035	-	0,05	0,05	0,175	0,3
Molybdeen (Mo)	µg/L	2,2	2,2	-	2	5	153	300
Nikkel (Ni)	µg/L	12	12	-	3	15	45	75
Lood (Pb)	µg/L	<2,0	1,4	-	2	15	45	75
Zink (Zn)	µg/L	85	85	*	10	65	433	800
Vluchtige Aromatische Koolwaterstoffen								
Benzeen	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	0,2	15,1	30
Tolueen	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	7	504	1000
Ethylbenzeen	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	4	77	150
o-Xyleen	µg/L	<0,10	0,07	-	-	-	-	-
m,p-Xyleen	µg/L	<0,20	0,14	-	-	-	-	-
Xylenen (som) factor 0,7	µg/L	0,21	0,21	-	0,2	0,2	35,1	70
BTEX (som)	µg/L	<0,90	-	-	-	-	-	-
Naftaleen	µg/L	<0,020	0,014	-	0,02	0,01	35	70
Styreen	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	6	153	300
Vluchtige organische halogeenkoolwaterstoffen								
Dichloormethaan	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	0,01	500	1000
Trichloormethaan	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	6	203	400
Tetrachloormethaan	µg/L	<0,10	0,07	-	0,1	0,01	5	10
Trichlooretheen	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	24	262	500
Tetrachlooretheen	µg/L	<0,10	0,07	-	0,1	0,01	20	40
1,1-Dichloorethaan	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	7	454	900
1,2-Dichloorethaan	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	7	204	400
1,1,1-Trichloorethaan	µg/L	<0,10	0,07	-	0,1	0,01	150	300
1,1,2-Trichloorethaan	µg/L	<0,10	0,07	-	0,1	0,01	65	130
cis 1,2-Dichlooretheen	µg/L	<0,10	0,07	-	-	-	-	-
trans 1,2-Dichlooretheen	µg/L	<0,10	0,07	-	-	-	-	-
CKW (som)	µg/L	<1,6	-	-	-	-	-	-
Tribroommethaan	µg/L	<0,20	0,14	-	-	-	-	630
Vinylchloride	µg/L	<0,10	0,07	-	0,2	0,01	2,5	5
1,1-Dichlooretheen	µg/L	<0,10	0,07	-	0,1	0,01	5	10
1,2-Dichloorethenen (Som) factor 0,7	µg/L	0,14	0,14	-	0,2	0,01	10	20
1,1-Dichloorpropaan	µg/L	<0,20	0,14	-	-	-	-	-
1,2-Dichloorpropaan	µg/L	<0,20	0,14	-	-	-	-	-
1,3-Dichloorpropaan	µg/L	<0,20	0,14	-	-	-	-	-
Dichloorpropanen som factor 0.7	µg/L	0,42	0,42	-	0,6	0,8	40,4	80
Minerale olie								
Minerale olie (C10-C12)	µg/L	<10	7	-	-	-	-	-
Minerale olie (C12-C16)	µg/L	<10	7	-	-	-	-	-
Minerale olie (C16-C21)	µg/L	<10	7	-	-	-	-	-
Minerale olie (C21-C30)	µg/L	<15	10,5	-	-	-	-	-
Minerale olie (C30-C35)	µg/L	<10	7	-	-	-	-	-
Minerale olie (C35-C40)	µg/L	<10	7	-	-	-	-	-
Minerale olie totaal (C10-C40)	µg/L	<50	35	-	50	50	325	600
Extra parameters								
som 16 aromatische oplosmiddelen	µg/L	-	-	0,77	Geen oordeel mogelijk	-	-	-

Legenda

Nr. Analytico-nr Monster
 2 11085760 Peilbuis 2

Eindoordeel: Overschrijding Streefwaarde

Gebruikte afkortingen

- kleiner dan of gelijk aan Streefwaarde
 * groter dan Streefwaarde
 ** groter dan Tussenwaarde
 *** groter dan Interventiewaarde

GSSD Gestandaardiseerd gehalte
 RG Vereiste Rapportagegrens
 S Streefwaarde
 T Tussenwaarde
 I Interventiewaarde

Deze toetsing is uitgevoerd met behulp van BoToVa.

Zie voor info: <http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/>

N.B.: de vermelde tussenwaarde is door PAIS berekend en is niet afkomstig uit BoToVa

Bijlage IV
Asbestanalyses

Kruse Milieu BV
T.a.v. J. Kienstra
Huyerenweg 33
7678 SC GEESTEREN

Analyscertificaat

Datum: 11-Dec-2019

Hierbij ontvangt u de resultaten van het navolgende laboratoriumonderzoek.

Certificaatnummer/Versie	2019182038/1
Uw project/verslagnummer	19069316
Uw projectnaam	Engsestraat 22 - Duiven
Uw ordernummer	
Monster(s) ontvangen	04-Dec-2019

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
De analyse resultaten hebben alleen betrekking op het beproefde object.

De grondmonsters worden tot 4 weken na datum ontvangst bewaard en watermonsters tot 2 weken na datum ontvangst. Zonder tegenbericht worden de monsters nadien afgevoerd.
Indien de monsters langer bewaard dienen te blijven verzoeken wij U dit exemplaar uiterlijk 1 werkdag voor afloop van de standaardbewaarperiode ondertekend aan ons te retourneren. Voor de kosten van het langer bewaren van monsters verwijzen wij naar de prijslijst.

Bewaren tot:

Datum:

Naam:

Handtekening:

Wij vertrouwen erop uw opdracht hiermee naar verwachting te hebben uitgevoerd, mocht U naar aanleiding van dit analyscertificaat nog vragen hebben verzoeken wij U contact op te nemen met de afdeling Verkoop en Advies.

Met vriendelijke groet,

Eurofins Analytico B.V.

Ing. A. Veldhuizen
Technical Manager

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Analysecertificaat

Uw project/verslagnummer 19069316
Uw projectnaam Engsestraat 22 - Duiven
Uw ordernummer

Certificaatnummer/Versie 2019182038/1
Startdatum 04-Dec-2019
Rapportagedatum 11-Dec-2019/16:23
Bijlage A,B,C
Pagina 1/1

Monsternemer Riemer Veltmaat
Monstermatrix Asbestverdachte grond

Analyse	Eenheid	1	2	3	4
Bodemkundige analyses					
Droge stof (Extern)	% (m/m)	87.0 ¹⁾	83.9 ¹⁾	89.5 ¹⁾	87.3 ¹⁾
Extern / Overig onderzoek					
In behandeling genomen hoeveelheid	kg	14.6 ²⁾	14.3 ²⁾	13.2 ²⁾	14.7 ²⁾
Asbest fractie 0,5-1mm	mg	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾
Asbest fractie 1-2mm	mg	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾
Asbest fractie 2-4mm	mg	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾
Asbest fractie 4-8mm	mg	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾
Asbest fractie 8-20mm	mg	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾
Asbest fractie >20mm	mg	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾
Asbest (som)	mg	<4.4 ²⁾	<7.5 ²⁾	<8.5 ²⁾	<6.7 ²⁾
Asbest in grond	mg/kg ds	<0.4 ²⁾	<0.7 ²⁾	<0.8 ²⁾	<0.6 ²⁾
Gemeten Asbestconcentratie	mg/kg ds	<0.4 ²⁾	<0.7 ²⁾	<0.8 ²⁾	<0.6 ²⁾
Gemeten concentratie Chrysotiel	mg/kg ds	<0.4 ²⁾	<0.7 ²⁾	<0.8 ²⁾	<0.6 ²⁾
Gemeten concentratie Amfibool	mg/kg ds	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾
Totaal asbest hechtgebonden	mg/kg ds	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾
Totaal asbest niet hechtgebonden	mg/kg ds	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾	0.0 ²⁾

Nr. Monsteromschrijving

1 MM FF - 01
2 MM FF - 02
3 MM FF - 03
4 MM FF - 04

Datum monstername 03-Dec-2019
03-Dec-2019
03-Dec-2019
03-Dec-2019
Monster nr. 11086458
11086459
11086460
11086461

Q: door RVA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende verrichting
S: AS SIKB erkende verrichting
V: VLAREL erkende verrichting

Akkoord
Pr.coörd.

PB

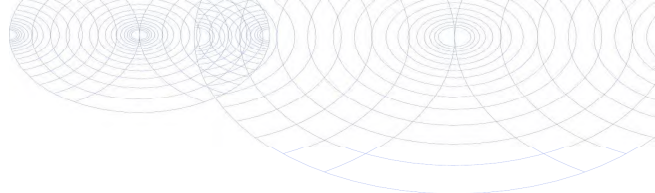
Eurofins Analytico B.V.

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.

Gildeweg 42-46 Tel. +31 (0)34 242 63 00
3771 NB Barneveld Fax +31 (0)34 242 63 99
P.O. Box 459 E-mail info-env@eurofins.nl
3770 AL Barneveld NL Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPNL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage (A) met deelmonsterinformatie behorende bij analysecertificaat 2019182038/1

Pagina 1/1

Monster nr.	Boornr	Omschrijving	Van	Tot	Barcode	Monstername ID/Monsteromsch.
11086458	MMFF01		0	50	AM14232306	MM FF - 01
11086459	MMFF02		0	50	AM14236373	MM FF - 02
11086460	MMFF03		0	50	AM14239074	MM FF - 03
11086461	MMFF04		0	50	AM14236375	MM FF - 04

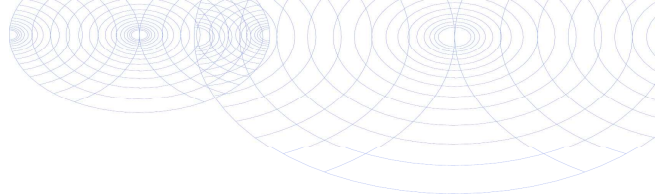
Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPNL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage (B) met opmerkingen behorende bij analysecertificaat 2019182038/1

Pagina 1/1

Opmerking 1)

Deze bepaling is uitgevoerd bij Eurofins Omegam (L086).

Opmerking 2)

Deze bepaling is uitbesteed bij L086.

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46 Tel. +31 (0)34 242 63 00
3771 NB Barneveld Fax +31 (0)34 242 63 99
P.O. Box 459 E-mail info-env@eurofins.nl
3770 AL Barneveld NL Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPNL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage (C) met methodeverwijzingen behorende bij analysecertificaat 2019182038/1

Pagina 1/1

Analyse	Methode	Techniek	Methode referentie
Bodemkundige analyses			
Droge stof (uitbesteed)	W0004	Extern	Uitbesteding
Extern / Overig onderzoek			
Asbest Grond NEN5898 2016	W0004	Microscopie	Cf NEN 5898

Nadere informatie over de toegepaste onderzoeksmethoden alsmede een classificatie van de meetonzekerheid staan vermeld in ons overzicht "Specificaties analysemethoden", versie juni 2019.

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 975584
 Project omschrijving : 2019182038-19069316
 Opdrachtgever : Eurofins Analytico B.V.

Monstercode : 6174714
 Uw referentie : MM FF - 01
 Opgegeven bemonsteringsdatum : 03/12/2019

Asbestonderzoek

Initialen analist : M.M.
 Datum geanalyseerd : 10-12-2019

Analyse is uitgevoerd conform NEN 5898 (S).

Massa aangeleverde monster : 14610 g
 Droge massa aangeleverde monster : 12711 g
 Percentage droogrest : 87,0 m/m %
 Type zieving : nat

zeef fractie (mm)	massa zeef fractie (gram)	percentage zeef fractie (m/m %)	massa onderzocht (gram)	percentage onderzocht (m/m %)	aantal asbest (deeltjes)	massa asbest-houdend materiaal (mg)
<0,5 mm	12246,6	98,0	12,7	0,10	n.v.t.	n.v.t.
0,5-1 mm	123,4	1,0	34,7	28,12	0	0,0
1-2 mm	29,4	0,2	10,5	35,71	0	0,0
2-4 mm	14,7	0,1	14,7	100,00	0	0,0
4-8 mm	25,4	0,2	25,4	100,00	0	0,0
8-20 mm	50,3	0,4	50,3	100,00	0	0,0
>20 mm	3,4	0,0	3,4	100,00	0	0,0
Totaal	12493,2	100,0	151,7		0	0,0

zeef fractie (mm)	asbest totaal			serpentiin asbest			amfibool asbest		
	gehalte asbest (mg/kg ds)	ondergrens (mg/kg ds)	bovengrens (mg/kg ds)	gehalte asbest (mg/kg ds)	ondergrens (mg/kg ds)	bovengrens (mg/kg ds)	gehalte asbest (mg/kg ds)	ondergrens (mg/kg ds)	bovengrens (mg/kg ds)
<0,5 mm	-								
0,5-1 mm	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
1-2 mm	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0
2-4 mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4-8 mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8-20 mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
>20 mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	<0,4	0,0	0,3	<0,4	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0

Aangetroffen type asbest : Geen
 Bijzonderheden waargenomen : Geen

Serpentiin asbest is chrysotiel.
 Amfibool asbest is amosiet, crocidoliet, actinoliet, anthophylliet en tremoliet.

De bepalingsgrens is bepaald voor de zeef fracties kleiner dan 4 mm. De totale bepalingsgrens is verkregen door de bepalingsgrenzen van de afzonderlijke zeef fracties te sommeren.
 Het materiaal is middels polarisatiemicroscopie onderzocht, de analyse is uitgevoerd conform NEN 5896.

gebondenheid	serpentiin asbest	amfibool asbest	totaal afgerond
hecht	0,0	0,0	0,0
niet hecht	0,0	0,0	0,0
totaal afgerond	0,0	0,0	

Gewogen concentratie (serpentiinasbestconcentratie vermeerderd met 10 maal de amfiboolasbestconcentratie) is: **<0,4 mg/kg ds**

De gewogen asbestconcentratie wordt berekend uit de niet-afgeronde gehalten aan serpentiin en amfibool asbest. De weergegeven resultaten zijn afgerond.

Verklaring kwalitatief onderzoek zeef fractie <0,5 mm:
 - : geen asbest waargenomen

Dit analyse-certificaat, inclusief voorblad en eventuele bijlage(n), mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

- De met een 'Q' gemerkte analyses zijn door RvA geaccrediteerd (registratienummer L086).

- De met een 'S' gemerkte analyses zijn door RvA geaccrediteerd (L086) en op basis van het schema AS 3000 erkend.

Opdrachtverificatiecode: CISL-SZDK-BFSX-PFTI

Ref.: 975584_certificaat_v1

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 975584
 Project omschrijving : 2019182038-19069316
 Opdrachtgever : Eurofins Analytico B.V.

Monstercode : 6174715
 Uw referentie : MM FF - 02
 Opgegeven bemonsteringsdatum : 03/12/2019

Asbestonderzoek

Initialen analist : M.A.
 Datum geanalyseerd : 10-12-2019

Analyse is uitgevoerd conform NEN 5898 (S).

Massa aangeleverde monster : 14320 g
 Droge massa aangeleverde monster : 12014 g
 Percentage droogrest : 83,9 m/m %
 Type zieving : nat

zeeffractie (mm)	massa zeeffractie (gram)	percentage zeeffractie (m/m %)	massa onderzocht (gram)	percentage onderzocht (m/m %)	aantal asbest (deeltjes)	massa asbest-houdend materiaal (mg)
<0,5 mm	11356,2	96,3	12,6	0,11	n.v.t.	n.v.t.
0,5-1 mm	84,9	0,7	6,4	7,54	0	0,0
1-2 mm	27,3	0,2	10,9	39,93	0	0,0
2-4 mm	17,4	0,1	17,4	100,00	0	0,0
4-8 mm	87,8	0,7	87,8	100,00	0	0,0
8-20 mm	214,4	1,8	214,4	100,00	0	0,0
>20 mm	0,0	0,0	0,0	100,00	0	0,0
Totaal	11788,0	100,0	349,5		0	0,0

zeeffractie (mm)	asbest totaal			serpentiin asbest			amfibool asbest		
	gehalte asbest (mg/kg ds)	ondergrens (mg/kg ds)	bovengrens (mg/kg ds)	gehalte asbest (mg/kg ds)	ondergrens (mg/kg ds)	bovengrens (mg/kg ds)	gehalte asbest (mg/kg ds)	ondergrens (mg/kg ds)	bovengrens (mg/kg ds)
<0,5 mm	-								
0,5-1 mm	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0
1-2 mm	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
2-4 mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4-8 mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8-20 mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
>20 mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	<0,7	0,0	0,6	<0,7	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0

Aangetroffen type asbest : Geen
 Bijzonderheden waargenomen : Geen

Serpentiin asbest is chrysotiel.
 Amfibool asbest is amosiet, crocidoliet, actinoliet, anthophylliet en tremoliet.

De bepalingsgrens is bepaald voor de zeeffracties kleiner dan 4 mm. De totale bepalingsgrens is verkregen door de bepalingsgrenzen van de afzonderlijke zeeffracties te sommeren.
 Het materiaal is middels polarisatiemicroscopie onderzocht, de analyse is uitgevoerd conform NEN 5896.

gebondenheid	serpentiin asbest	amfibool asbest	totaal afgerond
hecht	0,0	0,0	0,0
niet hecht	0,0	0,0	0,0
totaal afgerond	0,0	0,0	

Gewogen concentratie (serpentiinasbestconcentratie vermeerderd met 10 maal de amfiboolasbestconcentratie) is: **<0,7 mg/kg ds**

De gewogen asbestconcentratie wordt berekend uit de niet-afgeronde gehalten aan serpentiin en amfibool asbest. De weergegeven resultaten zijn afgerond.

Verklaring kwalitatief onderzoek zeeffractie <0,5 mm:
 - : geen asbest waargenomen

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 975584
 Project omschrijving : 2019182038-19069316
 Opdrachtgever : Eurofins Analytico B.V.

Monstercode : 6174716
 Uw referentie : MM FF - 03
 Opgegeven bemonsteringsdatum : 03/12/2019

Asbestonderzoek

Initialen analist : M.M.
 Datum geanalyseerd : 10-12-2019

Analyse is uitgevoerd conform NEN 5898 (S).

Massa aangeleverde monster : 13230 g
 Droge massa aangeleverde monster : 11841 g
 Percentage droogrest : 89,5 m/m %
 Type zieving : nat

zeef fractie (mm)	massa zeef fractie (gram)	percentage zeef fractie (m/m %)	massa onderzocht (gram)	percentage onderzocht (m/m %)	aantal asbest (deeltjes)	massa asbest-houdend materiaal (mg)
<0,5 mm	10450,1	89,6	12,7	0,12	n.v.t.	n.v.t.
0,5-1 mm	413,9	3,5	37,7	9,11	0	0,0
1-2 mm	166,8	1,4	47,8	28,66	0	0,0
2-4 mm	150,2	1,3	150,2	100,00	0	0,0
4-8 mm	244,6	2,1	244,6	100,00	0	0,0
8-20 mm	236,3	2,0	236,3	100,00	0	0,0
>20 mm	0,0	0,0	0,0	100,00	0	0,0
Totaal	11661,9	100,0	729,3		0	0,0

zeef fractie (mm)	asbest totaal			serpentiijn asbest			amfibool asbest		
	gehalte asbest (mg/kg ds)	ondergrens (mg/kg ds)	bovengrens (mg/kg ds)	gehalte asbest (mg/kg ds)	ondergrens (mg/kg ds)	bovengrens (mg/kg ds)	gehalte asbest (mg/kg ds)	ondergrens (mg/kg ds)	bovengrens (mg/kg ds)
<0,5 mm	-								
0,5-1 mm	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0
1-2 mm	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0
2-4 mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4-8 mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8-20 mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
>20 mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	<0,8	0,0	0,7	<0,8	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0

Aangetroffen type asbest : Geen
 Bijzonderheden waargenomen : Geen

Serpentiijn asbest is chrysotiel.
 Amfibool asbest is amosiet, crocidoliet, actinoliet, anthophylliet en tremoliet.

De bepalingsgrens is bepaald voor de zeef fracties kleiner dan 4 mm. De totale bepalingsgrens is verkregen door de bepalingsgrenzen van de afzonderlijke zeef fracties te sommeren.
 Het materiaal is middels polarisatiemicroscopie onderzocht, de analyse is uitgevoerd conform NEN 5896.

gebondenheid	serpentiijn asbest	amfibool asbest	totaal afgerond
hecht	0,0	0,0	0,0
niet hecht	0,0	0,0	0,0
totaal afgerond	0,0	0,0	

Gewogen concentratie (serpentiijnasbestconcentratie vermeerderd met 10 maal de amfiboolasbestconcentratie) is: **<0,8 mg/kg ds**

De gewogen asbestconcentratie wordt berekend uit de niet-afgeronde gehalten aan serpentiijn en amfibool asbest. De weergegeven resultaten zijn afgerond.

Verklaring kwalitatief onderzoek zeef fractie <0,5 mm:
 - : geen asbest waargenomen

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 975584
 Project omschrijving : 2019182038-19069316
 Opdrachtgever : Eurofins Analytico B.V.

Monstercode : 6174717
 Uw referentie : MM FF - 04
 Opgegeven bemonsteringsdatum : 03/12/2019

Asbestonderzoek

Initialen analist : J.T.M.D.S
 Datum geanalyseerd : 11-12-2019

Analyse is uitgevoerd conform NEN 5898 (S).

Massa aangeleverde monster : 14680 g
 Droge massa aangeleverde monster : 12816 g
 Percentage droogrest : 87,3 m/m %
 Type zieving : nat

zeef fractie (mm)	massa zeef fractie (gram)	percentage zeef fractie (m/m %)	massa onderzocht (gram)	percentage onderzocht (m/m %)	aantal asbest (deeltjes)	massa asbest-houdend materiaal (mg)
<0,5 mm	11436,7	90,8	13,5	0,12	n.v.t.	n.v.t.
0,5-1 mm	366,0	2,9	69,5	18,99	0	0,0
1-2 mm	114,2	0,9	30,9	27,06	0	0,0
2-4 mm	104,8	0,8	104,8	100,00	0	0,0
4-8 mm	155,7	1,2	155,7	100,00	0	0,0
8-20 mm	297,9	2,4	297,9	100,00	0	0,0
>20 mm	122,1	1,0	122,1	100,00	0	0,0
Totaal	12597,4	100,0	794,4		0	0,0

zeef fractie (mm)	asbest totaal			serpentiin asbest			amfibool asbest		
	gehalte asbest (mg/kg ds)	ondergrens (mg/kg ds)	bovengrens (mg/kg ds)	gehalte asbest (mg/kg ds)	ondergrens (mg/kg ds)	bovengrens (mg/kg ds)	gehalte asbest (mg/kg ds)	ondergrens (mg/kg ds)	bovengrens (mg/kg ds)
<0,5 mm	-								
0,5-1 mm	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
1-2 mm	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0
2-4 mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4-8 mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8-20 mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
>20 mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	<0,6	0,0	0,5	<0,6	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0

Aangetroffen type asbest : Geen
 Bijzonderheden waargenomen : Geen

Serpentiin asbest is chrysotiel.
 Amfibool asbest is amosiet, crocidoliet, actinoliet, anthophylliet en tremoliet.

De bepalingsgrens is bepaald voor de zeef fracties kleiner dan 4 mm. De totale bepalingsgrens is verkregen door de bepalingsgrenzen van de afzonderlijke zeef fracties te sommeren.
 Het materiaal is middels polarisatiemicroscopie onderzocht, de analyse is uitgevoerd conform NEN 5896.

gebondenheid	serpentiin asbest	amfibool asbest	totaal afgerond
hecht	0,0	0,0	0,0
niet hecht	0,0	0,0	0,0
totaal afgerond	0,0	0,0	

Gewogen concentratie (serpentiinasbestconcentratie vermeerderd met 10 maal de amfiboolasbestconcentratie) is: **<0,6 mg/kg ds**

De gewogen asbestconcentratie wordt berekend uit de niet-afgeronde gehalten aan serpentiin en amfibool asbest. De weergegeven resultaten zijn afgerond.

Verklaring kwalitatief onderzoek zeef fractie <0,5 mm:
 - : geen asbest waargenomen

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 975584
Project omschrijving : 2019182038-19069316
Opdrachtgever : Eurofins Analytico B.V.

Opmerkingen m.b.t. analyses

Opmerking(en) algemeen

Asbest

Individuele monsters van dit project zijn als asbest verdacht gekwalificeerd. De analysedeelmonsters zijn met beschermende maatregelen in het laboratorium in behandeling genomen.

Opmerking bij project: - Eurofins Omegam heeft het asbestonderzoek in dit/deze monster(s) uitgevoerd volgens de NEN 5898, en zoals beschreven in een aparte bijlage als onderdeel van dit analysecertificaat. Voor de analyseresultaten van het asbestonderzoek geldt dat Eurofins Omegam de analyse heeft uitgevoerd in de monsters die de opdrachtgever, zoals deze staan vermeld in de koptekst van dit analysecertificaat, zelf heeft genomen of laten nemen en aan Eurofins Omegam heeft aangeboden. Eurofins Omegam draagt geen verantwoordelijkheid inzake de herkomst en representativiteit alsmede de veiligheid tijdens de monsterneming.

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 975584
Project omschrijving : 2019182038-19069316
Opdrachtgever : Eurofins Analytico B.V.

Barcodeschema's

Monstercode	Uw referentie	monster	diepte	barcode
6174714	MM FF - 01	MMFF01	0-.5	AM14232306
6174715	MM FF - 02	MM FF - 02	0-.5	AM14236373
6174716	MM FF - 03	MMFF03	0-.5	AM14239074
6174717	MM FF - 04	MMFF04	0-.5	AM14236375

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 975584
Project omschrijving : 2019182038-19069316
Opdrachtgever : Eurofins Analytico B.V.

Analysemethoden in Grond (AS3000)

AS3000

In dit analysecertificaat zijn de met 'S' gemerkte analyses uitgevoerd volgens de analysemethoden beschreven in het "Accreditatieschema Laboratoriumanalyses voor grond-, waterbodem- en grondwateronderzoek (AS SIKB 3000)". Het laboratoriumonderzoek is uitgevoerd volgens de onderstaande analysemethoden. Deze analyses zijn vastgelegd in het geldende accreditatie-certificaat met bijbehorende verrichtingenlijst L086 van Eurofins Omegam BV.

Asbestonderzoek : Conform AS3070 prestatieblad 1 en NEN 5898

Bijlage V
Verklaring van enkele gebruikte termen en afkortingen

Termen

De gehalten van de chemische componenten in de bodem en in het grondwater worden getoetst aan de zogenaamde achtergrondwaarden (AW 2000) of streef- en interventiewaarden uit de Circulaire Bodemsanering (de meest recente versie) en tabel 1 van bijlage B, Regeling bodemkwaliteit van het ministerie van I&M.

Achtergrondwaarden:	De gehalten zoals die op dit moment voorkomen in de bodem van natuur- en landbouwgronden waarvoor geldt dat er geen sprake is van belasting door lokale verontreinigingsbronnen.
Streefwaarden:	Waarden, die het niveau aangeven, waarbij sprake is van een duurzame bodemkwaliteit. Gebruikt symbool: S. De streefwaarde wordt alleen voor grondwater gebruikt.
Interventiewaarden:	Waarden, die aangeven wanneer de functionele eigenschappen van de bodem voor mens, dier en plant, ernstig zijn of dreigen te worden verminderd. Gebruikt symbool: I.
Tussenwaarde:	Gelijk aan het gemiddelde van de achtergrond- of streefwaarde en de interventiewaarde, dus $(A+I)/2$ (grond) of $(S+I)/2$ (grondwater). Wanneer bij een verkennend onderzoek een component met een concentratie boven deze waarde wordt gevonden is in principe een nader onderzoek nodig. Gebruikt symbool: T.
Niet verontreinigd:	Gehalte van elke component overschrijdt de achtergrond- of streefwaarde niet.
Zeer licht verontreinigd:	Gehalte van een component ligt boven de achtergrond- of streefwaarde, maar overschrijdt het dubbele van de achtergrond- of streefwaarde niet.
Licht verontreinigd:	Gehalte van een component is hoger dan het dubbele van de achtergrond- of streefwaarde, maar overschrijdt de tussenwaarde niet.
Matig verontreinigd:	Gehalte van een component is hoger dan de tussenwaarde, maar overschrijdt de interventiewaarde niet.
Sterk verontreinigd:	Gehalte van een component is hoger dan de interventiewaarde, maar overschrijdt het tienvoud van de interventiewaarde niet.
Zeer sterk verontreinigd:	Gehalte van een component is hoger dan het tienvoud van de interventiewaarde.
NEN5740:	Nederlandse norm "Bodem. Onderzoeksstrategie bij verkennend bodemonderzoek." Een verkennend onderzoek heeft tot doel met relatief beperkt onderzoek vast te stellen of er sprake is van een bodemverontreiniging op de onderzoekslocatie.
Verdachte locatie:	Locatie, waarvan op basis van vooronderzoek of historische informatie wordt verwacht dat er verontreiniging aanwezig is.
Nulsituatie:	Huidige chemische kwaliteit van grond en grondwater ten aanzien van bodemverontreinigende stoffen.
Nader onderzoek:	Bodemonderzoek, waarin de ernst en de omvang van een eerder aangetoonde verontreiniging wordt vastgesteld.

Afkortingen

AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
BG	Bovengrond
BOOT	Besluit Opslaan in Ondergrondse Tanks
BSB	Stichting Bodemsanering Bedrijfsterreinen
BSB	Bouwstoffenbesluit
BTEX	Benzeen, Toluene, Ethylbenzeen, Xylenen
BTEXN	Afkorting voor vluchtige aromaten (BTEX) en Naftaleen
BZV	Biologisch zuurstofverbruik
CZV	Chemisch zuurstofverbruik
EC	Elektrisch geleidingsvermogen
EOCI	Extraheerbare organochloorverbindingen
EOX	Extraheerbare organohalogeenvverbindingen
GHG	Gemiddeld hoogste grondwaterstand
GLG	Gemiddeld laagste grondwaterstand
GWS	Actuele grondwaterstand
HBO	Huisbrandolie
HCB	Hexachloorbenzeen
HCH	Hexachloorhexaan
MM	Mengmonster
MVR	Ministeriële Vrijstellingsregeling
NEN	Nederlandse norm
NNI	Nederlands Normalisatie Instituut
NPR	Nederlandse praktijkrichtlijn
NVN	Nederlandse voornorm
OCB	Chloorpesticiden
OG	Ondergrond
OW-test	Olie/water-test
PAK	Polycyclische aromatische koolwaterstoffen
PCB	Polychloorbifenylen
pH	Zuurgraad
SUBAT	Stichting Uitvoering Bodemsanering Amovering Tankstations
VC	Vinylchloride
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VOCI	Vluchtige organochloorverbindingen, zoals per en tri
As	Arseen
Ba	Barium
Cd	Cadmium
Cr	Chroom
Co	Kobalt
Cu	Koper
Fe	IJzer
Hg	Kwik
Mn	Mangaan
Mo	Molybdeen
Na	Natrium
Ni	Nikkel
Pb	Lood
St	Tin
Zn	Zink

Bijlage 4 Akoestisch onderzoek industrielawaai

Akoestisch onderzoek Twee woningen Engsestraat 22 te Duiven

19.010

projectnummer 19.010
Project Twee woningen Engsestraat 22 te Duiven

versie 1.1
datum 20 maart 2020

auteur Ing. R.P.M. Munsterhuis
Voor akkoord

Ing. R.P.M. Munsterhuis
Munsterhuis Geluidsadvies

© Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Landbouwmechanisatiebedrijf Jansen Duiven B.V.	5
2.1	Inleiding	5
2.3	Bronnen	6
2.4	Rekenresultaten	7
3	Sandra Mans Bouw & Projecten B.V.	9
3.1	Inleiding	9
3.2	Normen	9
3.3	Bronnen	10
4	Raben Houtbewerking V.o.f.	13
4.1	Inleiding	13
4.3	Bronnen	14
4.4	Rekenresultaten	15
4.5	Maatregelen	17
5	Parkeerterrein Intratuin	19
5.1	Inleiding	19
5.2	Normen	19
5.3	Bronnen	19
6	Conclusies	22
6.1	Landbouwmechanisatiebedrijf Jansen Duiven B.V.	22
6.2	Sandra Mans Bouw & Projecten B.V. Duiven	23
6.3	Raben Houtbewerking V.o.f.	23
6.4	Parkeerterrein Intratuin	24
6.5	Cumulatie	24
7	Bijlagen	25

1 Inleiding

In opdracht van de heer Nusselder heeft Munsterhuis Geluidsadvies een akoestisch onderzoek uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging ten behoeve van de bepaling van de geluidbelasting ter plaatse van de twee nieuw te bouwen woningen gelegen aan de Engsestraat 22 te Duiven.

Het voornemen is de bestaande woning te slopen en een tweetal vrijstaande woningen te realiseren op de betreffende locatie.

Het onderhavig onderzoek richt zich op het bepalen van de geluidbelastingen ten gevolge van het industrielawaai ten gevolge van de activiteiten bij Landbouwmechanisatiebedrijf Jansen Duiven B.V. gelegen aan de Engsestraat 16, de activiteiten bij Sandra Mans Bouw & Projecten B.V. Duiven gelegen aan de Engsestraat 20a en de activiteiten bij Raben Houtbewerking V.o.f. gelegen aan de Engsestraat 22b ter plaatse van de te bouwen woningen.

Daarnaast zal de invloed van de parkerende personenauto's op het nog aan te leggen parkeerterrein van de Intratuin dat incidenteel gebruikt wordt door het jaar.

In bijlage 1 is de situatie, de 3D weergaves en in onderstaande figuur is de toekomstige situatie weergegeven.

Het akoestisch onderzoek is uitgevoerd conform de Handleiding Meten en Rekenen Industrielawaai 1999 en de Standaard Rekenmethode II, zoals beschreven in het 'Reken- en meetvoorschrift Geluid 2012.

De berekende geluidniveaus zijn getoetst aan de geluidnormen die in het activiteitenbesluit zijn opgenomen.

Het onderzoek is gebaseerd op een inventarisatie van de bedrijfsvoering bij de verschillende bedrijven, metingen ter plaatse, leveranciergegevens, literatuurgegevens en Munsterhuis Geluidsadvies -expertise. Aan de hand van de verkregen gegevens zijn akoestische rekenmodellen vervaardigd waarmee de geluidniveaus zijn berekend.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is ingegaan op de geluidbelasting ten gevolge van de activiteiten bij Landbouwmechanisatiebedrijf Jansen Duiven B.V. naar de toekomstige woningen.

In hoofdstuk 3 is ingegaan op de geluidbelasting ten gevolge van de activiteiten bij Sandra Mans Bouw & Projecten B.V. Duiven naar de toekomstige woningen.

In hoofdstuk 4 is ingegaan op de geluidbelasting ten gevolge van de activiteiten bij Raben Houtbewerking V.o.f. naar de toekomstige woningen.

In hoofdstuk 5 is ingegaan op de geluidbelasting ten gevolge van de parkeer activiteiten op het aan te leggen parkeerterrein van Intratuin naar de toekomstige woningen.

In hoofdstuk 6 worden de conclusies gegeven.

2 Landbouwmechanisatiebedrijf Jansen Duiven B.V.

2.1 Inleiding

Ten zuidoosten van de toekomstige woningen bevindt zich Landbouwmechanisatiebedrijf Jansen Duiven B.V. (verder te noemen Jansen) gelegen aan de Engsestraat 16 te Duiven.

De inrichting van Jansen bestaat uit een werkplaats, een hal en buitenplaats voor de stalling van landbouwvoertuigen, zoals tractoren, heftrucks en onderdelen en of landbouwmachines. Ten noorden van de bedrijfswoning is een tweede bedrijfshal en buitenplaats voor nog meer van deze voertuigen en onderdelen.

In de werkplaats vinden allerlei herstel en onderhoudswerkzaamheden plaats. Naast reparatie vindt er veel handel plaats van tweedehands en enkele nieuwe voertuigen, machines en of onderdelen.

De tractoren van klanten rijden de werkplaats in en uit of blijven buiten staan.

Gedurende de dagperiode wordt er in de werkplaats gewerkt (worst case) vanaf circa 7.30 uur tot circa 17.00 uur. Soms wordt er overgewerkt indien nodig.

Tijdens de werkzaamheden in de werkplaats zijn de deuren en ramen in principe gesloten. Het kan zijn dat bij warme dagen de schuifdeuren open staan. Een heftruck rijdt enkele keren over het terrein om verschillende machines en of voertuigen of onderdelen te verplaatsen over het terrein.

Per dag vinden er maximaal circa 20 bewegingen met tractoren plaats, 14 bewegingen met bestelwagens waarvan er 2 naar achter plaatsvinden en circa 20 bewegingen met personenauto's. Dagelijks wordt er door een circa 2 tal vrachtwagens onderdelen of machines gebracht met een grote vrachtwagen. Deze blijft op de openbare weg staan en wordt gelost met behulp van een eigen kooi-aap. Deze rijdt circa 10 keer op en neer.

2.2 Normen

Conform de Handreiking industrielawaai en vergunningverlening (1998) en het Activiteitenbesluit zijn de in tabel 2.1 aangegeven grenswaarden voor invallende geluidbelasting $L_{Ar,LT}$ en $L_{A,max}$ op de woning van gevels aangehouden. Deze waarden sluiten goed aan bij de omgeving.

Tabel 2.1 grenswaarden

Periode	Tijden	Grenswaarden op dB(A) woningen	
		$L_{Ar,LT}$	$L_{A,max}$
dag	07:00-19:00 uur	50	70
avond	19:00-23:00 uur	45	65
nacht	23:00-07:00 uur	40	60
Etmaal		50	-

2.3 Bronnen

De bronvermogens van de geluidbronnen zijn bepaald aan de hand van aangeleverde gegevens, uitgevoerde metingen en berekeningen ter plaatse of aan soortgelijke bronnen bij soortgelijke inrichtingen. De geluidbronnen kunnen worden verdeeld in stationaire geluidbronnen (vaste opstelplaats) en mobiele geluidbronnen.

Stationaire bronnen

Voor de berekening van de uitstraling van de werkplaats is het gemiddelde geluidniveau in de ruimte aangehouden welke plaatsvindt gedurende circa 8 uur per dag. Dit binnenniveau bedraagt 70 dB(A). Het piekgeluidniveau in de werkplaats is vastgesteld op 80 dB(A).

Het binnenniveau in de werkplaats straalt via enkele relevante gebouwdelen van de betreffende ruimte geluid af naar de omgeving. Een groot deel van het pand bestaat overigens uit opslag. De bronnen zijn bepaald volgens methode II.7 van de Handleiding Meten en Rekenen Industrielawaai 1999 (zie bijlage 2).

Mobiele bronnen

De mobiele geluidbronnen binnen de inrichting betreffen tractoren, kooi-aap, bestelwagens en personenauto's (bron 001 – 005). In bijlage 2, zijn de rijroutes van de voertuigen weergegeven.

Het bronvermogen tijdens rijden bij lage snelheden is sterk afhankelijk van het type voertuig en het rijgedrag van de chauffeur. De gehanteerde bronvermogens zijn berekend aan de hand van geluidmetingen aan soortgelijke voertuigen. In het akoestisch onderzoek is uitgegaan van een bronvermogen zoals gegeven in tabel 2.2. In principe wordt stapvoets gereden in verband met onder ander de veiligheid. De gemiddelde rijsnelheid bedraagt 5 km/uur. De feitelijke lijnbron van de voertuigen is voor de berekening ingevoerd als een serie puntbronnen (zie tabel 2.2).

Daarnaast rijdt er circa 15 minuten per dag een heftruck over het terrein. Deze heftruck is als stationaire bron opgenomen in het model (bron 006-008). Het bronvermogen is vast gesteld in soortgelijk eerder uitgevoerde onderzoek en is aangehouden op 105 dB(A).

Tabel 2.2 Mobiele bronnen binnen de inrichting met vaste rijroute.

Type bron	Periode	Aantal bewegingen	Cb [dB(A)]	Lbron [dB(A)]	Bronnrs.
Tractoren	Dag	20	25,3	105	001
Kooi-aap	Dag	10	28,3	103	002
Bestelwagens voorste deel	Dag	10	28,1	92	003
Bestelwagens achterste deel	Dag	4	31,8	92	004
Personenauto's	Dag	20	25,0	89	005
Heftruck	Dag	5 min/ bron	21,6	103	006-008

2.4 Rekenresultaten

Door middel van een overdrachtsberekening zijn de langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus en maximale geluidniveaus ter plaatse van de beoordelingspunten bepaald. De overdrachtsberekeningen zijn uitgevoerd overeenkomstig methode II.8 uit de 'Handleiding meten en rekenen industrielawaai 1999'. De invoergegevens die zijn gebruikt bij de geluidoverdrachtsberekening zijn gegeven in bijlage 2. De bijbehorende schematische ligging van bronnen en beoordelingspunten zijn weergegeven in bijlage 2, figuur 2 tot en met 7. Bepaling van de langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus en de maximale geluidniveaus vinden plaats op een beoordelingshoogte van 1,5 meter in de dagperiode en 5 meter in de avond en nachtperiode. Omdat de activiteiten alleen in de dagperiode plaatsvinden zijn de beoordelingspunten enkel op deze hoogte aangehouden. De geluidniveaus worden invallend beschouwd. In bijlage 3 zijn de rekenresultaten opgenomen.

Voor de bepaling van de maximale geluidniveaus is onderscheid gemaakt in de volgende bronnen:

- Bron 001-005, mobiele bron, $L_{Amax} = L_i \text{ maatgevende bron} - C_m + \text{verhoging van } 3 \text{ dB(A)}$.
- Bron 006-008, 09-26, stationaire geluidbron, $L_{Amax, \text{totaal}} = L_i - C_m + \text{verhoging van } 10 \text{ dB(A)}$;

In tabel 2.3 zijn enkele maatgevende berekende langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus en het maximale geluidniveau ter plaatse van de nabijgelegen toekomstige woningen gegeven.

Tabel 2.3 Rekenresultaten ter plaatse van woningen

Beoordelingspunt	Geluidniveaus [dB(A)]					
	Dagperiode (07.00-19.00)		Avondperiode (19.00-23.00)		Nachtperiode (23.00-07.00)	
	$L_{Ar,LT}$	L_{Amax}	$L_{Ar,LT}$	L_{Amax}	$L_{Ar,LT}$	L_{Amax}
09 Nieuwe woning A zuidzijde	38	67	-	-	-	-
19 Nieuwe woning B oostzijde	39	70	-	-	-	-

Het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau bedraagt ter plaatse van de nabij gelegen toekomstige woning maximaal 39 dB(A) in de dagperiode.

De normen voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau uit het activiteitenbesluit worden ter plaatse van de toekomstige woningen niet overschreden.

Uit de berekeningsresultaten blijkt dat het maximale geluidniveau ter plaatse van de toekomstige woningen maximaal 70 dB(A) bedraagt in de dagperiode. De maatgevende geluidbron betreft de heftruck. De grenswaarden voor het maximale geluidniveau worden ter plaatse van de toekomstige woning niet overschreden.

Voor een uitgebreider overzicht van de immissieniveaus op basis waarvan de maximale geluidniveaus zijn bepaald wordt verwezen naar bijlage 3.2.

De indirecte hinder is in het onderhavige onderzoek buiten beschouwing gelaten in verband met de afstand van de openbare weg naar de toekomstige woningen en de afscherming van bestaande gebouwen en woningen.

3 Sandra Mans Bouw & Projecten B.V.

3.1 Inleiding

Ten zuidoosten van de toekomstige woningen bevindt zich Sandra Mans Bouw & Projecten B.V. Duiven (verder te noemen Mans) gelegen aan de Engsestraat 20a te Duiven.

De inrichting van Mans bestaat uit een werkplaats, een kantoor een buitenplaats voor de opslag van enkele bouwmaterialen en het parkeren van auto's en een bedrijfswoning.

In de werkplaats werken 1 a 2 personen met verschillende houtbewerkingsmachines. Er is geen afzuiging aanwezig die naar buiten leidt.

Naast het enkele keren zagen van hout vinden er hoofdzakelijk afmeten, instellen en in elkaar plaatsen van houten deuren, panelen, gevels en dergelijke plaats.

Gedurende de dagperiode wordt er in de werkplaats gewerkt (worst case) vanaf circa 7.30 uur tot circa 17.00 uur.

Tijdens de werkzaamheden in de werkplaats zijn de deuren en ramen in principe gesloten.

Per dag vinden er maximaal circa 10 bewegingen met bestelwagens en personenauto's plaats.

Per week wordt er door één vrachtwagen hout en of andere materialen gebracht met een grote vrachtwagen. Deze blijft op de openbare weg staan en wordt gelost met behulp van een eigen kooi-aap. Deze rijdt circa 10 keer op en neer naar de werkplaats.

Per maand wordt 1 keer een container opgehaald voor de afvoer van bijvoorbeeld bouwafval of de aan/afvoer van andere materialen. Deze container wordt op het buitenterrein aan de voorzijde geplaatst.

3.2 Normen

Conform de Handreiking industrielawaai en vergunningverlening (1998) en het Activiteitenbesluit zijn de in tabel 3.1 aangegeven grenswaarden voor invallende geluidbelasting $L_{Ar,LT}$ en $L_{A,max}$ op de woning van gevels aangehouden. Deze waarden sluiten goed aan bij de omgeving.

Tabel 3.1 grenswaarden

Periode	Tijden	Grenswaarden op dB(A) woningen	
		$L_{Ar,LT}$	$L_{A,max}$
dag	07:00-19:00 uur	50	70
avond	19:00-23:00 uur	45	65
nacht	23:00-07:00 uur	40	60
Etmaal		50	-

3.3 Bronnen

De bronvermogens van de geluidbronnen zijn bepaald aan de hand van aangeleverde gegevens, uitgevoerde metingen en berekeningen ter plaatse of aan soortgelijke bronnen bij soortgelijke inrichtingen. De geluidbronnen kunnen worden verdeeld in stationaire geluidbronnen (vaste opstelplaats) en mobiele geluidbronnen.

Stationaire bronnen

Voor de berekening van de uitstraling van de werkplaats is het gemiddelde geluidniveau in de ruimte aangehouden welke plaatsvindt gedurende circa 8 uur per dag (worst case). Dit binnenniveau bedraagt 80 dB(A). Het piekgeluidniveau in de werkplaats is vastgesteld op 90 dB(A). Het binnenniveau in de werkplaats straalt via enkele relevante gebouwdelen van de betreffende ruimte geluid af naar de omgeving. Een deel van het pand bestaat overigens uit opslag waar geen relevante geluid wordt geproduceerd.

De bronnen zijn bepaald volgens methode II.7 van de Handleiding Meten en Rekenen Industrielawaai 1999 (zie bijlage 4).

Mobiele bronnen

De mobiele geluidbronnen binnen de inrichting betreffen de kooi-aap, bestelwagens, personenauto's en een vrachtwagen (bron 001 – 004). In bijlage 4, zijn de rijroutes van de voertuigen weergegeven.

Het bronvermogen tijdens rijden bij lage snelheden is sterk afhankelijk van het type voertuig en het rijgedrag van de chauffeur. De gehanteerde bronvermogens zijn berekend aan de hand van geluidmetingen aan soortgelijke voertuigen. In het akoestisch onderzoek is uitgegaan van een bronvermogen zoals gegeven in tabel 3.2. In principe wordt stapvoets gereden in verband met onder ander de veiligheid. De gemiddelde rijsnelheid bedraagt 5 km/uur. De feitelijke lijnbron van de voertuigen is voor de berekening ingevoerd als een serie puntbronnen (zie tabel 3.2).

Het bronvermogen voor het neerzetten en optrekken van een container is aangehouden op 103 dB(A) op basis van metingen aan soortgelijke bron.

Tabel 3.2 Mobiele bronnen binnen de inrichting met vaste rijroute.

Type bron	Periode	Aantal bewegingen	Cb [dB(A)]	Lbron [dB(A)]	Bronnr.
Kooi-aap	Dag	10	28,2	103	001
Bestelwagens	Dag	10	28,8	92	002
Personenauto's	Dag	10	28,1	89	003
Vrachtwagen	Dag	2	35,5	102	004
Neerzetten en optrekken container	Dag	5 minuten	21,6	103	018

3.4 Rekenresultaten

Door middel van een overdrachtsberekening zijn de langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus en maximale geluidniveaus ter plaatse van de beoordelingspunten bepaald. De overdrachtsberekeningen zijn uitgevoerd overeenkomstig methode II.8 uit de 'Handleiding meten en rekenen industrielawaai 1999'. De invoergegevens die zijn gebruikt bij de geluidoverdrachtsberekening zijn gegeven in bijlage 4. De bijbehorende schematische ligging van bronnen en beoordelingspunten zijn weergegeven in bijlage 4, figuur 8 en 9.

Bepaling van de langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus en de maximale geluidniveaus vinden plaats op een beoordelingshoogte van 1,5 meter in de dagperiode en 5 meter in de avond en nachtperiode. Omdat de activiteiten alleen in de dagperiode plaatsvinden zijn de beoordelingspunten enkel op deze hoogte aangehouden. De geluidniveaus worden invallend beschouwd. In bijlage 5 zijn de rekenresultaten opgenomen.

Voor de bepaling van de maximale geluidniveaus is onderscheid gemaakt in de volgende bronnen:

- Bron 001-004, mobiele bron, $L_{Amax} = L_i \text{ maatgevende bron} - C_m + \text{verhoging van } 3 \text{ dB(A)}$.
- Bron 01-18, stationaire geluidbron, $L_{Amax, \text{ totaal}} = L_i - C_m + \text{verhoging van } 10 \text{ dB(A)}$;

In tabel 3.3 zijn enkele maatgevende berekende langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus en het maximale geluidniveau ter plaatse van de nabijgelegen toekomstige woningen gegeven.

Tabel 3.3 Rekenresultaten ter plaatse van woningen

Beoordelingspunt	Geluidniveaus [dB(A)]					
	Dagperiode (07.00-19.00)		Avondperiode (19.00-23.00)		Nachtperiode (23.00-07.00)	
	$L_{Ar,LT}$	L_{Amax}	$L_{Ar,LT}$	L_{Amax}	$L_{Ar,LT}$	L_{Amax}
08 Nieuwe woning A zuidzijde	29	58	-	-	-	-
20 Nieuwe woning B oostzijde	28	57	-	-	-	-

Het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau bedraagt ter plaatse van de nabij gelegen toekomstige woning maximaal 29 dB(A) in de dagperiode.

De normen voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau uit het activiteitenbesluit worden ter plaatse van de toekomstige woningen niet overschreden.

Uit de berekeningsresultaten blijkt dat het maximale geluidniveau ter plaatse van de toekomstige woningen maximaal 58 dB(A) bedraagt in de dagperiode. De maatgevende geluidbron betreft het neerzetten en optrekken van een container. De grenswaarden voor het maximale geluidniveau worden ter plaatse van de toekomstige woning niet overschreden.

Voor een uitgebreider overzicht van de immissieniveaus op basis waarvan de maximale geluidsniveaus zijn bepaald wordt verwezen naar bijlage 5.2.

De indirecte hinder is in het onderhavige onderzoek buiten beschouwing gelaten in verband met de afstand van de openbare weg naar de toekomstige woningen en de afscherming van bestaande gebouwen en woningen.

4 Raben Houtbewerking V.o.f.

4.1 Inleiding

Ten westen van de toekomstige woningen bevindt zich Raben Houtbewerking V.o.f. (verder te noemen Raben) gelegen aan de Engsestraat 22b te Duiven.

De inrichting van Raben bestaat uit een buiten werkplaats die geheel is overdekt, een opslaggedeelte van hout in het pand, een buitenplaats voor de opslag van boomstammen, hout en andere materialen.

Gedurende de dagperiode wordt er in de werkplaats gewerkt (worst case) vanaf circa 7.30 uur tot circa 16.30 uur. Soms wordt er overgewerkt indien nodig tot circa 19.00 uur.

De boomstammen, het hout en andere benodigdheden worden met vrachtwagens aangevoerd. De boomstammen worden 1 keer per circa 3 weken aangevoerd en worden gelost met behulp van een kraan die zich op de vrachtwagen bevindt gedurende circa ½ uur.

Het overige hout en benodigdheden wordt 1 keer maand aangevoerd. Het lossen vindt plaats met behulp van de heftruck.

Voordat de boomstammen kunnen worden bewerkt worden deze eerst geschild met een schilmachine welke gedurende circa 1½ uur in bedrijf is.

Het hout wordt bewerkt en verwerkt in de overdekte werkplaats die aan de noord, oost en westzijde geheel open is. Op deze wijze kan het hout goed drogen.

De houtbewerkingsmachines zijn gedurende maximaal 7 ½ uur per dag in bedrijf. De machines die onder deze overkapping staan worden afgezogen zodat het zaagsel wordt opgevangen in een container welke ten westen van het pand staat opgesteld. Deze container wordt circa 3 keer per jaar verwisseld.

Inpandig aan de zuidzijde van het pand bevindt zich een werkplaats voor assembleerwerkzaamheden en is er een kantoor. Vanuit deze ruimtes wordt er geen relevant geluid naar de omgeving geëmitteerd.

De afvoer van producten zoals vogelhuisjes vindt dagelijks plaats. Ten behoeve van het laden wordt de heftruck ingezet.

Een kleine shovel rijdt enkele keren over het terrein gedurende circa 15 minuten per dag om verschillende boomstammen, hout en of andere materialen te verplaatsen over het terrein.

Per dag vinden er maximaal circa 8 bewegingen met bestelwagens en circa 20 bewegingen met personenauto's plaats.

4.2 Normen

Conform de Handreiking industrielawaai en vergunningverlening (1998) en het Activiteitenbesluit zijn de in tabel 4.1 aangegeven grenswaarden voor invallende geluidbelasting $L_{Ar,LT}$ en $L_{A,max}$ op de woning van gevels aangehouden. Deze waarden sluiten goed aan bij de omgeving.

Tabel 4.1 grenswaarden

Periode	Tijden	Grenswaarden op dB(A) woningen	
		$L_{Ar,LT}$	$L_{A,max}$
dag	07:00-19:00 uur	50	70
avond	19:00-23:00 uur	45	65
nacht	23:00-07:00 uur	40	60
Etmaal		50	-

4.3 Bronnen

De bronvermogens van de geluidbronnen zijn bepaald aan de hand van aangeleverde gegevens, uitgevoerde metingen en berekeningen ter plaatse of aan soortgelijke bronnen bij soortgelijke inrichtingen. De geluidbronnen kunnen worden verdeeld in stationaire geluidbronnen (vaste opstelplaats) en mobiele geluidbronnen.

Stationaire bronnen

Het bronvermogen van de schilmachine is vastgesteld op basis van metingen.

De uitstraling vanuit de open werkplaats is per geveldeel een gemiddelde geluidniveau vastgesteld middels metingen. De uitstraling vindt plaats gedurende circa 7½ uur per dag. Het piekgeluidniveau is eveneens middels metingen vastgesteld en bedraagt 3 dB(A) hoger.

Het bronvermogen van de afzuiging is vastgesteld op basis van metingen.

De bronnen zijn bepaald volgens methode II.2 en II.3 van de Handleiding Meten en Rekenen Industrielawaai 1999 (zie bijlage 6).

Mobiele bronnen

De mobiele geluidbronnen binnen de inrichting betreffen vrachtwagens, bestelwagens en personenauto's (bron 001 - 004). In bijlage 6, zijn de rijroutes van de voertuigen weergegeven.

Het bronvermogen tijdens rijden bij lage snelheden is sterk afhankelijk van het type voertuig en het rijgedrag van de chauffeur. De gehanteerde bronvermogens zijn berekend aan de hand van geluidmetingen aan soortgelijke voertuigen. In het akoestisch onderzoek is uitgegaan van een bronvermogen zoals gegeven in tabel 4.2.

In principe wordt stapvoets gereden in verband met onder ander de veiligheid. De gemiddelde rij snelheid bedraagt 5 km/uur. De feitelijke lijnbron van de voertuigen is voor de berekening ingevoerd als een serie puntbronnen (zie tabel 4.2).

Het bronvermogen van de kraan, die zich op de vrachtwagen bevindt, welke gebruikt wordt voor het lossen van boomstammen, is vastgesteld op basis van metingen aan een soortgelijk bron in eerder uitgevoerde onderzoek en is aangehouden op 99 dB(A). Deze kraan is als stationaire bron opgenomen in het model (bron 01-02).

Tevens rijdt er circa 15 minuten per dag een heftruck aan de westzijde van het pand ten behoeve van het laden en lossen. Deze heftruck is als stationaire bron opgenomen in het model (bron 03).

Het bronvermogen is vast gesteld op basis van metingen aan een soortgelijk bron in eerder uitgevoerde onderzoek en is aangehouden op 104 dB(A).

Daarnaast rijdt er circa 15 minuten per dag een shovel over het terrein. Deze shovel is als stationaire bron opgenomen in het model (bron 04-06). Het bronvermogen is vast gesteld op basis van metingen en is vastgesteld op 105 dB(A).

Tabel 4.2 Mobiele bronnen binnen de inrichting met vaste rijroute.

Type bron	Periode	Aantal bewegingen	Cb [dB(A)]	Lbron [dB(A)]	Bronnrs.
Vrachtwagen boomstammen	Dag	2	34,8	104	001
Vrachtwagen hout + overig	Dag	4	32,2	104	002
Bestelwagens	Dag	8	28,9	92	003
Personenauto's	Dag	20	24,9	89	005
Kraan op vrachtwagen	Dag	15 min/ bron	16,8	99	01 en 02
Heftruck	Dag	1 uur	21,6	104	03
Shovel	Dag	5 min/ bron	21,6	105	04 - 06

4.4 Rekenresultaten

Door middel van een overdrachtsberekening zijn de langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus en maximale geluidniveaus ter plaatse van de beoordelingspunten bepaald. De overdrachtsberekeningen zijn uitgevoerd overeenkomstig methode II.8 uit de 'Handleiding meten en rekenen industrielawaai 1999'. De invoergegevens die zijn gebruikt bij de geluidoverdrachtsberekening zijn gegeven in bijlage 6. De bijbehorende schematische ligging van bronnen en beoordelingspunten zijn weergegeven in bijlage 6, figuur 10 en 11. Bepaling van de langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus en de maximale geluidniveaus vinden plaats op een beoordelingshoogte van 1,5 meter in de dagperiode en 5 meter in de avond en nachtperiode.

Omdat de activiteiten alleen in de dagperiode plaatsvinden zijn de beoordelingspunten enkel op deze hoogte aangehouden. De geluidniveaus worden invallend beschouwd. In bijlage 7 zijn de rekenresultaten opgenomen.

Voor de bepaling van de maximale geluidniveaus is onderscheid gemaakt in de volgende bronnen:

- Bron 001-004, mobiele bron, $L_{Amax} = L_i \text{ maatgevende bron} - C_m + \text{verhoging van } 3 \text{ dB(A)}$.
- Bron 01-06, stationaire geluidbron, $L_{Amax, \text{ totaal}} = L_i - C_m + \text{verhoging van } 5 \text{ dB(A)}$;
- Bron 07, 09-13, stationaire geluidbron, $L_{Amax, \text{ totaal}} = L_i - C_m + \text{verhoging van } 3 \text{ dB(A)}$;

In tabel 4.3 zijn enkele maatgevende berekende langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus en het maximale geluidniveau ter plaatse van de nabijgelegen toekomstige woningen gegeven.

Tabel 4.3 Rekenresultaten ter plaatse van woningen

Beoordelingspunt	Geluidniveaus [dB(A)]					
	Dagperiode (07.00-19.00)		Avondperiode (19.00-23.00)		Nachtperiode (23.00-07.00)	
	$L_{Ar,LT}$	L_{Amax}	$L_{Ar,LT}$	L_{Amax}	$L_{Ar,LT}$	L_{Amax}
14 Nieuwe woning A zuidzijde	57	69	-	-	-	-
28 Nieuwe woning B oostzijde	50	58	-	-	-	-

Het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau bedraagt ter plaatse van de nabij gelegen toekomstige woning maximaal 57 dB(A) in de dagperiode.

De normen voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau uit het activiteitenbesluit worden ter plaatse van één toekomstige woning overschreden.

Uit de berekeningsresultaten blijkt dat het maximale geluidniveau ter plaatse van de toekomstige woningen maximaal 69 dB(A) bedraagt in de dagperiode. De maatgevende geluidbron betreft de shovel. De grenswaarden voor het maximale geluidniveau worden ter plaatse van de toekomstige woning niet overschreden.

Voor een uitgebreider overzicht van de immissieniveaus op basis waarvan de maximale geluidniveaus zijn bepaald wordt verwezen naar bijlage 7.2.

De indirecte hinder is in het onderhavige onderzoek buiten beschouwing gelaten in verband met de afstand van de openbare weg naar de toekomstige woningen en de afscherming van bestaande gebouwen en woningen.

4.5 Maatregelen

Uit de metingen en berekeningen blijkt dat het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ter plaatse van de meest nabij gelegen toekomstige woning maximaal 57 dB(A) bedraagt in de dagperiode.

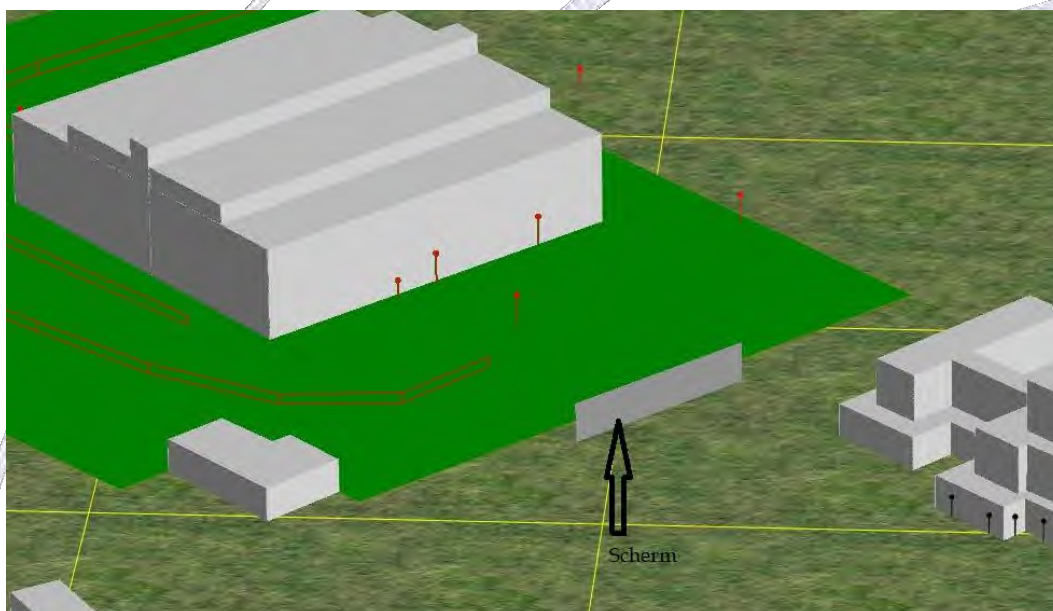
De normen voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau uit het activiteitenbesluit worden ter plaatse van deze toekomstige woning overschreden.

Om aan de normen te kunnen voldoen ter plaatse van deze toekomstige woning zullen maatregelen moeten worden uitgevoerd alvorens deze woning gerealiseerd zou kunnen worden. Normaliter zijn maatregelen bij de bron het eenvoudigst uit te voeren en vaak het effectiefste. Echter in onderhavige situatie blijkt dat wanneer maatregelen in de overdracht uitgevoerd zouden worden, dit het beste effect heeft mede gelet op de werkzaamheden en activiteiten die plaatsvinden nabij de geluidbronnen.

Er dienen immers met verschillende grote boomstammen houtbewerkingswerkzaamheden uitgevoerd te worden waarbij veel bewegingsruimte noodzakelijk is.

Door een scherm te plaatsen op het perceel van de toekomstige woning tegen de erfgrans aan zal in deze situatie het beste resultaat opleveren met de minste negatieve gevolgen voor Raben.

Onderstaand is de positie van het scherm weergegeven. De afmetingen van het scherm dient minimaal 3 meter hoog en 15 meter lang te zijn.

Figuur: Positie scherm

Het scherm zou perfect een vervanging van de hoge laurierplanten kunnen zijn die er op dit moment staan. Anderzijds zouden die er ook kunnen blijven staan waarna direct aan de zijde van de toekomstige woning het scherm geplaatst zou kunnen worden.

Uit berekeningen blijkt dat aan de grenswaarden wordt voldaan wanneer een dergelijk scherm is geplaatst. De Invoergegevens en rekenresultaten inclusief meetregel zijn gegeven in bijlage 8. In onderstaande figuur is een voorbeeld gegeven van het mogelijke scherm.

KOKOWALL® Tuinscherm

Natuurlijk, begroeibaar & geheel op maat leverbaar!

KOKOSYSTEMS BV
 INNOVATIVE BARRIER SYSTEMS

Een warme uitstraling en passend in iedere omgeving. Dat zijn de meest typerende kenmerken van een Kokowall® Tuinscherm. Kokowall® is een begroeibaar tuinscherm waarbij de buitenzijde afgewerkt is met natuurlijke en duurzame kokosvezels. Behalve een fraai uiterlijk bieden kokosvezels de ideale aanhechting voor diverse soorten klimplanten. Binnen enkele jaren is een Kokowall scherm volledig begroeid!

Kokowall® Tuinschermpanelen bestaan uit een frame van verzinkte stalen profielen welke is opgevuld met kokosvezel omwikkelde kunststofbuizen. Twee met kokosband omwikkelde stalen stangen houden de kokosbuizen stevig op zijn plaats.

Kokowall® Tuinschermen zijn fraai te combineren met alle typen klimplanten. Kokosystems levert bij iedere bestelling gratis een zak plantkrammen waarmee de ranken van planten aan de kokosbekleding vastgezet kunnen worden. Het **Kokowall®** systeem is een Nederlandse uitvinding en wordt volledig in Nederland geproduceerd.

5 Parkeerterrein Intratuin

5.1 Inleiding

Ten noorden van de toekomstige woningen is Intratuin voornemens een parkeerterrein aan te leggen die circa 7 keer 2 dagen per jaar in gebruik zal worden genomen.

Tijdens de overige reguliere dagen zal gebruik gemaakt worden van de aanwezige parkeerterreinen nabij de Intratuin.

Aangegeven is dat het betreffende nieuw aan te leggen parkeerterrein tussen 13.00 uur en 17.00 uur in gebruik zal worden genomen tijdens die specifieke dagen.

Het parkeerterrein bestaat gedeeltelijk uit een verharde en zachte bodem.

Er kunnen circa 588 personenauto's worden geparkeerd.

5.2 Normen

Conform de Handreiking industrielawaai en vergunningverlening (1998) en het Activiteitenbesluit zijn de in tabel 5.1 aangegeven grenswaarden voor invallende geluidbelasting $L_{Ar,LT}$ en $L_{A,max}$ op de woning van gevels aangehouden. Deze waarden sluiten goed aan bij de omgeving.

Tabel 5.1 grenswaarden

Periode	Tijden	Grenswaarden op dB(A) woningen	
		$L_{Ar,LT}$	$L_{A,max}$
dag	07:00-19:00 uur	50	70
avond	19:00-23:00 uur	45	65
nacht	23:00-07:00 uur	40	60
Etmaal		50	-

5.3 Bronnen

De bronvermogens van de geluidbronnen zijn bepaald aan de hand van aangeleverde gegevens, uitgevoerde metingen en berekeningen aan soortgelijke bronnen bij soortgelijke inrichtingen. De geluidbronnen kunnen worden verdeeld in stationaire geluidbronnen (vaste opstelplaats) en mobiele geluidbronnen.

Stationaire bronnen

In principe zijn er voor het parkeerterrein geen vaste bronnen aanwezig.

Echter is in het model voor de berekening van het maximale geluidniveau ter plaatse van de toekomstige woningen rekening gehouden met het dichtslaan van portieren. Deze kunnen immers als vaste bron worden gemodelleerd. Bron 01 tot en met 07.

Voor het dichtslaan van portieren is een bronvermogen van 98 dB(A) gehanteerd op basis van metingen bij enkele personenauto's.

Mobiele bronnen

De mobiele geluidbronnen binnen de het parkeerterrein betreffen personenauto's (bron 001 – 003).

In bijlage 9, zijn de rijroutes van de voertuigen weergegeven.

Het bronvermogen tijdens rijden bij lage snelheden is sterk afhankelijk van het type voertuig en het rijgedrag van de chauffeur. De gehanteerde bronvermogens zijn berekend aan de hand van geluidmetingen aan soortgelijke voertuigen. In het akoestisch onderzoek is uitgegaan van een bronvermogen zoals gegeven in tabel 5.2. In principe wordt stapvoets gereden in verband met onder ander de veiligheid. De gemiddelde rijsnelheid bedraagt 5 km/ uur. De feitelijke lijnbron van de voertuigen is voor de berekening ingevoerd als een serie puntbronnen (zie tabel 5.2).

Tabel 5.2 Mobiele bronnen binnen de inrichting met vaste rijroute.

Type bron	Periode	Aantal bewegingen	Cb [dB(A)]	Lbron [dB(A)]	Bronnrs.
Personenauto's 1/3 deel	Dag	392	11,8	89	001
Personenauto's 1/3 deel	Dag	392	11,9	89	002
Personenauto's 1/3 deel	Dag	392	11,9	89	003

5.4 Rekenresultaten

Door middel van een overdrachtsberekening zijn de langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus en maximale geluidniveaus ter plaatse van de beoordelingspunten bepaald. De overdrachtsberekeningen zijn uitgevoerd overeenkomstig methode II.8 uit de 'Handleiding meten en rekenen industrielawaai 1999'. De invoergegevens die zijn gebruikt bij de geluidoverdrachtsberekening zijn gegeven in bijlage 9. De bijbehorende schematische ligging van bronnen en beoordelingspunten zijn weergegeven in bijlage 9, figuur 13 en 14.

Bepaling van de langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus en de maximale geluidniveaus vinden plaats op een beoordelingshoogte van 1,5 meter in de dagperiode en 5 meter in de avond en nachtperiode. Omdat de activiteiten alleen in de dagperiode plaatsvinden zijn de beoordelingspunten enkel op deze hoogte aangehouden. De geluidniveaus worden invallend beschouwd. In bijlage 10 zijn de rekenresultaten opgenomen.

Voor de bepaling van de maximale geluidniveaus is onderscheid gemaakt in de volgende bronnen:

- Bron 001-003, mobiele bron, $L_{Amax} = L_i$ maatgevende bron - C_m + verhoging van 3 dB(A).
- Bron 01-07, stationaire geluidbron, dichtslaan portieren : 98 dB(A);

In tabel 5.3 zijn enkele maatgevende berekende langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus en het maximale geluidniveau ter plaatse van de nabijgelegen toekomstige woningen gegeven.

Tabel 5.3 Rekenresultaten ter plaatse van woningen

Beoordelingspunt	Geluidniveaus [dB(A)]					
	Dagperiode (07.00-19.00)		Avondperiode (19.00-23.00)		Nachtperiode (23.00-07.00)	
	L _{Ar,LT}	L _{Amax}	L _{Ar,LT}	L _{Amax}	L _{Ar,LT}	L _{Amax}
08 Nieuwe woning A zuidzijde	36	49	-	-	-	-
20 Nieuwe woning B oostzijde	41	62	-	-	-	-

Het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau bedraagt ter plaatse van de nabij gelegen toekomstige woning maximaal 41 dB(A) in de dagperiode.

De normen voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau uit het activiteitenbesluit worden ter plaatse van de toekomstige woningen niet overschreden.

Uit de berekeningsresultaten blijkt dat het maximale geluidniveau ter plaatse van de toekomstige woningen maximaal 62 dB(A) bedraagt in de dagperiode. De maatgevende geluidbron betreft het dichtslaan van de portier van een auto. De grenswaarden voor het maximale geluidniveau worden ter plaatse van de toekomstige woningen niet overschreden.

Voor een uitgebreider overzicht van de immissieniveaus op basis waarvan de maximale geluidniveaus zijn bepaald wordt verwezen naar bijlage 10.2.

De indirecte hinder is in het onderhavige onderzoek buiten beschouwing gelaten in verband met de routing van en naar de openbare weg.

6 Conclusies

In opdracht van de heer Nusselder heeft Munsterhuis Geluidsadvies een akoestisch onderzoek uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging ten behoeve van de bepaling van de geluidbelasting ter plaatse van de twee nieuw te bouwen woningen gelegen aan de Engsestraat 22 te Duiven.

Het voornemen is de bestaande woning te slopen en een tweetal vrijstaande woningen te realiseren op de betreffende locatie.

Het onderhavig onderzoek richt zich op het bepalen van de geluidbelastingen ten gevolge van het industrielawaai ten gevolge van de activiteiten bij Landbouwmechanisatiebedrijf Jansen Duiven B.V. gelegen aan de Engsestraat 16, de activiteiten bij Sandra Mans Bouw & Projecten B.V. Duiven gelegen aan de Engsestraat 20a en de activiteiten bij Raben Houtbewerking V.o.f. gelegen aan de Engsestraat 22b ter plaatse van de te bouwen woningen.

Daarnaast is de invloed van de parkerende personenauto's op het nog aan te leggen parkeerterrein van de Intratuin dat incidenteel gebruikt wordt door het jaar.

Het akoestisch onderzoek is uitgevoerd conform de Handleiding Meten en Rekenen Industrielawaai 1999 en de Standaard Rekenmethode II, zoals beschreven in het 'Reken- en meetvoorschrift Geluid 2012.

De berekende geluidniveaus zijn getoetst aan de geluidnormen die in het activiteitenbesluit zijn opgenomen.

Het onderzoek is gebaseerd op een inventarisatie van de bedrijfsvoering bij de verschillende bedrijven, metingen ter plaatse, leveranciergegevens, literatuurgegevens en Munsterhuis Geluidsadvies -expertise. Aan de hand van de verkregen gegevens zijn akoestische rekenmodellen vervaardigd waarmee de geluidniveaus zijn berekend.

6.1 Landbouwmechanisatiebedrijf Jansen Duiven B.V.

Uit de berekeningen blijkt dat het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ten gevolge van de Landbouwmechanisatie-bedrijf Jansen Duiven B.V. ter plaatse van de nabij gelegen toekomstige woning maximaal 39 dB(A) in de dagperiode bedraagt.

De normen voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau uit het activiteitenbesluit worden ter plaatse van de toekomstige woningen niet overschreden.

Daarnaast blijkt uit berekeningsresultaten dat het maximale geluidniveau ter plaatse van de toekomstige woningen maximaal 70 dB(A) bedraagt in de dagperiode. De maatgevende geluidbron betreft de heftruck. De grenswaarden voor het maximale geluidniveau worden ter plaatse van de toekomstige woning niet overschreden.

6.2 Sandra Mans Bouw & Projecten B.V. Duiven

Uit de berekeningen blijkt dat het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ten gevolge van Sandra Mans Bouw & Projecten B.V. Duiven ter plaatse van de nabij gelegen toekomstige woning maximaal 29 dB(A) bedraagt in de dagperiode.

De normen voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau uit het activiteitenbesluit worden ter plaatse van de toekomstige woningen niet overschreden.

Daarnaast blijkt uit berekeningsresultaten dat het maximale geluidniveau ter plaatse van de toekomstige woningen maximaal 58 dB(A) bedraagt in de dagperiode. De maatgevende geluidbron betreft het neerzetten en optrekken van een container. De grenswaarden voor het maximale geluidniveau worden ter plaatse van de toekomstige woning niet overschreden.

6.3 Raben Houtbewerking V.o.f.

Uit de berekeningen blijkt dat het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ten gevolge van Raben Houtbewerking V.o.f. ter plaatse van de nabij gelegen toekomstige woning maximaal 57 dB(A) in de dagperiode.

De normen voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau uit het activiteitenbesluit worden ter plaatse van één toekomstige woning overschreden.

Daarnaast blijkt uit de berekeningsresultaten dat het maximale geluidniveau ter plaatse van de toekomstige woningen maximaal 69 dB(A) bedraagt in de dagperiode. De maatgevende geluidbron betreft de shovel. De grenswaarden voor het maximale geluidniveau worden ter plaatse van de toekomstige woning niet overschreden.

Maatregel

Om aan de normen te kunnen voldoen zouden formeel maatregelen uitgevoerd moeten worden. Het treffen van maatregelen zoals het verplaatsen van de rijroute van de vrachtwagen of het plaatsen van een hoog en lang scherm is in deze situatie niet realistisch en financieel niet haalbaar. Om aan de normen te kunnen voldoen ter plaatse van deze toekomstige woning zullen maatregelen moeten worden uitgevoerd alvorens deze woning gerealiseerd zou kunnen worden.

In onderhavige situatie blijkt dat wanneer maatregelen in de overdracht uitgevoerd zouden worden, dit het beste effect heeft mede gelet op de werkzaamheden en activiteiten die plaatsvinden nabij de geluidbronnen.

Door een scherm van 15 meter lang en 3 meter hoog te plaatsen op het perceel van de toekomstige woning tegen de erfgrans aan zal aan de geluidnormen worden voldaan.

6.4 Parkeerterrein Intratuin

Uit de berekeningen blijkt dat het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ten gevolge van het aanleggen parkeerterrein van Intratuin, dat incidenteel gebruikt wordt, ter plaatse van de nabij gelegen toekomstige woning maximaal 41 dB(A) bedraagt in de dagperiode.

De normen voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau uit het activiteitenbesluit worden ter plaatse van de toekomstige woningen niet overschreden.

Daarnaast blijkt uit berekeningsresultaten dat het maximale geluidniveau ter plaatse van de toekomstige woningen maximaal 62 dB(A) bedraagt in de dagperiode. De maatgevende geluidbron betreft het dichtslaan van de portier van een auto. De grenswaarden voor het maximale geluidniveau worden ter plaatse van de toekomstige woningen niet overschreden.

6.5 Cumulatie

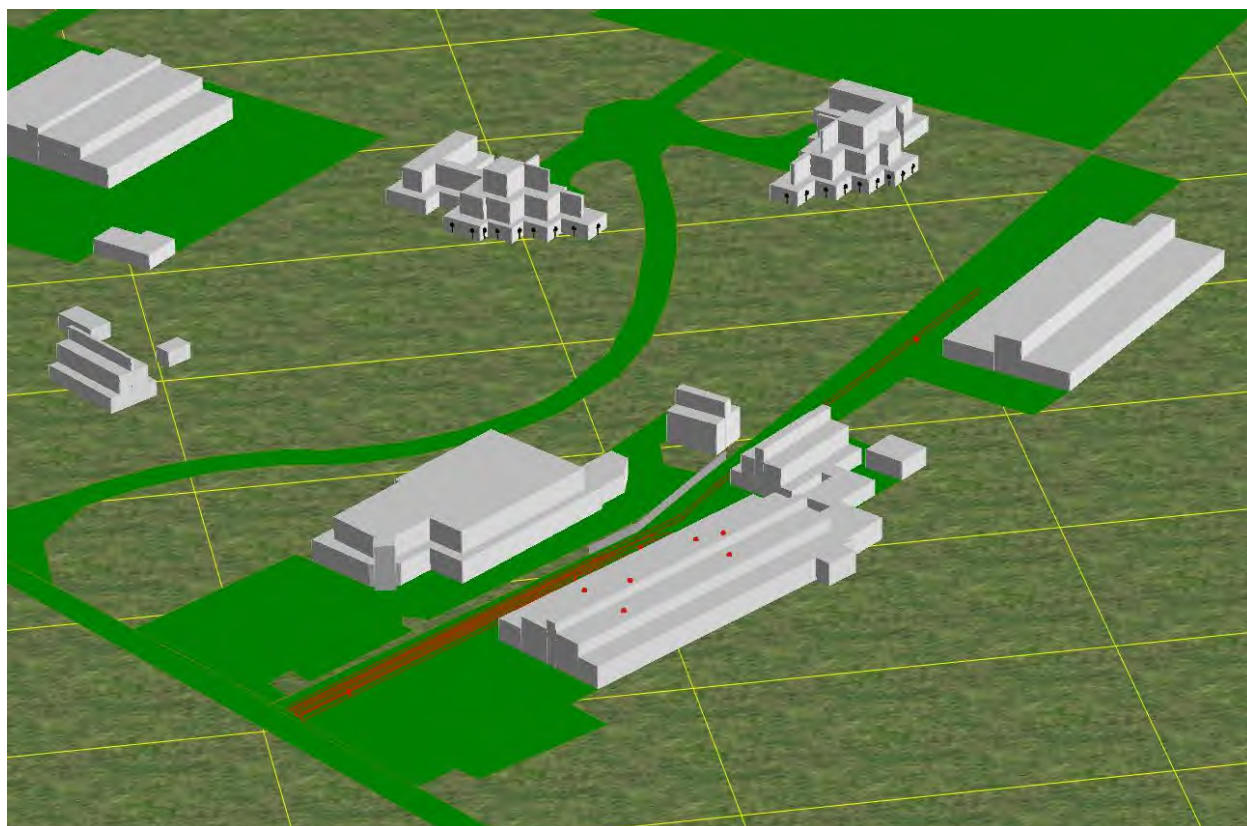
Uit de berekeningen van de verschillende bedrijven blijkt dat deze lage geluidniveaus veroorzaken naar de betreffende woningen. Janssen en Mans veroorzaken aan de zuidoostzijde de maatgevende geluidbelasting maar deze zal gezamenlijk niet het geluidniveau van Janssen alleen niet verhogen. Raben veroorzaakt aan de westzijde de maatgevende geluidbelasting. En de Intratuin aan de noordzijde. Gecumuleerd zullen de geluidniveaus van de maatgevende gevels niet worden geïnvloed. Derhalve is hier in het kader van de goede ruimtelijke ordening verder niet op ingegaan.

7 Bijlagen

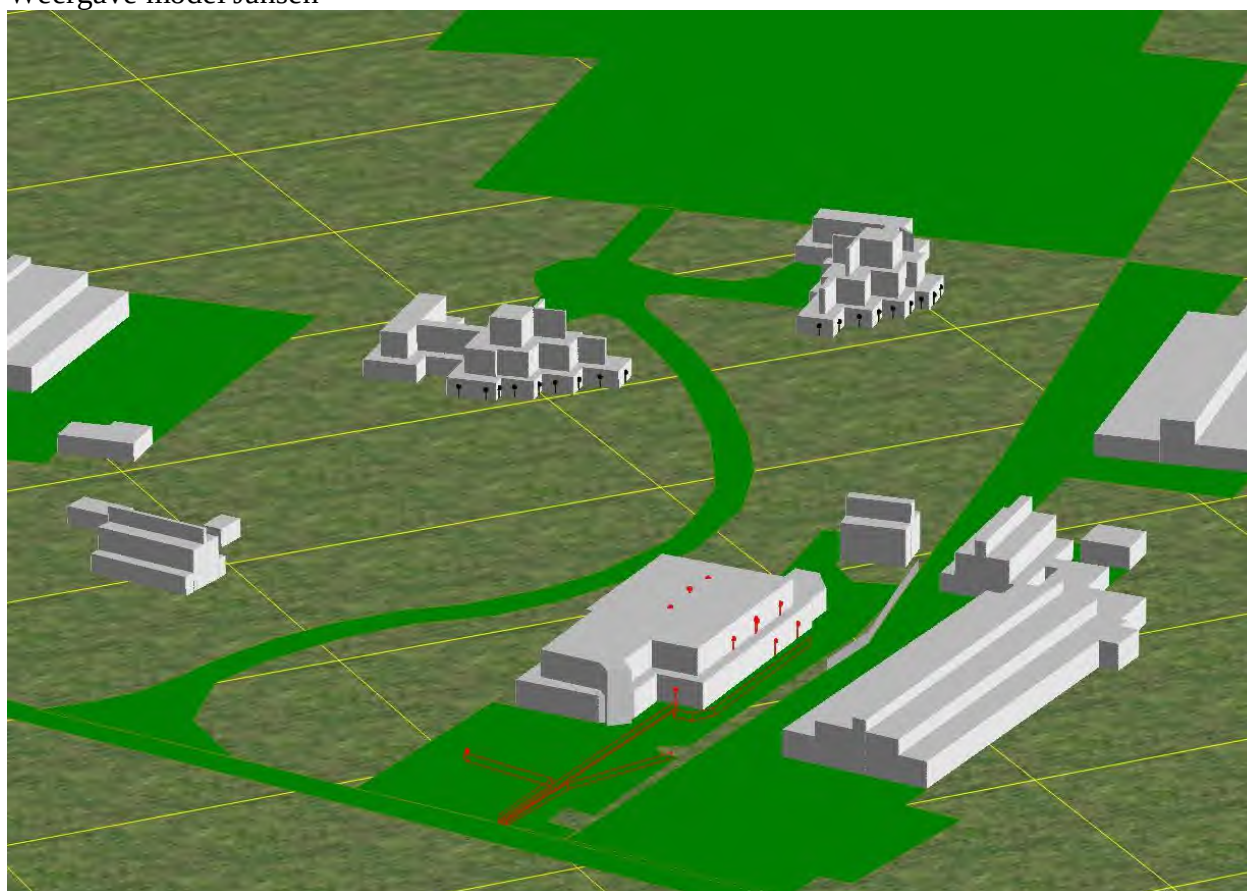
Bijlage 1	Situatie + 3D overzichten
Bijlage 2	Invoergegevens Jansen
Bijlage 3	Rekenresultaten Jansen
Bijlage 4	Invoergegevens Sandra Mans
Bijlage 5	Rekenresultaten Sandra Mans
Bijlage 6	Invoergegevens Raben
Bijlage 7	Rekenresultaten Raben
Bijlage 8	Invoergegevens en rekenresultaten incl. maatregel Raben
Bijlage 9	Invoergegevens Parkeerterrein Intratuin
Bijlage 10	Rekenresultaten Parkeerterrein Intratuin

Bijlage 1 Situatie + 3D overzichten

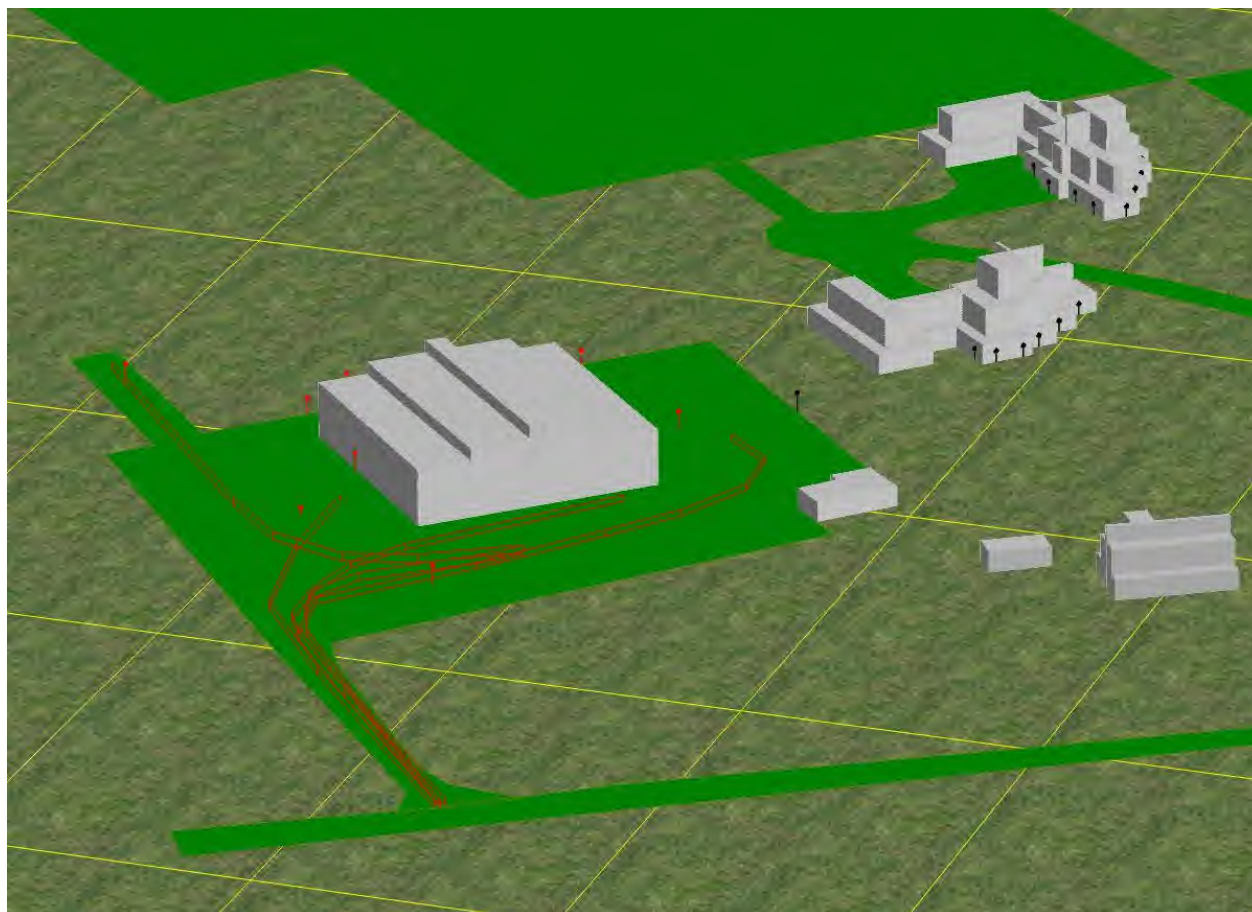

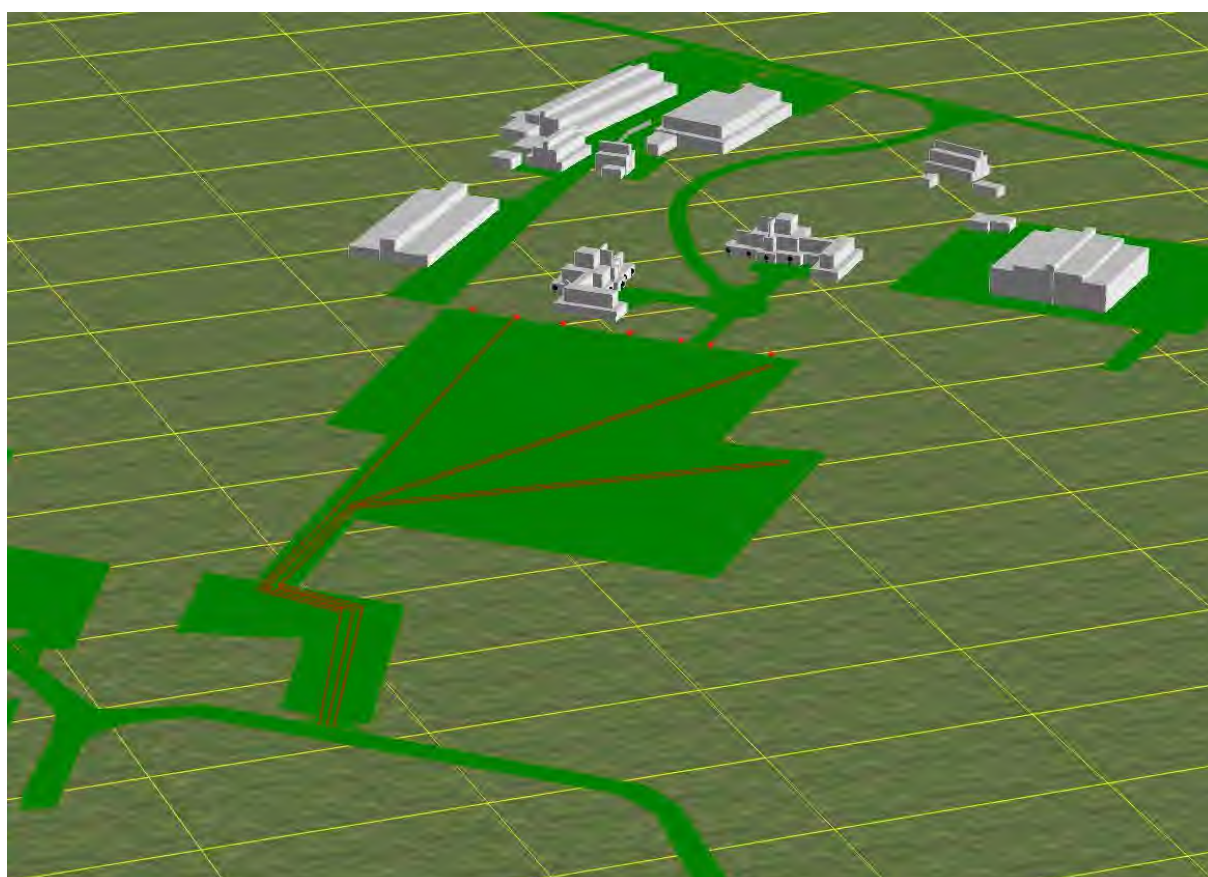
Weergave model Jansen

Weergave model Mans

Weergave model Raben

Weergave model Parkeerterrein Intratuin, Lamax

Bijlage 2 Invoergegevens Jansen

Pand: Jansen Duiven
Adres: Engsestraat 16 Duiven
Projectnummer: 19.010
Datum:

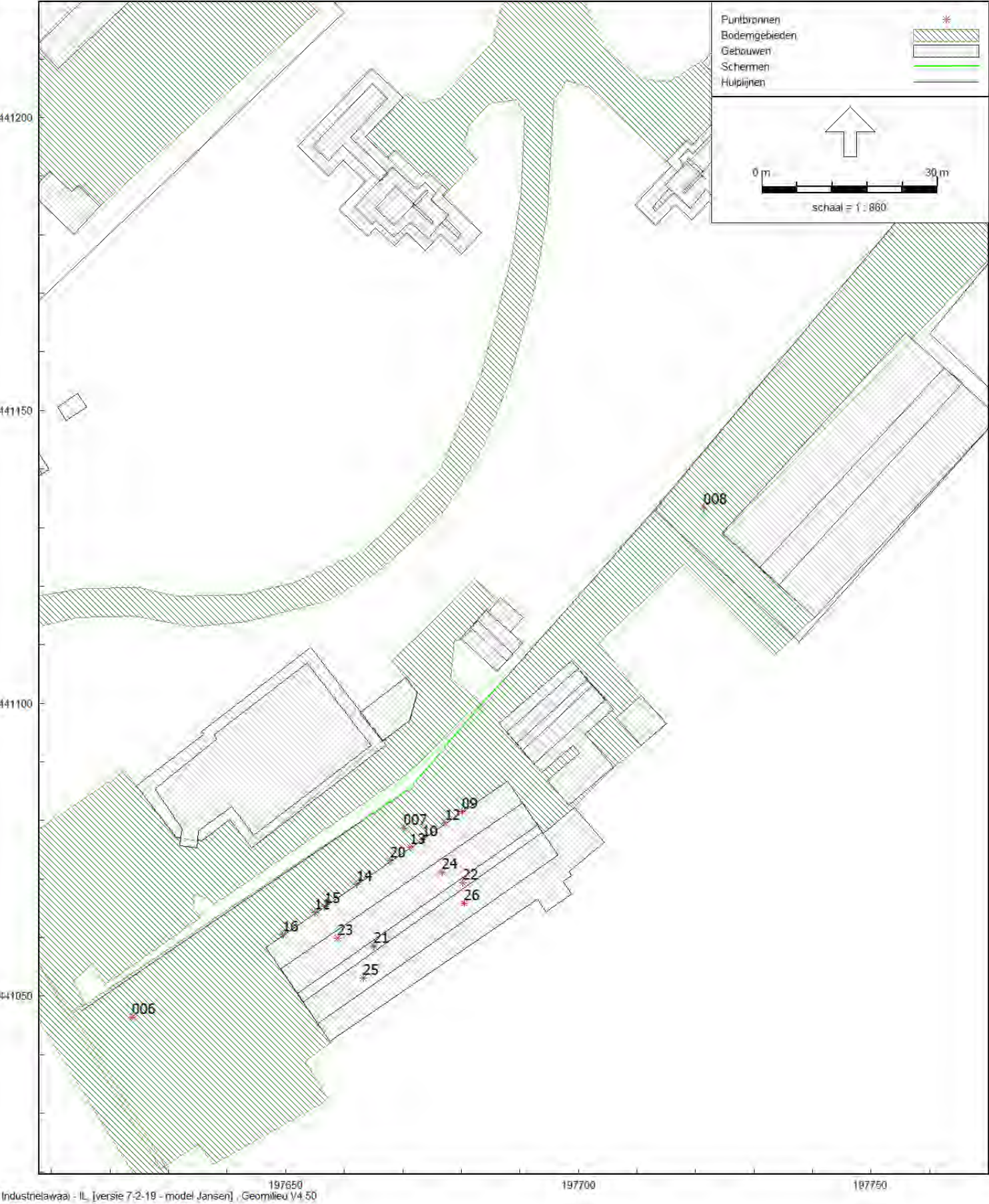
Berekening emissierelevante bronsterkte
Handleiding meten en rekenen industrielaawaai
methode II.7
versie: 2010

Lwr = Lp + 10 log S - Cd + DI - Ri

Cd: 4 dB Spectrum = 1 werkplaats
40,3 27,9 19,7 9,2 3,5 6,0 8,0

alle DI= 3

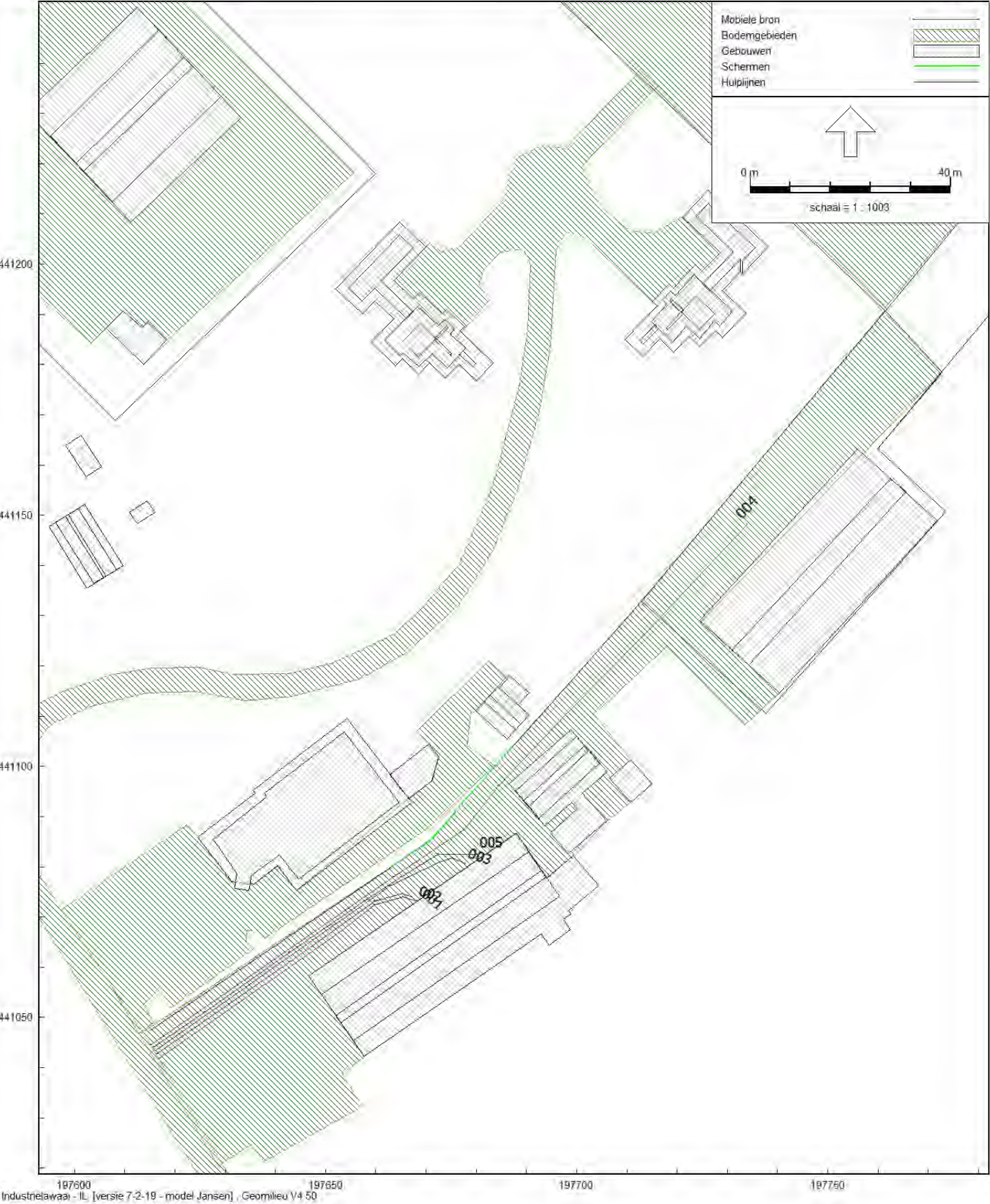
Nr	Gevel	Opp. [m2]	Omschrijving bouwdeel	Lp [dB(A)]	DI [dB]	Ra [dB(A)]	Lwr [dB(A)]	Lwr in octaafbanden [dB(A)]						
								63	125	250	500	1000	2000	4000
Werkplaats														
09-11 12-16 17-19 20	open deur (3x)	14	opening d > 1/2 lambda	70	3	0,0	80,5	40,2	52,6	60,8	71,3	77,0	74,5	72,5
	ramen zijgevel (5x)	3	enkel glas 4 mm	70	3	30,0	43,7	0,0	26,9	31,1	38,6	40,3	35,8	0,0
	grote schuifdeur (3x)	14	54 mm hardhout 40 kg/m2	70	3	33,6	46,8	0,0	27,0	31,2	41,7	44,4	35,9	0,0
	kleine schuifdeur	3	54 mm hardhout 40 kg/m2	70	3	33,6	40,1	0,0	20,3	24,5	35,0	37,7	29,2	0,0
21-22 23-26	lichtstraat dak 2x	60	Dubbelwandig Acrylaat 3-15,5-4mm	70	2	23,2	62,6	0,0	46,2	50,6	60,4	56,8	46,9	46,0
	dak 4x	200	Staalplaat 0.7 mm geprof. + isoschuim	70	2	32,5	58,6	40,8	47,2	50,4	52,9	54,6	46,1	44,1

figuur 2

Model: model Jansen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Puntbronnen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Omschr.	Hoogte	Maaiveld	Cb(D)	Cb(A)	Cb(N)	Lw 31	Lw 63	Lw 125	Lw 250	Lw 500	Lw 1k	Lw 2k	Lw 4k	Lw 8k	Lw Totaal	Lwr Totaal	GeenRefl.
006	Heftruck Nissan	1,00	0,00	21,60	--	--	74,30	88,00	87,70	92,60	99,70	100,20	98,10	92,80	84,20	104,98	104,98	Nee
007	Heftruck Nissan	1,00	0,00	21,60	--	--	74,30	88,00	87,70	92,60	99,70	100,20	98,10	92,80	84,20	104,98	104,98	Nee
008	Heftruck Nissan	1,00	0,00	21,60	--	--	74,30	88,00	87,70	92,60	99,70	100,20	98,10	92,80	84,20	104,98	104,98	Nee
09	open deur	2,30	0,00	1,76	--	--	--	40,20	52,60	60,80	71,30	77,00	74,50	72,50	--	80,45	80,45	Ja
10	open deur	2,30	0,00	1,76	--	--	--	40,20	52,60	60,80	71,30	77,00	74,50	72,50	--	80,45	80,45	Ja
11	open deur	2,30	0,00	1,76	--	--	--	40,20	52,60	60,80	71,30	77,00	74,50	72,50	--	80,45	80,45	Ja
12	ramen	1,50	0,00	1,76	--	--	--	0,00	26,90	31,10	38,60	40,30	35,80	0,00	--	43,72	43,72	Ja
13	ramen	1,50	0,00	1,76	--	--	--	0,00	26,90	31,10	38,60	40,30	35,80	0,00	--	43,72	43,72	Ja
14	ramen	1,50	0,00	1,76	--	--	--	0,00	26,90	31,10	38,60	40,30	35,80	0,00	--	43,72	43,72	Ja
15	ramen	1,50	0,00	1,76	--	--	--	0,00	26,90	31,10	38,60	40,30	35,80	0,00	--	43,72	43,72	Ja
16	ramen	1,50	0,00	1,76	--	--	--	0,00	26,90	31,10	38,60	40,30	35,80	0,00	--	43,72	43,72	Ja
20	kleine deur	1,70	0,00	1,76	--	--	--	--	20,30	24,50	35,00	37,70	29,20	--	--	40,12	40,12	Ja
21	lichtstraat	7,30	0,00	1,76	--	--	--	--	46,20	50,60	60,40	56,80	46,90	46,00	--	62,60	62,60	Nee
22	lichtstraat	7,30	0,00	1,76	--	--	--	--	46,20	50,60	60,40	56,80	46,90	46,00	--	62,60	62,60	Nee
23	dak	5,70	0,00	1,76	--	--	--	40,80	47,20	50,40	52,90	54,60	46,10	44,10	--	58,60	58,60	Nee
24	dak	5,70	0,00	1,76	--	--	--	40,80	47,20	50,40	52,90	54,60	46,10	44,10	--	58,60	58,60	Nee
25	dak	5,70	0,00	1,76	--	--	--	40,80	47,20	50,40	52,90	54,60	46,10	44,10	--	58,60	58,60	Nee
26	dak	5,70	0,00	1,76	--	--	--	40,80	47,20	50,40	52,90	54,60	46,10	44,10	--	58,60	58,60	Nee

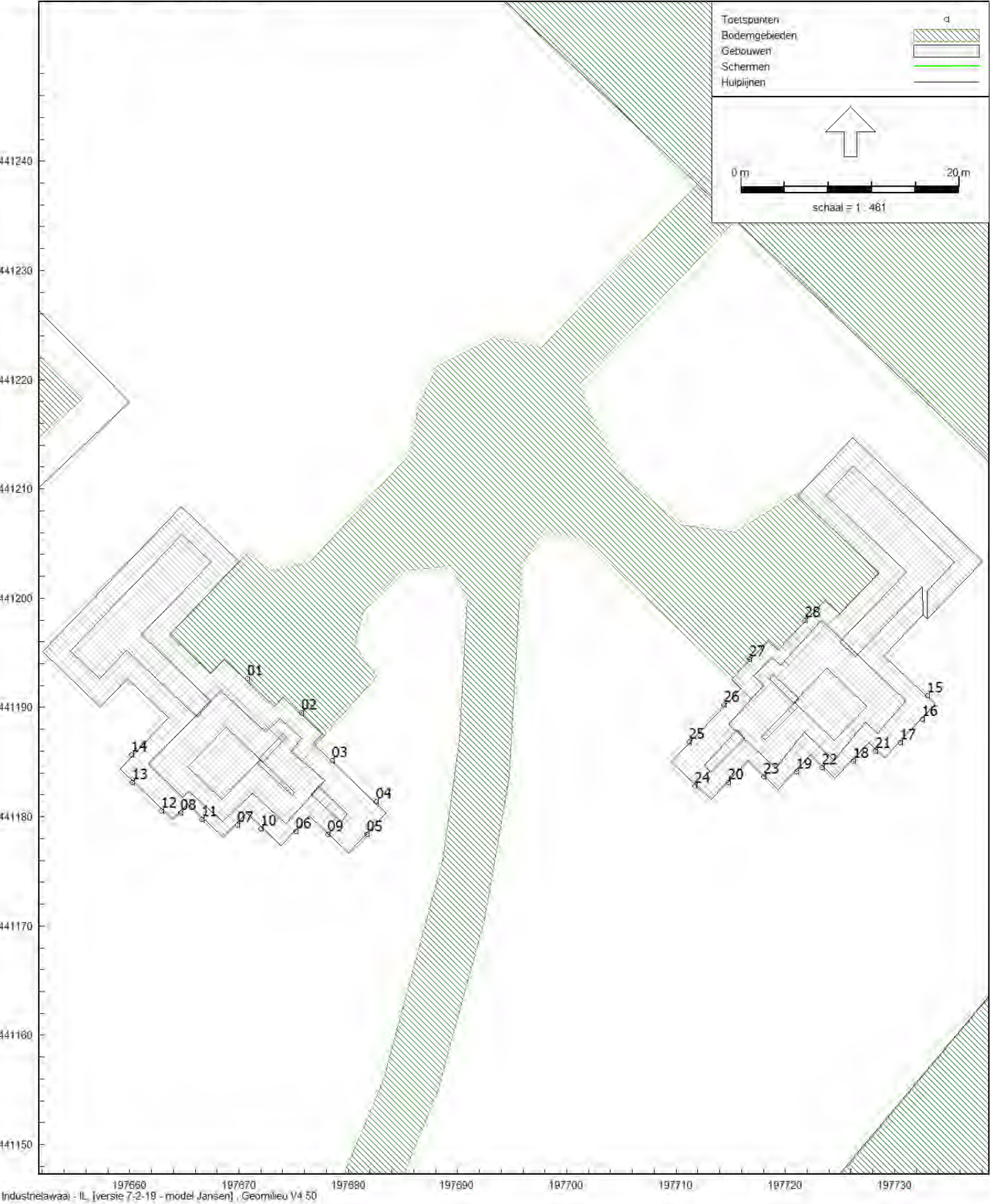
figuur 3

Model: model Jansen
Groep: (hoofdgroep)

Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Omschr.	ISO_H	ISO_M	Hdef.	Aantal(D)	Aantal(A)	Aantal(N)	Cb(D)	Cb(A)	Cb(N)	Gem.snelheid	Lw 31	Lw 63	Lw 125	Lw 250	Lw 500	Lw 1k	Lw 2k
001	Tractoren	1,00	0,00	Relatief	20	--	--	25,29	--	--	5	--	69,00	85,00	88,90	94,00	98,00	99,00
002	Kooi-aap (gemiddeld)	1,00	0,00	Relatief	10	--	--	28,34	--	--	5	59,20	84,60	84,80	89,70	95,10	99,70	97,30
003	Bestelwagens	0,75	0,00	Relatief	10	--	--	28,13	--	--	5	--	69,40	77,10	81,40	84,20	86,80	86,20
004	Bestelwagens	0,75	0,00	Relatief	4	--	--	31,80	--	--	5	--	69,40	77,10	81,40	84,20	86,80	86,20
005	Personenauto's	0,75	0,00	Relatief	20	--	--	24,96	--	--	5	--	66,40	74,10	78,40	81,20	83,80	83,20

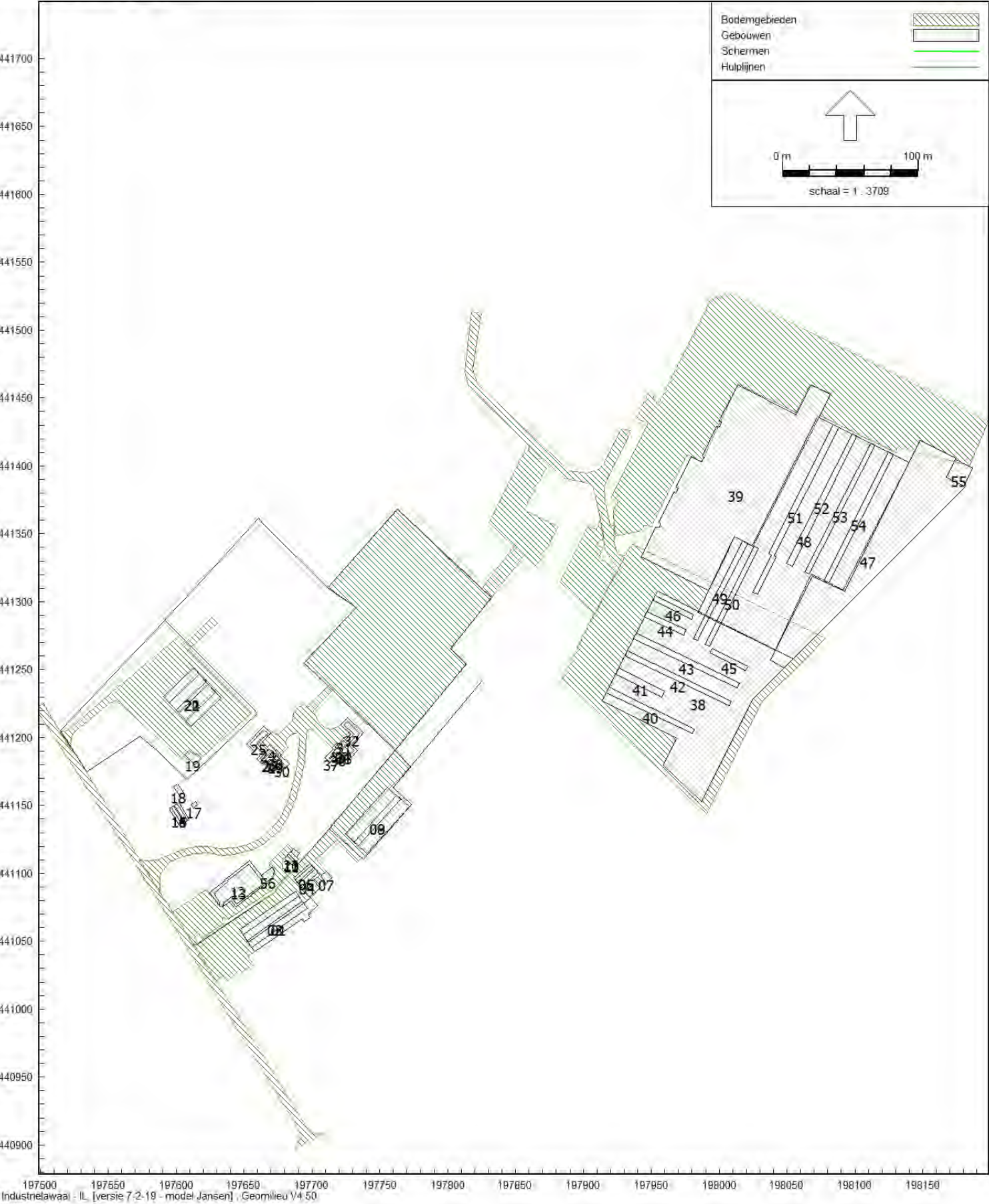
Model: Groep:	model Jansen (hoofdgroep) Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL						
Naam	Lw 4k	Lw 8k	Lw Totaal	Lwr Totaal	Lengte	Aant.puntb	
001	93,00	--	102,98	102,98	62,14	7	
002	91,50	82,90	103,24	103,24	61,60	7	
003	82,10	77,80	91,98	91,98	73,76	8	
004	82,10	77,80	91,98	91,98	158,53	16	
005	79,10	74,80	88,98	88,98	76,59	8	

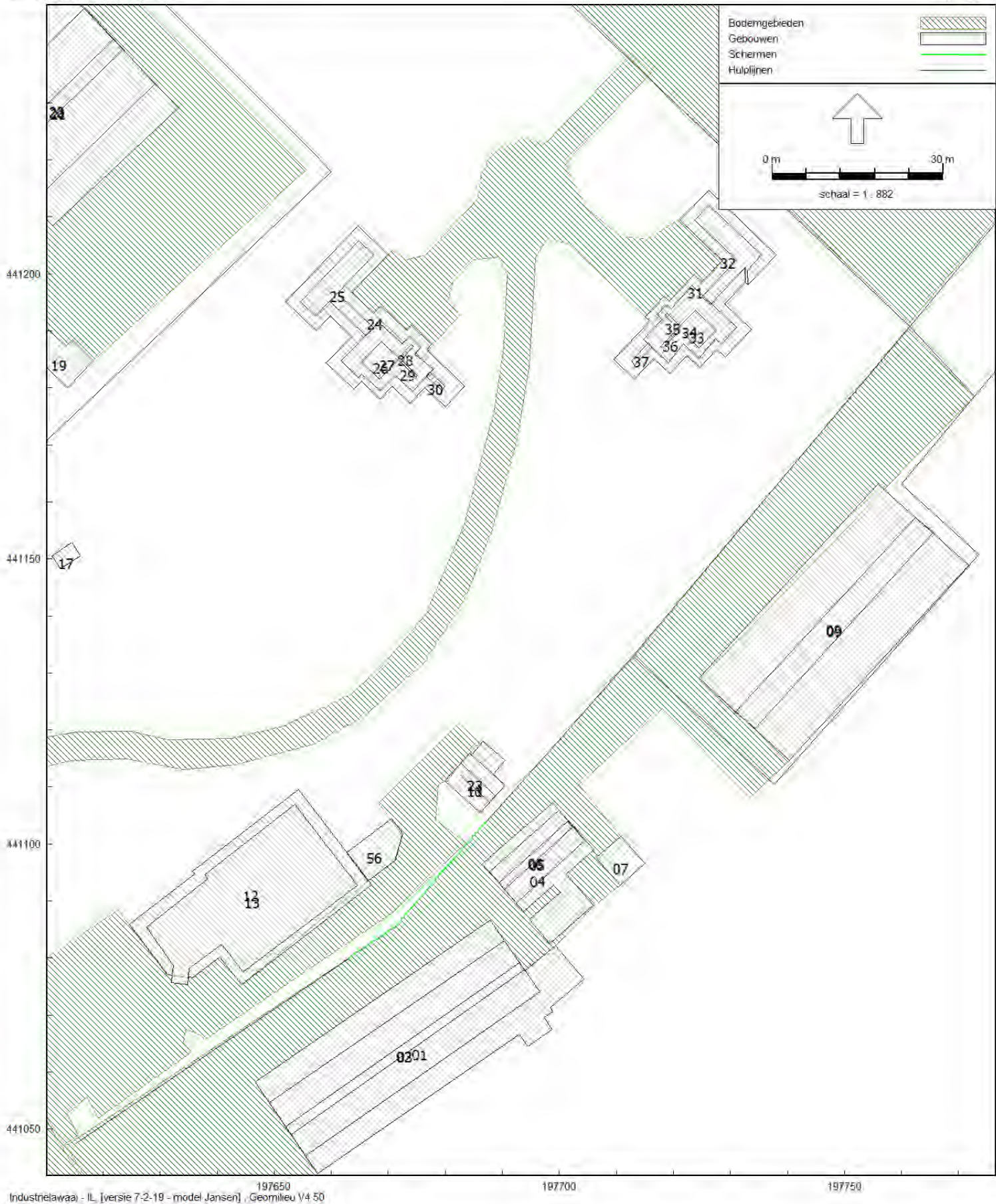
figuur 4

Model: model Jansen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Toetspunten, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Omschr.	Maaiveld	Hdef.	Hoogte A	Hoogte B	Hoogte C	Hoogte D	Hoogte E	Gevel
01	Noordgevel woning A	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
02	Noordgevel woning A	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
03	Noordgevel woning A	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
04	Noordgevel woning A	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
05	Oostgevel woning A	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
06	Oostgevel woning A	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
07	Oostgevel woning A	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
08	Oostgevel woning A	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
09	Zuidgevel woning A	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
10	Zuidgevel woning A	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
11	Zuidgevel woning A	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
12	Zuidgevel woning A	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
13	Zuidgevel woning A	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
14	Westgevel woning A	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
15	Noordgevel woning B	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
16	Oostgevel woning B	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
17	Oostgevel woning B	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
18	Oostgevel woning B	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
19	Oostgevel woning B	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
20	Oostgevel woning B	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
21	Zuidgevel woning B	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
22	Zuidgevel woning B	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
23	Zuidgevel woning B	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
24	Zuidgevel woning B	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
25	Westgevel woning B	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
26	Westgevel woning B	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
27	Westgevel woning B	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja
28	Westgevel woning B	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	Ja

figuur 5

figuur 5a

Model: model Jansen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Omschr.	Hoogte	Hdef.	Refl. 1k
01	Jansen	3,50	Relatief	0,80
02	Jansen	5,50	Relatief	0,80
03	Jansen	7,00	Relatief	0,80
04	Jansen, woning	2,50	Relatief	0,80
05	Jansen, woning	5,50	Relatief	0,80
06	Jansen, woning	7,50	Relatief	0,80
07	Jansen, woning, bijgebouw	3,00	Relatief	0,80
08	Jansen, opslaghal	3,00	Relatief	0,80
09	Jansen, opslaghal	6,00	Relatief	0,80
10	Bedrijfswoning Mans	5,00	Relatief	0,80
11	Bedrijfswoning Mans	7,50	Relatief	0,80
12	Mans	3,50	Relatief	0,80
13	Mans	7,00	Relatief	0,80
14	Woning	2,50	Relatief	0,80
15	Woning	5,50	Relatief	0,80
16	Woning	7,50	Relatief	0,80
17	Woning, bijgebouw	2,50	Relatief	0,80
18	Woning, bijgebouw	2,50	Relatief	0,80
19	Raben Houtbewerking, opslag	2,50	Relatief	0,80
20	Raben Houtbewerking	3,50	Relatief	0,80
21	Raben Houtbewerking	5,50	Relatief	0,80
22	Raben Houtbewerking	6,50	Relatief	0,80
23	Bedrijfswoning Mans	2,50	Relatief	0,80
24	Woning A	2,50	Relatief	0,80
25	Woning A, bijgebouw	6,00	Relatief	0,80
26	Woning A	9,80	Relatief	0,80
28	Woning A	9,80	Relatief	0,80
29	Woning A	9,80	Relatief	0,80
30	Woning A	6,00	Relatief	0,80
31	Woning B	2,50	Relatief	0,80
32	Woning B	6,00	Relatief	0,80
33	Woning B	9,80	Relatief	0,80
35	Woning B	9,80	Relatief	0,80
36	Woning B	9,80	Relatief	0,80
37	Woning B	6,00	Relatief	0,80
27	Woning A	6,00	Relatief	0,80
34	Woning B	6,00	Relatief	0,80
38	Intratuin	5,00	Relatief	0,80
39	Intratuin, Gamma	9,00	Relatief	0,80
40	Intratuin	7,50	Relatief	0,80
41	Intratuin	7,50	Relatief	0,80
42	Intratuin	7,50	Relatief	0,80
43	Intratuin	7,50	Relatief	0,80
44	Intratuin	7,50	Relatief	0,80
45	Intratuin	7,50	Relatief	0,80
46	Intratuin	7,50	Relatief	0,80
47	Intratuin	9,00	Relatief	0,80

Model: model Jansen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Omschr.	Hoogte	Hdef.	Refl. 1k
48	Intratuin	5,00	Relatief	0,80
49	Intratuin	7,50	Relatief	0,80
50	Intratuin	7,50	Relatief	0,80
51	Intratuin	7,50	Relatief	0,80
52	Intratuin	7,50	Relatief	0,80
53	Intratuin	7,50	Relatief	0,80
54	Intratuin	7,50	Relatief	0,80
55	Intratuin	10,00	Relatief	0,80
56	garage	3,00	Relatief	0,80

Industrielawaai - IL [versie 7-2-19 - model Jansen] , Geomilieu V4.50

figuur 6

Model: model Jansen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Bodemgebieden, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Omschr.	Bf
01	Jansen	0,00
02	Mans	0,00
03	Raben Houtbewerking	0,00
04	Engsestraat	0,00
05	toegangsweg nieuwe woningen	0,00
06	parkeerterrein, nieuw	0,50
07	parkeerterrein toegangsweg, nieuw	0,50
08	parkeerterrein	0,50
09	parkeerterrein	0,50
10	weg	0,50
11	terrein	0,00
12	terrein	0,00

figuur 7

Model: model Jansen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Schermen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Omschr.	ISO_H	Cp	Refl.L 1k	Refl.R 1k
01	Muur	1,50	0 dB	0,80	0,80

Model: Groep:	model Jansen Lamax (hoofdgroep) Lijst van Puntbronnen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL	Naam	Omschr.	Hoogte	Maaiveld	Cb(D)	Cb(A)	Cb(N)	Lw 31	Lw 63	Lw 125	Lw 250	Lw 500	Lw 1k	Lw 2k	Lw 4k	Lw 8k	Lw Totaal	Lwr Totaal	GeenRef.
006	Heftruck Nissan	1,00	0,00	21,60	--	--	--	74,30	88,00	87,70	92,60	99,70	100,20	100,20	98,10	92,80	84,20	104,98	114,98	Nee
007	Heftruck Nissan	1,00	0,00	21,60	--	--	--	74,30	88,00	87,70	92,60	99,70	100,20	100,20	98,10	92,80	84,20	104,98	114,98	Nee
008	Heftruck Nissan	1,00	0,00	21,60	--	--	--	74,30	88,00	87,70	92,60	99,70	100,20	100,20	98,10	92,80	84,20	104,98	114,98	Nee
09	open deur	2,30	0,00	1,76	--	--	--	--	40,20	52,60	60,80	71,30	77,00	77,00	74,50	72,50	--	80,45	90,45	Ja
10	open deur	2,30	0,00	1,76	--	--	--	--	40,20	52,60	60,80	71,30	77,00	77,00	74,50	72,50	--	80,45	90,45	Ja
11	open deur	2,30	0,00	1,76	--	--	--	--	40,20	52,60	60,80	71,30	77,00	77,00	74,50	72,50	--	80,45	90,45	Ja
12	ramen	1,50	0,00	1,76	--	--	--	--	0,00	26,90	31,10	38,60	40,30	40,30	35,80	0,00	--	43,72	53,72	Ja
13	ramen	1,50	0,00	1,76	--	--	--	--	0,00	26,90	31,10	38,60	40,30	40,30	35,80	0,00	--	43,72	53,72	Ja
14	ramen	1,50	0,00	1,76	--	--	--	--	0,00	26,90	31,10	38,60	40,30	40,30	35,80	0,00	--	43,72	53,72	Ja
15	ramen	1,50	0,00	1,76	--	--	--	--	0,00	26,90	31,10	38,60	40,30	40,30	35,80	0,00	--	43,72	53,72	Ja
16	ramen	1,50	0,00	1,76	--	--	--	--	0,00	26,90	31,10	38,60	40,30	40,30	35,80	0,00	--	43,72	53,72	Ja
20	kleine deur	1,70	0,00	1,76	--	--	--	--	--	20,30	24,50	35,00	37,70	37,70	29,20	--	--	40,12	50,12	Ja
21	lichtstraat	7,30	0,00	1,76	--	--	--	--	--	46,20	50,60	60,40	56,80	56,80	46,90	46,00	--	62,60	72,60	Nee
22	lichtstraat	7,30	0,00	1,76	--	--	--	--	--	46,20	50,60	60,40	56,80	56,80	46,90	46,00	--	62,60	72,60	Nee
23	dak	5,70	0,00	1,76	--	--	--	--	53,80	60,20	63,40	65,90	67,60	67,60	59,10	57,10	--	71,60	81,60	Nee
24	dak	5,70	0,00	1,76	--	--	--	--	53,80	60,20	63,40	65,90	67,60	67,60	59,10	57,10	--	71,60	81,60	Nee
25	dak	5,70	0,00	1,76	--	--	--	--	53,80	60,20	63,40	65,90	67,60	67,60	59,10	57,10	--	71,60	81,60	Nee
26	dak	5,70	0,00	1,76	--	--	--	--	53,80	60,20	63,40	65,90	67,60	67,60	59,10	57,10	--	71,60	81,60	Nee

Model: model Jansen Lamax
Groep: (hoofdgroep)

Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Omschr.	ISO_H	ISO_M	Hdef.	Aantal(D)	Aantal(A)	Aantal(N)	Cb(D)	Cb(A)	Cb(N)	Gem.snelheid	Lw 31	Lw 63	Lw 125	Lw 250	Lw 500	Lw 1k	Lw 2k
001	Tractoren	1,00	0,00	Relatief	20	--	--	25,29	--	--	5	--	69,00	85,00	88,90	94,00	98,00	99,00
002	Kooi-aap (gemiddeld)	1,00	0,00	Relatief	10	--	--	28,34	--	--	5	59,20	84,60	84,80	89,70	95,10	99,70	97,30
003	Bestelwagens	0,75	0,00	Relatief	10	--	--	28,13	--	--	5	--	69,40	77,10	81,40	84,20	86,80	86,20
004	Bestelwagens	0,75	0,00	Relatief	4	--	--	31,80	--	--	5	--	69,40	77,10	81,40	84,20	86,80	86,20
005	Personenauto's	0,75	0,00	Relatief	20	--	--	24,96	--	--	5	--	66,40	74,10	78,40	81,20	83,80	83,20

Model: Groep:	model Jansen Lamax (hoofdgroep) Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL					
Naam	Lw 4k	Lw 8k	Lw Totaal	Lwr Totaal	Lengte	Aant.puntbr
001	93,00	--	102,98	105,98	62,14	7
002	91,50	82,90	103,24	108,24	61,60	7
003	82,10	77,80	91,98	94,98	73,76	8
004	82,10	77,80	91,98	94,98	158,53	16
005	79,10	74,80	88,98	91,98	76,59	8

Bijlage 3 Rekenresultaten Jansen

Rapport: Resultatentabel
Model: model Jansen
L_{Aeq} totaalresultaten voor toetspunten
Groep: (hoofdgroep)
Groepsreductie: Nee

Naam						
Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal
01_A	Noordgevel woning A	1,50	22,7	--	--	22,7
02_A	Noordgevel woning A	1,50	24,4	--	--	24,4
03_A	Noordgevel woning A	1,50	27,2	--	--	27,2
04_A	Noordgevel woning A	1,50	27,4	--	--	27,4
05_A	Oostgevel woning A	1,50	36,3	--	--	36,3
06_A	Oostgevel woning A	1,50	36,5	--	--	36,5
07_A	Oostgevel woning A	1,50	35,8	--	--	35,8
08_A	Oostgevel woning A	1,50	35,0	--	--	35,0
09_A	Zuidgevel woning A	1,50	37,4	--	--	37,4
10_A	Zuidgevel woning A	1,50	36,0	--	--	36,0
11_A	Zuidgevel woning A	1,50	32,4	--	--	32,4
12_A	Zuidgevel woning A	1,50	34,1	--	--	34,1
13_A	Zuidgevel woning A	1,50	31,5	--	--	31,5
14_A	Westgevel woning A	1,50	24,8	--	--	24,8
15_A	Noordgevel woning B	1,50	25,6	--	--	25,6
16_A	Oostgevel woning B	1,50	37,6	--	--	37,6
17_A	Oostgevel woning B	1,50	38,0	--	--	38,0
18_A	Oostgevel woning B	1,50	39,2	--	--	39,2
19_A	Oostgevel woning B	1,50	39,3	--	--	39,3
20_A	Oostgevel woning B	1,50	39,3	--	--	39,3
21_A	Zuidgevel woning B	1,50	39,1	--	--	39,1
22_A	Zuidgevel woning B	1,50	39,3	--	--	39,3
23_A	Zuidgevel woning B	1,50	39,1	--	--	39,1
24_A	Zuidgevel woning B	1,50	37,8	--	--	37,8
25_A	Westgevel woning B	1,50	27,1	--	--	27,1
26_A	Westgevel woning B	1,50	25,2	--	--	25,2
27_A	Westgevel woning B	1,50	22,8	--	--	22,8
28_A	Westgevel woning B	1,50	21,7	--	--	21,7

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
 Model: model Jansen
 LAeq bij Bron voor toetspunt: 09_A - Zuidgevel woning A
 Groep: (hoofdgroep)
 Groepsreductie: Nee

Naam						
Bron	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal
09_A	Zuidgevel woning A	1,50	37,4	--	--	37,4
008	Heftruck Nissan	1,00	35,4	--	--	35,4
007	Heftruck Nissan	1,00	29,0	--	--	29,0
09	open deur	2,30	27,1	--	--	27,1
10	open deur	2,30	26,4	--	--	26,4
001	Tractoren	1,00	20,3	--	--	20,3
002	Kooi-aap (gemiddeld)	1,00	19,0	--	--	19,0
004	Bestelwagens	0,75	18,2	--	--	18,2
006	Heftruck Nissan	1,00	13,0	--	--	13,0
005	Personenauto's	0,75	12,5	--	--	12,5
003	Bestelwagens	0,75	11,8	--	--	11,8
11	open deur	2,30	11,8	--	--	11,8
22	lichtstraat	7,30	8,1	--	--	8,1
21	lichtstraat	7,30	5,5	--	--	5,5
24	dak	5,70	2,9	--	--	2,9
23	dak	5,70	1,2	--	--	1,2
26	dak	5,70	-8,7	--	--	-8,7
25	dak	5,70	-10,3	--	--	-10,3
12	ramen	1,50	-11,3	--	--	-11,3
13	ramen	1,50	-13,2	--	--	-13,2
14	ramen	1,50	-19,1	--	--	-19,1
20	kleine deur	1,70	-20,4	--	--	-20,4
15	ramen	1,50	-22,7	--	--	-22,7
16	ramen	1,50	-28,7	--	--	-28,7

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
 Model: model Jansen
 LAeq bij Bron voor toetspunt: 19_A - Oostgevel woning B
 Groep: (hoofdgroep)
 Groepsreductie: Nee

Naam						
Bron	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal
19_A	Oostgevel woning B	1,50	39,3	--	--	39,3
008	Heftruck Nissan	1,00	38,5	--	--	38,5
001	Tractoren	1,00	25,8	--	--	25,8
09	open deur	2,30	25,1	--	--	25,1
007	Heftruck Nissan	1,00	24,6	--	--	24,6
002	Kooi-aap (gemiddeld)	1,00	23,2	--	--	23,2
004	Bestelwagens	0,75	22,4	--	--	22,4
11	open deur	2,30	18,8	--	--	18,8
10	open deur	2,30	17,3	--	--	17,3
006	Heftruck Nissan	1,00	14,8	--	--	14,8
003	Bestelwagens	0,75	13,2	--	--	13,2
005	Personenauto's	0,75	12,8	--	--	12,8
22	lichtstraat	7,30	5,7	--	--	5,7
21	lichtstraat	7,30	2,2	--	--	2,2
24	dak	5,70	1,8	--	--	1,8
23	dak	5,70	-2,3	--	--	-2,3
26	dak	5,70	-9,5	--	--	-9,5
25	dak	5,70	-12,2	--	--	-12,2
12	ramen	1,50	-14,3	--	--	-14,3
16	ramen	1,50	-14,6	--	--	-14,6
15	ramen	1,50	-18,3	--	--	-18,3
13	ramen	1,50	-20,0	--	--	-20,0
14	ramen	1,50	-21,0	--	--	-21,0
20	kleine deur	1,70	-24,9	--	--	-24,9

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: model Jansen Lamax
Lamax totaalresultaten voor toetspunten
Groep: (hoofdgroep)

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht
01_A	Noordgevel woning A	1,50	52,4	--	--
02_A	Noordgevel woning A	1,50	54,1	--	--
03_A	Noordgevel woning A	1,50	57,0	--	--
04_A	Noordgevel woning A	1,50	56,5	--	--
05_A	Oostgevel woning A	1,50	66,1	--	--
06_A	Oostgevel woning A	1,50	65,3	--	--
07_A	Oostgevel woning A	1,50	64,6	--	--
08_A	Oostgevel woning A	1,50	63,9	--	--
09_A	Zuidgevel woning A	1,50	67,0	--	--
10_A	Zuidgevel woning A	1,50	65,1	--	--
11_A	Zuidgevel woning A	1,50	57,6	--	--
12_A	Zuidgevel woning A	1,50	63,7	--	--
13_A	Zuidgevel woning A	1,50	59,3	--	--
14_A	Westgevel woning A	1,50	54,0	--	--
15_A	Noordgevel woning B	1,50	56,1	--	--
16_A	Oostgevel woning B	1,50	68,2	--	--
17_A	Oostgevel woning B	1,50	68,6	--	--
18_A	Oostgevel woning B	1,50	69,9	--	--
19_A	Oostgevel woning B	1,50	70,1	--	--
20_A	Oostgevel woning B	1,50	70,0	--	--
21_A	Zuidgevel woning B	1,50	69,9	--	--
22_A	Zuidgevel woning B	1,50	70,1	--	--
23_A	Zuidgevel woning B	1,50	70,0	--	--
24_A	Zuidgevel woning B	1,50	68,7	--	--
25_A	Westgevel woning B	1,50	57,9	--	--
26_A	Westgevel woning B	1,50	56,1	--	--
27_A	Westgevel woning B	1,50	53,0	--	--
28_A	Westgevel woning B	1,50	51,2	--	--

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
 Model: model Jansen Lamax
 LAmax bij Bron voor toetspunt: 09_A - Zuidgevel woning A
 Groep: (hoofdgroep)

Naam					
Bron	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht
09_A	Zuidgevel woning A	1,50	67,0	--	--
008	Heftruck Nissan	1,00	67,0	--	--
007	Heftruck Nissan	1,00	60,6	--	--
002	Kooi-aap (gemiddeld)	1,00	48,9	--	--
004	Bestelwagens	0,75	45,8	--	--
001	Tractoren	1,00	45,7	--	--
006	Heftruck Nissan	1,00	44,6	--	--
003	Bestelwagens	0,75	39,8	--	--
09	open deur	2,30	38,8	--	--
10	open deur	2,30	38,1	--	--
005	Personenauto's	0,75	37,2	--	--
24	dak	5,70	27,7	--	--
23	dak	5,70	25,9	--	--
11	open deur	2,30	23,6	--	--
22	lichtstraat	7,30	19,8	--	--
21	lichtstraat	7,30	17,3	--	--
26	dak	5,70	16,1	--	--
25	dak	5,70	14,5	--	--
12	ramen	1,50	0,5	--	--
13	ramen	1,50	-1,4	--	--
14	ramen	1,50	-7,4	--	--
20	kleine deur	1,70	-8,6	--	--
15	ramen	1,50	-11,0	--	--
16	ramen	1,50	-16,9	--	--
LAmax	(hoofdgroep)		67,0	--	--

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
 Model: model Jansen Lamax
 LAmax bij Bron voor toetspunt: 22_A - Zuidgevel woning B
 Groep: (hoofdgroep)

Naam					
Bron	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht
22_A	Zuidgevel woning B	1,50	70,1	--	--
008	Heftruck Nissan	1,00	70,1	--	--
007	Heftruck Nissan	1,00	58,0	--	--
004	Bestelwagens	0,75	52,5	--	--
002	Kooi-aap (gemiddeld)	1,00	48,3	--	--
006	Heftruck Nissan	1,00	46,8	--	--
001	Tractoren	1,00	45,5	--	--
09	open deur	2,30	36,8	--	--
003	Bestelwagens	0,75	35,5	--	--
005	Personenauto's	0,75	34,2	--	--
10	open deur	2,30	27,3	--	--
11	open deur	2,30	26,8	--	--
24	dak	5,70	25,5	--	--
23	dak	5,70	21,7	--	--
22	lichtstraat	7,30	16,8	--	--
26	dak	5,70	14,6	--	--
21	lichtstraat	7,30	11,5	--	--
25	dak	5,70	10,7	--	--
12	ramen	1,50	-2,5	--	--
16	ramen	1,50	-5,2	--	--
15	ramen	1,50	-10,1	--	--
13	ramen	1,50	-10,3	--	--
14	ramen	1,50	-12,3	--	--
20	kleine deur	1,70	-15,4	--	--
LAmax	(hoofdgroep)		70,1	--	--

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Bijlage 4 Invoergegevens Sandra Mans

Pand: **Sandra Mans**
Adres: **Engsestraat 20a Duiven**
Projectnummer: **19.010**
Datum:

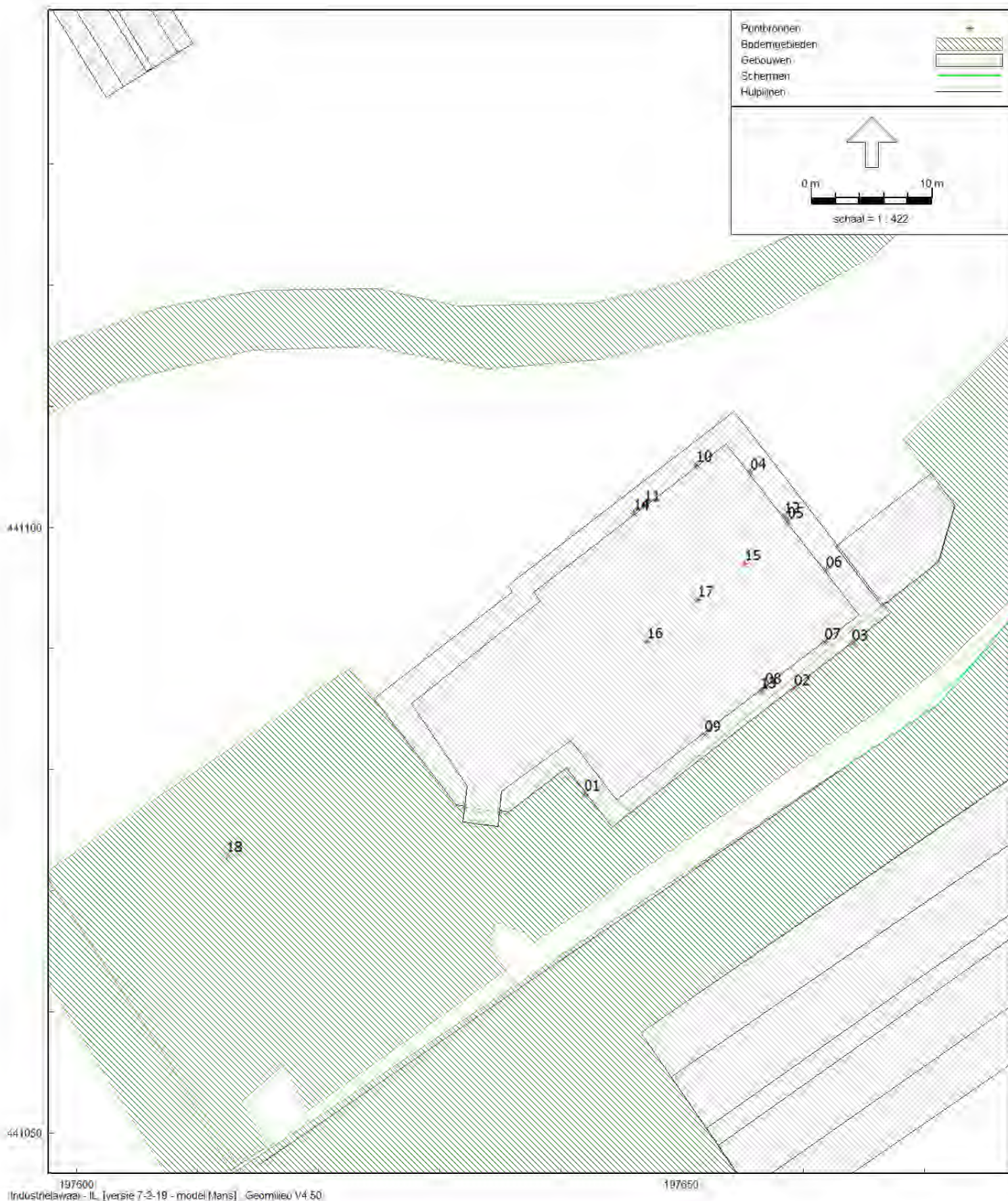
Berekening emissierelevante bronsterkte
Handleiding meten en rekenen industrielaawaai
methode II.7
versie: 2010

$Lwr = Lp + 10 \log S - Cd + DI - Ri$

Cd: **4 dB** Spectrum = **1** werkplaats
48,6 37,2 26,4 15,8 11,1 4,4 2,8

alle DI= 3

Nr	Gevel	Opp. [m2]	Omschrijving bouwdeel	Lp [dB(A)]	DI [dB]	Ra [dB(A)]	Lwr [dB(A)]	Lwr in octaafbanden [dB(A)]						
								63	125	250	500	1000	2000	4000
			Werkplaats (tafel-, cirkel-, invalzaag)											
01-03	roldeur 3x	6	Deur Crawford aluminium	80	3	17,8	69,0	32,2	39,6	50,4	59,0	60,7	67,4	56,0
04-11	lichtstraat schuin dak 8x	2,5	Dubbelwandig Acrylaat 3-15,5-4mm	80	3	28,3	54,6	0,0	34,1	41,1	51,0	46,4	45,7	48,4
12	schuin dak noord	55,5	DH3, geïsoleerd pannendak (pur/ps)	80	3	39,6	56,8	0,0	43,3	49,1	52,7	48,4	51,1	0,0
13	schuin dak oost	64,5	DH3, geïsoleerd pannendak (pur/ps)	80	3	39,6	57,5	0,0	43,9	49,7	53,3	49,0	51,7	0,0
14	schuin dak west	55	DH3, geïsoleerd pannendak (pur/ps)	80	3	39,6	56,8	0,0	43,2	49,0	52,6	48,3	51,0	0,0
15-16	Plat dak	400	Staalplaat 0,7 mm geprof. + isoschuim -	80	2	36,8	67,2	45,4	50,8	56,6	59,2	59,9	60,6	62,2
17	lichtstraat plat dak	20	Dubbelwandig Acrylaat 3-15,5-4mm	80	2	28,3	62,7	0,0	42,1	49,1	59,0	54,4	53,7	56,4

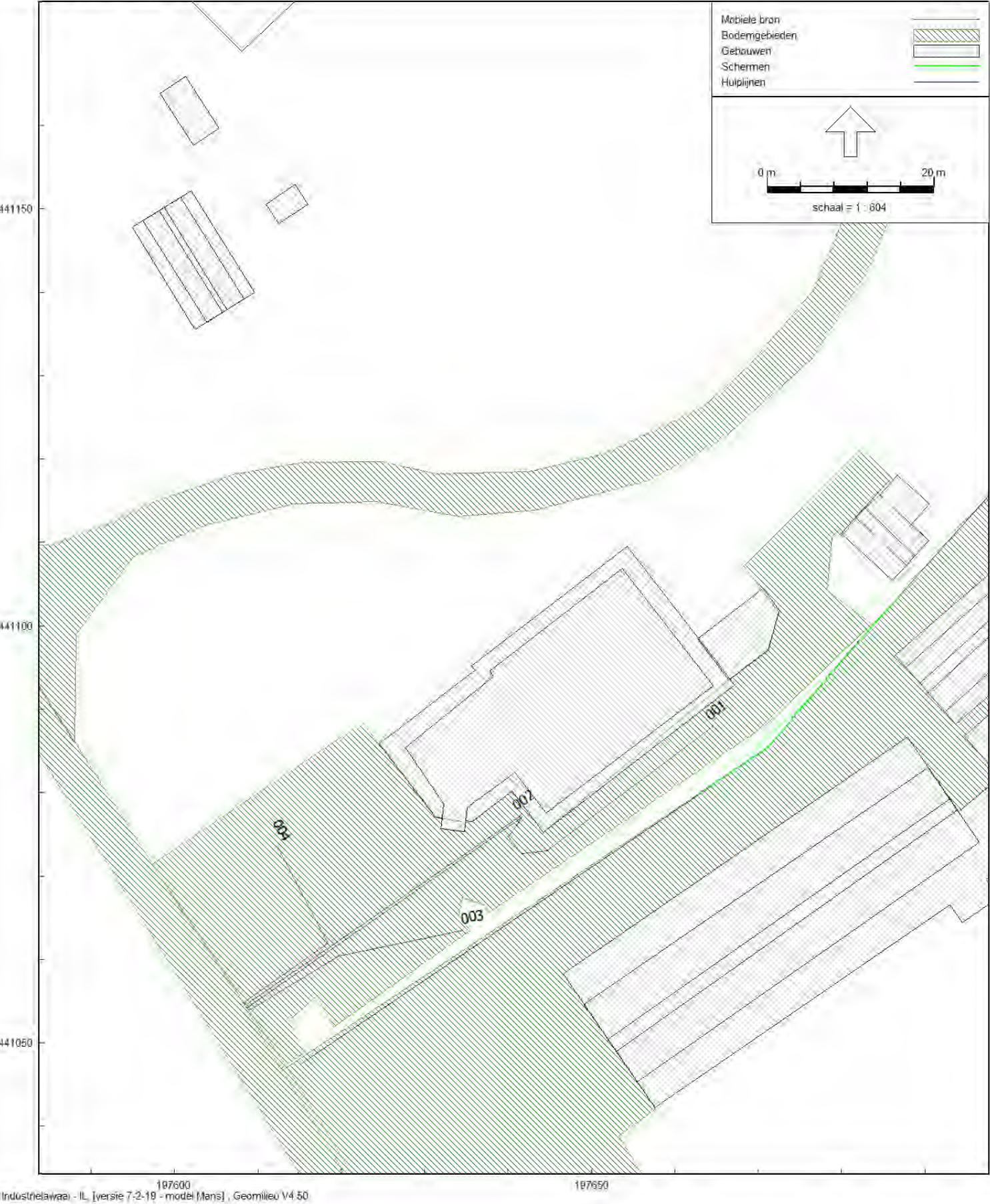
figuur 8

Plan Engestraat 22 te Duiven
Invoergegevens, bronnen

19.010
Bijlage 4

Model: model Mans
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Puntbronnen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Onschr.	Hoogte	Maaiveld	Cb(D)	Cb(A)	Cb(N)	Lw 31	Lw 63	Lw 125	Lw 250	Lw 500	Lw 1k	Lw 2k	Lw 4k	Lw 8k	Lw Totaal	Lwr Totaal	GeenRef.
01	Roldeur, zuidgevel	2,00	0,00	1,76	--	--	--	32,20	39,60	50,40	59,00	60,70	67,40	56,00	--	69,02	69,02	Ja
02	Roldeur, oostgevel	2,00	0,00	1,76	--	--	--	32,20	39,60	50,40	59,00	60,70	67,40	56,00	--	69,02	69,02	Ja
03	Roldeur, oostgevel	2,00	0,00	1,76	--	--	--	32,20	39,60	50,40	59,00	60,70	67,40	56,00	--	69,02	69,02	Ja
04	Lichtstraat schuin dak, noordgevel	5,00	0,00	1,76	--	--	--	0,00	34,10	41,10	51,00	46,40	45,70	48,40	--	54,64	54,64	Ja
05	Lichtstraat schuin dak, noordgevel	5,00	0,00	1,76	--	--	--	0,00	34,10	41,10	51,00	46,40	45,70	48,40	--	54,64	54,64	Ja
06	Lichtstraat schuin dak, noordgevel	5,00	0,00	1,76	--	--	--	0,00	34,10	41,10	51,00	46,40	45,70	48,40	--	54,64	54,64	Ja
07	Lichtstraat schuin dak, oostgevel	5,00	0,00	1,76	--	--	--	0,00	34,10	41,10	51,00	46,40	45,70	48,40	--	54,64	54,64	Ja
08	Lichtstraat schuin dak, oostgevel	5,00	0,00	1,76	--	--	--	0,00	34,10	41,10	51,00	46,40	45,70	48,40	--	54,64	54,64	Ja
09	Lichtstraat schuin dak, oostgevel	5,00	0,00	1,76	--	--	--	0,00	34,10	41,10	51,00	46,40	45,70	48,40	--	54,64	54,64	Ja
10	Lichtstraat schuin dak, westgevel	5,00	0,00	1,76	--	--	--	0,00	34,10	41,10	51,00	46,40	45,70	48,40	--	54,64	54,64	Ja
11	Lichtstraat schuin dak, westgevel	5,00	0,00	1,76	--	--	--	0,00	34,10	41,10	51,00	46,40	45,70	48,40	--	54,64	54,64	Ja
12	Schuin dak, noordgevel	5,50	0,00	1,76	--	--	--	0,00	43,30	49,10	52,70	48,40	51,10	0,00	--	56,87	56,87	Ja
13	Schuin dak, oostgevel	5,50	0,00	1,76	--	--	--	0,00	43,90	49,70	53,30	49,00	51,70	0,00	--	57,47	57,47	Ja
14	Schuin dak, westgevel	5,50	0,00	1,76	--	--	--	0,00	43,20	49,00	52,60	48,30	51,00	0,00	--	56,77	56,77	Ja
15	Plat dak (1/2 deel)	7,10	0,00	1,76	--	--	--	42,40	47,80	53,60	56,20	56,90	57,60	59,20	--	64,18	64,18	Nee
16	Plat dak (1/2 deel)	7,10	0,00	1,76	--	--	--	42,40	47,80	53,60	56,20	56,90	57,60	59,20	--	64,18	64,18	Nee
17	Lichtstraat plat dak	7,50	0,00	1,76	--	--	--	0,00	42,10	49,10	59,00	54,40	53,70	56,40	--	62,64	62,64	Nee
18	neerzetten en optrekken container	1,50	0,00	21,60	--	--	51,40	74,10	83,40	84,80	93,20	99,40	98,80	89,80	81,80	103,02	103,02	Nee

figuur 9

Model: model Mans
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Omschr.	ISO_H	ISO_M	Hdef.	Aantal(D)	Aantal(A)	Aantal(N)	Cb(D)	Cb(A)	Cb(N)	Gem.snelheid	Lw 31	Lw 63	Lw 125	Lw 250	Lw 500	Lw 1k	Lw 2k
001	Kooi-aap	1,00	0,00	Relatief	10	--	--	28,16	--	--	5	59,20	84,60	84,80	89,70	95,10	99,70	97,30
002	Bestelwagens	0,75	0,00	Relatief	10	--	--	28,75	--	--	5	--	69,40	77,10	81,40	84,20	86,80	86,20
003	Personenauto's	0,75	0,00	Relatief	10	--	--	28,12	--	--	5	--	66,40	74,10	78,40	81,20	83,80	83,20
004	vrachtwagen	1,00	0,00	Relatief	2	--	--	35,48	--	--	5	69,00	81,00	90,00	91,00	94,00	97,00	97,00

Model: Groep:	model Mans (hoofdgroep) Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL					
Naam	Lw 4k	Lw 8k	Lw Totaal	Lwr Totaal	Lengte	Aant,puntbr
001	91,50	82,90	103,24	103,24	73,34	8
002	82,10	77,80	91,98	91,98	40,03	5
003	79,10	74,80	88,98	88,98	27,72	3
004	89,00	81,00	102,00	102,00	25,48	3

Naam	Onschr.	Hoogte	Maaiveld	Cb(D)	Cb(A)	Cb(N)	Lw 31	Lw 63	Lw 125	Lw 250	Lw 500	Lw 1k	Lw 2k	Lw 4k	Lw 8k	Lw Totaal	Lwr Totaal	GeenRef.
01	Roldeur, zuidgevel	2,00	0,00	1,76	--	--	--	32,20	39,60	50,40	59,00	60,70	67,40	56,00	--	69,02	79,02	Ja
02	Roldeur, oostgevel	2,00	0,00	1,76	--	--	--	32,20	39,60	50,40	59,00	60,70	67,40	56,00	--	69,02	79,02	Ja
03	Roldeur, oostgevel	2,00	0,00	1,76	--	--	--	32,20	39,60	50,40	59,00	60,70	67,40	56,00	--	69,02	79,02	Ja
04	Lichtstraat schuin dak, noordgevel	5,00	0,00	1,76	--	--	--	0,00	34,10	41,10	51,00	46,40	45,70	48,40	--	54,64	64,64	Ja
05	Lichtstraat schuin dak, noordgevel	5,00	0,00	1,76	--	--	--	0,00	34,10	41,10	51,00	46,40	45,70	48,40	--	54,64	64,64	Ja
06	Lichtstraat schuin dak, noordgevel	5,00	0,00	1,76	--	--	--	0,00	34,10	41,10	51,00	46,40	45,70	48,40	--	54,64	64,64	Ja
07	Lichtstraat schuin dak, oostgevel	5,00	0,00	1,76	--	--	--	0,00	34,10	41,10	51,00	46,40	45,70	48,40	--	54,64	64,64	Ja
08	Lichtstraat schuin dak, oostgevel	5,00	0,00	1,76	--	--	--	0,00	34,10	41,10	51,00	46,40	45,70	48,40	--	54,64	64,64	Ja
09	Lichtstraat schuin dak, oostgevel	5,00	0,00	1,76	--	--	--	0,00	34,10	41,10	51,00	46,40	45,70	48,40	--	54,64	64,64	Ja
10	Lichtstraat schuin dak, westgevel	5,00	0,00	1,76	--	--	--	0,00	34,10	41,10	51,00	46,40	45,70	48,40	--	54,64	64,64	Ja
11	Lichtstraat schuin dak, westgevel	5,00	0,00	1,76	--	--	--	0,00	34,10	41,10	51,00	46,40	45,70	48,40	--	54,64	64,64	Ja
12	Schuin dak, noordgevel	5,50	<-->	1,76	--	--	--	0,00	43,30	49,10	52,70	48,40	51,10	0,00	--	56,87	66,87	Ja
13	Schuin dak, oostgevel	5,50	<-->	1,76	--	--	--	0,00	43,90	49,70	53,30	49,00	51,70	0,00	--	57,47	67,47	Ja
14	Schuin dak, westgevel	5,50	<-->	1,76	--	--	--	0,00	43,20	49,00	52,60	48,30	51,00	0,00	--	56,77	66,77	Ja
15	Plat dak (1/2 deel)	7,10	<-->	1,76	--	--	--	42,40	47,80	53,60	56,20	56,90	57,60	59,20	--	64,18	74,18	Nee
16	Plat dak (1/2 deel)	7,10	<-->	1,76	--	--	--	42,40	47,80	53,60	56,20	56,90	57,60	59,20	--	64,18	74,18	Nee
17	Lichtstraat plat dak	7,50	<-->	1,76	--	--	--	0,00	42,10	49,10	59,00	54,40	53,70	56,40	--	62,64	72,64	Nee
18	neerzetten en optrekken container	1,50	0,00	21,60	--	--	51,40	74,10	83,40	84,80	93,20	99,40	98,80	89,80	81,80	103,02	113,02	Nee

Model: Groep:		model Mans Lamax (hoofdgroep) Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL																
Naam	Omschr.	ISO_H	ISO_M	Hdef.	Aantal(D)	Aantal(A)	Aantal(N)	Cb(D)	Cb(A)	Cb(N)	Gem.snelheid	Lw 31	Lw 63	Lw 125	Lw 250	Lw 500	Lw 1k	Lw 2k
001	Kooi-aap	1,00	0,00	Relatief	10	--	--	28,16	--	--	5	59,20	84,60	84,80	89,70	95,10	99,70	97,30
002	Bestelwagens	0,75	0,00	Relatief	10	--	--	28,75	--	--	5	--	69,40	77,10	81,40	84,20	86,80	86,20
003	Personenauto's	0,75	0,00	Relatief	10	--	--	28,12	--	--	5	--	66,40	74,10	78,40	81,20	83,80	83,20
004	vrachtwagen	1,00	0,00	Relatief	2	--	--	35,48	--	--	5	69,00	81,00	90,00	91,00	94,00	97,00	97,00

Model: Groep:	model Mans Lamax (hoofdgroep) Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL					
Naam	Lw 4k	Lw 8k	Lw Totaal	Lwr Totaal	Lengte	Aant,puntbr
001	91,50	82,90	103,24	108,24	73,34	8
002	82,10	77,80	91,98	94,98	40,03	5
003	79,10	74,80	88,98	91,98	27,72	3
004	89,00	81,00	102,00	105,00	25,48	3

Bijlage 5 Rekenresultaten Sandra Mans

Rapport: Resultatentabel
Model: model Mans
L_{Aeq} totaalresultaten voor toetspunten
Groep: (hoofdgroep)
Groepsreductie: Nee

Naam							
Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	
01_A	Noordgevel woning A	1,50	12,9	--	--	12,9	
02_A	Noordgevel woning A	1,50	13,2	--	--	13,2	
03_A	Noordgevel woning A	1,50	14,4	--	--	14,4	
04_A	Noordgevel woning A	1,50	16,6	--	--	16,6	
05_A	Oostgevel woning A	1,50	27,3	--	--	27,3	
06_A	Oostgevel woning A	1,50	28,6	--	--	28,6	
07_A	Oostgevel woning A	1,50	28,6	--	--	28,6	
08_A	Oostgevel woning A	1,50	28,7	--	--	28,7	
09_A	Zuidgevel woning A	1,50	27,1	--	--	27,1	
10_A	Zuidgevel woning A	1,50	26,9	--	--	26,9	
11_A	Zuidgevel woning A	1,50	26,8	--	--	26,8	
12_A	Zuidgevel woning A	1,50	26,9	--	--	26,9	
13_A	Zuidgevel woning A	1,50	26,7	--	--	26,7	
14_A	Westgevel woning A	1,50	13,9	--	--	13,9	
15_A	Noordgevel woning B	1,50	13,4	--	--	13,4	
16_A	Oostgevel woning B	1,50	23,2	--	--	23,2	
17_A	Oostgevel woning B	1,50	23,8	--	--	23,8	
18_A	Oostgevel woning B	1,50	24,1	--	--	24,1	
19_A	Oostgevel woning B	1,50	25,0	--	--	25,0	
20_A	Oostgevel woning B	1,50	27,5	--	--	27,5	
21_A	Zuidgevel woning B	1,50	23,5	--	--	23,5	
22_A	Zuidgevel woning B	1,50	23,5	--	--	23,5	
23_A	Zuidgevel woning B	1,50	25,0	--	--	25,0	
24_A	Zuidgevel woning B	1,50	26,2	--	--	26,2	
25_A	Westgevel woning B	1,50	16,4	--	--	16,4	
26_A	Westgevel woning B	1,50	14,7	--	--	14,7	
27_A	Westgevel woning B	1,50	15,4	--	--	15,4	
28_A	Westgevel woning B	1,50	12,9	--	--	12,9	

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
 Model: model Mans
 LAeq bij Bron voor toetspunt: 08_A - Oostgevel woning A
 Groep: (hoofdgroep)
 Groepsreductie: Nee

Naam						
Bron	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal
08_A	Oostgevel woning A	1,50	28,7	--	--	28,7
18	neerzetten en optrekken container	1,50	26,7	--	--	26,7
001	Kooi-aap	1,00	22,0	--	--	22,0
004	vrachtwagen	1,00	14,6	--	--	14,6
03	Roldeur, oostgevel	2,00	11,1	--	--	11,1
02	Roldeur, oostgevel	2,00	10,7	--	--	10,7
15	Plat dak (1/2 deel)	7,10	10,2	--	--	10,2
17	Lichtstraat plat dak	7,50	10,1	--	--	10,1
002	Bestelwagens	0,75	9,1	--	--	9,1
16	Plat dak (1/2 deel)	7,10	8,2	--	--	8,2
12	Schuin dak, noordgevel	5,50	5,8	--	--	5,8
14	Schuin dak, westgevel	5,50	5,4	--	--	5,4
04	Lichtstraat schuin dak, noordgevel	5,00	3,9	--	--	3,9
10	Lichtstraat schuin dak, westgevel	5,00	3,9	--	--	3,9
05	Lichtstraat schuin dak, noordgevel	5,00	3,3	--	--	3,3
11	Lichtstraat schuin dak, westgevel	5,00	3,2	--	--	3,2
06	Lichtstraat schuin dak, noordgevel	5,00	2,7	--	--	2,7
003	Personenauto's	0,75	2,4	--	--	2,4
01	Roldeur, zuidgevel	2,00	-3,9	--	--	-3,9
07	Lichtstraat schuin dak, oostgevel	5,00	-7,2	--	--	-7,2
08	Lichtstraat schuin dak, oostgevel	5,00	-7,6	--	--	-7,6
09	Lichtstraat schuin dak, oostgevel	5,00	-7,9	--	--	-7,9
13	Schuin dak, oostgevel	5,50	-13,4	--	--	-13,4

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: model Mans
LAeq bij Bron voor toetspunt: 20_A - Oostgevel woning B
Groep: (hoofdgroep)
Groepsreductie: Nee

Naam						
Bron	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal
20_A	Oostgevel woning B	1,50	27,5	--	--	27,5
18	neerzetten en optrekken container	1,50	25,2	--	--	25,2
001	Kooi-aap	1,00	22,6	--	--	22,6
15	Plat dak (1/2 deel)	7,10	10,1	--	--	10,1
16	Plat dak (1/2 deel)	7,10	9,8	--	--	9,8
004	vrachtwagen	1,00	9,1	--	--	9,1
17	Lichtstraat plat dak	7,50	8,4	--	--	8,4
002	Bestelwagens	0,75	7,9	--	--	7,9
003	Personenauto's	0,75	5,4	--	--	5,4
12	Schuin dak, noordgevel	5,50	3,5	--	--	3,5
14	Schuin dak, westgevel	5,50	1,9	--	--	1,9
05	Lichtstraat schuin dak, noordgevel	5,00	0,6	--	--	0,6
06	Lichtstraat schuin dak, noordgevel	5,00	0,4	--	--	0,4
10	Lichtstraat schuin dak, westgevel	5,00	0,3	--	--	0,3
04	Lichtstraat schuin dak, noordgevel	5,00	0,3	--	--	0,3
03	Roldeur, oostgevel	2,00	0,0	--	--	0,0
11	Lichtstraat schuin dak, westgevel	5,00	-0,3	--	--	-0,3
02	Roldeur, oostgevel	2,00	-0,8	--	--	-0,8
01	Roldeur, zuidgevel	2,00	-5,6	--	--	-5,6
07	Lichtstraat schuin dak, oostgevel	5,00	-7,8	--	--	-7,8
13	Schuin dak, oostgevel	5,50	-13,2	--	--	-13,2
08	Lichtstraat schuin dak, oostgevel	5,00	-17,6	--	--	-17,6
09	Lichtstraat schuin dak, oostgevel	5,00	-19,0	--	--	-19,0

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
 Model: model Mans Lamax
 LAmix totaalresultaten voor toetspunten
 Groep: (hoofdgroep)

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht
01_A	Noordgevel woning A	1,50	38,3	--	--
02_A	Noordgevel woning A	1,50	38,7	--	--
03_A	Noordgevel woning A	1,50	40,9	--	--
04_A	Noordgevel woning A	1,50	42,5	--	--
05_A	Oostgevel woning A	1,50	56,1	--	--
06_A	Oostgevel woning A	1,50	58,2	--	--
07_A	Oostgevel woning A	1,50	58,3	--	--
08_A	Oostgevel woning A	1,50	58,3	--	--
09_A	Zuidgevel woning A	1,50	56,2	--	--
10_A	Zuidgevel woning A	1,50	56,0	--	--
11_A	Zuidgevel woning A	1,50	56,0	--	--
12_A	Zuidgevel woning A	1,50	56,0	--	--
13_A	Zuidgevel woning A	1,50	55,8	--	--
14_A	Westgevel woning A	1,50	40,0	--	--
15_A	Noordgevel woning B	1,50	39,8	--	--
16_A	Oostgevel woning B	1,50	49,1	--	--
17_A	Oostgevel woning B	1,50	49,3	--	--
18_A	Oostgevel woning B	1,50	49,4	--	--
19_A	Oostgevel woning B	1,50	52,4	--	--
20_A	Oostgevel woning B	1,50	56,8	--	--
21_A	Zuidgevel woning B	1,50	49,1	--	--
22_A	Zuidgevel woning B	1,50	49,7	--	--
23_A	Zuidgevel woning B	1,50	52,5	--	--
24_A	Zuidgevel woning B	1,50	54,6	--	--
25_A	Westgevel woning B	1,50	44,1	--	--
26_A	Westgevel woning B	1,50	41,5	--	--
27_A	Westgevel woning B	1,50	43,8	--	--
28_A	Westgevel woning B	1,50	39,7	--	--

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
 Model: model Mans Lamax
 LAmax bij Bron voor toetspunt: 08_A - Oostgevel woning A
 Groep: (hoofdgroep)

Naam					
Bron	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht
08_A	Oostgevel woning A	1,50	58,3	--	--
18	neerzetten en optrekken container	1,50	58,3	--	--
004	vrachtwagen	1,00	49,9	--	--
001	Kooi-aap	1,00	49,5	--	--
002	Bestelwagens	0,75	39,2	--	--
003	Personenauto's	0,75	31,7	--	--
03	Roldeur, oostgevel	2,00	22,8	--	--
02	Roldeur, oostgevel	2,00	22,5	--	--
15	Plat dak (1/2 deel)	7,10	22,0	--	--
17	Lichtstraat plat dak	7,50	21,9	--	--
16	Plat dak (1/2 deel)	7,10	19,9	--	--
12	Schuin dak, noordgevel	5,50	17,6	--	--
14	Schuin dak, westgevel	5,50	17,1	--	--
04	Lichtstraat schuin dak, noordgevel	5,00	15,7	--	--
10	Lichtstraat schuin dak, westgevel	5,00	15,7	--	--
05	Lichtstraat schuin dak, noordgevel	5,00	15,1	--	--
11	Lichtstraat schuin dak, westgevel	5,00	15,0	--	--
06	Lichtstraat schuin dak, noordgevel	5,00	14,5	--	--
01	Roldeur, zuidgevel	2,00	7,9	--	--
07	Lichtstraat schuin dak, oostgevel	5,00	4,5	--	--
08	Lichtstraat schuin dak, oostgevel	5,00	4,2	--	--
09	Lichtstraat schuin dak, oostgevel	5,00	3,9	--	--
13	Schuin dak, oostgevel	5,50	-1,6	--	--
LAmax	(hoofdgroep)		58,3	--	--

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
 Model: model Mans Lamax
 LAmax bij Bron voor toetspunt: 20_A - Oostgevel woning B
 Groep: (hoofdgroep)

Naam					
Bron	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht
20_A	Oostgevel woning B	1,50	56,8	--	--
18	neerzetten en optrekken container	1,50	56,8	--	--
001	Kooi-aap	1,00	49,1	--	--
004	vrachtwagen	1,00	45,2	--	--
002	Bestelwagens	0,75	34,7	--	--
003	Personenauto's	0,75	32,1	--	--
15	Plat dak (1/2 deel)	7,10	21,9	--	--
16	Plat dak (1/2 deel)	7,10	21,5	--	--
17	Lichtstraat plat dak	7,50	20,1	--	--
12	Schuin dak, noordgevel	5,50	15,3	--	--
14	Schuin dak, westgevel	5,50	13,7	--	--
05	Lichtstraat schuin dak, noordgevel	5,00	12,4	--	--
06	Lichtstraat schuin dak, noordgevel	5,00	12,2	--	--
10	Lichtstraat schuin dak, westgevel	5,00	12,1	--	--
04	Lichtstraat schuin dak, noordgevel	5,00	12,1	--	--
03	Roldeur, oostgevel	2,00	11,7	--	--
11	Lichtstraat schuin dak, westgevel	5,00	11,5	--	--
02	Roldeur, oostgevel	2,00	11,0	--	--
01	Roldeur, zuidgevel	2,00	6,2	--	--
07	Lichtstraat schuin dak, oostgevel	5,00	3,9	--	--
13	Schuin dak, oostgevel	5,50	-1,4	--	--
08	Lichtstraat schuin dak, oostgevel	5,00	-5,8	--	--
09	Lichtstraat schuin dak, oostgevel	5,00	-7,3	--	--
LAmax	(hoofdgroep)		56,8	--	--

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Bijlage 6 Invoergegevens Raben

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	<Onderdeel>									
Bronnaam	:	Shovel Atlas 41B									
MeetDatum	:	14-2-2019									
Meetduur	:	: :									
Type geluid	:	Continu									
Temperatuur [°C]	:	--									
Windsnelheid [m/s]	:	--									
Hoek windricht [°]	:	--									
RV [%]	:	--									
Alu conform	:	HMRI-II.8									
Bronhoogte [m]	:	2,20									
Meetafstand [m]	:	3,00									
Meethoogte [m]	:	2,50									
Frequentie [Hz]	:	31,5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	41,5	69,3	74,5	70,3	77,7	78,5	80,6	79,7	76,1	86,3
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	20,5	20,5	20,5	20,5	20,5	20,5	20,5	20,5	20,5	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	56,0	83,8	93,0	88,8	96,2	97,0	99,1	98,2	94,6	104,8

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	<Onderdeel>									
Bronnaam	:	Schilmaschine									
MeetDatum	:	14-2-2019									
Meetduur	:	: :									
Type geluid	:	Continu									
Temperatuur [°C]	:	--									
Windsnelheid [m/s]	:	--									
Hoek windricht [°]	:	--									
RV [%]	:	--									
Alu conform	:	HMRI-II.8									
Bronhoogte [m]	:	1,50									
Meetafstand [m]	:	4,00									
Meethoogte [m]	:	1,80									
Frequentie [Hz]	:	31,5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	26,7	41,9	76,8	67,5	72,1	77,4	74,3	72,5	67,7	82,4
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	23,0	23,0	23,0	23,0	23,0	23,0	23,0	23,0	23,0	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	43,7	58,9	97,8	88,5	93,1	98,4	95,3	93,5	88,7	103,5

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	<Onderdeel>									
Bronnaam	:	Afzuiging zaagsel									
MeetDatum	:	14-2-2019									
Meetduur	:	: :									
Type geluid	:	Continu									
Temperatuur [°C]	:	--									
Windsnelheid [m/s]	:	--									
Hoek windricht [°]	:	--									
RV [%]	:	--									
Alu conform	:	HMRI-II.8									
Bronhoogte [m]	:	3,00									
Meetafstand [m]	:	2,50									
Meethoogte [m]	:	3,20									
Frequentie [Hz]	:	31,5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	37,8	53,0	59,3	68,3	67,5	67,2	64,5	63,1	59,5	73,9
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	50,8	66,0	76,3	85,3	84,5	84,2	81,5	80,1	76,5	90,8

II3 OPENING IN WAND

Onderdeel	:	<Onderdeel>									
Bronnaam	:	Open oostgevel tijdens houtbewerking									
MeetDatum	:	14-2-2019									
Meetduur	:	: :									
Type geluid	:	Continu									
Temperatuur [°C]	:	--									
Windsnelheid [m/s]	:	--									
Hoek windricht [°]	:	--									
RV [%]	:	--									
Opp. meetvlak [m²]	:	35,00									
Meetafstand [m]	:	0,10									
Meetpunt		31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1		23,0	44,0	56,4	65,5	75,8	82,7	85,0	85,8	86,0	91,2
2		25,5	45,0	55,8	66,9	76,3	82,2	84,6	85,1	86,5	91,0
3		27,2	44,3	56,8	67,9	74,0	80,9	86,9	81,9	74,6	89,2
4		27,0	42,3	61,9	68,9	71,0	77,1	84,0	79,1	72,6	86,3
5		23,1	41,6	51,6	59,9	66,3	70,0	86,9	82,3	81,5	89,1
6		27,1	44,5	57,8	65,9	72,0	81,9	84,9	81,4	75,6	88,2
Gem.niv. Lp	:	25,8	43,8	57,8	66,6	73,6	80,6	85,5	83,2	82,5	89,5
Achtergr. meetpunt		31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1*		--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
2*		--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
3*		--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
4*		--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
5*		--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
6*		--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Achtergr	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	25,8	43,8	57,8	66,6	73,6	80,6	85,5	83,2	82,5	89,5
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10log(S) [dB]	:	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	
Delta Lf [dB]	:	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
DI [dB]	:	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
Lw [dB(A)]	:	41,3	59,2	73,2	82,0	89,1	96,1	101,0	98,6	98,0	104,9

II3 OPENING IN WAND

Onderdeel	:	<Onderdeel>									
Bronnaam	:	Open oostgevel 2e deel tijdens houtbewerking									
MeetDatum	:	14-2-2019									
Meetduur	:	: :									
Type geluid	:	Continu									
Temperatuur [°C]	:	--									
Windsnelheid [m/s]	:	--									
Hoek windricht [°]	:	--									
RV [%]	:	--									
Opp. meetvlak [m²]	:	35,00									
Meetafstand [m]	:	0,10									
Meetpunt		31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1		21,2	38,3	50,8	61,9	68,0	74,9	80,9	75,9	68,6	83,2
Gem.niv. Lp	:	21,2	38,3	50,8	61,9	68,0	74,9	80,9	75,9	68,6	83,2
Achtergr. meetpunt		31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1*		--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Achtergr	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Frequentie	[Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp	[dB(A)]	21,2	38,3	50,8	61,9	68,0	74,9	80,9	75,9	68,6	83,2
Achtergr	[dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10log(S)	[dB]	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	
Delta Lf	[dB]	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
DI	[dB]	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
Lw	[dB(A)]	36,6	53,7	66,2	77,3	83,4	90,3	96,3	91,3	84,0	98,6

II3 OPENING IN WAND

Onderdeel : <Onderdeel>
Bronnaam : Open noordgevel tijdens houtbewerking
MeetDatum : 14-2-2019
Meetduur : :
Type geluid : Continu
Temperatuur [°C] : --
Windsnelheid [m/s] : --
Hoek windricht [°] : --
RV [%] : --
Opp. meetvlak [m²] : 52,50
Meetafstand [m] : 0,10

Meetpunt	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1	22,2	38,8	51,1	61,2	63,9	71,0	70,7	70,9	65,3	76,4
Gem.niv. Lp	22,2	38,8	51,1	61,2	63,9	71,0	70,7	70,9	65,3	76,4
Achtergr. meetpunt	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1*	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Achtergr	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Frequentie	[Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp	[dB(A)]	22,2	38,8	51,1	61,2	63,9	71,0	70,7	70,9	65,3	76,4
Achtergr	[dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10log(S)	[dB]	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	
Delta Lf	[dB]	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
DI	[dB]	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
Lw	[dB(A)]	39,4	56,0	68,3	78,4	81,1	88,2	87,9	88,1	82,5	93,6

II3 OPENING IN WAND

Onderdeel : <Onderdeel>
Bronnaam : Open noordgevel 2e deel tijdens houtbewerking
MeetDatum : 14-2-2019
Meetduur : :
Type geluid : Continu
Temperatuur [°C] : --
Windsnelheid [m/s] : --
Hoek windricht [°] : --
RV [%] : --
Opp. meetvlak [m²] : 52,50
Meetafstand [m] : 0,10

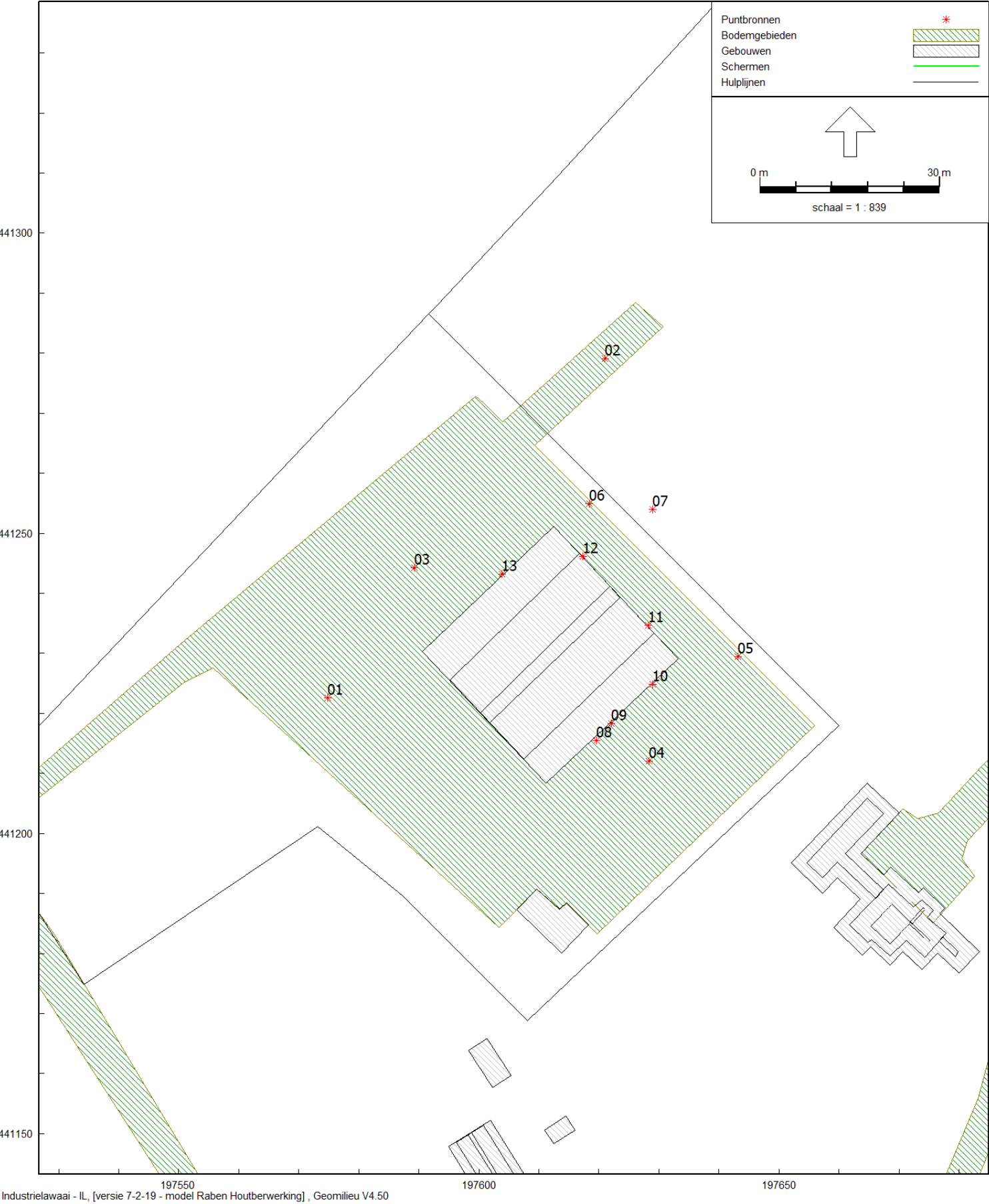
Meetpunt	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1	22,5	32,8	45,1	55,2	58,9	66,0	64,7	64,9	59,3	70,8
Gem.niv. Lp	22,5	32,8	45,1	55,2	58,9	66,0	64,7	64,9	59,3	70,8
Achtergr. meetpunt	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1*	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Achtergr	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Frequentie	[Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp	[dB(A)]	22,5	32,8	45,1	55,2	58,9	66,0	64,7	64,9	59,3	70,8
Achtergr	[dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10log(S)	[dB]	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	
Delta Lf	[dB]	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
DI	[dB]	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
Lw	[dB(A)]	39,7	50,0	62,3	72,4	76,1	83,2	81,9	82,1	76,5	88,0

II3 OPENING IN WAND

Onderdeel : <Onderdeel>
Bronnaam : Open westgevel tijdens houtbewerking
MeetDatum : 14-2-2019
Meetduur : : :
Type geluid : Continu
Temperatuur [°C] : --
Windsnelheid [m/s] : --
Hoek windricht [°] : --
RV [%] : --
Opp. meetvlak [m²] : 70,00
Meetafstand [m] : 0,10

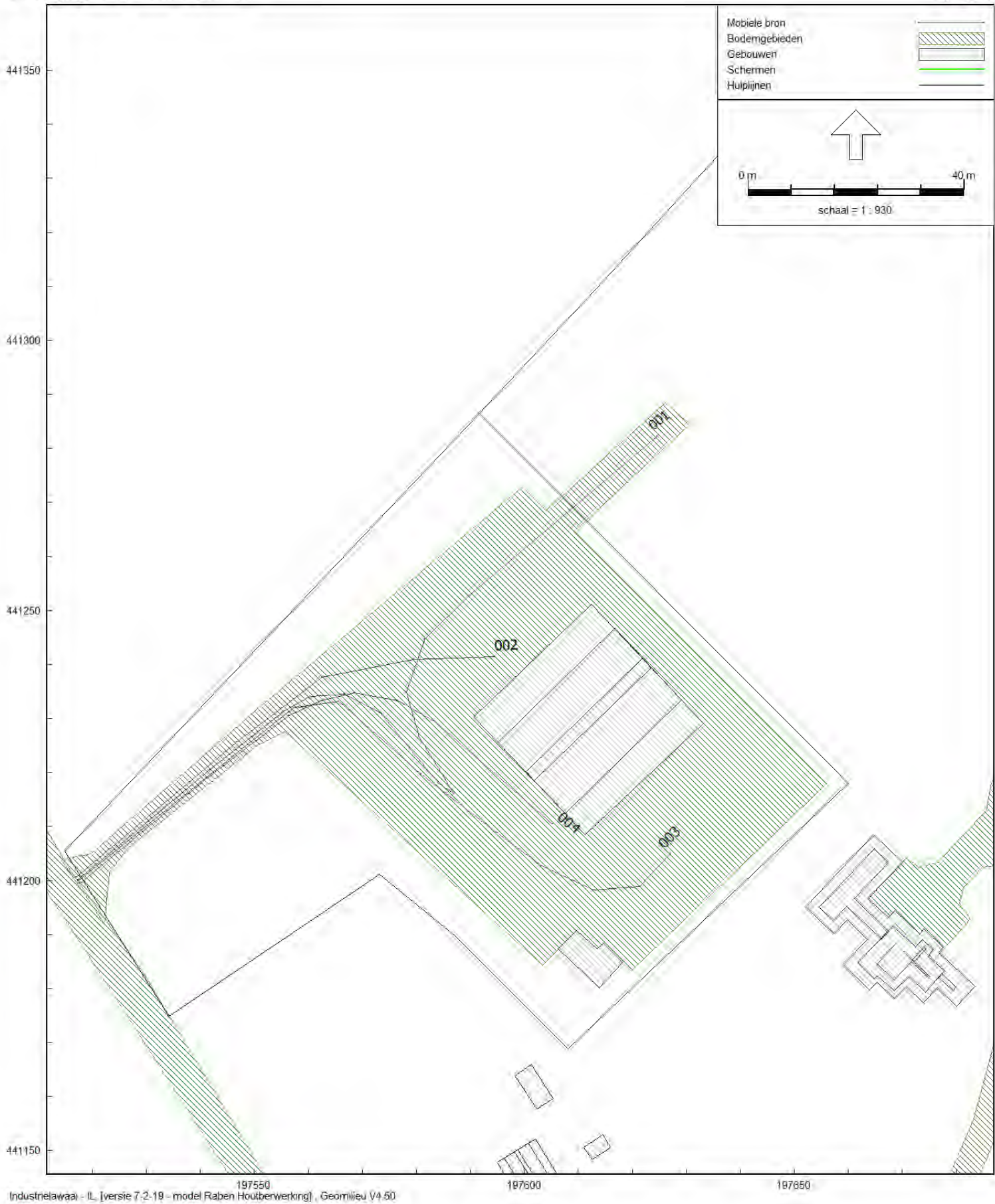
Meetpunt		31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1		22,5	39,7	46,3	52,6	58,9	61,2	61,0	56,1	53,3	66,2
Gem.niv. Lp	:	22,5	39,7	46,3	52,6	58,9	61,2	61,0	56,1	53,3	66,2
Achtergr. meetpunt		31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1*		--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Achtergr	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Frequentie	[Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp	[dB(A)]	22,5	39,7	46,3	52,6	58,9	61,2	61,0	56,1	53,3	66,2
Achtergr	[dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10log(S)	[dB]	18,5	18,5	18,5	18,5	18,5	18,5	18,5	18,5	18,5	
Delta Lf	[dB]	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
DI	[dB]	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
Lw	[dB(A)]	41,0	58,2	64,8	71,1	77,4	79,7	79,5	74,6	71,8	84,7

figuur 10

Model: model Raben Houtbewerking
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Puntbronnen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Onschr.	Hoogte	Maaiveld	Cb(D)	Cb(A)	Cb(N)	Lw 31	Lw 63	Lw 125	Lw 250	Lw 500	Lw 1k	Lw 2k	Lw 4k	Lw 8k	Lw Totaal	Lwr Totaal	GeenRefl.
01	Kraan op vrachtwagen	2,50	0,00	16,81	--	--	62,41	79,41	89,61	88,01	92,21	93,41	92,61	88,81	85,11	99,24	99,24	Nee
02	Kraan op vrachtwagen	2,50	0,00	16,81	--	--	62,41	79,41	89,61	88,01	92,21	93,41	92,61	88,81	85,11	99,24	99,24	Nee
03	Heftruck	1,00	0,00	10,79	--	--	73,30	87,00	88,70	91,60	98,70	99,20	97,10	91,80	83,20	104,03	104,03	Nee
04	Shovel Atlas 41B	2,20	0,00	21,60	--	--	56,03	83,83	93,03	88,83	96,23	97,03	99,13	98,23	94,63	104,77	104,77	Nee
05	Shovel Atlas 41B	2,20	0,00	21,60	--	--	56,03	83,83	93,03	88,83	96,23	97,03	99,13	98,23	94,63	104,77	104,77	Nee
06	Shovel Atlas 41B	2,20	0,00	21,60	--	--	56,03	83,83	93,03	88,83	96,23	97,03	99,13	98,23	94,63	104,77	104,77	Nee
07	Schilmaschine	1,50	0,00	9,03	--	--	43,73	58,93	97,83	88,53	93,13	98,43	95,33	93,53	88,73	103,47	103,47	Nee
08	Afzuiging zaagsel	1,50	0,00	2,04	--	--	50,75	65,95	76,25	85,25	84,45	84,15	81,45	80,05	76,45	90,81	90,81	Ja
09	Open oostgevel tijdens houtbewerking	2,30	0,00	2,04	--	--	41,27	59,22	73,21	82,01	89,07	96,06	100,97	98,62	97,95	104,92	104,92	Ja
10	Open oostgevel 2e deel tijdens houtbewerking	2,30	0,00	2,04	--	--	36,64	53,74	66,24	77,34	83,44	90,34	96,34	91,34	84,04	98,62	98,62	Ja
11	Open noordgevel tijdens houtbewerking	2,30	0,00	2,04	--	--	39,40	56,00	68,30	78,40	81,10	88,20	87,90	88,10	82,50	93,63	93,63	Ja
12	Open noordgevel tijdens houtbewerking	2,30	0,00	2,04	--	--	39,70	50,00	62,30	72,40	76,10	83,20	81,90	82,10	76,50	88,00	88,00	Ja
13	Open westgevel tijdens houtbewerking	2,30	0,00	2,04	--	--	40,95	58,15	64,75	71,05	77,35	79,65	79,45	74,55	71,75	84,69	84,69	Ja

Industrielawaai - IL [versie 7.2-19 - model Raben Houtberwerking] , Geomilieu V4.50

figuur 11

Model: model Raben Houtbewerking
Groep: (hoofdgroep)

Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Omschr.	ISO_H	ISO M.	Hdef.	Aantal(D)	Aantal(A)	Aantal(N)	Cb(D)	Cb(A)	Cb(N)	Gem.snelheid	Lw 31	Lw 63	Lw 125	Lw 250
001	Zware vrachtwagens aanvoer hout	1,00	0,00	Relatief	2	--	--	34,83	--	--	5	71,00	83,00	92,00	93,00
002	Zware vrachtwagens aanvoer overige, afvoer	1,00	0,00	Relatief	4	--	--	32,17	--	--	5	71,00	83,00	92,00	93,00
003	Bestelwagens	0,75	0,00	Relatief	8	--	--	28,90	--	--	5	--	69,40	77,10	81,40
004	Personenauto's	0,75	0,00	Relatief	20	--	--	24,87	--	--	5	--	66,40	74,10	78,40

Model:	model Raben Houtberwerking										
Groep:	(hoofdgroep)										
	Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL										
Naam	Lw 500	Lw 1k	Lw 2k	Lw 4k	Lw 8k	Lw Totaal	Lwr Totaal	Lengte	Aant.puntbr		
001	96,00	99,00	99,00	91,00	83,00	104,00	104,00	177,66	18		
002	96,00	99,00	99,00	91,00	83,00	104,00	104,00	91,02	10		
003	84,20	86,80	86,20	82,10	77,80	91,98	91,98	135,40	14		
004	81,20	83,80	83,20	79,10	74,80	88,98	88,98	107,49	11		

Model: Groep:	model Raben Houtbewerking Lamax (hoofdgroep) Lijst van Puntbronnen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL	Naam	Onschr.	Hoogte	Maaiveld	Cb(D)	Cb(A)	Cb(N)	Lw 31	Lw 63	Lw 125	Lw 250	Lw 500	Lw 1k	Lw 2k	Lw 4k	Lw 8k	Lw Totaal	Lwr Totaal	GeenRefl.
		01	Kraan op vrachtwagen	2,50	0,00	16,81	--	--	62,41	79,41	89,61	88,01	92,21	93,41	92,61	88,81	85,11	99,24	104,24	Nee
		02	Kraan op vrachtwagen	2,50	0,00	16,81	--	--	62,41	79,41	89,61	88,01	92,21	93,41	92,61	88,81	85,11	99,24	104,24	Nee
		03	Heftruck	1,00	0,00	10,79	--	--	73,30	87,00	88,70	91,60	98,70	99,20	97,10	91,80	83,20	104,03	109,03	Nee
		04	Shovel Atlas 41B	2,20	0,00	21,60	--	--	56,03	83,83	93,03	88,83	96,23	97,03	99,13	98,23	94,63	104,77	109,77	Nee
		05	Shovel Atlas 41B	2,20	0,00	21,60	--	--	56,03	83,83	93,03	88,83	96,23	97,03	99,13	98,23	94,63	104,77	109,77	Nee
		06	Shovel Atlas 41B	2,20	0,00	21,60	--	--	56,03	83,83	93,03	88,83	96,23	97,03	99,13	98,23	94,63	104,77	109,77	Nee
		07	Schilmachine	1,50	0,00	9,03	--	--	43,73	58,93	97,83	88,53	93,13	98,43	95,33	93,53	88,73	103,47	106,47	Nee
		08	Afzuiging zaagsel	1,50	0,00	2,04	--	--	50,75	65,95	76,25	85,25	84,45	84,15	81,45	80,05	76,45	90,81	90,81	Ja
		09	Open oostgevel tijdens houtbewerking	2,30	0,00	2,04	--	--	41,27	59,22	73,21	82,01	89,07	96,06	100,97	98,62	97,95	104,92	107,92	Ja
		10	Open oostgevel 2e deel tijdens houtbewerking	2,30	0,00	2,04	--	--	36,64	53,74	66,24	77,34	83,44	90,34	96,34	91,34	84,04	98,62	101,62	Ja
		11	Open noordgevel tijdens houtbewerking	2,30	0,00	2,04	--	--	39,40	56,00	68,30	78,40	81,10	88,20	87,90	88,10	82,50	93,63	96,63	Ja
		12	Open noordgevel tijdens houtbewerking	2,30	0,00	2,04	--	--	39,70	50,00	62,30	72,40	76,10	83,20	81,90	82,10	76,50	88,00	91,00	Ja
		13	Open westgevel tijdens houtbewerking	2,30	0,00	2,04	--	--	40,95	58,15	64,75	71,05	77,35	79,65	79,45	74,55	71,75	84,69	87,69	Ja

Model:		model Raben Houtberwerking Lamax									
Groep:		(hoofdgroep)									
		Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL									
Naam	Lw 500	Lw 1k	Lw 2k	Lw 4k	Lw 8k	Lw Totaal	Lwr Totaal	Lengte	Aant.puntbr		
001	96,00	99,00	99,00	91,00	83,00	104,00	107,00	177,66	18		
002	96,00	99,00	99,00	91,00	83,00	104,00	107,00	91,02	10		
003	84,20	86,80	86,20	82,10	77,80	91,98	94,98	135,40	14		
004	81,20	83,80	83,20	79,10	74,80	88,98	91,98	107,49	11		

Bijlage 7 Rekenresultaten Raben

Rapport: Resultatentabel
Model: model Raben Houtberwerking
L Aeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: (hoofdgroep)
Groepsreductie: Nee

Naam						
Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal
01_A	Noordgevel woning A	1,50	40,1	--	--	40,1
02_A	Noordgevel woning A	1,50	38,7	--	--	38,7
03_A	Noordgevel woning A	1,50	36,2	--	--	36,2
04_A	Noordgevel woning A	1,50	37,9	--	--	37,9
05_A	Oostgevel woning A	1,50	33,8	--	--	33,8
06_A	Oostgevel woning A	1,50	34,5	--	--	34,5
07_A	Oostgevel woning A	1,50	36,6	--	--	36,6
08_A	Oostgevel woning A	1,50	38,2	--	--	38,2
09_A	Zuidgevel woning A	1,50	34,6	--	--	34,6
10_A	Zuidgevel woning A	1,50	38,3	--	--	38,3
11_A	Zuidgevel woning A	1,50	41,5	--	--	41,5
12_A	Zuidgevel woning A	1,50	55,4	--	--	55,4
13_A	Zuidgevel woning A	1,50	56,6	--	--	56,6
14_A	Westgevel woning A	1,50	57,1	--	--	57,1
15_A	Noordgevel woning B	1,50	32,5	--	--	32,5
16_A	Oostgevel woning B	1,50	36,0	--	--	36,0
17_A	Oostgevel woning B	1,50	35,8	--	--	35,8
18_A	Oostgevel woning B	1,50	35,3	--	--	35,3
19_A	Oostgevel woning B	1,50	36,0	--	--	36,0
20_A	Oostgevel woning B	1,50	36,3	--	--	36,3
21_A	Zuidgevel woning B	1,50	35,6	--	--	35,6
22_A	Zuidgevel woning B	1,50	36,2	--	--	36,2
23_A	Zuidgevel woning B	1,50	36,5	--	--	36,5
24_A	Zuidgevel woning B	1,50	46,2	--	--	46,2
25_A	Westgevel woning B	1,50	46,3	--	--	46,3
26_A	Westgevel woning B	1,50	47,5	--	--	47,5
27_A	Westgevel woning B	1,50	50,4	--	--	50,4
28_A	Westgevel woning B	1,50	50,4	--	--	50,4

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
 Model: model Raben Houtbewerking
 LAeq bij Bron voor toetspunt: 14_A - Westgevel woning A
 Groep: (hoofdgroep)
 Groepsreductie: Nee

Naam						
Bron	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal
14_A	Westgevel woning A	1,50	57,1	--	--	57,1
09	Open oostgevel tijdens houtbewerking	2,30	56,6	--	--	56,6
08	Afzuiging zaagsel	1,50	42,7	--	--	42,7
04	Shovel Atlas 41B	2,20	42,5	--	--	42,5
10	Open oostgevel 2e deel tijdens houtbewerking	2,30	41,2	--	--	41,2
07	Schilmachine	1,50	34,9	--	--	34,9
01	Kraan op vrachtwagen	2,50	29,2	--	--	29,2
05	Shovel Atlas 41B	2,20	26,5	--	--	26,5
03	Heftruck	1,00	24,3	--	--	24,3
003	Bestelwagens	0,75	23,8	--	--	23,8
001	Zware vrachtwagens aanvoer hout	1,00	23,2	--	--	23,2
002	Zware vrachtwagens aanvoer overige, afvoer	1,00	22,7	--	--	22,7
11	Open noordgevel tijdens houtbewerking	2,30	22,4	--	--	22,4
06	Shovel Atlas 41B	2,20	21,8	--	--	21,8
02	Kraan op vrachtwagen	2,50	19,9	--	--	19,9
004	Personenauto's	0,75	15,0	--	--	15,0
13	Open westgevel tijdens houtbewerking	2,30	11,5	--	--	11,5
12	Open noordgevel tijdens houtbewerking	2,30	10,5	--	--	10,5

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
 Model: model Raben Houtbewerking
 LAeq bij Bron voor toetspunt: 27_A - Westgevel woning B
 Groep: (hoofdgroep)
 Groepsreductie: Nee

Naam						
Bron	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal
27_A	Westgevel woning B	1,50	50,4	--	--	50,4
09	Open oostgevel tijdens houtbewerking	2,30	48,4	--	--	48,4
10	Open oostgevel 2e deel tijdens houtbewerking	2,30	43,6	--	--	43,6
07	Schilmachine	1,50	38,6	--	--	38,6
11	Open noordgevel tijdens houtbewerking	2,30	37,5	--	--	37,5
05	Shovel Atlas 41B	2,20	30,7	--	--	30,7
12	Open noordgevel tijdens houtbewerking	2,30	30,1	--	--	30,1
08	Afzuiging zaagsel	1,50	30,1	--	--	30,1
06	Shovel Atlas 41B	2,20	29,1	--	--	29,1
04	Shovel Atlas 41B	2,20	28,8	--	--	28,8
02	Kraan op vrachtwagen	2,50	25,6	--	--	25,6
03	Heftruck	1,00	21,0	--	--	21,0
001	Zware vrachtwagens aanvoer hout	1,00	19,3	--	--	19,3
01	Kraan op vrachtwagen	2,50	13,1	--	--	13,1
002	Zware vrachtwagens aanvoer overige, afvoer	1,00	10,4	--	--	10,4
003	Bestelwagens	0,75	9,3	--	--	9,3
13	Open westgevel tijdens houtbewerking	2,30	6,8	--	--	6,8
004	Personenauto's	0,75	2,0	--	--	2,0

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: model Raben Houtberwerking Lamax
Lamax totaalresultaten voor toetspunten
Groep: (hoofdgroep)

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht
01_A	Noordgevel woning A	1,50	50,5	--	--
02_A	Noordgevel woning A	1,50	52,2	--	--
03_A	Noordgevel woning A	1,50	47,2	--	--
04_A	Noordgevel woning A	1,50	49,0	--	--
05_A	Oostgevel woning A	1,50	43,1	--	--
06_A	Oostgevel woning A	1,50	44,4	--	--
07_A	Oostgevel woning A	1,50	50,6	--	--
08_A	Oostgevel woning A	1,50	52,0	--	--
09_A	Zuidgevel woning A	1,50	45,7	--	--
10_A	Zuidgevel woning A	1,50	50,4	--	--
11_A	Zuidgevel woning A	1,50	52,9	--	--
12_A	Zuidgevel woning A	1,50	65,5	--	--
13_A	Zuidgevel woning A	1,50	66,7	--	--
14_A	Westgevel woning A	1,50	69,1	--	--
15_A	Noordgevel woning B	1,50	40,3	--	--
16_A	Oostgevel woning B	1,50	48,1	--	--
17_A	Oostgevel woning B	1,50	47,9	--	--
18_A	Oostgevel woning B	1,50	47,9	--	--
19_A	Oostgevel woning B	1,50	48,1	--	--
20_A	Oostgevel woning B	1,50	48,6	--	--
21_A	Zuidgevel woning B	1,50	47,9	--	--
22_A	Zuidgevel woning B	1,50	48,3	--	--
23_A	Zuidgevel woning B	1,50	48,5	--	--
24_A	Zuidgevel woning B	1,50	57,2	--	--
25_A	Westgevel woning B	1,50	57,2	--	--
26_A	Westgevel woning B	1,50	57,1	--	--
27_A	Westgevel woning B	1,50	57,3	--	--
28_A	Westgevel woning B	1,50	58,2	--	--

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
 Model: model Raben Houtbewerking Lamax
 LAmix bij Bron voor toetspunt: 14_A - Westgevel woning A
 Groep: (hoofdgroep)

Naam					
Bron	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht
14_A	Westgevel woning A	1,50	69,1	--	--
04	Shovel Atlas 41B	2,20	69,1	--	--
09	Open oostgevel tijdens houtbewerking	2,30	61,6	--	--
001	Zware vrachtwagens aanvoer hout	1,00	54,9	--	--
05	Shovel Atlas 41B	2,20	53,1	--	--
002	Zware vrachtwagens aanvoer overige, afvoer	1,00	52,2	--	--
01	Kraan op vrachtwagen	2,50	51,1	--	--
003	Bestelwagens	0,75	50,6	--	--
06	Shovel Atlas 41B	2,20	48,4	--	--
07	Schilmachine	1,50	46,9	--	--
10	Open oostgevel 2e deel tijdens houtbewerking	2,30	46,2	--	--
08	Afzuiging zaagsel	1,50	44,8	--	--
02	Kraan op vrachtwagen	2,50	41,7	--	--
03	Heftruck	1,00	40,1	--	--
004	Personenauto's	0,75	35,9	--	--
11	Open noordgevel tijdens houtbewerking	2,30	27,4	--	--
13	Open westgevel tijdens houtbewerking	2,30	16,5	--	--
12	Open noordgevel tijdens houtbewerking	2,30	15,5	--	--
LAmix	(hoofdgroep)		69,1	--	--

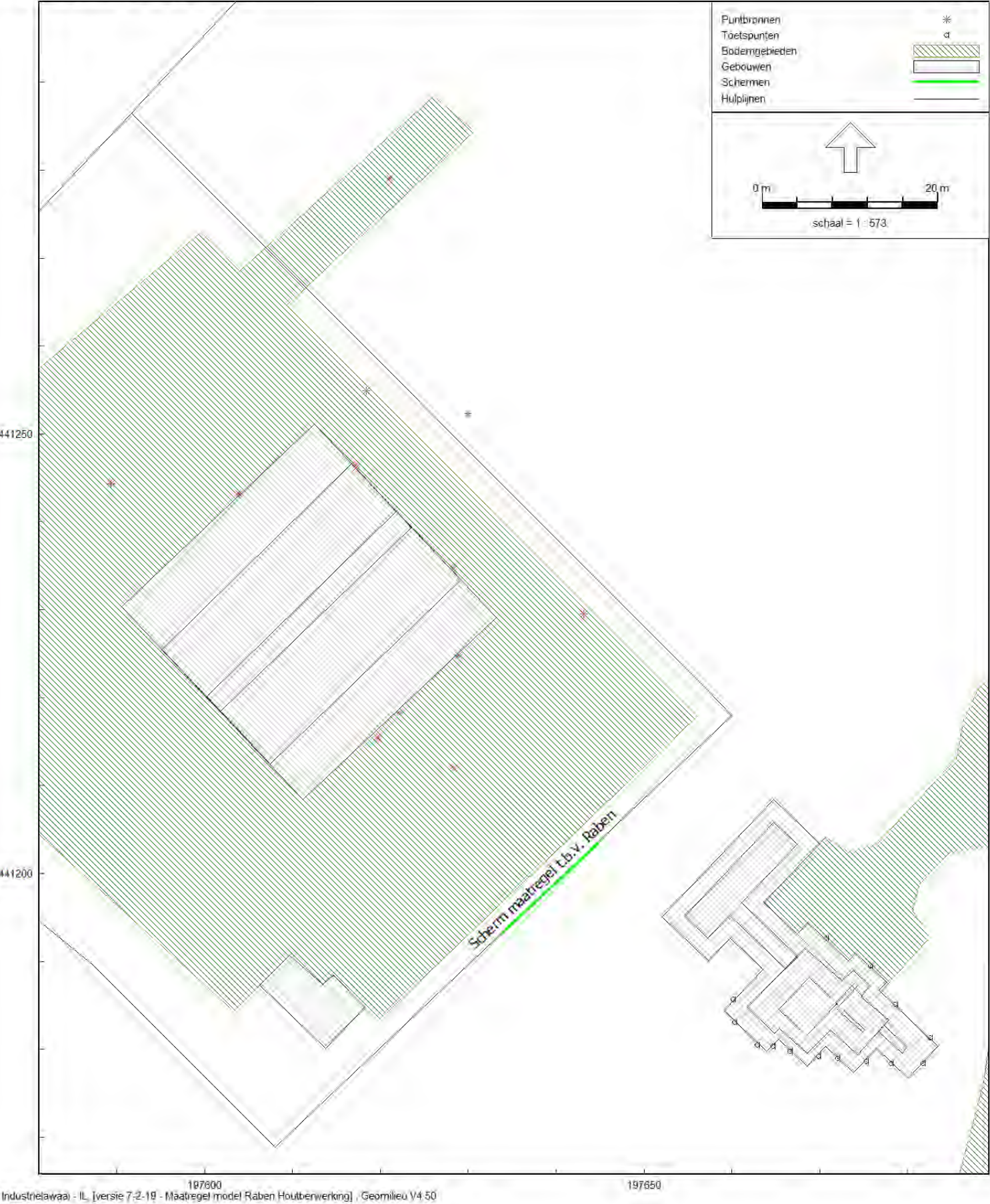
Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
 Model: model Raben Houtbewerking Lamax
 LAmix bij Bron voor toetspunt: 28_A - Westgevel woning B
 Groep: (hoofdgroep)

Naam					
Bron	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht
28_A	Westgevel woning B	1,50	58,2	--	--
04	Shovel Atlas 41B	2,20	58,2	--	--
05	Shovel Atlas 41B	2,20	57,6	--	--
06	Shovel Atlas 41B	2,20	56,0	--	--
09	Open oostgevel tijdens houtbewerking	2,30	53,4	--	--
001	Zware vrachtwagens aanvoer hout	1,00	51,4	--	--
07	Schilmachine	1,50	50,7	--	--
10	Open oostgevel 2e deel tijdens houtbewerking	2,30	48,4	--	--
02	Kraan op vrachtwagen	2,50	47,0	--	--
002	Zware vrachtwagens aanvoer overige, afvoer	1,00	44,0	--	--
11	Open noordgevel tijdens houtbewerking	2,30	42,6	--	--
003	Bestelwagens	0,75	40,1	--	--
03	Heftruck	1,00	37,2	--	--
01	Kraan op vrachtwagen	2,50	35,4	--	--
12	Open noordgevel tijdens houtbewerking	2,30	35,3	--	--
08	Afzuiging zaagsel	1,50	35,2	--	--
004	Personenauto's	0,75	28,0	--	--
13	Open westgevel tijdens houtbewerking	2,30	12,0	--	--
LAmix	(hoofdgroep)		58,2	--	--

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Bijlage 8 Invoergegevens & Rekenresultaten incl. maatregel Raben

figuur 12

Model: Maatregel model Raben Houtberwerking
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Schermen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

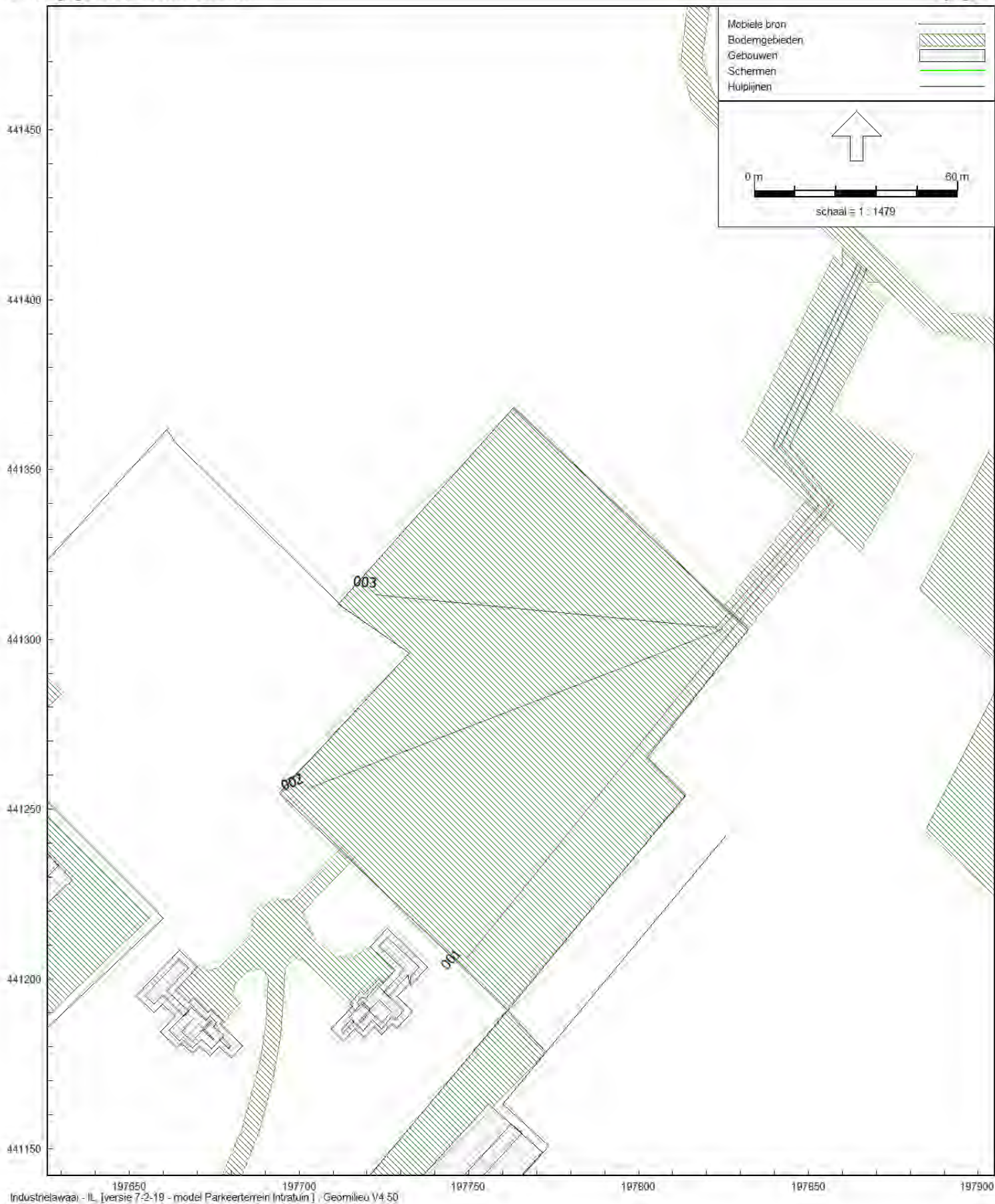
Naam	Omschr.	ISO_H	Cp	Refl.L 1k	Refl.R 1k
01	Muur	1,50	0 dB	0,80	0,80
02	Scherf maatregel t.b.v. Raben	3,00	0 dB	0,80	0,80

Rapport: Resultatentabel
 Model: Maatregel model Raben Houtbewerking
 LAeq totaalresultaten voor toetspunten
 Groep: (hoofdgroep)
 Groepsreductie: Nee

Naam						
Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal
01_A	Noordgevel woning A	1,50	40,2	--	--	40,2
02_A	Noordgevel woning A	1,50	38,8	--	--	38,8
03_A	Noordgevel woning A	1,50	36,3	--	--	36,3
04_A	Noordgevel woning A	1,50	38,0	--	--	38,0
05_A	Oostgevel woning A	1,50	33,8	--	--	33,8
06_A	Oostgevel woning A	1,50	34,4	--	--	34,4
07_A	Oostgevel woning A	1,50	35,5	--	--	35,5
08_A	Oostgevel woning A	1,50	36,6	--	--	36,6
09_A	Zuidgevel woning A	1,50	34,5	--	--	34,5
10_A	Zuidgevel woning A	1,50	37,6	--	--	37,6
11_A	Zuidgevel woning A	1,50	39,4	--	--	39,4
12_A	Zuidgevel woning A	1,50	48,4	--	--	48,4
13_A	Zuidgevel woning A	1,50	49,5	--	--	49,5
14_A	Westgevel woning A	1,50	49,4	--	--	49,4
15_A	Noordgevel woning B	1,50	32,5	--	--	32,5
16_A	Oostgevel woning B	1,50	36,5	--	--	36,5
17_A	Oostgevel woning B	1,50	36,3	--	--	36,3
18_A	Oostgevel woning B	1,50	35,8	--	--	35,8
19_A	Oostgevel woning B	1,50	36,5	--	--	36,5
20_A	Oostgevel woning B	1,50	36,8	--	--	36,8
21_A	Zuidgevel woning B	1,50	36,1	--	--	36,1
22_A	Zuidgevel woning B	1,50	36,7	--	--	36,7
23_A	Zuidgevel woning B	1,50	36,9	--	--	36,9
24_A	Zuidgevel woning B	1,50	46,5	--	--	46,5
25_A	Westgevel woning B	1,50	46,6	--	--	46,6
26_A	Westgevel woning B	1,50	47,7	--	--	47,7
27_A	Westgevel woning B	1,50	50,5	--	--	50,5
28_A	Westgevel woning B	1,50	50,5	--	--	50,5

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

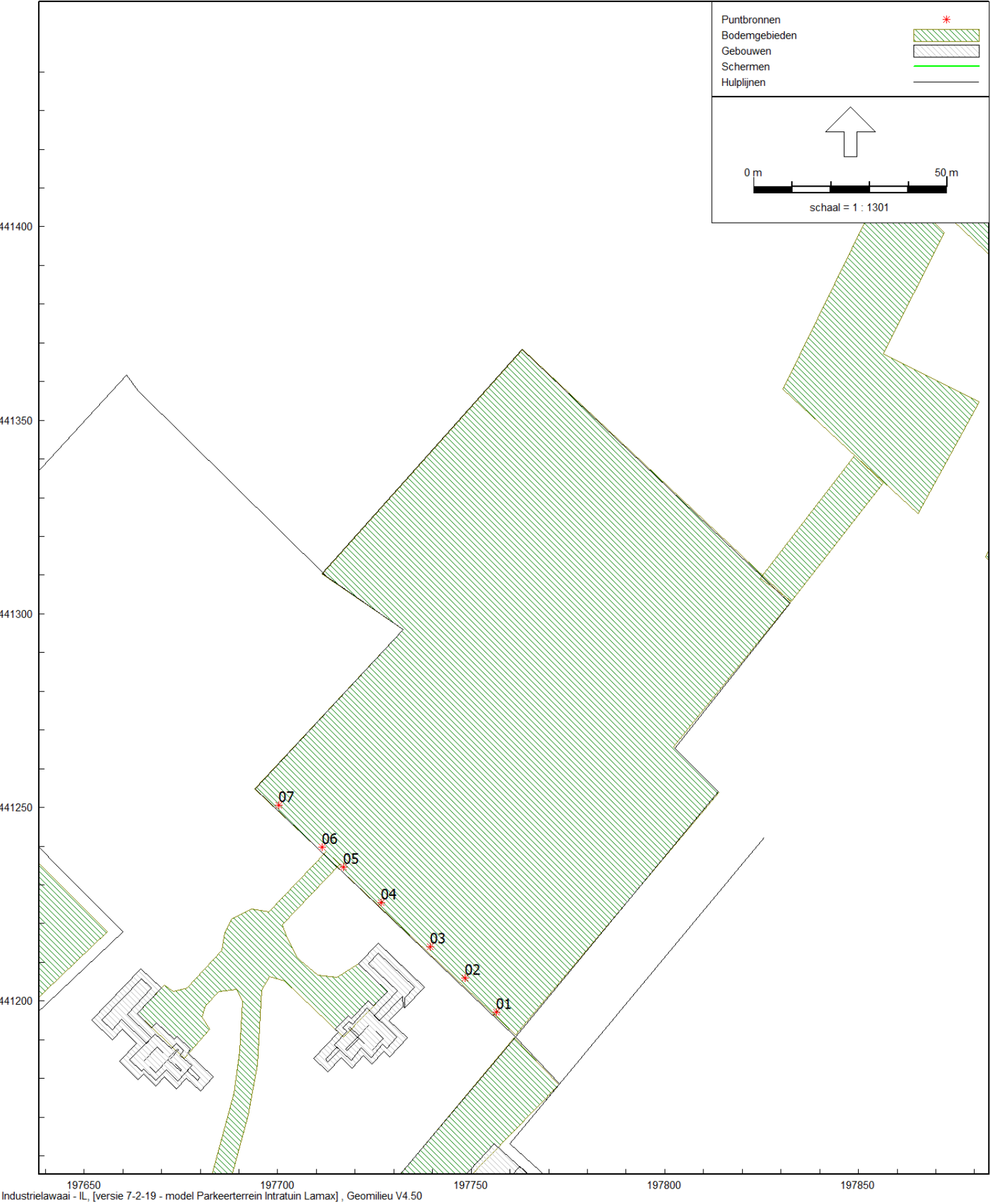
Bijlage 9 Invoergegevens Parkeerterrein Intratuin

figuur 13

Model:	model Parkeerterrein Intratuin																	
Groep:	(hoofdgroep)																	
	Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL																	
Naam	Omschr.	ISO_H	ISO_M.	Hdef.	Aantal(D)	Aantal(A)	Aantal(N)	Cb(D)	Cb(A)	Cb(N)	Gem.snelheid	Lw 31	Lw 63	Lw 125	Lw 250	Lw 500	Lw 1k	Lw 2k
001	Personenauto's	0,75	0,00	Relatief	392	--	--	11,85	--	--	5	--	66,40	74,10	78,40	81,20	83,80	83,20
002	Personenauto's	0,75	0,00	Relatief	392	--	--	11,87	--	--	5	--	66,40	74,10	78,40	81,20	83,80	83,20
003	Personenauto's	0,75	0,00	Relatief	392	--	--	11,89	--	--	5	--	66,40	74,10	78,40	81,20	83,80	83,20

Model: Groep:	model Parkeerterrein Intratuin (hoofdgroep) Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL				
Naam	Lw 4k	Lw 8k	Lw Totaal	Lwr Totaal	Lengte Aant.puntbr
001	79,10	74,80	88,98	88,98	249,65 25
002	79,10	74,80	88,98	88,98	258,84 26
003	79,10	74,80	88,98	88,98	227,73 23

figuur 14

Model:

Groep:

model Parkeerterrein Intratuin Lamax

(hoofdgroep)

Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Omschr.	ISO_H	ISO_M	Hdef.	Aantal(D)	Aantal(A)	Aantal(N)	Cb(D)	Cb(A)	Cb(N)	Gem.snelheid	Lw 31	Lw 63	Lw 125	Lw 250	Lw 500	Lw 1k	Lw 2k
001	Personenauto's	0,75	0,00	Relatief	392	--	--	11,85	--	--	5	--	66,40	74,10	78,40	81,20	83,80	83,20
002	Personenauto's	0,75	0,00	Relatief	392	--	--	11,87	--	--	5	--	66,40	74,10	78,40	81,20	83,80	83,20
003	Personenauto's	0,75	0,00	Relatief	392	--	--	11,89	--	--	5	--	66,40	74,10	78,40	81,20	83,80	83,20

Model: model Parkeerterrein Intratuin Lamax
Groep: (hoofdgroep)

Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Lw 4k	Lw 8k	Lw Totaal	Lwr Totaal	Lengte	Aant.puntbr
001	79,10	74,80	88,98	91,98	249,65	25
002	79,10	74,80	88,98	91,98	258,84	26
003	79,10	74,80	88,98	91,98	227,73	23

Bijlage 10 Rekenresultaten Parkeerterrein Intratuin

Rapport: Resultatentabel
 Model: model Parkeerterrein Intratuin
 LAeq totaalresultaten voor toetspunten
 Groep: (hoofdgroep)
 Groepsreductie: Nee

Naam						
Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal
01_A	Noordgevel woning A	1,50	35,7	--	--	35,7
02_A	Noordgevel woning A	1,50	35,6	--	--	35,6
03_A	Noordgevel woning A	1,50	34,8	--	--	34,8
04_A	Noordgevel woning A	1,50	34,5	--	--	34,5
05_A	Oostgevel woning A	1,50	31,4	--	--	31,4
06_A	Oostgevel woning A	1,50	19,8	--	--	19,8
07_A	Oostgevel woning A	1,50	18,2	--	--	18,2
08_A	Oostgevel woning A	1,50	17,4	--	--	17,4
09_A	Zuidgevel woning A	1,50	22,7	--	--	22,7
10_A	Zuidgevel woning A	1,50	20,9	--	--	20,9
11_A	Zuidgevel woning A	1,50	19,9	--	--	19,9
12_A	Zuidgevel woning A	1,50	20,0	--	--	20,0
13_A	Zuidgevel woning A	1,50	19,4	--	--	19,4
14_A	Westgevel woning A	1,50	19,0	--	--	19,0
15_A	Noordgevel woning B	1,50	40,6	--	--	40,6
16_A	Oostgevel woning B	1,50	37,9	--	--	37,9
17_A	Oostgevel woning B	1,50	36,4	--	--	36,4
18_A	Oostgevel woning B	1,50	26,6	--	--	26,6
19_A	Oostgevel woning B	1,50	23,5	--	--	23,5
20_A	Oostgevel woning B	1,50	21,6	--	--	21,6
21_A	Zuidgevel woning B	1,50	25,2	--	--	25,2
22_A	Zuidgevel woning B	1,50	23,6	--	--	23,6
23_A	Zuidgevel woning B	1,50	20,6	--	--	20,6
24_A	Zuidgevel woning B	1,50	21,2	--	--	21,2
25_A	Westgevel woning B	1,50	32,5	--	--	32,5
26_A	Westgevel woning B	1,50	31,9	--	--	31,9
27_A	Westgevel woning B	1,50	32,8	--	--	32,8
28_A	Westgevel woning B	1,50	30,8	--	--	30,8

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: model Parkeerterrein Intratuin
LAeq bij Bron voor toetspunt: 01_A - Noordgevel woning A
Groep: (hoofdgroep)
Groepsreductie: Nee

Naam						
Bron	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal
01_A	Noordgevel woning A	1,50	35,7	--	--	35,7
002	Personenauto's	0,75	32,7	--	--	32,7
001	Personenauto's	0,75	30,1	--	--	30,1
003	Personenauto's	0,75	29,4	--	--	29,4

Rapport: Resultatentabel
Model: model Parkeerterrein Intratuin
LAeq bij Bron voor toetspunt: 15_A - Noordgevel woning B
Groep: (hoofdgroep)
Groepsreductie: Nee

Naam						
Bron	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal
15_A	Noordgevel woning B	1,50	40,6	--	--	40,6
001	Personenauto's	0,75	39,9	--	--	39,9
002	Personenauto's	0,75	30,3	--	--	30,3
003	Personenauto's	0,75	28,5	--	--	28,5

Rapport: Resultatentabel
 Model: model Parkeerterrein Intratuin Lamax
 LAmax totaalresultaten voor toetspunten
 Groep: (hoofdgroep)

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht
01_A	Noordgevel woning A	1,50	48,9	--	--
02_A	Noordgevel woning A	1,50	49,3	--	--
03_A	Noordgevel woning A	1,50	48,7	--	--
04_A	Noordgevel woning A	1,50	47,9	--	--
05_A	Oostgevel woning A	1,50	46,2	--	--
06_A	Oostgevel woning A	1,50	28,8	--	--
07_A	Oostgevel woning A	1,50	27,3	--	--
08_A	Oostgevel woning A	1,50	26,2	--	--
09_A	Zuidgevel woning A	1,50	30,1	--	--
10_A	Zuidgevel woning A	1,50	28,9	--	--
11_A	Zuidgevel woning A	1,50	27,4	--	--
12_A	Zuidgevel woning A	1,50	27,3	--	--
13_A	Zuidgevel woning A	1,50	28,3	--	--
14_A	Westgevel woning A	1,50	29,9	--	--
15_A	Noordgevel woning B	1,50	61,5	--	--
16_A	Oostgevel woning B	1,50	58,6	--	--
17_A	Oostgevel woning B	1,50	57,2	--	--
18_A	Oostgevel woning B	1,50	41,5	--	--
19_A	Oostgevel woning B	1,50	38,4	--	--
20_A	Oostgevel woning B	1,50	37,4	--	--
21_A	Zuidgevel woning B	1,50	40,8	--	--
22_A	Zuidgevel woning B	1,50	39,2	--	--
23_A	Zuidgevel woning B	1,50	34,3	--	--
24_A	Zuidgevel woning B	1,50	32,2	--	--
25_A	Westgevel woning B	1,50	52,2	--	--
26_A	Westgevel woning B	1,50	50,6	--	--
27_A	Westgevel woning B	1,50	52,0	--	--
28_A	Westgevel woning B	1,50	52,9	--	--

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
 Model: model Parkeerterrein Intratuin Lamax
 LAmax bij Bron voor toetspunt: 02_A - Noordgevel woning A
 Groep: (hoofdgroep)

Naam Bron	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht
02_A	Noordgevel woning A	1,50	49,3	--	--
06	dichtslaan deur auto piekgeluid (98)	1,00	49,3	--	--
05	dichtslaan deur auto piekgeluid (98)	1,00	47,5	--	--
07	dichtslaan deur auto piekgeluid (98)	1,00	47,2	--	--
04	dichtslaan deur auto piekgeluid (98)	1,00	47,1	--	--
002	Personenauto's	0,75	40,0	--	--
001	Personenauto's	0,75	34,8	--	--
003	Personenauto's	0,75	33,8	--	--
03	dichtslaan deur auto piekgeluid (98)	1,00	32,8	--	--
01	dichtslaan deur auto piekgeluid (98)	1,00	29,3	--	--
02	dichtslaan deur auto piekgeluid (98)	1,00	28,7	--	--
LAmax	(hoofdgroep)		49,3	--	--

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
 Model: model Parkeerterrein Intratuin Lamax
 LAmax bij Bron voor toetspunt: 15_A - Noordgevel woning B
 Groep: (hoofdgroep)

Naam Bron	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht
15_A	Noordgevel woning B	1,50	61,5	--	--
02	dichtslaan deur auto piekgeluid (98)	1,00	61,5	--	--
01	dichtslaan deur auto piekgeluid (98)	1,00	58,0	--	--
001	Personenauto's	0,75	52,2	--	--
03	dichtslaan deur auto piekgeluid (98)	1,00	46,7	--	--
04	dichtslaan deur auto piekgeluid (98)	1,00	38,5	--	--
002	Personenauto's	0,75	36,1	--	--
05	dichtslaan deur auto piekgeluid (98)	1,00	35,5	--	--
06	dichtslaan deur auto piekgeluid (98)	1,00	35,3	--	--
003	Personenauto's	0,75	33,6	--	--
07	dichtslaan deur auto piekgeluid (98)	1,00	29,9	--	--
LAmax	(hoofdgroep)		61,5	--	--

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Bijlage 5 Stikstofberekening Aeriusscalculator

AERIUS Berekening Engsestraat 22, Duiven

Omgevingsvergunningen

Wijzigingsplannen

Uw specialist in Bestemmingsplannen

Rood voor Rood - Ruimte voor Ruimte

Ruimtelijk advies

AERIUS BEREKENING

ENGSESTRAAT 22, DUIVEN

Auteur:
Opdrachtgever
Status:
Datum:

Dhr. P. de Jong, BJZ.nu
Eigenaar Engsestraat 22
Definitief
Maart 2020

Dokter van Deenweg 13
8025 BP Zwolle

Twentepoort Oost 16a
7609 RG Almelo

T: 0546 - 45 44 66
E: info@bjz.nu
I: www.bjz.nu

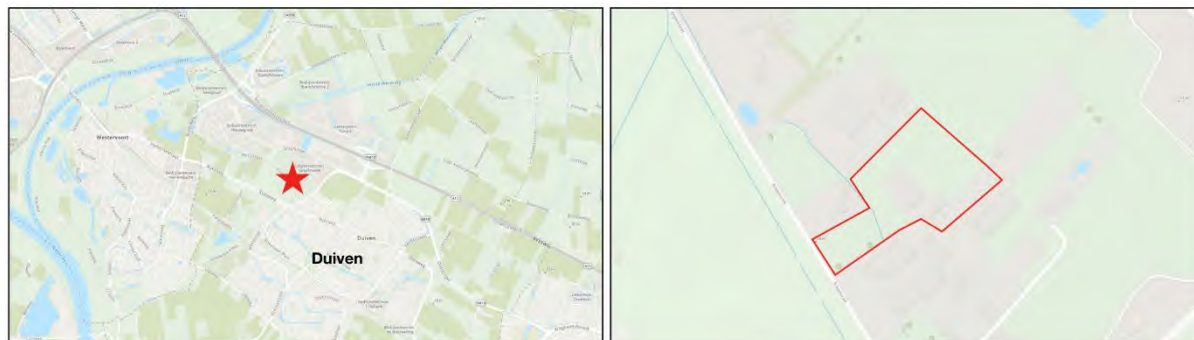
INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1	INLEIDING	3
HOOFDSTUK 2	VOORGENOMEN ONTWIKKELING.....	4
HOOFDSTUK 3	UITGANGSPUNTEN	5
3.1	ALGEMEEN	5
3.2	AANLEGFASE.....	5
3.3	GEBRUIKSFASE	7
HOOFDSTUK 4	RESULTATEN & CONCLUSIE	9
4.1	AANLEGFASE.....	9
4.2	GEBRUIKSFASE	9
4.3	CONCLUSIE	9
BIJLAGEN BIJ DE STIKSTOFBEREKENING		10
BIJLAGE 1	REKENRESULTATEN AANLEGFASE	10
BIJLAGE 2	REKENRESULTATEN GEBRUIKSFASE.....	11

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

Aan de Engsestraat 22 in het buurtschap De Eng, ten noorden van de kern Duiven, bevindt zich een woonperceel met daarop een vrijstaande woning met bijgebouw. Het voornemen bestaat om de bestaande bebouwing te slopen om ter plaatse twee nieuwe vrijstaande woningen met bijhorende bebouwing te realiseren.

In afbeelding 1.1 is de ligging van de locatie ten opzichte van de kern Duiven (rode ster) en de directe omgeving (rode omkadering) weergegeven.

Afbeelding 1.1 Ligging van het plangebied ten opzichte van de kern Duiven en de directe omgeving (Bron: ArcGIS)

In het kader van de voorgenomen ontwikkeling is inzicht in de te verwachten effecten op nabijgelegen Natura 2000-gebieden nodig. BJZ.nu is gevraagd om de te verwachten stikstofemissie als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling en de eventuele gevolgen daarvan inzichtelijk te maken.

De stikstofberekening is uitgevoerd met behulp van de voorgeschreven rekentool AERIUS Calculator 2019A. In voorliggend rapport wordt een toelichting op de AERIUS berekening gegeven.

HOOFDSTUK 2 VOORGENOMEN ONTWIKKELING

Het voornemen is om ter plaatse van het projectgebied de bestaande vrijstaande woning en bijgebouw te slopen (in totaal 590 m²) en op het perceel twee vrijstaande woningen te realiseren. Het betreft gasloze bebouwing. Er zullen parkeervoorzieningen en een weg aangelegd worden. Tevens zullen er verschillende landschapsmaatregelen genomen worden, zoals: het realiseren van een natuurvijver, aanleggen van verschillende houtsingels en een boomgaard, en het plaatsen van een landelijk hekwerk aan het begin van de toegangsweg naar de betreffende woningen.

In afbeelding 2.1 is een impressie van de gewenste situatie weergegeven.

Afbeelding 2.1 Impressie van de gewenste situatie (Bron: Groenplan)

HOOFDSTUK 3 UITGANGSPUNTEN

3.1 Algemeen

Het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige Natura 2000-gebied betreft de Rijntakken en is gelegen op circa 2,4 kilometer afstand van het projectgebied.

Om de stikstofdepositie van het voornemen op Natura 2000-gebieden te bepalen zijn twee berekeningen gemaakt, namelijk: een berekening van de stikstofdepositie als gevolg van de aanlegfase en als gevolg van de gebruiksfase. Hierna worden de uitgangspunten per fase toegelicht.

3.2 Aanlegfase

3.2.1 Algemeen

Binnen de aanlegfase is in voorliggend geval sprake van de volgende activiteiten (bronnen) die bijdragen aan de emissie van stikstof:

1. Verkeersgeneratie bouwverkeer;
2. Realisatie voornemen:
 - Sloopactiviteiten;
 - Bouwactiviteiten;
 - Aanleggen parkeervoorzieningen en overige verharding;
 - Treffen landschapsmaatregelen.

3.2.2 Verkeersgeneratie

3.2.2.1 Algemeen

De realisatie van het voornemen heeft een tijdelijke toename van vervoersbewegingen tot gevolg, namelijk door de komst van het personeel (bouwwerkers en aannemers) en de aan- en afvoer van bouw materiaal en bouwafval. Dit heeft tijdelijke stikstofuitstoot tot gevolg.

3.2.2.2 Slopen van de huidige bebouwing

De te slopen woning en bijgebouw hebben in totaal een omtrek van 130 meter. Uitgaande van een hoogte van 9 meter is er sprake van een muuroppervlakte van 1.170 m². Verondersteld is dat er sprake is van een spouwmuur (worst case) zodat de totale oppervlakte 2.340 m² is. Een metselsteen heeft een dikte van 0,1 meter zodat er in totaal sprake is van 234 m³ aan steen (puin) dat moet worden afgevoerd. Nu er sprake is van los storten wordt een volumefactor van 1,5 gehanteerd. In totaal wordt dan 351 m³ aan puin afgevoerd in containers met een inhoud van 20 m³. Zodoende zijn 18 containers nodig waarbij het uitgangspunt is gehanteerd dat de containers worden gebracht en in een later stadium worden opgehaald. Dit resulteert in 18 vrachtwagens brengen (en 18 die weer leeg vertrekken; 36 bewegingen) en weer ophalen (18 vrachtwagens leeg aankomen en vol weer vertrekken; 36 bewegingen). In totaal is er voor de afvoer van het puin dan 72 bewegingen van vrachtwagens.

Het af te voeren hout (dak en vloer) wordt afgevoerd in 1 container met inhoud van 20 m³. Ook hier is verondersteld dat de container wordt gebracht en op een later stadium wordt opgehaald (worst case). Zodoende is er sprake van 4 bewegingen van een zware vrachtwagen.

Verder zal er sprake zijn van een container voor de afvoer van bitumen en een container voor de afvoer van restafval. Ook hier is verondersteld dat de container wordt gebracht en op een later stadium wordt opgehaald (worst case). Zodoende is er sprake van 8 bewegingen van een zware vrachtwagen.

Om de locatie te egaliseren worden 2 containers met in totaal 40 m³ aan grond aangevoerd (4 bewegingen van zware vrachtoertuigen).

De sloop duurt twee weken. Gedurende deze periode doen elke dag twee lichte voertuigen de locatie aan overeenkomende met 4 bewegingen per dag (40 bewegingen in de sloopfase).

Type verkeer	Aantal voertuigen	Aantal verkeersbewegingen (aantal voertuigen x2)
Licht verkeer	20	40
Zwaar verkeer	44	88

3.2.2.3 Bouwen van de woningen en overige bebouwing

In de AERIUS-berekening is voor de bouw van de woningen uitgegaan dat onderstaande verkeersbewegingen tijdens de bouwperiode (dus tijdelijk) zullen plaatsvinden:

Type verkeer	Aantal voertuigen	Aantal verkeersbewegingen (aantal voertuigen x2)
Licht verkeer	300	600
Middelzwaar verkeer	20	40
Zwaar verkeer	16	32

De bouwverkeergegevens zijn gebaseerd op ervaringscijfers van BJZ.nu.

3.2.2.4 Parkeervoorzieningen en overige verharding

Binnen het projectgebied worden parkeerplaatsen, paden en overige verharding aangelegd. Het plangebied het een totale oppervlakte van circa 12.500 m². Als worst-case aanname wordt uitgegaan dat 60% hiervan wordt verhard met klinkerverharding.

Uitgegaan wordt van een klinker van 210 x 105 x 100 mm met een gewicht van 5,1 kg per klinker. Bij een te bestraten/verharden oppervlak van (12.500*60%=) 7.500 m² en is daarmee 1.735 ton aan klinkers benodigd. Het gemiddelde laadvermogen van een vrachtwagen is 40 ton. Voor de bestrating zijn daardoor afgerond 44 vrachtwagens benodigd.

Onder de bestrating moet circa 20 cm zand worden aangelegd. Met een verhard oppervlak van 7.500 m² is 1.500 m³ aan zand nodig. Een vrachtwagen kan gemiddeld 20 m³ zand vervoeren. Voor de zand onder de bestrating zijn daardoor 75 vrachtwagens benodigd.

Al met al zijn voor het aanbrengen van klinkerverharding met een oppervlak van 7.500 m², 119 vrachtwagens benodigd.

Door machinaal te bestraten kan per uur circa 50 m² aan bestrating worden aangelegd. Bij 7.500 m² is sprake van 150 werkuren. In het uiterst geval zal het bestraten circa 4 werkweken in beslag nemen. Gedurende deze 4 weken zal dagelijks een bus met werknemers het projectgebied benaderen en verlaten. Voor het bestraten zijn daarmee afgerond 20 lichte voertuigen benodigd.

Al met al is voor het bestraten en verharden spraken van de volgende verkeersbewegingen:

Type verkeer	Aantal voertuigen	Aantal verkeersbewegingen (aantal voertuigen x2)
Licht verkeer	20	40
Zwaar verkeer	119	238

3.2.2.5 Resumé

Op basis van de vorenstaande uitgangspunten is tijdens de aanlegfase van de voorgenomen ontwikkeling sprake van de volgende verkeersgeneratie:

Type verkeer	Aantal voertuigen	Aantal verkeersbewegingen (aantal voertuigen x2)
Licht verkeer	340	680
Middelzwaar verkeer	20	40
Zwaar verkeer	179	358

In voorliggend geval wordt er, gezien de ligging van het projectgebied, van uitgegaan dat het bouwverkeer het projectgebied vanaf de Engsestraat bereikt en verlaat. Het bouwverkeer zal zich bewegen via de Engsestraat, de Westsingel en de N810 om zo de A12 te bereiken, waar het bouwverkeer vervolgens opgaat in het heersend verkeersbeeld.

3.2.3 Realisatie voornemen

Voor de realisatie van het voornemen zullen een aantal dagen werktuigen in het projectgebied worden ingezet. Dergelijke werktuigen stoten stikstof uit.

In voorliggend geval zijn hiervoor de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Type werktuig	Aantal uren project	Vermogen (KW)	Belasting (%)	Emissiefactor (g/kWh)	Emissie NOx (kg/jaar)
Graafmachine 1 (bouwjaar 2015) Sloop bestaande bebouwing en nieuwbouw	80	200	60	0,3	2,88
Hijskraan (bouwjaar 2015) Realisatie woningen	50	200	50	0,4	2,00
Heistelling (bouwjaar 2015) Realisatie woningen	8	200	50	0,4	0,32
Mini graafmachine 2 (bouwjaar 2015) Realisatie natuurvijver en treffen landschapsmaatregelen	80	60	60	0,3	0,86
Mini shovel (bouwjaar 2015) Aanleggen parkeervoorziening en overige verharding	150	50	60	0,4	1,80
Onvoorzien	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0,79
Totale emissie					8,65

De kenmerken van de werktuigen in de berekening betreffen default-waarden die zijn opgenomen in de AERIUS-tool, met uitzondering van de kenmerken van de heistelling. Voor dit werktuig geldt dat deze niet is opgenomen in de tool. Voor de kenmerken zijn waarden aangehouden die gebaseerd zijn op een gelijksoortig werktuig (kraan) uit het bouwjaar 2015. Bij de berekening zijn ervaringscijfers gebruikt van BJZ.nu.

Opgemerkt wordt dat tevens een post 'onvoorzien' is toegevoegd. Hiermee worden onzekerheden in de berekening opgevangen. Denk aan onvoorzien (kleine) werktuigen die worden ingezet, danwel de stikstofuitstoot van het laden en lossen van vrachtwagens en het stationair draaien van voertuigen (anders van werktuigen). De post 'onvoorzien' bestaat in voorliggende berekening uit 10% van de totale stikstofuitstoot van de werktuigen in de aanlegfase.

In totaal is in de berekening rekening gehouden met een emissie NOx van 8,65 kg/jaar.

3.3 Gebruiksfasen

3.3.1 Woningen

Doordat woningen gasloos moeten worden gebouwd, is ten aanzien van het gebruik van de woningen zelf geen sprake van stikstofemissies en deposities op Natura 2000-gebieden. De woningen zijn daarom in de AERIUS-berekening neutraal (zonder emissie) gemodelleerd.

3.3.2 Verkeersgeneratie

De te realiseren woningen brengen een bepaald aantal verkeersbewegingen met zich mee. Het aantal verkeersbewegingen heeft invloed op de AERIUS-berekening en moet in ogenschouw worden genomen. Om

het aantal verkeersbewegingen te bepalen is gebruik gemaakt van de publicatie 'Toekomstbestendig parkeren, publicatie 381 (december 2018)'.

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd:

- Verstedelijkingsgraad: matig stedelijk / gemeente Duiven (Bron: CBS Statline);
- Stedelijke zone: buitengebied.

In de CROW wordt de verkeersgeneratie per functie uiteengezet. Daarnaast wordt een minimaal en maximaal aantal verkeersbewegingen aangegeven. In voorliggend geval is van het gemiddelde uitgegaan.

Op basis van de vorenstaande uitgangspunten ontstaat qua verkeersgeneratie het volgende beeld:

Functie	Verkeersbewegingen per woning per weekdag (gemiddeld)	Aantal woningen	Totaal aantal verkeersbewegingen per weekdag (gemiddeld)
Koop, huis, vrijstaand	8,2	2	16,4
Totaal			16,4

De totale verkeersgeneratie voor de te realiseren woningen komt neer op gemiddeld 16,4 verkeersbewegingen per weekdagemaal, in voorliggend geval is dit getal afgerond naar 17 verkeersbewegingen.

In voorliggend geval wordt er, gezien de ligging van het projectgebied, van uitgegaan dat het verkeer het projectgebied vanaf de Engsestraat bereikt en verlaat. Het verkeer zal zich bewegen via de Engsestraat om zo de Westsingel te bereiken, waar vanaf er twee aannemelijke routes zijn. De ene route gaat via de Westsingel en de N810 om zo de A12 te bereiken, waar het verkeer vervolgens opgaat in het heersend verkeersbeeld. De andere route gaat via de Westsingel en de Rijksweg om zo het centrum van Duiven te bereiken, waar de dagelijkse voorzieningen zich bevinden.

Om een uiterst worst-case scenario te berekenen is 100% van de verkeersbewegingen op beide routes gemodelleerd. Zodoende is met twee keer zoveel verkeer gerekend dan wordt verwacht.

HOOFDSTUK 4 RESULTATEN & CONCLUSIE

4.1 Aanlegfase

Uit de AERIUS-berekening met betrekking tot de aanlegfase blijkt dat in de aanlegfase van de voorgenomen ontwikkeling geen sprake is van rekenresultaten hoger dan 0,00 mol/ha/j. Er is daarmee geen sprake van een stikstofdepositie met significant negatief effect op Natura 2000-gebieden. De onderdelen en resultaten van de AERIUS-berekening zijn in bijlage 1 bijgevoegd.

4.2 Gebruiksfase

Uit de AERIUS-berekening met betrekking tot de gebruiksfase blijkt dat in de gebruiksfase van de voorgenomen ontwikkeling geen sprake is van rekenresultaten hoger dan 0,00 mol/ha/j. Er is daarmee geen sprake van een stikstofdepositie met significant negatief effect op Natura 2000-gebieden. De onderdelen en resultaten van de AERIUS-berekening zijn in bijlage 2 bijgevoegd.

4.3 Conclusie

Geconcludeerd wordt dat voor zowel de aanlegfase als de gebruiksfase geen sprake is van rekenresultaten hoger dan 0,00 mol/ha/j. Er is daarmee geen sprake van een stikstofdepositie met significant negatief effect op Natura 2000-gebieden. Het project is in het kader van de Wet natuurbescherming, ten aanzien van de effecten van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden, niet vergunningsplichtig.

BIJLAGEN BIJ DE STIKSTOFBEREKENING

Bijlage 1 Rekenresultaten aanlegfase

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH_3) en/of stikstofoxide (NO_x).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Situatie 1

- Kenmerken
- Samenvatting emissies
- Depositieresultaten
- Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
<https://www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers>.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
BJZ.nu	Engsestraat 22, 6921 PR Duiven

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk	
Realisatie 2 woningen	RobBw2ZG5dHr	
Datum berekening	Rekenjaar	Rekenconfiguratie
09 maart 2020, 14:36	2020	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

Situatie 1		
NOx	11,11 kg/j	
NH ₃	< 1 kg/j	

Resultaten

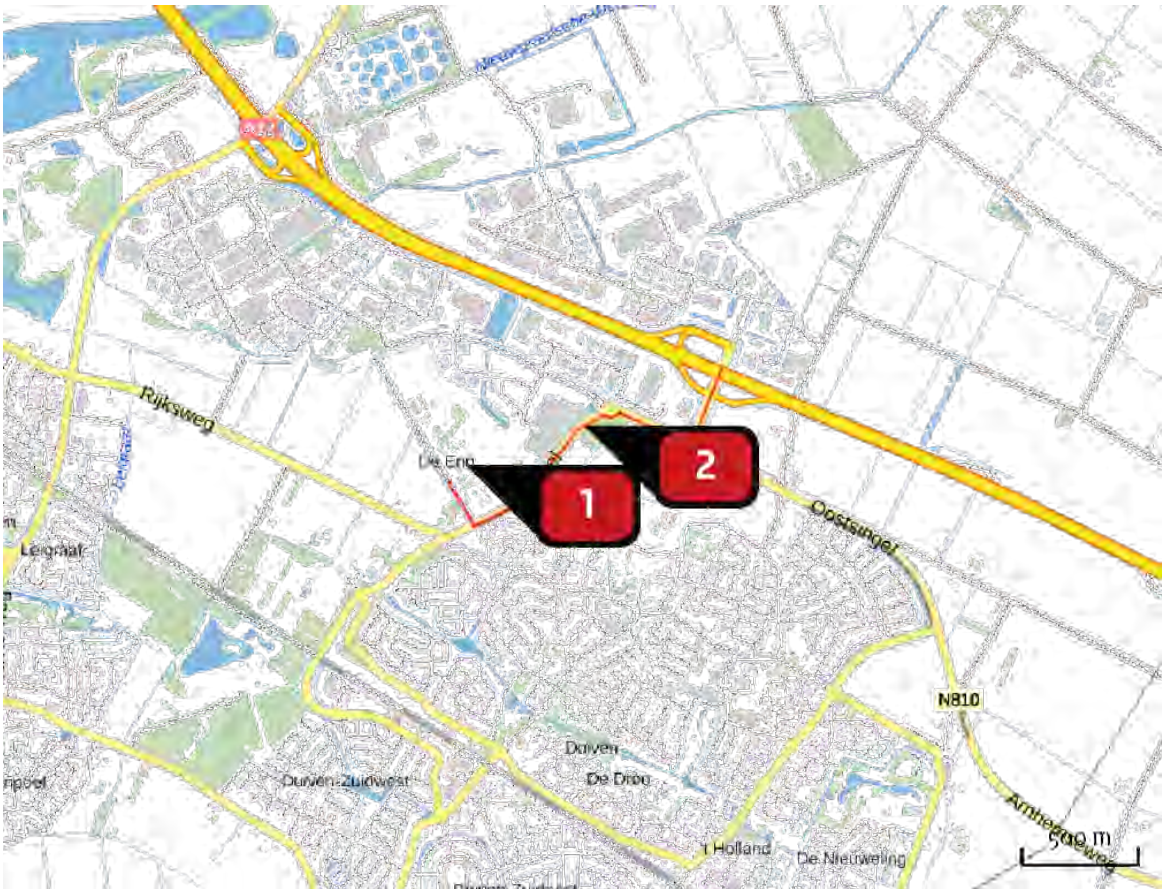
Hectare met
hoogste bijdrage
(mol/ha/j)

Natuurgebied
Uw berekening heeft geen depositieresultaten opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

Toelichting

Sloop van de huidige bebouwing en realisatie 2 vrijstaande woningen

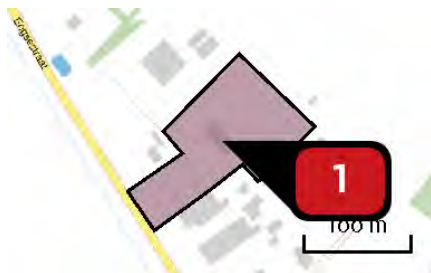
Locatie
Situatie 1

Emissie
Situatie 1

Bron Sector		Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1	 realisatie voornemen Mobiele werktuigen Bouw en Industrie	-	8,65 kg/j
2	 bouwverkeer Wegverkeer Buitenwegen	< 1 kg/j	2,45 kg/j

Emissie
(per bron)
Situatie 1

Naam

Locatie (X,Y)

NOx

realisatie voornemen

197665, 441156

8,65 kg/j

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Uitstoot hoogte (m)	Spreiding (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	Graafmachine 1		4,0	4,0	0,0	NOx	2,88 kg/j
AFW	Hijskraan		4,0	4,0	0,0	NOx	2,00 kg/j
AFW	Heistelling		4,0	4,0	0,0	NOx	< 1 kg/j
AFW	Mini graafmachine		4,0	4,0	0,0	NOx	< 1 kg/j
AFW	Mini shovel		4,0	4,0	0,0	NOx	1,80 kg/j
AFW	Onvoorzien		4,0	4,0	0,0	NOx	< 1 kg/j

Naam

Locatie (X,Y)

NOx

NH₃

bouwverkeer

198174, 441322

2,45 kg/j

< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	680,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	40,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	358,0 / jaar	NOx NH ₃	1,94 kg/j < 1 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS versie 2019A_20200211_3b24c29c22

Database versie 2019A_20200226_89548b118c

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/release/aerius-calculator-2019A>

Bijlage 2 Rekenresultaten gebruiksfase

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH_3) en/of stikstofoxide (NO_x).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Situatie 1

- Kenmerken
- Samenvatting emissies
- Depositieresultaten
- Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
<https://www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers>.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
BJZ.nu	Engsestraat 22, 6921 PR Duiven

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk	
Realisatie 2 woningen	Rbuvm7v28PHZ	
Datum berekening	Rekenjaar	Rekenconfiguratie
09 maart 2020, 14:41	2020	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

Situatie 1	
NOx	6,18 kg/j
NH ₃	< 1 kg/j

Resultaten

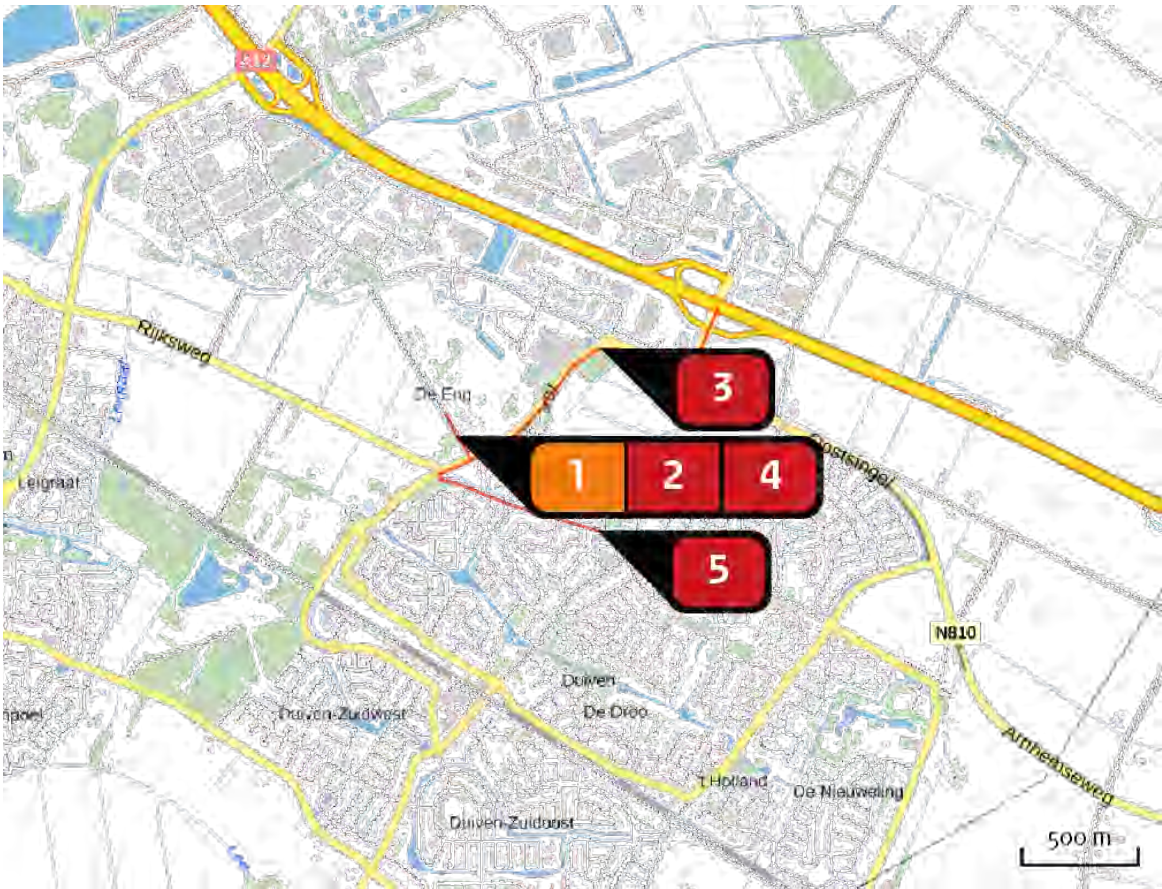
Hectare met
hoogste bijdrage
(mol/ha/j)

Natuurgebied
Uw berekening heeft geen depositieresultaten opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

Toelichting

Sloop van de huidige bebouwing en realisatie 2 vrijstaande woningen

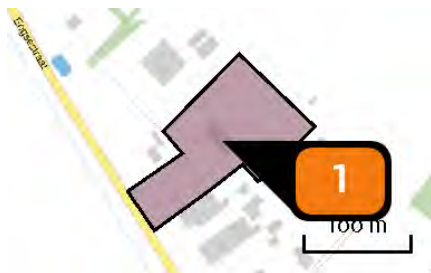
Locatie
Situatie 1

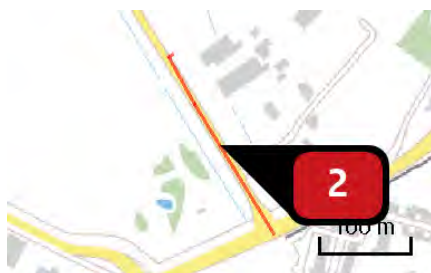
Emissie
Situatie 1

Bron Sector		Emissie NH3	Emissie NOx
1	wonen Wonen en Werken Woningen	-	-
2	verkeer Wegverkeer Buitenwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
3	verkeer route 1 Wegverkeer Buitenwegen	< 1 kg/j	2,70 kg/j
4	verkeer route 2 Wegverkeer Buitenwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
5	verkeer route 2 Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	2,59 kg/j

Emissie
(per bron)
Situatie 1

Naam **wonen**
 Locatie (X,Y) **197665, 441156**
 Uitstoothoogte **1,0 m**
 Oppervlakte **1,2 ha**
 Spreiding **0,5 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**

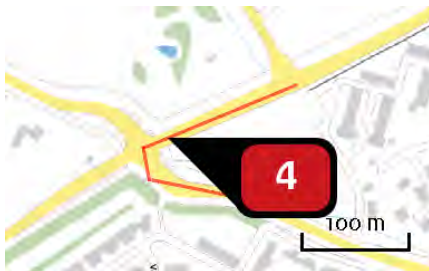
Naam **verkeer**
 Locatie (X,Y) **197647, 440990**
 NOx **< 1 kg/j**
 NH3 **< 1 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	17,0 / etmaal	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam **verkeer route 1**
 Locatie (X,Y) **198261, 441371**
 NOx **2,70 kg/j**
 NH3 **< 1 kg/j**

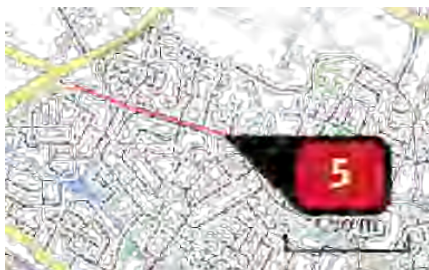
Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	17,0 / etmaal	NOx NH3	2,70 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

verkeer route 2
197587, 440844
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	17,0 / etmaal	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

verkeer route 2
198245, 440592
2,59 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	17,0 / etmaal	NOx NH3	2,59 kg/j < 1 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS versie 2019A_20200211_3b24c29c22

Database versie 2019A_20200226_89548b118c

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/release/aerius-calculator-2019A>

Bijlage 6 Quickscan flora en fauna

Quickscan natuurwaardenonderzoek

Engsestraat 22 Duiven

In het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Quickscan natuurwaardenonderzoek Engsestraat 22 Duiven

In het kader van de Wet natuurbescherming

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: BJZ.NU
Contactpersoon: dhr. W. Bekke
Twentepoort Oost 16a
7609 RG ALMELO

Projectnummer en versie: 2208 versie 1.0		Status: definitief
Veldmedewerker(s): P.Leemreise	Auteur: Ing. P. Leemreise	Rapportdatum: 18-11-2019
Ligging projectgebied: Engsestraat 22 Duiven		

Correspondentieadres:
Aladnaweg 18
7122 RR Aalten

E: info@natuurbankoverijssel.nl
Tel: 0543-451142 / 0614-435700

Samenvatting

Er zijn concrete plannen voor sloop van een woonboerderij en nieuwbouw van twee vrijstaande woningen. In het kader van een Ruimtelijk besluit, dient onder andere de uitvoerbaarheid van het voornemen getoetst te worden. In dit kader is Natuurbank Overijssel gevraagd om de wettelijke consequenties in het kader van wet- en regelgeving voor beschermde planten, dieren en gebieden in beeld te brengen. In voorliggend rapport worden de bevindingen van het uitgevoerde onderzoek gepresenteerd. Naast een beschrijving van het onderzoeksgebied, de onderzoeksopzet en de resultaten van het onderzoek, worden de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten weergegeven.

Het plangebied is op 22 oktober 2019 onderzocht op de (potentiële) aanwezigheid van beschermde planten, dieren en beschermde nesten, holen, vaste rust- en voortplantingslocaties en andere beschermde functies, zoals foerageergebied en vliegroute. Ook is onderzocht of de voorgenomen activiteiten een negatief effect hebben op beschermd (natuur)gebied, zoals Natura2000 en het Gelders Natuurnetwerk.

Wettelijke consequenties m.b.t. gebiedsbescherming:

Het plangebied behoort niet tot het Gelders Natuurnetwerk of Natura2000-gebied. Vanwege de ligging buiten het Gelders Natuurnetwerk leiden de voorgenomen activiteiten niet tot wettelijke consequenties omdat de bescherming van het Gelders Natuurnetwerk geen schaduwwerking kent. Gelet op de aard van de voorgenomen activiteiten en de afstand tussen Natura2000-gebied en het plangebied, is het niet aannemelijk dat de voorgenomen activiteiten zullen leiden tot een negatief effect op Natura2000-gebied. Nader onderzoek, zoals een berekening m.b.v. Aeries-Calculator, wordt niet noodzakelijk geacht.

Wettelijke consequenties m.b.t. soortbescherming:

Het plangebied behoort vermoedelijk tot functioneel leefgebied van verschillende vogel-, vleermuis-, amfibieën- en grondgebonden zoogdiersoorten. Voorgenoemde soorten benutten het plangebied hoofdzakelijk als foerageergebied, maar mogelijk bezetten sommige grondgebonden zoogdiersoorten er een rust- en/of voortplantingsplaats en nestelen er vogels. Amfibieën en vleermuizen bezetten er geen vaste rust- of voortplantingsplaats.

In het plangebied nestelen alleen vogelsoorten waarvan uitsluitend het bezette nest beschermd is, niet het oude nest of de nestplaats. Bezette vogelnesten zijn beschermd en mogen niet beschadigd of vernield worden. Gelet op de aard van de werkzaamheden kan geen ontheffing verkregen worden voor het beschadigen of vernielen van bezette vogelnesten.

Voor de grondgebonden zoogdiersoorten, die mogelijk een (winter)rust- en/of voortplantingslocatie in het plangebied bezetten, geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen 'vangen' en het 'beschadigen en vernielen van rust- en voortplantingslocaties'. Beschermde dieren mogen zonder ontheffing niet gedood worden als gevolg van het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten. Deze vrijstelling is van toepassing omdat er sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling. Het aantasten van de functie van het plangebied als foerageergebied, voor de in het plangebied voorkomende amfibieën- en grondgebonden zoogdiersoorten, leidt niet tot wettelijke consequenties.

Samenvattende conclusie

Het plangebied bestaat uit een woonerf met een woonboerdij en kapschuur, omgeven door intensief beheerd grasland. Gelet op de inrichting en het gevoerde beheer, vormt het plangebied een weinig geschikt functioneel leefgebied voor zeldzame- en kritische diersoorten en een ongeschikte groeiplaats voor beschermde plantensoorten. Wel vormt het plangebied een functioneel leefgebied voor sommige algemene- en weinig kritische diersoorten. Deze benutten het plangebied hoofdzakelijk als foerageergebied, maar mogelijk bezetten sommige grondgebonden zoogdiersoorten er een rust- en voortplantingsplaats en nestelen er vogels in de kapschuur.

Als gevolg van de uitvoering van de voorgenomen activiteiten kunnen bezette vogelnesten beschadigd en vernield worden, kunnen beschermde grondgebonden zoogdiersoorten verwond en gedood worden en kunnen rust- en voortplantingsplaatsen van grondgebonden zoogdieren, beschadigd en vernield worden.

Mits beschermde vogelnesten beschermd worden en er geen beschermde dieren verwond of gedood worden, leiden de voorgenomen activiteiten niet tot wettelijke consequenties in het kader van soortbescherming. Gelet op de aard en omvang van de voorgenomen activiteiten en de ligging van het plangebied op enige afstand van beschermd (natuur)gebied, is het niet aannemelijk dat de voorgenomen activiteiten zullen leiden tot een negatief effect op beschermd (natuur)gebied.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
1 Inleiding.....	5
2 Het plangebied	6
2.1 Ligging van het plangebied.....	6
2.2 Beschrijving van het plangebied.....	6
3 Voorgenomen activiteiten.....	7
3.1 Algemeen	7
3.2 Mogelijk effect van de voorgenomen activiteiten op beschermde soorten en/of –nesten	7
3.3 Vaststellen van de invloedssfeer	7
3.4 Vaststellen van het onderzoeksgebied	8
4 Gebiedsbescherming.....	9
4.1 Algemeen	9
4.2 Gelders Natuurnetwerk.....	9
4.3 Natura2000	10
4.4 Slotconclusie.....	11
5 Soortenbescherming; het onderzoek.....	12
5.1 Verwachting en bureauonderzoek	12
5.2 Methode.....	12
5.3 Resultaten	14
5.4 Toetsingskader	17
5.5 Wettelijke consequenties van de beoogde ingreep.....	18
5.6 Historische gegevens en overige bronnen	21
5.7 Volledigheid van het onderzoek.....	21
6 Conclusies.....	21
Bijlage	23

1 Inleiding

Er zijn concrete plannen voor sloop van een woonboerderij en nieuwbouw van twee vrijstaande woningen. In het kader van een Ruimtelijk besluit, dient onder andere de uitvoerbaarheid van het voornemen getoetst te worden. In dit kader is Natuurbank Overijssel gevraagd om de wettelijke consequenties in het kader van wet- en regelgeving voor beschermde planten, dieren en gebieden in beeld te brengen. In voorliggend rapport worden de bevindingen van het uitgevoerde onderzoek gepresenteerd. Naast een beschrijving van het onderzoeksgebied, de onderzoeksopzet en de resultaten van het onderzoek, worden de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten weergegeven.

In voorliggend rapport worden de bevindingen van het uitgevoerde onderzoek gepresenteerd. Naast een beschrijving van het onderzoeksgebied, de onderzoeksopzet en de resultaten van het onderzoek, worden de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten weergegeven.

Er is in het onderzoeksgebied gekeken naar de (potentiële) aanwezigheid van beschermde planten en dieren en beschermde nesten, holen, vaste rust- en voortplantingslocaties en andere beschermde functies. Ook is onderzocht of de voorgenomen activiteiten een negatief effect hebben op beschermd (natuur)gebied.

Op basis van de onderzoeksresultaten worden de wettelijke consequenties bepaald van de voorgenomen activiteiten in het kader van de Wet natuurbescherming (soorten en Natura2000-gebied) en de Omgevingsverordening Gelderland 2017; vastgesteld 19-12-2018 (Gelders Natuurnetwerk).

Doel van deze rapportage:

De Quickscan natuurwaardenonderzoek is uitgevoerd als één van de verschillende (milieu)onderzoeken in het kader van besluitvorming binnen de Ruimtelijke Ordening (doorgaans het wijzigen van het bestemmingsplan) of het aanvragen van een Omgevingsvergunning. Het onderzoek is uitgevoerd om antwoord te kunnen geven op de vraag: is er sprake van een goede ruimtelijke ordening (is de voorgenomen activiteit uitvoerbaar?). Het is nadrukkelijk geen ecologisch werkprotocol dat opgesteld wordt om te voorkomen dat de Wet natuurbescherming overtreden wordt als gevolg van de voorgenomen activiteiten. De Wet natuurbescherming is tijdens de uitvoering van voorgenomen activiteiten altijd van toepassing en het is aan de uitvoerende partijen om de noodzakelijke zorgvuldigheid te betrachten tijdens de uitvoering. Om een goed ecologisch werkprotocol op te kunnen stellen is meer detailinformatie vereist, zoals de planning in uitvoering, in te zetten materieel en informatie over type bebouwing, bouwwijze, materiaalgebruik etc.

2 Het plangebied

2.1 Ligging van het plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Engsestraat 22 te Duiven. Het ligt in het buitengebied, net ten noordenvan de dorpskern van Duiven en wordt omgeven door landelijk gebied. Op onderstaande afbeelding wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven op de topografische kaart.

Globale ligging van het plangebied. De ligging van het plangebied wordt met de rode marker in de cirkel aangeduid (bron: pdok.nl).

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied vormt een voormalig agrarisch erf en bestaat uit bebouwing, erfverharding en grasland. De opgaande beplanting, welke op onderstaande luchtfoto nog zichtbaar is, is inmiddels gekapt. In het plangebied staan een boerderij en kapschuur. De boerderij is gebouwd van bakstenen zonder spouwmuur en is gedekt met gebakken dakpannen. De kapschuur heeft houten wanden en is gedekt met gebakken dakpannen. De woonboerderij werd bewoond tijdens het veldbezoek en de staat van onderhoud van de gebouwen is goed; ze zijn wind- en waterdicht. Het overgrote deel van het plangebied bestaat uit grasland met een soortenarme vegetatie van raaigras. Verspreid in het plangebied liggen enkele bulten zand, welke begroeid zijn met gras en ruigtekruiden. Op onderstaande afbeelding wordt een luchtfoto van het plangebied weergegeven, evenals de begrenzing van het onderzoeksgebied. Voor een impressie van het plangebied wordt verwezen naar de fotobijlage.

Detailopnames van het plangebied. De begrenzing van het plangebied wordt met de gele lijn aangeduid (bron luchtfoto: PDOK.nl).

3 Voorgenomen activiteiten

3.1 Algemeen

Het voornemen bestaat om alle bebouwing in het plangebied te slopen en twee vrijstaande woningen met bijgebouw in het plangebied te bouwen. Er hoeft geen beplanting gerooid te worden. Het plangebied wordt nadien ingericht als erf/tuin. Op onderstaande afbeelding wordt het wenselijke eindbeeld weergegeven.

Verbeelding van het wenselijke eindbeeld.

De volgende activiteiten worden getoetst op relevantie t.a.v. de Wet natuurbescherming:

- Slopen bebouwing;
- Bouwrijp maken bouwplaats;
- Bouwen woningen met bijgebouwen;
- Buitenruimte inrichten als tuin;

3.2 Mogelijk effect van de voorgenomen activiteiten op beschermde soorten en/of –nesten

De voorgenomen activiteiten hebben mogelijk een negatieve invloed op beschermde soorten en beschermd (natuur)gebied. We onderscheiden de volgende negatieve invloeden:

Mogelijke tijdelijke invloeden:

- Verstoren rust- en voortplantingsplaatsen als gevolg van geluid, stof en trillingen tijdens de werkzaamheden

Mogelijke permanente invloeden:

- Mogelijk afname/verdwijnen van beschermde vaste rust- of verblijfplaatsen en/of jaar rond beschermde nesten;
- Vernielen/verdwijnen van beschermde soorten;
- Aantasting van de kwaliteit van het leefgebied van beschermde soorten;

3.3 Vaststellen van de invloedsfeer

Naast een tijdelijk effect in het onderzoeksgebied, kan het voorkomen dat een voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde soorten of beschermd natuurgebied buiten het onderzoeksgebied. Dit noemen we de invloedsfeer. De omvang van de invloedsfeer wordt bepaald door de duur, aard en omvang van de tijdelijke en/of permanente nieuwe situatie. Het effect van de voorgenomen activiteit op een beschermde soort verschilt per soort en/of soortgroep.

In deze studie wordt alleen gekeken naar de uitvoering van de fysieke werkzaamheden, zoals het slopen van bebouwing, het bouwrijp maken van de bouwplaatsen en het bouwen van de woningen met bijgebouw.

Beoordeling van de invloedsfeer van de voorgenomen activiteit:

De invloedsfeer van de voorgenomen fysieke activiteiten is lokaal. Mogelijk zijn tijdens de werkzaamheden geluid, stof en trillingen waarneembaar buiten het plangebied, maar deze effecten zijn incidenteel en kortstondig en hebben geen wezenlijke schadelijke invloed op beschermde soorten, rust- of voortplantingslocaties buiten het plangebied.

3.4 Vaststellen van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied wordt gelijk gesteld aan het plangebied.

4 Gebiedsbescherming

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het mogelijke effect van de voorgenoemde activiteit op beschermd natuurgebied (Natura2000) en het Gelders Natuurnetwerk (voorheen EHS genoemd).

4.2 Gelders Natuurnetwerk

Om de biodiversiteit nu en voor toekomstige generaties Gelderlanders veilig te stellen, beschermt de provincie het Gelders Natuurnetwerk. Het Gelders Natuurnetwerk is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuur van internationaal, nationaal en provinciaal belang. Dit Gelders Natuurnetwerk bestaat uit alle terreinen met een natuurbestemming binnen de voormalige EHS en bevat tevens een Zoekgebied nieuwe natuur van 7.300 hectare, voor 5.300 hectare nog te realiseren nieuwe natuur.

Een groot deel van de Gelderse natuurgebieden is internationaal beschermd: de Natura 2000-gebieden. Juist in deze gebieden moet de biodiversiteit worden behouden of verbeterd. De provincie geeft in het natuurbeleid prioriteit aan het behalen van de Natura 2000-doelen in de Natura 2000-gebieden. Het Gelders Natuurnetwerk vervult daarnaast een belangrijke rol bij het behoud van de biodiversiteit. De Ecologische verbindingzones maken voor een klein deel uit van het Gelders Natuurnetwerk.

De provincie wil de natuur van het Gelders Natuurnetwerk beschermen tegen aantasting en heeft daarom regels opgenomen in de Omgevingsverordening. Centraal staat de bescherming van de kernkwaliteiten. De kernkwaliteiten bestaan uit bestaande natuurwaarden, uit nog te ontwikkelen potentiële waarden en de omgevingscondities zoals stilte. De (nog te ontwikkelen) natuurwaarden zijn beschreven en als bijlage bij de Omgevingsverordening opgenomen. De omgevingscondities zijn in de bijlage bij de Omgevingsverordening wel benoemd, maar er heeft geen provinciedekkende inventarisatie plaatsgevonden. Bij projecten kan op maat een effectbeschrijving worden gemaakt voor de relevante omgevingscondities.

Ligging t.o.v. het Gelders Natuurnetwerk

Het plangebied ligt op minimaal 1,85 km afstand van gronden die tot het Gelders Natuurnetwerk behoren. Op onderstaande afbeelding wordt de ligging van het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone in de omgeving van het plangebied weergegeven.

Ligging van Gelders Natuurnetwerk in de omgeving van het plangebied. De ligging van het plangebied wordt met de rode marker aangeduid. Gronden die tot het Gelders Natuurnetwerk behoren, worden met de donkergroene kleur aangeduid. De lichtgroene kleur duidt gronden aan die tot de Groene Ontwikkelingszone behoren (bron: Ruimtelijke plannen).

Beschermingsregime

Het plangebied ligt buiten het Gelders Natuurnetwerk. Omdat de bescherming van het Gelders Natuurnetwerk geen externe werking kent, leiden de voorgenomen activiteiten niet tot wettelijke consequenties.

Effectbeoordeling

Het plangebied ligt buiten het Gelders Natuurnetwerk. Vanwege de lokale invloedssfeer, hebben de voorgenomen activiteiten geen negatief effect op gronden die tot het Gelders Natuurnetwerk behoren.

Wettelijke consequenties

De voorgenomen ontwikkeling leidt niet tot wettelijke consequenties in het kader van de Omgevingsverordening Gelderland.

4.3 Natura2000

De biodiversiteit (soortenrijkdom) in Europa gaat al jaren achteruit. Duurzame bescherming van flora en fauna is hard nodig. Planten en dieren trekken zich weinig aan van landsgrenzen en het is daarom belangrijk om natuurbescherming in Europees verband aan te pakken. Zo voorkomen we dat de natuur in Europa en in Nederland steeds eenvormiger wordt. Daartoe is in 1979 de Vogelrichtlijn opgesteld en in 1992 de Habitatrichtlijn. Deze richtlijnen hebben twee componenten: soortenbescherming en gebiedsbescherming. Alle EU-lidstaten wijzen beschermde gebieden aan voor specifieke (leefgebieden van) (vogel-)soorten. De onder beide richtlijnen aangewezen beschermde gebieden vormen het Natura 2000-netwerk. De Nederlandse bijdrage aan dit Europese netwerk van beschermde natuurgebieden bestaat uit ruim 160 gebieden.

Ligging van het plangebied t.o.v. Natura-2000

Het plangebied behoort niet tot Natura2000. Het plangebied ligt op minimaal 1,9 kilometer afstand van Natura2000-gebied. Dit betreft het Natura2000-gebied Rijnstrangen, deelgebied IJsseluiterwaarden. Op onderstaande afbeelding wordt de ligging van Natura2000-gebied in de omgeving van het plangebied weergegeven.

Ligging van Natura2000-gebied in de omgeving van het plangebied. Natura2000-gebied wordt met de blauwe en groene kleur aangeduid. De ligging van het plangebied wordt met de rode stip aangeduid (bron pdok.nl).

Beschermingsregime

De Wet natuurbescherming regelt in hoofdstuk 2 de bescherming van Natura 2000-gebieden. Dit zijn speciale beschermingszones op grond van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. De minister wijst deze gebieden aan.

Voor de Natura 2000-gebieden stelt de minister instandhoudingsdoelstellingen op voor:

- de leefgebieden van vogels;
- de natuurlijke habitats of habitats van soorten (art. 2.1 Wet natuurbescherming);

De provincies stellen voor de Natura 2000-gebieden een beheerplan op (art. 2.3 Wet natuurbescherming). In het beheerplan staan maatregelen die ervoor moeten zorgen dat de instandhoudingsdoelstellingen worden bereikt.

Nederland past een vergunningenstelsel toe. Hierdoor is in ons land een zorgvuldige afweging gewaarborgd rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Vergunningen worden verleend door provincies of door de Minister van EZ. Natura 2000-gebieden mogen geen significante schade ondervinden. Dit houdt in dat bepaalde plannen en projecten, op zichzelf óf in combinatie met andere plannen en projecten, de natuurwaarden waarvoor de gebieden zijn aangewezen niet significant negatief mogen beïnvloeden. Elke ontwikkeling in of nabij een Natura 2000-gebied dient te worden onderworpen aan een 'voortoets'. Uit de voortoets moet blijken of kan worden uitgesloten dat de gewenste werkzaamheden/ontwikkelingen een (significant) negatief effect hebben (op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten). Voor alle Natura 2000-gebieden dient een beheerplan te zijn opgesteld waaruit duidelijk wordt welke activiteiten wel en niet zonder vergunning mogelijk zijn in en nabij die gebieden.

Als gevolg van het stopzetten van de PAS-systematiek, mogen plannen die leiden tot een verhoogde depositie van NO_x/NH₃ op Natura2000-gebied, niet in uitvoering gebracht worden zonder Wet natuurbeschermingsvergunning. Er wordt door de landelijke overheid momenteel gewerkt aan een nieuwe methode om plannen, die leiden tot een verhoogde depositie, mogelijk te maken.

Effectbeoordeling

Het plangebied ligt op minimaal 1,89 kilometer afstand van een Natura2000-gebied. Gelet op de aard en omvang van de voorgenomen activiteiten (sloop en vervangende nieuwbouw en bewoning van twee gasloze woningen), lijkt een negatief effect op Natura2000-gebied uitgesloten. Er is geen berekening uitgevoerd m.b.v. het computerprogramma Aeries Calculator, maar deze conclusie is tot stand gekomen op basis van ervaring met het opstellen van diverse stikstofberekeningen voor soortgelijke projecten.

4.4 Slotconclusie

Het plangebied behoort niet tot het Gelders Natuurnetwerk of Natura2000-gebied. Vanwege de ligging buiten het Gelders Natuurnetwerk leiden de voorgenomen activiteiten niet tot wettelijke consequenties omdat de bescherming van het Gelders Natuurnetwerk geen schaduwwerking kent. Gelet op de aard van de voorgenomen activiteiten en de afstand tussen Natura2000-gebied en het plangebied, is het niet aannemelijk dat de voorgenomen activiteiten zullen leiden tot een negatief effect op Natura2000-gebied. Nader onderzoek, zoals een berekening m.b.v. Aeries-Calculator, wordt niet noodzakelijk geacht.

5 Soortenbescherming; het onderzoek

5.1 Verwachting en bureauonderzoek

Het plangebied bestaat uit een woonerf met een woonboerdij en kapschuur, omgeven door intensief beheerd grasland. Gelet op de inrichting en het gevoerde beheer, wordt het plangebied als een weinig geschikt functioneel leefgebied voor zeldzame- en kritische (grondgebonden) diersoorten en als een ongeschikte groeiplaats voor beschermde plantensoorten beschouwd. Mogelijk behoort het plangebied tot functioneel leefgebied van sommige diersoorten uit onderstaande soortgroepen:

- vogels;
- vleermuizen;
- grondgebonden zoogdieren;
- amfibieën;

Overige soorten

Het onderzoeksgebied is niet onderzocht op het voorkomen van beschermde faunasoorten als reptielen, vissen, dag- en nachtvlinders, bladmossen, sporenplanten, haften en kreeftachtigen omdat het onderzoeksgebied geen geschikte habitat vormt voor deze soorten of omdat het plangebied buiten het normale verspreidingsgebied van deze soortgroepen ligt. Het is niet aannemelijk dat soorten, of soortgroepen, die moeilijk nieuwe leefgebieden koloniseren, zich spontaan buiten het normale verspreidingsgebied vestigen. Dit geldt bijvoorbeeld voor sommige kleine grondgebonden zoogdieren, amfibieën en reptielen.

5.2 Methode

In het kader van het natuurwaardenonderzoek is het plangebied op 22 oktober 2019 tijdens de daglichtperiode (middag) bezocht. Het onderzoeksgebied is te voet onderzocht op de aanwezigheid en potentiële aanwezigheid van beschermde flora- en faunawaarden. Het gebied is visueel en auditief onderzocht. Tijdens het veldbezoek is gebruik gemaakt van een verrekijker (Swarovski 12x50), zaklamp en zijn de in dit rapport opgenomen afbeeldingen gemaakt. De onderzoeker beschikte tevens over een warmtebeeldcamera (Helion Pulsar xq28), maar deze is niet gebruikt.

Bij het bepalen van de mogelijke aantasting van beschermde soorten is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- veldbezoek door ervaren ecooloog;¹
- aanvullend bronnenonderzoek (o.a. internet);

Specifieke relevante literatuurbronnen zijn o.a.

- Atlas van de amfibieën en reptielen van Nederland;
- Atlas van de zoogdieren van Nederland;
- Nieuwe atlas van de Nederlandse flora;

Het weer tijdens het veldbezoek

Bewolkt, droog, temperatuur 16°C, wind 1-2 Bft.

¹ Het onderzoek is uitgevoerd door Ing. P.E.B. Leemreize. Hij heeft ruim 30 jaar ervaring als veldbioloog. Eerst specifiek op het gebied van vogelstudie, later meer integraal met een tweede specialisatie op het gebied van grondgebonden kleine zoogdieren en vleermuizen. Hij voert jaarlijks ca. 200 quickscan natuurwaardenonderzoeken uit, verspreid over heel Nederland. Behalve beroepsmatig, is hij ook in de vrije tijd betrokken bij vogel- en vleermuisonderzoek, waaronder verschillende projecten in het kader van de Netwerk Ecologische Monitoring (NEM-VT) van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Ook is hij voorzitter van de Vogelwerkgroep Zuidoost-Achterhoek en bestuurslid van de Vleermuiswerkgroep Gelderland.

Vogels

Het gebied is visueel en auditief onderzocht op het voorkomen van (broed)vogels. De onderzoeksperiode is matig geschikt voor onderzoek naar (broed)vogels omdat vogels in deze tijd van het jaar geen territorium-indicerend gedrag (zingen/balts) vertonen en geen bezette nesten hebben. Sommige standvogels, zoals de huismus, steen- en kerkuil zijn nog aanwezig in de buurt van de nest-/rustplaats, maar trekvogels hebben de broedplaats verlaten.

In het plangebied is gekeken naar vogels, oude nesten en sporen die op de aanwezigheid van nesten in het plangebied duiden, zoals prooi-resten (roofvogels), schijfsporen, braakballen, ruiveren (roofvogels), eierdoppen en zichtbaar nestmateriaal. Op basis van een beoordeling van de landschappelijke kenmerken kan een goede inschatting gemaakt worden van de functie van het onderzoeksgebied voor vogels en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen voor onderzoek naar vogels.

Grondgebonden zoogdieren

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van beschermde grondgebonden zoogdieren. De onderzoeksperiode is geschikt voor verspreidingsonderzoek, maar matig geschikt voor onderzoek naar voortplantingslocaties. Met uitzondering van sommige muizensoorten, hebben de meeste grondgebonden zoogdieren geen zogende jongen in deze tijd van het jaar. Veel van de in het voorjaar geboren jongen zijn zelfstandig en hebben de nestplaats verlaten. Dat heeft tot gevolg dat 'zwervende' grondgebonden zoogdieren soms op de meest vreemde plekken opduiken. Dit hoeven dan niet altijd 'vaste rust- of voortplantingsplaatsen' te zijn.

Er is in het onderzoeksgebied gezocht naar grondgebonden zoogdieren, verblijfplaatsen en sporen die op de aanwezigheid van grondgebonden zoogdieren in het onderzoeksgebied duiden zoals holen, nesten, graaf-, krab- en bijtsporen, haren, prooi-resten, pootafdrukken en uitwerpselen.

Vleermuizen

De onderzoeksperiode is geschikt voor onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen. In deze tijd van het jaar bezetten vleermuizen de winterrustplaats en zitten ze diep weggekropen in gebouwen. Gewone dwergvleermuizen hebben in de periode half augustus-half september de massa-winterverblijfplaatsen bezocht tijdens de donkere uren van de nacht (zogenaamde middernachtzwermer), wat vaak duidelijk zichtbaar is door de aanwezige uitwerpselen en urine op muren, ramen en op de grond nabij de invliegopening(en). Er is in het onderzoeksgebied gezocht naar vleermuizen en naar potentiële rust-verblijfplaatsen van vleermuizen. Daarbij is gezocht naar vleermuizen en aanwijzingen die op de aanwezigheid van een verblijfplaats in het plangebied duiden.

Het onderzoek is uitgevoerd buiten de periode van de dag dat vleermuizen foerageren of lijnvormige landschapselementen benutten als vliegroute, maar de mogelijke betekenis van het onderzoeksgebied als foerageergebied en vliegroute voor vleermuizen is bepaald op basis van een visuele beoordeling van de landschappelijke karakteristieken van het plangebied.

Amfibieën

De onderzoeksperiode is ongeschikt voor verspreidingsonderzoek naar amfibieën omdat amfibieën de winterrustplaats hebben betrokken en zijn dan niet of heel moeilijk waar te nemen. Winterrustplaatsen bevinden zich in holen en gaten in de grond, onder opgeslagen materialen, afval, takkenbossen, boomstammen of onder water in de sliblaag van natte landschapselementen.

Op basis van een beoordeling van landschappelijke kenmerken kan een goede inschatting gemaakt worden van de functie van het onderzoeksgebied voor amfibieën en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen voor onderzoek naar deze soorten. Daarbij is tevens rekening gehouden met de ligging van het plangebied ten opzichte van het (normale) verspreidingsgebied van verschillende amfibieënsoorten.

5.3 Resultaten

In deze paragraaf worden de resultaten van het veldbezoek gepresenteerd. Alleen soorten die in het onderzoeksgebied vastgesteld zijn, zeer waarschijnlijk in het onderzoeksgebied voorkomen of soorten waarvan het onderzoeksgebied een (essentieel) onderdeel van het functionele leefgebied vormt, worden in deze paragraaf besproken.

Vogels

Het plangebied behoort tot functioneel leefgebied van verschillende vogelsoorten. Vogels benutten de buitenruimte in het plangebied als foerageergebied en vermoedelijk nestelen er jaarlijks vogels in de kapschuur. Vogelsoorten die mogelijk ieder jaar in de kapschuur nestelen zijn holenduif, houtduif en merel. De woonboerderij wordt niet door vogels benut als nestplaats. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat huismus, steen- of kerkuil de gebouwen benutten als rust- of nestplaats. Uilen verraden hun aanwezigheid doorgaans snel vanwege de schijfsporen en braakballen en de gebouwen worden als een ongeschikte nestplaats voor huismussen beschouwd. Het ontbreken van tuinbeplanting, zoals scheerhagen en struiken, maakt het plangebied tot een ongeschikte broedplaats voor huismussen.

Verlaten nest van de houtduif in de te slopen kapschuur.

Door het slopen van de kapschuur tijdens de voortplantingsperiode, worden mogelijk bezette vogelnesten beschadigd en vernield. Als gevolg van het vernielen van bezette vogelnesten worden mogelijk eieren beschadigd of vernield of worden (jonge) vogels verwond of gedood. Door uitvoering van de voorgenomen activiteiten wordt de functie van het plangebied als foerageergebied voor vogels niet aangetast.

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- Slopen kapschuur tijdens de voortplantingsperiode;

Grondgebonden zoogdieren

Er zijn in het plangebied geen beschermde grondgebonden zoogdieren waargenomen en er zijn geen aanwijzingen gevonden dat grondgebonden zoogdieren een rust- en/of voortplantingslocatie bezetten in het plangebied, maar gelet op de inrichting en het gevoerde beheer, behoort het plangebied vermoedelijk tot functioneel leefgebied van verschillende algemene- en weinig kritische beschermde grondgebonden zoogdiersoorten als veldmuis, bosmuis, egel, vos, haas, huisspitsmuis en steenmarter. Voorgenoemde soorten benutten het plangebied hoofdzakelijk als foerageergebied, maar mogelijk bezetten soorten als huisspitsmuis, veldmuis en bosmuis er een rust- en/of voortplantingsplaats. Voorgenoemde soorten kunnen een rust- en voortplantingsplaats bezetten in hopen en gaten in de grond en onder (bouw)materialen en (groen)afval. De woonboerderij is niet toegankelijk voor grondgebonden zoogdieren, maar de kapschuur wel. Een geschikte rust- en/of voortplantingsplaats voor soorten als egel en steenmarter is in het plangebied niet aangetroffen.

Gelet op de inrichting, het gevoerde beheer en/of de ligging van het plangebied t.o.v. het verspreidingsgebied, wordt het plangebied niet als functioneel leefgebied van sommige zeldzame grondgebonden zoogdiersoorten als wezel, bunzing of hermelijn beschouwd.

Door het slopen van de kapschuur en het uitvoeren van grondverzet, worden mogelijk grondgebonden zoogdieren verwond en gedood, en worden mogelijk vaste rust- en voortplantingsplaatsen beschadigd en vernield. Door het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten wordt de functie van het plangebied als foerageergebied niet aangetast.

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- Vergraven van de grond (hele jaar);
- Slopen kapschuur;

Vleermuizen

Rust- en verblijfplaatsen

Er zijn tijdens het veldbezoek geen vleermuizen waargenomen en er zijn aanwijzingen gevonden dat vleermuizen een rust- of verblijfplaats bezetten in het plangebied. De woonboerderij beschikt niet over een spouw. Aan de voorzijde hangen vensterluiken, maar vleermuizen bezetten geen verblijfplaats achter deze vensterluiken. Vermoedelijk is de ruimte tussen de gevel en de vensterluiken te groot. Er zijn in/aan het gebouw geen andere potentiële verblijfplaatsen, zoals een holle ruimte achter een loodslab, gevelbetimmering, windveer of zonnescherm waargenomen. Een soort als de gewone grootoorvleermuis, bezet soms een verblijfplaats in een open ruimte of zolder, maar er zijn op de zolder van de boerderij geen aanwijzingen gevonden dat vleermuizen een verblijfplaats bezetten op de zolder. Dergelijke hangplekken zijn duidelijk zichtbaar vanwege uitwerpselen op de grond onder de hangplek. Ook wordt de kapschuur niet gebruikt als rustplaats (tijdens de donkere uren van de nacht). Rustplaatsen zijn doorgaans ook duidelijk herkenbaar vanwege uitwerpselen en prooiresten onder de hangplek.

Door uitvoering van de voorgenomen activiteiten wordt geen vleermuis verstoord, verwond of gedood en wordt geen rust- of verblijfplaats beschadigd of vernield.

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- Geen;

Foerageergebied

Het veldbezoek is uitgevoerd buiten de periode van de dag waarop vleermuizen foerageren, maar op basis van een beoordeling van de inrichting en het gevoerde beheer, wordt het plangebied als een weinig geschikt foerageergebied voor vleermuizen beschouwd. Mogelijk foerageren sommige algemene soorten als laatvlieger en gewone dwergvleermuis incidenteel rond de gebouwen en boven het grasland, maar de betekenis ervan is beperkt. Het plangebied vormt geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen.

Door uitvoering van de voorgenomen activiteiten wordt de functie van het plangebied als foerageergebied voor vleermuizen niet aangetast, mogelijk zelfs versterkt.

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- Geen;

Vliegroute

Het veldbezoek is uitgevoerd buiten de periode van de dag waarop vleermuizen gebruik maken van vliegroutes. Op basis van een beoordeling van de inrichting, het gevoerde beheer en de ligging in het landschap kan een goede inschatting gemaakt worden van de betekenis van het plangebied als vliegroute. Sommige vleermuissoorten benutten lijnvormige elementen ter geleiding tijdens het foerageren en om van verblijfplaats naar foerageergebied te vliegen (en van foerageergebied naar verblijfplaats). Lijnvormige

elementen die benut worden als vliegroute kunnen bestaan uit houtopstanden en wateren, maar ook een rij lantarenpalen, rasterpalen en gevels van woningen.

Het plangebied vormt geen verbindende schakel in een lijnvormig landschapselement en maakt daarom geen onderdeel uit van een vliegroute van vleermuizen. Uitvoering van de voorgenomen activiteiten heeft geen negatief effect op vliegroutes van vleermuizen.

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- Geen;

Amfibieën

Er zijn tijdens het veldbezoek geen amfibieën waargenomen, maar gelet op de inrichting en het gevoerde beheer, wordt het plangebied als een weinig geschikt functioneel leefgebied voor amfibieën beschouwd. Mogelijk benutten sommige algemene- en weinig kritische amfibieënsoorten als gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en kleine watersalamander het plangebied als foerageergebied, maar geschikte (winter)rust- of voortplantingsplaatsen ontbreken. Gelet op de ligging van het plangebied op enige afstand van voortplantingswateren, is de betekenis van het plangebied als functioneel leefgebied zeer beperkt.

Door het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten worden geen amfibieën verwond of gedood en worden geen (winter)rustplaatsen beschadigd of vernield. De (beperkte) functie van het plangebied als foerageergebied wordt door uitvoering van de voorgenomen activiteiten niet aangetast.

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- Geen;

Overige soorten

Er zijn geen andere beschermde soorten aangetroffen. Het gevoerde beheer en de inrichting maken het onderzoeksgebied tot een ongeschikt functioneel leefgebied voor deze soorten.

5.4 Toetsingskader

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Het is verboden om alle soorten die beschermd zijn volgens de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn, evenals de in paragraaf 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming genoemde soorten te doden en te verwonden, evenals het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen. Verder is het verboden om plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor sommige in de Wet natuurbescherming genoemde soorten geldt een ontheffing voor het opzettelijk vangen en de vaste voortplantings- en rustplaatsen van deze soorten opzettelijk beschadigen of vernielen, als gevolg van werkzaamheden die uitgevoerd worden in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling. In voorliggend geval is de vrijstellingsregeling van de Provincie Gelderland van kracht. In afwijking met de meeste provincies in Nederland, mogen in Gelderland beschermde soorten niet gedood worden als gevolg van activiteiten die uitgevoerd worden in verband met een ruimtelijke ontwikkeling.

Ook gelden er bepaalde vrijstellingen voor het verbod op verwonden en doden mits er gewerkt wordt volgens een door de Minister goedgekeurde Gedragscode. Op het moment van schrijven van dit rapport is er geen goedgekeurde gedragscode van kracht voor de voorgenoemde activiteiten.

Foerageergebied

Foerageergebied voor beschermde soorten is niet expliciet beschermd in de Wet natuurbescherming, tenzij het expliciet onderdeel uitmaakt van jaarrond beschermde rust- en nestplaatsen en het essentieel foerageergebied betreft en het vernietigen/aantasten van het foerageergebied de gunstige staat van instandhouding van de soort negatief beïnvloed. Bij de beoordeling van het effect zal daarom aangegeven worden of het foerageergebied, essentieel foerageergebied betreft; van belang voor de gunstige instandhouding van de soort.

Zorgplicht

Artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming voorziet in een algemene verplichting voor een ieder om voldoende zorg te dragen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

De zorgplicht is als een open norm geformuleerd in het eerste lid van artikel 1.11. In het tweede lid wordt de zorgplicht iets geconcretiseerd door te bepalen dat de zorgplicht in elk geval inhoudt dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor in het wild levende dieren en planten:

1. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
2. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
3. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Wettelijk kader

Voorgenomen activiteit wordt gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. In afwijking van de verboden in artikel 3.10, eerste lid, van de Wet natuurbescherming is het toegestaan om sommige soorten opzettelijk te vangen en de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze soorten opzettelijk te beschadigen of te vernielen wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat.

In het kader moet zorgplicht is de initiatiefnemer verplicht om schadelijke gevolgen voor in het wild levende dieren en planten zo veel mogelijk te voorkomen. Dit betreft maatwerk. Indien het mogelijk is om zinvolle concrete maatregelen m.b.t. de zorgplicht te benoemen, zijn deze opgenomen in dit rapport.

5.5 Wettelijke consequenties van de beoogde ingreep

Vogels

Door het slopen van de lapschuur tijdens de voortplantingsperiode, worden mogelijk bezette vogelnesten beschadigd en vernield. Van de in het plangebied nestelende soorten is uitsluitend het bezette nest beschermd, niet het oude nest of de nestplaats. Voor het verstoren/vernielen van een bezet nest (eieren) of het verwonden/doden van een vogel kan geen ontheffing van de verbodsbepalingen verkregen worden omdat de voorgenomen activiteit niet als een in de wet genoemd belang wordt beschouwd. De functie van het plangebied als foerageergebied wordt door uitvoering van de voorgenomen activiteiten niet aangetast.

Werkzaamheden die kunnen leiden tot het verstoren/vernielen van vogelnesten dienen buiten de voortplantingsperiode van vogels uitgevoerd te worden. De meest geschikte periode om de voorgenomen activiteiten uit te voeren is oktober²-februari. Initiatiefnemer mag maatregelen treffen die vogels weerhouden om te gaan nestelen in het plangebied, zoals het maaien van het plangebied.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- kapschuur slopen buiten de voortplantingsperiode;

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Door uitvoering van de voorgenomen activiteiten wordt geen vleermuis verstoord, verwond of gedood en wordt geen rust- of verblijfplaats beschadigd of vernield. Uitvoering van de voorgenomen activiteiten leidt niet tot wettelijke consequenties in het kader van dit aspect van het functionele leefgebied van vleermuizen. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing van de verbodsbepalingen aangevraagd te worden om de voorgenomen activiteiten uit te mogen voeren in het kader van de Wnb.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- Geen;

Essentieel foerageergebied

Door uitvoering van de voorgenomen activiteiten wordt geen essentieel foerageergebied van vleermuizen aangetast. Uitvoering van de voorgenomen activiteiten leidt niet tot wettelijke consequenties in het kader van dit aspect van het functionele leefgebied van vleermuizen. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing van de verbodsbepalingen aangevraagd te worden om de voorgenomen activiteiten uit te mogen voeren in het kader van de Wnb.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- Geen;

Essentiële Vliegroute

Het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten heeft geen negatief effect op (essentiële) vliegroutes³ van vleermuizen. Uitvoering van de voorgenomen activiteiten leidt niet tot wettelijke consequenties. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing van de verbodsbepalingen aangevraagd te worden om de voorgenomen activiteiten uit te mogen voeren in het kader van de Wnb.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- Geen;

² Hout- en holenduiven kunnen tot eind september bezette nesten hebben.

³ Vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd wanneer deze essentieel zijn voor het kunnen functioneren van de verblijfplaats van een vleermuis. Niet ieder lijnvormig element waar langs vleermuizen vliegen is een essentiële vliegroute.

Grondgebonden zoogdieren

Door het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten worden mogelijk beschermde grondgebonden zoogdieren verwond en/of gedood en worden mogelijk rust- en/of voortplantingslocaties beschadigd en vernield. Voor de in het plangebied voorkomende grondgebonden zoogdiersoorten geldt een vrijstelling voor het beschadigen/vernielen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen, maar mogen dieren niet gedood worden. Om te voorkomen dat deze dieren (opzettelijk) gedood worden, dienen ze weggevangen te worden en elders losgeleten te worden (zie tabel onder voor toepasbare vangmiddelen).

[illegible]

Toepasbare vangmiddelen om beschermde grondgebonden zoogdieren weg te vangen uit het plangebied (bron: Omgevingsverordening Gelderland d.d. 19-12-2018).

Door uitvoering van de voorgenomen activiteiten wordt de functie van het plangebied als foerageergebied voor de in het plangebied foeragerende grondgebonden zoogdieren niet aangetast.

Mits er geen grondgebonden zoogdieren (opzettelijk) gedood worden, leiden de voorgenomen activiteiten niet tot wettelijke consequenties. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing van de verbodsbepalingen aangevraagd te worden om de voorgenomen activiteiten uit te mogen voeren in het kader van de Wnb. De functie van het plangebied als foerageergebied is niet beschermd.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- Geen beschermde dieren doden of verwonden;

Amfibieën

Door het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten wordt geen amfibie verwond en/of gedood en wordt geen (winter)rust- of voortplantingsplaats beschadigd of vernield. Ook wordt geen (winter)rustplaats beschadigd of vernield.

De voorgenomen activiteiten leiden niet tot wettelijke consequenties. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing van de verbodsbepalingen aangevraagd te worden om de voorgenomen activiteiten uit te mogen voeren in het kader van de Wnb.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- Geen;

Overige soorten

Het onderzoeksgebied behoort niet tot functioneel leefgebied van andere beschermde flora- of faunasoorten. Vanwege de lokale invloedssfeer heeft de voorgenomen activiteit geen negatief effect op andere beschermde soorten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

In onderstaande tabel worden de wettelijke consequenties samengevat weergegeven.

Soortgroep	Functie	Beschermde soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*	aandachtspunt
Grondgebonden zoogdieren	Foerageergebied	Diverse soorten	Niet van toepassing, vrijstelling i.v.m. ruimtelijke ontwikkeling	Geen
Grondgebonden zoogdieren	Rust- en voortplantingslocaties	Mogelijk diverse soorten	Niet van toepassing, vrijstelling i.v.m. ruimtelijke ontwikkeling	Geen
Grondgebonden zoogdieren	Doden en verwonden dieren	Mogelijk diverse soorten	Art. 3.10 lid 1a	Geen dieren doden, of ontheffing aanvragen
Vogels	Foerageergebied	Diverse soorten	Niet van toepassing	Geen
Vogels	Bezette nesten (niet jaarrond beschermd)	Mogelijk diverse soorten	Art. 3.1 lid 2	Geen bezette nesten negatief beïnvloeden
Vogels	Jaarrond beschermde nest- en rustplaats	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Vogels	Doden en verwonden dieren	Mogelijk diverse soorten	Art. 3.1 lid 1	Geen bezette nesten negatief beïnvloeden
Vleermuizen	Verblijfplaats	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Vleermuizen	Vliegroue	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Vleermuizen	Foerageergebied	Mogelijk diverse soorten	Niet van toepassing; geen negatief effect	Geen
Vleermuizen	Doden en verwonden dieren	Mogelijk diverse soorten	Niet van toepassing	Geen
Amfibieën	Voortplantingsbiotoop	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Amfibieën	Foerageergebied	Mogelijk diverse soorten	Niet van toepassing, geen negatief effect	Geen
Amfibieën	(Winter)rustplaats	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Amfibieën	Doden en verwonden dieren	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Overige soorten	Dieren en overige functies	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen

Samenvatting van de wettelijke consequenties.

Soortgroep	Rust- en verblijfplaats	Voortplantingsplaats	Vliegroute (vleermuizen)	Essentieel foerageergebied	Wettelijke consequenties?	Nader onderzoek vereist	Ontheffing vereist?
Grondgebonden zoogdieren	ja	Ja	n.v.t.	nee	ja	nee	ja
Vogels	nee	ja	n.v.t.	nee	Ja	nee	ja
Vleermuizen	nee	nee	nee	nee	nee	nee	nee
Amfibieën	nee	nee	n.v.t.	nee	nee	nee	nee

Vereenvoudigde samenvatting van de wettelijke consequenties per diergroep.

5.6 Historische gegevens en overige bronnen

Er zijn geen historische gegevens van het plangebied bekend.

5.7 Volledigheid van het onderzoek

Het onderzoek is volledig uitgevoerd met geschikte weersomstandigheden.

6 Conclusies

De voorgenomen activiteiten worden gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. Voor een aantal algemeen voorkomende en talrijke faunasoorten⁴ geldt in Gelderland een vrijstelling van de verbodsbepalingen 'vangen' en het 'opzettelijk beschadigen en vernielen van de rust- en voortplantingsplaats', als gevolg van werkzaamheden die in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling worden uitgevoerd. Beschermde soorten mogen niet opzettelijk gedood worden. Voor beschermde soorten waarvoor die vrijstelling niet geldt, is een ontheffing vereist om ze te mogen verwonden en doden en om opzettelijk rust- en voortplantingslocaties te beschadigen en te vernielen.

Het plangebied behoort niet tot het Gelders Natuurnetwerk of Natura2000-gebied. Vanwege de ligging buiten het Gelders Natuurnetwerk leiden de voorgenomen activiteiten niet tot wettelijke consequenties omdat de bescherming van het Gelders Natuurnetwerk geen schaduwwerking kent. Gelet op de aard van de voorgenomen activiteiten en de afstand tussen Natura2000-gebied en het plangebied, is het niet aannemelijk dat de voorgenomen activiteiten tot een negatief effect in Natura2000-gebied leiden.

Het plangebied behoort vermoedelijk tot functioneel leefgebied van verschillende vogel-, vleermuis-, amfibieën- en grondgebonden zoogdiersoorten. Voorgenoemde soorten benutten het plangebied hoofdzakelijk als foerageergebied, maar mogelijk bezetten sommige grondgebonden zoogdiersoorten er een rust- en/of voortplantingsplaats en nestelen er vogels. Amfibieën en vleermuizen bezetten er geen vaste rust- of voortplantingsplaats.

In het plangebied nestelen alleen vogelsoorten waarvan uitsluitend het bezette nest beschermd is, niet het oude nest of de nestplaats. Bezette vogelnesten zijn beschermd en mogen niet beschadigd of vernield worden. Gelet op de aard van de werkzaamheden kan geen ontheffing verkregen worden voor het beschadigen of vernielen van bezette vogelnesten.

Voor de grondgebonden zoogdiersoorten, die mogelijk een rust- en/of voortplantingslocatie in het plangebied bezetten, geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen 'vangen' en het 'beschadigen en vernielen van rust- en voortplantingslocaties'. Deze vrijstelling is van toepassing omdat er sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling. Beschermde dieren mogen niet gedood worden als gevolg van het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten. De functie van het plangebied als foerageergebied voor beschermde diersoorten wordt niet aangetast.

⁴ Zie bijlage 2 van dit rapport

Conclusie

Mits beschermde vogelnesten beschermd worden en er geen beschermde dieren verwond of gedood worden, leiden de voorgenomen activiteiten niet tot wettelijke consequenties in het kader van soortbescherming. Gelet op de aard en omvang van de voorgenomen activiteiten en de ligging van het plangebied op enige afstand van beschermd (natuur)gebied, is het niet aannemelijk dat de voorgenomen activiteiten zullen leiden tot een negatief effect op beschermd (natuur)gebied.

Bijlage

Bijlage 1. De natuurkalender (indicatie voor het uitvoeren van werkzaamheden het kader van de zorgplicht)

Bijlage 2. Toelichting Wet natuurbescherming

Bijlage 3. Fotobijlage

Bijlage 4. Geraadpleegde bronnen:

Bijlage 1 Natuurkalender

	jan	feb	mar	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
houtopstanden												
afzetten / hakhoutbeheer												
dunnen												
verwijderen opslag / exoot, nazorg												
heg afzetten												
knotten												
opsnoeien / opkronen												
hoogstam wintersnoei												
hoogstam zomersnoei												
bomen met winterslaapplaats vogels												
vleermuisbomen zomerverblijf												
vleermuisbomen paarpplaats												
das												
hazelmuis struweel en hakhoutbeheer												
boomkikker struweel												
Grazige vegetaties												
maaien vochtig/nat grasland												
maaien droog-schraalgrasland												
Wateren												
poel opschonen												
boomkikker wateren												
geelbuikvuurpad kleinschalig												
geelbuikvuurpad grootschalig												
Gebouwen m.b.t. vleermuizen												
zomerverblijf												
winterverblijf												

Optimale periode voor werkzaamheden.

Acceptabele periode voor werkzaamheden.

De werkzaamheden verrichten onder voorwaarden zoals beschreven in protocol

Geen werkzaamheden in deze periode

Wanneer er wel gewerkt moet worden is een ontheffing verplicht

Bijlage 2

Toelichting Wet Natuurbescherming

Drie beschermingsregimes

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn (het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn) en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. Alle vogels (ruim 700 soorten), zijn beschermd. Daarnaast worden ongeveer 230 overige Europese en nationale soorten beschermd.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- Ten eerste mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
- Ten tweede moet tegenover de afwijking van het verbod een in de wet genoemd belang staan. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn zoals volksgezondheid of openbare veiligheid.
- Tenslotte mag de ingreep geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Soortenbescherming en het 'nee, tenzij principe'

De verbodsbepalingen voor vogels en Habitatrichtlijnsoorten in de Wet natuurbescherming sluiten vrijwel één op één aan bij de bepalingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De verbodsbepalingen zijn gericht op de bescherming van individuen van soorten.

Ook voor de andere soorten, die niet op grond van de Vogel- of Habitatrichtlijn maar vanuit nationaal oogpunt beschermd worden, geldt dat de verbodsbepalingen zien op het individu, maar of ontheffing verleend kan worden, wordt afgewogen tegen het effect van de ingreep op het populatieniveau van de soort.

Zorgplicht voor dieren en planten

Of dier- en plantensoorten nu wettelijk beschermd zijn of niet, iedereen moet voldoende rekening houden met in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. De wet erkent daarmee de intrinsieke waarde van in het wild levende soorten. De Memorie van Toelichting zegt het zo: "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd".

Vrijstelling regelgeving

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten. In (veel) gevallen kunt u gebruik maken van een vrijstelling. Een vrijstelling is een uitzondering op een wettelijk verbod, die wordt vastgesteld voor een van te voren bepaalde categorie van gevallen. Er zijn verschillende vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk. Een bekende en reeds in de praktijk toegepaste vorm van vrijstelling is die van de gedragscode. In de Wet natuurbescherming zijn voor beschermde soorten ook andere vormen van vrijstelling geïntroduceerd, zoals door middel van een Programmatische Aanpak of via een provinciale verordening. Overigens is ook een vrijstelling in de vorm van een ministeriële regeling mogelijk.

Provinciale staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Dit moet worden geregeld in een provinciale verordening.

Gedragscodes die zijn opgesteld onder de Flora- en faunawet kunnen worden uitgebreid ten aanzien van soorten die op grond van de Wet natuurbescherming beschermd worden maar dat op grond van de Flora- en faunawet nog niet waren. Goedkeuring van een gedragscode op grond van de Flora- en faunawet blijft ook onder de Wet natuurbescherming geldig, voor de duur van de goedkeuring. Daarna dient de gedragscode voor goedkeuring getoetst te worden aan de Wet natuurbescherming.

Welke soorten zijn beschermd?

De Wet natuurbescherming kent drie categorieën beschermde soorten:

1. Ten eerste worden alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn.
2. Ten tweede worden soorten beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn.
3. Tenslotte is er een beschermingsregime voor 'andere soorten' waaronder soorten vallen die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Vrijgestelde soorten

In afwijking van de verboden in artikel 3.10, eerste lid, van de Wet is het toegestaan de onderstaande soorten opzettelijk te vangen en de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze soorten opzettelijk te beschadigen of te vernielen wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat. De vrijstelling is van kracht wanneer de handeling verband houdt met de volgende activiteiten:

- de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- het bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer.

Bijlage 3. Fotobijlage. Impressie van het plangebied en de directe omgeving.

Bijlage 4. Geraadpleegde bronnen:

Internet:

<https://www.verspreidingsatlas.nl>

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>

<https://www.regelink.net/kenniscentrum/beschermde-soorten-wet-natuurbescherming/>

<http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol> (vleermuisprotocol)

<https://calculator.aerius.nl>

<http://www.ruimtelijkeplannen.nl>

Bijlage 7 Archeologisch bureau- en verkennend veldonderzoek

**Inventariserend veldonderzoek -
verkennende fase**

Engsestraat 22, Duiven gemeente Duiven (GD).

december 2019

Versie 1.1 (concept)

In opdracht van:
BJZ.NU

Colofon

Laagland Archeologie Rapport 327

Inventariserend veldonderzoek - verkennende fase Engsestraat 22 te Duiven, gemeente Duiven (GD)

Auteur: Jesper de Raad & Jeroen Wijnen

In opdracht van: BJZ.NU

Foto's en tekeningen: Laagland Archeologie

Status rapport: concept

Controle: E.W. Brouwer

Autorisatie: E.W. Brouwer

ISSN 2468-4759

Laagland Archeologie BV
Virulyweg 21F
7602 RG Almelo

E-mail: info@laaglandarcheologie.nl
KvK-Nummer: 60294418

© Laagland Archeologie BV, Almelo, december 2019

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers. Laagland Archeologie B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

Laagland Archeologie heeft in oktober 2019 een Inventariserend veldonderzoek - verkennende fase uitgevoerd aan de Engsestraat 22 te Duiven. Het onderzoek vond plaats in verband met de ruimtelijke procedure rondom het realiseren van nieuwe wooneenheden. Voor het noordelijk deel van het plangebied is door RAAP in 2019 een archeologisch bureauonderzoek¹ en een IVO-O verkennende fase² uitgevoerd.

Uit deze onderzoeken is gebleken dat het plangebied zich (op de flank van) een rivierduin bevindt. Deze zogenaamde macrogradiëntzones waren aantrekkelijke vestigings- en exploitatiezones vanaf de steentijd tot en met de nieuwe Tijd. Grofweg kunnen er drie archeologische niveaus worden verwacht. Het oudste archeologisch niveau kan dateren uit het laatpaleolithicum en bevindt zich onder een afdekkende laag van rivierduinafzettingen. Gezien de gefaseerde rivierduinafzettingen kunnen zich in dit pakket archeologische indicatoren vanaf het mesolithicum tot en met het neolithicum bevinden. Ten slotte kunnen vanaf de top van de rivierduin tot in de bouwvoor sporen en vondsten vanaf de bronstijd t/m de nieuwe tijd worden aangetroffen. Verder ligt het zuidwestelijk deel van het plangebied in een rivierkomvlakte, die rivierduinafzettingen afdekt. De dikte van deze komafzettingen bedragen tussen de 40 en 120 cm. De klei vanaf circa 3000 v.Chr. afgezet. Voor de rivierkomvlakte binnen het plangebied geldt in principe eveneens een archeologische verwachting laatpaleolithicum tot nieuwe tijd, maar zijn waarschijnlijk meerdere archeologische niveaus, die verschillende opeenvolgende perioden kunnen representeren, aanwezig.

Op basis van het uitgevoerde booronderzoek is de kans groot dat het plangebied archeologische sporen bevat. Omdat van het oorspronkelijke bodemprofiel van voor de ontginning van het terrein geen resten zijn behouden is de archeologische verwachting laag voor jagers-verzamelaars (Paleolithicum en Mesolithicum). Omdat er geen tekenen van verstoring van de ondergrond (en waarschijnlijk zelfs archeologische sporen) zijn aangetroffen kan de hoge archeologische verwachting voor de perioden Neolithicum tot de Nieuwe tijd worden gehandhaafd. De diepte waarop archeologische niveaus zijn aangetroffen ligt binnen de verstoringsdiepte bovenop het rivierduin en aan de voet daarvan.

Op basis van de onderzoeksresultaten wordt nader archeologisch onderzoek geadviseerd conform protocol 4003 IVO (landbodems). Gelet op de te verwachten prospectiekenmerken en prospecteerbaarheid van een eventuele vindplaats wordt geadviseerd dit vervolgonderzoek uit te voeren in de vorm van een proefsleuvenonderzoek conform de KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek Deel: Proefsleuvenonderzoek (IVO-P).³

De implementatie van dit advies is in handen van de gemeente Duiven, hierin vertegenwoordigd door de archeologisch adviseur van de gemeente, de heer J. Habraken.

¹ Witmer, en Boshoven, 2019.

² Boshoven, 2019.

³ Borsboom e.a., 2012

Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding onderzoek	7
1.2 Afbakening plan- en inventarisatiezone	7
1.3 Administratieve gegevens	8
1.4 Huidige situatie en toekomstig gebruik	9
1.5 Onderzoeksdoel	11
2 Voorgaand onderzoek	12
3 Veldonderzoek	13
3.1 Beschrijving onderzoeksmethodiek	13
3.2 Resultaten: lithologie, lithogenese en bodemontwikkeling	14
3.3 Resultaten: archeologie	17
4 Conclusie en verwachting	18
5 Selectieadvies	19
literatuur	20
BIJLAGE 1 AMZ-cyclus	22
BIJLAGE 2 Archeologische perioden	23
BIJLAGE 3 Gemeentelijke archeologische verwachtingskaart	24
BIJLAGE 4 Boorpuntenkaart veldonderzoek	26
BIJLAGE 5 Boorstaten veldonderzoek	27

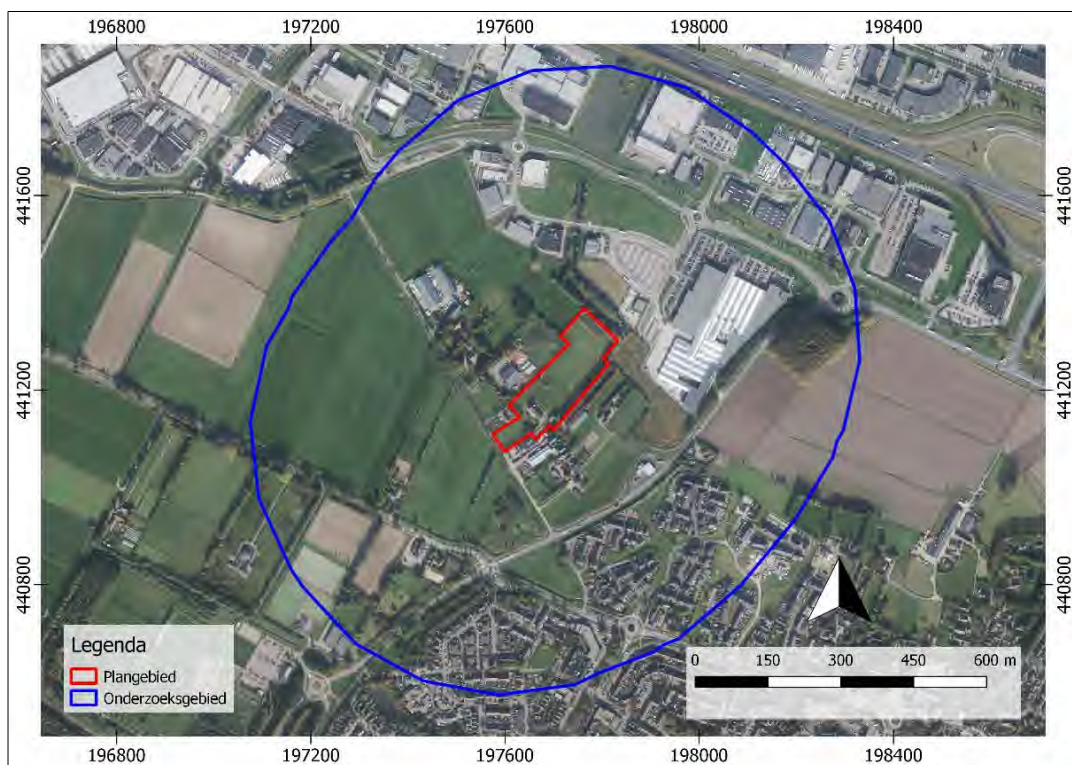
HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING ONDERZOEK

De aanleiding voor het onderzoek vormt de geplande realisatie van twee nieuwe woningen en bijgebouwen aan de Engsestraat 22 te Duiven, gemeente Duiven (GD). Hiertoe is een bestemmingsplanwijziging vereist. De gemeente Duiven heeft een eigen archeologiebeleid. Op basis van het bestemmingsplan dient archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden om aan te tonen dat eventueel aanwezige archeologische waarden niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad door de geplande bouwactiviteiten. De opdrachtgever beoogt met het onderzoek de gemeentelijke paraaf te krijgen voor het onderdeel archeologie.

1.2 AFBAKENING PLAN- EN ONDERZOEKSGBIED

Het plangebied betreft de Engsestraat 22 in Duiven, gemeente Duiven (GD), zie onderstaande afbeelding.

Afbeelding 1. Ligging van het plan- en onderzoeksgebied.

Het plangebied heeft een omvang van circa 2,7 ha. Voor een beter begrip van de bodemkundige omstandigheden en de archeologie van de planlocatie is een groter gebied bestudeerd. Een zone van 500 m rondom het plangebied wordt voldoende geacht om de archeologische potentie van het plangebied in kaart te brengen. Deze zone wordt aangeduid als 'onderzoeksgebied'.

1.3 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	
Provincie	Gelderland
Gemeente	Duiven
Plaats	Duiven
Toponiem	Engsestraat 22
Laagland Archeologie projectnummer	DUEN191
Datum conceptrapportage	
Datum definitief rapport	
XY-coördinaten	NW 197762.4/441367.7
	NO 197830.6/441302.8
	ZO 197599.8/441074.3
	ZW 197575.0/441110.3
Oppervlakte/lengthe plangebied	2,732 ha
Datering	Laat-Paleolithicum tot Nieuwe tijd

Complextype	Kamp/Nederzetting
Onderzoeksmeldingsnr	4722992100
AMK-terrein	3845 (noordelijk deel plangebied)
Vondstmeldingsnr.	2703507100
Type onderzoek	Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek - verkennende fase
Opdrachtgever	BJZ.NU
Goedkeuring bevoegde overheid	
Bevoegde overheid	gemeente Duiven
Adviseur namens bevoegde overheid	J. Habraken
Beheer documentatie	E-depot voor de Nederlandse archeologie archief Laagland Archeologie BV
Uitvoerder	Laagland Archeologie B.V. Virulyweg 21F 7602 RG Almelo 06 40 61 85 50
Projectleider	Jeroen Wijnen jeroen.wijnen@laaglandarcheologie.nl

Tabel 1. Objectgegevens.

1.4 HUIDIGE SITUATIE EN TOEKOMSTIG GEBRUIK

Het plangebied is momenteel in gebruik als grasland met twee woningen en tuin.

Afbeelding 2. Luchtfoto huidige situatie.

In de toekomst wordt de huidige bebouwing gesloopt en worden er twee nieuwe hoofdgebouwen met enkele bijgebouwen gerealiseerd.

Afbeelding 3. Toekomst situatie.

De twee hoofdgebouwen hebben een oppervlakte van 215 m². Twee bijgebouwen hebben een oppervlakte van ca. 200 m². Het derde bijgebouw betreft een opslag en heeft een geplande oppervlakte van 60 m². De totale geplande verstoringsoppervlakte is 890 m². Momenteel is nog weinig bekend over de verstoringsdiepten. Wel is bekend dat de twee hoofdgebouwen worden voorzien van een kruipruimte. De diepte van de geplande versterking reikt vermoedelijk overwegend niet dieper dan ongeveer 100 cm -mv. Rioleringsbuizen kunnen dieper aangelegd worden.

1.5 GEMEENTELIJK BELEID

De omvang van de geplande verstoringen overschrijdt de vrijstellingsgrenzen zoals die in het vigerende gemeentelijk archeologiebeleid 'Bestemmingsplan Archeologie' zijn aangegeven.⁴

Op basis van het bestemmingsplan 'Bestemmingsplan Archeologie' geldt een dubbelbestemming waarde – archeologie. Op de gemeentelijke verwachtingskaart ligt het noordelijke deel van het plangebied op een terrein van een archeologische waarde 2. Voor gebieden met een archeologische verwachting 2 gelden 30 m² en 0,5 m als vrijstellingsgrenzen binnen het vigerende archeologiebeleid. Het zuidelijke deel van het plangebied ligt op een terrein van een hoge verwachting waarvoor binnen het vigerende archeologiebeleid 500 m² en 0,5 m, gelden als vrijstellingsgrenzen.

1.6 ONDERZOEKSDOEL

Het uitgevoerde onderzoek behoort tot de tweede fase in het huidige archeologische onderzoeksproces (zie bijlage 1). De initiatiefnemer beoogt met het hier uitgevoerde onderzoek te voldoen aan de gemeentelijke regelgeving omtrent archeologisch onderzoek.

Het bureauonderzoek dat voor het noordoostelijke deel van het plangebied is uitgevoerd door RAAP, voldoet als achtergrondinformatie voor dit onderzoek en is in overleg met de regioarcheoloog, Joris Habraken, ook voor dit onderzoek. Het voorgaande bureauonderzoek wordt hierin getoetst en zo nodig aangevuld door middel van een verkennend booronderzoek. Op grond van de resultaten van dit onderzoek kan worden beoordeeld of en zo ja, welke vorm van vervolgonderzoek nodig is om de archeologische waarde van het gebied te kunnen vaststellen.

⁴ Bestemmingsplan Archeologie, 31-05-2009, NL.IMRO.0226.BPARCHEOLOGIE001-VS01.

HOOFDSTUK 2 VOORGAAND ONDERZOEK

Voor het noordelijk deel van het plangebied is door RAAP in 2019 een archeologisch bureauonderzoek⁵ en een IVO-O verkennende fase⁶ uitgevoerd. Een korte samenvatting van deze onderzoeken wordt hieronder behandeld:

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat het plangebied zich (op de flank van) een rivierduin bevindt. Deze zogenaamde macrogradiëntzones waren aantrekkelijke vestigings-en exploitatiezones vanaf de steentijd tot en met de nieuwe Tijd. Grofweg kunnen er drie archeologische niveaus worden verwacht. Het oudste archeologisch niveau kan dateren uit het laatpaleolithicum en bevindt zich onder een afdekkende laag van rivierduinafzettingen. Gezien de gefaseerde rivierduinafzettingen kunnen zich in dit pakket archeologische indicatoren vanaf het mesolithicum tot en met het neolithicum bevinden. Ten slotte kunnen vanaf de top van de rivierduin tot in de bouwvoor sporen en vondsten vanaf de bronstijd t/m de nieuwe tijd worden aangetroffen.

Het oostelijke deel van het plangebied is de laatste ca. 200 jaar onbebouwd geweest. Voor het westelijke, nog te onderzoeken deel geldt dat de bewoning zich daar concentreerde vanwege de hogere ligging van het rivierduin. Door het westelijke, nog te onderzoeken deel liep een weg onderaan dit rivierduin en was de daarvoor lager gelegen komvlakte in gebruik als grasland.

De ondergrond van het plangebied kan in twee delen worden opgesplitst. In het (zuid)westelijke, hogere, onderzochte deel van het terrein bestaat de ondergrond geheel uit matig tot uiterst siltig, matig grof zand. Het betreft een pakket rivierduinafzettingen die worden afgedekt met een plaggendeek en een dunne laag recente ophogingen. Het archeologische niveau betreft de top van de rivierduinafzettingen, direct onder het plaggendeek, op een diepte variërend van 60 tot 100 cm -mv.

In het lager gelegen, (noord)oostelijke, onderzochte onderdeel van het terrein is sprake van een andere bodemopbouw. De rivierduinafzettingen worden in deze zone afgedekt met een pakket komafzettingen. De dikte van deze komafzettingen bedragen tussen de 40 en 120 cm. Deze klei is vanaf circa 3000 v.Chr. afgezet.

⁵ Witmer, en Boshoven, 2019.

⁶ Boshoven, 2019.

HOOFDSTUK 3 VELDONDERZOEK

3.1 BESCHRIJVING ONDERZOEKSMETHODIEK

Het veldonderzoek heeft tot doel om meer inzicht te verkrijgen in de fysische situatie in het plangebied. Het dient de in het plangebied aanwezige bodems, de mate van versterking en de aanwezigheid van potentiële archeologische niveaus in kaart te brengen. Aan de hand daarvan kan er voor het plangebied een gespecificeerd verwachtingsmodel worden opgesteld dat gedetailleerder en nauwkeuriger is dan een verwachtingsmodel dat louter gebaseerd is op bronnen en globalere bodem- en geomorfologische kaarten.

Hiertoe is een aantal onderzoeksvragen, zoals geformuleerd in de handreiking archeologisch vooronderzoek in de Regio Arnhem (Habraken, 2017), richtinggevend:

11 Wat is de aard (ontstaanswijze, textuur, kleur), diepteligging en ouderdom van de relevante natuurlijke afzettingen in de ondergrond ter plaatse van het onderzoeksgebied?

12 Wat is de aard (kleur, textuur, samenstelling), diepteligging, genese en gaafheid van natuurlijke en eventueel antropogene bodemhorizonten (akkerlagen en overige 'versterkingslagen', bemestingslagen e.d.), ter plaatse van het onderzoeksgebied?

13 Wat is de aard, dikte en omvang van eventueel ter plaatse van het onderzoeksgebied voorkomende afdekkende lagen en de (geschatte) ouderdom daarvan (plaggende, stuifzandlaag, kleidek, afvallaag, ophogingslaag)?

14 Indien er afdekkende lagen voorkomen; wat is de aard (ontstaanswijze, kleur, textuur, samenstelling), gaafheid en dikte van het onderliggende afgedekte bodemprofiel (natuurlijke en antropogene bodemhorizonten zoals oude akkerlagen) en/of afzettingen?

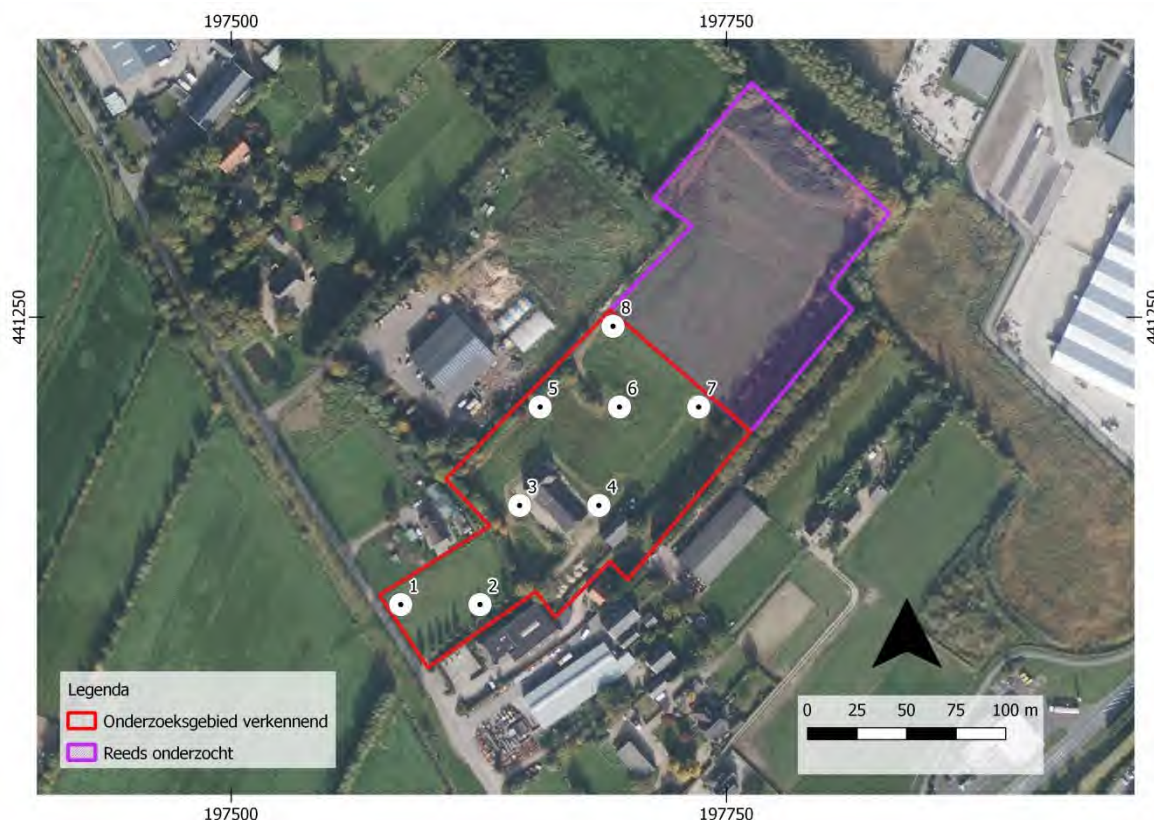
15 Wat is de diepte tot waarop artefacten van recente ouderdom ('modern' afvalmateriaal) in het bodemprofiel voorkomen?

16 Tot welke diepte in het bodemprofiel is sprake van een 'recente' bodemversterking en wat is de ouderdom van deze versterking?

Het veldonderzoek bestond uit het zetten van acht verkennende boringen. De boringen zijn verspreid over de onbebouwde en toegankelijke delen van het plangebied gezet (zie Bijlage 4). Verkennend booronderzoek is een snelle en kostenefficiënte onderzoeksmethode om de archeologische potentie van een plangebied in kaart te brengen. Aangezien de specifieke bodemopbouw in het plangebied niet bekend is, is verkennend onderzoek in dit stadium de meest geschikte onderzoeksmethode.

De boringen zijn ingemeten met GPS met een nauwkeurigheid van 2 m en uitgevoerd met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm en een guts met een diameter van 3 cm. De boorkernen zijn visueel geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische indicatoren. Het bodemprofiel is beschreven volgens de norm NEN 5104 en ASB. De NAP-maaiveldhoogtes van de boringen zijn bepaald aan de hand van het AHN. De profielbeschrijvingen zijn opgenomen in bijlage 5. De boorpuntenkaart met de posities van de boringen is opgenomen in bijlage 4.

Afgezien van het woonhuis, was het hele plangebied toegankelijk voor archeologisch booronderzoek.

Afbeelding 4. Boorpuntenkaart.

3.2 RESULTATEN: LITHOLOGIE, LITHOGENESE EN BODEMONTWIKKELING

Veldimpressies

Als men de oprit naar het woonhuis oprit, rijdt men langs een lager gelegen weiland. Ongeveer net voordat men het weiland voorbij rijdt, gaat het terrein omhoog. Het lager gelegen terrein maakt deel uit van de rivierkomvlakte, terwijl het hoger gelegen terrein ter hoogte van de boerderij en het er achter liggend terrein op een rivierduin ligt dat boven de rivierkomvlakte uitsteekt. Het weiland en het erf zijn van elkaar gescheiden door een greppel die min of meer de begrenzing tussen de rivierkomvlakte en rivierduin volgt. Op de gevel van de boerderij is een gevelsteen met daarop de naam "De Eng" en zijn ijzers met het jaar 1884 aangebracht.

Bodemopbouw

Net achter de boerderij is boring 4 gestuit op 70 cm –mv. Boring 4 is gestuit in een baksteen- en puinhoudend pakket van om en om zwak humeus, kleiig zand en zwak humeus zand. Het zwak humeus zand op 30 tot 50 cm bevatte ook nog wat steenkolengruis. Gezien de aanwezigheid van het steenkolengruis zijn deze opgebrachte grondlagen vrij recent. Boring 2 in de wei, vrij dicht aan het erf en nabij de oprit is eveneens gestuit maar dan op 60 cm –mv. Onder een 5 cm dikke bouwvoor (A-horizont) bestaande uit zwak humeuze, zwak zandige klei met wat baksteen, is zwak humeuze, zwak zandige klei met wat houtskool aangetroffen, dat lijkt te zijn opgebracht. Daaronder is op 25 cm donkergrijs, zwak humeus, sterk grindig, matig fijn zand aanwezig met wat houtskool, die op 60 cm diepte ondoordringbaar is gebleken. Deze laatste afzetting maakt mogelijk onderdeel uit van een spoor, inclusief het erop liggende, opgebrachte laagje.

Zoals boven beschreven maakt het plangebied onderdeel uit van twee landschapstypen, een rivierkomvlakte en een rivierduin. Van de twee geplande boringen is de rivierkomvlakte kon alleen boring 1 tot in de rivierafzettingen gezet worden en de eronder liggende afzettingen. In boring 1 is de volgende bodemopbouw aangetroffen, waarin min of meer alle in het plangebied aanwezige afzettingen zijn aangetroffen:

- *Op 0 tot 10 cm -mv is grijsbruin, zwak humeuze, zwak zandige klei aanwezig van de bouwvoor (A-horizont).*
- *Op 10 tot 40 cm -mv (9,62 tot 9,32 m +NAP) is bruin, zwak humeus, matig fijn, zwak grindig, kleilig zand dat een bepaalde gevelektheid heeft als teken van enige verstoring.*
- *Op 40 tot 80 cm -mv (9,32 tot 8,92 m +NAP) is grijsbruin zwak zandige, matig roesthoudende klei aanwezig. Het gaat om oeverafzettingen van de Formatie van Echteld.*
- *Vanaf 80 tot 110 cm -mv (8,92 tot 8,62 m +NAP) is lichtgrijze, sterk siltige klei aanwezig, die eveneens tot oeverafzettingen van de Formatie van Echteld representeren.*
- *Op 110 tot 120 cm -mv (8,62 tot 8,52 m +NAP) is grijze, zwak humeuze, sterk siltige klei aanwezig. Deze horizont representeert een laklaag, die ontstaan is in periode van non-depositie waardoor door bodemvorming een dunne A-horizont gevormd is.*
- *Vanaf 120 tot 170 cm -mv (8,52 tot 8,02 m +NAP) is lichtgrijze, sterk siltige, zwak roesthoudende klei aanwezig, die eveneens tot oeverafzettingen van de Formatie van Echteld representeren.*
- *Vervolgens is vanaf 170 tot 180 cm -mv (8,02 tot 7,92 m +NAP) is donker grijsbruin, zwak humeus, matig fijn, zwak siltig zand aanwezig van een afgedekte A-horizont, die zich in de top van rivierduinzand van het Laagpakket van Delwijnen, Formatie van Boxtel heeft gevormd.*
- *Op 180 tot 250 cm -mv (7,92 tot 7,22 m +NAP) is grijsbruin, zwak siltig, matig fijn zand (rivierduinzand van het Laagpakket van Delwijnen, Formatie van Boxtel) aangetroffen.*
- *Vanaf 250 tot 285 cm -mv (7,22 tot 6,87 m +NAP) is mineraalarm donkerbruin, veen aanwezig. Deze veenlaag is een parallel op het Wijchen Laagpakket, van de Formatie van Kreftenheye.*
- *Vanaf 285 tot 290 cm -mv (6,87 tot 6,82 m +NAP) is bruin, zwak humeus, matig fijn zand aanwezig, waar het waarschijnlijk om beddingafzettingen van de Formatie van Kreftenheye gaat.*

In de rivierkomvlakte zijn de bovenste 170 cm van de afzettingen gevormd vanaf de Bronstijd (ca. 1100 v. Chr.). Circa de bovenste 30 cm van de afgedekte rivierduinafzettingen lag aan of dicht op oppervlakte ongeveer vanaf het Laat-Paleolithicum. Het eronder gelegen veen is gegroeid in een rivierkomvlakte gedurende het Laat-Paleolithicum. Waarschijnlijk was het terrein te nat voor bewoning voordat deze met rivierduinafzettingen zijn afgedekt.

Het overgrote, onderzochte deel van het plangebied ligt landschappelijk gezien echter op een rivierduin. Op 60 a 170 cm diepte is zwak siltig, matig fijn zand aanwezig, dat rivierduinzand van het Laagpakket van Delwijnen, Formatie van Boxtel) betreft. In boring 6 en 8 bestaat de 60 a 90 cm dikke humeuze bovengrond uit een bouwvoor van zwak humeus, kleilig zand en een of twee subhorizonten bestaande uit zwak humeus, zwak siltig, matig fijn zand. Deze bodemopbouw is karakteristiek voor een bruine hoge enkeerdgrond. In principe voldoet de bodemopbouw van boring 3 en 5 daar ook aan, alleen is in boring 3 sprake van twee humeuze vullingen tot 170 cm -mv en in boring 5 zijn drie subhorizonten met tekenen van verstoring in de humeuze bovenlaag (vlekken en een weinig natuurlijke opeenvolging van de subhorizonten). De bovenste vulling van boring 3 tot 120 cm –

mv bestaat uit zwak humeus, kleiig, matig fijn, zwak puinhoudend, matig baksteenhoudend zand met een porseleinfragmentje. Tot 170 cm –mv is zwak humeus, matig fijn zand met een enkele houtskoolspikkel aanwezig als tweede vulling. Boring 7 is gezet in een laagte gelegen naast een duidelijk recent opgehoogde berm. De bovenste 70 cm bestaat uit geelbruin, zwak humeus, matig fijn zand. Deze horizont is zo zwak humeus dat het bij deze onmogelijk om een A-horizont kan gaan, maar dat het wel geroerde grond moet zijn. Ondanks de deels verstoorde A-horizont (boring 5) of de afwezigheid van een A-horizont (boring 7) is in het algemeen een onverstoorde ondiepe ondergrond aangetroffen in het plangebied.

3.3 RESULTATEN: ARCHEOLOGIE

Algemeen is een onverstoorde bodemopbouw aangetroffen, afgezien van boring 3 met twee vullingen, waarvan de bovenste vrij recent is (zeker niet ouder dan de Nieuwe tijd) en de verstoorde humeuze bovengrond in boring 5 en 7. Verder is boring 4 gestuit in een recenter opgebracht pakket met daarin o.a. wat steenkolengruis. In de gestuite boring 2 is daarentegen een mogelijk archeologisch spoor aangetroffen. Onder een dunne A-horizont (bouwvoor) is een opgebrachte, zwak zandige kleilaag van 20 cm dikte, waarin wat houtskool aanwezig is. Het eronder liggende donkergrijze, zwak humeuze, sterk grindige, matig fijne zand met wat houtskool, representeert waarschijnlijk een archeologisch spoor. In de rivierkomvlakte is onder een pakket rivierkleiafzettingen van de Formatie van Echteld een pakket rivierduinafzettingen aangetroffen dat waarschijnlijk tussen het Laat-Paleolithicum en Bronstijd aan de oppervlakte lag. In het rivierkleipakket is op 110 cm tot 120 cm –mv een laklaag aanwezig. Ter plaatse van boring 1 liggen de rivierduinafzettingen en laklaag onder de voorziene verstoringsdiepte. In de onderste subhorizont van de A-horizont van boring 6 is een klein fragmentje redelijk hardgebakken roodbakkend aardewerk aangetroffen op 40 á 60 cm –mv.

HOOFDSTUK 4 CONCLUSIE EN VERWACHTING

Het plangebied ligt grotendeels op een rivierduin dat vanaf het Laat-Glaciaal al gunstig was voor bewoning. Bovendien is een vrij intacte bodemopbouw aanwezig. Verder is in boring 2 waarschijnlijk een archeologisch spoor aangetroffen. In de rivierkomvlakte zijn eveneens twee in potentie archeologische niveaus aangetroffen (laklaag en afgedekte oppervlak rivierduin). Deze lagen daar echter onder de voorziene diepte van de bodemingreep. Het gaat om een gebied met een in potentie hoge archeologische verwachting voor alle perioden.

Omdat onder de humeuze bovengrond een onverstoorde ondergrond aanwezig is (er zijn in ieder geval geen tekenen dat er een diepe verstoring of afgraving heeft plaatsgevonden) kan de hoge archeologische verwachting voor een deel worden gehandhaafd. Van het oorspronkelijke, natuurlijke bodemprofiel dat aanwezig moet zijn geweest van voordat het onderzoeksgebied op enig moment werd ontgonnen, zijn geen horizonten of resten daarvan aangetroffen. Om die reden kan de archeologische verwachting voor jagers-verzamelaars naar beneden worden bijgesteld. Omdat er in een dergelijke bodemopbouw nog wel intacte resten van sporensites aanwezig kunnen zijn, kan de hoge archeologische verwachting voor landbouwers (Neolithicum-Nieuwe tijd) worden gehandhaafd.

HOOFDSTUK 5 SELECTIEADVIES

Op basis van het uitgevoerde booronderzoek is de kans groot dat het plangebied archeologische sporen bevat. Omdat van het oorspronkelijke bodemprofiel van voor de ontginning van het terrein geen resten zijn behouden is de archeologische verwachting laag voor jagers-verzamelaars (Paleolithicum en Mesolithicum). Omdat er geen tekenen van verstoring van de ondergrond (en waarschijnlijk zelfs archeologische sporen) zijn aangetroffen kan de hoge archeologische verwachting voor de perioden Neolithicum tot de Nieuwe tijd worden gehandhaafd. De diepte waarop het archeologisch niveau is aangetroffen ligt bovenop het rivierduin en aan de voet daarvan, binnen de verstoringsdiepte.

Op basis van de onderzoeksresultaten wordt nader archeologisch onderzoek geadviseerd conform protocol 4003 IVO (landbodems). Gelet op de te verwachten prospectiekenmerken en prospecteerbaarheid van een eventuele vindplaats wordt geadviseerd dit vervolgonderzoek uit te voeren in de vorm van een proefsleuvenonderzoek conform de KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek Deel: Proefsleuvenonderzoek (IVO-P).⁷

De implementatie van dit advies is in handen van de gemeente Duiven, hierin vertegenwoordigd door de archeologisch adviseur van de gemeente, de heer J. Habraken.

⁷ Borsboom e.a., 2012

literatuur

- Berendsen, H.J.A., 2005 (1997). *Landschappelijk Nederland. De fysisch geografische regio's*. Assen.
- Berendsen, H.J.A., 2008. *De vorming van het land*. Assen.
- Bestemmingsplan Archeologie, 31-05-2009, NL.IMRO.0226.BPARCHEOLOGIE001-VS01.
- Borsboom, A.J. en J.W.H.P. Verhagen, 2012. KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek. Deel: Proefsleuvenonderzoek (IVO-P). Gouda.
- Bosch, J.H.A., 2008. *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1. Op basis van de Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 5.2. Deltares-rapport 2008-U-R0881/A*.
- Boshoven, E.H., 2019: *Plangebied Overloopparkerterrein Intratuin te Duiven, gemeente Duiven; archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek (verkennend booronderzoek)*. RAAP-rapportage 3875, Weesp.
- Cohen, K.M., E. Stouthamer, W.Z. Hoek, H.J.A. Berendsen & H.F.J. Kempen: 2009: *Zand in Banen - Zanddiepte kaarten van het Rivierengebied en het IJsseldal in de provincies Gelderland en Overijssel*. Arnhem: Provincie Gelderland.
- Cohen, K.M. en Stouthamer, E., 2012: *Digitaal Basisbestand Paleogeografie van de Rijn-Maas Delta*.
- Habraken, J., 2017. *Handboek archeologisch onderzoek binnen de regio Arnhem. Eisen en kaders voor onderzoek en beoordeling van rapporten*.
- Mulder, E.F.J. de., 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen.
- Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*, Nederlands Normalisatie-instituut Delft.
- Oude Rengerink, J.A.M., 2000: *Uitbreiding bedrijventerrein A12-zone gemeente Duiven; gedetailleerde archeologische verwachtingskaart ten behoeve van de m.e.r.*, RAAP-rapport 571, Amsterdam.
- Tol, A.J., J.W.H.P. Verhagen en M. Verbruggen, 2012. *Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: karterend booronderzoek v2*. SIKB
- Willemse, N.W. & J.G.M. Verhagen, 2006: *Gemeente Duiven. Een archeologische waarden en verwachtingskaart met AMZ-adviezen*, RAAP-rapport 1272.
- Witmer, E.M. en E.H. Boshoven, 2019: *Plangebied overloopparkerterrein Intratuin te Duiven, gemeente Duiven; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek*, RAAP-rapport 3814, Weesp.

Archeologische databases/internetbronnen

ArchisIII

www.boorstaten.nl

www.topotijdreis.nl

www.hisgis.nl

Gebruikte kaarten

Afbeelding 1. Plan- en onderzoeksgebied, bron: pdok.nl

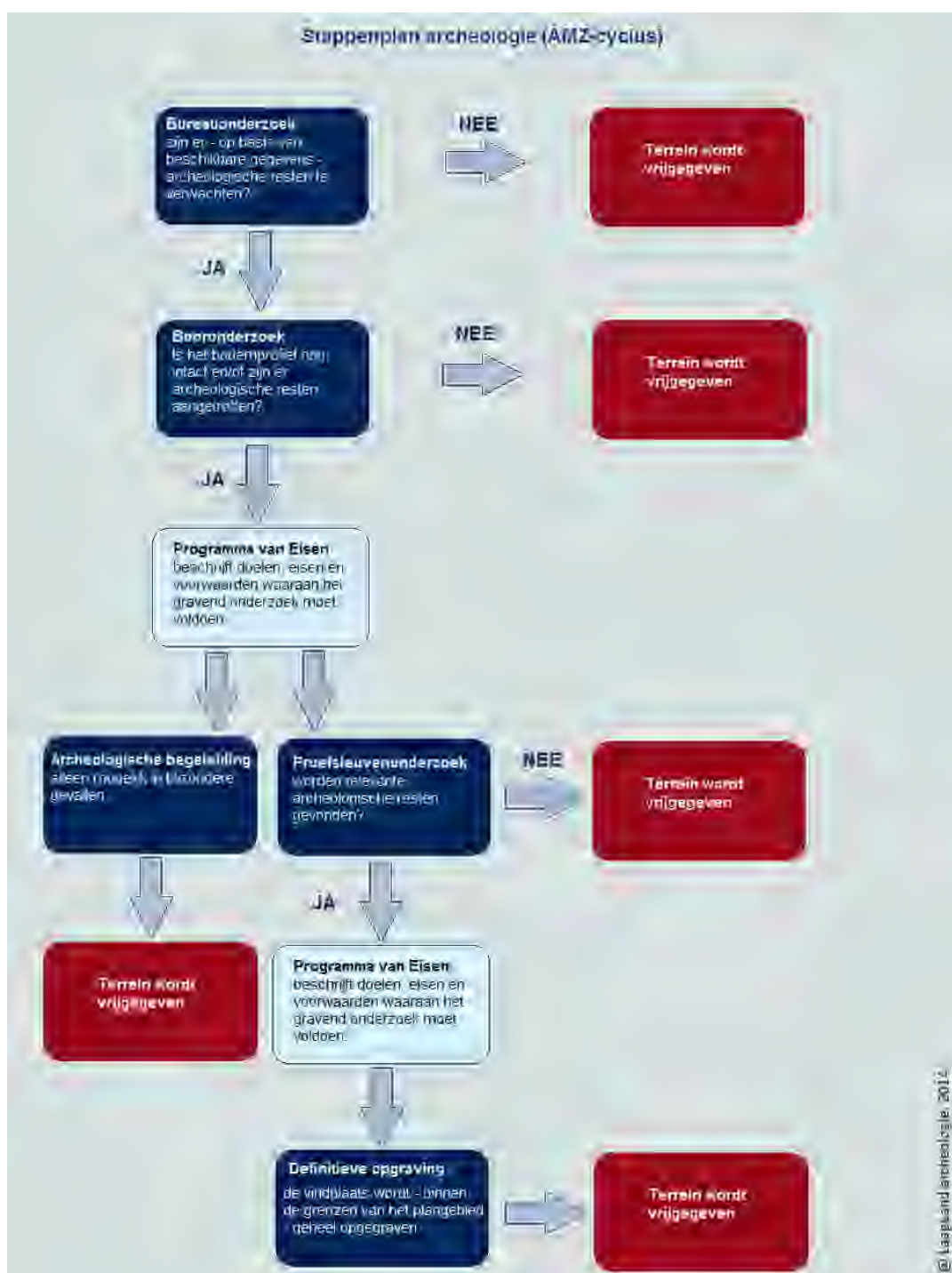
Afbeelding 2. Toekomst gebruik, bron: opdrachtgever BJZ.NU.

Afbeelding 3. Kadastrale Minuut 1832, bron: Topotijdreis.nl

Afbeelding 4. Kaart 1868, bron: Topotijdreis.nl

Afbeelding 5. Luchtfoto RAF 1944. bron: www.library.wur.nl

BIJLAGE 1 AMZ-CYCLUS

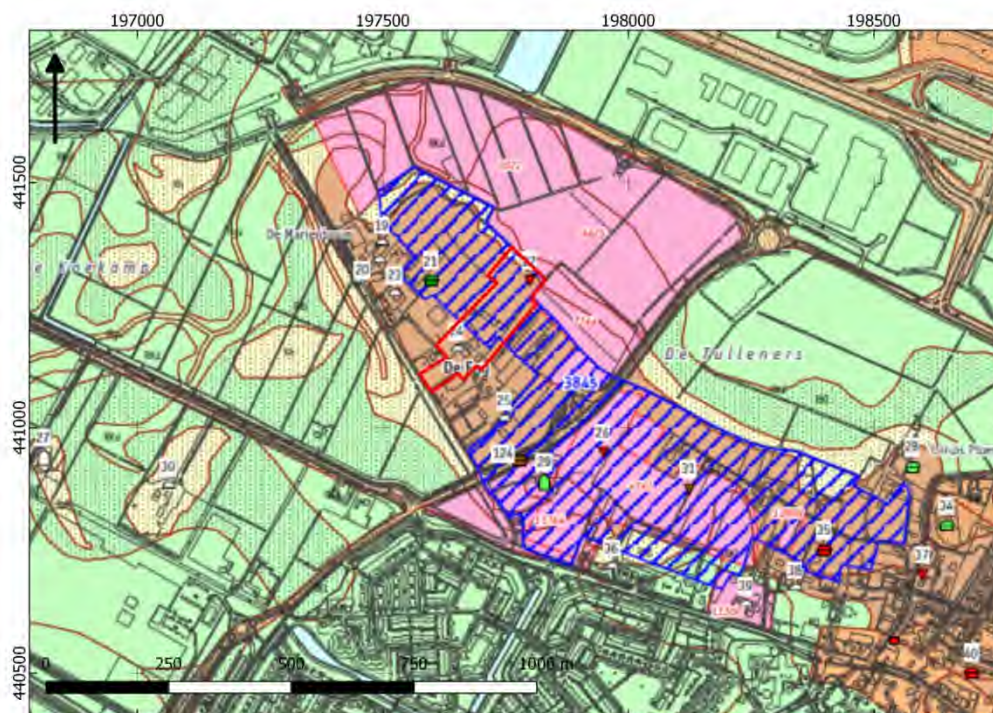

BIJLAGE 2 ARCHEOLOGISCHE PERIODEN

Archeologische perioden			Datering		
Nieuwe tijd			D	1795	
			B	1650	
			A	1500	
Knoetslede- en Merovingische			Laat	1250	
			Vol	1050	
			vroeg	Ottoons	900
				Karolingisch	725
				Merovingisch	450
Knoetslede- en Merovingische			Laat	270	
			Midden	70 na Chr.	
			Vroeg	25 voor Chr.	
Oudheid	Joue- en Romeinse		Laat	250	
			Midden	300	
			Vroeg	800	
	Joue- en Romeinse		Laat	1100	
			Midden	1300	
			Vroeg	1600	
	Joue- en Romeinse		Laat	2850	
			Midden	4200	
			Vroeg	4900/5300	
	Mesolithicum		Laat	6450	
			Midden	8640	
			Vroeg	9700	
	Paleolithicum		Vroeg	35.000	
			Midden	250.000	
			Laat		
@ Laagland Archeologie, 2019					

© Laagland Archeologie, 2018

BIJLAGE 3 GEMEENTELIJKE ARCHEOLOGISCHE VERWACHTINGSKAART

legenda

verwachte dichtheid aan archeologische resten

- hoge verwachting
- middelmatige verwachting
- lage verwachting

toevoegingen

- hoge verwachting, Deels met oud bouwlanddek (>50 cm: hoge enkeerdgronden en/of diep bewerkte oude woongrond)
- met (deels ingedrongen) kleidek
- associatie van stuifzand- en dekzandruggen
- terrein van hoge archeologische waarde
- onbekend/losse vondst
- mogelijk opgehoogde woon- of vluchtplaats

AMZ-adviezen

Streven naar behoud in huidige staat (streven naar extensieve vormen van grondgebruik). Bodemingrepen dieper dan de bouwvoor vermijden. Bij planvorming en voorafgaand aan de vergunningverlening vroegtijdig archeologisch onderzoek vereist (inventariserend archeologisch onderzoek - IVO) en streven naar inpassing van terreinen met een archeologische status (AMK-terreinen).

Streven naar behoud in huidige staat (streven naar extensieve vormen van grondgebruik). Bodemingrepen dieper dan de bouwvoor vermijden. Bij planvorming en voorafgaand aan de vergunningverlening vroegtijdig archeologisch bureauonderzoek vereist. Afhankelijk van de uitkomsten van het archeologisch bureauonderzoek en het gemeentelijk selectiebesluit wordt al dan niet een karterend veldonderzoek (IVO) vereist. Er dient te worden gestreefd naar inpassing van terreinen met een archeologische status. Bij selectiekeuze en planvorming voorkeur geven aan gebieden met een middelmatige verwachte dichtheid boven gebieden met een hoge verwachte dichtheid.

Streven naar behoud in huidige staat niet vereist. Voor deze zone geldt geen onderzoeksverplichting. Dit geldt evenwel niet voor terreinen binnen, of direct aangrenzend aan, terreinen met een archeologische status (AMK-terreinen) of locaties waar in het verleden archeologische resten zijn aangetroffen.

Idem als voor zones met een hoge verwachting. Afhankelijk van onderliggende verwachtingszone. Archeologische resten afgedekt door oud bouwlanddek en daarom waarschijnlijk goed geconserveerd.

Afhankelijk van onderliggende verwachtingszone. Archeologische resten afgedekt door een kleidek en daarom mogelijk goed geconserveerd.

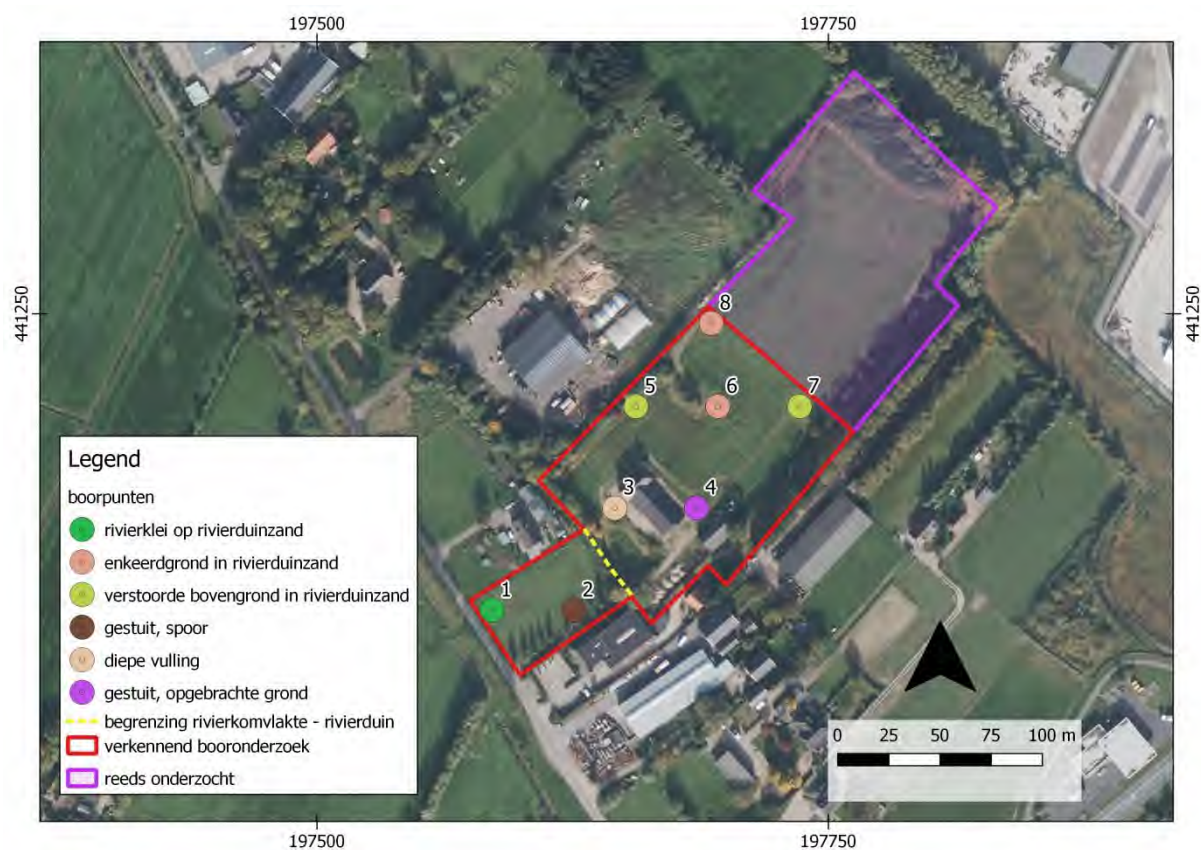
Archeologische resten mogelijk overdekt door stuifzand en daarom goed geconserveerd.

Streven naar duurzaam behoud, Voorafgaand aan planvorming archeologisch onderzoek vereist (waardering):

archeologische beginperiode

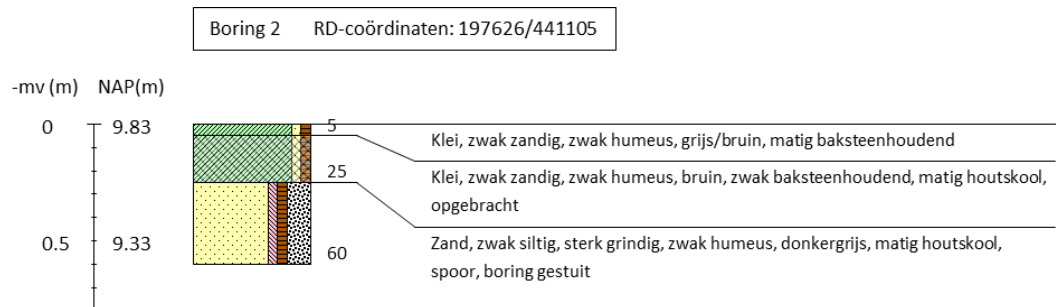
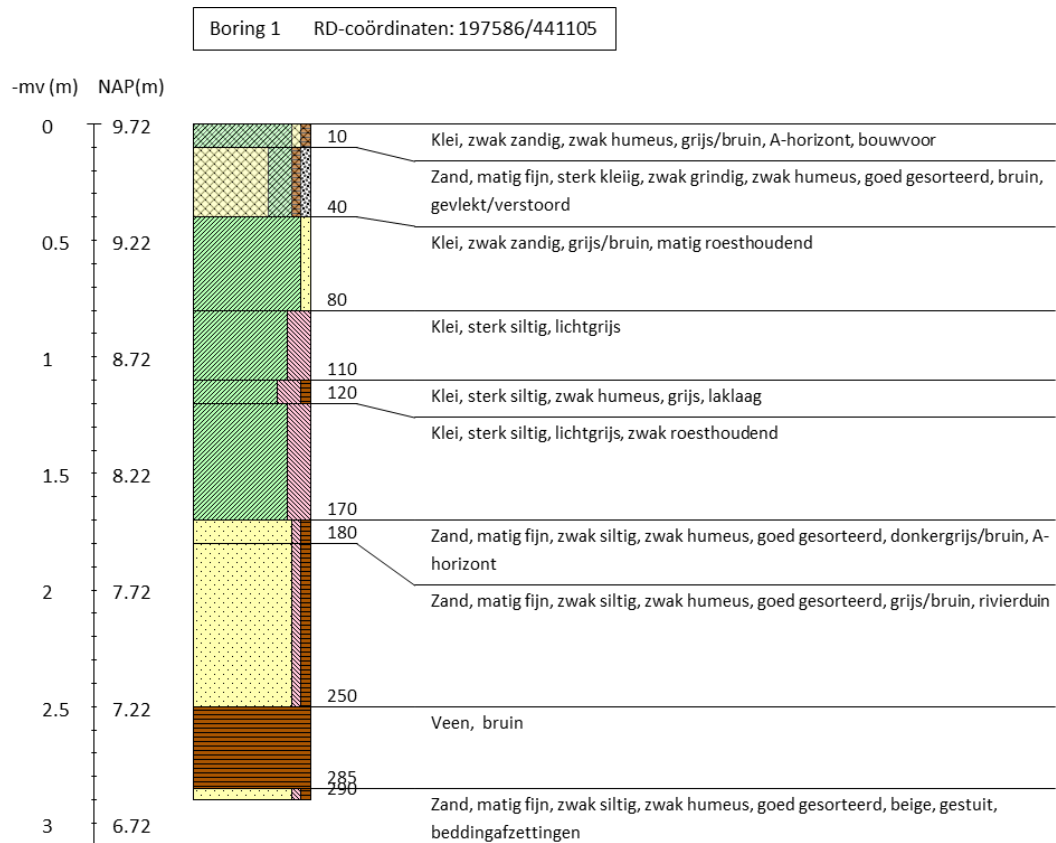
- Paleolithicum
- Mesolithicum
- Neolithicum
- Bronstijd
- IJzertijd
- Romeinse tijd
- Vroege Middeleeuwen
- Late Middeleeuwen
- Nieuwe tijd
- Onbekend

BIJLAGE 4 BOORPUNTENKAART VELDONDERZOEK

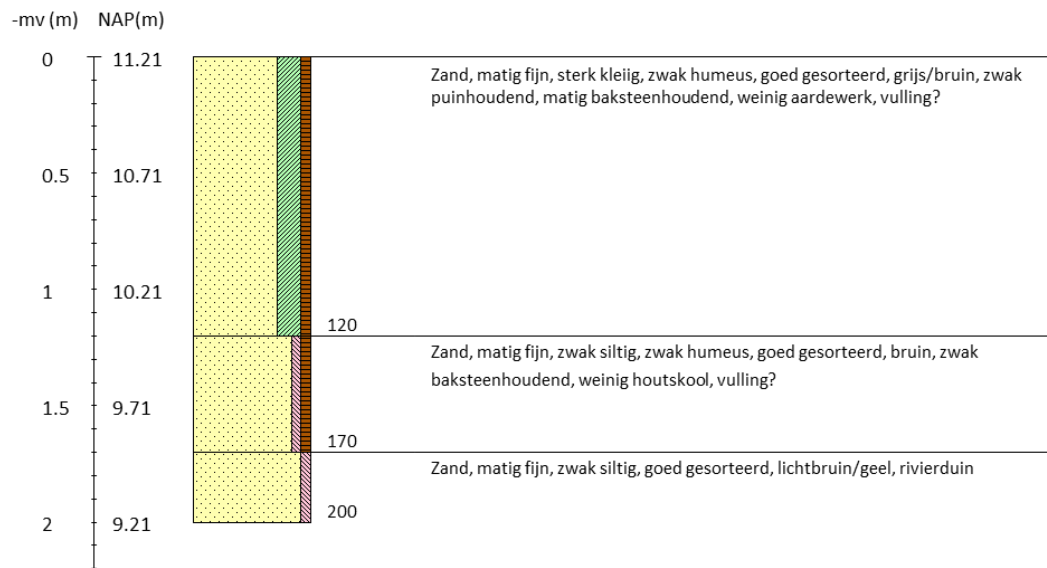

BIJLAGE 5 BOORSTATEN

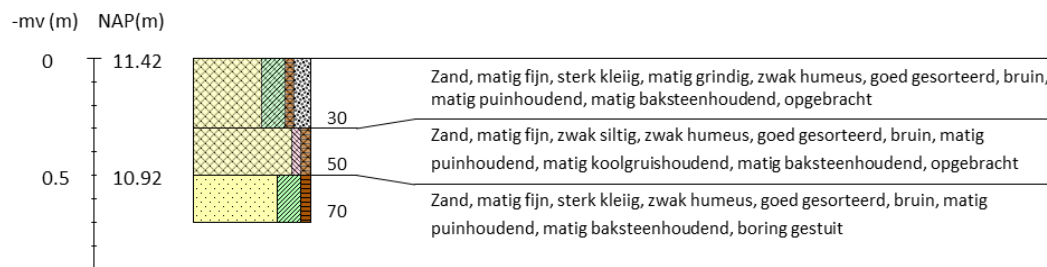
VELDONDERZOEK

Boring 3 RD-coördinaten: 197646/441155

Boring 4 RD-coördinaten: 197686/441155

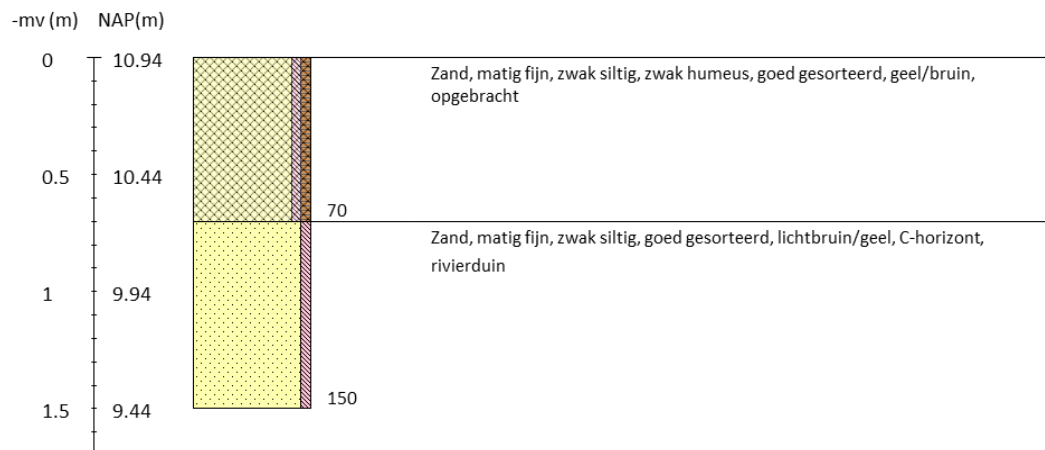
Boring 5 RD-coördinaten: 197656/441205

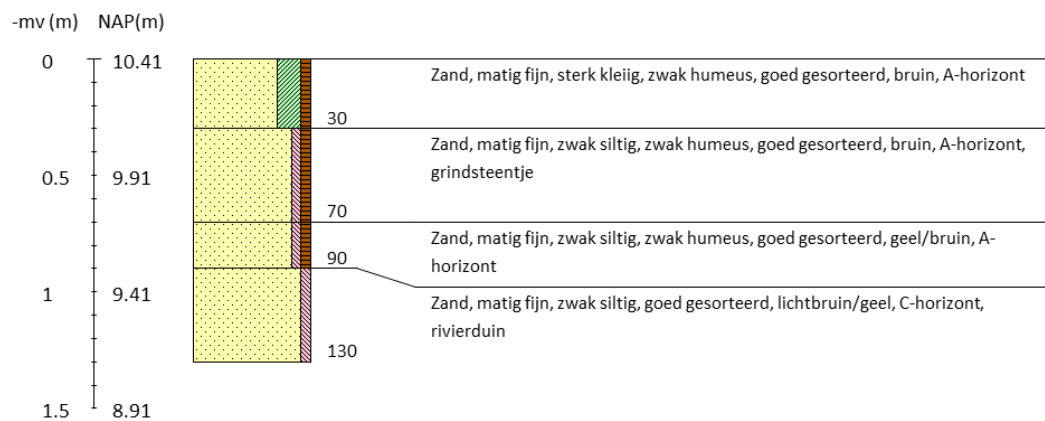
Boring 6 RD-coördinaten: 197696/441205

Boring 7 RD-coördinaten: 197736/441205

Boring 8 RD-coördinaten: 197693/441245

Legenda (conform NEN 5104, boorbeschrijvingsnorm van NITG-TNO en ASB)						
Zand Zand, zwak siltig Zand, matig siltig Zand, sterk siltig Zand, uiterst siltig Zand, kleilig	Veen Veen, mineraalarm Veen, zwak kleilig Veen, sterk kleilig Veen, zwak zandig Veen, sterk zandig	Zandmediaan uiterst fijn < 105 µm zeer fijn 105 - < 150 µm matig fijn 150 - < 210 µm matig grof 210 - < 300 µm zeer grof 300 - < 420 µm uiterst grof 420 - < 2000 µm Zandsortering goed gesorteerd D60/D10 < 1,8 matig gesorteerd D60/D10 1,8 < 3 slecht gesorteerd D60/D10 > 3	Boortype Edelmanboor ø 7 cm Edelmanboor ø 10 cm Edelmanboor ø 12 cm Edelmanboor ø 15 cm Guts ø 2 cm Guts ø 3 cm Mechanische boor ø 10 cm Mechanische boor ø 12 cm Mechanische boor ø 15 cm Mechanische boor ø 20 cm	Inclusies/archeologische indicatoren (resten van planten, wortels, schelpen, wortels, hout, baksteen, puin, kolengruis, glas, aardewerk, houtskool, vuursteen, bot, fosfaat) weinig < 1% matig 1-10% veel > 10%	Grondwaterstand GHG GWG GLG	@ Boorstaten! - www.boorstaten.nl
Klei Klei, zwak siltig Klei, matig siltig Klei, sterk siltig Klei, uiterst siltig Klei, zwak zandig Klei, matig zandig Klei, sterk zandig	Grind Grind, zwak zandig Grind, matig zandig Grind, sterk zandig Grind, uiterst zandig Grind, siltig	Begrenzing onderliggende laag scherp overgangsgebied < 0,3 cm onscherp overgangsgebied 0,3 - < 3 cm diffuus overgangsgebied 3 cm - < 10 cm	Kalkgehalte kalkloos geen opbruising, minder dan 0,5% CaCO₃ kalkarm hoorbare opbruising, circa 0,5 - 1 à 2 % CaCO₃ kalkrijk zichtbare opbruising, 1 à 2% CaCO₃	Overige toevoegingen zwak humeus matig humeus sterk humeus zwak grindig matig grindig sterk grindig	Leem Leem, zwak zandig Leem, sterk zandig	

Bijlage 8 Archeologisch proefsleuvenonderzoek

RAAP-RAPPORT 4458

Plangebied Engsestraat 22 te Duiven

Gemeente Duiven
Archeologisch vooronderzoek:
proefsleuvenonderzoek

Archeologie | Cultuurhistorie | Erfgoed

Colofon

Titel: Engsestraat 22 te Duiven, gemeente Duiven, archeologisch vooronderzoek:
proefsleuvenonderzoek

Versie: 15-06-2020

Auteur: D. te Kieffe

Projectcode: DUES

Bestandsnaam: RAAPrap_4458_DUES_20200615

Autorisatie: H.B.G. Scholte Lubberink

ISSN: 0925-6229

RAAP

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

Telefoon: 0294-491 500

E-mail: raap@raap.nl

Website: www.raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2020

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van BJZ.NU heeft RAAP op woensdag 8 april 2020 een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in het kader van het project 'Engestraat 22 te Duiven' in de gemeente Duiven. Op het perceel worden twee woningen gerealiseerd met bijbehorende tuinaanleg.

Het doel van het proefsleuvenonderzoek was het vaststellen van de archeologische waarde van het terrein. Hiertoe was het noodzakelijk inzicht te krijgen in de precieze aard en omvang van eventuele archeologische vindplaatsen. In het verlengde daarvan is in kaart gebracht wat de consequenties zijn van de onderzoeksresultaten voor de verdere planvorming in het plangebied. Zijn eventuele archeologische resten behoudenswaardig, en, zo ja, kunnen ze behouden blijven of dienen ze te worden opgegraven?

Tijdens het onderzoek zijn verspreid over het plangebied twee proefsleuven aangelegd met een totaal oppervlak van 160 m². Dit komt neer op een dekkingsgraad van 9% van het totale plangebied.

Verspreid over de proefsleuven zijn archeologische resten aangetroffen van vier vindplaatsen.

Aard van vindplaats 1 : bewoningssporen (drie kuilen)
Diepteligging : 120-130 cm –mv
Datering : mesolithicum – bronstijd (9700 – 800 voor Chr.)

Aard van vindplaats 2 : bewoningssporen (kuil en vondstenlaag)
Diepteligging : 85 - 100 cm –mv
Datering : late bronstijd - ijzertijd (1100 – 12 voor Chr.)

Aard van vindplaats 3 : bewoningssporen (twee kuilen met aardewerkconcentraties)
Diepteligging : 80-90 cm –mv
Datering : volle middeleeuwen (900-1250 na Chr.)

Aard van vindplaats 4 : sporen van erf (terpvoet, kuilen en opslagputten)
Diepteligging : 20 - 60 cm –mv
Datering : late nieuwe tijd (1848 – 1970)

Op basis van de waardering van de aangetroffen resten, waarbij is gekeken naar zowel de fysieke als de inhoudelijke kwaliteit van de vindplaats, wordt geconcludeerd dat het gaat om twee behoudenswaardige vindplaatsen.

Het selectieadvies voor vindplaats 1 en 3 luidt: opgraven.

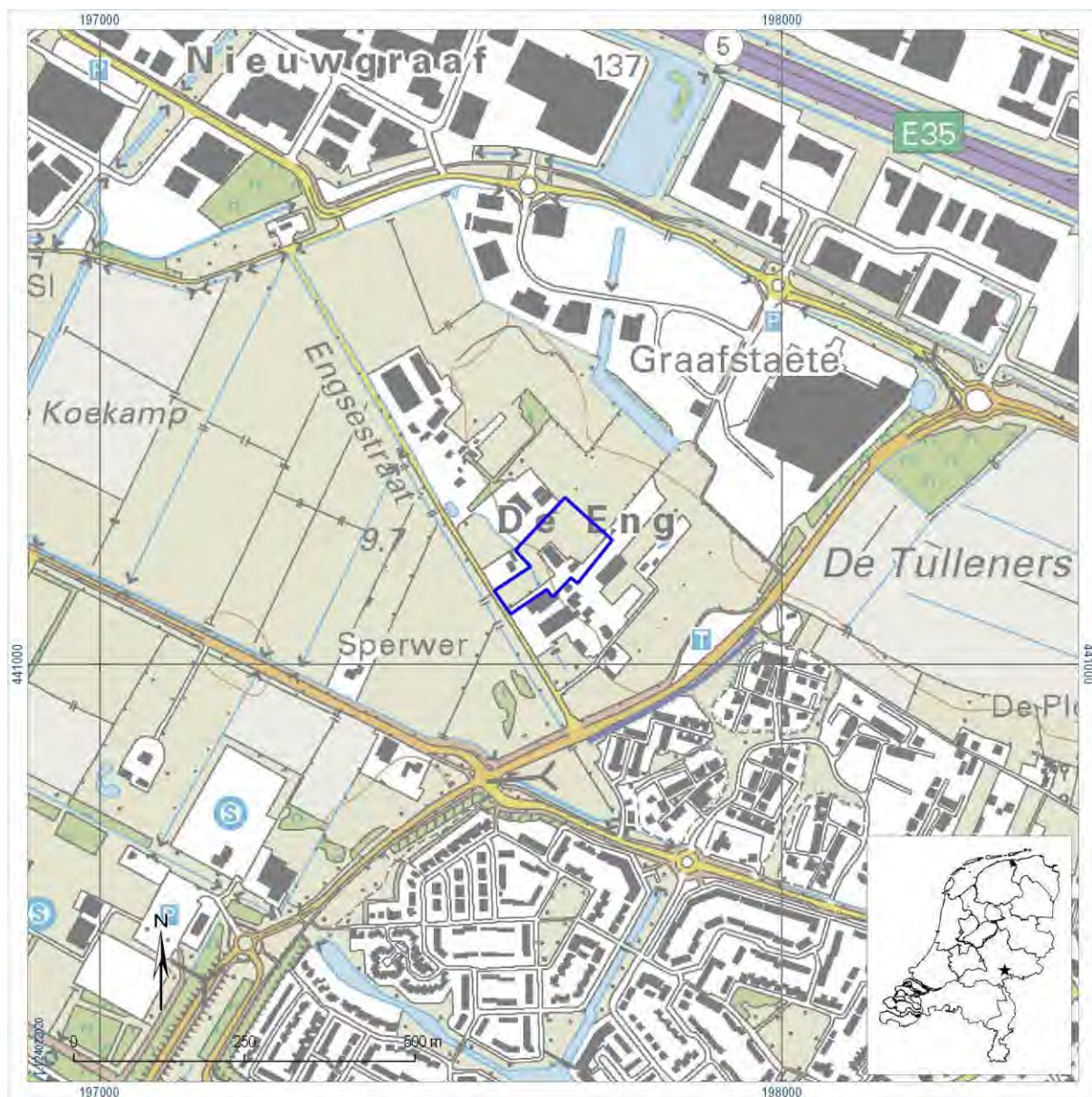
Het selectieadvies voor vindplaatsen 2 en 4 luidt: vrijgave.

Inhoud

Samenvatting	3
Inhoud.....	4
1 Inleiding	5
1.1 Administratieve gegevens.....	7
1.2 Voorafgaand onderzoek	7
1.3 Doelstellingen en onderzoeksvragen	8
2 Methoden	10
2.1 Algemeen	10
2.2 Werkputten	10
2.3 Documentatie en registratie	11
2.4 Behandeling van sporen	12
2.5 Behandeling van vondsten.....	12
2.6 Behandeling van profielen	13
2.7 Bemonstering	13
2.8 Uitwerking	13
2.9 Afwijking en aanpassing van de onderzoeksstrategie	13
3 Resultaten	14
3.1 Landschap en stratigrafie	14
3.2 Sporen en structuren.....	16
3.3 Vondsten	20
3.4 Monsters	22
3.5 Interpretatie van de vindplaats.....	22
3.6 Waardestelling	23
4 Conclusie veldonderzoek	27
5 Selectieadvies	28
Literatuur	30
Overzicht van figuren, tabellen, bijlagen en appendices	31

1 Inleiding

In opdracht van BJZ.NU heeft RAAP woensdag 8 april 2020 een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in het kader van het project 'Engestraat 22 te Duiven' in de gemeente Duiven (figuur 1). Dit onderzoek is noodzakelijk in verband met de voorgenomen werkzaamheden die een bedreiging kunnen vormen voor in de ondergrond aanwezige archeologische resten. Binnen het plangebied worden twee nieuwe woningen gerealiseerd met bijbehorende tuinaanleg (zie figuur 2).

Figuur 1. De ligging van het plangebied. Inzet: ligging in Nederland (ster).

Het proefsleuvenonderzoek is een vervolg op een waarderend/karterend booronderzoek, waaruit is gebleken dat de kans groot is dat in het plangebied archeologische resten aanwezig zijn.¹

De werkzaamheden zijn uitgevoerd onder certificaat BRL4000, conform artikel 5.4 van de erfgoedwet. Onderzoeksdocumentatie en vondstmateriaal zullen worden overgedragen aan het provinciaal depot voor bodemvondsten van de provincie Gelderland (PDB-Gelderland). Voorafgaand aan het onderzoek is, conform de KNA een Programma van Eisen (PvE) opgesteld.² Dit PvE diende als uitgangspunt voor het onderzoek.

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep. De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.1), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), geldt in de praktijk als norm. RAAP is gecertificeerd voor de protocollen 4001 Programma van eisen, 4002 Bureauonderzoek, 4003 Inventariserend veldonderzoek (landbodems), onderdelen proefsleuven en overig, 4004 Opgraven (landbodems) en 4006 Specialistisch onderzoek.

Zie bijlage 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden.

Figuur 2. Inrichtingsplannen plangebied.

¹ De Raad & Wijnen (2019).

² Vosselman (2020).

1.1 Administratieve gegevens

Plangebied	Engsestraat 22
Opdrachtgever	BJZ.NU
Contactpersoon opdrachtgever	T. Zomerdijk
Bevoegde overheid	Gemeente Duiven
Contactpersoon bevoegde overheid	J. Habraken (regio-archeoloog)
Plaats	Duiven
Gemeente	Duiven
Provincie	Gelderland
Coördinaten	197.683 / 441.179
Toponiem	Engsestraat 22
Periode veldwerk	8 april 2020
Projectleider	D. te Kieft
Projectmedewerkers	R. Nillesen
Onderzoeksmeldingsnummer	4817073100
Bewaarplaats vondsten	RAAP Oost en t.z.t. PDB-Gelderland
Bewaarplaats documentatie	RAAP Oost

Tabel 1. Administratieve gegevens.

1.2 Voorafgaand onderzoek

Soort onderzoek	Uitvoerder	Uitvoeringsperiode	Rapportage (auteur, jaartal)	Vondsten, monsters, documentatie ondergebracht bij
bureauonderzoek (ten noorden van plangebied)	RAAP	februari, maart 2019	Witmer & Boshoven, 2019	RAAP Oost-Nederland
verkennend booronderzoek (ten noorden van plangebied)	RAAP	april, 2019	Boshoven, 2019	RAAP Oost-Nederland
verkennend booronderzoek	Laagland	oktober, 2019	De Raad & Wijnen, 2019	Laagland

Tabel 2. Overzicht van voorgaande voor het plangebied relevante onderzoeken.

Op basis van het voorafgaande onderzoek is duidelijk geworden dat voor het plangebied een hoge archeologische verwachting geldt voor de aanwezigheid van archeologische resten. Een daadwerkelijke vindplaats is echter nog niet aangetoond.

De conclusie van het verkennend booronderzoek luidt als volgt:

“Onder de humeuze bovengrond is een onverstoorde ondergrond aanwezig in het plangebied (er zijn in ieder geval geen tekenen dat er een recente diepe versterking of afgraving heeft plaatsgevonden) en daardoor kan de hoge archeologische verwachting voor een deel worden gehandhaafd. Van het oorspronkelijke, natuurlijke bodemprofiel dat aanwezig moet zijn geweest van voordat het onderzoeksgebied op enig moment werd ontgonnen, zijn geen horizonten of resten aangetroffen. Om die reden kan de archeologische verwachting voor jagers-verzamelaars naar beneden worden

bijgesteld. Omdat er in een dergelijke bodemopbouw nog wel intacte resten van sporensites aanwezig kunnen zijn, kan de hoge archeologische verwachting voor landbouwers (Neolithicum-Nieuwe tijd) worden gehandhaafd.”³

Boerderij De Eng

In 2012 is in het verenigingsblad van de Historische kring Duiven-Groessen-Loo een artikel verschenen over boerderij De Eng, dezelfde boerderij in het plangebied die gesloopt gaat worden.⁴ Naast een uitgebreide genealogie van de bewoners van de boerderij is in het artikel ook het een en ander opgenomen over de bouwgeschiedenis op basis van archiefstukken en kaartmateriaal. Op de historische topografische kaart van de Atlas van de Kleefse ambt Liemers uit 1735 zijn reeds twee gebouwen zichtbaar op het perceel. Het perceel is gelegen in een gebied dat op de kaart als *De Enck* wordt omschreven. De Enck betreft een zandopduiking (rivierduin) dat vermoedelijk al in de middeleeuwen in cultuur is gebracht. De vroege kerkstichting op hetzelfde rivierduin in het nabijgelegen dorp Duiven met een eerste historische vermelding uit 838 draagt ook bij aan deze theorie. Vanaf 1735 is de ontwikkeling van het perceel op kaarten te volgen tot in de huidige tijd.

Naast de hoeveelheden grond die met de boerderij gepaard gaan staan in de archiefstukken ook enkele malen de opstallen vermeld. In 1677 is sprake van *huiss, hoff, bau ende weidland*. Vanaf 1781 wordt gesproken van een *huijs, schuur, bergh, boomgaard, hof en bouwland*. Vanaf 1826 is sprake van een huis, schuur, bakhuis en korenberg en tuin met boomgaard en bouwland. Op een kaartje uit 1874 zijn twee ronde structuren zichtbaar op het erf, de vermoedelijke korenbergen (roedenberg – opslag). In 1882 wordt de oude schuur ten zuiden van het woonhuis gesloopt en aan de noordzijde wordt een grote schuur bij het woonhuis aangebouwd. De korenbergen zijn dan al niet meer ingetekend en vermoedelijk al eerder gesloopt. In 2006 is deze laatste schuur uit 1882 gesloopt en is een open landbouwschuur achter het woonhuis geplaatst.

1.3 Doelstellingen en onderzoeksvragen

Een proefsleuvenonderzoek wordt uitgevoerd om vast te stellen of zich binnen de begrenzing van het plangebied (figuur 1) behoudenswaardige archeologische resten bevinden. Het doel is inzicht te verkrijgen in de precieze aard, omvang, diepteligging en datering van de archeologische resten, en te bepalen of het gaat om behoudenswaardige vindplaatsen. In het Programma van Eisen (PvE, Vosselman 2019) zijn hiervoor onderzoeksvragen geformuleerd (zie hieronder). Bovendien dient duidelijk gemaakt te worden wat de consequenties zijn van de onderzoeksresultaten voor de verdere planvorming in het plangebied.

Onderzoeksvragen:

1. Wat zijn de geomorfologische kenmerken van het onderzoeksgebied. Hoe ziet de bodemopbouw eruit?

³ De Raad & Verwijnen (2019), p. 18.

⁴ Staring (2012), p. 12-24. Voor bijbehorend kaartmateriaal, zie het artikel. Met dank aan dhr. J. Habraken (regioarcheoloog Arnhem) voor het aandragen van het artikel.

2. Zijn er archeologische grondsporen aanwezig? Zo ja, wat is hun aard, datering, diepteligging, kwaliteit (gaafheid en conservering) en ruimtelijke verspreiding?
3. Welke materiaalcategorieën zijn aanwezig? Wat is de vondstdichtheid/ruimtelijke verspreiding? Hoe is de conserveringstoestand? Wat is de typologische datering?
4. Komt de bodemopbouw overeen met de gegevens verkregen door middel van het vooronderzoek (laagopeenvolging en bodemhorizonten)?
5. In welke mate is de bodem in het plangebied verstoord en wat is de consequentie hiervan voor de leesbaarheid van archeologische sporen en structuren?
6. Is sprake van behoudenswaardige archeologische resten? Zo ja, waar en wat is de omvang en ligging van de gebiedsdelen waar deze resten zijn aangetroffen?

De beantwoording van de onderzoeksvragen vindt in de lopende tekst en in de conclusie plaats.

2 Methoden

2.1 Algemeen

Zoals uit het vooronderzoek is gebleken, is de kans groot dat binnen het plangebied archeologische resten aanwezig zijn. Omdat met behulp van booronderzoek geen inzicht kan worden verkregen in de precieze aard en herkomst van de vondsten is verder booronderzoek weinig zinvol. Om beter inzicht te krijgen in de aard van de vindplaats en om vast te stellen of er daadwerkelijk archeologische sporen en/of andere resten binnen het plangebied aanwezig zijn, is proefsleuvenonderzoek een meer geschikte methode.

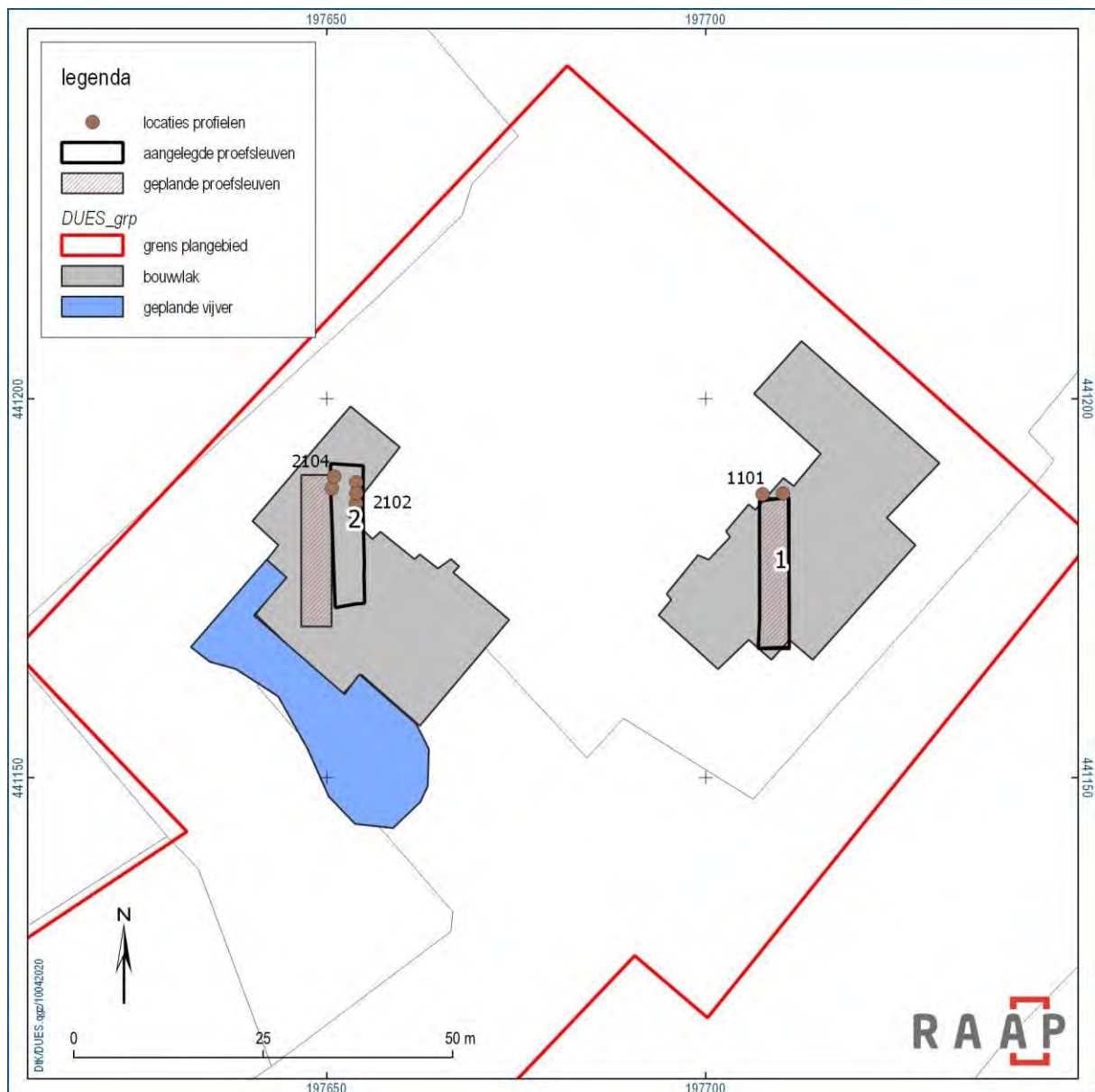
2.2 Werkputten

Een overzicht van de ligging van de werkputten is afgebeeld in figuur 2. In tabel 3 zijn de afmetingen van de werkputten samengevat.

Tijdens het veldwerk bleek het niet mogelijk om alle werkputten aan te leggen zoals was voorgeschreven in het PvE. Hierbij is de meest westelijk gelegen sleuf 4 meter naar het oosten en 3 meter naar het noorden verplaatst. De aanwezigheid van een grote storthoop van zand verhinderde de aanleg van de proefsleuf op de geplande locatie. Daarnaast was het verhoogde maaiveld door de aanwezigheid van een woonterp reden om een tweede vlak aan te leggen, met een veilige verspringing van 1 m aan weerszijden van de werkput in de zuidelijke helft.

Werkput	Afmetingen (l x b in m)	Aantal vlakken	Oppervlakte 1 ^e vlak	Oppervlakte 2 ^e vlak	Totaal oppervlakte
1	20 x 4	2	76	67	143
2	20 x 4	2	74	59	133
Totaal			150	126	276

Tabel 3. Overzicht van werkputten en vlakken.

Figuur 2. Overzicht van de proefsleuven en de locatie van de gedocumenteerde profielen.

2.3 Documentatie en registratie

In proefsleuf 1 (WP1) is een eerste vlak aangelegd onder de bouwvoor, omdat hier de bovenzijde van twee bakstenen putwanden zichtbaar werden. Deze putten zijn ingemeten, gefotografeerd en beschreven, alvorens verder te verdiepen naar de top van het natuurlijke rivierduinzand (vlak 2). In proefsleuf 2 (WP2) is aan de zuidzijde een eerste vlak aangelegd in de top van de ophogingslaag 40,

waar een sterk zandige kleilaag zichtbaar werd. Vervolgens is enkel een bakbreedte⁵ (180 cm) in het midden van de proefsleuf verder verdiept naar een tweede vlak in de top van het natuurlijke rivierduin (vlak 2). Het maaiveld aan de zuidzijde van de proefsleuf, op locatie van de bestaande woonboerderij, was een flink stuk hoger gelegen dan het omringende maaiveld. Tijdens het onderzoek bleek het om een verhoogde woonterp te gaan. In het midden van proefsleuf 2 is meteen doorverdiept naar vlakniveau 2 (top duin) en aan de noordzijde van de proefsleuf is wederom een vlak 1 aangelegd vanwege de aanwezigheid van volmiddeleeuwse sporen in de top van ophogingslaag 41. Na documentatie van de sporen is het vlak ook hier verdiept naar vlakniveau 2.

De sporen zijn digitaal ingemeten met een RTK-GPS met een conform KNA-eis OS02 maximale afwijking van 3 cm in zowel het horizontale als verticale vlak. Ook de hoogte van de aangelegde vlakken ten opzichte van NAP is bepaald met een GPS. De ruwe GPS-bestanden zijn na het veldwerk uitgelezen, gecontroleerd en gecorrigeerd.

De sporen zijn in een doorlopende reeks over de hele opgraving genummerd en worden aangeduid met een S (bijv. S12). Spoor- en vondstgegevens zijn in het veld ingevoerd in de Odile-database.

In het algemeen geldt dat sporen en vondsten zijn gedocumenteerd conform specificaties OS04 en OS05 van de BRL4000.

2.4 Behandeling van sporen

Om sporen te traceren en sporenclusters zo goed mogelijk te kunnen begrenzen, is het vlak waar nodig tijdens de aanleg handmatig opgeschaafd. Met het oog op het doel van het onderzoek (zoveel mogelijk gegevens verzamelen, maar zo min mogelijk archeologische resten beschadigen), zijn sporen slechts spaarzaam gecoupeerd. Bij het couperen is ervoor gekozen om die sporen te onderzoeken waarbij twijfel bestond over de antropogene aard van het spoor. Indien mogelijk viel de coupelijn hierbij samen met de profielwand, zodat de stratigrafische positie van het spoor kon worden vastgelegd.

Tijdens het verdiepen is zoveel mogelijk geprobeerd om het stratigrafische ingravingsniveau van de sporen vast te leggen. Hiervoor is gebruik gemaakt van de laagbeschrijvingen in de verschillende werkputten. Van sporen met een diepte van meer dan 9 cm is een coupetekening (schaal 1:20) en veelal tevens een foto gemaakt; van minder diepe sporen is alleen de diepte en vorm in doorsnede vastgelegd in de database. De sporen zijn in een doorlopende reeks genummerd en worden in dit rapport aangeduid met een één- tot viercijferig nummer, voorafgegaan door een S (bijv. S2).

2.5 Behandeling van vondsten

Bij de vlakaanleg en bij het couperen van sporen zijn vondsten per spoorvulling verzameld.

Vondsten die niet aan antropogene sporen konden worden gekoppeld, zijn per laag in vakken van 5 x 5 m verzameld. Bijzondere vondsten, zoals metaalvondsten en vondstconcentraties, zijn als puntvondst ingemeten. Voor het verzamelen van metaalvondsten is tijdens het aanleggen van de vlakken intensief gebruik gemaakt van een metaaldetector. De vondsten zijn in een doorlopende reeks genummerd; ze worden in dit rapport aangeduid met een V (bijv. V14).

⁵ Er is gekozen voor het verdiepen van slechts een 2 m brede sleuf aan de zuidzijde van de proefsleuf vanwege de grotere diepte van de lagen en de hiermee gepaard gaande (on)veilige werkomstandigheden in de proefsleuf.

2.6 Behandeling van profielen

In elke proefsleuf is een brede profielkolom opgeschaafd, gefotografeerd, getekend en beschreven vanaf het maaiveld. De locatie ervan is ingemeten met de RTK-GPS (met X-, Y- en Z-coördinaten). De natuurlijke gelaagdheid en de verschillende archeologische niveaus zijn hierbij in kaart gebracht. Om de landschappelijke ontwikkeling en de bodemopbouw goed te begrijpen, is er naar gestreefd om tijdens het veldwerk de stratigrafische eenheden (lagen) in de verschillende putten direct aan elkaar te koppelen. De lagen zijn hierbij in een stratigrafische reeks per werkput genummerd, waarbij het eerste deel van het vijf- of zescijferige nummer verwijst naar de werkput en het tweede deel een laagnummer is (bijv. S1040 = laag 40 in WP1). Om lagen aan te duiden, zal in de tekst alleen naar dit laagnummer verwezen worden.

2.7 Bemonstering

Tijdens het onderzoek zijn geen sporen aangetroffen die zich leenden voor monsternamen voor paleobotanisch of ander specialistisch onderzoek.

2.8 Uitwerking

Documentatie van het onderzoek is na afloop van het onderzoek gecontroleerd. Na afloop van het veldwerk is een laatste controle uitgevoerd en zijn de analoge profiel- en coupetekeningen gedigitaliseerd en de vondsten gewassen en gesplitst per materiaalcategorie.

Conform het PvE was het niet noodzakelijk om een evaluatierapport op te stellen. Na afloop van de basisuitwerking van de veldgegevens is gestart met het opstellen van de rapportage.

Gedetailleerde spoor- en vondstinformatie is te raadplegen in het e-depot.

2.9 Afwijking en aanpassing van de onderzoeksstrategie

Tijdens het veldonderzoek is afgeweken van het puttenplan. Zie hiervoor paragraaf 2.2.

3 Resultaten

3.1 Landschap en stratigrafie

Een vindplaats kan niet los worden gezien van het landschap waarin hij is gelegen. Voor een correcte interpretatie is het dan ook van belang om de landschappelijke context inzichtelijk te maken. In het onderstaande wordt kort ingegaan op de geologische, geomorfologische en bodemkundige aspecten van het plangebied en directe omgeving.

3.1.1 Geomorfologie⁶

Het plangebied is gelegen op een rivierduin, welke volgens de Geomorfologische Kaart van Nederland al dan niet is bedekt met overstromingsmateriaal en/of veen (code 4B57yov). Het Actueel Hoogtebestand van Nederland laat zien dat, vanwege de ligging op het rivierduin, het maaiveldniveau van het plangebied enkele meters hoger ligt dan de directe omgeving ervan.

Op het rivierduin bevinden zich volgens de Bodemkaart van Nederland (1:50.000) hoge bruine enkeerdgronden opgebouwd uit grof zand (bEZ30). Dit is wat betreft het bodemtype in overeenstemming met de gedetailleerde bodemkaart Duiven-Westpoort (1:10.000). Op deze kaart zijn ter hoogte van het rivierduin eveneens bruine enkeerdgronden aangegeven, maar opgebouwd uit sterk lemig, matig fijn zand (code bEZ55).

Uit archeologisch booronderzoek dat enkele honderden meters noordwestelijk van het plangebied op het rivierduin is uitgevoerd blijkt dat de onderkant van het rivierduin zich op circa 7,2 tot 7,5 m +NAP bevindt. Onder het rivierduin bevindt zich een circa 50 cm dikke kleilaag met hieronder een pakket grindhoudend grof zand (top op ca. 6,7 tot 7,0 m +NAP).

3.1.2 Bodemopbouw

Aan de hand van de profielen in de proefsleuven kan de bodemopbouw worden beschreven (zie ook tabel 4).

De opbouw van de gedocumenteerde bodemlagen komt overeen met de uitkomsten van het verkennend vooronderzoek uit 2019. De bouwvoor bestaat uit matig siltig, matig grof sterk humeus zand. Hieronder volgen in de zuidelijke helft van WP1 twee ophogingslagen die te maken hebben met de negentiende eeuwse boerderij. Het gaat om puinhoudende (machinale baksteen) lagen van geel vulzand en een sterk humeuze, zandige laag. Beide lagen dekken twee grote bakstenen putten af die vermoedelijk voor opslag van (regen)water hebben gediend.

In de rest van WP1 en WP2 volgt onder de recente bouwvoor een plaggendeek waarin twee fasen herkenbaar zijn (zie figuur 3). De jongste fase (laag 40) varieert in dikte waarbij de laag in WP1 slechts 30 cm dik is en in WP2 zeker 60 cm diep gaat. Laag 40 bestaat uit humeus, homogeen bruingrijs, matig grof zand met inclusies van spikkels houtskool en verbrande leem. Daarnaast is vondstmateriaal verzameld met een datering tussen de late middeleeuwen en nieuwe tijd (1250-1850 na Chr.). Vermoedelijk is door het opbrengen van plaggenmest en huishoudelijk afval een dergelijke diversiteit

⁶ Overgenomen uit Witmer & Boshoven (2019).

aan vondstmateriaal in dit pakket terecht gekomen en door bodembewerking vermengd. De tweede fase, laag 41, is een eveneens bruingrijs matig grof zandpakket met enkel spikkels houtskool en sporen van bioturbatie (sporen van mollen, wormen en plantenwortels). Uit deze laag zijn in WP1 beduidend meer aardewerkvondsten verzameld uit de late prehistorie van de late bronstijd en ijzertijd (opspit), terwijl in WP2 alleen materiaal uit de volle middeleeuwen in deze laag aanwezig was. Dit laatste kan te maken hebben met vergravingen van bovenaf uit deze periode op deze locatie (zie ook paragraaf 3.2). De datering van deze laag is door deze vergravingen (kuilen S13 en S14) te plaatsen in de periode van de (volle) middeleeuwen en het betreft hier eerder een fossiele akkerlaag. Opvallend om te vermelden is dat het in de zuidelijke helft van WP2 beduidend lastiger was om de fasering in het plaggendek te onderscheiden. Dit is waarschijnlijk te wijten aan de aanwezigheid van de negentiende eeuwse ophogingen van klei en zand ten behoeve van de woonterp, waar door de gronddruk en afgesloten van zuurstof de bodem is gehomogeniseerd en overgangen tussen lagen zijn vervaagd (zie ook figuur 8).

Aan de onderzijde van het plaggendek is het natuurlijke rivierduinzand aanwezig in beide werkputten, waarbij in de top van het duin een bioturbatielaag is gevormd (laag 45). Deze bestaat uit lichtbruingrijs gevlekt, matig grof zand. De bioturbatielaag is ontstaan door de oorspronkelijke ligging aan het maaiveld, waardoor plantenwortels, dieren en insecten voor de bioturbatie van de top van het rivierduin hebben gezorgd. Vondstmateriaal uit deze laag wijst op een datering van dit niveau in de late bronstijd en ijzertijd. Het is moeilijk te zeggen of het niveau in deze tijd ook is bewerkt door ploegen of spitten.

Onder de bioturbatielaag ligt de ongestoorde natuurlijke bodem van het rivierduin waarbij een onderscheidt gemaakt wordt tussen de bovenste circa 30 cm waarin ijzerinspoeling heeft plaatsgevonden, waardoor het matig grove zand een geelbruine kleur heeft, en diepere niveaus waarin niet of nauwelijks bodemvorming heeft plaatsgevonden en het zand een geelgrijze kleur heeft.

Laagnr.	Vondsten/indicatoren	Bijbehorende sporen	Diepte (-mv)	Veronderstelde laagdatering	Interpretatie
10			0	Recent	Bouwvoor
20*	<i>Puin machinale baksteen</i>		30	<i>Recent – nieuwe tijd laat</i>	<i>Ophoging</i>
30*	<i>Puin machinale baksteen</i>	S1 + S2	50	<i>Recent – nieuwe tijd laat</i>	<i>Ophoging</i>
40	Grijs gedraaid – kogelpot aardewerk		20	Late middeleeuwen – nieuwe tijd vroeg	Plaggendek (verploegd)
41		Op overgang met laag 40: S13 + S14	60-80	(volle) Middeleeuwen	Plaggendek
45		Op overgang met laag 41: S11	90-126	Late bronstijd – ijzertijd	Bioturbatielaag / cultuurlaag
50			100-150	Bronstijd	Rivierduin
51		Op overgang met laag 51: S7 + S8 + S10	120-170	Laat-neolithicum of ouder	Rivierduin

*Tabel 4. Samenvattend overzicht van de laagopeenvolging.*lagen alleen aanwezig in zuidzijde WP1.*

Figuur 3. Profiel 1101 in WP1, met bovenin laag 10 – laag 40 – laag 41 – laag 45 – laag 50 – laag 51 en in het profiel de sporen S11 (bovenin) en S10 (onderin).

3.2 Sporen en structuren

3.2.1 Inleiding

Tijdens het onderzoek zijn in de opgravingsvlakken en profielen vijftien archeologische grondsporen gedocumenteerd, verdeeld over vier vindplaatsen. Een samenvattend overzicht van de aantallen aangetroffen sporen is weergegeven in tabel 5. De allesporenkaarten van vlak 1 en 2 zijn opgenomen in bijlage 2 en de complete sporenlijst is opgenomen in appendix 1. De sporen worden hieronder per vindplaats beschreven.

Spoorcategorie	Aantal
Paalspoor	1
Ophogingslaag terp	2
Waterput	2
Laag	8
Kuil	10

Tabel 5. Totaal aantal sporen per spoorcategorie.

3.2.2 Vindplaats 1: bronstijd of ouder

De eerste vindplaats is gelegen in WP1 onder de jongste overstuivingslaag van het rivierduin (laag 50) en bestaat uit twee kuilen (S8 en S10) en een paalspoor (S7: kern – insteek). De sporen bestaan uit een donker zwartgrijze vulling met veel houtskool (S7) tot een donkergrijze (S10) en grijze vulling (S8) met spikkels mangaan en fijne humusvlekjes. De kuilen en het paalspoor hebben een diameter van circa 80-60 cm waarbij de randen uitvagen. Met name bij kuil S10 in profiel 1101 (zie figuur 3) was goed de stratigrafie te zien waarbij het spoor wordt afgedekt door laag 50. Het is vooralsnog moeilijk te zeggen of de bovenzijde van het spoor is geërodeerd door bewerking van de bodem (lagen 50) in de prehistorie of dat spoor is afgedekt door een afgezette zandlaag (hetzij door verstuiving of hellingerosie (colluvium) op het duin).

De aanwezigheid van handgevormd aardewerk uit de periode late bronstijd - ijzertijd in de top van het rivierduin doet vermoeden dat laag 50 gedateerd kan worden in de late prehistorie. Dit geeft een *terminus ante quem* voor de twee kuilen en het paalspoor van vindplaats 1.

Figuur 4. Vlakfoto van paalkuil S7 (rechts) en kuil S8 (links), genomen richting het zuiden.

3.2.3 Vindplaats 2: late bronstijd - ijzertijd

De tweede vindplaats is eveneens gelegen in WP1 en bestaat uit één kuil (S11) en een vondstlaag, gelegen in de top van het rivierduin, in laag 45 (zie figuur 3). De kuil is gedocumenteerd in profiel 1101 en wordt afgesneden door laag 41, de akkerlaag uit de (volle) middeleeuwen. De vulling van de kuil bestaat uit grijs matig grof zand, bevat enkele spikkels houtskool en gaat 34 cm diep. Door de ligging in laag 45 en de aanwezigheid van handgevormd aardewerk met potgruis magering uit de late bronstijd – ijzertijd, wordt deze datering aan de kuil meegegeven.

3.2.4 Vindplaats 3: volle middeleeuwen

Vindplaats 3 bestaat uit twee kuilen in WP2, S13 en S14. De opvulling van de kuilen bestaat uit sterk zandige klei met matig grove textuur, humusbijmenging en houtskool. Daarnaast is vrijwel al het vondstmateriaal uit de volle middeleeuwen (900-1250) in deze twee sporen aangetroffen. De sporen liggen in de top van laag 41, op de overgang naar laag 40. De sporen liggen naast elkaar en met name S13 kent een onregelmatige vorm in het vlak en in het profiel. Het spoor werd in eerste instantie hierdoor als boomval geïnterpreteerd, maar de aanwezigheid van aardewerk en brokken maalsteen in de vulling suggereert op zijn minst menselijk handelen op deze plek tijdens het ontstaan van dit spoor. Een functionele interpretatie is vooralsnog niet mogelijk. De bovenzijde van de sporen lijkt vervaagd door bioturbatie en/of ploegen (zie figuur 5).

De sporen horen bij een volmiddeleeuwse vindplaats, maar door het ontbreken van meer sporen en vondsten kan niet gezegd worden of het om een perifere zone of om een deel van een middeleeuws erf gaat. De mogelijkheid dat het om een erf en mogelijk zeer vroege voorganger van boerderij De Eng gaat is niet uitgesloten. De aanwezigheid van de eerder genoemde grote storthoop aan zand, belemmerde de mogelijkheid voor een uitbreiding in dit deel.

Figuur 5. Kuil S14 in profiel.

3.2.5 Vindplaats 4: nieuwe tijd laat – boerderij De Eng (1848)

De vierde vindplaats betreft sporen van het woonerf uit de negentiende en vroeg-twintigste eeuw. Het gaat om vijf kuilen, twee gemetselde opslagputten en de ophogingen van een woonterp. De kuilen zijn gelegen in WP1, evenals de gemetselde putten. De kuilen bestaan uit een bruinigrijze donkergrijs gevlekte vulling van matig grof zand en liggen onder de putten. Ze hebben een grillige vorm in het vlak en bevatten eveneens brokjes baksteenpuin. De wanden van de twee gemetselde putten zijn opgebouwd uit machinale rode en gele bakstenen en met cementmortel vastgelegd. De binnenzijde van elke put is afgesmeerd met dezelfde mortel om de put zodoende waterdicht te maken. Om deze reden

wordt vermoedt dat de putten als opslagput voor water werden gebruikt. Een functie als gier- of mestput is ook mogelijk, alhoewel er geen donkere aanslag op de mortel langs de binnenzijde aanwezig was van de mest. Een functie als waterput is niet aannemelijk, aangezien de putten nog slechts 70 cm diep gingen onder de bouwvoor en niet tot op het grondwater aangelegd zijn en daarnaast was de diameter van de putten ruim 3 m.

Figuur 6. De bovenzijde van de putten in WP1, gelegen in vlak 1.

Figuur 7. Kuilen behorende bij het negentiende eeuwse erf De Eng in WP1.

In WP2 werd in de zuidzijde, dicht naast de bestaande woonboerderij uit 1848, een gele schone zandlaag met daaronder een blauwgrijze sterk zandige kleilaag aangesneden (S12 – woonterpophogingen). De klei liep door tot halverwege de werkput, maar de laag werd steeds dunner en zandiger. De onderzijde van de terp is gelegen rond de 10,2 m ⁺NAP. Onder de kleilaag was homogeen bruin, matig siltig zand aanwezig, vermoedelijk betreft het hier het plaggendek dat over het gehele terrein wordt aangetroffen. De hoogtemetingen van de onderzijde van het plaggendek komen overeen met de hoogtes van lagen in de rest van het onderzoeksgebied. De woonterp dateert uit de negentiende eeuw, rond 1848, als boerderij De Eng op deze locatie aangelegd wordt. Vondstmateriaal uit de ophogingen van de terp bestaan uit o.a. Westerwald keramiek uit de achttiende en negentiende eeuw en een fragment van bruin flessenglas uit vermoedelijk de negentiende eeuw.

Figuur 8. De onderzijde van de terpvoet, herkenbaar aan de blauwgrijze zandige klei, rechts op de foto. Daarboven is de zandige geelbruine ophogingslaag zichtbaar. Beide lagen zijn onderdeel van de woonterp (S12).

3.3 Vondsten

3.3.1 Inleiding

Het archeologisch onderzoek heeft 54 vondsten opgeleverd. Een overzicht van de aantallen van de verschillende vondstcategorieën wordt weergegeven in tabel 6 en een complete vondstenlijst is opgenomen in Appendix 2. De complete vondstencatalogus is opgenomen in de velddocumentatie (de

pakbon) die te vinden is bij het depot/e-depot. In het onderstaande wordt ingegaan op de algemene kenmerken, eventuele noemenswaardige vondsten, de datering en de mate van conservering.

Vondstcategorie	Aantal
Aardewerk	47
Steen	3
Glas	1
Metaal	1
Bot	1
Slak (kolenkachel)	1

Tabel 6. Aantal vondsten per vondstcategorie.

Verreweg de meeste vondsten zijn verzameld in het plaggendeck en de bioturbatielaag in WP1. Het betreft hier vondsten die deels van elders zijn aangevoerd met plaggenmest, met name in lagen 40 en 41. Dit gaat voornamelijk om de nieuwtijdse en laatmiddeleeuwse vondsten van aardewerk en puin. In laag 41 is door het bewerken van de bodem met de ploeg ook materiaal uit het oude maaiveld van het rivierduin op locatie meegekomen. Hierdoor is meer handgevormd prehistorisch aardewerk aanwezig in laag 41, afkomstig van de vindplaatsen in het plangebied. De scherven in het plaggendeck zijn gefragmenteerd en enigszins verweerd door hun vroegere ligging aan het maaiveld.

De tweede en derde context met veel materiaal zijn de twee kuilen uit de volle middeleeuwen. De scherven van Pingsdorf en Andenne aardewerk, in combinatie met de handgevormde kogelpot scherven en de fragmenten maalsteen uit de Eifel geven de datering aan de kuilen en daarmee ook aan laag 41 waar de kuilen doorheen snijden.

Uit de ophogingen van de woonterp (S12) is een holle koperen knoop (V7) verzameld die verwrongen en plat getrap is en waarvan het draadoog mist (zie figuur 9). Deze knoop was uit twee delen samengesteld en half bolvormig. Het was aan de onderzijde voorzien van een ontluuchtingsgat. Het oog was van koperdraad gemaakt. De knoop was onversierd. Vergelijkbare knopen zijn gevonden in Oude Schans en Bourtange en worden als uniformknopen uit het tweede kwart van de achttiende eeuw (1725-1750) gedetermineerd.⁷ Daarnaast zijn enkele kleine scherven industrieel witgoed aangetroffen in de kleilaag. Daardoor kunnen de ophogingen aan de negentiende eeuwse boerderij worden toegewezen.

Figuur 9. V7 – holle koperen knoop uit het tweede kwart van de 18^e eeuw.

⁷ Lenting (1993), p. 428. Met dank aan K. Lenting, Senior KNA (metaal-)specialist bij RAAP voor de determinatie van de vondst.

De hoeveelheden aardewerk en overig vondstmateriaal zijn te klein om verregaande conclusies aan te verbinden, maar ze wijzen op bewoningsactiviteiten in en rond het plangebied vanaf de late bronstijd tot in de nieuwe tijd.

3.4 Monsters

Tijdens het onderzoek zijn geen grondmonsters genomen.

3.5 Interpretatie van de vindplaats

3.5.1 Aard van de vindplaatsen

Naar aanleiding van het veldonderzoek kan gesteld worden dat alle sporen en bijna alle vondsten (behalve deels uit plaggendek) afkomstig zijn van bewoningsactiviteiten in het plangebied. De precieze aard van deze activiteiten en met name de omvang van de bewoning is nog moeilijk vast te stellen, gezien de relatief geringe aantallen sporen en vondsten die in de proefsleuven zijn aangetroffen.

3.5.2 Diepteligging

De vindplaatsen liggen op verschillende dieptes. In onderstaande tabel (tabel 7) is per vindplaats en per werkput de bovengrens aangegeven in meters min maaiveld en NAP-waarde.

vindplaats	mv1	nap1	mv2	nap2
1	120	9,6		
2	90	9,9		
3			80	10
4	20	10,6		

Tabel 7. De diepteligging van de sporen in WP1 (mv1-nap1) en WP2 (mv2-nap2) per vindplaats.

3.5.3 Omvang

De vindplaatsen lopen buiten de werkputten door, waarbij vindplaatsen 1 en 2 in en rond WP1 gelegen zijn en vindplaatsen 3 en 4 liggen in en rond WP2.

3.5.4 Terugkoppeling naar vooronderzoek

Tijdens het vooronderzoek is eenzelfde bodemopbouw aangetroffen met een plaggendek en op circa 60-90 cm –mv de top van het natuurlijke rivierduin waarin nog een overstoven horizont aanwezig is. Deze horizont is enkel te herkennen aan de aanwezigheid van sporen en een overgang van ijzerrijk duinzand naar een uitgespoelde laag. Op basis van de bureaustudie was de verwachting op het aantreffen van archeologische sporen uit de periode prehistorie tot in de nieuwe tijd al hoog ingeschat. Deze hoge verwachting is met het waarderend veldonderzoek bevestigd.

3.6 Waardestelling

3.6.1 Algemene waarderingssystematiek

Voor de waardering is de KNA-systematiek 'Waarderen van vindplaatsen' gevolgd (KNA versie 4.0, specificatie VS06; www.sikb.nl). Daarbij worden numerieke waarden toegekend aan de verschillende waarderingsaspecten. Afhankelijk van de score is een vindplaats wel of niet behoudenswaardig (tabel 8 t/m 11).

De vindplaatsen worden eerst op hun fysieke kwaliteit beoordeeld. Ze worden op basis van hun fysieke kwaliteit als behoudenswaardig (opgraven of beschermen) aangemerkt indien de criteria gaafheid en conservering samen bovengemiddeld (5 of 6 punten) scoren. Bij een middelmatige tot lage score (4 punten of minder) wordt naar de inhoudelijke kwaliteitscriteria gekeken om te bepalen of het terrein toch behoudenswaardig is. Indien te verwachten is dat op een van de inhoudelijke criteria 'hoog' wordt gescoord, wordt de vindplaats in principe ook behoudenswaardig geacht. Dit 'vangnet' heeft tot doel er voor te zorgen dat terreinen die van beperkte fysieke kwaliteit zijn, maar desondanks inhoudelijk van groot belang, buiten de beoordeling vallen. Vindplaatsen die op grond van hun fysieke kwaliteit als in principe behoudenswaardig zijn aangemerkt, worden eveneens gewaardeerd op hun inhoudelijke kwaliteit.

Een afweging vindt plaats op de eerste drie inhoudelijke kwaliteitscriteria: zeldzaamheid, informatiewaarde en ensemblewaarde. Belevingswaarde (schoonheid en herinneringswaarde) is slechts van belang voor zichtbare archeologische monumenten en is derhalve voor onderhavig onderzoek niet relevant. Bij een bovengemiddelde score van 7 punten of meer voor de eerste drie criteria, wordt de vindplaats als behoudenswaardig aangemerkt.

3.6.2 Fysieke kwaliteit

De fysieke kwaliteit bestaat uit de deelaspecten gaafheid en conservering.

Vindplaats 1

Voor fysieke kwaliteit scoort vindplaats 1 vier punten. De twee kuilen en het mogelijke paalspoor zijn vrijwel intact aanwezig in de bodem en kunnen in relatie met de stratigrafie bestudeerd worden (gelegen onder overstoven horizont). Er zijn echter slechts drie sporen aangetroffen (gaafheid: 2 punten). Bij de vlakaanleg en bij de aanleg van het profiel zijn geen mobilia aangetroffen in de sporen of daarbuiten die in verband kunnen worden gebracht met de sporen. In het paalspoor zijn houtskoolresten aanwezig en in een van de kuilen waren tevens enkele humeuze vlekjes zichtbaar (conservering: 2 punten).

Vindplaats 2

Voor fysieke kwaliteit scoort vindplaats 2 een aantal van drie punten. Er is slechts één kuil zonder vondsten aanwezig die aan vindplaats 2 gekoppeld kan worden, er is geen verband met andere gelijktijdige sporen (gaafheid: 1 punt). Er is naar verhouding een redelijke hoeveelheid mobilia (determineerbaar aardewerk) aanwezig in een vondstlaag (laag 45) uit de late prehistorie. De vulling van het spoor is niet humeus, onverkoolde macrobotanische resten zullen vermoedelijk slecht geconserveerd zijn (conservering: 2 punten).

Vindplaats 3

Voor fysieke kwaliteit scoort vindplaats 3 een aantal van vijf punten. De twee kuilen waren goed herkenbaar in het vlak en het profiel en bevatten beide een sterk humeuze en zandige kleivulling. De sporen bevatten veel fragmenten aardewerk en maalsteen uit de volle middeleeuwen. Echter, mag uit deze periode wel meer sporen verwacht worden, mits centraal gelegen in een nederzetting of erf. Aangezien het hier slechts twee sporen betreft, gelegen in elkaars verlengde, kan eventueel gedacht worden aan een perifere zone van een nederzetting of erf (gaafheid: 2 punten). Onduidelijk is of de sporen in verband staan met de resten van een gebouw. De vondsten waren vrij sterk gefragmenteerd, maar duidelijk herkenbaar en de sporen kenden een sterk humeuze vulling wat wijst op goede conservering (conservering: 3 punten).

Vindplaats 4

Voor fysieke kwaliteit scoort vindplaats 4 een aantal van vier punten. De sporen zijn goed herkenbaar en grotendeels intact aanwezig. Er waren echter weinig tot geen vondsten aanwezig in de sporen, zoals in de putten en kuilen in WP1 (gaafheid: 2 punten). De sporen, zoals de kuilen en de kleivoet van de woonterp, zullen een redelijke tot goede conservering van organisch materiaal hebben vanwege de aanwezigheid van humeuze vlekken (kuilen) en de klei. Er is één slecht geconserveerde knoop aangetroffen in de klei-ophoging van de woonterp (conservering: 2 punten).

3.6.3 Inhoudelijke kwaliteit

De inhoudelijke kwaliteit bestaat uit de deelaspecten zeldzaamheid, informatiewaarde en ensemblewaarde.

Wat betreft het deelaspect zeldzaamheid kan voor vindplaatsen 1, 2 en 3 allemaal twee punten worden toegekend. Van de prehistorische en volmiddeleeuwse vindplaatsen zijn over het algemeen op het rivierduin van Duiven al meer vindplaatsen aangetroffen, een gebruikelijk fenomeen op rivierduinen gezien hun aantrekkelijke vestigingsplaats in deze perioden. Voor vindplaats 4 geldt dat woonterpen en boerderijlocaties uit de negentiende en vroeg twintigste eeuw vaker voorkomen in Duiven en omgeving en hierdoor vooralsnog geen zeldzaam fenomeen vormen.

Het deelaspect informatiewaarde scoort slechts één punt voor vindplaats 2. Dit heeft te maken met de lage hoeveelheid aan aangetroffen sporen en dat dit wijst op een mogelijke perifere ligging (buiten een nederzetting of erf). Nader onderzoek zou relatief weinig toevoegen aan de huidige kennisstand van deze periode op het rivierduin. Voor vindplaatsen 1, 3 en 4 scoort dit deelaspect twee punten. Dit komt door de grotere hoeveelheid aan sporen (vindplaats 4) en doordat voor de periode van de bronstijd en ouder van vindplaats 1 het gebruikelijk is dat sporen meer geïsoleerd liggen. Hierdoor wijst de kleine hoeveelheid van sporen niet meteen op een decentrale ligging buiten een erf of nederzetting. Voor vindplaats 3 geldt dat het de eerste vindplaats uit de volle middeleeuwen is op het oostelijk deel van het rivierduin van Duiven en daarnaast is veel vondstmateriaal in de sporen aanwezig wat goede contextinformatie oplevert.

Het deelaspect ensemblewaarde scoort maximaal voor vindplaatsen 1 en 4. Bij vindplaats 1 geldt dat reeds eerder opgegraven vroeg-prehistorische vindplaatsen op het rivierduin van Duiven (plangebied Ploen-Zuid: Kooi 2014) een relatie kunnen hebben met activiteiten binnen het plangebied Engestraat. Daarnaast is de ligging van de sporen onder een overstoven horizont en een laat-prehistorische vondstlaag interessant om te bestuderen in het licht van de bewonings- en gebruiksgeschiedenis van het rivierduin binnen het plangebied. Voor vindplaats 4 geldt dat de sporen direct gerelateerd kunnen worden aan de bestaande woonboerderij uit 1848, boerderij De Eng. Hierdoor kan vanaf de oudste fase

(aanleg woonterp) tot aan de huidige fase bestudeerd worden. Voor vindplaatsen 2 en 3 geldt een gemiddelde score van twee punten vanwege de lage hoeveelheid aan sporen (vindplaats 2) en het ontbreken van een relatie met andere vindplaatsen in de zeer directe omgeving van het plangebied (vindplaats 3). Daarnaast kan vindplaats 2 wel in relatie met vindplaats 1 bestudeerd worden en waardoor op die manier de bewonings- en gebruiksgeschiedenis van de locatie onderzocht kan worden. Voor vindplaats 3 geldt dat een relatie met een oude voorganger van boerderij De Eng niet volledig uitgesloten kan worden.

3.6.4 Conclusie waardering

Vindplaatsen 1 en 3 worden met elf punten als behoudenswaardig aangemerkt. Vindplaatsen 2 en 4 worden als niet-behoudenswaardig aangemerkt. Voor het vervolg, zie het selectieadvies in hoofdstuk 5.

waarde	criteria	scores		
		hoog	midden	laag
beleving	schoonheid	wordt niet gescoord		
	herinneringswaarde	wordt niet gescoord		
fysieke kwaliteit	gaafheid		2	
	conservering		2	
inhoudelijke kwaliteit	zeldzaamheid		2	
	informatiewaarde		2	
	ensemblewaarde	3		
	representativiteit	n.v.t.		

Tabel 8. Scoretabel waardestelling van vindplaats 1 (tabel 5 uit de KNA).

waarde	criteria	scores		
		hoog	midden	laag
beleving	schoonheid	wordt niet gescoord		
	herinneringswaarde	wordt niet gescoord		
fysieke kwaliteit	gaafheid			1
	conservering		2	
inhoudelijke kwaliteit	zeldzaamheid		2	
	informatiewaarde			1
	ensemblewaarde		2	
	representativiteit	n.v.t.		

Tabel 9. Scoretabel waardestelling van vindplaats 2 (tabel 5 uit de KNA).

waarde	criteria	scores		
		hoog	midden	laag
beleving	schoonheid	wordt niet gescoord		
	herinneringswaarde	wordt niet gescoord		
fysieke kwaliteit	gaafheid		2	
	conservering	3		
inhoudelijke kwaliteit	zeldzaamheid		2	
	informatiewaarde		2	
	ensemblewaarde		2	
	representativiteit	n.v.t.		

Tabel 10. Scoretabel waardestelling van vindplaats 3 (tabel 5 uit de KNA).

waarde	criteria	scores		
		hoog	midden	laag
beleving	schoonheid	wordt niet gescoord		
	herinneringswaarde	wordt niet gescoord		
fysieke kwaliteit	gaafheid		2	
	conservering		2	
inhoudelijke kwaliteit	zeldzaamheid			1
	informatiewaarde		2	
	ensemblewaarde	3		
	representativiteit	n.v.t.		

Tabel 11. Scoretabel waardestelling van vindplaats 4 (tabel 5 uit de KNA).

4 Conclusie veldonderzoek

De sporen en vondsten duiden op de aanwezigheid van archeologische resten uit vier perioden, verdeeld over even zoveel vindplaatsen. De archeologische sporen zijn in beide werkputten aangetroffen, waarbij vindplaatsen 1 en 2 zich concentreren in WP1. Vindplaats 3 is in WP2 gelegen en sporen van vindplaats 4 zijn in beide werkputten aangetroffen.

Tijdens het vooronderzoek is eenzelfde bodemopbouw aangetroffen met een plaggendeck en op circa 60-90 cm –mv de top van het natuurlijke rivierduin waarin nog een overstoven horizont aanwezig is. Deze horizont is enkel te herkennen aan de aanwezigheid van sporen en een overgang van ijzerrijk duinzand naar laag met geen tot een geringe mate van bodemvorming.

De eerste vindplaats is gelegen in WP1 onder de jongste overstuivingslaag van het rivierduin en bestaat uit twee kuilen en een paalspoor (kern – insteek). De datering van deze horizont wordt vermoed in de bronstijd, waardoor de sporen ouder dan de bronstijd worden gedateerd.

De tweede vindplaats is eveneens gelegen in WP1 en bestaat uit één kuil en een vondstlaag, gelegen in de top van het rivierduin, in laag 45. Door de ligging in laag 45 en de aanwezigheid van handgevormd aardewerk met potgruis magering uit de late bronstijd – ijzertijd, wordt deze datering aan de kuil meegegeven.

Vindplaats 3 bestaat uit twee kuilen in WP2, kuil S13 en S14. De sporen liggen in de top van laag 41, op de overgang naar laag 40. De sporen horen bij een volmiddeleeuwse vindplaats, maar door het ontbreken van meer sporen en vondsten kan niet gezegd worden of het om een perifere zone of een middeleeuws erf gaat.

De vierde vindplaats betreft sporen van het woonerf uit de negentiende en vroeg-twintigste eeuw. Het gaat om vijf kuilen, twee gemetselde opslagputten en de ophogingen van een woonterp. De kuilen zijn gelegen in WP1, evenals de gemetselde putten. In WP2 werd in de zuidzijde, dicht naast de bestaande woonboerderij uit 1848, een gele schone zandlaag met daaronder een blauwgrijze sterk zandige kleilaag aangesneden (S12 – woonterpophogingen). De woonterp dateert uit de negentiende eeuw, rond 1848, als boerderij De Eng op deze locatie aangelegd.

Vindplaatsen 1 en 3 worden met elf punten als behoudenswaardig aangemerkt. Vindplaatsen 2 en 4 worden als niet-behoudenswaardig aangemerkt.

5 Selectieadvies

Op basis van het onderzoek en de waardestelling wordt het volgende selectieadvies gegeven:

- *In situ* behoud van vindplaatsen 1 en 3.

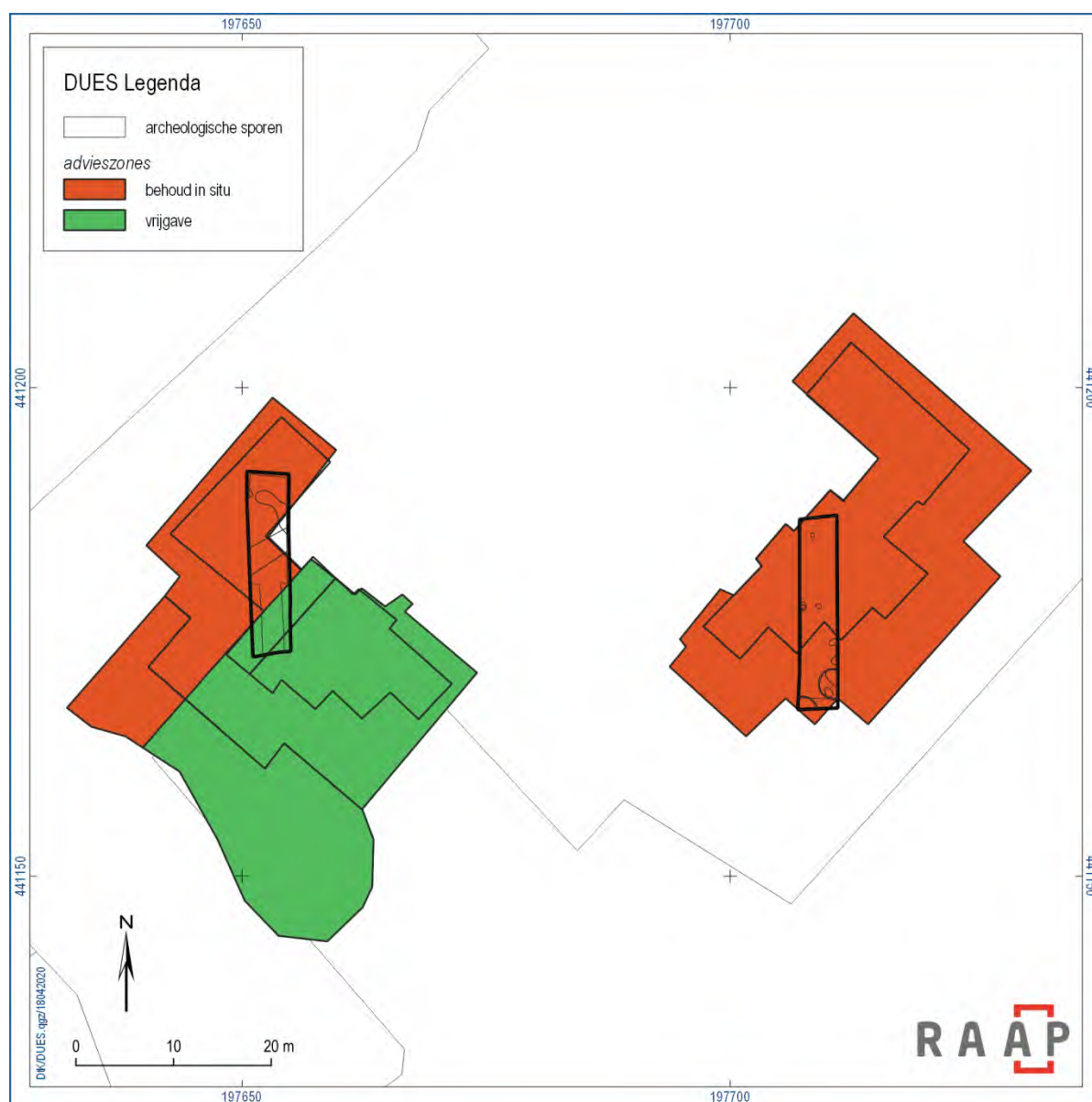
Dit houdt in dat de bodem rond vindplaats 1 (oostelijk gelegen bouwblok) niet dieper verstoord kan worden dan 90 cm –mv of 9,9 m +NAP waarbij een buffer is aangehouden van 30 cm boven het sporenniveau. Voor de zone rond vindplaats 3 (westelijk gelegen bouwblok) geldt dat de bodem niet dieper verstoord kan worden dan 50 cm –mv of 10,3 m +NAP waarbij een buffer van 30 cm is aangehouden boven het sporenniveau. Hierbij dienen ook geen rijsporen van machines (kraan, shovels en loaders) en ontgravingen van kabels en leidingen dieper te gaan dan de aangegeven diepte.

Indien bovenstaande maatregelen niet haalbaar blijken te zijn, adviseert RAAP om een opgraving van de vindplaats (vindplaats 1) uit te voeren op de delen die verstoord dreigen te raken. De begrenzing van deze opgraving is afhankelijk van de te verstoren zones en dient in overleg met het bevoegd gezag (gemeente Duiven) te worden bepaald.

In figuur 10 zijn de percelen met daarbinnen de geplande plattegrond van de twee woningen, de begrenzing van het verhoogde terras en de vijver bij een van de woningen weergegeven (zie ook figuur 2 in dit rapport). Rond de woningen staan verhoogde terrassen gepland en zal zeer waarschijnlijk het archeologisch niveau niet verstoord raken. Het definitieve funderingsplan van de woningen (grondbalken en/of funderingspalen) moet nog bepaald worden. De woningen worden niet voorzien van een kelder en krijgen mogelijk alleen een kruipruimte. De diepte van de ontgraving van de vijver is momenteel bij auteur niet bekend.

Op de locatie van de bestaande boerderij wordt een vrijgave van de bodem op archeologie geadviseerd aangezien de boerderij ter hoogte van het voorhuis onderkelderd is en de archeologische niveaus zal hebben verstoord. Ter hoogte van de oude schuur is de aanwezigheid van kelders en de mate van verstoring onbekend.

Bovenstaande is een advies en dient beoordeeld te worden door het bevoegd gezag (de gemeente Duiven). Totdat dit advies beoordeeld is door de gemeente Duiven kunnen vooralsnog geen graafwerkzaamheden dieper dan 30 cm –mv en groter dan 100 m² in het plangebied plaatsvinden.

Figuur 10. Selectieadvies voor behoud in situ en vrijgave in plangebied Engsestraat 22 te Duiven.

Literatuur

- Kooi, M., 2014: Duiven , Ploen-Zuid. Vindplaatsen uit het mesolithicum en sporen uit de ijzertijd-Romeinse tijd en late middeleeuwen - nieuwe tijd, BAAC-rapport A-10.0287, 's-Hertogenbosch.
- Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 4.1 Landbodems, SIKB Gouda.
- Lenting, J.J. e.d., (1993): Schans op de grens, Bourtanger bodemvondsten 1580-1850.
- Raad, J. de & J. Wijnen, 2010. Inventariserend veldonderzoek - verkennende fase Engsestraat 22 te Duiven, gemeente Duiven (GD). Laagland Archeologie Rapport 327.
- Staring, F.J.M., 2012: Boerderij De Eng te Duiven in: Driepas, verenigingsblad van de Historische kring Duiven – Groessen – Loo, jaargang 29-2, Duiven.
- Vosselman, J., 2020: Programma van Eisen plangebied Engsestraat 22 te Duiven, gemeente Duiven, RAAP-PvE 2254, Weesp.
- Witmer, E.M. & E.H. Boshoven, 2019. Plangebied overloopparkeerterrein Intratuin te Duiven, gemeente Duiven; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek. RAAP-rapport 3814. Weesp.

Overzicht van figuren, tabellen, bijlagen en appendices

Figuren:

Figuur 1. De ligging van het plangebied. Inzet: ligging in Nederland (ster). 6	5
Figuur 2. Inrichtingsplannen plangebied.	6
Figuur 2. Overzicht van de proefsleuven en de locatie van de gedocumenteerde profielen.	11
Figuur 3. Profiel 1101 in WP1, met bovenin laag 10 – laag 40 – laag 41 – laag 45 – laag 50 – laag 51 en in het profiel de sporen S11 (bovenin) en S10 (onderin).	16
Figuur 4. Vlakfoto van paalkuil S7 (rechts) en kuil S8 (links), genomen richting het zuiden.	17
Figuur 5. Kuil S14 in profiel.	18
Figuur 6. De bovenzijde van de putten in WP1, gelegen in vlak 1.	19
Figuur 7. Kuilen behorende bij het negentiende eeuwse erf De Eng in WP1.	19
Figuur 8. De onderzijde van de terpvoet, herkenbaar aan de blauwgrijze zandige klei, rechts op de foto. Daarboven is de zandige geelbruine ophogingslaag zichtbaar. Beide lagen zijn onderdeel van de woonterp (S12).	20
Figuur 9. V7 – holle koperen knoop uit het tweede kwart van de 18 ^e eeuw.	21
Figuur 10. Selectieadvies voor behoud in situ en vrijgave in plangebied Engsestraat 22 te Duiven.	29
Figuur 11. Alle sporenkaart vlak 1.	34
Figuur 12. Alle sporenkaart vlak 2.	35

Tabellen:

Tabel 1. Administratieve gegevens.	7
Tabel 2. Overzicht van voorgaande voor het plangebied relevante onderzoeken.	7
Tabel 3. Overzicht van werkputten en vlakken.	10
Tabel 4. Samenvattend overzicht van de laagopeenvolging.*lagen alleen aanwezig in zuidzijde WP1.	15
Tabel 5. Totaal aantal sporen per spoorcategorie.	16
Tabel 6. Aantal vondsten per vondstcategorie.	21
Tabel 7. De diepteligging van de sporen in WP1 (mv1-nap1) en WP2 (mv2-nap2) per vindplaats.	22
Tabel 8. Scoretabel waardestelling van vindplaats 1 (tabel 5 uit de KNA).	25
Tabel 9. Scoretabel waardestelling van vindplaats 2 (tabel 5 uit de KNA).	25
Tabel 10. Scoretabel waardestelling van vindplaats 3 (tabel 5 uit de KNA).	26
Tabel 11. Scoretabel waardestelling van vindplaats 4 (tabel 5 uit de KNA).	26

Bijlagen:

Bijlage 1. Tijdschaal
Bijlage 2. Alle sporenkaart vlak 1 en 2

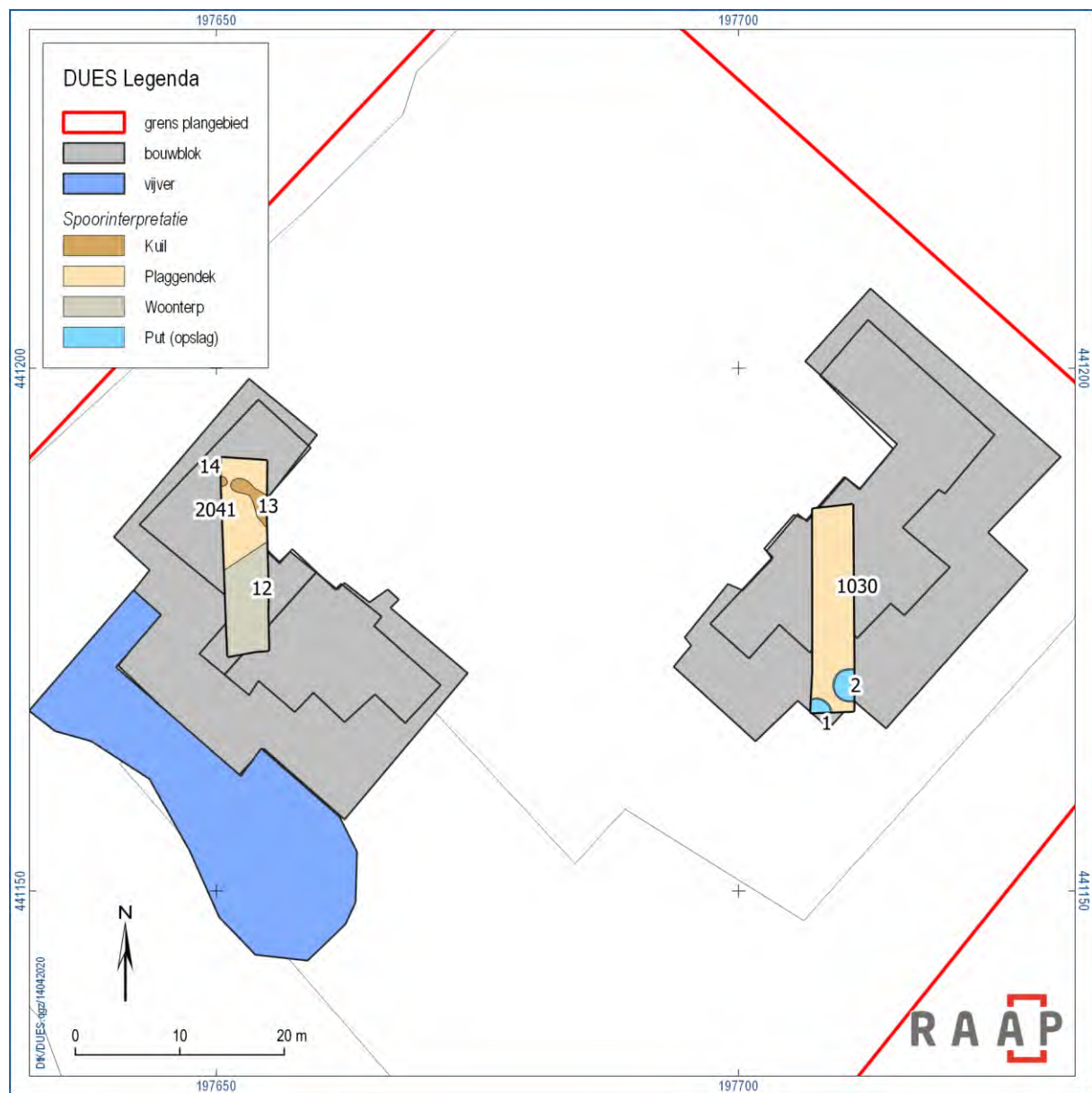
Appendices:

1. Sporenlijst
2. Vondstenlijst

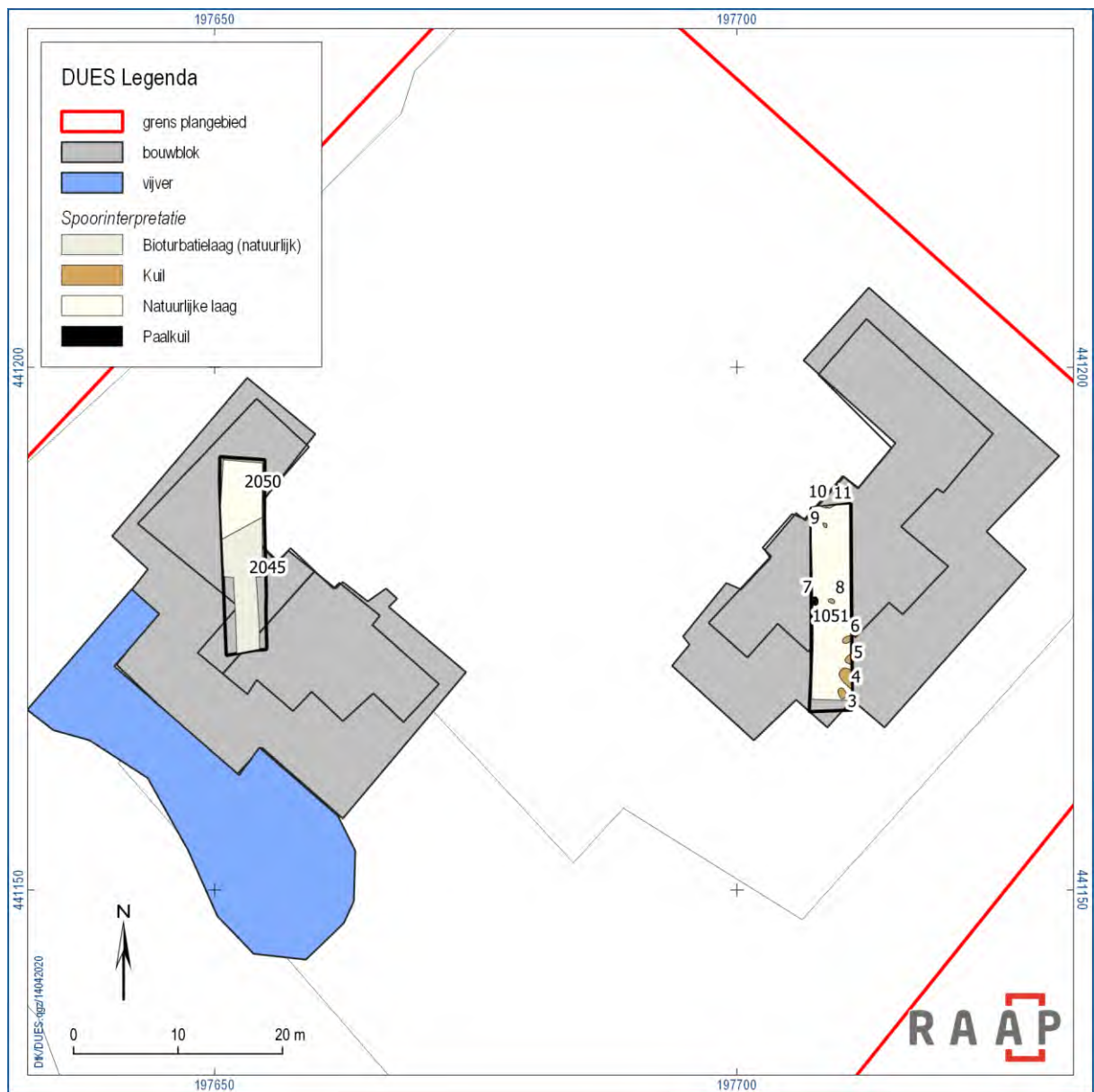
Bijlage 1. Tijdschaal

Geologische periodes				Archeologische periodes			
Naam	Omschrijving	Datum	Naam	Omschrijving	Datum		
Holocene	Laat Subglaciaal	11700-8000	Recente tijd		1847		
			Nieuwe tijd	VV	1847-1900		
	Vroeg Subglaciaal	8000-4000		W	1900-1950		
				L	1950-1990		
		Middeleeuwen	1200-1250	1200-1250			
			1250-1300	1250-1300			
			1300-1350	1300-1350			
			1350-1400	1350-1400			
			1400-1450	1400-1450			
			1450-1500	1450-1500			
Bronze tijd	1500-1000	1500-1000					
	IJzertijd	1000-750	1000-750				
750-500		750-500					
500-250		500-250					
Bronze tijd	250-100	250-100					
	Mesolithicum (Mesolithicum)	100-5000	100-5000				
Mesolithicum (Mesolithicum)		5000-1000	5000-1000				
		Mesolithicum (Mesolithicum)	1000-500	1000-500			
	Pleistocene		Weichselien	Laat Weichselien	11700-11500	11700-11500	
11500-11000					11500-11000		
11000-10500		11000-10500					
Vroeg Weichselien		10500-10000		10500-10000			
		10000-9500		10000-9500			
		9500-9000		9500-9000			
Middelen Weichselien		9000-8500		9000-8500			
		8500-8000		8500-8000			
		8000-7500		8000-7500			
		7500-7000		7500-7000			
		7000-6500		7000-6500			
		6500-6000		6500-6000			
		6000-5500		6000-5500			
Vroeg Weichselien		5500-5000	5500-5000				
		5000-4500	5000-4500				
		4500-4000	4500-4000				
		4000-3500	4000-3500				
		3500-3000	3500-3000				
		3000-2500	3000-2500				
Vroeg Pleistocene		Vroeg Pleistocene	2500-2000	2500-2000			
			2000-1500	2000-1500			
			1500-1000	1500-1000			
			1000-500	1000-500			
			500-0	500-0			
	0-1847		0-1847				
	1847-1900		1847-1900				
	1900-1950		1900-1950				
	1950-1990		1950-1990				
	1990-2000		1990-2000				
	2000-2010		2000-2010				
2010-2020	2010-2020						

Bijlage 2. Alle sporenkaart vlak 1 en 2

Figuur 11. Alle sporenkaart vlak 1.

Figuur 12. Alle sporenkaart vlak 2.

DUES Sporenlijst

spoor	vulling	vormcoupe	diepte	intrpralg	intrprspec	beginper	eindper	fase	textuur	mediaan	humus	grind	sublaag	bioturb	kleur	gevekt	schelpresten	plantenresten	ijzer_mangaan	houtskool	verbrand_leem	fosfaat	puin	mortel		
1	0		70	WA		NTL	NTL	Z			h2			False	DUY				FE1		0	0	0	MB	0	
1	1		70	WA		NTL	NTL	X						False	RE						0	0	0	0	0	
2	0		72	WA		NTL	NTL	Z			h2			False	DUY				FE1		0	0	0	MB	0	
2	1		72	WA		NTL	NTL	X						False	RE						0	0	0	0	0	
3	0		0	KL	KL	NTL	NTL	Z						False	Y						0	0	0	0	0	
4	0		0	KL	KL	NTL	NTL	Z						False	Y	DY					0	0	0	0	0	
5	0		0	KL	KL	NTL	NTL	Z						False	Y	DY					0	0	0	0	0	
6	0		0	KL	KL	NTL	NTL	Z						False	Y						0	0	0	0	0	
7	0		0	PL	PK	MESOV	BRONSMB	Z						False	DZY						2	0	0	0	0	
7	1		0	PL	PK	MESOV	BRONSMB	Z						False	Y						1	0	0	0	0	
8	0		0	KL	KL	MESOV	BRONSMB	Z						False	UY						1	0	0	0	0	
9	0	kom	8	KL	KL	NTL	NTL	Z	MF					True	Y	E					1	0	0	0	0	
10	0	kom	26	PL	PK	MESOV	BRONSMB	Z	MG					False	DY						1	0	0	0	0	
11	0	kom	34	KL	KL	ROMVA	MELA	Z	MG					False	LY				MN1		1	0	0	0	0	
12	0		0	LG	LGS	NTM	NTL	Z	MF					False	E	UY					0	0	0	0	0	
12	1		0	LG	LGS	NTM	NTL	Z	MF		h2			True	DUY	E					1	0	0	0	0	
13	0		0	KL	KL	MEVD	MELA	K	MG		h3			True	DY	DYU					1	0	0	0	0	
14	0		0	KL	KL	MEVD	MELA	K	MG		h2			True	DY	DYU					1	0	0	0	0	
1010	0		0	LG	LGO	RECENT	RECENT	Z	MF		h2	g1		True					FE1		1	0	0	MB	1	
1020	0		0	LG	LGO	NTL	RECENT	Z	MG					False	E	U					1	0	0	MB	1	
1030	0		0	LG	LGO	NTL	NTL	Z	MF					False	DU	DUY					1	0	0	0	0	
1040	0		0	LG	LGO	MELB	NTV	Z	MF					False	UY						1	1	0	0	0	
1041	0		0	LG	LGM	ROMVA	MEVD	Z	MF					True	UY						1	0	0	0	0	
1045	0		0	LG	LGBT	BRONSL	IJZL	Z	MF					True	EY	YE			FE1		1	0	0	0	0	
1050	0		0	LG	LGN	NEOLA	BRONSL	Z	MF					True	UE				FE1		0	0	0	0	0	
1051	0		0	LG	LGN		NEOLB	Z	MF					True	EY						0	0	0	0	0	
2040	0		0	LG	LGO	MELA	NTM	Z	MG					True	U				FE1		1	0	0	0	RB	0
2041	0		0	LG	LGO	ROMVA	MEVD	Z	MG					True	YU	Y			FE1		1	0	0	0	0	
2045	0		0	LG	LGBT	BRONSL	IJZL	Z	MG					True	LU	Y			FE1		1	0	0	0	0	
2050	0		0	LG	LGN	BRONSV	BRONSL	Z	MG					True	LU	Y			FE1		0	0	0	0	0	

DUES Determinatie vondstmateriaal

Project	Spoor	Vondst	Volgnummer	Materiaal	Aard (code)	Aard (voluit)	Aantal	Type	begin	daterin	eind	datering	opmerking
DUES	1040	1	1-0	KER	GRS	grijsbakkend aardewerk	2	wand	mela		melb		
DUES	1040	1	1-1	KER	WIT	witbakkend geglazuurd	1	wand	ntc		ntc		
DUES	1045	2	1-0	KER	AWH	aardewerk handgevormd	6	wand	bronsl	ijz			deels met gebroken kwartsmagering
DUES	1040	3	3-0	KER	AWH	aardewerk handgevormd	1	wand	bronsl	ijz			gebroken kwartsmagering
DUES	1040	3	3-1	KER	DAKPAN	dakpan	1	wand	ntc		ntc		grijze dakpan
DUES	1040	3	3-2	SZA	BROK	brok	1	brok					brokje zandsteen
DUES	1041	4	4-0	KER	AWH	aardewerk handgevormd	1	wand	ijzl		rom		plantaardige magering
DUES	1041	4	4-1	KER	AWH	aardewerk handgevormd	2	wand	bronsl	ijz			zand- en potgruismagering
DUES	1041	4	4-2	KER	GRS	grijsbakkend aardewerk	1	wand	mela		melb		
DUES	1040	5	5-0	KER	GRS	grijsbakkend aardewerk	1	wand	mela		melb		handgevormd, kogelpot?
DUES	1040	5	5-1	KER	GRS	grijsbakkend aardewerk	1	wand	melb		nta		hard gebakken, grijze kern binnen rode banden
DUES	1040	5	5-2	KER	BAKSTEEN	baksteen	1	brok	melb		nt		verweerd brokje baksteen
DUES	1040	5	5-3	XXX	SLAK	slak	1	brok	nt		nt		slak uit een kolenkachel
DUES	1041	6	6-0	KER	AWH	handgevormd aardewerk	1	wand	bronsl	ijz			gebroken kwartsmagering
DUES	12	7	7-0	MCU	KNOOP	knoop	1		ntb		ntb		bolknoop (omgevouwen en platgedrukt)
DUES	12	8	8-1	GLS	FLES	fles	1	wand	ntm		ntl		scherf bruin glas van een fles
DUES	12	8	8-0	KER	STGL	steengoed laat	1	wand	ntm		ntl		Keuls of Westerwald?
DUES	12	8	8-2	ODX	XXX	onbekend	1						fragment been of bot?
DUES	2045	9	9-0	KER	KGP	kogelpot	4	wand	mela		mela		dunwandige hardgebakken kogelpotscherven
DUES	2045	9	9-1	KER	PAFFRATH	Paffrath	1	wand	mela		mela		
DUES	2045	9	9-2	KER	PINGSDRF	Pingsdorf	2	wand	mevd		mela		
DUES	2045	9	9-3	KER	HUTTELM	hutteleem	2	brok					twee brokken verbrande klei of verweerde baksteen
DUES	2045	9	9-4	SXX	MAALSTN	maalsteen	1	brok	mevd		melb		brok van een maalsteen, steensoort onduidelijk, lijkt geen Tefriet
DUES	2040	10	10-0	KER	AWH	aardewerk handgevormd	1	wand	bronsl	ijz			potgruismagering
DUES	2040	10	10-1	KER	AWH	aardewerk handgevormd	1	wand	bronsl		mel		mogelijk kogelpot
DUES	2041	11	11-0	KER	PAFFRATH	Paffrath	1	wand	mela		mela		
DUES	2041	11	11-1	STE	MAALSTN	maalsteen	1	brok	mela		melb		brok van een maalsteenn, vulkanisch materiaal vermoedelijk Tefriet.
DUES	2045	12	12-0	KER	AWH	handgevormd aardewerk	1	wand	bronsl	ijz			mogelijk versierd met een rij vingertopindrukken met zijdelingse kleiribbels (Wulstgrube)
DUES	13	13	13-0	KER	KGP	kogelpot	8	wand	mela		mela		hard gebakken, grijze, dunwandige kogelpotscherven
DUES	13	13	13-1	KER	KGP	kogelpot	1	rand	mela		mela		hard gebakken
DUES	13	13	13-2	KER	PINGSDRF	Pingsdorf	1	wand	mevd		mela		geel beschilderd
DUES	13	13	13-3	KER	PINGSDRF	Pingsdorf	1	rand	mevd		mela		geel beschilderd
DUES	13	13	13-4	KER	ANDENNE	Andenne	1	wand	mevd		mela		hard gebakken rozig aardewerk, vermoedelijk Andenne
DUES	13	13	13-5	KER	SXX	steen algemeen	1	brok					
DUES	14	14	14-0	KER	ANDENNE	Andenne	1	wand	mevd		mela		geel wit aardewerk met gelige glazuurspatten, Andenne

LEGENDA

- Plangebied

Plangrens
- Bestemmingen

T

Tuin
- W

Wonen
- W-1

Wonen - 1
- Dubbelbestemmingen

WR-HAV

Waarde - Hoge archeologische verwachting
- WR-L

Waarde - Landschap
- WR-OHD

Waarde - Oude dijken en historische dorpslinten
- WR-TAW

Waarde - Terrein van archeologische waarde
- Funciteaanduidingen

(gs)

geluidscherm
- (sw-vv-gs)

specifieke vorm van wonen - voorwaardelijke verplichting - geluidscherm
- Bouwvlak

bouwvlak
- Bouwaanduidingen

[sba-2]

specifieke bouwaanduiding - 2
- [vrij]

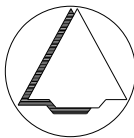
vrijstaand
- Maatvoering

maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)
- Figuren

gevellijn
- Verklaring

Ondergrond

Gemeente Duiven

NAAM PLAN

Engestraat 22, Duiven

NAAM GML-BESTAND

NL.IMRO.0226.BPBUITENGEBIED024-0000

DATUM

29-6-2020

BLAD VAN BLADEN

FORMAAT

A3

TEKENAAR

MvL

SCHAAL

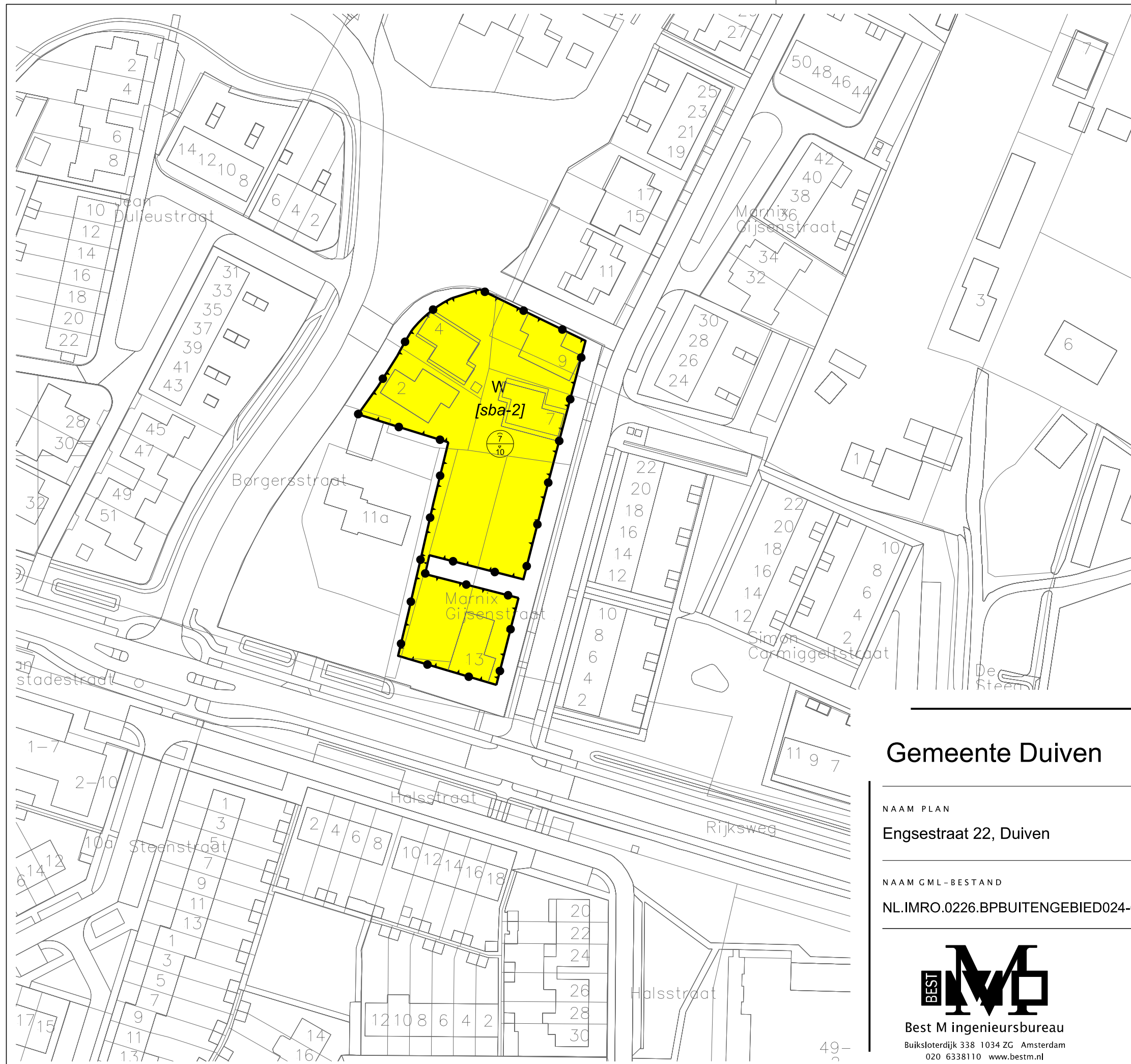
1 :1000

Best M ingenieursbureau
Buiksloterdijk 338 1034 ZG Amsterdam
020 6338110 www.bestm.nl

Twentepoort Oost 16A 7609 RG Almelo
0546 454466 www.bjz.nu

Onderwerp	Evenementenvisie en beleid		
Ondertitel	Er wordt een nieuw evenementenbeleid voorbereid dat op een andere, integrale en praktische manier wordt ingestoken. Samen met inwoners, verenigingen en ondernemers wordt naar nieuwe mogelijkheden gekeken.		
Portefeuillehouder	G. Tiedink	Zaaknummer	Z/20/060864/201479074
Behandelend ambtenaar	Ellen Meerenburgh – e.meerenburgh@1stroom.nl		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	1. de opgestelde evenementenvisie, zoals omschreven in de bijlage vast te stellen. 2. in te stemmen met het participatieproces om tot een nieuw evenementenbeleid te komen, zoals omschreven in de bijlage.		
Historie	De planning behorende bij de eerste versie van de visie die raad (begin 2020) werd aangeboden schoof zodanig op dat tijdens de ronde tafel van 8 september 2020 is verzocht om een geactualiseerd voorstel. Hierin zou ook worden opgenomen dat per locatieprofiel ook steeds duurzaamheid (effect op de omgeving) zal worden betrokken. Het oorspronkelijk stuk werd dus ingetrokken en is nu aangepast ingediend door college.		
Termijn	n.v.t.		

Politieke Avond	29 oktober 2020		Ronde en debat tafel	
Voorzitter	Griffie	Zaal	Domein	Duur
H. Albers	Wouter Bosch	Teams	Samenleving	55 minuten
Behandeladvies	Geadviseerd wordt te starten met een ronde tafel (waarbij gelegenheid is tot het stellen van informatieve vragen) en zo mogelijk aansluitend voort te zetten als debattafel. Hier is in de tijdsreservering rekening mee gehouden. De raadsavond van 10 november 2020 zou hiermee tot de mogelijkheden kunnen behoren mits de debattafel kan worden afgerond. Technische vragen dienen vooraf gesteld te worden, dit kan via griffie@duiven.nl.			
Spreekrecht publiek	Men kan meepraten aan tafel, aanmelden via griffie@duiven.nl . Zie voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen			

Opbrengst van de tafel	Tijdens de ronde tafel worden diverse vragen gesteld. Pro Duiven geeft aan dat in het raadsvoorstel aanpassingen ontbreken op het gebied van pandemie (o.a. Corona). De wethouder geeft aan dat met organisatoren zal worden besproken wat de effecten van Corona op de lange termijn zijn. Is sprake van een koppeling met het stimuleringsbeleid? De wethouder geeft aan dat het de bedoeling is op stimuleringsbeleid te koppelen aan het evenementenbeleid. De PvdA constateert dat niet langer wordt gesproken van een “dynamisch” document. De wethouder geeft aan dat het nog wel steeds een stuk blijft dat steeds naar behoefte zal kunnen worden aangepast.
-------------------------------	--

	Het CDA stelt dat het wenselijk is om een evaluatiemoment in te bouwen. De wethouder geeft aan dat er elk jaar evaluatiegesprekken met organisaties plaats zullen vinden. Het CDA zou voor de raad jaarlijks op de hoogte willen worden gehouden. De wethouder <u>zegt toe</u> dat als er zaken te bespreken zijn met de raad, zij dat zal doen. D66 vindt deze formulering te vrijblijvend. De raad moet mee worden genomen inden sprake is van structurele veranderingen. <u>De wethouder stemt hier mee in.</u> De SP wil weten aan welke maatschappelijke opgaven moet worden bijgedragen en zal dit organisatoren (van kleinschalige projecten) niet afschrikken? De wethouder meldt dat aan sociaal domein en duurzaamheid wordt gedacht. Zij realiseert zich dat dit niet een op een van voor alle evenementen kan gelden. Het makkelijker maken vergunningaanvragen is aan de orde door de mogelijkheid van meer-jaren-aanvragen (zodat men niet steeds dezelfde informatie hoeft in te dienen). De gemeente faciliteert op het gebied van dranghekken en afvalcontainers. Groen Links vraagt hoe met weerstand wordt omgegaan: levendigheid versus overlast (van evenementen). De wethouder geeft aan door breed mensen te betrekken. Het zal niet altijd naar tevredenheid van een ieder kunnen worden opgelost. <u>Tijdens de debattafel wordt duidelijk dat alle fracties kunnen instemmen met het raadsvoorstel.</u> De SP wil nog wel aandacht vragen ten aanzien participatieproces voor kleinere organisaties omdat het stuk wel “hoog over” is. Het is vrijwilligerswerk en moet laagdrempelig blijven. Dit punt wordt ondersteunt door Groen Links. Het voorstel kan als hamerstuk naar de raad van 10 november 2020. (Aanvankelijk werd “8 december” gezegd, bedoeld werd 10 november conform behandeladvies; hamerstukken mogen wel naar de begrotingsraad. Aan het einde van de behandeling het onderwerp regio Arnhem-Nijmegen heeft voorzitter Henk Albers dit hersteld).
Raadsvergadering	10 november 2020

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Evenementenvisie en beleid

Zaak- & documentnr. : Z/20/060864/201479074

Opsteller : Ellen Meerenburgh

Portefeuillehouder : Gemma Tiedink

Team : BinnensteBuiten

Telefoonnr. 06-31640866

Samenvatting

Tot 2019 gold het Evenementenbeleid 2014-2018. In dit voorstel lichten we het beoogde participatieproces met de stand van zaken van het nieuwe evenementenbeleid toe en leggen we de nieuwe evenementenvisie ter besluitvorming voor.

Beslispunten

De raad besluit:

1. de opgestelde evenementenvisie, zoals omschreven in de bijlage vast te stellen.
2. in te stemmen met het participatieproces om tot een nieuw evenementenbeleid te komen, zoals omschreven in de bijlage.

Aanleiding

Tot 2019 gold het Evenementenbeleid 2014-2018. Dit beleid legde de toen geldende praktijk vast. Inmiddels is er in 2019 een nieuwe Algemene Plaatselijke Verordening (APV) ingevoerd, waardoor een update van het beleid noodzakelijk is. We willen het nieuwe evenementenbeleid op een andere, integrale en praktische manier insteken en tegelijkertijd samen met inwoners, verenigingen en ondernemers nieuwe mogelijkheden onderzoeken. We kiezen daarom voor een algehele herziening van het beleid te gaan.

Na de politieke avond op 8 september is de tijdsplanning actueel gemaakt. Ook zijn de data in de diverse documenten nu up-to-date. Daarnaast is er een kleine aanpassing gedaan in de intergemeentelijke samenwerking. Inmiddels gaat Zevenaar ook met het evenementenbeleid aan de slag en zal waar mogelijk afstemming plaatsvinden. In bijlage: 201479126 - Evenementen: visie en participatieproces is een toevoeging gedaan in de locatieprofielen rondom duurzaamheid en effect op de omgeving.

Planning

Q4 2020: vaststellen evenementenvisie en beoogd participatieproces

Q2/3 2021: vaststellen evenementenbeleid door college

2021-2022: acties volgend uit uitvoeringsagenda

Beoogd effect

Vaststellen van visie geeft richting aan het evenementenbeleid en de uitvoeringsagenda. Het participatieproces laat zien op welke manier inwoners, evenementenorganisatoren en bedrijven participeren in de totstandkoming ervan. Met het nieuwe evenementenbeleid willen we evenementen zo integraal mogelijk benaderen: vanuit de ambities van de

vrijtijdseconomie, maar ook rekening houdend met de mogelijkheden op het gebied van ruimtelijke ordening en de rol in acht nemend die de gemeente heeft op het gebied van veiligheid, vergunningverlening, toezicht en handhaving. Voor de regels in de APV, verwijzen we naar de APV zelf. Verder hebben we wel behoefte aan een duidelijke evenementvisie voor de gemeente, het regelen van een aantal praktische zaken rondom de ondersteuning van de gemeente, zaken rondom veiligheid die niet in de APV aan bod komen en een duidelijk beeld van wat we met de individuele evenementenlocaties willen.

Argumenten

1.1 Het proces biedt ruimte om tot een integraal beleid te komen

Door dit proces te volgen is het mogelijk om zaken als ruimtelijke ordening, toezicht en handhaving, vergunningverlening en vrijetijdseconomie te combineren in één beleid.

1.2 Het proces biedt participatie op maat

Participatie in de beleidsvorming is een grote wens, maar niet bij elke stap in het proces past dezelfde mate van participatie. Daarom delen we het proces in drie stappen en passen daar ook de participatiegraad op aan. Overigens is het participatieproces voorgelegd aan de evenementenorganisatoren en hieruit zijn geen aanpassingen voortgekomen. In de bijlage: Evenementen: visie en participatieproces is hierover meer te lezen. Er wordt onder andere gebruik gemaakt van informeren, consulteren en co creatie samen met bewoners, evenementenorganisatoren en medewerkers van de gemeente.

1.3 Het participatieproces maakt het mogelijk praktische knelpunten aan te pakken

Zowel evenementenorganisatoren als medewerkers bij de gemeente lopen tegen een aantal praktische hiaten aan in het oude evenementenbeleid. Een voorbeeld: hoe gaat men om met gelijksoortige en/of gelijktijdige evenementen? Het nieuwe evenementenbeleid pakt deze punten op, zodat het beleid voor zowel binnen als buiten goed bruikbaar wordt.

1.4 Het proces geeft duidelijkheid over evenementenlocaties

Niet alle huidige evenementenlocaties zijn als zodanig bestemd in de bestemmingsplannen. Geen enkele evenementenlocatie kent een duidelijke visie. Om te kunnen beslissen welke maatregelen er al dan niet moeten worden genomen om een locatie geschikt te maken voor evenementen (of andere activiteiten), is het nodig een visie te hebben op de betreffende locatie. Het vormen van een locatieprofiel biedt de mogelijkheid om hierover helderheid te krijgen.

2.1 De evenementenvisie wordt zowel intern als extern gedragen

De concept evenementenvisie is aan evenementenorganisatoren, een aantal andere betrokkenen en intern binnen de gemeentelijke organisatie voorgelegd om te horen of men zich hierin kon vinden, wat er ontbreekt of gewijzigd zou moeten worden. De binnengekomen feedback is verwerkt en opnieuw rondgestuurd aan de evenementenorganisatoren en degenen die verder nog gereageerd hadden op het concept.

2.2 De evenementenvisie is bondig en veelzijdig

De evenementenvisie zegt iets over het doel van evenementen, de doelgroepen, de onderwerpen die wij als gemeente van belang vinden in relatie tot evenementen en de rolverdeling tussen verschillende partijen.

Kanttekeningen

1.1. Het participatieproces beslaat meer tijd dan enkel een update van het evenementenbeleid

Door te kiezen voor een integraler en participatiever evenementenbeleid, zal het beleid later dan gepland (2021 in plaats van 2019) worden afgerond.

2.1 De conceptvisie is voorgelegd door de gemeente

Er is voor gekozen om de conceptvisie voor te leggen aan evenementenorganisatoren, andere betrokkenen en medewerkers van de gemeente en hierop feedback te vragen. Dit had een beperkt aantal uitgebreide reacties tot gevolg.

Financiële paragraaf

Uit het vaststellen van het participatieproces en de visie vloeien geen directe kosten voort.

Participatie en communicatie

Het beoogde participatieproces is voorgelegd aan evenementenorganisatoren, hieruit zijn geen aanpassingen voortgekomen.

De conceptvisie is aan evenementenorganisatoren, een aantal andere betrokkenen en intern binnen de gemeentelijke organisatie voorgelegd. De binnengekomen feedback is verwerkt in de uiteindelijke evenementenvisie.

Intergemeentelijke samenwerking

De gemeente Zevenaar gaat ook aan de slag met een evenementenbeleid. Hierin lopen we als gemeenten gelijk op en hierover zal waar mogelijk onderlinge afstemming plaatsvinden.

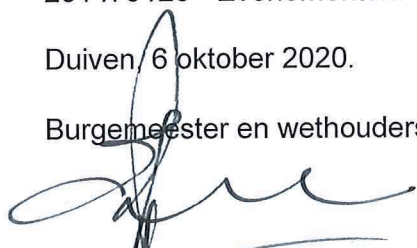
Met betrekking tot de facilitaire ondersteuning die wordt omschreven in het evenementenbeleid zal worden gestreefd naar een zo groot mogelijke afstemming met gemeente Westervoort, zodat dit onder de ambtelijke organisatie 1Stroom zo goed mogelijk werkbaar blijft.

Bijlagen

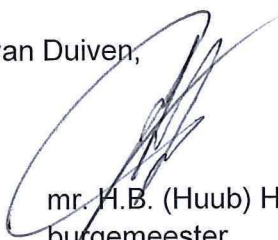
201479126 - Evenementen: visie en participatieproces

Duiven, 6 oktober 2020.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C. (Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

RAADSVORSTEL

Onderwerp : Evenementenvisie en beleid

Zaak- & documentnr. : Z/20/060864/201479074

Opsteller : Ellen Meerenburgh

Portefeuillehouder : Gemma Tiedink

Team : BinnensteBuiten

Telefoonnr. 06-31640866

Samenvatting

Tot 2019 gold het Evenementenbeleid 2014-2018. In dit voorstel lichten we het beoogde participatieproces met de stand van zaken van het nieuwe evenementenbeleid toe en leggen we de nieuwe evenementenvisie ter besluitvorming voor.

Beslispunten

De raad besluit:

1. de opgestelde evenementenvisie, zoals omschreven in de bijlage vast te stellen.
2. in te stemmen met het participatieproces om tot een nieuw evenementenbeleid te komen, zoals omschreven in de bijlage.

Aanleiding

Tot 2019 gold het Evenementenbeleid 2014-2018. Dit beleid legde de toen geldende praktijk vast. Inmiddels is er in 2019 een nieuwe Algemene Plaatselijke Verordening (APV) ingevoerd, waardoor een update van het beleid noodzakelijk is. We willen het nieuwe evenementenbeleid op een andere, integrale en praktische manier insteken en tegelijkertijd samen met inwoners, verenigingen en ondernemers nieuwe mogelijkheden onderzoeken. We kiezen daarom voor een algehele herziening van het beleid te gaan.

Na de politieke avond op 8 september is de tijdsplanning actueel gemaakt. Ook zijn de data in de diverse documenten nu up-to-date. Daarnaast is er een kleine aanpassing gedaan in de intergemeentelijke samenwerking. Inmiddels gaat Zevenaar ook met het evenementenbeleid aan de slag en zal waar mogelijk afstemming plaatsvinden. In bijlage: 201479126 - Evenementen: visie en participatieproces is een toevoeging gedaan in de locatieprofielen rondom duurzaamheid en effect op de omgeving.

Planning

Q4 2020: vaststellen evenementenvisie en beoogd participatieproces

Q2/3 2021: vaststellen evenementenbeleid door college

2021-2022: acties volgend uit uitvoeringsagenda

Beoogd effect

Vaststellen van visie geeft richting aan het evenementenbeleid en de uitvoeringsagenda. Het participatieproces laat zien op welke manier inwoners, evenementenorganisatoren en bedrijven participeren in de totstandkoming ervan. Met het nieuwe evenementenbeleid willen we evenementen zo integraal mogelijk benaderen: vanuit de ambities van de

vrijtijdseconomie, maar ook rekening houdend met de mogelijkheden op het gebied van ruimtelijke ordening en de rol in acht nemend die de gemeente heeft op het gebied van veiligheid, vergunningverlening, toezicht en handhaving. Voor de regels in de APV, verwijzen we naar de APV zelf. Verder hebben we wel behoefte aan een duidelijke evenementvisie voor de gemeente, het regelen van een aantal praktische zaken rondom de ondersteuning van de gemeente, zaken rondom veiligheid die niet in de APV aan bod komen en een duidelijk beeld van wat we met de individuele evenementenlocaties willen.

Argumenten

1.1 Het proces biedt ruimte om tot een integraal beleid te komen

Door dit proces te volgen is het mogelijk om zaken als ruimtelijke ordening, toezicht en handhaving, vergunningverlening en vrijtijdseconomie te combineren in één beleid.

1.2 Het proces biedt participatie op maat

Participatie in de beleidsvorming is een grote wens, maar niet bij elke stap in het proces past dezelfde mate van participatie. Daarom delen we het proces in drie stappen en passen daar ook de participatiegraad op aan. Overigens is het participatieproces voorgelegd aan de evenementenorganisatoren en hieruit zijn geen aanpassingen voortgekomen. In de bijlage: Evenementen: visie en participatieproces is hierover meer te lezen. Er wordt onder andere gebruik gemaakt van informeren, consulteren en co creatie samen met bewoners, evenementenorganisatoren en medewerkers van de gemeente.

1.3 Het participatieproces maakt het mogelijk praktische knelpunten aan te pakken

Zowel evenementenorganisatoren als medewerkers bij de gemeente lopen tegen een aantal praktische hiaten aan in het oude evenementenbeleid. Een voorbeeld: hoe gaat men om met gelijksoortige en/of gelijktijdige evenementen? Het nieuwe evenementenbeleid pakt deze punten op, zodat het beleid voor zowel binnen als buiten goed bruikbaar wordt.

1.4 Het proces geeft duidelijkheid over evenementenlocaties

Niet alle huidige evenementenlocaties zijn als zodanig bestemd in de bestemmingsplannen. Geen enkele evenementenlocatie kent een duidelijke visie. Om te kunnen beslissen welke maatregelen er al dan niet moeten worden genomen om een locatie geschikt te maken voor evenementen (of andere activiteiten), is het nodig een visie te hebben op de betreffende locatie. Het vormen van een locatieprofiel biedt de mogelijkheid om hierover helderheid te krijgen.

2.1 De evenementenvisie wordt zowel intern als extern gedragen

De concept evenementenvisie is aan evenementenorganisatoren, een aantal andere betrokkenen en intern binnen de gemeentelijke organisatie voorgelegd om te horen of men zich hierin kon vinden, wat er ontbreekt of gewijzigd zou moeten worden. De binnengekomen feedback is verwerkt en opnieuw rondgestuurd aan de evenementenorganisatoren en degenen die verder nog gereageerd hadden op het concept.

2.2 De evenementenvisie is bondig en veelzijdig

De evenementenvisie zegt iets over het doel van evenementen, de doelgroepen, de onderwerpen die wij als gemeente van belang vinden in relatie tot evenementen en de rolverdeling tussen verschillende partijen.

Kanttekeningen

1.1. Het participatieproces beslaat meer tijd dan enkel een update van het evenementenbeleid

Door te kiezen voor een integraler en participatiever evenementenbeleid, zal het beleid later dan gepland (2021 in plaats van 2019) worden afgerond.

2.1 De conceptvisie is voorgelegd door de gemeente

Er is voor gekozen om de conceptvisie voor te leggen aan evenementenorganisatoren, andere betrokkenen en medewerkers van de gemeente en hierop feedback te vragen. Dit had een beperkt aantal uitgebreide reacties tot gevolg.

Financiële paragraaf

Uit het vaststellen van het participatieproces en de visie vloeien geen directe kosten voort.

Participatie en communicatie

Het beoogde participatieproces is voorgelegd aan evenementenorganisatoren, hieruit zijn geen aanpassingen voortgekomen.

De conceptvisie is aan evenementenorganisatoren, een aantal andere betrokkenen en intern binnen de gemeentelijke organisatie voorgelegd. De binnengekomen feedback is verwerkt in de uiteindelijke evenementenvisie.

Intergemeentelijke samenwerking

De gemeente Zevenaar gaat ook aan de slag met een evenementenbeleid. Hierin lopen we als gemeenten gelijk op en hierover zal waar mogelijk onderlinge afstemming plaatsvinden.

Met betrekking tot de facilitaire ondersteuning die wordt omschreven in het evenementenbeleid zal worden gestreefd naar een zo groot mogelijke afstemming met gemeente Westervoort, zodat dit onder de ambtelijke organisatie 1Stroom zo goed mogelijk werkbaar blijft.

Bijlagen

201479126 - Evenementen: visie en participatieproces

Duiven, 6 oktober 2020.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/20/060864/201479122

Datum besluitvorming : 10 november 2020

Onderwerp : Evenementenvisie en beleid

Samenvatting

Tot 2019 gold het Evenementenbeleid 2014-2018. In dit voorstel lichten we het beoogde participatieproces met de stand van zaken van het nieuwe evenementenbeleid toe en leggen we de nieuwe evenementenvisie ter besluitvorming voor.

De raad besluit

1. de opgestelde evenementenvisie, zoals omschreven in de bijlage vast te stellen.
2. in te stemmen met het participatieproces om tot een nieuw evenementenbeleid te komen, zoals omschreven in de bijlage.

de griffier,

de voorzitter,

drs. W.R (Wouter) Bosch

mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Evenementen: visie & participatieproces

De gemeente Duiven mag jaarlijks met trots een flink aantal evenementen verwelkomen. Een actief verenigingsleven met veel enthousiaste vrijwilligers zorgen voor een levendige gemeente. “Niks meer aan doen” zou men wellicht zeggen, dus waarom dan een evenementenbeleid?

Tot 2019 gold het Evenementenbeleid 2014-2018. Dit beleid legde de toen geldende praktijk vast. Het was grotendeels een uitwerking van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Inmiddels is er in 2019 een nieuwe APV ingevoerd, waardoor een deel van het oude beleid niet meer klopt. Een update is daarom noodzakelijk.

We willen het nieuwe evenementenbeleid op een andere, praktische en integrale manier insteken en tegelijkertijd samen met inwoners, verenigingen en ondernemers nieuwe mogelijkheden onderzoeken. We kiezen daarom voor een algehele herziening van het beleid te gaan, in plaats van enkel een update. Voor de regels in de APV, verwijzen we naar de APV zelf. Verder hebben we wel behoefte aan een duidelijke evenementenvisie voor de gemeente, het regelen van een aantal praktische zaken rondom de ondersteuning van de gemeente, zaken rondom veiligheid die niet in de APV aan bod komen en een duidelijk beeld van wat we met de individuele evenementenlocaties willen.

Met het evenementenbeleid willen we evenementen zo integraal mogelijk benaderen: vanuit de ambities van de vrijetijdseconomie, maar ook rekening houdend met de mogelijkheden op het gebied van ruimtelijke ordening en de rol in acht nemend die de gemeente heeft op het gebied van veiligheid, vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Participatieproces

Het participatieproces om te komen tot een evenementenbeleid is in drie delen geknipt. Het proces is voorgelegd aan evenementenorganisatoren, maar hieruit zijn geen aanpassingen voortgekomen:

1. Evenementenvisie: de stip op de horizon

De gemeente heeft een conceptvisie opgesteld op basis van het vorige evenementenbeleid, de bijeenkomst over het nieuwe evenementenbeleid tijdens de Dialoog- en DoorpakWeken Duiven (DDWD) begin 2019, diverse gesprekken, externe ontwikkelingen (trends, nieuwe APV, Omgevingswet, etc.) en na het bestuderen van beleidsstukken van andere gemeenten. Deze conceptvisie is digitaal (per mail) aan evenementenorganisatoren, een aantal andere betrokkenen en intern binnen de gemeentelijke organisatie voorgelegd om te horen of men zich hierin kon vinden, wat er ontbreekt of gewijzigd zou moeten worden. De binnengekomen feedback is verwerkt in de uiteindelijke evenementenvisie zoals verderop in dit stuk wordt toegelicht.

2. Evenementenbeleid m.b.t. praktische zaken (bijvoorbeeld subsidies, facilitering en geluid)

Bij deze onderwerpen gaan we op basis van ervaringen binnen de gemeentelijke organisatie beleid opstellen. Bij een aantal onderwerpen zullen we input van organisatoren en/of inwoners en/of inhoudelijk externe experts vragen. Een aantal onderwerpen zullen pas op een later moment worden uitgewerkt en zijn daarom opgenomen in de uitvoeringsagenda. Wat betreft financiële en facilitaire ondersteuning willen we de aansluiting zoeken bij het Stimuleringsbeleid, zoals dat in 2018 is vastgesteld. Zo willen we meerjarige evenementen met meerjarige sponsoring gaan vragen om, net als andere verenigingen, een meerjarenplan op te stellen zodat ook zij toekomstbestendig worden. In deze meerjarenplannen komen dan ook de maatschappelijke opgaven aan bod en de bijdrage die evenementen hieraan kunnen leveren.

3. Locatieprofiel per locatie

Dit locatieprofiel stellen we in co-creatie op met input van omwonenden, evenementenorganisatoren en andere belanghebbenden voor de betreffende locatie.

Voor de belangrijke evenementenlocaties willen we een kort en helder locatieprofiel opstellen waarin in ieder geval het volgende staat omschreven:

- visie op de locatie als geheel;
- visie op de locatie als evenementenlocatie;
- huidig bestemmingsplan locatie;
- specifieke kwaliteiten van de evenementenlocatie (USP's = Unique Selling Points);
- praktische zaken (grootte terrein, bereikbaarheid, parkeren, pacht etc.);
- visie op duurzaamheid (effect op de omgeving)
- gewenst evenementenprofiel (aantal evenementen per jaar per categorie, doelgroep, aard);
- benodigde acties om de visie te realiseren.

Het vorige evenementenbeleid had een duidelijke einddatum. Dit willen we voor het huidige beleid niet bij voorbaat vaststellen. Van tevoren is immers niet te voorspellen tot wanneer het beleid actueel blijft. Het idee is om bij behoefte aan wijzigingen of toevoegingen aan het beleid dit door te voeren middels een collegevoorstel of raadsvoorstel. De werkwijze zal in het evenementenbeleid verder worden toegelicht.

Evenementenvisie

We hebben een conceptvisie opgesteld en digitaal (per mail) voorgelegd aan evenementenorganisatoren, een aantal andere betrokkenen en intern binnen de gemeentelijke organisatie voorgelegd om te horen of men zich hierin kon vinden, wat er ontbreekt of gewijzigd zou moeten worden. De binnengekomen feedback is verwerkt in de uiteindelijke evenementenvisie zoals hieronder in cursief staat aangegeven:

“De dorpen, parken en het landschap in de gemeente Duiven bieden een goed podium voor evenementen. We zijn trots op evenementen die bijdragen aan een goed woon-, leef- en werkklimaat in de Liemers. We streven hierbij naar balans tussen levendigheid en leefbaarheid. Het beoogde evenementenaanbod richt zich in eerste instantie op de inwoners van de Liemers, maar is ook bedoeld voor bezoekers van buiten onze regio. Om de toekomstbestendigheid van evenementen te bevorderen, hecht de gemeente belang aan (cultureel) ondernemerschap, samenwerking met andere maatschappelijke partijen en de verduurzaming van evenementen.

Rolverdeling

Ondernemers, verenigingen, clubs en enthousiaste inwoners (vrijwilligers) organiseren de evenementen in de gemeente Duiven. Zij vormen mede het cement binnen onze samenleving. De gemeente haakt in op deze positieve energie en heeft een faciliterende rol bij nieuwe en bestaande initiatieven.

De gemeente stimuleert evenementen die verder reiken dan de gemeentegrenzen en die kijken naar de Liemers als samenwerkende regio met gedeelde belangen. Evenementen die de sterke punten van De Liemers benadrukken en daarmee de regio op de kaart kunnen zetten, worden hierin ondersteund.

De gemeente heeft ook met betrekking tot veiligheid een rol op het gebied van vergunningverlening, handhaving en een coördinerende rol voor wat betreft de communicatie met hulpdiensten.”

Het dikgedrukte deel geeft de kern van de algemene visie neer, met daaronder de visie op de onderlinge rolverdeling.

Stand van zaken & Planning

De eerste aanzet voor het nieuwe evenementenbeleid is gemaakt, echter dit moet nog aangevuld worden en diverse zaken moeten nog verder uitgezocht worden. Het beleid inclusief uitvoeringsagenda zal de tweede helft van 2021 ter besluitvorming aan het college worden voorgelegd. Onderdelen die in het beleid in ieder geval aan bod zullen komen zijn:

- Financiële en facilitaire ondersteuning van evenementen: welke ondersteuning aan welke partijen?
- Gebruik gemeentegrond: wanneer wordt wel en wanneer geen pacht gerekend?
- Evenementenkalender: hoe komen we tot een Liemersbrede, digitale en papieren evenementenkalender?
- Evenementen en duurzaamheid: op pilotbasis gaan we met dit onderwerp aan de slag, waarmee we starten door een prijsvraag uit te schrijven. Evenementenorganisatoren worden gevraagd ideeën aan te leveren om hun evenement blijvend te verduurzamen. De winnaar(s) krijgen hiervoor financiële ondersteuning.
- Vergunningverlening: hoe het vergunningenproces te vereenvoudigen, hoe om te gaan met gelijktijdige en/of gelijksoortige evenementen, et cetera.
- Veiligheid, toezicht en handhaving: inzet BOA's, klachten en calamiteiten, geluid, et cetera.
- Uitvoeringsagenda.

De tweede helft van 2021 gaan we vervolgens aan de slag met het opstellen van de locatieprofielen.

Uiteraard zullen ook een aantal onderdelen uit de uitvoeringsagenda vastgesteld moeten worden door de raad. Voorbeelden zijn:

- nadere regels aan te passen in de Algemene Subsidie Verordening met betrekking tot sponsoring van evenementen;
- update van de nota geluid en evenementen (indien dit noodzakelijk blijkt);
- eventuele aanpassingen in bestemmingsplannen naar aanleiding van de locatieprofielen.

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201440134

Zaaknummer: Z/20/060466

Portefeuillehouder(s): Gemma Tiedink
Ter agendering in Agendacommissie op

Voor vragen

Naam: Bregje Booltink
Telefoon: 06-11749504
E-mail: b.booltink@1stroom.nl

Komt niet terug tot besluitvorming in de raad

Onderwerp: Uitvoering aan vrijetijdseconomie in nationaal, regionaal, Liemers en Duivens perspectief

Aanleiding voor deze kennisgeving

Er spelen diverse zaken op het gebied van vrijetijdseconomie, die met elkaar te maken hebben en soms zelfs in tijd parallel aan elkaar lopen. Er bestaat een Liemers Economische Visie met als speerpunt vrijetijdseconomie, er moet een nieuwe opdracht geformuleerd worden aan Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (Toerisme VAN, voorheen RBT KAN) en er is een evenementenbeleid dat vraagt om vernieuwing. Deze kennisgeving is opgesteld om de raad mee te nemen in het proces en duidelijkheid te scheppen over de onderlinge verbanden.

Relevant beleidskader

- Liemers Economische Visie (2018)
- Verkenning Vrijetijdseconomie Duiven (2012)

Inhoud van mededeling

Nationaal

Het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC) heeft het document Perspectief Bestemming Nederland 2030 uitgebracht, dit is een nationale visie op toerisme. Hierin wordt onder andere benoemd dat de focus van promotie naar bestemmingsmanagement moet gaan. Kortom, in plaats van te focussen op het promoten van regio's en locaties, is het belangrijk om toeristenstromen te managen en vraag en aanbod met elkaar te matchen. Sommige bestemmingen hebben inmiddels een overbelasting op de leefbaarheid door toerisme, terwijl op andere locaties juist meer toerisme wenselijk is. Ook wordt toerisme niet gezien als doel op zich maar als middel om de Nederlandse identiteit te versterken, de leefbaarheid te vergroten, duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren en werkgelegenheid te creëren. Vijf strategische pijlers worden in het document benoemd:

1. lusten en lasten in balans;
2. Nederland overal aantrekkelijk;
3. toegankelijk en bereikbaar;
4. verduurzaming moet;
5. een gastvrije sector.

Regionaal (Regio Arnhem-Nijmegen)

Naar aanleiding hiervan is er een proces gestart om regionaal te komen tot een vertaling hiervan. Dus: wat betekent deze visie nou voor de regio Arnhem-Nijmegen? Dit proces is reeds gestart en loopt door tot in het eerste kwartaal van 2020. Ook in het regionale portefeuillehoudersoverleg Economie is vrijetijdseconomie als een van de ambities benoemd. Dit maakt het belang nog groter om een regionale doorvertaling te maken van de visie van NBTC.

Veel gemeenten in de regio hebben te maken met aflopende overeenkomsten met Toerisme VAN in 2021. De regionale vertaling van het NBTC-perspectief, gecombineerd met het feit dat Toerisme VAN steeds meer een rol in bestemmingsmanagement wil in plaats van regiomarketing, zal leiden tot een regionale afstemming van de opdracht die we als gemeenten geven aan Toerisme VAN.

Subregionaal (De Liemers)

Subregionaal, dus op Liemers niveau, heeft u in 2018 een Liemers Economische visie vastgesteld met als speerpunt vrijetijdseconomie. Een doorvertaling van het Perspectief 2030 en de opdracht aan Toerisme VAN zijn daarom ook op het subregionale niveau van belang. Het streven is om te komen tot een Liemerse opdracht aan Toerisme VAN om onze krachten te bundelen, maar waarbij op lokaal (gemeentelijk) niveau wel wat accentverschillen kunnen liggen. Bijvoorbeeld: gemeente Zevenaar heeft een VVV-punt, dat hebben de gemeenten Duiven en Westervoort niet.

Naar aanleiding van de Liemers Economische Visie is gemeente Zevenaar aan de slag gegaan met nieuw beleid op vrijetijdseconomie. Gemeenten Duiven heeft aangegeven beleidsarm te werken en voldoende basis te zien in de Verkenning Vrijetijdseconomie, maar wel een duidelijke meerwaarde ziet in een gezamenlijke Liemerse uitvoeringsagenda vrijetijdseconomie.

In de Liemerse uitvoeringsagenda van dit beleidsstuk zijn de volgende punten geprioriteerd:

1. Liemers Platform Vrijetijdseconomie samenstellen:

Op dit moment wordt nagedacht over hoe dit Liemers Platform Vrijetijdseconomie vorm te geven. Dus wie moeten hierin zitten (alleen ondernemers of ook andere partijen?), welke vorm moet het krijgen (een aparte stichting of andere entiteit?), welke bevoegdheden moet het krijgen, krijgt het platform een eigen budget en waaruit wordt dit bekostigd?

2. marketing- en organisatieplan Liemers opstellen inclusief uitvoering bijbehorende acties:

Onderdeel van de uitvoeringsagenda van de Liemers Economische Visie is om een marketing- en organisatieplan voor de Liemers te maken en dit komt dus overeen met datzelfde onderdeel uit de Liemerse uitvoeringsagenda. De Liemerse Ambassade zal uitvoering gaan geven aan de Liemerse Economische uitvoeringsagenda. Vraag is nog welke rol het Liemerse Platform Vrijetijdseconomie daarin gaat spelen: zijn zij adviserend, beslissend of opdrachtgevend?

Lokaal (gemeente Duiven)

De belangrijkste raakvlakken tussen het Zevenaarse vrijetijdseconomiebeleid en de Duivense Verkenning Vrijetijdseconomie 2012 liggen op de volgende punten:

- beide stukken geven het belang van funshopping aan. Voor Zevenaar is de komst van de Fashion Outlet Zevenaar belangrijk, voor Duiven is het grootwinkelgebied Centerpoort-Nieuwgraaf van belang.
- beide stukken geven het belang van water, watergebonden recreatie en de (cultuur)historische aspecten rondom water aan.

Eind oktober 2019 hebben we een bijeenkomst gehouden voor alle partijen binnen de vrijetijdseconomie uit de gemeenten Duiven en Westervoort. Diverse verblijfslocaties, evenementenorganisatoren en andere belanghebbenden hebben hieraan deelgenomen.

Het doel van de avond was enerzijds peilen of men zich in onze gemeenten ook kon vinden in de Liemerse uitvoeringsagenda. Ook de Duivense deelnemers gaven aan duidelijk meerwaarde te zien in een (1) Liemers Platform Vrijetijdseconomie en het (2) opstellen van een marketing- en organisatieplan Liemers inclusief uitvoering van de bijbehorende acties.

Feedback van de aanwezigen was:

- zorg ervoor dat de overheid ook betrokken blijft bij zowel punt 1 en 2.
- het platform zou uiteindelijk ook toegankelijk moeten zijn voor betrokken mensen die geen ondernemers zijn. Denk bijvoorbeeld aan evenementenorganisatoren op vrijwillige basis of aan vastgoedeigenaren.
- houd ook de rest van de Liemers betrokken.

Anderzijds waren we ook benieuwd naar wat er speelde op het gebied van vrijetijdseconomie in de gemeente Duiven en wat wij als gemeente hieraan kunnen bijdragen. Naar aanleiding van deze avond is een uitvoeringsagenda voor gemeente Duiven geformuleerd:

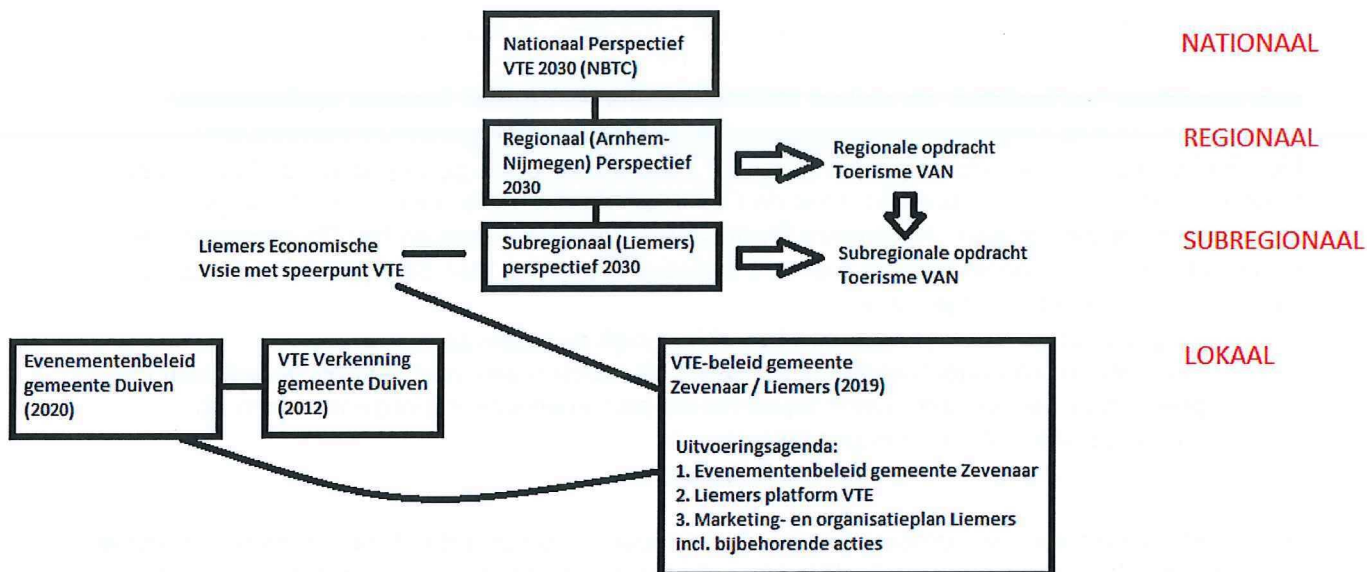
- een Liemersbrede evenementenkalender realiseren, zowel digitaal als op papier.
- stimuleren van uitgave Vrijetijdskrant van De Liemers Helemaal Goed in het voorjaar van 2020.
- bij de formulering van de opdracht aan Visit Arnhem Nijmegen de aandacht voor de Liemers als regio borgen.
- onderzoeken welke rol gemeente Duiven kan spelen bij het dreigende horeca-personeelstekort en onze relatie met de RSD de Liemers.
- onderzoeken hoe we het plaatsen van (bruine) toeristische bordjes/bewegwijzering kunnen realiseren.

In de uitvoeringsagenda vrijetijdseconomie hebben we eveneens de bestaande activiteiten opgenomen:

- Castellum Loowaard: na een jaar fondsen aanvragen, projectplan schrijven en afstemming zoeken in de Liemers en op landelijk niveau (via o.a. het Romeinnetwerk), is de zoektocht naar cofinanciering in een afrondende fase. Deze maand worden door de Dorpsraad Loo de eerste gesprekken gevoerd met de grondeigenaren en daarna zal er een projectgroep worden gevormd, waarna we echt van start kunnen gaan.
- Evenementenvisie: deze leggen we voor in de raadsyclus van maart 2020. Hieruit vloeit het evenementenbeleid en de evenementenuitvoeringsagenda.

Conclusie

Met deze kennisgeving hebben we u op de hoogte gebracht van hetgeen loopt op het gebied van vrijetijdseconomie, zowel op regionaal als op Liemers en Duivens niveau. Zoals u wellicht hebt opgemerkt vindt er op Liemers niveau veel afstemming plaats. Dit blijven we ook in de toekomst doen. De gemeente Zevenaar gaat ook aan de slag met een nieuw evenementenbeleid en we gaan daarin ook afstemming zoeken. Gemeente Zevenaar is ook bezig met de Romeinse Limes en de verbeelding daarvan. We blijven aansluiting zoeken bij onze plannen bij de Loowaard. Kortom, de Liemerse samenwerking op het gebied van vrijetijdseconomie tussen de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar is groot. Dit is van belang om als "De Liemers" ons op hoger niveau te kunnen profileren. Onderstaande afbeelding vat de belangrijkste zaken visueel samen:

Duiven, 21 januari 2020.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

H.C.M. (Ineke) Knuiman
loco-burgemeester

Groen Links - Vragen Evenementenbeleid

Bij punt 2 van het participatieproces, waar het gaat over het opstellen van een evenementenbeleid staat dat er bij een aantal onderwerpen input van organisatoren, inwoners en of inhoudelijke externe experts gevraagd gaat worden.

- Bij welke onderwerpen wordt(en) welke partij(en) benaderd?

Er zijn specifieke onderwerpen waarvoor externe partijen worden benaderd en waar eventueel onderzoek gedaan moet worden. Denk hierbij aan het geluidsniveau, hiervoor zal een expert ingeschakeld moeten worden. Ook zullen evenementenorganisatoren geconsulteerd worden om informatie te geven over de huidige status van de locaties en de werkwijze en de gewenste status. Wat gaat al goed en waar is nog verbetering te behalen. Zij zijn ervaringsdeskundige en raadgevend in deze en de feedback is van groot belang voor het formuleren van een goed beleid dat gedragen wordt door alle stakeholders.

- Welke onderwerpen laten op zich wachten tot de uitvoeringsagenda?

De uitvoeringsagenda ziet er vooralsnog uit zoals hieronder. Gedurende het proces kan deze worden aangevuld en bijgesteld.

1. Uitvoeringsagenda

Actiepunt	Actiehouder
1. Nadere regels in de ASV aanpassen m.b.t. sponsoring van evenementen	Medewerker VTE (i.s.m. medewerker subsidies)
2. Overzicht maken van beschikbare materialen voor de facilitering van evenementen	Evenementencoördinator (i.s.m. medewerker VTE en team Beheer Buiten)
3. Collegevoorstel afstemming gemeente Duiven en Westervoort in werkwijze evenementenfacilitering m.b.t. materialen	Team beheer buiten (i.s.m. evenementencoördinator en medewerker VTE)
4. Inventariseren evenementenkasten elektrakosten en waterkosten per evenement.	Evenementencoördinator (i.s.m. medewerker VTE)
5. Facturatie structureren elektra en water evenementen. Alle facturatie en alle budgetten hiervoor overhevelen naar Vrijtijdseconomie.	Medewerker VTE
6. Papieren evenementenkalender De Liemers Helemaal Goed Courant automatisch laten vullen vanuit gemeente Duiven en Westervoort	Medewerker VTE (i.s.m. vergunningverlener)
7. Digitale evenementenkalender realiseren	Medewerker VTE
8. Evenementenkalender verbreden naar de rest van de Liemers (gemeente Zevenaar en gemeente Montferland)	Medewerker VTE

9. Jaarlijkse pilot evenementen en duurzaamheid	Medewerker VTE en programmateam Samen1nergie
10. Uitzoeken of automatisch vullen van vergunningaanvraagformulieren (op basis van voorgaand jaar) mogelijk is	Vergunningverlener
11. Uitzoeken mogelijkheden online tekentool voor vergunningaanvragen	Vergunningverlener
12. Standaardbrief communicatie omwonenden opstellen en als vraag in e-formulier verwerken, inclusief vraag naar welke straten/postcodes dit zal worden verstuurd	Vergunningverlener
13. Klachtenregistratiesysteem en klachtenprocedure opstellen.	Team Toezicht & Handhaving (i.s.m. politie en vergunning-verlener)
14. Nota geluid en evenementen updaten	Team Omgevingszaken (i.s.m. vergunningverlener en medewerker VTE)
15. Opstellen locatieprofielen	Medewerker VTE (i.s.m. vergunningverlener, evenementencoördinator en team Ruimtelijke Ontwikkeling)
16. Aanpassen bestemmingsplannen n.a.v. locatieprofielen	Team Ruimtelijke ontwikkeling

Onder punt drie staan een aantal punten die in een locatieprofiel omschreven zouden moeten worden. Omwonenden zouden hierbij hun input kunnen geven.

- Op welke manier wordt er vormgegeven aan het betrekken van omwonenden?

Beantwoord tijdens vorige Politieke Avond.

Voor belangrijke evenementenlocaties zou er een helder locatieprofiel opgesteld worden. Hierbij worden enkele punten genoemd waar een locatieprofiel in ieder geval aan moet voldoen.

- Onder welk punt(en) komen de wensen van omwonenden en de effecten op de omgeving (buurt en milieu) terug?

- Kan dit scherper geformuleerd worden?

De input van de omwonenden komt terug in de visie, in de praktische zaken en in het gewenste evenementenprofiel. Om een goed locatieprofiel te maken zijn alle benoemde punten van belang. Middels co creatie wordt alle informatie die door het participatietraject ontvangen wordt samen tot een passend locatieprofiel uitgewerkt.

Vragen over de visie:

- In hoeverre is het op basis van deze visie gewenst dat evenementen zich op gebieden buiten de Liemers richten?

Beantwoord tijdens vorige Politieke Avond.

- Wat wordt verstaan onder “een goede balans tussen levendigheid en leefbaarheid”?

Bekend is dat evenementen een impact hebben op de gemeente en de regio op diverse vlakken. Met de balans tussen levendigheid en leefbaarheid wordt verstaan dat er goed gekeken wordt naar het effect van een evenement op de gemeente en de omwonenden.

Onderwerp	Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 – 2023		
Ondertitel	In 2016 is het mobiliteitsplan 2016-2026 vastgesteld. Hierin staat beleid op het gebied van verkeer en vervoer. Elk jaar wordt op basis van dit plan een uitvoeringsagenda voorgelegd aan de gemeenteraad waarin wordt voorgesteld om uitvoering te geven aan een aantal concrete projecten.		
Portefeuillehouder	T.J. Spaargaren	Zaaknummer	Z/20/066187
Behandelend ambtenaar	Joris Finke. J.Finke@1stroom.nl Team Realisatie en Beheer		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Het vaststellen van de uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023		
Historie	Op 4 april 2016 is het mobiliteitsplan vastgesteld (staat bij de stukken).		
Termijn	In het raadsvoorstel wordt aangegeven dat een besluit op 10 november gewenst is zodat de projecten geen vertraging opleveren.		

Politieke Avond	27 november		Ronde en debattafel	
Voorzitter	Griffie	Zaal	Domein	Duur
C. Koning	W. Bosch	Teams	Omgeving	55 minuten.
Behandeladvies	De behandeling start met een ronde tafel waarin vragen kunnen worden gesteld over het raadsvoorstel. Technische vragen dienen vooraf gesteld te worden, dit kan via griffie@duiven.nl Wij adviseren een gecombineerde ronde- en debattafel omdat het uitvoering betreft binnen een reeds door de gemeenteraad vastgesteld kader. Ook laat de uitvoeringsagenda zien dat de uitgaven voor de voorgestelde projecten binnen het structurele budget van € 83.500,- blijven (er wordt geen extra geld gevraagd). Bijkomend voordeel van een combinatie is dat er 10 november besloten kan worden over het voorstel waardoor de planning van de projecten niet vertraagd. Na de ronde tafel is aansluitend de debattafel. Na de debattafel zal de voorzitter vragen of een fractie een amendement of motie bij dit onderwerp wil indienen in de raad, dan wordt het voorstel als besprekstuk geagendeerd. Of dat het voorstel als hamerstuk (eventueel met een stemverklaring) geagendeerd kan worden in de raadsvergadering.			
Spreekrecht publiek	Men kan meepraten aan tafel, aanmelden via griffie@duiven.nl . Zie voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen			

Opbrengst van de tafel	De heer Sikes (teamregisseur) licht het stuk kort toe. <i>(Het oude plan staat als bijlage opgenomen zodat de samenhang duidelijk wordt van oud naar nieuw beleid. In het behandeladvies wordt hier ook op gewezen. Het is achtergrondinformatie. Bij de Woonvisie is dit ook gedaan).</i> Er worden tijdens de ronde tafel diverse vragen gesteld over onderwerpen als fietsparkeren, de projectenlijst, parkeerdruk-meting, voetgangers- en fiets oversteekplaatsen, snelheidsbeperking Heilweg, shared space, etc. De wethouder zegt toe bij de versmalling van de Heilweg rekening te houden met grote tractoren, (n.a.v. vraag/verzoek SP).
-------------------------------	---

	Tijdens de debattafel wordt stilgestaan bij het verschil tussen lopende projecten en lopend onderzoek en de wijze waarop onderwerpen op verschillende plekken zijn opgenomen. Het stuk kan als hamerstuk worden geagendeerd.
Raadsvergadering	10 november 2020

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 – 2023

Zaak- & documentnr. : Z/20/066187/201475009

Opsteller : Joris Finke

Portefeuillehouder : T.J. Spaargaren

Team : Realisatie & Beheer

Telefoonnr. 3551

Samenvatting

Om uitvoering te geven aan het beleid uit het Mobiliteitsplan Duiven 2016-2026 wordt jaarlijks een uitvoeringsagenda opgesteld. In deze uitvoeringsagenda worden werkzaamheden benoemd die vanuit het mobiliteitsplan de komende 4 jaar worden uitgevoerd. De uitvoeringsagenda is de schakel tussen de kernopgaven uit het Mobiliteitsplan en de praktijk. Daarbij is deze agenda opgedeeld in onderzoeksopgaven en projecten.

Beslispunten

1. De Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023 vast te stellen.

Aanleiding

Op 4 april 2016 is het Mobiliteitsplan Duiven 2016 – 2026 vastgesteld. Daarbij is afgesproken dat het bijbehorende uitvoeringsagenda jaarlijks wordt bijgewerkt en voorgelegd wordt aan de gemeenteraad.

Jaarlijks wordt de uitvoeringsagenda bijgewerkt met nieuwe projecten, waarbij nieuwe inzichten en accenten verwerkt zijn. Daarbij wordt jaarlijks per opgave / project gekeken naar cofinanciering en combinaties binnen verschillende beleidsvelden (werk met werk maken). In de bijlage is de Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 – 2023 opgenomen.

Planning

De finale datum voor het nemen van het raadsbesluit is uiterlijk 10 november 2020. Bij een latere vaststelling komt de planning van de uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023 in gevaar.

Beoogd effect

De Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023 zorgt voor betere beheersbare sturing op projecten en kosten. Ook worden werkzaamheden gecombineerd met onderhoud.

Argumenten

- 1.1 *De Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 – 2023 biedt houvast, efficiëntie en transparantie.*
De uitvoeringsagenda geeft duidelijkheid over welke onderzoeken en projecten uitgevoerd worden. De uitvoeringsagenda schept ook duidelijkheid naar de inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners over de projecten in de periode 2020 – 2023.
- 1.2 *Met de Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 – 2023 worden de middelen efficiënt ingezet.*

Hiervoor is een uitvoeringsagenda nodig. Een agenda waarmee de beschikbare middelen ten behoeve van het mobiliteitsplan optimaal ingezet worden door werk te combineren met grootschalig onderhoud. Kortom er wordt werk met werk gemaakt en dit dient de efficiëntie. Daarnaast wordt het inzichtelijker en gestructureerder om subsidiemogelijkheden aan te boren.

Kantttekeningen

-

Financiële paragraaf

In het kader van de bezuinigingsopgave is goed gekeken naar mogelijke besparingen op investeringen. De herinrichting van de Burgemeester van Dorth tot Medlerstraat en Eltensestraat is uit de lijst gehaald en dat heeft geleid tot een bezuiniging, opgenomen in pakket A bij de Koersnotitie naar een sluitende begroting. Andere onderzoeken en projecten zijn noodzakelijk omdat er meer en meer klachten bij de gemeente binnenkomen (o.a. parkeerdruk) of omdat het verkeersveiligheidsopgaves zijn. Het jaarlijks beschikbare budget om de toekomstige projecten opgenomen in het mobiliteitsplan te dekken wordt met ongeveer € 9.000 verder afgeraamd tot een bedrag van € 83.500,-.

Voor de komende periode 2020 – 2023 staan de volgende onderzoeken gepland.

Projectnaam	2020	2021	2022	2023
Parkeerdrukmeting	€45.000			
Onderzoek herkenbaarheid fietsroutes - looproutes		€20.000		
Parkeerbeleidsplan		€45.000		
Updaten Mobiliteitsplan			€40.000	
Totaal	€ 45.000	€ 65.000	€ 40.000	€ 0

Tabel 1: Onderzoeken in de Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 – 2022

De projecten voor de periode 2020 – 2023 zijn in de onderstaande uitvoeringsagenda weergegeven. Hierin zijn de financiële gevolgen van opgaven in beeld gebracht en in de tijd gezet voor de periode 2020 – 2023.

Projectnaam	2020	2021	2022	2023
Aanleg voetpad Heilweg	€ 95.000			
Verkeersveiligheid kruisingen Vlielandlaan – Terschellingstraat / Vlielandlaan - Texelstraat	€ 40.000			
Aanpassen aansluiting Isidorusplein - Heiliglandsestraat	€ 25.000			
Verkeersveiligheid fietsoversteken Duiven	€ 30.000			
Herinrichten Rijksweg tot Robert Josephstraat (deel naar ontwikkeling van MVO)	€ 80.000			
Fietsvoorzieningen Dijkgraaf		€175.000		
Parkeren woonwijken	€20.000	€20.000	€20.000	€20.000
Projecten uit de samenleving	€40.000	€40.000	€40.000	€40.000
Reconstructie entree Rijksweg		€35.000		
Snelheidsreductie Heilweg	€ 20.000			
Kleine verkeersmaatregelen Eltensestraat	€10.000			
Maatregelen OV-routes	€15.000			
Totale investering per jaar	€ 375.000,--	€ 270.000,--	€ 60.000,--	€60.000,--
Kapitaallasten investering*	€ 0,--	€ 18.400,--	€ 14.400,--	€ 3.200,--
Kapitaallasten cumulatief	€ 0,--	€ 18.400,--	€ 32.800,--	€ 36.000,--
Onderzoekskosten	€ 45.000,--	€ 65.000,--	€ 40.000,--	€ 0,--
Totaal	€ 45.000,--	€ 83.400,--	€ 72.800,--	€ 36.000,--

Tabel 2: Financieel overzicht uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 – 2023

* De kapitaallasten van de investering komen ten lasten van het budget van het jaar daarop.

De projecten in de jaren 2020 – 2023 kunnen uit het structurele budget van € 83.500,-- worden gedekt. Dit budget hanteren we om schommeling in de begroting te voorkomen. Na alle bezuinigingsrondes kunnen we jaarlijks maximaal dit bedrag aan mobiliteit uitgeven. Zoals u ziet zal met de jaarrekening in 2020 een saldo vrijvallen in het rekeningresultaat. In 2023 lijkt minder nodig. Echter in 2022 wordt het mobiliteitsplan opnieuw geactualiseerd waardoor er nieuwe projecten komen die uit dit maximale budget gedekt moeten worden.

Participatie en communicatie

Via de gebruikelijke kanalen naar de gemeenteraad, media en inwoners communiceren.

Intergemeentelijke samenwerking

-

Bijlagen

201456814 – Bijlage Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 - 2023

201475012 – Concept Raadsbesluit Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 - 2023

Duiven, 6 oktober 2020.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

RAADSVORSTEL

Onderwerp : Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 – 2023

Zaak- & documentnr. : Z/20/066187/201475009

Opsteller : Joris Finke

Portefeuillehouder : T.J. Spaargaren

Team : Realisatie & Beheer

Telefoonnr. 3551

Samenvatting

Om uitvoering te geven aan het beleid uit het Mobiliteitsplan Duiven 2016-2026 wordt jaarlijks een uitvoeringsagenda opgesteld. In deze uitvoeringsagenda worden werkzaamheden benoemd die vanuit het mobiliteitsplan de komende 4 jaar worden uitgevoerd. De uitvoeringsagenda is de schakel tussen de kernopgaven uit het Mobiliteitsplan en de praktijk. Daarbij is deze agenda opgedeeld in onderzoeksopgaven en projecten.

Beslispunten

1. De Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023 vast te stellen.

Aanleiding

Op 4 april 2016 is het Mobiliteitsplan Duiven 2016 – 2026 vastgesteld. Daarbij is afgesproken dat het bijbehorende uitvoeringsagenda jaarlijks wordt bijgewerkt en voorgelegd wordt aan de gemeenteraad.

Jaarlijks wordt de uitvoeringsagenda bijgewerkt met nieuwe projecten, waarbij nieuwe inzichten en accenten verwerkt zijn. Daarbij wordt jaarlijks per opgave / project gekeken naar cofinanciering en combinaties binnen verschillende beleidsvelden (werk met werk maken). In de bijlage is de Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 – 2023 opgenomen.

Planning

De finale datum voor het nemen van het raadsbesluit is uiterlijk 10 november 2020. Bij een latere vaststelling komt de planning van de uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023 in gevaar.

Beoogd effect

De Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023 zorgt voor betere beheersbare sturing op projecten en kosten. Ook worden werkzaamheden gecombineerd met onderhoud.

Argumenten

- 1.1 *De Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 – 2023 biedt houvast, efficiëntie en transparantie.*
De uitvoeringsagenda geeft duidelijkheid over welke onderzoeken en projecten uitgevoerd worden. De uitvoeringsagenda schept ook duidelijkheid naar de inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners over de projecten in de periode 2020 – 2023.
- 1.2 *Met de Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 – 2023 worden de middelen efficiënt ingezet.*

Hiervoor is een uitvoeringsagenda nodig. Een agenda waarmee de beschikbare middelen ten behoeve van het mobiliteitsplan optimaal ingezet worden door werk te combineren met grootschalig onderhoud. Kortom er wordt werk met werk gemaakt en dit dient de efficiëntie. Daarnaast wordt het inzichtelijker en gestructureerder om subsidiemogelijkheden aan te boren.

Kantttekeningen

-

Financiële paragraaf

In het kader van de bezuinigingsopgave is goed gekeken naar mogelijke besparingen op investeringen. De herinrichting van de Burgemeester van Dorth tot Medlerstraat en Eltensestraat is uit de lijst gehaald en dat heeft geleid tot een bezuiniging, opgenomen in pakket A bij de Koersnotitie naar een sluitende begroting. Andere onderzoeken en projecten zijn noodzakelijk omdat er meer en meer klachten bij de gemeente binnenkomen (o.a. parkeerdruk) of omdat het verkeersveiligheidsopgaves zijn. Het jaarlijks beschikbare budget om de toekomstige projecten opgenomen in het mobiliteitsplan te dekken wordt met ongeveer € 9.000 verder afgeraamd tot een bedrag van € 83.500,-.

Voor de komende periode 2020 – 2023 staan de volgende onderzoeken gepland.

Projectnaam	2020	2021	2022	2023
Parkeerdrukmeting	€45.000			
Onderzoek herkenbaarheid fietsroutes - looproutes		€20.000		
Parkeerbeleidsplan		€45.000		
Updaten Mobiliteitsplan			€40.000	
Totaal	€ 45.000	€ 65.000	€ 40.000	€ 0

Tabel 1: Onderzoeken in de Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 – 2022

De projecten voor de periode 2020 – 2023 zijn in de onderstaande uitvoeringsagenda weergegeven. Hierin zijn de financiële gevolgen van opgaven in beeld gebracht en in de tijd gezet voor de periode 2020 – 2023.

Projectnaam	2020	2021	2022	2023
Aanleg voetpad Heilweg	€ 95.000			
Verkeersveiligheid kruisingen Vlielandlaan – Terschellingstraat / Vlielandlaan - Texelstraat	€ 40.000			
Aanpassen aansluiting Isidorusplein - Heiliglandsestraat	€ 25.000			
Verkeersveiligheid fietsoversteken Duiven	€ 30.000			
Herinrichten Rijksweg tot Robert Josephstraat (deel naar ontwikkeling van MVO)	€ 80.000			
Fietsvoorzieningen Dijkgraaf		€175.000		
Parkeren woonwijken	€20.000	€20.000	€20.000	€20.000
Projecten uit de samenleving	€40.000	€40.000	€40.000	€40.000
Reconstructie entree Rijksweg		€35.000		
Snelheidsreductie Heilweg	€ 20.000			
Kleine verkeersmaatregelen Eltensestraat	€10.000			
Maatregelen OV-routes	€15.000			
Totale investering per jaar	€ 375.000,--	€ 270.000,--	€ 60.000,--	€60.000,--
Kapitaallasten investering*	€ 0,--	€ 18.400,--	€ 14.400,--	€ 3.200,--
Kapitaallasten cumulatief	€ 0,--	€ 18.400,--	€ 32.800,--	€ 36.000,--
Onderzoekskosten	€ 45.000,--	€ 65.000,--	€ 40.000,--	€ 0,--
Totaal	€ 45.000,--	€ 83.400,--	€ 72.800,--	€ 36.000,--

Tabel 2: Financieel overzicht uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 – 2023

* De kapitaallasten van de investering komen ten lasten van het budget van het jaar daarop.

De projecten in de jaren 2020 – 2023 kunnen uit het structurele budget van € 83.500,-- worden gedekt. Dit budget hanteren we om schommeling in de begroting te voorkomen. Na alle bezuinigingsrondes kunnen we jaarlijks maximaal dit bedrag aan mobiliteit uitgeven. Zoals u ziet zal met de jaarrekening in 2020 een saldo vrijvallen in het rekeningresultaat. In 2023 lijkt minder nodig. Echter in 2022 wordt het mobiliteitsplan opnieuw geactualiseerd waardoor er nieuwe projecten komen die uit dit maximale budget gedekt moeten worden.

Participatie en communicatie

Via de gebruikelijke kanalen naar de gemeenteraad, media en inwoners communiceren.

Intergemeentelijke samenwerking

-

Bijlagen

201456814 – Bijlage Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 - 2023

201475012 – Concept Raadsbesluit Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 - 2023

Duiven, 6 oktober 2020.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

RAADSBSLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/20/066187/201475012

Datum besluitvorming : 10 november 2020

Onderwerp : Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 – 2023

Samenvatting

Om uitvoering te geven aan het beleid uit het Mobiliteitsplan Duiven 2016-2026 wordt jaarlijks een uitvoeringsagenda opgesteld. In deze uitvoeringsagenda worden werkzaamheden benoemd die vanuit het mobiliteitsplan de komende 4 jaar worden uitgevoerd. De uitvoeringsagenda is de schakel tussen de kernopgaven uit het Mobiliteitsplan en de praktijk.

De raad besluit

1. De Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023 vast te stellen.

de griffier,

de voorzitter,

drs. W.R. (Wouter) Bosch

mr. H.B. (Huub) Hieltjes

onderwerp : Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 - 2023
 datum : 1 oktober 2020
 zaaknummer : Z/20/066187

Om uitvoering te geven aan het beleid uit het Mobiliteitsplan Duiven 2016-2026 wordt jaarlijks een uitvoeringsagenda opgesteld. In deze uitvoeringsagenda worden werkzaamheden benoemd die vanuit het mobiliteitsplan de komende 4 jaar worden uitgevoerd.

Deze agenda wordt onder andere gevoed uit het maatregelenpakket van het Mobiliteitsplan Duiven 2016 – 2026. De uitvoeringsagenda is de schakel tussen de kernopgaven uit het Mobiliteitsplan en de praktijk.

In het kader van de bezuinigingsopgave is goed gekeken naar mogelijke besparingen op investeringen. De herinrichting van de Burgemeester van Dorth tot Medlerstraat en Eltensestraat is uit de lijst gehaald. Andere onderzoeken en projecten zijn noodzakelijk omdat er meer en meer klachten bij de gemeente binnenkomen (o.a. parkeerdruk) of omdat het verkeersveiligheidsopgaves zijn. Alle genoemde projecten kunnen daarnaast uit al beschikbare budgetten gedekt worden.

De uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023 is opgedeeld in onderzoeksopgaven en projecten. De onderzoeksopgaven bestaan uit verkenningen en beleidsvoornemens (o.a. de parkeernota). De verkenningen kunnen als voorbereiding dienen op de projecten. Er wordt gekeken naar mogelijke oplossingen, de kosten en het oplossend vermogen. In tabel 1 zijn voor de komende periode 2020 – 2023 de onderzoeken weergegeven die opgepakt gaan worden.

Projectnaam	omschrijving	toelichting	jaar uitvoering	kosten
Parkeerdrukmeting	Doen van een parkeerdrukmeting binnen de bebouwde kommen van de gemeente Duiven om inzichtelijk te krijgen hoe groot de parkeerdruk is in Duiven	Er komen veel meldingen binnen over parkeerdruk in wijken. Alleen hebben wij nooit laten onderzoeken hoe hoog die parkeerdruk nu werkelijk is per wijk. Daarom willen wij in kader van , de basis op orde, de parkeerdruk in de 10 wijken van Duiven, Groessen en Loo laten meten. De output van deze metingen kunnen wij gebruiken op parkeerbeleid te maken, meldingen te beantwoorden en dit kan dienen als input voor het Integrale Beheer Openbare Ruimte (IBOR)	2020	€ 45.000,--
Onderzoek herkenbaar fietsroutes - looproutes	Herijking van het fietsbeleid / beleid voor voetpaden	Onderzocht wordt hoe de fiets- en wandelinfrastructuur functioneert, is het veilig en aantrekkelijk. En liggen we op koers voor de ambities uit het Mobiliteitsplan (een samenhangend, direct, aantrekkelijk, comfortabel en veilig netwerk)?	2021	€ 20.000,--
Parkeerbeleidsplan	Opstellen parkeerbeleidsplan waarin de onderwerpen parkeerregulering (parkeerschijfzone), parkeren in woonwijken en parkeeronthefingen / parkeervergunningen aan de orde komen.	Om (eventuele) bestaande parkeerproblemen op te lossen, maar ook antwoord te geven op nieuwe parkeervraagstukken is adequaat parkeerbeleid noodzakelijk. Wanneer er een helder beleidskader aanwezig is, geeft dit duidelijkheid aan de gebruikers. Vraagstukken van burgers, winkeliers en andere belanghebbenden over het parkeren kunnen hiermee consequent worden beantwoord, waardoor er minder ad-hoc beslissingen nodig zijn.	2021	€45.000,--
Updaten Mobiliteitsplan	De herijking van het mobiliteitsplan uit 2016 a.d.h.v. nieuwe verkeerskundige inzichten, signalen vanuit de samenleving en nieuw beleid van andere overheden;	Het huidige mobiliteitsplan 2016-2026 is na meer dan vijf jaar toe aan een update omdat de plannen die in dit plan beschreven staan al zijn uitgevoerd of door de politiek zijn geschrapt. In vijf jaar veranderen veel zaken op het gebied van verkeer, daarom is het goed om na vijf jaar eens te kijken of het plan nog voldoet aan de huidige verkeerskundige inzichten, wensen/ideeën vanuit de samenleving en het herziene beleid van andere overheden (Provincie, Rijkswaterstaat);	2022	€40.000,--

Tabel 1: Onderzoeken in de Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 – 2023

Voor de periode 2020 – 2023 wordt ingezet op de projecten zoals weergegeven in tabel 2. Waarbij de projecten die uitgevoerd worden in 2020, de 'harde' projecten zijn. Dit zijn

projecten die zeker uitgevoerd worden. De projecten die gepland zijn in de periode 2021 – 2023, zijn de ‘zachte’ projecten. Dit zijn de projecten die verder in de tijd gepland zijn en inzicht geven wat er in de toekomst in het verschiet ligt. Doordat deze projecten verder in de tijd liggen, is het nog onzeker of er bijvoorbeeld subsidiemogelijkheden zijn. De financiële consequenties van deze ‘zachte’ projecten zijn dus nog niet in beeld te brengen. Waardoor mogelijk een onterechte claim op de begroting kan worden gelegd.

Projectnaam	omschrijving	toelichting	jaar uitvoering	kosten
Aanleg voetpad Heilweg	Het aanleggen van een ontbrekend stuk voetpad in de 30 km/u zone van de Heilweg	De Heilweg is een 30 km/u zone, maar is nog niet volgens dit snelheidsregime ingericht. Er komen veel meldingen uit de samenleving over de onveiligheid als te hard rijden en gevaarlijke situaties voor voetgangers. Met bewoners hebben we gekeken naar oplossingen. De veiligheid van voetgangers komt hierdoor in het geding. Om voetgangers veilig over/langs deze 30 km/u weg te laten lopen dient er een voetpad aangelegd te worden vanaf Heilweg 20 tot de Engelstraat;	2020-2021	€95.000,--
Verkeersveiligheid kruisingen Vlielandlaan – Terschellingstraat / Vlielandlaan - Texelstraat	Het aanpassen van de verkeerssituatie op de kruisingen Vlielandlaan – Terschellingstraat en Vlielandlaan – Texelstraat a.d.h.v. het advies van Veilig Verkeer Nederland	Het doen van aanpassingen aan de kruisingen op basis van een rapport van Veilig Verkeer Nederland (VVN) om de verkeersveiligheid hier te verbeteren voor met name de fietsers;	2020	€40.000,--
Aanpassen aansluiting Isidorusplein - Heiliglandsestraat	Het nemen van maatregelen op advies van Veilig Verkeer Nederland om de aansluiting van het Isidorusplein op de Heiliglandsestraat veiliger maken	Veilig Verkeer Nederland (VVN) heeft in overleg met het Dorpshuis Groessen en de gemeente Duiven gekeken naar de aansluiting Isidorusplein – Heiliglandsestraat. De conclusie was dat door het toenemende verkeer richting het dorps huis Groessen er gekeken moet worden hoe de aansluiting veiliger gemaakt kan worden.	2020	€25.000,--
Verkeersveiligheid fietsoversteken Duiven	Vergroten van de verkeersveiligheid op een 2-tal fietsoversteken.	Verkeersveiligheid voor het fietsverkeer te vergroten op twee locaties: 1. Fietsoversteek Vlielandlaan 2. Fietsoversteek bij station (shared space).	2020	€ 30.000,--
Herinrichting Rijksweg tot Robert Josephstraat (deel naar ontwikkeling van MVO)	De deelwijk op de Ploen die door MVO is ontwikkeld ligt een stukje van de rijksweg af. Het deel vanaf de Rijksweg tot aan de Robert Josephstraat wordt definitief ingericht.	Vanuit de bewoners van de wijk komen meldingen van verkeersonveilige situaties omdat er geen voetpad is. Mensen lopen op straat. Omdat de ontwikkeling van de driehoek Rijksweg, Westsingel, Robert Josephstraat nog op zich laat wachten willen we deze weg nu al definitief inrichten. Voorbereiding start in 2020.	2020	€ 80.000,--
Fietsvoorzieningen Dijkgraaf	Aanleg fietsstroken en parkeerplaatsen aan de Dijkgraaf	De Dijkgraaf vormt de verbinding tussen de SFR12 en de Nieuwgraaf. Op het moment zijn hier veel problemen met de veiligheid voor de fietser, parkeren en de verkeersafwikkeling. Door het herinrichten van deze weg willen wij deze problemen tegelijkertijd aan gaan pakken.	2021	€ 175.000,-- ¹
Parkeren woonwijken	Periodiek worden in woonwijken met een parkeerprobleem extra parkeercapaciteit gerealiseerd. Hiervoor worden de stappen uit het Mobiliteitsplan 2016-2026 doorlopen.	In bestaande wijken komen ook parkeerproblemen voor. Voorheen werd minder rekening gehouden met de groei van het autobezit. Daardoor ontstaan op sommige woonbuurten problemen in de parkeercapaciteit. De oplossing is niet altijd meer parkeerplaatsen. Problemen kunnen ook tijdelijk zijn (veel kinderen met rijbewijs in de wijk). Samen met de bewoners gaat de gemeente opzoek naar oplossingen.	2020, 2021, 2022 en 2023	€ 20.000,-- ²
Projecten uit de samenleving	Het realiseren van eenvoudige aanpassingen in de infrastructuur.	Vanuit de samenleving komen regelmatig vragen binnen om verkeerssituatie aan te passen. Een deel van deze verzoeken kan door middel van eenvoudige aanpassingen en tegen relatief beperkte middelen worden gerealiseerd. Vanuit efficiëntie worden deze verzoeken betaald vanuit dit project.	2020, 2021, 2022 en 2023	€ 40.000,--
Reconstructie entree Rijksweg	Het reconstrueren van de entree van de 30 km/uur zone aan de Rijksweg.	In aansluiting op het project ‘Rijksweg’ wordt de entree van de 30 km/uur zone aangepakt. De entree wordt verduidelijkt zodat weggebruikers zich meer bewust zijn dat zij zich in een 30 km/uur zone bevinden.	2021	€ 35.000,--
Snelheidsreductie Heilweg	Duidelijker maken van de 30km/u zone en het realiseren van snelheidsremmende maatregelen	Recent is er op het verzoek van buurtbewoners een onderzoek uitgevoerd naar de inrichting van de 30km/u zone in de Heilweg. Met de buurtbewoners is nu afgesproken om op basis van dit rapport maatregelen te gaan nemen op de Heilweg ter verbetering van de verkeersveiligheid in de 30 km/u zone.	2020	€ 20.000,-- ³
Kleine verkeersmaatregelen Eltensestraat	Het nemen van kleine snelheidsremmende maatregelen in de Eltensestraat	In de voorjaarnota is het project Eltensestraat / van Dorth tot Medlerstraat wegbezuinigd. Echter zijn er in gesprekken met bewoners van de Eltensestraat al toezeggingen gedaan voor het nemen van kleine maatregelen op deze weg.	2020	€10.000,-

Maatregelen OV-routes	De 'knelpunten' in de bus routes van Duiven oplossen in overleg met de busmaatschappij	Op verzoek en in samenwerking met de busmaatschappij de knelpunten in de busroutes aanpakken door kleine aanpassingen in de infrastructuur op deze routes. Om hiermee het rijcomfort en de reistijd voor de bus optimaliseren.	2020	€ 15.000,--
-----------------------	--	--	------	-------------

Tabel 2: Projecten in de Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020 – 2023

1. Dit budget is ontoereikend om dit project uit te voeren. De uitvoer is alleen mogelijk met mogelijke toekomstige subsidies voor bijvoorbeeld verkeersveiligheid / fietsinfrastructuur;
2. Het gaat hierbij om de jaarlijkse kosten, na het doen van de parkeerdrukmetingen gaat gekeken worden in welke wijken het beste geïnvesteerd kan worden.
3. Dit is het resterende budget van het project Snelheidsreductie Heilweg in 2019. Van dit resterende budget wordt dit jaar nog een wegversmalling / bushalte aangelegd bij de bebouwde komgrens op de Heilweg;

Bijlage

Registratienr. Corsa: 16int03598

Zaaknr.: 16dv03452

onderwerp: Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2017 - 2020

Om uitvoering te geven aan het beleid uit het Mobiliteitsplan Duiven 2016-2026 wordt jaarlijks een uitvoeringsagenda opgesteld. In deze uitvoeringsagenda worden werkzaamheden benoemd die vanuit het mobiliteitsplan de komende 4 jaar worden uitgevoerd.

Deze agenda wordt onder andere gevoed uit het maatregelenpakket van het Mobiliteitsplan Duiven 2016 – 2026. De uitvoeringsagenda is de schakel tussen de kernopgaven uit het Mobiliteitsplan en de praktijk.

De uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2017-2020 is opgedeeld in onderzoeksopgaven en projecten. De onderzoeksopgaven bestaan uit verkenningen en beleidsvoornemens (o.a. de parkeernota). De verkenningen kunnen als voorbereiding dienen op de projecten. Er wordt gekeken naar mogelijke oplossingen, de kosten en het oplossend vermogen. In tabel 1 zijn voor de komende periode 2017 – 2020 de onderzoeken weergegeven die opgepakt gaan worden.

Projectnaam	omschrijving	toelichting	jaar uitvoering	kosten
Parkeernota	In de parkeernota worden concrete 'spelregels' en richtlijnen opgenomen om de uitvoering van het parkeerbeleid zo duidelijk, eenduidig en transparant mogelijk te maken. Belangrijk item hierbij is de parkeernormering	Op dit moment ontbreekt één uniform toetsingskader voor het beoordelen van parkeervraagstukken in de gemeente. Parkeernormen zijn in diverse stukken opgenomen. Er is behoefte aan één parapluplan. Met de inwerkingtreding van de Reparatiewet BZK 2014 is de Woningwet gewijzigd. De wijziging houdt in dat stedenbouwkundige voorschriften, zoals het parkeren, nu in het bestemmingsplan geregeld moeten worden. Voor 1 juli 2018 moet dit geregeld zijn. Vanuit efficiency wordt geadviseerd om niet per bestemmingsplan de parkeernormen op te nemen, maar in één plan.	2017	€ 50.000,--
Verkenning kruispunt Westsingel – Rijksweg	Onderzoek naar de beste mogelijke kruispuntvorm (turbo-rotonde, rotonde, VRI).	Grootschalig onderhoud voor het kruispunt (incl. verkeerslichten) staat in de planning voor 2018. Om werk met werk te maken, wordt bij de reconstructie van dit kruispunt gekeken naar het verbeteren van de doorstroming op de Westsingel en een vlotte en verkeersveilige oversteek voor fietsers tussen Duiven en Centerpoort-Nieuwgraaf.	2017	€ 25.000,--
Verkenning kruising Oostsingel – Broekstraat	Onderzoek naar de beste mogelijk oplossing voor de kruising Oostsingel – Broekstraat.	Er maakt relatief veel fietsverkeer van deze kruising gebruik (1.200 (brom)fietsers per etmaal). Hierdoor staat de doorstroming op de Oostsingel en de verkeersveiligheid onder druk. Bij de kruising Oostsingel – Broekstraat hebben zich de afgelopen jaren diverse ongevallen voorgedaan waaronder een aantal met dodelijke afloop. Met de verkenning wordt onderzocht welke maatregelen mogelijk zijn om de doorstroming op de Oostsingel en de verkeersveiligheid te bevorderen.	2017	€ 20.000,--
Verkenning Laarstraat	Onderzoek naar de gewenste inrichting van de Laarstraat.	Er is grootschalig onderhoud voorzien aan de Laarstraat. Vanuit efficiency moet er gekeken worden naar de toekomstige situatie. Er bestaat namelijk de mogelijkheid dat de Laarstraat een sluiproute wordt vanuit Doesburg / Giesbeek naar de toekomstige A15.	2017	€ 10.000,--
Aanpak verkeersborden	Inventarisatie van de verkeersborden, waarbij ook gekeken wordt naar de kwaliteit.	In het kader van het beheer van de verkeersborden wordt om de 4-jaar een inspectie gehouden. Hierbij wordt tevens gekeken welke verkeersborden overbodig zijn. Dit wordt gedaan vanuit het oogpunt efficiënt beheer.	2019	€ 5.000,--
Verkenning reconstructie van Dorth tot Medlerstraat	Herijking van de oplossingen, de kosten van de oplossingen en het oplossend vermogen hiervan.	In het oorspronkelijke plan uit 2012 waren de kosten € 1.212.000,00 (kapitaallasten bedragen € 68.960,00). In deze verkenning wordt gekeken of de oplossingen van toentertijd nog actueel zijn of bijgesteld moeten worden.	2019	€ 15.000,--
Onderzoek herkenbaarheid fietsroutes	Herijking van het fietsbeleid, moet dit bijgesteld worden?	Onderzocht wordt hoe de fietsinfrastructuur functioneert, is het veilig en aantrekkelijk. En liggen we op koers voor de ambities uit het Mobiliteitsplan (een samenhangend, direct, aantrekkelijk, comfortabel en veilig netwerk)?	2020	€ 20.000,--

Tabel 1: Onderzoeken in de Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2017 – 2020

Voor de periode 2017 – 2020 wordt ingezet op de projecten zoals weergegeven in tabel 2. Waarbij de projecten die uitgevoerd worden in 2017, de 'harde' projecten zijn. Dit zijn projecten die zeker uitgevoerd worden. De projecten die gepland zijn in de periode 2018 – 2020, zijn de 'zachte' projecten. Dit zijn de projecten die verder in de tijd gepland zijn en

inzicht geven wat er in de toekomst in het verschiep ligt. Doordat deze projecten verder in de tijd liggen, is het nog onzeker of er bijvoorbeeld subsidiemogelijkheden zijn. De financiële consequenties van deze ‘zachte’ projecten zijn dus nog niet in beeld te brengen. Waardoor mogelijk een onterechte claim op de begroting kan worden gelegd.

Projectnaam	omschrijving	toelichting	jaar uitvoering	kosten
Vergroten capaciteit kruispunt Vergertlaan-Oostsingel	Financiële afwikkeling aanpassing kruispunt Oostsingel – Vergertlaan	Met de provincie Gelderland is overeengekomen dat de kosten voor de verkeersregelininstallatie (en ook in civiel technische werkzaamheden) gespreid over de jaar 2016 – 2019 betaald kunnen worden.	2017, 2018 en 2019	€ 10.000,--
Verkeersveiligheid fietsoversteken Duiven	Vergroten van de verkeersveiligheid op een 4-tal fietsoversteken.	Verkeersveiligheid voor het fietsverkeer te vergroten op vier locaties: 1. Fietsoversteek Rijksweg – Lombokstraat. 2. Fietsoversteek Kastanjelaan – Goudenregenstraat. 3. Fietsoversteek bij Eilandplein. 4. Fietsoversteek bij station (shared space).	2017	€ 50.000,--
Fietsvoorzieningen Dijkgraaf	Aanleg fietsstroken aan de Dijkgraaf	De Dijkgraaf vormt de verbinding tussen de SFR12 en de Nieuwgraaf.	2017	€ 40.000,--
Maatregelen Heiliglandsestraat	Realisatie van fietsstroken op de Heiliglandsestraat	De kosten van deze maatregelen zijn reeds gevoteerd door middel van de grondexploitatie.	2017	Reeds gevoteerd
In- uitrit constructie Spoorallee-Heiliglandsestraat	Realisatie van een in- en uitritconstructie Spoorallee – Heiliglandsestraat	De kosten van deze maatregelen zijn reeds gevoteerd door middel van de grondexploitatie.	2017	Reeds gevoteerd
Bebouwde kom Loo	Verplaatsen van de bebouwde kom in Loo richting het dorp.	De bestaande bebouwde kom Loo in de bocht van de Loostraat zorgt voor gevaar. Met regelmaat wordt het komportaal aangereden.	2017	€ 10.000,--
Laarstraat	Uit de verkenning Laarstraat komt de gewenste inrichting naar voren.	Er bestaat de mogelijkheid dat de Laarstraat een sluiproute wordt vanuit Doesburg / Giesbeek naar de toekomstige A15. Daarnaast is er grootschalig onderhoud voorzien.	2017	PM ¹
Kruising Oostsingel – Broekstraat	Onderzoek naar de beste mogelijk oplossing voor de kruising Oostsingel – Broekstraat.	Er maakt relatief veel fietsverkeer van deze kruising gebruik (1.200 (brom)fietsers per etmaal). Hierdoor staat de doorstroming op de Oostsingel en de verkeersveiligheid onder druk. Bij de kruising Oostsingel – Broekstraat hebben zich de afgelopen jaren diverse ongevallen voorgedaan waaronder een aantal met dodelijke afloop. Met de verkenning wordt onderzocht welke maatregelen mogelijk zijn om de doorstroming op de Oostsingel en de verkeersveiligheid te bevorderen.	2018	PM ²
Kruispunt Westsingel - Rijksweg	Uit de verkenning kruispunt Westsingel – Rijksweg komt een maatregel (bijvoorbeeld een turbo-rotonde, rotonde of VRI).	Grootschalig onderhoud voor het kruispunt (incl. verkeerslichten) staat in de planning voor 2018. De reconstructie van dit kruispunt moet bijdragen aan een verbeterde doorstroming op de Westsingel en zorgen voor een vlotte en verkeersveilige overstek voor fietsers tussen Duiven en Centerpoort-Nieuwgraaf.	2018	PM ³
Snelfietsroute F12: fietsers en landbouwverkeer scheiden d.m.v. fietspad	Scheiden van fietsers en het landbouwverkeer door realisatie van een vrijliggend fietspad	De snelfietsroute SFR12 loopt via een deel van de Roodwillenstraat. Doordat er nog relatief veel landbouwverkeer rijdt op de Roodwillenstraat dient er voor de veiligheid van fietser een vrijliggend fietspad aangelegd te worden.	2018	Reeds gevoteerd
Fietspad langs Broekstraat	Aanleg van een vrijliggend fietspad langs de Broekstraat	Op dit moment rijden er ruim 800 fietsers per dag over de Broekstraat (in de zomerdagen is dit zelf rond de 2.000 fietsers per dag). Om de samenhang, het comfort en vooral de verkeersveiligheid te vergroten moet er een vrijliggend fietspad komen.	2018	€ 275.000,-- ⁴

Tabel 2: Projecten in de Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2017 – 2020

1. Voor de verkenning project 'Laarstraat' is in tabel 1 rekening gehouden met een budget van € 10.000,-- om de oplossingen in kaart te brengen. De verwachting is dat de kosten van de aanpassing van de Laarstraat meegenomen kunnen worden in het grootschalig onderhoud.
2. Voor de verkenning 'kruising Oostsingel - Broekstraat' is rekening gehouden met een budget van € 20.000,-- om de oplossingen in kaart te brengen en nader uit te werken. Ook de kosten worden hierbij in beeld gebracht. Op basis van deze verkenning kan de gemeenteraad dan een besluit nemen.
3. Voor de verkenning 'kruispunt Westsingel - Rijksweg' is in tabel 1 rekening gehouden met een budget van € 25.000,-- om de oplossingen in kaart te brengen. Op deze wijze ontstaat een helder overzicht van de varianten en de kosten, waarover de gemeenteraad een besluit kan nemen.
4. De kosten voor dit project bedragen € 550.000,--. In de tabel zijn de kosten voor de gemeente op € 275.000,-- gezet. De reden hiervoor is dat er bij dit project wordt uitgegaan van een cofinanciering van € 275.000,--. Het is namelijk een erg kansrijk project voor cofinanciering.

Lokaal Alternatief/Stefani Meijer

Bij deze vragen die wij willen stellen over de “uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan” a.s. Dinsdag tijdens de politieke avond:

Wij vragen ons af of het stuk dat nu voor ligt niet te laat aan de raad wordt voorgelegd? In onze beleving zou het “uitvoeringsagenda mobiliteitsplan 2021-2024” moeten heten, klopt dit?

Antwoord:

Nee, dit klopt niet, Het huidige voorstel gaat nog over budget voor dit jaar, dit heeft ermee te maken dat dit eigenlijk in de voorjaarsnota geregeld had moeten worden, maar deze nota vanwege corona niet door is gegaan.

Daarnaast nog 2 vragen over het mobiliteitsplan:

- Heilweg; waarom wordt er wel een voetpad doorgetrokken en het fietspad niet. Creëer je zo niet dezelfde gevaarlijke situatie als bij de Eltensestraat?

Antwoord:

In de Heilweg geldt een maximumsnelheid van 30km/h. Uit herkenbaarheidsoogpunt is het bij deze snelheid niet gewenst om aparte fietsvoorzieningen aan te leggen. Doordat het snelheidsverschil tussen motorvoertuigen en fietsers klein is, kunnen deze zonder problemen gebruik maken van de rijbaan. Het is momenteel wel zo dat de gereden snelheid op de Heilweg hoger ligt dan de maximum toegestane snelheid, hiervoor worden snelheidsremmende maatregelen genomen, waardoor de fietsers veilig op de rijbaan kunnen.

- Fietsroute Dijkgraaf: Is dit aan te leggen deel een onderdeel van de snelfietsroute?

Antwoord:

Nee dit klopt niet, de aan te leggen fietsstroken zijn de verbinding tussen de snelfietsroute en de Nieuwgraaf.

Lokaal Alternatief/Stefani Meijer

Bij deze vragen die wij willen stellen over de “uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan” a.s. Dinsdag tijdens de politieke avond:

Wij vragen ons af of het stuk dat nu voor ligt niet te laat aan de raad wordt voorgelegd? In onze beleving zou het “uitvoeringsagenda mobiliteitsplan 2021-2024” moeten heten, klopt dit?

Antwoord:

Nee, dit klopt niet, Het huidige voorstel gaat nog over budget voor dit jaar, dit heeft ermee te maken dat dit eigenlijk in de voorjaarsnota geregeld had moeten worden, maar deze nota vanwege corona niet door is gegaan.

Daarnaast nog 2 vragen over het mobiliteitsplan:

- Heilweg; waarom wordt er wel een voetpad doorgetrokken en het fietspad niet. Creëer je zo niet dezelfde gevaarlijke situatie als bij de Eltensestraat?

Antwoord:

In de Heilweg geldt een maximumsnelheid van 30km/h. Uit herkenbaarheidsoogpunt is het bij deze snelheid niet gewenst om aparte fietsvoorzieningen aan te leggen. Doordat het snelheidsverschil tussen motorvoertuigen en fietsers klein is, kunnen deze zonder problemen gebruik maken van de rijbaan. Het is momenteel wel zo dat de gereden snelheid op de Heilweg hoger ligt dan de maximum toegestane snelheid, hiervoor worden snelheidsremmende maatregelen genomen, waardoor de fietsers veilig op de rijbaan kunnen.

- Fietsroute Dijkgraaf: Is dit aan te leggen deel een onderdeel van de snelfietsroute?

Antwoord:

Nee dit klopt niet, de aan te leggen fietsstroken zijn de verbinding tussen de snelfietsroute en de Nieuwgraaf.

PvdA Duiven/René Looijs

Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023

Waarom is er zolang gewacht met het doen van een onderzoek naar parkeerdruk, als de signalen vanuit de inwoners toch al enige tijd bekend zijn?

Veel projecten staan op de rol voor 2020 dat is natuurlijk een goed teken, maar vrij weinig verder op in de planning. Zijn we op de 4 projecten na klaar na 2020 of is er een andere reden waarom er voor de overige jaren nog niks op staat?

Waarom is er geen volledig trottoir langs de Vergertlaan?

Amendement Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op, dinsdag 10 november 2020,

Constaterende dat;

- In het kader van de bezuinigingsopgave goed gekeken is naar mogelijke besparingen op investeringen.
- De herinrichting van de Burgemeester van Dorth tot Medlerstraat en Eltensestraat uit de lijst van de Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023 is gehaald;
- Andere onderzoeken en projecten zijn noodzakelijker omdat er meer en meer klachten bij de gemeente binnenkomen (o.a. parkeerdruk) of omdat het verkeersveiligheidsopgaves zijn.

Overwegende dat;

- Bij de behandeling van de Meerjarenbegroting 2021-2024 gemeente Duiven een amendement ingediend is om voor de Dorth tot Medlerstraat en Eltensestraat een plan uit te werken;
- Dit plan in 2021 voor te leggen aan de gemeenteraad;
- Door het bovengenoemde amendement de herinrichting van de Burgemeester van Dorth tot Medlerstraat en Eltensestraat op de lijst van de Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023 moet staan, omdat er anders geen uitvoering aan het maken van het plan kan worden gegeven.

Besluit

De uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023 vast te stellen met de aanpassing dat de herinrichting van de Burgemeester van Dorth tot Medlerstraat en Eltensestraat terug op de lijst van de Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023 wordt geplaatst.

En gaat over tot de orde van de dag.

SP

Pro Duiven

VVD

D66

CDA

Lokaal Alternatief

PvdA

GroenLinks

DOED

Onderwerp	Burgerbegroting: einde experiment		
Ondertitel	In dit voorstel wordt aan de raad voorgesteld om definitief af te zien van de invoering van een vorm van burgerbegroting en verdere experimenten daarmee te stoppen.		
Portefeuillehouder	Wethouder Goossen	Zaaknummer	Z/20/071543
Behandelend ambtenaar	Arjan de Vries. A.devries@1stroom.nl Team Binnenstebuiten		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Beslispunten: 1. De raad besluit vanaf heden geen verdere invulling te geven aan het experiment met de burgerbegroting. 2. De raad besluit in de meerjarenraming 2021-2024 geen speerpunt meer op te nemen ter doorontwikkeling van de burgerbegroting en daartoe dus ook geen middelen te ramen. 3. De raad besluit definitief af te zien van invoeren van een vorm van burgerbegroting als onderdeel van de Planning en Control-cyclus in de gemeente Duiven. 4. De raad besluit het restant van het voor 2020 voor de burgerbegroting gevoteerde budget (ter hoogte van € 62.211,90) terug te laten vloeien in de algemene middelen. 5. De raad besluit de bestemmingsreserve burgerbegroting (groot € 33.500,-) beschikbaar te houden voor andere vormen van de nieuwe Lokale democratie, zoals the Right to Challenge.		
Historie	In november 2017 is tijdens de Begrotingsraad een motie aangenomen om te experimenteren met een burgerbegroting. In het coalitieakkoord van 2018 is de burgerbegroting opgenomen als speerpunt. Er zijn twee beeldvormende sessies gehouden met de gemeenteraad over dit onderwerp op 22 mei 2018 en 2 oktober 2018. Nadien is gestart met een eerste experiment in februari 2019. Op basis van de evaluatie en het raadsbesluit op de raadsvergadering van 5 juni 2019 (bijlage bij de stukken) zou een tweede experiment volgen in het najaar. Dit is vertraagd tot voorjaar 2020 waarna corona een nieuw experiment op korte termijn niet meer mogelijk maakte. 11 maart 2020 heeft het college nog een kennisgeving gestuurd (bijlage) over dit onderwerp n.a.v. brieven van SP en PvdA die het niet eens waren met de onderwerpkeuze voor het 2^e experiment.		
Termijn	De financiële beslispunten over de korte termijn (beslispunt 1, 2 & 4) hangen samen met de MJPB waar 10 november besluitvorming over		

	wordt gevraagd aan de raad dus besluitvorming hierover op 10 november is nastrevenswaardig.
--	---

Politieke Avond	29 oktober		Ronde- en debattafel	
Voorzitter	Griffie	Zaal	Domein	Duur
M. Holtus	E.N. Bosscha	TEAMS	Bestuur / Samenleving	60 MIN
Behandeladvies	Eigenlijk kunnen de beslispunten in drie categorieën worden ingedeeld: Beslispunt 1, 2 en 4: op korte termijn stoppen met de burgerbegroting en de financiële uitwerking daarvan in de begroting. Beslispunt 5: een uitzondering maken voor de bestemmingsreserve en beschikbaar houden voor andere vormen van democratische vernieuwing. <i>Notie: 1 december staat een informele avond gepland over de participatieverordening en Right to Challenge.</i> Beslispunt 3: wil de gemeenteraad definitief afzien van het invoeren van een vorm van burgerbegroting? De eerste 2 categorieën zullen verwerkt moeten worden in de begroting 2021 waardoor besluitvorming gewenst is op 10 november. Als het debat hierover op de Politieke Avond nog niet is afgerond kan het debat een vervolg krijgen tijdens de raadsvergadering van 10 november. Beslispunt 3 gaat over een meer principiële keuze betreffende de burgerbegroting. Als dit veel debat oproept en de gemeenteraad hier uitvoeriger over wil doorpraten is het een optie om dit beslispunt er uit te amenderen zodat het op een later tijdstip apart geagendeerd kan worden (op een Politieke of informele avond). De bijeenkomst start met een ronde tafel. Technische vragen dienen vooraf gesteld te worden, dit kan via griffie@duiven.nl. Aansluitend kan debat plaatsvinden. Na de debattafel zal de voorzitter vragen of een fractie een amendement of motie bij dit onderwerp wil indienen in de raad, dan wordt het voorstel als besprekstuk geagendeerd. Of dat het voorstel als hamerstuk (eventueel met een stemverklaring) geagendeerd kan worden in de raadsvergadering.			
Spreekrecht publiek	Men kan meepraten aan tafel, aanmelden via griffie@duiven.nl . Zie voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen			

Opbrengst van de tafel (rond en debat 29-10)	<i>Ronde tafel</i> Er wordt tijdens de ronde tafel een aantal vragen gesteld. Bijvoorbeeld over de alternatieven voor participatie nu wordt voorgesteld om te stoppen met de burgerbegroting. Ook wordt aan de wethouder gevraagd of de naam van de bestemmingsreserve
---	---

	niet moet veranderen aangezien het nu (juist) niet meer specifiek over de burgerbegroting gaat. De wethouder staat hier positief tegenover. D66 informeert de aanwezigen over het feit dat er nu een wetsvoorstel bij de tweede kamer ligt over lokale participatie met o.a. als inhoud de participatieverordening (die gemeenten volgens de wet moeten gaan hebben) en het onderdeel uitdaagrecht (right to challenge). (Notie griffie: 1 december staat de participatieverordening en uitdaagrecht op de agenda voor een informele avond). <i>Debattafel</i> Na de ronde tafel heeft aansluitend de debattafel plaatsgevonden. Alle partijen staan positief tegenover beslispoint 1-4 hoewel de meeste partijen ook aangeven dat het jammer is en benoemen dat het experiment (mede door corona) te weinig tijd heeft gekregen. Alle partijen zijn het ook eens over <i>de inhoud</i> van beslispoint 5, uitgezonderd de VVD. Zij geven in het begin van de vergadering aan hierover met een amendement te komen om het geld uit de bestemmingsreserve naar de algemene middelen te laten vloeien. De PvdA kondigt wel een amendement aan over beslispoint 5 en geeft aan dat de naam en beschrijving van de bestemmingsreserve moet worden veranderd. Alle partijen sluiten zich hierbij aan. De VVD wacht eerst het concrete amendement af voordat zij hierover een standpunt innemen. Ook wordt er gedebatteerd over de alternatieven voor participatie: wat gaan we dan <i>wel</i> doen nu de burgerbegroting stopt? De PvdA ziet hierin een rol voor de raads werkgroep Raad in de Samenleving, maar de SP geeft aan dat zij hier liever met de hele raad over in gesprek willen. D66 ziet een combinatie als oplossing: eerst met de hele raad in gesprek en de uitvoering over laten aan de werkgroep. De debattafel is afgerond en het onderwerp kan als bespreekstuk naar de eerstvolgende raadsvergadering.
Raadsvergadering	10 november 2020

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Burgerbegroting: einde experiment

Zaak- & documentnr. : Z/20/071543/201477551

Opsteller : Arjan de Vries

Portefeuillehouder : J. Goossen

Team : Binnenstebuiten

Telefoonnr. 06 – 31972863

Samenvatting

De raad wordt voorgesteld geen verdere invulling te geven aan het experiment met de burgerbegroting in Duiven. Na een positief geëvalueerd eerste experiment is het tweede experiment om tal van redenen - waaronder corona - niet van de grond gekomen. Geconcludeerd wordt dat het draagvlak voor het onderwerp aan het wegvallen is. Een besluit geen verdere invulling te geven aan het experiment - en niet langer te streven om de burgerbegroting onderdeel te willen maken van de planning en controlcyclus in de gemeente Duiven - biedt duidelijkheid aan alle partijen.

Beslispunten

1. De raad besluit vanaf heden geen verdere invulling te geven aan het experiment met de burgerbegroting.
2. De raad besluit in de meerjarenraming 2021-2024 geen speerpunt meer op te nemen ter doorontwikkeling van de burgerbegroting en daartoe dus ook geen middelen te ramen.
3. De raad besluit definitief af te zien van invoeren van een vorm van burgerbegroting als onderdeel van de Planning en Control-cyclus in de gemeente Duiven.
4. De raad besluit het restant van het voor 2020 voor de burgerbegroting gevoteerde budget (ter hoogte van € 62.211,90) terug te laten vloeien in de algemene middelen.
5. De raad besluit de bestemmingsreserve burgerbegroting (groot € 33.500,-) beschikbaar te houden voor andere vormen van de nieuwe Lokale democratie, zoals the Right to Challenge.

Aanleiding

Het doorontwikkelen van de burgerbegroting staat als speerpunt benoemd voor 2020. De ervaringen met het eerste experiment in 2019 waren voor uw raad aanleiding te besluiten door te willen gaan met een tweede experiment om daarna een besluit te kunnen nemen de burgerbegroting wel of niet structureel op te willen nemen in de P&C cyclus. Om verschillende redenen is een tweede experiment nooit van de grond gekomen. In eerste instantie worstelde de werkgroep van bewoners met de opdracht, daarna werd vanuit de gemeente een andere insteek gekozen, nl door de bezuinigingstaakstelling tot onderwerp te kiezen. Op zondag 15 maart waren alle voorbereidingen getroffen om op 18 maart, 30 maart en 8 juni drie fysieke bijeenkomsten te organiseren, toen Corona daar een streep door trok en voorlopig andere prioriteiten golden. Het college acht de tijd nu rijp de prioriteiten structureel anders te leggen en een definitief besluit te nemen over de burgerbegroting

Planning

Het verdient aanbeveling besluitvorming over dit voorstel te laten samenvallen met besluitvorming over de meerjarenraming 2021-2024, c.q. op 10 november 2020.

Beoogd effect

Een einde maken aan de onduidelijkheid bij alle partijen (bewoners, ambtenaren, bestuur en raad) over de voortgang van het experiment met de burgerbegroting.

Argumenten

1. *Draagvlak neemt af*

Het eerste experiment sloot veelbelovend af, maar ondanks positieve reacties onder de deelnemers en een opmerkelijke stijging onder bewoners in de tevredenheid met de lokale democratie (zoals bleek uit het onderzoek van de Radboud-universiteit) zijn er op meerdere fronten twijfels over het draagvlak om verder door te ontwikkelen met een tweede burgerbegroting.

1.1. Draagvlak bij de werkgroep

De werkgroep van bewoners worstelde met de tweede opdracht en vond ook de keuze vanuit de gemeente om het onderwerp anders in te vullen een lastige. Immers, hoewel bewoners mandaat kregen om zelf de begrotingskeuzes gedeeltelijk bij te sturen, was de insteek een gemeentelijke geworden en niet meer afkomstig vanuit de bevolking. De bewoners uit de werkgroep neigden ernaar de insteek van het eerste experiment te herhalen en uit te bouwen. Dit had echter betekend dat we geen nieuwe ervaringen zouden opdoen met een ander model, terwijl dat nu juist wel de bedoeling was. Bovendien - zo is de mening van ons college - mondde het eerste experiment uit in een nieuw verdien model voor initiatieven, terwijl daartoe binnen de gemeente al genoeg instrumenten bestaan.

1.2 Draagvlak onder de bevolking

Dat bleek ook wel uit de straat gesprekken: bewoners zijn in februari en maart gevraagd of men wilde deelnemen aan bewonersgesprekken over de bezuinigingen. Hoewel er zeker positieve reacties kwamen, was wel duidelijk dat men ver af stond van het onderwerp. De conclusie kan nog steeds worden getrokken dat de kloof tussen bevolking en overheid nog lang niet overbrugd is.

Brede deelname is een essentiële voorwaarde voor een geslaagde burgerbegroting. Breed wil vooral zeggen voldoende gevarieerde deelname uit zoveel mogelijk lagen van de bevolking. Hoewel de bijeenkomsten van maart niet zijn doorgegaan, is het vermoeden dat deelname zowel in aantallen als gemiddeldheid niet overweldigend zouden zijn geweest.

1.3 Draagvlak binnen de ambtelijke organisatie

De interne organisatie is niet voldoende aangesloten en betrokken bij het onderwerp. In een tijd waarin de organisatie turbulente tijden meemaakt en de basis niet voldoende op orde, is het onvoldoende mogelijk om de geesten rijp te maken voor grootschalige experimenten. Het onderwerp leeft niet in de organisatie.

1.4 Draagvlak bij de raad.

Ons college heeft dit speerpunt opgenomen in zowel coalitieakkoord als meerjarenraming, maar het initiatief daartoe kwam vanuit de raad. Hoewel de raad en ook de werkgroep raad in de samenleving aanvankelijk grote interesse toonde voor het onderwerp, is na anderhalf jaar het woord nu aan de raad: beschouwt u de burgerbegroting nog als het ei van Columbus om de lokale democratie de gewenste impuls te geven, nu draagvlak onder bewoners en ambtenaren terugvalt? Ten dele is dat overigens waarschijnlijk gevolg van het feit dat we maar één experiment hebben gehouden en de gekozen werkvorm (een "initiatieven carrousel") althans voorlopig als maatgevend geldt voor dé burgerbegroting in Duiven. Nu het tweede experiment om verschillende redenen nog steeds niet heeft plaatsgevonden heeft de eerste ervaring postgevat als overheersend. Er is (te) veel tijd verloren gegaan en de energie is weg.

1.5 Draagvlak in de portemonnee. De financiële situatie van de gemeente dwingt tot herprioritering. Daarnaast is ook het inzicht in de gemeentelijke portemonnee (de begroting dus) zelf onvoldoende om verder te experimenteren: de aanwezigheid van flexibele budgetten en het inzicht in de mogelijkheden daarvan is nog relatief beperkt. Dit geldt ook voor het inzichtelijk maken van de gemeentebegroting op wijkniveau.

2. Het tweede besluit vloeit voort uit het eerste

Het College is zich wel bewust van het bovenstaande en meent daarom dat de tijd gekomen is duidelijke afwegingen te maken. Hoewel het experiment met de burgerbegroting nog niet is volbracht en het college van mening is dat het instrument nog steeds potentie heeft om de bestaande lokale democratie te versterken, stellen we voor – met enige spijt – afstand te doen van het speerpunt 1A3 (“experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie: doorontwikkeling van de burgerbegroting”).

3. Dit is het meest essentiële beslispunt.

Af te zien van een tweede experiment betekent niet per definitie het einde van de burgerbegroting, af te zien van doorontwikkeling wel. Het ligt dan ook voor de hand het meest ultieme besluit te nemen; namelijk definitief af te zien van het invoeren van een vorm van burgerbegroting als onderdeel van de gemeentelijke planning en control cyclus.

4 Gezien de financiële situatie verdient het de voorkeur de resterende middelen niet her te bestemmen maar terug te laten vloeien in de algemene middelen.

Er is alleen een beperkt deel van het werkbudget ingezet ter voorbereiding van de drie bijeenkomsten uit het tweede experiment over de bezuinigingen. Te overwegen valt natuurlijk het restant in te zetten voor andere experimenten in het kader van de nieuwe lokale democratie zoals the right to challenge. Dit wordt evenwel niet voorgesteld, gezien de huidige financiële situatie van onze gemeente. Conform de vigerende begrotingsregels vloeit het niet ingezette budget (ter hoogte van € 62.111,-) daarmee terug naar de algemene middelen.

5. Stoppen met de burgerbegroting betekent niet stoppen met de zoektocht naar nieuwe vormen van lokale democratie.

Het experimenteren met en het invoeren van nieuwe vormen van lokale democratie heeft nog steeds onze aandacht. Als einddoel daarvan geldt de representatieve democratie te verbinden aan de participatieve democratie, het publiek eigenaarschap op een democratische wijze te realiseren en te werken aan het vertrouwen tussen burgers en bestuur. Zo zijn we ons aan het oriënteren op de in invoering van “the Right to Challenge” en ander initiatieven. Onderhavig besluit betekent een experiment minder op dit vlak, maar bepaald niet een einde voor het realiseren van korte lijnen tussen inwoners, gemeenteraden en colleges. We blijven open staan voor vernieuwende vormen van democratie. Voorgesteld wordt daarom de bestaande bestemmingsreserve burgerbegroting (groot € 33.500,-) beschikbaar te houden voor andere vormen van de nieuwe lokale democratie, zoals the Right to Challenge.

Kanttekeningen

1. Stoppen met de burgerbegroting betekent niet dat niets worden gedaan met de lessen en opgedane ervaringen: we hebben wel degelijk wat geleerd;

In de evaluatie van het eerste experiment zijn conclusies en leermomenten voor het vervolg neer gelegd, zoals bijvoorbeeld over de wijze van deliberatie, het afwegingsproces en de manier waarop besluiten worden genomen, naast de lessen hoe je bewoners bereikt en eigenaarschap bereikt. Deze lessen vormen onderdeel van het leergoed voor de moderne burger en de moderne ambtenaar.

Het is vanzelfsprekend aan uw raad om zelf uw eigen conclusies uit het experiment te trekken.

De leeromgeving met bewoners, ambtenaren en raadsleden is niet echt van de grond gekomen, maar de lessen maken wel deel uit van het leergoed van de ambtelijke organisatie: we zijn helaas een onvoldoende veerkrachtige organisatie in een minder vitale samenleving.

Nog een les: De keuze voor alleen grootschalige fysieke bijeenkomsten lijkt door Corona definitief achterhaald. Een combinatie van digitale en fysieke platforms lijkt de meest voor de hand liggende methode om effectief in gesprek te zijn en blijven met grotere groepen bewoners.

2. *Besluit nummer 3 betekent dat wordt afgeweken van het raadsbesluit van 5 juni 2019*
De raad heeft 5 juni 2019 besloten pas na evaluatie van twee experimenten een definitief besluit te nemen (zie Z/19/050459/201404357); daar wordt met dit besluit afstand van genomen.

Financiële paragraaf

Er is alleen een beperkt deel van het werkbudget ingezet ter voorbereiding van de drie bijeenkomsten uit het tweede experiment over de bezuinigingen. Te overwegen valt natuurlijk het restant in te zetten voor andere experimenten in het kader van de nieuwe lokale democratie zoals the right to challenge. Dit wordt evenwel niet voorgesteld, gezien de huidige financiële situatie van onze gemeente. Conform de vigerende begrotingsregels vloeit het niet ingezette budget (ter hoogte van € 62.111,-) daarmee terug naar de algemene middelen.

Participatie en communicatie

Gedurende bijna de gehele looptijd van het experiment was de werkgroep burgerbegroting bestaande uit inwoners van de gemeente betrokken bij de uitwerking van het experiment. Sinds Corona, sinds begin maart, is de werkgroep niet meer bij elkaar gekomen. Bij de voorbereiding van dit besluit heeft de werkgroep geen rol gehad.

Intergemeentelijke samenwerking

De gemeente Duiven neemt deel aan het landelijk ontwikkeltraject democratisch begroten, een afstemmingsverband waar acht gemeenten aan deelnemen die alle in meer of mindere mate bezig zijn met de invoering van een burgerbegroting. In het kader daarvan is Joop Hofman betrokken geweest bij de verdere uitwerking van het eerste en tweede experiment. Het traject heeft geen invloed op dit besluit, dat een volstrekt autonome aangelegenheid van uw raad is.

Bijlagen

201478557 Raadsbesluit einde burgerbegroting

Duiven 6 oktober 2020,

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. O.J. (Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

RAADSVORSTEL

Onderwerp : Burgerbegroting: einde experiment

Zaak- & documentnr. : Z/20/071543/201477551

Opsteller : Arjan de Vries

Portefeuillehouder : J. Goossen

Team : Binnenstebuiten

Telefoonnr. 06 – 31972863

Samenvatting

De raad wordt voorgesteld geen verdere invulling te geven aan het experiment met de burgerbegroting in Duiven. Na een positief geëvalueerd eerste experiment is het tweede experiment om tal van redenen - waaronder corona - niet van de grond gekomen. Geconcludeerd wordt dat het draagvlak voor het onderwerp aan het wegvallen is. Een besluit geen verdere invulling te geven aan het experiment - en niet langer te streven om de burgerbegroting onderdeel te willen maken van de planning en controlcyclus in de gemeente Duiven - biedt duidelijkheid aan alle partijen.

Beslispunten

1. De raad besluit vanaf heden geen verdere invulling te geven aan het experiment met de burgerbegroting.
2. De raad besluit in de meerjarenraming 2021-2024 geen speerpunt meer op te nemen ter doorontwikkeling van de burgerbegroting en daartoe dus ook geen middelen te ramen.
3. De raad besluit definitief af te zien van invoeren van een vorm van burgerbegroting als onderdeel van de Planning en Control-cyclus in de gemeente Duiven.
4. De raad besluit het restant van het voor 2020 voor de burgerbegroting gevoteerde budget (ter hoogte van € 62.211,90) terug te laten vloeien in de algemene middelen.
5. De raad besluit de bestemmingsreserve burgerbegroting (groot € 33.500,-) beschikbaar te houden voor andere vormen van de nieuwe Lokale democratie, zoals the Right to Challenge.

Aanleiding

Het doorontwikkelen van de burgerbegroting staat als speerpunt benoemd voor 2020. De ervaringen met het eerste experiment in 2019 waren voor uw raad aanleiding te besluiten door te willen gaan met een tweede experiment om daarna een besluit te kunnen nemen de burgerbegroting wel of niet structureel op te willen nemen in de P&C cyclus. Om verschillende redenen is een tweede experiment nooit van de grond gekomen. In eerste instantie worstelde de werkgroep van bewoners met de opdracht, daarna werd vanuit de gemeente een andere insteek gekozen, nl door de bezuinigingstaakstelling tot onderwerp te kiezen. Op zondag 15 maart waren alle voorbereidingen getroffen om op 18 maart, 30 maart en 8 juni drie fysieke bijeenkomsten te organiseren, toen Corona daar een streep door trok en voorlopig andere prioriteiten golden. Het college acht de tijd nu rijp de prioriteiten structureel anders te leggen en een definitief besluit te nemen over de burgerbegroting

Planning

Het verdient aanbeveling besluitvorming over dit voorstel te laten samenvallen met besluitvorming over de meerjarenraming 2021-2024, c.q. op 10 november 2020.

Beoogd effect

Een einde maken aan de onduidelijkheid bij alle partijen (bewoners, ambtenaren, bestuur en raad) over de voortgang van het experiment met de burgerbegroting.

Argumenten

1. *Draagvlak neemt af*

Het eerste experiment sloot veelbelovend af, maar ondanks positieve reacties onder de deelnemers en een opmerkelijke stijging onder bewoners in de tevredenheid met de lokale democratie (zoals bleek uit het onderzoek van de Radboud-universiteit) zijn er op meerdere fronten twijfels over het draagvlak om verder door te ontwikkelen met een tweede burgerbegroting.

1.1. Draagvlak bij de werkgroep

De werkgroep van bewoners worstelde met de tweede opdracht en vond ook de keuze vanuit de gemeente om het onderwerp anders in te vullen een lastige. Immers, hoewel bewoners mandaat kregen om zelf de begrotingskeuzes gedeeltelijk bij te sturen, was de insteek een gemeentelijke geworden en niet meer afkomstig vanuit de bevolking.

De bewoners uit de werkgroep neigden ernaar de insteek van het eerste experiment te herhalen en uit te bouwen. Dit had echter betekend dat we geen nieuwe ervaringen zouden opdoen met een ander model, terwijl dat nu juist wel de bedoeling was. Bovendien - zo is de mening van ons college - mondde het eerste experiment uit in een nieuw verdien model voor initiatieven, terwijl daartoe binnen de gemeente al genoeg instrumenten bestaan.

1.2 Draagvlak onder de bevolking

Dat bleek ook wel uit de straat gesprekken: bewoners zijn in februari en maart gevraagd of men wilde deelnemen aan bewonersgesprekken over de bezuinigingen. Hoewel er zeker positieve reacties kwamen, was wel duidelijk dat men ver af stond van het onderwerp. De conclusie kan nog steeds worden getrokken dat de kloof tussen bevolking en overheid nog lang niet overbrugd is.

Brede deelname is een essentiële voorwaarde voor een geslaagde burgerbegroting. Breed wil vooral zeggen voldoende gevarieerde deelname uit zoveel mogelijk lagen van de bevolking. Hoewel de bijeenkomsten van maart niet zijn doorgegaan, is het vermoeden dat deelname zowel in aantallen als gemêleerdheid niet overweldigend zouden zijn geweest.

1.3 Draagvlak binnen de ambtelijke organisatie

De interne organisatie is niet voldoende aangesloten en betrokken bij het onderwerp. In een tijd waarin de organisatie turbulente tijden meemaakt en de basis niet voldoende op orde, is het onvoldoende mogelijk om de geesten rijp te maken voor grootschalige experimenten. Het onderwerp leeft niet in de organisatie.

1.4 Draagvlak bij de raad.

Ons college heeft dit speerpunt opgenomen in zowel coalitieakkoord als meerjarenraming, maar het initiatief daartoe kwam vanuit de raad. Hoewel de raad en ook de werkgroep raad in de samenleving aanvankelijk grote interesse toonde voor het onderwerp, is na anderhalf jaar het woord nu aan de raad: beschouwt u de burgerbegroting nog als het ei van Columbus om de lokale democratie de gewenste impuls te geven, nu draagvlak onder bewoners en ambtenaren terugvalt? Ten dele is dat overigens waarschijnlijk gevolg van het feit dat we maar één experiment hebben gehouden en de gekozen werkvorm (een "initiatieven carrousel") althans voorlopig als maatgevend geldt voor dé burgerbegroting in Duiven. Nu het tweede experiment om verschillende redenen nog steeds niet heeft plaatsgevonden heeft de eerste ervaring postgevat als overheersend. Er is (te) veel tijd verloren gegaan en de energie is weg.

1.5 Draagvlak in de portemonnee. De financiële situatie van de gemeente dwingt tot herprioritering. Daarnaast is ook het inzicht in de gemeentelijke portemonnee (de begroting dus) zelf onvoldoende om verder te experimenteren: de aanwezigheid van flexibele budgetten en het inzicht in de mogelijkheden daarvan is nog relatief beperkt. Dit geldt ook voor het inzichtelijk maken van de gemeentebegroting op wijkniveau.

2. Het tweede besluit vloeit voort uit het eerste

Het College is zich wel bewust van het bovenstaande en meent daarom dat de tijd gekomen is duidelijke afwegingen te maken. Hoewel het experiment met de burgerbegroting nog niet is volbracht en het college van mening is dat het instrument nog steeds potentie heeft om de bestaande lokale democratie te versterken, stellen we voor – met enige spijt – afstand te doen van het speerpunt 1A3 (“experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie: doorontwikkeling van de burgerbegroting”).

3. Dit is het meest essentiële beslispunt.

Af te zien van een tweede experiment betekent niet per definitie het einde van de burgerbegroting, af te zien van doorontwikkeling wel. Het ligt dan ook voor de hand het meest ultieme besluit te nemen; namelijk definitief af te zien van het invoeren van een vorm van burgerbegroting als onderdeel van de gemeentelijke planning en control cyclus.

4 Gezien de financiële situatie verdient het de voorkeur de resterende middelen niet her te bestemmen maar terug te laten vloeien in de algemene middelen.

Er is alleen een beperkt deel van het werkbudget ingezet ter voorbereiding van de drie bijeenkomsten uit het tweede experiment over de bezuinigingen. Te overwegen valt natuurlijk het restant in te zetten voor andere experimenten in het kader van de nieuwe lokale democratie zoals the right to challenge. Dit wordt evenwel niet voorgesteld, gezien de huidige financiële situatie van onze gemeente. Conform de vigerende begrotingsregels vloeit het niet ingezette budget (ter hoogte van € 62.111,-) daarmee terug naar de algemene middelen.

5. Stoppen met de burgerbegroting betekent niet stoppen met de zoektocht naar nieuwe vormen van lokale democratie.

Het experimenteren met en het invoeren van nieuwe vormen van lokale democratie heeft nog steeds onze aandacht. Als einddoel daarvan geldt de representatieve democratie te verbinden aan de participatieve democratie, het publiek eigenaarschap op een democratische wijze te realiseren en te werken aan het vertrouwen tussen burgers en bestuur. Zo zijn we ons aan het oriënteren op de invoering van “the Right to Challenge” en ander initiatieven. Onderhavig besluit betekent een experiment minder op dit vlak, maar bepaald niet een einde voor het realiseren van korte lijnen tussen inwoners, gemeenteraden en colleges. We blijven open staan voor vernieuwende vormen van democratie. Voorgesteld wordt daarom de bestaande bestemmingsreserve burgerbegroting (groot € 33.500,-) beschikbaar te houden voor andere vormen van de nieuwe lokale democratie, zoals the Right to Challenge.

Kanttekeningen

1. Stoppen met de burgerbegroting betekent niet dat niets worden gedaan met de lessen en opgedane ervaringen: we hebben wel degelijk wat geleerd;

In de evaluatie van het eerste experiment zijn conclusies en leermomenten voor het vervolg neer gelegd, zoals bijvoorbeeld over de wijze van deliberatie, het afwegingsproces en de manier waarop besluiten worden genomen, naast de lessen hoe je bewoners bereikt en eigenaarschap bereikt. Deze lessen vormen onderdeel van het leergoed voor de moderne burger en de moderne ambtenaar.

Het is vanzelfsprekend aan uw raad om zelf uw eigen conclusies uit het experiment te trekken.

De leeromgeving met bewoners, ambtenaren en raadsleden is niet echt van de grond gekomen, maar de lessen maken wel deel uit van het leergoed van de ambtelijke organisatie: we zijn helaas een onvoldoende veerkrachtige organisatie in een minder vitale samenleving.

Nog een les: De keuze voor alleen grootschalige fysieke bijeenkomsten lijkt door Corona definitief achterhaald. Een combinatie van digitale en fysieke platforms lijkt de meest voor de hand liggende methode om effectief in gesprek te zijn en blijven met grotere groepen bewoners.

2. Besluit nummer 3 betekent dat wordt afgeweken van het raadsbesluit van 5 juni 2019
De raad heeft 5 juni 2019 besloten pas na evaluatie van twee experimenten een definitief besluit te nemen (zie Z/19/050459/201404357); daar wordt met dit besluit afstand van genomen.

Financiële paragraaf

Er is alleen een beperkt deel van het werkbudget ingezet ter voorbereiding van de drie bijeenkomsten uit het tweede experiment over de bezuinigingen. Te overwegen valt natuurlijk het restant in te zetten voor andere experimenten in het kader van de nieuwe lokale democratie zoals the right to challenge. Dit wordt evenwel niet voorgesteld, gezien de huidige financiële situatie van onze gemeente. Conform de vigerende begrotingsregels vloeit het niet ingezette budget (ter hoogte van € 62.111,-) daarmee terug naar de algemene middelen.

Participatie en communicatie

Gedurende bijna de gehele looptijd van het experiment was de werkgroep burgerbegroting bestaande uit inwoners van de gemeente betrokken bij de uitwerking van het experiment. Sinds Corona, sinds begin maart, is de werkgroep niet meer bij elkaar gekomen. Bij de voorbereiding van dit besluit heeft de werkgroep geen rol gehad.

Intergemeentelijke samenwerking

De gemeente Duiven neemt deel aan het landelijk ontwikkeltraject democratisch begroten, een afstemmingsverband waar acht gemeenten aan deelnemen die alle in meer of mindere mate bezig zijn met de invoering van een burgerbegroting. In het kader daarvan is Joop Hofman betrokken geweest bij de verdere uitwerking van het eerste en tweede experiment. Het traject heeft geen invloed op dit besluit, dat een volstrekt autonome aangelegenheid van uw raad is.

Bijlagen

201478557 Raadsbesluit einde burgerbegroting

Duiven 6 oktober 2020,

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

Zaak- & documentnr. : Z/20/071543/201478557

Datum besluitvorming : 10 november 2020

Onderwerp : Burgerbegroting: einde experiment

Samenvatting

De raad,

overwegende dat de raad op 5 juni 2019 heeft besloten door te willen gaan met een tweede experiment met een burgerbegroting om daarna een besluit te kunnen nemen de burgerbegroting wel of niet structureel op te willen nemen in de P&C cyclus,

overwegende dat dit tweede experiment om verschillende redenen nooit van de grond is gekomen,

overwegende dat het draagvlak onder meerdere partijen voor een nieuw experiment met de burgerbegroting aan het wegvallen is,

overwegende dat daarmee de tijd rijp is de prioriteiten structureel anders te leggen en een definitief besluit te nemen over de burgerbegroting, neemt daartoe de volgende besluiten

De raad besluit

1. Vanaf heden geen verdere invulling te geven aan het experiment met de burgerbegroting.
2. In de meerjarenraming 2021-2024 geen speerpunt meer op te nemen ter doorontwikkeling van de burgerbegroting en daartoe dus ook geen middelen te ramen.
3. Definitief af te zien van invoeren van een vorm van burgerbegroting als onderdeel van de Planning en Control-cyclus in de gemeente Duiven.
4. Het restant van het voor 2020 voor de burgerbegroting gevoteerde budget (ter hoogte van € 62.211,90) terug te laten vloeien in de algemene middelen.

de griffier,

de voorzitter,

drs. W.R. (Wouter) Bosch

mr. H.B. (Huub) Hieltjes

RAADSBSLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/20/071543/201478557

Datum besluitvorming : 10 november 2020

Onderwerp : Burgerbegroting: einde experiment

Samenvatting

De raad,

overwegende dat de raad op 5 juni 2019 heeft besloten door te willen gaan met een tweede experiment met een burgerbegroting om daarna een besluit te kunnen nemen de burgerbegroting wel of niet structureel op te willen nemen in de P&C cyclus,

overwegende dat dit tweede experiment om verschillende redenen nooit van de grond is gekomen,

overwegende dat het draagvlak onder meerdere partijen voor een nieuw experiment met de burgerbegroting aan het wegvallen is,

overwegende dat daarmee de tijd rijp is de prioriteiten structureel anders te leggen en een definitief besluit te nemen over de burgerbegroting, neemt daartoe de volgende besluiten

De raad besluit

1. Vanaf heden geen verdere invulling te geven aan het experiment met de burgerbegroting.
2. In de meerjarenraming 2021-2024 geen speerpunt meer op te nemen ter doorontwikkeling van de burgerbegroting en daartoe dus ook geen middelen te ramen.
3. Definitief af te zien van invoeren van een vorm van burgerbegroting als onderdeel van de Planning en Control-cyclus in de gemeente Duiven.
4. Het restant van het voor 2020 voor de burgerbegroting gevoteerde budget (ter hoogte van € 62.211,90) terug te laten vloeien in de algemene middelen.
5. De bestemmingsreserve burgerbegroting (groot € 33.500,-) beschikbaar te houden voor andere vormen van de nieuwe lokale democratie, zoals the Right to Challenge.

de griffier,

de voorzitter,

drs. W.R. (Wouter) Bosch

mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201449762

Zaaknummer: Z/20/061547

Portefeuillehouder(s): Johannes Goossen
Ter agendering in Agendacommissie op

Voor vragen

Naam: Arjan de Vries
Telefoon: 06 - 31972863
E-mail: a.devries@1stroom.nl

Komt wel terug tot besluitvorming in de raad

Onderwerp: Voortgang tweede experiment van de burgerbegroting

Aanleiding voor deze kennisgeving

Op 18 februari hebben wij u een kennisgeving gestuurd met daarin de boodschap dat we een tweede experiment van de burgerbegroting in de gemeente Duiven willen starten. De aanpak van deze burgerbegroting is adviseren over hoe de gemeente kan bezuinigen. De fracties van de PvdA en de SP hebben daarop gereageerd. In deze reactie geven de fracties aan dat het college buiten de kaders van het raadsbesluit van 5 juni 2019 is gegaan.

Relevant beleidskader

Raadsbesluit van 5 juni 2019 waarbij opdracht is gegeven een tweede experiment voor te bereiden met de aandacht op een doelgroep of een gebied.

Inhoud van mededeling

Beide fracties hebben strikt genomen gelijk dat het college buiten de kaders van het raadsbesluit van 5 juni 2019 gaat. Het college neemt bij haar huidige keuze mee wat er is besproken in de raad bij de bespreking van het eerste experiment. Het college heeft het gevoel dat ze het besluit op de juiste manier hebben ingevuld omdat het de bedoeling was om er van te leren. Ook de werkgroep burgerbegroting heeft op meerdere manieren aangegeven dat de voorbereiding van het tweede experiment burgerbegroting een herhaling van de eerste burgerbegroting is. In de loop van de tijd bleek de werkgroep burgerbegroting moeite te krijgen met de opdracht. De werkgroep Raad in de Samenleving heeft aangegeven graag een experiment te willen met als onderwerp: het tekort op de begroting 2020.

De raad geeft aan zelf in gesprek te willen gaan over het onderwerp burgerbegroting met de inwoners van de gemeente Duiven. Het college heeft met de meeste fracties gesproken om de meningen over dit onderwerp te onderzoeken. De meeste fracties zijn het eens dat we een andere manier gaan proberen, waarbij een tekort op de begroting een mogelijkheid is. Het college heeft toestemming gekregen om andere vormen van een burgerbegroting te onderzoeken en ervaringen op te doen.

We zijn op de hoogte van de brieven van de PvdA en de SP. Op de politieke avond van 7 april worden de resultaten van 18 en 30 maart teruggekoppeld. Een aantal leden van de werkgroep burgerbegroting gaat aan de raad het advies van de inwoners teruggeven over hoe zij het tekort op de begroting willen aanpakken.

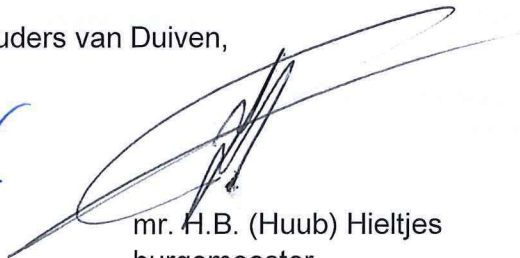
Het college wil in het tweede deel van deze pilot alsnog kijken of ze toch een doelgroep of gebied kunnen aanwijzen. Ook kan de raad dan zelf bepalen of op basis van de resultaten de participatie voldoende is geweest.

Duiven, 11 maart 2020.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'C' followed by a series of loops and a final horizontal stroke.

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

A handwritten signature in black ink, featuring a large, sweeping 'H' followed by several sharp, angular strokes.

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

RAADSBSLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/19/050459/201404357

Datum besluitvorming : 5 juni 2019

Onderwerp : Burgerbegroting: Voorlopige evaluatie en voorstel vervolg

Samenvatting

In 2018 heeft de raad zich twee keer gebogen over het thema burgerbegroting, een en ander na een aangenomen motie in november 2017 om daarmee te gaan experimenteren. Tijdens de Dialoog en DoorpakWeken Duiven van februari 2019 vond een eerste experiment met de burgerbegroting plaats.

Overwegende dat daarmee is gebleken dat een werkbare vorm van burgerbegroting mogelijk is in Duiven, en dat het raadzaam is de ervaringen met de burgerbegroting te verdiepen besluit de raad het volgende:

De raad besluit

1. vast te stellen dat het experiment met de burgerbegroting voldoende aanknopingspunten heeft geboden om verder te experimenteren.
2. in te stemmen met het eindresultaat van de burgerbegroting (geld verdelen en geld ophalen), met een wijziging in het onderdeel geld ophalen
3. de bestaande werkgroep burgerbegroting te verzoeken een tweede experiment in het najaar voor te bereiden. Als randvoorwaarden daarin mee te geven:
 - Dit keer geen domein, maar een gebied of doelgroep als uitgangspunt te nemen.
 - Brede deelname van inwoners is een randvoorwaarde
 - Meer te investeren in ambtelijke voorbereiding
 - Een leeromgeving met bewoners, ambtenaren en raadsleden te creëren
 - Inwoners vooraf meenemen in de (on)mogelijkheden van bepaalde ideeën en voorstellen
4. de Burgerbegroting in Duiven als pilot in te brengen in het landelijk ontwikkeltraject democratisch begroten, dat 17 juni start in Duiven.
5. Na een evaluatie van de twee experimenten een definitief besluit te nemen of en zo ja op welke wijze de burgerbegroting structureel in Duiven zal worden ingevoerd.

de griffier,

G.J. (Josien) van Buren-van den Berg

de voorzitter,

drs. H.B.I (Rik) de Lange

Aan: Wethouder J. Goossen, gemeente Duiven

CC: Fractievoorzitters politieke partijen gemeente Duiven
Burgemeester H. Hieltjes, gemeente Duiven
W. Bosch, griffier gemeente Duiven
C. Veraart, voorzitter agendacommissie

5 maart 2020

Geachte heer Goossen,

Graag willen wij, als SP fractie, reageren op de email van Arjan de Vries van 27 februari jl. en de kennisgeving van het college over het tweede experiment van de burgerbegroting.

Met verbazing vernamen wij in de tweede helft van februari, via de media, berichtgeving over het tweede experiment van de burgerbegroting waarin inwoners gevraagd wordt door middel van speciale avondbijeenkomsten mee te praten over hoe en waarop de gemeente kan bezuinigen en de gemeenteraad hierin te adviseren.

Op 27 februari kregen we een mail van Arjan de Vries met daarin een korte uitleg en oproep om deze vorm van het tweede experiment burgerbegroting te promoten.

Vervolgens is er een kennisgeving van het college waarin er meegedeeld wordt dat het raadsbesluit van 5 juni 2019 over de burgerbegroting aangepast is en de bezuinigingstaakstelling van de gemeente het onderwerp van het tweede experiment burgerbegroting is geworden.

Op 5 juni 2019 heeft de raad ingestemd met het voortzetten van de burgerbegroting en gaf groen licht voor tweede burgerbegroting. Hiervoor zijn duidelijke kaders voor gesteld, die te lezen zijn in het raadsbesluit.

Nu lezen we in de kennisgeving dat het college *'na ampel beraad en raadpleging van een aantal fracties'* de opzet van de burgerbegroting veranderd is t.o.v. het raadsbesluit die op 5 juni 2019 genomen is.

De SP is van mening dat hiermee stappen zijn overgeslagen namelijk het vooraf informeren van de raad en inwoners via de normale politieke procedures. Zonder overleg met de gehele raad het raadsbesluit aanpassen lijkt ons niet de juiste weg, de raad heeft immers de kaders van het tweede experiment burgerbegroting gesteld.

Wij zijn altijd voorstander geweest van het experiment burgerbegroting en hebben daarom ingestemd met het vervolg volgens de vastgestelde kaders. Nu deze kaders verlaten worden en het college een andere invulling wil gaan geven aan het tweede experiment burgerbegroting dan er in de raad is afgesproken lijkt ons een politiek debat op zijn plaats en vragen dan ook de voorzitter van de agendacommissie dit te agenderen op een politieke avond. Ook verzoeken wij de griffie deze brief te plaatsen bij de ingekomen stukken van de raadsvergadering van 24 maart a.s.

Met vriendelijke groet,

Gerard Wassing, voorzitter SP fractie Duiven
g.wassing@duiven.nl
0610714578

Amendement Burgerbegroting: einde experiment

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op, dinsdag 10 november 2020,

Constaterende dat;

- Er verder geen invulling wordt gegeven aan het experiment met de burgerbegroting;
- In de meerjarenraming 2021-2024 er geen speerpunt is opgenomen ter doorontwikkeling van de burgerbegroting;
- In de meerjarenraming 2021-2024 geen middelen geraamd zijn voor de doorontwikkeling van de burgerbegroting;
- Er definitief afgezien wordt van het invoeren van een vorm van burgerbegroting als onderdeel van de Planning en Control-cyclus in de gemeente Duiven.
- De bestemmingsreserve burgerbegroting in stand blijft, terwijl het doel van deze bestemmingsreserve niet meer klopt.

Overwegende dat;

- Een tweede experiment met de burgerbegroting niet verder is ontwikkeld;
- Het draagvlak voor een tweede experiment is weggefallen;
- Er behoefte vanuit de gemeenteraad is om verder te experimenteren met andere vormen van nieuwe lokale democratie.
- De bestemmingsreserve burgerbegroting aangepast moet worden, zodat naam en doel van de reserve weer in overeenstemming zijn;
- De aanpassing van de bestemmingsreserve tijdens de behandeling van de Meerjarenbegroting 2021-2024 gerealiseerd moet worden met een separaat amendement.

Besluit

Het Raadsbesluit "Burgerbegroting: einde experiment" aan te passen door beslispunt 5 "De bestemmingsreserve burgerbegroting (groot € 33.500,-) beschikbaar te houden voor andere vormen van de nieuwe lokale democratie, zoals the Right to Challenge" te laten vervallen uit het Raadsbesluit

En gaat over tot de orde van de dag.

SP

Pro Duiven

VVD

D66

CDA

Lokaal Alternatief

PvdA

GroenLinks

DOED

Raadsvergadering Meerjarenbegroting 2021 – 2024 op 10 november 2020

Fractieleden: Hans Stam (fractievoorzitter), Henk Albers en Peter Koopmans

Algemene Beschouwing CDA

Voorzitter, college, leden van de gemeenteraad, ambtelijke organisatie en allen die verder meekijken en meeluisteren.

Wie had vorig jaar kunnen denken dat we een begrotingsraad volledig digitaal zouden houden. Zelfs een half jaar geleden was dat niet het beeld. Het is tekenend voor de huidige tijd waarin wij leven. De huidige situatie noopt ons tot keuzes om de financiële tegenwind op te vangen maar zeker oog te hebben én te houden voor onze inwoners.

Voor de zomer hebben we als raad kaders vastgesteld waarmee het college moest komen met een in het jaar 2022 sluitende begroting. Met de begroting die nu voor ligt, wordt daaraan voldaan en wordt de pijn (in de vorm van een minder hoge stijging van de OZB) verzacht. Een verdere verzachting was mogelijk geweest als de Rijksoverheid, in het kader van gespreide verantwoordelijkheid, niet alleen taken aan de gemeente zou overdragen maar ook de bijbehorende middelen. Plat gezegd: “Degene wie betaalt, bepaalt”. Wij kunnen ons dan ook helemaal vinden in de opgenomen claims voor wat betreft de abonnementsgelden en de klimaatgelden.

Inhoudelijk hebben we weinig opmerken op de begroting. Wel zijn er een aantal punten per programma dat wij als CDA volledig ondersteunen en dan ook extra onder de aandacht willen brengen.

Zo wordt in de **inleiding** gesteld dat het college er voor kiest om de maatschappelijke infrastructuur niet alleen te ontzien bij de bezuinigingen maar zelfs te versterken. Juist deze maatschappelijke infrastructuur maakt onze gemeente en vormt het cement van onze samenleving. In deze tijd zijn zij die dit vormen nog belangrijker voor onze gemeenschap. Zij mogen dan ook de steun van het CDA verwachten. De investeringen die het college hierin doen, ondersteunen wij van harte.

Programma 1 kent vele en diverse punten. Zo kan en moet er in onze ogen tijd en energie gestoken worden in een blijvende aanpak van ondermijning aangezien dit diep in kan grijpen in onze maatschappij. Het CDA ondersteunt dit dan ook van harte!

Ook financiële aspecten kunnen diep ingrijpen in onze maatschappij. Wij zijn dan ook tevreden dat mede dankzij het door ons gesteunde amendement de stijging van de OZB beperkt kan blijven tot 7 in plaats van 22%. Toch blijft deze beperking een pijnlijke keus maar het CDA wil de maatschappelijke infrastructuur overeind houden en in het jaar 2022 een sluitende begroting hebben. Financieel zijn wij ook tevreden met de bijdrage die 1Stroom levert aan een duurzame financiële huishouding. Wat echter op dit moment geen bijdrage levert, is het voorstel van het college betreffende het verruimen van het inningsgebied van de reclamebelasting. Wij zullen het amendement van onder andere de Partij van de Arbeid op dat punt steunen om dit voorstel van tafel te krijgen. Het CDA wil zelf wel een motie indienen waarin wij het college opdragen om in gesprek te gaan met Lindus en MKB Duiven over de invoering van een vorm van belasting overeenkomstig de brief van beide partijen (d.d. 30-10-2020). Wij hopen daarbij op steun van de andere fracties.

Juist in deze bijzondere tijd is het voor het CDA belangrijk dat binnen **programma 2** BOSS (Bewegen, Ontmoeten, Sporten en Spelen) wordt doorgezet om verbinding met elkaar te houden.

Een noemenswaardige investering binnen dit programma is de investering die opgenomen is onder punt 2.A.5. Het betreft 'Zorg in de wijk Duiven-Zuid'. Daar zien we een in onze ogen prachtige combinatie van wonen-zorg-ontmoeting waar meerdere partijen zijn betrokken, waaronder bestaand gemeentelijk vastgoed. Wij zien met belangstelling eventuele voorstellen tegemoet.

Tot slot ontvangen wij met betrekking tot het Integraal HuisvestingsPlan Primair onderwijs Duiven graag informatie over de voortgang, planning en financiële gevolgen. Liefst vandaag of anders voor de komende raadsvergadering op 8-12-2020. Wij informeerden hier al eerder naar en zien nu fors oplopende bedragen in de begroting staan.

Als laatste **programma 3**. Daarbinnen vallen niet alleen de ontwikkelingen zoals de doortrekking van de A15 en verbreding A12 (waarbij we hopen op snelle duidelijkheid) maar ook het Regionaal Programma Werklocaties. Wij vragen ons af of daarbij eenzelfde grote omslag in behoefte is als bij wonen. Het CDA wil dan ook op korte termijn duidelijkheid hierover, doch uiterlijk 1 januari 2021.

Ik wil afsluiten met de laatste 3 belangrijke punten uit programma 3 en dat zijn woningbouw, woningbouw en woningbouw.

Ogenschijnlijk zien we dit zeer belangrijk thema slechts beperkt in de begroting terug. Dit neemt niet weg dat er in 2021 grote stappen gezet moeten worden om te komen tot het toevoegen van woningen. Daarbij is participatie van belang maar ook het motto 'de juiste woning, voor de juiste doelgroep op de juiste plaats'. In dat kader moeten met de grootst mogelijke voortvarendheid ook de uitbreidingslocaties, inclusief het bijbehorende participatietraject, opgepakt worden zodat nog in 2021 de eerste stappen gezet worden in de planologische procedure. Misschien overbodig gelet op de inspanningen die het college nu al levert dit te realiseren, maar toch voor het CDA ook vandaag een belangrijk aandachtspunt hierbij stil te staan.

Voor alle woningbouwlocaties geldt dat wat ons betreft het college op eenzelfde manier door blijft gaan met communicatie en participatie, al zijn altijd nog verbetering mogelijk.

Voorzitter, tot slot: ik dank het college en de organisatie 1Stroom voor hun inspanning op de ontvangen begroting. Het is vandaag aan ons als fracties daar een oordeel over te vormen. Ik wil daarbij nog vermelden dat de fractie van het CDA de samenwerking met de andere fracties zeer waardeert.

Namens de CDA-raadsfractie,

Hans Stam, fractievoorzitter

Henk Albers, raadslid

Peter Koopmans, raadslid

Programmabegroting 2021 – 2024

Laat ik beginnen met een compliment voor de ambtenaren en het college voor deze begroting in deze rare, maar vooral ook nare tijd.

Duiven zit in een lastig situatie. De kosten voor de zorg zijn hoog en we zien nog steeds dat er flinke tekorten zijn. Toch blijft goede zorg heel belangrijk, maar niet tegen elke prijs! De juiste zorg op de juiste plek is de basis en als raad moeten we kritisch de vinger aan de pols houden. De VVD vindt het dan ook belangrijk dat er goede controle is op de kosten, alleen zo kunnen we zorg blijven bieden aan wie dat nodig heeft!

Dit jaar zijn er vanwege COVID-19 en de daaruit voortvloeiende maatregelen veel extra kosten gemaakt. Wij verwachten deze kosten van het Rijk vergoed te krijgen, helaas is dat nog altijd onzeker. Iedereen maakt zich zorgen over waar de uiteindelijke rekening komt te liggen.

De VVD blijft erop hameren dat we alle kosten tegen het licht houden voordat we kiezen voor het verhogen van de lastendruk voor inwoners en ondernemers. We zijn dan ook blij met de bezuiniging die 1Stroom weet te realiseren, daar kunnen andere verbonden partijen een voorbeeld aan nemen.

De VVD maakt zich zorgen om de kosten van de komende jaren met betrekking tot de uitgaven van het RES. Het lijkt erop dat veel geld zal vervliegen aan dure bureaus en plannen waar uiteindelijk het rendement bedroevend uit zal pakken. We blijven dan ook kritisch op dit dossier.

Het corrigeren van de apparaatskosten en de doorrekening daarvan aan de afvalkosten en als gevolg daarvan het heffingstarief kunnen wij volgen, de kosten worden zo toebedeeld waar deze horen. Als gevolg daarvan kunnen andere lasten minder, of zelfs helemaal niet worden verhoogd.

Zoals het verhogen van de hondenbelasting, dit is niet nodig voor een sluitende begroting. Wij komen dan ook met een amendement om deze voorgestelde verhoging niet in te voeren, alleen de inflatiecorrectie vinden wij acceptabel.

De reclamebelasting voor bedrijfsterreinen lijkt ondertussen wel een dagelijkse soap te zijn geworden. Het oorspronkelijke doel van deze maatregel was om tot een sluitende begroting te komen. Later in het proces is deze omgebogen tot een doelbelasting welke zou terugvloeien naar de ondernemers, net zoals in het centrum.

Wij denken echter dat het vandaag niet het juiste moment is om te besluiten tot de invoering van deze belasting. Zeker gezien de weerstand van de ondernemers zelf. De VVD vindt dat het college met een uitgewerkt voorstel moet komen, wat gedragen wordt door de

ondernemers! Daarom dienen wij samen met andere partijen een amendement in dat het schrappen van deze belasting in de begroting regelt.

Liet het college in het voorjaar nog een OZB-verhoging van 22% optekenen, nu praten we over 9% incl. inflatiecorrectie. De OZB is voor de VVD geen belasting die je maar onbeperkt kunt verhogen, sterker nog, als deze verlaagd kan worden maken wij ons daar hard voor. Wij blijven dan ook bij ons standpunt om het te gelde maken van de claims bij het rijk te verrekenen met de OZB.

De plannen voor de woningbouw in Duiven hebben onze instemming. Te lang is er te weinig gebouwd in Duiven. Steeds vaker hoor je ouderen die een te grote woning hebben en graag kleiner willen wonen. Maar wel in Duiven, Groessen of Loo. Doorstroming geeft weer ruimte voor gezinnen met kinderen. Ook jongeren hebben behoefte aan betaalbare koop- of huurwoningen. Mensen trekken weg, omdat een geschikte woning niet te vinden is binnen onze mooie gemeente.

Daarom zijn wij van mening dat de mogelijke bouwlocaties in Loo en Groessen en in Duiven, de Ploen-Noord, Biezenkamp en de Plak in het bijzonder, zo snel mogelijk in ontwikkeling moeten komen.

Wij zijn van mening dat het goed is dat de ingeslagen weg naar versterking van samenwerking met en tussen maatschappelijke en culturele instellingen, onderwijs en verenigingen in het basisteam/ netwerk, Bewegen, Ontmoeten, Sporten en Spelen (BOSS) en cultuureducatie, wordt vervolgd. Het college heeft daarmee de steun van de VVD.

Tot slot:

Een doorkijk naar komende jaren geeft een beeld dat we al in 2022, rekening houdend met de claims op het rijk, een sluitende begroting zullen hebben. Maar de algemene reserve is en blijft een uitdaging! Niet alleen komend jaar, maar de jaren erna moeten we bij iedere investering goed overwegen of deze noodzakelijk is. Er is wat ons betreft geen ruimte voor politieke hobby's. De algemene reserve moet weer op peil komen. Een duurzaam gezonde gemeente is de basis voor de toekomst.

Algemene beschouwingen meerjarenbegroting 2021-2024

Geachte voorzitter, college en leden van de raad, en natuurlijk alle inwoners uit Duiven, Groessen en Loo de via de live-stream meekijken.

Wat duidelijk naar voren komt in de meerjarenbegroting is dat iedereen moet bijdragen, de ambtelijke organisatie, onze inwoners en vele partners in onze samenleving. Ook de onzekere situatie door de corona komt hier nog bij.

Wij zijn heel trots op de flexibiliteit van onze ondernemers, verenigingen en inwoners. Het zal nog een zware dobber worden maar DOED is ervan overtuigd dat we samen, met z'n allen, deze moeilijke periode verslaan.

Voorzitter, Duiven, Groessen en Loo zijn fijne dorpen om te wonen, te werken en te recreëren. Dat willen we graag behouden, zo begint de inleiding van de meerjarenbegroting die ons wordt aangeboden door het college.

Daar staan we als DOED absoluut voor. Wij willen het niet alleen graag behouden maar ook waar het kan nog meer versterken.

Het college kiest voor interactie met de samenleving, een dienstbare houding naar onze inwoners en focus op concrete resultaten, dit juichen wij heel erg toe. Wij zijn zeker voor burgerparticipatie maar dan wel in goede samenwerking met de gemeente. Of dit in een vorm Right to Challenge, of te wel Uitdaagrecht moet zijn, zal eerst goed moeten worden onderzocht of dat wel het juiste instrument voor onze gemeente is. Maar DOED moedigt het college aan om hiermee aan de slag te gaan.

Het is goed om te horen dat de organisatie 1stroom in een iets rustiger vaarwater terecht gekomen is. Wij hopen dat de loon- en inhuurkosten die in 2019 en 2020 behoorlijk uit de zijn hand gelopen, nu doordat er strakker op gestuurd wordt meer grip ontstaat. Het doel is toch dat 1stroom niet duurder en zo mogelijk goedkoper is dan de twee organisaties, en dat we uiteindelijk besparen op de ambtelijke organisatie? Wij willen dat de bezuinigingen die in 2021 en verder op 1stroom gerealiseerd worden.

Goede basisvoorzieningen zijn heel belangrijk voor onze inwoners. Deze dragen bij aan het zelfstandig kunnen blijven functioneren voor onder andere kwetsbare inwoners. Het sociaal domein is complex en zeer divers.

De focus hoort niet alleen op de zorg te liggen, maar op alle aspecten van het leven. Over het thema ouderen en eenzaamheid vinden wij weinig terug in de meerjarenbegroting terwijl deze groep snel groeit in de gemeente Duiven.

De kinderen zijn onze toekomst. Het is belangrijk dat het onderwijs meebeweegt en meegroeit met de tijd. DOED staat voor goed onderwijs in een passende huisvesting. Wij willen dan ook dat in 2021 helderheid komt over de plannen van de Remigiusschool.

Realisatie van vitaal centrum Duiven. Eindelijk is de Elshofpassage verkocht, maar dat is natuurlijk maar één onderdeel op het grote geheel. We hebben al een heel mooi horecaplein met een aantal leuke winkels er omheen. We weten dat de planning wat betreft het woonpark meerjarig is. Maar wij vragen het college om daar nog meer op in te zetten en samen met de betrokkenen, horecaondernemers en bewoners kijken wat er nodig is en wat kan.

Wij maken ons echt zorgen over De woonagenda en de nieuwe woonvisie. Het wordt steeds vooruit geschoven. Inmiddels zijn we weer een jaar verder en als je kijkt wat er gerealiseerd is hebben we nog een grote inhaalslag te maken. Er is een heel groot woningen tekort. Er wordt vanuit het Rijk verwacht dat gemeenten het komende jaar extra huisvesting voor vergunninghouders creëren. De verwachting is dat komend half jaar (januari tot en met juni 2021) 13.500 van deze vergunninghouders in een gemeente gehuisvest moeten worden. Hetzelfde aantal wordt verwacht voor het aansluitende halfjaar. Wij hebben nu al te weinig woningen, hoe denkt het college dit straks op te lossen?

Vandaag lazen we in de krant dat er in Groessen archeologische vondsten zijn die voor vertraging van de huizenbouw zorgen. En dat er ipv 2021 pas in 2022 gebouwd kan worden. Er zijn particuliere initiatieven die alle plannen om te gaan bouwen zo kunnen aanbieden, waarom wordt dit niet meegenomen in de woonagenda en woonvisie?

DOED is van mening dat er voor woningbouw, inbreiding en uitbreiding naar alle dorpen van de gemeente gekeken moet worden. En dat het college snel in gesprek moet gaan met die initiatiefnemers.

Het ontsluiten van de regio blijft een hekel punt. In coronatijd is de filedruk minder, maar toch zijn dagelijks de gevolgen te zien van een overbelasting van onze infrastructuur. Los van tal van initiatieven om deze te verbeteren zien we herhaaldelijk spreekwoordelijke hobbels op de weg. De aansluiting van de A15 op de A12 is nog steeds geen feit, en naar het zich laat aanzien zal dit nog even duren. Wij hopen op een spoedige aansluiting en een voorspoedig verloop van vergunningverlening. Ter verbetering van onze infrastructuur voor de regio, maar zeker ook voor Duiven.

Tot slot, Wij zijn blij dat bijna de hele raad het amendement reclamebelasting steunt zodat het college als opdracht krijgt deze uit het bezuinigingsvoorstel te schrappen en dat het college eerst in gesprek gaat met de ondernemers op de bedrijventerreinen om samen tot een plan te komen.

Voorzitter,

2020 wordt een jaar dat we het liefst zo snel mogelijk willen vergeten. Onze gedachten zijn bij allen die op één of andere manier door het coronavirus zijn getroffen.

Niet alleen lokaal maar wereldwijd staan we voor drie grote crises: de coronacrisis, de klimaatcrisis en de biodiversiteitscrisis. Landelijk zien we trends als toenemende armoede en ongelijkheid, tekorten aan betaalbare woningen en een onderlinge solidariteit die onder druk staat. Al deze zaken hebben ook hun weerslag op onze gemeente. En terwijl ieder van deze crises vragen om investeringen, staan we hier nu voor een bezuinigingsopgave. Een surrealistische tijd.

In tijden van crisis doen we een groter appél op de overheid, die toch onmisbaar blijkt te zijn in tijden van falend marktdenken. En ook doen we een appél op de samenleving. Een samenleving die laat zien hoe belangrijk het is dat wij omzien naar elkaar, samen strijden tegen eenzaamheid, en solidair zijn met degenen die het hardst worden getroffen. Veelal zijn dit de meest kwetsbaren. Zij verdienen bescherming vindt GroenLinks. Ook vinden wij dat het bij kwetsbaarheid niet alleen om mensen gaat, maar ook om kwetsbare soorten en de teruggang in biodiversiteit. Voor ons is het een verrassing en stimulans dat een oud burgemeester van Duiven deze waarden inmiddels ook heeft omarmt.

Voorzitter de neiging is groot dat we ons vooral focussen op het financiële aspect van begroting en bezuinigingen. Maar het gaat om meer dan alleen de getallen onder de streep. Het gaat om de mensen, onze inwoners oud en jong en natuurlijk de ondernemers met wie we samen deze bizarre tijd moeten zien te overleven.

Veel tekorten zijn ontstaan door het afstoten van centrale taken naar lokaal, echter zonder de nodige financiële middelen. Een 'zoek het maar uit beleid' dat door vorige regering in gang is gezet en door huidige regering met volle overtuiging steeds verder wordt uitgerold.

Een belangrijk deel van de tekorten in onze gemeente wordt komend jaar opgevangen door de algemene reserve. Ook wordt een deel opgehoest door

verhoging van OZB én verassend genoeg een verhoging van de afvalstoffenheffing. Hierop komen wij nog terug.

Het programma Maatschappij wordt gespaard, waarmee de aandacht en hulp voor de zwakkeren in Duiven voorlopig intact blijft. Hier is GroenLinks blij mee, daarom waardering en steun voor de keuze van ons college. Aangekondigde transformaties in het programma Maatschappij zal GroenLinks uiteraard kritisch volgen en beoordelen. Evenals investering in de samenleving en de opbrengsten daaruit, maar ook de onzekerheden op het gebied van jeugdzorg én de extra belasting voor versterking van de regio. GroenLinks wil geen stadsregio 2.0..

Wat betreft een aantal punten in deze begroting maakt GroenLinks zich zorgen:

- Dit betreft de in onze ogen summiere bezuiniging die op 1Stroom wordt doorgevoerd. € 7 ton in 2024 lijkt veel, maar op een bedrag van € 26 miljoen is dit natuurlijk peanuts. Daarbij krijgen wij de indruk dat het bezuinigde geld door verhogingen van tarieven en bijstellingen van uren via een omweg weer wordt teruggesluisd. Een structurele bezuiniging van minimaal 4 a 5% zet pas echt zoden aan de dijk en zorgt voor meer evenwicht, is onze mening.
- Niet kostendekkende leges zijn in onze ogen achterhaald en zien wij als een vorm van oneigenlijke subsidie.

Voorzitter onze fractie is blij dat de tegenstand die er was t.a.v. de invoering van reclame belasting is omgebogen naar een uitnodiging aan het college om samen met MKB en Lindus om tafel te gaan voor het maken van plannen en afspraken hierover. Een prachtig voorbeeld van Right to Challenge. Wij kijken vol verwachting uit naar het resultaat. Het amendement van de PvdA over het uit de begroting nemen van deze belasting heeft onze steun.

De bezuiniging op de CE betreuren wij uitermate en dan te bedenken dat dit punt bij diverse partijen als speerpunt in hun programma is opgenomen en er zelfs speciaal een wethouder duurzaamheid in het leven is geroepen. De kans dat door deze bezuiniging niet meer aan wettelijke taken kan worden voldaan, ligt dicht tegen 1. Dit betekent dat hiervoor alsnog geld moet worden bijgeraamd.

Om de ambities op het gebied van CE toch nog een beetje te pushen en de inwoners een keuze geven in de lastenverhoging, komt GroenLinks samen met D66 met een amendement m.b.t. afvalstoffenheffing dat wij later zullen toelichten.

Voorzitter tot zo ver de inbreng van GroenLinks

Geacht college, beste raadsleden, kijkers en luisteraars,

Onze gemeente zit in zwaar weer. Door tegenvallers in met name het sociale domein maakt dat we keuzes moeten maken die voor al onze inwoners en ondernemers financieel voelbaar zullen zijn. Er zijn in de behandeling van de voorjaarsnota keuzes gemaakt die voor moeten zorgen dat onze gemeente in 2022 een structureel sluitende begroting te hebben. Dit is in het amendement voorjaarsnota 2019 van 2 juli 2019 afgesproken waarin een meerderheid van onze raad in een versneld tempo onze begroting op orde wilden hebben. Van de provincie hoeft dat eigenlijk pas voor 2024. En met deze motie heeft onze gemeente wat ons betreft zichzelf in voet geschoten want veel financiële problemen waar we nu mee te maken hebben speelden destijds niet en komen nu als een boomerang terug. Zeker in deze tijd van corona blijkt hoe wispelturig de werkelijkheid is, de keuzes van vandaag kunnen morgen alweer achterhaald zijn.

Ook de SP vindt dat onze kosten beheersbaar moeten blijven maar heeft al eerder aangegeven dat de oorzaak van de kosten, de WMO en de jeugdzorg, in onze gemeente voor grote problemen zou gaan zorgen. Dat is dan ook een van de redenen geweest om die motie om al in 2022 een structurele sluitende begroting te hebben niet te ondersteunen om meer tijd te hebben om financieel gezond te worden. De keuzes die nu door het college gemaakt zijn zullen voor een gemiddelde lastenstijging zorgen van 7,98% in 2021. De jaren die erop volgen worden de lastenstijgingen aanmerkelijk lager ingeschat, 1,2% in 2022 en 1.1% in 2023. Wat ons betreft was er zonder die motie een betere spreiding mogelijk geweest.

Nogmaals, de SP vindt ook dat het huishoudboekje op orde moet zijn en heeft daartoe op 7 juli jl een wijzigingsvoorstel Voorkeursscenario "Koers op een sluitende begroting" gedaan. Helaas heeft die niet de aandacht gehad die het verdient heeft en maakt het college op veel punten een andere afweging dan die wij voorgesteld hebben. Daarnaast vindt de SP dat je ook als openbaar bestuur het juiste voorbeeld moet geven en niet bang moet zijn om ook in eigen vlees te snijden. Hiertoe hebben wij voorstellen gedaan omtrend de formatie wethouders, de aantallen fractieassistenten, het afschaffen van de extra vergoeding, in de volksmond ook wel de 13^e maand genoemd, voor raadsleden en afzien van de gratis borrel na afloop van vergaderingen. Ook is voor ons het fractiebudget iets wat afgeschaft zou kunnen worden.

Hoewel wij vinden dat iedere inwoner en bedrijf haar of zijn steentje moet bijdragen aan het oplossen van de grote financiële problemen vinden wij het belangrijk dat we solidair zijn met elkaar. De mensen die afhankelijk van zorg zijn moeten die zorg van hetzelfde niveau en kwaliteit blijven krijgen, de meest kwetsbaren in onze samenleving moeten kunnen blijven rekenen op ondersteuning waar nodig, onze jeugd moet kunnen opgroeien met de wetenschap dat ze, wanneer nodig, er niet alleen voor staan. Kortom, wat ons betreft is de menselijk maat is leidend, wat prima kan samengaan met efficient werken en het stroomlijnen met de afgesproken budgetten.

Alles overwegende kunnen wij dan vooralsnog ook niet instemmen met het huidige raadsvoorstel Meerjarenbegroting 2021-2024

Algemene beschouwing Lokaal Alternatief 10 november 2020

Geachte voorzitter, geacht college, leden van de raad en natuurlijk alle inwoners uit Duiven, Groessen en Loo die deze bijzondere Raadsvergadering volgen via de livestream,

De fractie van Lokaal Alternatief bedankt de ambtelijke organisatie en het college voor de geleverde inspanningen in deze bijzondere tijd tijdens de corona crisis. Een speciaal woord van dank gaat uit naar de griffie. Zij hebben ons in deze corona tijd geweldig ondersteund met allerlei zaken die eigenlijk niet tot de werkzaamheden van de griffie behoren.

Tijdens deze pandemie die maar voortduurt onderschrijven wij het standpunt van het college dat een ieder die zorg of ondersteuning nodig heeft deze ook moet krijgen. Wij denken met name aan mensen die ziek zijn geworden door COVID-19 en aan nabestaanden van mensen die overleden zijn aan dit virus. Ook denken wij aan mensen die zich eenzaam voelen zowel ouderen als jongeren. En natuurlijk niet te vergeten de ondernemers in onze gemeente waarvan sommige het uitermate zwaar hebben tijdens deze corona pandemie.

Daarnaast vindt Lokaal Alternatief, zoals het college ook stelt in het raadsvoorstel, dat het cement van onze samenleving intact gelaten moet worden en zijn wij blij dat de “maatschappelijke infrastructuur” wordt ontzien tijdens deze begroting.

Alle gemeenten in Nederland hebben te maken met tekorten in de begroting. Naast bezuinigingen leidt dit ook tot verhoging van de belasting. Zo ook voor de gemeente Duiven. Lokaal Alternatief is blij dat geen sprake meer is van een stijging van 21% op de OZB, maar uiteindelijk een verhoging van 7%. Bij eventuele ruimte in de begroting in de toekomst zal Lokaal Alternatief kritisch kijken hoe dit ingezet kan worden.

Voor ons ligt nu de programma begroting 2021-2024. Graag maken wij hierbij de volgende opmerkingen: **Bezuinigingen 1 stroom:** Lokaal Alternatief heeft haar zorgen geuit over het verder bezuinigen op de organisatie 1 stroom, juist in de fase waarin de organisatie 1 stroom zich bevindt. Lokaal Alternatief hecht waarde aan een goede kwaliteit dienstverlening aan inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijven en ons als bestuur. Wij hebben de afzonderlijke bezuinigingen op de organisatie 1 stroom dan ook kritisch bekeken en zijn van mening dat deze bezuinigingen geen negatieve invloed hebben op het functioneren van de organisatie 1 stroom. We willen er wel voor waken dat bezuinigingen van invloed zijn op de participatie met onze inwoners. In tijden van doorontwikkeling van de organisatie zien we de neiging ontstaan dat een organisatie meer

naar binnen is gericht. Dit vinden wij onwenselijk. Wij geloven in **de kracht van de samenleving**. Daarom hebben wij ook bij de behandeling van het koersdocument een motie ingediend omtrent het vertrouwen in de samenleving. Ook om de samenhang tussen verschillende initiatieven en beleidsterreinen te realiseren. We horen graag van het college op welke wijze deze motie is verwerkt in de begroting?

Wij snappen dat het college de bezuinigingen op 1 stroom in mindering heeft gebracht op de taakstelling verbonden partijen, omdat de toezichthouder dit in zijn beoordeling meeneemt. Dit neemt niet weg dat wij nog steeds de verwachting hebben dat invulling wordt gegeven aan de taakstelling verbonden partijen, anders dan de organisatie 1 stroom. Kan het college dit toezeggen?

Wij willen bij deze aangeven dat wij het ten zeerste betreuren dat tijdens de behandeling van het koersdocument de voorliggende cijfers geen volledig en juist beeld hebben gegeven. Vooral door verschillende administratieve mutaties. Lokaal Alternatief wil benadrukken dat bij het maken van belangrijke keuzes een accurate weergave van cijfers een vereiste is.

In de begroting is ook een nieuwe wens opgenomen 'Zorg in de wijk Duiven-Zuid'. De afgelopen periode zijn al diverse besluiten genomen rond deze locatie en we zien een stapeling van ontwikkelingen in deze wijk. Wij willen het college vragen om met een integraal plan te komen en een uitleg welke visie het college heeft op het nieuwe concept.

Lokaal Alternatief wil het college complimenteren met de taskforce jeugdhulp die in het leven is geroepen. Dit heeft ervoor gezorgd dat de kosten binnen de jeugdzorg zijn verlaagd.

Lokaal Alternatief kan zich in grote lijnen vinden in het bezuinigingspakket A zoals voorgesteld door het college. Wij zijn echter van mening dat het op dit moment niet nodig is om het heffingsgebied voor de reclamebelasting uit te bereiden naar de bedrijventerreinen. We kunnen ons voorstellen dat het heffen van reclamebelasting op sommige bedrijventerreinen een middel kan zijn om gezamenlijke wensen te realiseren. We vinden dat hier wel een concreet plan aan ten grondslag moet liggen. Wij willen er bij het college op aandringen om met Lindus en het MKB om de tafel te gaan en te komen tot een gezamenlijk plan om een belastingmaatregel op te stellen.

Lokaal Alternatief vindt het nog steeds noodzakelijk om te kijken naar het traject Dorth tot Medlerstraat en de Eltensestraat. In het amendement van 3 juli 2018 heeft het college de opdracht gekregen om een plan uit te werken en dit voor te leggen aan de raad. Lokaal Alternatief is van mening dat dit nog steeds moet gebeuren. De verkeersveiligheid van dit traject verdient nog steeds aandacht. Wij dienen een amendement in waarin we het college opdragen om een plan van de reconstructie Dorth tot Medlerstraat en de Eltensestraat uit te werken en dit in 2021 voor te leggen aan de gemeenteraad. Voor de uitvoering hiervan wordt het restantbudget van € 20.000 (ten opzichte van het amendement uit 2018) beschikbaar gesteld en gedekt uit de algemene reserve.

Afrondend willen wij als fractie van Lokaal Alternatief het college veel succes wensen met de enorme uitdagingen die er voor onze gemeente ligt. Tot zover voorzitter.

Stefani Meijer

Fractievoorzitter Lokaal Alternatief

Algemene Beschouwing PvdA

Tijdens mijn Algemene Beschouwing van 7 juli heb ik u verteld over het liedje "Wind of Change" van de Duitse rockband Scorpions. Een liedje over veranderingen naar aanleiding van de veranderingen in de voormalige Sovjetlanden. Ook wij hebben nu met veranderde tijden te maken door de uitbraak van een virus.

Het Coronavirus of COVID-19 laat sporen na in onze samenleving. Sporen van intens verdriet door het overlijden van een dierbare, maar ook verdriet omdat iemand zijn levenswerk ten gronde heeft zien gaan. Een virus dat ook niet meer verdwijnt uit ons leven, net zoals polio, mazelen of andere virussen. Deze virussen kunnen we inmiddels wel goed behandelen, maar zijn al jaren om ons heen en zijn nooit helemaal weg. Dat is iets wat we ons helaas moeten realiseren en waaraan we ons zullen moeten aanpassen.

Daarnaast moeten we oppassen dat we niet een gemeenschap worden waarbij iedere keer de mazen van de wet worden opgezocht, zodat we ons niet aan de regels hoeven te houden. Maar we moeten ook oppassen dat we niet oneigenlijke zaken met elkaar gaan vergelijken of dat we elkaar constant de maat nemen.

Juist deze tijd vraagt om saamhorigheid, om elkaar te ondersteunen en te helpen waar mogelijk. Een tijd waar de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen, maar ook een tijd om als gemeenteraad pal achter onze burgemeester te staan bij zijn taak rondom de uitvoering en handhaving van de coronamaatregelen.

Samen Vooruit! in deze toch al ingewikkelde tijden. Waarbij we oog voor elkaar moeten blijven houden en onze inwoners op een juiste manier moeten meenemen in de grote opgaven die voor ons staan. Opgave zoals het Sociaal Domein financieel onder controle krijgen, zodat onze inwoners de hulp en zorg kunnen blijven krijgen die ze nodig hebben. De woningbouw is ook zo'n opgave waarbij we de inwoners goed moeten blijven informeren en waarover we transparant moeten zijn, zodat er een groot draagvlak ontstaat voor de plannen. De energie- en warmtetransitie opgave staat nog aan het begin van hun ontwikkelingen, maar gaan een enorme impact op ons allemaal hebben. Daarom moet we oog blijven houden voor de leefbaarheid in onze kernen, zodat goed wonen in onze gemeente ook goed wonen blijft.

Onze inwoners, ondernemers, verenigingen en stichtingen moeten op ons kunnen blijven vertrouwen dat wij ze tijdig en transparant op de hoogte brengen van onze plannen. We maken hier al goede stappen in, maar wat betreft de Partij van de Arbeid mag het participatieniveau vanuit de gemeente nog meer verbeterd worden.

Zo waren de plannen over de uitbreiding van het heffingsgebied met betrekking tot de Reclamebelasting niet uitgewerkt. In de koersnotitie, die wij 7 juli bespraken, was het nog een dekkingsmiddel om de ontstane gaten in de begroting in te vullen. De Duivense ondernemers gaven een duidelijk signaal af dat ze het niet eens waren met deze plannen. Het college heeft de plannen aangepast en daardoor staat de uitbreiding van het heffingsgebied voor Reclamebelasting nu als en baatbelasting in de voorstellen. Een bedrag dat door de ondernemers betaald wordt en voor de ondernemers gebruikt zou worden. Eigenlijk een sigaar uit eigen doos.

Mede omdat er geen concreet plan bestaat heeft de Partij van de Arbeid een amendement ingediend om de uitbreiding van het heffingsgebied voor Reclamebelasting uit de begrotingsplannen te halen. Wij zijn verheugd dat alle aanwezige partijen dit amendement mede hebben ingediend.

Wij gaan er vanuit dat het college de uitgestoken hand van MKB Duiven en Lindus, die ze in hun brief hebben aangekondigd, aanneemt. Ondanks onze aanname zouden wij graag een toezegging daarover van het college willen ontvangen.

Onze ondernemers zijn net als alle vrijwilligers, verenigingen, instellingen en stichtingen het cement van onze samenleving. Het is om die reden belangrijk dat u in gesprek blijft met alle partijen, zodat het cement van onze samenleving niet afbrokkelt.

Zodra het amendement is aangenomen en de uitbreiding van het heffingsgebied voor Reclamebelasting uit de plannen is verwijderd, is voor de Partij van de Arbeid het Raadsvoorstel Meerjarenprogrammabegroting 2021-2024 een voorstel geworden om mee in te stemmen. Wellicht dat er nog kleine nuances aangebracht worden door amendementen en moties, maar over het geheel zijn wij tevreden.

Uiteraard kijken wij uit naar de toezeggingen die voor volgend jaar op de planning staan, zoals het Publicatiebord bij het gemeentehuis en de stofkam door de Bestemmingsreserves, maar we willen het college en natuurlijk ook de ambtenaren een compliment geven dat ze de afspraken die gemaakt zijn afgelopen juli, geleid hebben tot een sluitende begroting in 2023 en 2024. Zelfs heeft het college kunnen voldoen aan de wens van een meerderheid van de gemeenteraad om in 2022 al een sluitende begroting te presenteren, waarbij er zelfs een heel klein beetje vet op de spreekwoordelijke botten is gebleven. Een knappe prestatie aangezien de vlag er een tijd lang niet gunstig bij hing.

Tijdens mijn vorige beschouwing heb ik aangegeven dat de Partij van de Arbeid zich bij de toenmalige plannen af heeft gevraagd "Kan dit niet anders?" en "Kunnen er geen betere voorstellen gedaan worden?". Het antwoord op deze vragen is uiteindelijk dat dat in sommige gevallen mogelijk is geweest. Toch een klein beetje een "Wind of change" of te wel een beetje verandering binnen de plannen. Een verandering die we met elkaar gerealiseerd hebben, waardoor we hoopvol Samen Vooruit! gaan naar het nieuwe jaar.

Tot zover!

ALGEMENE BESCHOUWINGEN
D66 DUIVEN
PROGRAMMABEGROTING 2021 - 2024

d.d. 10 november 2020

Inwoners die digitaal meekijken, voorzitter, college, en collega-volksvertegenwoordigers,

Tijdens de behandeling van de "Voorjaarsnota 2021 - 2024", die eigenlijk de naam niet mocht hebben, heeft D66 Duiven gepleit voor fatsoenlijk onderzoek naar het financiële debacle waar de gemeente Duiven mee opgezadeld zit. We roepen nog een keer de vrijwel unanimiteit aangenomen motie van D66 Duiven en DOED in herinnering van november 2019 over een onderzoek van de Rekenkamer: met overweldigende meerderheid aangenomen maar nooit uitgevoerd. De raad neemt dus haar eigen moties niet eens meer serieus. Goed onderzoek kan leiden tot gerichte aanpak van financiële tekorten. Nu is er op 7 juli 2020 gesproken over "bijsturen". Maar zoals een bekend gezegde van de filosoof Seneca luidt: "als je niet weet naar welke haven je vaart, is geen enkele wind gunstig."¹

Hebben we nu een begroting waarvan je kunt zeggen dat je daarmee weet naar welke haven je vaart? Het korte antwoord is: "nee". En het lange antwoord: "nee, eigenlijk absoluut niet!" Het is nog steeds een lappendeken van lastenverzwaringen en bezuinigingen zonder samenhang en visie. Tijdens de "Voorjaarsnota 2021 - 2024" heeft D66 Duiven al een aantal punten aangestipt die verantwoordelijk zijn voor de financiële zorgen. Dat is vier maanden later niet écht veranderd. Daarbij komen nog de financiële gevolgen van corona voor de gemeente. Want niet alléén inwoners en ondernemers hebben daar last van. Sterker nog: de gemeente Duiven probeert, naast uiteraard de landelijke overheid, de pijn voor ondernemers hier en daar een heel klein beetje te verzachten. Maar dan moet je natuurlijk niet in deze tijd het heffingsgebied voor de reclamebelasting uitbreiden, ook al zet je het om in een baatbelasting.

Met veel kunst- en vliegwerk is het tekort voor 2021 beperkt tot net iets minder dan één miljoen euro. En - als alles gaat zoals dit college ons voorspiegelt - gaan we in 2022 weer zwarte cijfers schrijven. Maar dat kan niet zonder een fors bezuinigingspakket, dat op 7 juli al min of meer door een meerderheid van de gemeenteraad is "afgetikt". Met als sluitpost de OZB-verhoging, die "maar" 7% omhoog gaat. Oh ja, plus indexatie, dus zo'n 8,8% per jaar. Daar gaat de belofte van voormalig wethouder Van Groningen in 2015 dat de OZB op termijn écht omlaag zou gaan. Overigens een belofte die gedaan is in de zelfde coalitie van Lokaal Alternatief, VVD en CDA. Nee, verlagen zit er niet in: we gaan dus in 2021 fors verhogen. Het lijkt het "Kwartje van Kok" wel...

Noch voor inwoners, noch voor ondernemers wordt 2021 een financieel mooi jaar. De OZB gaat flink omhoog, reclamebelasting wordt uitgebreid [en als sigaar uit eigen doos als "baatbelasting" weer teruggegeven, maar ga daar dan eerst met MKB Duiven en LINDUS over in gesprek] en de afvalstoffenheffing gaat ook nog fors omhoog. En dat mét de al door de coalitie bezegelde bezuinigingen van 7 juli 2020. Want veel ruimte voor alternatieven vanuit de oppositie was er niet. Zo is het dualisme in de gemeente Duiven ook bijna 20 jaar na invoering nog steeds niet tot wasdom gekomen.

¹ Ignoranti quem portum petat nullus suus ventus est. [Seneca, 5 v. Chr. - 65 n. Chr.].

De gemeente Duiven heeft het in de begroting over "de klant" als het gaat om inwoners en ondernemers. Maar de gemeente Duiven is geen bedrijf, de inwoners en ondernemers geen klant: voor datgene wat de gemeente Duiven levert móét een inwoner of ondernemer gewoon bij de gemeente langs. Gedwongen winkelnering zou dat in commerciële termen heten. Maar ja, die gedwongen winkelnering gaat in 2021 dus fors duurder worden, om het maar even in die termen te houden.

Is er dan niets goeds te melden? Gelukkig wel wat. Overschrijdingen van uitgaven in een bepaald programma - in 2019 en 2020 het sociaal domein - hoeven niet per sé binnen dat zelfde programma bezuinigd te worden. Waardoor in Duiven mensen nog steeds de zorg kunnen krijgen die ze nodig hebben. Natuurlijk, ook daarbij moet je steeds kijken of het niet slimmer - en misschien op termijn daardoor goedkoper - kan. De transformatie van het sociaal domein draait overigens volgens D66 Duiven niet om "afschalen" naar lichtere zorg of "eigen kracht", hoe belangrijk vertrouwen in de eigen kracht van mensen ook voor ons is. Nee, het gaat om preventie, ontschotting en innovatie. En om het zorgen dat mensen daardóór optimaal gebruik kunnen maken van hun eigen kracht.

Onze lijn zal dezelfde zijn als die op 7 juli 2020. We zullen alle moties en amendementen kritisch bekijken. En daar waar we iets positiefs zien - zoals bij het amendement rondom de reclamebelasting - dienen we graag zo'n amendement mee in. En komen met GroenLinks samen met een amendement rondom de afvalstoffenheffingen. Maar gaan we dan ook akkoord met een al dan niet geamendeerde begroting? We zullen aan het einde van de raadselingen daarover meer kunnen zeggen, maar écht positief gestemd zijn we niet.

Namens D66 Duiven,

mr. drs. J.W. Egtberts | fractievoorzitter D66 Duiven

BIJLAGE 1 - BEZUINIGINGEN 1STROOM

	2021	2022	2023	2024
Reguliere bezuiniging [11-7-2017]	€ 378.000	€ 378.000	€ 378.000	€ 378.000
Terugverdiengeld investering [11-7-2017, € 1 mln. terugverdientijd 4 jaar v/a 2018]	€ 167.500			
Bezuiniging 1Stroom [p.13]	€ 63.000	€ 126.000	€ 189.000	€ 252.000
Extra besparing 1Stroom, motie verbonden partijen 7-7-2020?	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Aanvullende besparing 1Stroom	€ 19.700	€ 63.800	€ 84.590	€ 109.160
Totaal	€ 728.200	€ 667.800	€ 751.590	€ 839.160

Onderwerp	Meerjarenbegroting 2021-2024 gemeente Duiven		
Ondertitel	Voor de zomer heeft de gemeenteraad een besluit genomen over bezuinigingen om het financiële tekort tegen te gaan. Deze zijn verwerkt in de 'meer-jaren-begroting' waarin de financiële plannen staan voor 2021 met een doorkijk tot 2024. Met de begroting wordt dit jaar ook het staande en nieuwe beleid besproken: waar willen we geld aan uitgeven en wat vindt de raad van de voorstellen voor nieuw beleid?		
Portefeuillehouder	Wethouder Goossen	Zaaknummer	Z/20/071018
Behandelend ambtenaar	m.jordens@1stroom.nl Team Financiën		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Beslispunten: 1. De kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing te handhaven en een groter deel van de apparaatskosten toe te rekenen aan deze heffing conform uitgevoerd nader onderzoek. 2. Af te zien van de extra stijging van 1,5% voor de rioolheffing, die eerder al wel verwerkt is in de meerjarencijfers en is gebaseerd op het vastgestelde Watertakenplan. 3. De (meerjaren-)programmabegroting 2021-2024 vast te stellen, met o.a. bezuinigingspakket A en de OZB-verhoging (zie raadsvoorstel). 4. De maatregel "Heffingsgebied reclamebelasting uitbreiden" in bezuinigingspakket A wel door te voeren, maar de opbrengst hiervan ten goede te laten komen aan het ondernemersklimaat. 5. De maatregel "Toeristenbelasting" in bezuinigingspakket A niet door te voeren. 6. Het tekort (€ 872.590) in 2021 eenmalig af te dekken door een bijdrage uit de Algemene Reserve vast te stellen. 7. De intentie uit te spreken om de overschotten in de jaarschijven 2022, 2023 en 2024 te storten in de Algemene Reserve.		
Historie	Bij de raadsvergadering van 7 juli heeft de gemeenteraad een koersnotitie vastgesteld over de bezuinigingen. Dit kader heeft het college gebruikt om uit te werken in een concrete begroting voor 2021 met doorkijk tot 2024. Op 15 oktober heeft de gemeenteraad een ronde tafel gehouden over dit onderwerp waarbij vragen gesteld konden worden over het onderwerp.		
Termijn	De begroting moet wettelijk voor 15 november naar de provincie worden verstuurd. Dit lukt met besluitvorming op 10 november.		

Politieke Avond	27 oktober		Debattafel	
Voorzitter	Griffie	Zaal	Domein	Duur
H. Egtberts	E.N. Bosscha	TEAMS	Bestuur	55 minuten
Opbrengst Politieke avond 15 oktober	Wethouder Goossen zegt toe in de P&C documenten een stoplichtmodel te hanteren voor wat betreft de doelen voor 2022 (pag. 4 MJPB 2021-2024). Termijn Q3 2021 Wethouder Goossen zegt toe met een integraal voorstel naar de raad te komen met een uitwerking van de uitbreiding reclamebelasting. Termijn: 2021 Q1. Nog openstaande vragen worden schriftelijk beantwoord. Fracties kunnen na de ronde tafel nog vragen insturen via de griffie waarbij			

	geldt dat hoe eerder de vragen worden gesteld hoe groter de kans dat ze voor PA 27 oktober worden beantwoord.
Behandeladvies	De ronde tafel is reeds geweest op 15 oktober. De gemeenteraad heeft 7 juli al een kader meegegeven voor de bezuinigingen. Dat is grotendeels verwerkt in deze begroting. Het debat kan gaan over die punten die (om verschillende redenen) toch afwijken van de vastgestelde koersnotitie. Zijn die keuzes om af te wijken volgens de raad legitiem en verdedigbaar? Ook kan er gediscussieerd worden over de keuzes die gemaakt zijn in de begroting, in meer brede zin: is de raad het eens met de verdeling van het geld en stemt zij ermee in geld uit te geven voor voorgestelde nieuwe plannen? Technische en informatieve vragen dienen vooraf gesteld te worden, dit kan via griffie@duiven.nl. Tijdens het debat mogen twee personen per fractie het woord voeren indien gewenst. Natuurlijk zal een groot deel van het debat plaatsvinden op 10 november op basis van de algemene beschouwingen en de op dat moment concreet ingediende moties en amendementen. Dit debat op 27 oktober kan door fracties mogelijk gebruikt worden om vroegtijdig moties en amendementen aan te kondigen en vast af te tasten hoe partijen aankijken tegenover specifieke onderwerpen of wijzigingsvoorstellen. Het debat kan 10 november worden vervolgd.
Spreekrecht publiek	Men kan meepraten aan tafel. Aanmelden via griffie@duiven.nl

Opbrengst van debat tafel 27 oktober	De vragen van GroenLinks over de afvalstoffen heffing en <i>right to challenge</i> worden morgen alsnog beantwoord. Ook de aanvullende vraag van DOED wordt beantwoord en online geplaatst op IBABS. De PvdA heeft een amendement ingediend om de uitbreiding heffingsgebied reclamebelasting uit de MJPB te halen. Dit wordt mede ingediend door DOED, VVD en D66. SP staat ook positief tegenover het amendement. GroenLinks wil eerst nog even met de fractie overleggen voordat een definitief standpunt wordt ingenomen. Wel geven zij aan (net als CDA en VVD) dat zij niet per definitie tegen reclamebelasting zijn, maar er moet eerst een gedegen plan komen voordat de raad hier een beslissing over gaat nemen, bijvoorbeeld in de voorjaarsnota. De wethouder geeft aan dat -als het nu uit de MJPB wordt geamendeerd- er wel een motie moet komen om het college opdracht te geven alsnog met een plan te komen voor de uitbreiding heffingsgebied reclamebelasting.
---	--

	VVD geeft hierop aan een motie serieus te overwegen. De SP en GroenLinks grijpen het debat aan om een statement te maken over het feit dat de kwaliteit van de zorg niet mag lijden onder de bezuinigingen. GroenLinks overweegt een amendement om de verhouding vast en variabele tarieven voor afvalstoffen heffing te veranderen zodat een sterkere prikkel ontstaat om afval te gaan scheiden. De andere partijen geven aan het concrete amendement serieus te gaan bekijken en dan een standpunt in te nemen. De PvdA geeft daarnaast aan dat er inmiddels ook al nieuwe technieken zijn voor afvalscheiding (behalve DIFTAR) dus zij kijken ook uit naar de discussie over het nieuwe afvalbeleid wat nog voor dit jaar op de planning staat. In Juli 2019 is er bij de Voorjaarsnota een amendement aangenomen waarop de raad aangeeft al vanaf 2022 een sluitende begroting te willen hebben. De SP stelt dit ter discussie en vraagt de andere partijen of de raad niet creatiever met de afspraak moet omgaan om de (pijn van de) bezuinigingen meer uit te smeren over meerdere jaren. Er blijken tijdens het debat op dit moment geen medestanders voor het idee.
Raadsvergadering	10 november

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Meerjarenbegroting 2021-2024 gemeente Duiven

Zaak- & documentnr. : Z/20/071018/201477674

Opsteller : Mark Jordens

Portefeuillehouder : wethouder Goossen

Team : Financien

Telefoonnr. 06-30201341

Samenvatting

In aanloop naar de Voorjaarsnota 2020 kondigden zich opnieuw grote tekorten aan. Gelet op de grote onzekerheden over de financiële positie van de gemeente is hierop in een vroeg stadium besloten om een koersnotitie aan de raad voor te leggen. In deze koersnotitie heeft de raad kaders vastgesteld die er toe moeten leiden dat er een structureel sluitende meerjarenbegroting kan worden vastgesteld. In de nu voorliggende meerjarenbegroting zijn al deze kaders verwerkt. De doorgevoerde bezuinigingsmaatregelen leiden er toe dat de jaren 2022-2024 een positief begrotingssaldo hebben. Het college stelt de raad voor om deze concept meerjarenbegroting inclusief de bezuinigingsmaatregelen vast te stellen. Alleen de jaarschijf 2021 wordt vastgesteld. De overige jaren zijn bijgevoegd om een structurele doorkijk op de gevolgen van het beleid te kunnen geven.

Beslispunten

1. De kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing te handhaven en een groter deel van de apparaatskosten toe te rekenen aan deze heffing conform uitgevoerd nader onderzoek.
2. Af te zien van de extra stijging van 1,5% voor de rioolheffing, die eerder al wel verwerkt is in de meerjarencijfers en is gebaseerd op het vastgestelde Watertakenplan.
3. De (meerjaren-)programmabegroting 2021-2024 – in het bijzonder de volgende onderdelen – vast te stellen:
 - het bezuinigingspakket A;
 - de extra besparing op 1Stroom;
 - de OZB-verhoging;
 - de stelpost claim overheid;
 - de maatregel "Investeren in de samenleving";
 - de programma's;
 - de paragrafen;
 - de voorcalculaties;
 - de vervangingsinvesteringen,
 - de mutaties op de reserves en voorzieningen en,
 - de nieuwe belastingtarieven 2021.
4. De maatregel "Heffingsgebied reclamebelasting uitbreiden" in bezuinigingspakket A wel door te voeren, maar de opbrengst hiervan ten goede te laten komen aan het ondernemersklimaat.
5. De maatregel "Toeristenbelasting" in bezuinigingspakket A niet door te voeren.
6. Het tekort (€ 917.291) in 2021 eenmalig af te dekken door een bijdrage uit de Algemene Reserve vast te stellen.

7. De intentie uit te spreken om de overschotten in de jaarschijven 2022, 2023 en 2024 te storten in de Algemene Reserve.

Aanleiding

Zoals zovele andere gemeenten heeft de gemeente Duiven een opgave om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting. Om het nog wat preciezer te zeggen: de opgave conform de eisen van onze toezichthouder, de provincie Gelderland, is om de begroting sluitend te krijgen voor de jaren 2023 en 2024. De gemeenteraad van Duiven heeft in juli 2019 uitgesproken dat zo mogelijk zelfs gestreefd moet worden naar een sluitende begroting vanaf het jaar 2022. In juli van dit jaar heeft de gemeenteraad van Duiven de koersnotitie richting een sluitende begroting vastgesteld als kader voor de meerjarenbegroting 2021-2024. Daarmee zijn een aantal maatregelen aangereikt die er voor moeten zorgen dat we nu inderdaad een sluitende begroting vanaf het jaar 2022 kunnen presenteren.

Daarnaast dienen we in het kader van duurzaam financieel beleid rekening te houden met de vereisten die de provinciale toezichthouder stelt aan onze begroting om niet onder toezicht te komen: als de begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, dan moet aannemelijk zijn dat dit evenwicht uiterlijk in de laatste twee jaar van de meerjarenraming tot stand wordt gebracht. De provincie toetst de aangedragen bezuinigingsmaatregelen op haalbaarheid. Indien maatregelen onvoldoende concreet kunnen worden gemaakt of als onrealistisch worden beoordeeld tellen zij niet mee in die beoordeling.

Kaders Koersnotitie

In de koersnotitie zijn een aantal kaders vastgesteld. Het uitgangspunt is dat wij goede zorg en ondersteuning willen blijven bieden aan de inwoners die dit nodig hebben. We willen niet dat mensen tussen wal en schip (dreigen) te raken. Ook willen wij het cement van de samenleving intact laten en daarom willen we de "maatschappelijke infrastructuur" ontzien bij deze begroting. De OZB-verhoging moet als een sluitpost worden gehanteerd voor een sluitende begroting vanaf 2022. In de koersnotitie hebben we gesproken over de OZB-verhoging als een deel van de oplossing om de begroting sluitend te maken. Dit betekent dat we dan spreken over de reële verhoging van de OZB, ofwel de verhoging boven op de inflatie. De verhoging met inflatie is ter dekking van hogere uitgaven aan de lastenkant die stijgen met het inflatiecijfer. In het vervolg van dit raadsvoorstel spreken we over twee cijfers met betrekking tot de OZB, de stijging met het inflatiecijfer en de reële stijging. In deze begroting is zo veel mogelijk invulling gegeven aan de in de koersnotitie gestelde kaders. Daarbij zijn ook de tijdens de behandeling aangenomen moties en amendementen verwerkt.

Bezuinigingsmaatregelen

Alle maatregelen zoals vastgesteld in de koersnotitie zijn verwerkt in de voorcalculaties van deze meerjarenbegroting.

Onze provinciale toezichthouder heeft inmiddels ook al een voorlopig oordeel gevormd over de in de koersnotitie aangedragen bezuinigingsmaatregelen. De provincie heeft het standpunt ingenomen dat de gemeenten er niet van uit mogen gaan dat zij in deze regeringsperiode nog extra gelden vanuit het Rijk gaan krijgen als compensatie voor de veranderde wetgeving rondom de abonnementstarieven en de duurzaamheidsmaatregelen. Beide bezuinigingen worden dan ook niet in de beoordeling meegeteld.

Verder was de voorgenomen bezuiniging op verbonden partijen naar de mening van de provincie onvoldoende onderbouwd en concreet. Met de maatregelen die door 1Stroom aanvullend zijn vastgesteld voldoen we wel aan deze concrete invulling. Overigens blijven we zoeken naar mogelijkheden om ook bij de andere verbonden partijen bezuinigingen te kunnen realiseren.

Aanpassing voorcalculaties

In de zomerperiode zijn alle voorcalculaties (lasten en baten) voor budgetten bestaand beleid geactualiseerd. In de voorcalculaties is een verhoging door loon/prijsstijgingen meegenomen. Als we de belastingopbrengsten met de inflatie mee laten stijgen, levert dat een extra opbrengst op, nog los van de kaderstellende uitspraak van de raad hierover.

Afvalstoffenheffing

Ook de kosten voor de verwerking van afval zijn opnieuw bekeken. Gebleken is dat de kosten voor afvalverwerking stijgen. Het afval wordt weliswaar beter gescheiden aangeleverd maar de kosten voor verbranding, verzameling en transport blijven maar stijgen. Om kostendekkend te kunnen blijven moeten de tarieven daardoor stijgen.

De tarieven zouden nog meer moeten stijgen omdat uit de rapporten van experts blijkt dat we te weinig apparaatskosten doorrekenen in het tarief. In de afgelopen jaren is een te laag bedrag aan overheadkosten doorbelast in de tarieven voor afvalstoffenheffing. De tarieven zullen dan wel moeten stijgen. Als we zowel het vastrecht als het tarief per lediging met 14% laten stijgen zijn de tarieven kostendekkend. Een huishouden dat 12 keer de container aanbiedt gaat in totaal € 28,26 meer betalen. Deze stijging is nog niet verwerkt in de voorcalculaties. De opbrengststijging die wordt veroorzaakt door de toerekening van apparaatskosten is ongeveer € 275.000. Dat komt ook overeen met de 10.700 containers. Deze zomer zijn we ook nog eens meerjarig door alle voorcalculaties heen gelopen. Daarbij hebben we geconstateerd dat de opbrengsten van de afvalstoffenheffing meerjarig niet goed zijn verwerkt. Door deze administratieve correctie stijgen de opbrengsten van de afvalstoffenheffing in 2021 aanvullend ook nog met ongeveer € 320.000. Dat heeft overigens geen gevolgen voor de tariefstelling. Het betekent wel dat we in deze begroting de opbrengsten meerjarig nog bij moeten stellen en dat het saldo ten opzichte van hetgeen we in de Koersnotitie hebben gepresenteerd daardoor in alle jaren beter wordt.

Naar aanleiding van bovenstaand verhaal zouden de ramingen van vorig jaar inzake de opbrengst in 2021 hierdoor met € 594.850 stijgen.

Het handhaven van de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing levert tevens een betere beheersing van de noodzakelijke stijging van de OZB-tarieven op. We kunnen hierdoor een goede invulling geven aan het gestelde kader.

Concept meerjarenbegroting 2021-2024

In de voorcalculaties van deze begroting zijn alle gevolgen van de in juli vastgestelde Tussenrapportage verwerkt. Ook de gevolgen van de Meicirculaire zijn in de voorcalculaties opgenomen. Tot slot zijn de maatregelen uit de koersnotitie in de concept meerjarenbegroting meegenomen.

De gevolgen van de septembercirculaire zijn niet verwerkt in de voorliggende conceptbegroting. De financiële gevolgen van de septembercirculaire worden in de najaarsnota verwerkt. De raad wordt gelijktijdig met de begroting via een separate kennisgeving geïnformeerd over de effecten van de septembercirculaire. De gevolgen zijn inmiddels wel bekend. In dit raadsvoorstel kunnen we er daarom wel rekening mee houden. In de tabel staan de effecten van de septembercirculaire meerjarig weergegeven:

2021	2022	2023	2024
-134.027	-242.444	-282.173	-207.723

Investeren in de Samenleving

In het begrotingsvoorstel ziet u een knop "Investeren in de samenleving" die wij hebben opgenomen om uitdrukking te geven ons vertrouwen in de kracht van de samenleving. Die kracht blijkt opnieuw tijdens de coronacrisis. Ons college gaat er van uit dat we deze kracht kunnen vasthouden en versterken als we daarin verder investeren. We gaan er ook vanuit dat daaruit positieve financiële effecten voor de gemeente volgen voor een aantal taken. Als eerste exponent daarvan benoemen we het basisteam uit het sociaal domein in het voorkomen van het toekennen van maatwerkvoorzieningen.

Als (netto) opbrengst noteren we in de begroting: € 75.000 voor 2021 en dan ieder jaar € 25.000 extra (dus 2022 € 100.000, 2023 € 125.000 en 2024 € 150.000). We handhaven de investering van € 150.000 in het basisteam in 2021 maar verlagen die daarna wel tot € 75.000. Overigens willen we benadrukken dat de knop investeren in de samenleving meer behelst dan slechts een financieel voordeel, de investering in het basisteam bijvoorbeeld leidt niet alleen tot minder kosten in het toekennen van maatwerkvoorzieningen Wmo en Jeugd, maar levert daarnaast ook veel immateriële positieve effecten op: nieuwe oplossingen zijn ontwikkeld en worden gedragen door de doelgroep, inwoners geven samen vorm aan oplossingen, organisaties voegen zich meer naar de vraag van de inwoner en er is sprake van onderlinge samenwerking tussen organisaties en inwoners. Zij voelen zich serieus genomen wat bijdraagt aan het welzijn en geluk.

Deze sociale meerwaarde is voor ons belangrijker dan de financiële, niettemin achten we de tijd nu rijp om ook het financiële effect in de begroting op te nemen.

Het college ziet ook in andere domeinen ontwikkelingen die hieraan kunnen bijdragen. We zullen daarom ook doorgaan op de weg van investeren in de samenleving met als doel de realisatie van de in de koersnotitie genoemde bedragen. Op dit moment vinden we alleen de opbrengsten van het basisteam voldoende hard om die ook in de begroting op te nemen. We ramen de opbrengsten in het meerjarenperspectief daarom ook af naar dat niveau.

Begrotingsruimte

Na het doorvoeren van alle maatregelen ontstaat er ruimte in de begroting. In het amendement bij de koersnotitie is als extra kader aangegeven dat de OZB stijging maximaal 13,97% mag bedragen. Indien er begrotingsruimte zou ontstaan dan kan de benodigde OZB-stijging ook op een lager percentage worden vastgesteld.

Ten opzichte van de koersnotitie passen we een aantal zaken aan.

We vullen een deel van de stelpost bezuiniging op verbonden partijen in met de aanvullende bezuiniging op 1Stroom.

We zetten de maatregel "Investeren in de Samenleving" in voor het bedrag dat het basisteam weet te realiseren, naast kleine ontwikkelingen op overige domeinen.

We schrappen de maatregel om de toeristenbelasting extra te laten stijgen. Door aanpassing van de tarieven met het inflatiepercentage stijgt deze belasting de komende jaren al met € 0,10. Daarmee zou de maatregel eigenlijk dubbelop werken.

Voor wat betreft de maatregel inzake het uitbreiden van het heffingsgebied van de reclamebelasting naar de bedrijventerreinen maken we een nuance. De opbrengst van deze maatregel verdwijnt niet in de algemene middelen maar we maken afspraken met de ondernemers over de besteding van deze opbrengst. Hierover zal binnenkort een voorstel volgen.

Na verwerking van deze aanpassingen is een OZB stijging van 7% (in plaats van 13,97%) nodig. Deze stijging biedt voldoende ruimte om vanaf 2022 een sluitende begroting te presenteren waarin de correcties van de provincie en de extra kosten voor onderwijshuisvesting en de regio Arnhem-Nijmegen zijn verwerkt. Tevens voorzien we daarmee in een Algemene Reserve die aansluit bij het risicoprofiel van onze gemeente.

Planning

15 oktober 2020	: Ronde tafel/Politieke avond
27 oktober 2020	: Politieke avond
10 november 2020	: Behandeling Gemeenteraad

Beoogd effect

In het kader van het budgetrecht van de raad moet de begroting ter vaststelling aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Na vaststelling door de raad kan het college het voorgestane beleid tot uitvoering brengen.

Argumenten

1.1 Kostendekkende tarieven zijn bestaand beleid.

Vanuit het oogpunt van duurzaam financieel beleid zijn de tarieven voor de afvalstoffenheffing in Duiven altijd kostendekkend vastgesteld. Volgens de wetgeving mogen de tarieven ook maximaal kostendekkend worden vastgesteld. Uit onderzoek is gebleken dat we in het verleden te weinig apparaatskosten in de tarieven hebben doorberekend.

Ook het uitgangspunt dat de vervuiler moet betalen is altijd leidend geweest. Jaarlijks zien we er bij de herberekening van de tarieven ook op toe dat de verdeling van de kosten naar vast tarief en kosten per lediging juist worden verdeeld.

Als we de overheadkosten conform het onderzoek verwerken in de nieuwe berekeningen zullen de tarieven moeten stijgen. De lasten voor een huishouden met 12 aanbiedingen gaat met € 28,26 omhoog. Samen met de in de aanleiding genoemde noodzakelijke administratieve wijziging leidt dit tot een stijging van de opbrengsten € 594.850 in 2021.

2.1 Een extra stijging van de tarieven voor rioolheffing is niet noodzakelijk.

In de afgelopen jaren zijn een aantal investeringen in de rioleringen uitgesteld. De bespaarde kapitaallasten storten we in de voorziening riolering. Die voorziening zetten we in op de momenten dat de investeringen wel worden gedaan en we de lasten moeten betalen. De stand van de voorziening is op dit moment dusdanig dat we de eerstkomende jaren de extra lasten kunnen dekken. Daarom is een extra stijging van het tarief niet noodzakelijk. Bij de vaststelling van het nieuwe Watertakenplan zal worden beoordeeld of er in de nieuwe looptijd van het plan nog extra tariefstijgingen nodig zijn om de toekomstige investeringen te kunnen betalen. Bij die vaststelling zal bijvoorbeeld ook rekening worden gehouden met de investeringen die de klimaatadaptatie met zich mee gaat brengen.

3.1 Met doorvoering van de maatregelen uit de koersnotitie voldoen we aan de begrotingseisen.

Na doorvoering van alle maatregelen is alleen het begrotingsjaar 2021 niet sluitend. Benadrukt moet worden dat in deze conceptbegroting alle maatregelen zijn verwerkt. Ook de maatregelen die door de provincie als niet realistisch worden beschouwd zijn hierin opgenomen. Zelfs als deze inderdaad worden weggestreept blijven de jaren 2022 t/m 2024 sluitend.

3.2 Om de belastingopbrengsten op peil te houden laten we ze met het inflatiepercentage stijgen.

Aan de lastenkant stijgen al onze kosten. Om de belastingopbrengsten ook hun waarde te laten behouden kondigen we in deze begroting vast aan dat we ze met het inflatiepercentage van 1,8% willen laten stijgen. De vaststelling van de tarieven zal in de raadsvergadering van december aan u worden voorgelegd. De inflatiestijging zal gelden voor de OZB, de rioolheffing, de hondenbelasting, de toeristenbelasting, de reclamebelasting en de legestarieven. De extra opbrengst hiervan hebben we becijferd en daar wordt in deze begroting al rekening mee gehouden. Bij de toeristenbelasting geldt overigens dat we het tarief afronden op € 0,05.

3.2 De lastendruk voor een gemiddeld huishouden stijgt ten opzichte van vorig jaar.

Niet alleen de voorgenomen stijging van de OZB maar ook de stijging van de afvalstoffenheffing zorgt voor een lastenverzwaring. Het afzien van de in het Watertakenplan afgesproken extra 1,5% stijging van de rioolheffing werkt lasten verlagend. In totaal stijgt de lastendruk voor een huishouden met een woning met een WOZ-waarde van € 233.000, 140m³ waterverbruik en 12 aanbiedingen van de afvalcontainer met 7,98%. Zie onderstaande berekening.

	OZB-eig.		afvalst.h.		rioolrecht		Totaal	
2020	315,25		201,83		242,20		759,28	
2021	343,39	8,93%	230,09	14,00%	246,40	1,73%	819,88	7,98%

3.3 Het weerstandsvermogen wordt langzaam weer op orde gebracht.

Bij een maximaal risico is de ratio voor weerstandsvermogen matig. Dat betekent dat de stand van de Algemene Reserve per 1 januari 2021 matig is om het maximale risico, dat we in de paragraaf Weerstandsvermogen hebben beschreven op te kunnen vangen. We verwachten voor 2020 en 2021 een nadelig saldo. Daardoor zal het weerstandsvermogen verder afnemen. Voor de jaren na 2021 kunnen we de Algemene Reserve met de positieve begrotingssaldi aanvullen waardoor het weerstandsvermogen op termijn weer op orde wordt gebracht.

De ratio voor de solvabiliteit stijgt in de komende jaren langzaam naar het gewenste niveau.

3.4 Met de gevolgen van de coronacrisis is nog geen rekening gehouden.

Aangezien op dit moment de exacte gevolgen van de coronacrisis nog niet bekend zijn hebben we hiermee in deze begroting nog geen rekening gehouden. Binnenkort zal de corona werkgroep in onze gemeente rapport uitbrengen over de gevolgen. Deze zullen dan in de Najaarsnota worden verwerkt in de meerjarige cijfers. De verwachting is dat de meerkosten als gevolg van Corona worden gecompenseerd door het Rijk en/of de provincie.

3.5 Er blijven nog wel een aantal onzekerheden in deze begroting.

Behalve het niet verwerken van gevolgen van de coronacrisis zijn er nog een aantal zaken die onzeker zijn.

- 3.5.1 De herverdeling van het Gemeentefonds nadert zijn voltooiing. Waarschijnlijk zullen in de meicirculaire 2021 de exacte gevolgen voor onze gemeente bekend zijn. De geluiden tot dusver zijn dat het geld uit het Gemeentefonds van Oost naar West zal gaan en van platteland naar stad. Onze gemeente zou daarom wel eens een nadeelgemeente kunnen gaan worden.
- 3.5.2 In onze voorcalculaties gaan we er nog altijd van uit dat de incidentele extra gelden die het Rijk heeft toegekend voor de Jeugdzorg structureel zullen worden. In 2023 en 2024 gaat het om een bedrag van € 437.000. Bovendien is de volledige € 500.000 bezuiniging van de Taskforce Jeugdzorg in de cijfers verwerkt.
- 3.5.3 Inmiddels loopt ook de discussie over de nieuwe kostenverdeling van de Veiligheidsregio Gelderland-Midden (VGGM). De brief van de VGGM is reeds als ingekomen stuk in de raad behandeld. Als de nieuwe verdeling zo wordt vastgesteld moet onze gemeente vanaf 2022 veel meer gaan bijdragen aan deze Gemeenschappelijke Regeling.
- 3.5.4 De ingeboekte bezuiniging "Investeren in de samenleving" was niet concreet ingevuld. Een belangrijke pijler in het geheel is het basisteam. Zij zorgen er samen met een aantal organisaties voor dat door een wijziging in processen of behandelingen minder beroep wordt gedaan op dure specialistische hulp. Daarbij is niet alleen de financiële kant belangrijk maar ook het welzijn van de inwoners en verbetering van de zorg. De opbrengsten van de inspanningen van het basisteam leveren slechts voor een deel van de ingeboekte maatregel invulling.
- 3.5.5 In de koersnotitie is al rekening gehouden met de extra lasten die de nieuwe onderwijshuisvesting met zich mee gaat brengen. Na besluitvorming over dit onderwerp zullen deze kosten ook in de saldi moeten worden verwerkt.
- 3.5.6 Inmiddels is ook het verzoek van de regio Arnhem-Nijmegen binnengekomen voor versterking van de regio. Daarvoor is nog geen extra bedrag opgenomen in deze begroting. Als we gehoor geven aan dit verzoek zal de bijdrage aan de regio de komende jaren stijgen.

4.1 *Het ondernemingsklimaat in Duiven vraagt om aandacht.*

De opbrengst van het uitbreiden van het belastinggebied voor de reclamebelasting biedt mogelijkheden. We kunnen met Lindus en MKB Duiven in gesprek over de besteding van het geld om daarmee het ondernemingsklimaat in Duiven te verbeteren. Goede afspraken daarover zullen de betrokkenheid verbeteren. Gezien de impact van de coronacrisis zal het zeker nodig zijn om aandacht te hebben voor het ondernemersklimaat.

Kanttakeningen

3.1 *Het staat de raad vrij om andere keuzes te maken.*

In de voorliggende begroting zijn alle maatregelen uit de koersnotitie maximaal verwerkt. Bovendien zijn alle ambities, speerpunten en aanvullende wensen gehonoreerd. Het staat de raad vrij om met het oog op duurzaam financieel beleid andere keuzes te maken bij de vaststelling van deze begroting.

3.2 *Niet alle ontwikkelingen zijn al vertaald in de ramingen.*

Voor de kosten in het Sociaal Domein hebben we geen volumestijgingen doorgerekend. Wel is rekening gehouden met het verlagen van de eigen bijdrage en de aanzuigende werking hier van. Verder is de uitwerking van het Integraal Huisvestingsplan nog niet verwerkt in de cijfers. De globale cijfers waren wel benoemd in de koersnotitie. Maar omdat er nog geen definitief raadsbesluit over is genomen is het nog niet in deze begroting verwerkt.

3.3 *Stijging van de WOZ waarde heeft geen gevolgen voor de opbrengst*

In de meicirculaire 2020 is aangegeven dat er een landelijk gemiddelde waardestijging van 7% voor woningen en 1% voor niet-woningen wordt verwacht. De gemiddelde waardestijgingen voor Duiven zijn nog niet bekend. Daarom is voor de berekening van de OZB-tarieven 2021 uitgegaan van de oude WOZ waarden. Alle OZB-tarieven worden nog herzien op basis van de daadwerkelijke waardeontwikkeling in de gemeente Duiven. Een wijzigingsvoorstel hiertoe wordt in december 2020 aan de gemeenteraad voorgelegd.

3.4 *Recente besluitvorming is nog niet in de cijfers meegenomen.*

Begin oktober zijn er collegebesluiten genomen rondom de kostenverlaging voor het Mobiliteitsplan en de publicaties in de Duivenpost. Deze besluitvorming kwam te laat om nog te verwerken in de cijfers van deze begroting. We gaan die zaken verwerken in de Najaarsnota.

Financiële paragraaf

Inclusief de besluitvorming rondom kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing en het achterwege laten van de extra stijging van de rioolheffing ontstaat dan het volgende plaatje:

	2021	2022	2023	2024
Totaal voor Koersnotitie	-2.591.930	-1.814.877	-1.503.946	-1.098.863
Maatregelen:				
Pakket A	350.140	539.605	630.605	693.605
Extra besparing 1Stroom	100.000	100.000	100.000	100.000
Geen dekkingsprobleem CE				250.000
Verhoging OZB	770.000	770.000	770.000	770.000
Stelpost claim overheid	285.000	285.000	285.000	285.000
Investeren in de samenleving	100.000	175.000	250.000	250.000
Totaal na Koersnotitie	-986.790	54.728	531.659	1.249.742
Aanvullende besparing 1Stroom	19.700	63.800	84.590	109.160
Inflatiecorrectie belastingopbrengsten	183.676	366.389	541.965	709.037
Nieuwe wensen programma's	-165.000	-10.000		
Totaal	-948.414	474.917	1.158.214	2.067.939
Afvalstoffenheffing:				
Doorbelasting overheadkosten	275.000	275.000	275.000	275.000
Administratieve wijziging	319.850	460.650	451.278	455.558
Totaal	-353.564	1.210.567	1.884.492	2.798.497
Gevolgen septembercirculaire	-134.027	-242.444	-282.173	-207.723
Totaal na septembercirculaire	-487.591	968.123	1.602.319	2.590.774
Verhoging OZB 7% ipv 14%	-385.000	-385.000	-385.000	-385.000
Ingevulde bezuiniging verbonden partijen	-19.700	-63.800	-84.590	-100.000
Verlaging ambitie bijdrage samenleving	-25.000	-75.000	-125.000	-150.000
Geen verhoging toeristenbelasting		-9.000	-9.000	-9.000
Opbrengst reclamebelasting besteden		-50.000	-50.000	-50.000
Totaal begroting	-917.291	385.323	948.729	1.896.774
Extra uitgaven waar nog geen beslissing over is genomen:				
onderwijshuisvesting	4.000	4.000	218.000	438.000
Hogere bijdrage regio Arnhem-Nijmegen	20.250	20.250	40.500	40.500
Correctie Provincie: *				
claim abonnementsgelden	178.000	178.000	178.000	178.000
claim klimaatgelden	107.000	107.000	107.000	107.000
stelpost verbonden partijen	80.300	36.200	15.410	0
Saldo	-1.306.841	39.873	389.819	1.133.274
Onzekerheden:				
gevolgen corona	pm	pm	pm	pm
herverdeling gemeentefonds	pm	pm	pm	pm
structurele gelden jeugdzorg			437.000	437.000
taskforce jeugdzorg	500.000	500.000	500.000	500.000
Herverdeling bijdrage VGGM		pm	pm	pm

*Hierbij moet worden opgemerkt dat de correctie van de toezichthouder alleen voor de jaren vanaf 2023 van belang is omdat we in die jaren een sluitende begroting moeten presenteren.

Ons voorstel is om het tekort in 2021 van € 917.291 eenmalig af te dekken door een bijdrage uit de Algemene Reserve en de intentie uit te spreken om de overschotten in de jaarschijven 2022 t/m 2024 te storten in de Algemene Reserve.

Als gevolg van de negatieve resultaten in de afgelopen jaren en de verwachte tekorten in 2020 en 2021 zakt het saldo van de algemene Reserve onder de ondergrens. Met inachtneming van deze tekorten en een aantal investeringen die uit de Algemene Reserve worden gedekt ziet het verloop de reserve er als volgt uit:

1-1-2020	€	9.550.824
1-1-2021	€	5.040.245
1-1-2022	€	3.922.954
1-1-2023	€	4.308.277
1-1-2024	€	5.257.006
1-1-2025	€	7.153.780

Ultimo 2024 zouden we dan weer boven de ondergrens van de Algemene Reserve bij gemiddeld risico uitkomen.

Participatie en communicatie

N.v.t.

Intergemeentelijke samenwerking

N.v.t.

Bijlagen

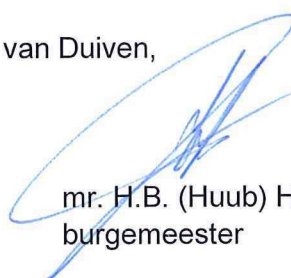
1. 201477688 - Raadsbesluit Meerjarenbegroting gemeente Duiven 2021-2024
2. 201477964 - Concept Meerjarenbegroting gemeente Duiven 2021-2024
3. 201478981 – Pakket A bezuinigingsmaatregelen

Duiven, 06 oktober 2020.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

RAADSVORSTEL

Onderwerp : Meerjarenbegroting 2021-2024 gemeente Duiven

Zaak- & documentnr. : Z/20/071018/201477674

Opsteller : Mark Jordens

Portefeuillehouder : wethouder Goossen

Team : Financiën

Telefoonnr. 06-30201341

Samenvatting

In aanloop naar de Voorjaarsnota 2020 kondigden zich opnieuw grote tekorten aan. Gelet op de grote onzekerheden over de financiële positie van de gemeente is hierop in een vroeg stadium besloten om een koersnotitie aan de raad voor te leggen. In deze koersnotitie heeft de raad kaders vastgesteld die er toe moeten leiden dat er een structureel sluitende meerjarenbegroting kan worden vastgesteld. In de nu voorliggende meerjarenbegroting zijn al deze kaders verwerkt. De doorgevoerde bezuinigingsmaatregelen leiden er toe dat de jaren 2022-2024 een positief begrotingssaldo hebben. Het college stelt de raad voor om deze concept meerjarenbegroting inclusief de bezuinigingsmaatregelen vast te stellen. Alleen de jaarschijf 2021 wordt vastgesteld. De overige jaren zijn bijgevoegd om een structurele doorkijk op de gevolgen van het beleid te kunnen geven.

Beslispunten

1. De kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing te handhaven en een groter deel van de apparaatskosten toe te rekenen aan deze heffing conform uitgevoerd nader onderzoek.
2. Af te zien van de extra stijging van 1,5% voor de rioolheffing, die eerder al wel verwerkt is in de meerjarencijfers en is gebaseerd op het vastgestelde Watertakenplan.
3. De (meerjaren-)programmabegroting 2021-2024 – in het bijzonder de volgende onderdelen – vast te stellen:
 - het bezuinigingspakket A;
 - de extra besparing op 1Stroom;
 - de OZB-verhoging;
 - de stelpost claim overheid;
 - de maatregel “Investeren in de samenleving”;
 - de programma's;
 - de paragrafen;
 - de voorcalculaties;
 - de vervangingsinvesteringen,
 - de mutaties op de reserves en voorzieningen en,
 - de nieuwe belastingtarieven 2021.
4. De maatregel “Heffingsgebied reclamebelasting uitbreiden” in bezuinigingspakket A wel door te voeren, maar de opbrengst hiervan ten goede te laten komen aan het ondernemersklimaat.
5. De maatregel “Toeristenbelasting” in bezuinigingspakket A niet door te voeren.
6. Het tekort (€ 917.291) in 2021 eenmalig af te dekken door een bijdrage uit de Algemene Reserve vast te stellen.

7. De intentie uit te spreken om de overschotten in de jaarschijven 2022, 2023 en 2024 te storten in de Algemene Reserve.

Aanleiding

Zoals zovele andere gemeenten heeft de gemeente Duiven een opgave om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting. Om het nog wat preciezer te zeggen: de opgave conform de eisen van onze toezichthouder, de provincie Gelderland, is om de begroting sluitend te krijgen voor de jaren 2023 en 2024. De gemeenteraad van Duiven heeft in juli 2019 uitgesproken dat zo mogelijk zelfs gestreefd moet worden naar een sluitende begroting vanaf het jaar 2022. In juli van dit jaar heeft de gemeenteraad van Duiven de koersnotitie richting een sluitende begroting vastgesteld als kader voor de meerjarenbegroting 2021-2024. Daarmee zijn een aantal maatregelen aangereikt die er voor moeten zorgen dat we nu inderdaad een sluitende begroting vanaf het jaar 2022 kunnen presenteren.

Daarnaast dienen we in het kader van duurzaam financieel beleid rekening te houden met de vereisten die de provinciale toezichthouder stelt aan onze begroting om niet onder toezicht te komen: als de begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, dan moet aannemelijk zijn dat dit evenwicht uiterlijk in de laatste twee jaar van de meerjarenraming tot stand wordt gebracht. De provincie toetst de aangedragen bezuinigingsmaatregelen op haalbaarheid. Indien maatregelen onvoldoende concreet kunnen worden gemaakt of als onrealistisch worden beoordeeld tellen zij niet mee in die beoordeling.

Kaders Koersnotitie

In de koersnotitie zijn een aantal kaders vastgesteld. Het uitgangspunt is dat wij goede zorg en ondersteuning willen blijven bieden aan de inwoners die dit nodig hebben. We willen niet dat mensen tussen wal en schip (dreigen) te raken. Ook willen wij het cement van de samenleving intact laten en daarom willen we de “maatschappelijke infrastructuur” ontzien bij deze begroting. De OZB-verhoging moet als een sluitpost worden gehanteerd voor een sluitende begroting vanaf 2022. In de koersnotitie hebben we gesproken over de OZB-verhoging als een deel van de oplossing om de begroting sluitend te maken. Dit betekent dat we dan spreken over de reële verhoging van de OZB, ofwel de verhoging boven op de inflatie. De verhoging met inflatie is ter dekking van hogere uitgaven aan de lastenkant die stijgen met het inflatiecijfer. In het vervolg van dit raadsvoorstel spreken we over twee cijfers met betrekking tot de OZB, de stijging met het inflatiecijfer en de reële stijging . In deze begroting is zo veel mogelijk invulling gegeven aan de in de koersnotitie gestelde kaders. Daarbij zijn ook de tijdens de behandeling aangenomen moties en amendementen verwerkt.

Bezuinigingsmaatregelen

Alle maatregelen zoals vastgesteld in de koersnotitie zijn verwerkt in de voorcalculaties van deze meerjarenbegroting.

Onze provinciale toezichthouder heeft inmiddels ook al een voorlopig oordeel gevormd over de in de koersnotitie aangedragen bezuinigingsmaatregelen. De provincie heeft het standpunt ingenomen dat de gemeenten er niet van uit mogen gaan dat zij in deze regeringsperiode nog extra gelden vanuit het Rijk gaan krijgen als compensatie voor de veranderde wetgeving rondom de abonnementsstarieven en de duurzaamheidsmaatregelen. Beide bezuinigingen worden dan ook niet in de beoordeling meegeteld.

Verder was de voorgenomen bezuiniging op verbonden partijen naar de mening van de provincie onvoldoende onderbouwd en concreet. Met de maatregelen die door 1Stroom aanvullend zijn vastgesteld voldoen we wel aan deze concrete invulling. Overigens blijven we zoeken naar mogelijkheden om ook bij de andere verbonden partijen bezuinigingen te kunnen realiseren.

Aanpassing voorcalculaties

In de zomerperiode zijn alle voorcalculaties (lasten en baten) voor budgetten bestaand beleid geactualiseerd. In de voorcalculaties is een verhoging door loon/prijsstijgingen meegenomen. Als we de belastingopbrengsten met de inflatie mee laten stijgen, levert dat een extra opbrengst op, nog los van de kaderstellende uitspraak van de raad hierover.

Afvalstoffenheffing

Ook de kosten voor de verwerking van afval zijn opnieuw bekeken. Gebleken is dat de kosten voor afvalverwerking stijgen. Het afval wordt weliswaar beter gescheiden aangeleverd maar de kosten voor verbranding, verzameling en transport blijven maar stijgen. Om kostendekkend te kunnen blijven moeten de tarieven daardoor stijgen.

De tarieven zouden nog meer moeten stijgen omdat uit de rapporten van experts blijkt dat we te weinig apparaatskosten doorrekenen in het tarief. In de afgelopen jaren is een te laag bedrag aan overheadkosten doorbelast in de tarieven voor afvalstoffenheffing. De tarieven zullen dan wel moeten stijgen. Als we zowel het vastrecht als het tarief per lediging met 14% laten stijgen zijn de tarieven kostendekkend. Een huishouden dat 12 keer de container aanbiedt gaat in totaal € 28,26 meer betalen. Deze stijging is nog niet verwerkt in de voorcalculaties. De opbrengststijging die wordt veroorzaakt door de toerekening van apparaatskosten is ongeveer € 275.000. Dat komt ook overeen met de 10.700 containers. Deze zomer zijn we ook nog eens meerjarig door alle voorcalculaties heen gelopen. Daarbij hebben we geconstateerd dat de opbrengsten van de afvalstoffenheffing meerjarig niet goed zijn verwerkt. Door deze administratieve correctie stijgen de opbrengsten van de afvalstoffenheffing in 2021 aanvullend ook nog met ongeveer € 320.000. Dat heeft overigens geen gevolgen voor de tariefstelling. Het betekent wel dat we in deze begroting de opbrengsten meerjarig nog bij moeten stellen en dat het saldo ten opzichte van hetgeen we in de Koersnotitie hebben gepresenteerd daardoor in alle jaren beter wordt.

Naar aanleiding van bovenstaand verhaal zouden de ramingen van vorig jaar inzake de opbrengst in 2021 hierdoor met € 594.850 stijgen.

Het handhaven van de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing levert tevens een betere beheersing van de noodzakelijke stijging van de OZB-tarieven op. We kunnen hierdoor een goede invulling geven aan het gestelde kader.

Concept meerjarenbegroting 2021-2024

In de voorcalculaties van deze begroting zijn alle gevolgen van de in juli vastgestelde Tussenrapportage verwerkt. Ook de gevolgen van de Meicirculaire zijn in de voorcalculaties opgenomen. Tot slot zijn de maatregelen uit de koersnotitie in de concept meerjarenbegroting meegenomen.

De gevolgen van de septembercirculaire zijn niet verwerkt in de voorliggende conceptbegroting. De financiële gevolgen van de septembercirculaire worden in de najaarsnota verwerkt. De raad wordt gelijktijdig met de begroting via een separate kennisgeving geïnformeerd over de effecten van de septembercirculaire. De gevolgen zijn inmiddels wel bekend. In dit raadsvoorstel kunnen we er daarom wel rekening mee houden. In de tabel staan de effecten van de septembercirculaire meerjarig weergegeven:

2021	2022	2023	2024
-134.027	-242.444	-282.173	-207.723

Investeren in de Samenleving

In het begrotingsvoorstel ziet u een knop “Investeren in de samenleving” die wij hebben opgenomen om uitdrukking te geven ons vertrouwen in de kracht van de samenleving. Die kracht blijkt opnieuw tijdens de coronacrisis. Ons college gaat er van uit dat we deze kracht kunnen vasthouden en versterken als we daarin verder investeren. We gaan er ook vanuit dat daaruit positieve financiële effecten voor de gemeente volgen voor een aantal taken. Als eerste exponent daarvan benoemen we het basisteam uit het sociaal domein in het voorkomen van het toekennen van maatwerkvoorzieningen.

Als (netto) opbrengst noteren we in de begroting: € 75.000 voor 2021 en dan ieder jaar € 25.000 extra (dus 2022 € 100.000, 2023 € 125.000 en 2024 € 150.000). We handhaven de investering van € 150.000 in het basisteam in 2021 maar verlagen die daarna wel tot € 75.000. Overigens willen we benadrukken dat de knop investeren in de samenleving meer behelst dan slechts een financieel voordeel, de investering in het basisteam bijvoorbeeld leidt niet alleen tot minder kosten in het toekennen van maatwerkvoorzieningen Wmo en Jeugd, maar levert daarnaast ook veel immateriële positieve effecten op: nieuwe oplossingen zijn ontwikkeld en worden gedragen door de doelgroep, inwoners geven samen vorm aan oplossingen, organisaties voegen zich meer naar de vraag van de inwoner en er is sprake van onderlinge samenwerking tussen organisaties en inwoners. Zij voelen zich serieus genomen wat bijdraagt aan het welzijn en geluk. Deze sociale meerwaarde is voor ons belangrijker dan de financiële, niettemin achten we de tijd nu rijp om ook het financiële effect in de begroting op te nemen. Het college ziet ook in andere domeinen ontwikkelingen die hieraan kunnen bijdragen. We zullen daarom ook doorgaan op de weg van investeren in de samenleving met als doel de realisatie van de in de koersnotitie genoemde bedragen. Op dit moment vinden we alleen de opbrengsten van het basisteam voldoende hard om die ook in de begroting op te nemen. We ramen de opbrengsten in het meerjarenperspectief daarom ook af naar dat niveau.

Begrotingsruimte

Na het doorvoeren van alle maatregelen ontstaat er ruimte in de begroting. In het amendement bij de koersnotitie is als extra kader aangegeven dat de OZB stijging maximaal 13,97% mag bedragen. Indien er begrotingsruimte zou ontstaan dan kan de benodigde OZB-stijging ook op een lager percentage worden vastgesteld.

Ten opzichte van de koersnotitie passen we een aantal zaken aan.

We vullen een deel van de stelpost bezuiniging op verbonden partijen in met de aanvullende bezuiniging op 1Stroom.

We zetten de maatregel “Investeren in de Samenleving” in voor het bedrag dat het basisteam weet te realiseren, naast kleine ontwikkelingen op overige domeinen.

We schrappen de maatregel om de toeristenbelasting extra te laten stijgen. Door aanpassing van de tarieven met het inflatiepercentage stijgt deze belasting de komende jaren al met € 0,10. Daarmee zou de maatregel eigenlijk dubbelop werken.

Voor wat betreft de maatregel inzake het uitbreiden van het heffingsgebied van de reclamebelasting naar de bedrijventerreinen maken we een nuance. De opbrengst van deze maatregel verdwijnt niet in de algemene middelen maar we maken afspraken met de ondernemers over de besteding van deze opbrengst. Hierover zal binnenkort een voorstel volgen.

Na verwerking van deze aanpassingen is een OZB stijging van 7% (in plaats van 13,97%) nodig. Deze stijging biedt voldoende ruimte om vanaf 2022 een sluitende begroting te presenteren waarin de correcties van de provincie en de extra kosten voor onderwijshuisvesting en de regio Arnhem-Nijmegen zijn verwerkt. Tevens voorzien we daarmee in een Algemene Reserve die aansluit bij het risicoprofiel van onze gemeente.

Planning

15 oktober 2020	: Ronde tafel/Politieke avond
27 oktober 2020	: Politieke avond
10 november 2020	: Behandeling Gemeenteraad

Beoogd effect

In het kader van het budgetrecht van de raad moet de begroting ter vaststelling aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Na vaststelling door de raad kan het college het voorgestane beleid tot uitvoering brengen.

Argumenten

1.1 Kostendekkende tarieven zijn bestaand beleid.

Vanuit het oogpunt van duurzaam financieel beleid zijn de tarieven voor de afvalstoffenheffing in Duiven altijd kostendekkend vastgesteld. Volgens de wetgeving mogen de tarieven ook maximaal kostendekkend worden vastgesteld. Uit onderzoek is gebleken dat we in het verleden te weinig apparaatskosten in de tarieven hebben doorberekend.

Ook het uitgangspunt dat de vervuiler moet betalen is altijd leidend geweest. Jaarlijks zien we er bij de herberekening van de tarieven ook op toe dat de verdeling van de kosten naar vast tarief en kosten per lediging juist worden verdeeld.

Als we de overheadkosten conform het onderzoek verwerken in de nieuwe berekeningen zullen de tarieven moeten stijgen. De lasten voor een huishouden met 12 aanbiedingen gaat met € 28,26 omhoog. Samen met de in de aanleiding genoemde noodzakelijke administratieve wijziging leidt dit tot een stijging van de opbrengsten € 594.850 in 2021.

2.1 Een extra stijging van de tarieven voor rioolheffing is niet noodzakelijk.

In de afgelopen jaren zijn een aantal investeringen in de rioleringen uitgesteld. De bespaarde kapitaallasten storten we in de voorziening riolering. Die voorziening zetten we in op de momenten dat de investeringen wel worden gedaan en we de lasten moeten betalen. De stand van de voorziening is op dit moment dusdanig dat we de eerstkomende jaren de extra lasten kunnen dekken. Daarom is een extra stijging van het tarief niet noodzakelijk. Bij de vaststelling van het nieuwe Watertakenplan zal worden beoordeeld of er in de nieuwe looptijd van het plan nog extra tariefstijgingen nodig zijn om de toekomstige investeringen te kunnen betalen. Bij die vaststelling zal bijvoorbeeld ook rekening worden gehouden met de investeringen die de klimaatadaptatie met zich mee gaat brengen.

3.1 Met doorvoering van de maatregelen uit de koersnotitie voldoen we aan de begrotingseisen.

Na doorvoering van alle maatregelen is alleen het begrotingsjaar 2021 niet sluitend. Benadrukt moet worden dat in deze conceptbegroting alle maatregelen zijn verwerkt. Ook de maatregelen die door de provincie als niet realistisch worden beschouwd zijn hierin opgenomen. Zelfs als deze inderdaad worden weggestreept blijven de jaren 2022 t/m 2024 sluitend.

3.2 Om de belastingopbrengsten op peil te houden laten we ze met het inflatiepercentage stijgen.

Aan de lastenkant stijgen al onze kosten. Om de belastingopbrengsten ook hun waarde te laten behouden kondigen we in deze begroting vast aan dat we ze met het inflatiepercentage van 1,8% willen laten stijgen. De vaststelling van de tarieven zal in de raadsvergadering van december aan u worden voorgelegd. De inflatiestijging zal gelden voor de OZB, de rioolheffing, de hondenbelasting, de toeristenbelasting, de reclamebelasting en de legestarieven. De extra opbrengst hiervan hebben we becijferd en daar wordt in deze begroting al rekening mee gehouden. Bij de toeristenbelasting geldt overigens dat we het tarief afronden op € 0,05.

3.2 De lastendruk voor een gemiddeld huishouden stijgt ten opzichte van vorig jaar.

Niet alleen de voorgenomen stijging van de OZB maar ook de stijging van de afvalstoffenheffing zorgt voor een lastenverzwaring. Het afzien van de in het Watertakenplan afgesproken extra 1,5% stijging van de rioolheffing werkt lasten verlagend. In totaal stijgt de lastendruk voor een huishouden met een woning met een WOZ-waarde van € 233.000, 140m3 waterverbruik en 12 aanbiedingen van de afvalcontainer met 7,98%. Zie onderstaande berekening.

	OZB-eig.		afvalst.h.		rioolrecht		Totaal	
2020	315,25		201,83		242,20		759,28	
2021	343,39	8,93%	230,09	14,00%	246,40	1,73%	819,88	7,98%

3.3 Het weerstandsvermogen wordt langzaam weer op orde gebracht.

Bij een maximaal risico is de ratio voor weerstandsvermogen matig. Dat betekent dat de stand van de Algemene Reserve per 1 januari 2021 matig is om het maximale risico, dat we in de paragraaf Weerstandsvermogen hebben beschreven op te kunnen vangen. We verwachten voor 2020 en 2021 een nadelig saldo. Daardoor zal het weerstandsvermogen verder afnemen. Voor de jaren na 2021 kunnen we de Algemene Reserve met de positieve begrotingssaldi aanvullen waardoor het weerstandsvermogen op termijn weer op orde wordt gebracht.

De ratio voor de solvabiliteit stijgt in de komende jaren langzaam naar het gewenste niveau.

3.4 Met de gevolgen van de coronacrisis is nog geen rekening gehouden.

Aangezien op dit moment de exacte gevolgen van de coronacrisis nog niet bekend zijn hebben we hiermee in deze begroting nog geen rekening gehouden. Binnenkort zal de corona werkgroep in onze gemeente rapport uitbrengen over de gevolgen. Deze zullen dan in de Najaarsnota worden verwerkt in de meerjarige cijfers. De verwachting is dat de meerkosten als gevolg van Corona worden gecompenseerd door het Rijk en/of de provincie.

3.5 Er blijven nog wel een aantal onzekerheden in deze begroting.

Behalve het niet verwerken van gevolgen van de coronacrisis zijn er nog een aantal zaken die onzeker zijn.

- 3.5.1 De herverdeling van het Gemeentefonds nadert zijn voltooiing. Waarschijnlijk zullen in de meicirculaire 2021 de exacte gevolgen voor onze gemeente bekend zijn. De geluiden tot dusver zijn dat het geld uit het Gemeentefonds van Oost naar West zal gaan en van platteland naar stad. Onze gemeente zou daarom wel eens een nadeelgemeente kunnen gaan worden.
- 3.5.2 In onze voorcalculaties gaan we er nog altijd van uit dat de incidentele extra gelden die het Rijk heeft toegekend voor de Jeugdzorg structureel zullen worden. In 2023 en 2024 gaat het om een bedrag van € 437.000. Bovendien is de volledige € 500.000 bezuiniging van de Taskforce Jeugdzorg in de cijfers verwerkt.
- 3.5.3 Inmiddels loopt ook de discussie over de nieuwe kostenverdeling van de Veiligheidsregio Gelderland-Midden (VGGM). De brief van de VGGM is reeds als ingekomen stuk in de raad behandeld. Als de nieuwe verdeling zo wordt vastgesteld moet onze gemeente vanaf 2022 veel meer gaan bijdragen aan deze Gemeenschappelijke Regeling.
- 3.5.4 De ingeboekte bezuiniging "Investeren in de samenleving" was niet concreet ingevuld. Een belangrijke pijler in het geheel is het basisteam. Zij zorgen er samen met een aantal organisaties voor dat door een wijziging in processen of behandelingen minder beroep wordt gedaan op dure specialistische hulp. Daarbij is niet alleen de financiële kant belangrijk maar ook het welzijn van de inwoners en verbetering van de zorg. De opbrengsten van de inspanningen van het basisteam leveren slechts voor een deel van de ingeboekte maatregel invulling.
- 3.5.5 In de koersnotitie is al rekening gehouden met de extra lasten die de nieuwe onderwijshuisvesting met zich mee gaat brengen. Na besluitvorming over dit onderwerp zullen deze kosten ook in de saldi moeten worden verwerkt.
- 3.5.6 Inmiddels is ook het verzoek van de regio Arnhem-Nijmegen binnengekomen voor versterking van de regio. Daarvoor is nog geen extra bedrag opgenomen in deze begroting. Als we gehoor geven aan dit verzoek zal de bijdrage aan de regio de komende jaren stijgen.

4.1 *Het ondernemingsklimaat in Duiven vraagt om aandacht.*

De opbrengst van het uitbreiden van het belastinggebied voor de reclamebelasting biedt mogelijkheden. We kunnen met Lindus en MKB Duiven in gesprek over de besteding van het geld om daarmee het ondernemingsklimaat in Duiven te verbeteren. Goede afspraken daarover zullen de betrokkenheid verbeteren. Gezien de impact van de coronacrisis zal het zeker nodig zijn om aandacht te hebben voor het ondernemersklimaat.

Kantttekeningen

3.1 *Het staat de raad vrij om andere keuzes te maken.*

In de voorliggende begroting zijn alle maatregelen uit de koersnotitie maximaal verwerkt. Bovendien zijn alle ambities, speerpunten en aanvullende wensen gehonoreerd. Het staat de raad vrij om met het oog op duurzaam financieel beleid andere keuzes te maken bij de vaststelling van deze begroting.

3.2 *Niet alle ontwikkelingen zijn al vertaald in de ramingen.*

Voor de kosten in het Sociaal Domein hebben we geen volumestijgingen doorgerekend. Wel is rekening gehouden met het verlagen van de eigen bijdrage en de aanzuigende werking hier van. Verder is de uitwerking van het Integraal Huisvestingsplan nog niet verwerkt in de cijfers. De globale cijfers waren wel benoemd in de koersnotitie. Maar omdat er nog geen definitief raadsbesluit over is genomen is het nog niet in deze begroting verwerkt.

3.3 *Stijging van de WOZ waarde heeft geen gevolgen voor de opbrengst*

In de meicirculaire 2020 is aangegeven dat er een landelijk gemiddelde waardestijging van 7% voor woningen en 1% voor niet-woningen wordt verwacht. De gemiddelde waardestijgingen voor Duiven zijn nog niet bekend. Daarom is voor de berekening van de OZB-tarieven 2021 uitgegaan van de oude WOZ waarden. Alle OZB-tarieven worden nog herzien op basis van de daadwerkelijke waardeontwikkeling in de gemeente Duiven. Een wijzigingsvoorstel hiertoe wordt in december 2020 aan de gemeenteraad voorgelegd.

3.4 *Recente besluitvorming is nog niet in de cijfers meegenomen.*

Begin oktober zijn er collegebesluiten genomen rondom de kostenverlaging voor het Mobiliteitsplan en de publicaties in de Duivenpost. Deze besluitvorming kwam te laat om nog te verwerken in de cijfers van deze begroting. We gaan die zaken verwerken in de Najaarsnota.

Financiële paragraaf

Inclusief de besluitvorming rondom kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing en het achterwege laten van de extra stijging van de rioolheffing ontstaat dan het volgende plaatje:

	2021	2022	2023	2024
Totaal voor Koersnotitie	-2.591.930	-1.814.877	-1.503.946	-1.098.863
Maatregelen:				
Pakket A	350.140	539.605	630.605	693.605
Extra besparing 1Stroom	100.000	100.000	100.000	100.000
Geen dekkingsprobleem CE				250.000
Verhoging OZB	770.000	770.000	770.000	770.000
Stelpost claim overheid	285.000	285.000	285.000	285.000
Investeren in de samenleving	100.000	175.000	250.000	250.000
Totaal na Koersnotitie	-986.790	54.728	531.659	1.249.742
Aanvullende besparing 1Stroom	19.700	63.800	84.590	109.160
Inflatiecorrectie belastingopbrengsten	183.676	366.389	541.965	709.037
Nieuwe wensen programma's	-165.000	-10.000		
Totaal	-948.414	474.917	1.158.214	2.067.939
Afvalstoffenheffing:				
Doorbelasting overheadkosten	275.000	275.000	275.000	275.000
Administratieve wijziging	319.850	460.650	451.278	455.558
Totaal	-353.564	1.210.567	1.884.492	2.798.497
Gevolgen septembercirculaire	-134.027	-242.444	-282.173	-207.723
Totaal na septembercirculaire	-487.591	968.123	1.602.319	2.590.774
Verhoging OZB 7% ipv 14%	-385.000	-385.000	-385.000	-385.000
Inge vulde bezuiniging verbonden partijen	-19.700	-63.800	-84.590	-100.000
Verlaging ambitie bijdrage samenleving	-25.000	-75.000	-125.000	-150.000
Geen verhoging toeristenbelasting		-9.000	-9.000	-9.000
Opbrengst reclamebelasting besteden		-50.000	-50.000	-50.000
Totaal begroting	-917.291	385.323	948.729	1.896.774
Extra uitgaven waar nog geen beslissing over is genomen:				
onderwijshuisvesting	4.000	4.000	218.000	438.000
Hogere bijdrage regio Arnhem-Nijmegen	20.250	20.250	40.500	40.500
Correctie Provincie: *				
claim abonnementsgelden	178.000	178.000	178.000	178.000
claim klimaatgelden	107.000	107.000	107.000	107.000
stelpost verbonden partijen	80.300	36.200	15.410	0
Saldo	-1.306.841	39.873	389.819	1.133.274
Onzekerheden:				
gevolgen corona	pm	pm	pm	pm
herverdeling gemeentefonds	pm	pm	pm	pm
structurele gelden jeugdzorg			437.000	437.000
taskforce jeugdzorg	500.000	500.000	500.000	500.000
Herverdeling bijdrage VGGM		pm	pm	pm

*Hierbij moet worden opgemerkt dat de correctie van de toezichthouder alleen voor de jaren vanaf 2023 van belang is omdat we in die jaren een sluitende begroting moeten presenteren.

Ons voorstel is om het tekort in 2021 van € 917.291 eenmalig af te dekken door een bijdrage uit de Algemene Reserve en de intentie uit te spreken om de overschotten in de jaarschijven 2022 t/m 2024 te storten in de Algemene Reserve.

Als gevolg van de negatieve resultaten in de afgelopen jaren en de verwachte tekorten in 2020 en 2021 zakt het saldo van de algemene Reserve onder de ondergrens. Met inachtneming van deze tekorten en een aantal investeringen die uit de Algemene Reserve worden gedekt ziet het verloop de reserve er als volgt uit:

1-1-2020	€	9.550.824
1-1-2021	€	5.040.245
1-1-2022	€	3.922.954
1-1-2023	€	4.308.277
1-1-2024	€	5.257.006
1-1-2025	€	7.153.780

Ultimo 2024 zouden we dan weer boven de ondergrens van de Algemene Reserve bij gemiddeld risico uitkomen.

Participatie en communicatie

N.v.t.

Intergemeentelijke samenwerking

N.v.t.

Bijlagen

1. 201477688 - Raadsbesluit Meerjarenbegroting gemeente Duiven 2021-2024
2. 201477964 - Concept Meerjarenbegroting gemeente Duiven 2021-2024
3. 201478981 – Pakket A bezuinigingsmaatregelen

Duiven, 06 oktober 2020.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/20/071018/201477688

Datum besluitvorming : 10 november 2020

Onderwerp : Meerjarenbegroting 2021-2024 gemeente Duiven

Samenvatting

Gelezen het voorstel van 06 oktober 2020 van het college van burgemeester en wethouders inzake de meerjarenprogrammabegroting gemeente Duiven 2021-2024;
Overwegende de in het raadsvoorstel benoemde argumenten en kanttekeningen en de beraadslagingen tijdens de begrotingsvergadering van heden 10 november 2020;

De raad besluit

1. De kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing te handhaven en een groter deel van de apparaatskosten toe te rekenen aan deze heffing conform uitgevoerd nader onderzoek.
2. Af te zien van de extra stijging van 1,5% voor de rioolheffing, die eerder al wel verwerkt is in de meerjarencijfers en is gebaseerd op het vastgestelde Watertakenplan.
3. De (meerjaren-)programmabegroting 2021-2024 – in het bijzonder de volgende onderdelen – vast te stellen:
 - het bezuinigingspakket A;
 - de extra besparing op 1Stroom;
 - de OZB-verhoging;
 - de stelpost claim overheid;
 - de maatregel “Investeren in de samenleving”;
 - de programma’s;
 - de paragrafen;
 - de voorcalculaties;
 - de vervangingsinvesteringen,
 - de mutaties op de reserves en voorzieningen en,
 - de nieuwe belastingtarieven 2021.
4. Het tekort (€ 962.731) in 2021 eenmalig af te dekken door een bijdrage uit de Algemene Reserve vast te stellen.
5. De maatregel “Toeristenbelasting” in bezuinigingspakket A niet door te voeren.
6. De maatregel “Tarief hondenbelasting verhogen met €10 voor iedere hond” in bezuinigingspakket A niet door te voeren.
7. De maatregel “Heffingsgebied reclamebelasting uitbreiden” in bezuinigingspakket A niet door te voeren.
8. De intentie uit te spreken om de overschotten in de jaarschijven 2022, 2023 en 2024 te storten in de Algemene Reserve.
9. In te stemmen met het beschikbaar stellen van een budget van €20.000 in 2021 voor het uitwerken van een plan reconstructie Dorth tot Medlerstraat en de Eltensestraat en dit te dekken uit de algemene reserve.
10. De Bestemmingsreserve burgerbegroting te hernoemen naar “Bestemmingsreserve Experimenten Democratische vernieuwingen” en het bedrag in de bestemmingsreserve (€ 33.500,-) beschikbaar te houden voor dit nieuwe doel. Het doel van de bestemmingsreserve te veranderen in “Onze inwoners in de gelegenheid te stellen om te participeren bij experimenten rondom (lokale) democratische vernieuwingen.” De besteding van de bestemmingsreserve te veranderen in “Deze reserve is ter dekking

voor de uitgaven van nieuwe experimenten rondom (lokale) democratische vernieuwingen.”

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 10 november 2020.

de griffier,

de voorzitter,

drs. W.R. (Wouter) Bosch

mr. H.B. (Huub) Hieltjes

*ZFD3A3

B4642*

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/20/071018/201477688

Datum besluitvorming : 10 november 2020

Onderwerp : Meerjarenbegroting 2021-2024 gemeente Duiven

Samenvatting

Gelezen het voorstel van 06 oktober 2020 van het college van burgemeester en wethouders inzake de meerjarenprogrammabegroting gemeente Duiven 2021-2024;
Overwegende de in het raadsvoorstel benoemde argumenten en kanttekeningen en de beraadslagingen tijdens de begrotingsvergadering van heden 10 november 2020;

De raad besluit

1. De kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing te handhaven en een groter deel van de apparaatskosten toe te rekenen aan deze heffing conform uitgevoerd nader onderzoek.
2. Af te zien van de extra stijging van 1,5% voor de rioolheffing, die eerder al wel verwerkt is in de meerjarencijfers en is gebaseerd op het vastgestelde Watertakenplan.
3. De (meerjaren-)programmabegroting 2021-2024 – in het bijzonder de volgende onderdelen – vast te stellen:
 - het bezuinigingspakket A;
 - de extra besparing op 1Stroom;
 - de OZB-verhoging;
 - de stelpost claim overheid;
 - de maatregel “Investeren in de samenleving”;
 - de programma’s;
 - de paragrafen;
 - de voorcalculaties;
 - de vervangingsinvesteringen,
 - de mutaties op de reserves en voorzieningen en,
 - de nieuwe belastingtarieven 2021.
4. De maatregel “Heffingsgebied reclamebelasting uitbreiden” in bezuinigingspakket A wel door te voeren, maar de opbrengst hiervan ten goede te laten komen aan het ondernemersklimaat.
5. De maatregel “Toeristenbelasting” in bezuinigingspakket A niet door te voeren.
6. Het tekort (€ 917.291) in 2021 eenmalig af te dekken door een bijdrage uit de Algemene Reserve vast te stellen.
7. De intentie uit te spreken om de overschotten in de jaarschijven 2022, 2023 en 2024 te storten in de Algemene Reserve.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 10 november 2020.

de griffier,

de voorzitter,

drs. W.R. (Wouter) Bosch

mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Programmabegroting Duiven 2021-2024

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Begroting in een notendop	5
Programma 1 Bestuur	7
Programma 2 Maatschappij	17
Programma 3 Omgeving	33
Algemene Dekkingsmiddelen	47
Wensenlijst Programmabegroting 2021-2024	51
Beleidsbegroting - Paragrafen	53
Paragraaf 1 Lokale heffingen	54
Paragraaf 2 Weerstandvermogen en Risicobeheersing	63
Paragraaf 3 Onderhoud Kapitaalgoederen	75
Paragraaf 4 Financiering	79
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	83
Paragraaf 6 Verbonden partijen	87
Paragraaf 7 Grondbeleid	96
Financiële begroting - Baten en Lasten	101
Baten en lasten per programma 2021	102
Mutaties reserves per programma	103
Voorcalculaties in meerjarenperspectief	104
Financiële begroting - Financiële positie	105
Begrotingsrichtlijnen	106
Begrotingsresultaten en maatregelen	108
Financiële begroting - Conclusie	115
Bijlagen	117
Kerngegevens	118
Berekening tarieven afvalstoffenheffing	120
Berekening tarieven rioolrecht	122
Overzicht van reserves en voorzieningen	123
Vervangingsinvesteringen	137
EMU-saldo	138
Baten en Lasten per Taakveld	139
Overheadkosten	141
Indicatoren	142
Bezuinigingsmaatregelen	144

Inleiding

Hierbij biedt het college u de meerjarenbegroting 2021-2024 aan.

Duiven, Groessen en Loo zijn fijne dorpen om te wonen, te werken en te recreëren. Dat willen we graag behouden. De gemeente Duiven heeft een ambitieuze begroting, gericht op behoud en versterking. De coronacrisis raakt inwoners, ondernemers en verenigingen. Het college wil dat inwoners, ondernemers en verenigingen samen sterk uit de crisis komen. Daarom zetten we in op behoud van voorzieningen en versterking van onze sociale verbanden (maatschappelijke infrastructuur).

Zoals zovele andere gemeenten heeft de gemeente Duiven een opgave om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting. Om het nog wat preciezer te zeggen: de opgave conform de eisen van onze toezichthouder, provincie Gelderland, is om de begroting sluitend te krijgen voor de jaren 2023 en 2024. De gemeenteraad van Duiven heeft in juli 2019 uitgesproken dat zo mogelijk gestreefd moet worden naar een sluitende begroting vanaf het jaar 2022.

In juli heeft het college de notitie "Op koers naar een sluitende begroting aangeboden. In dit document is een beeld gegeven van de financiële situatie, de knoppen waaraan we als gemeente kunnen draaien, de keuze die het college voorstond en welke alternatieve scenario's er zijn.

De keuzes die de gemeenteraad op basis van de notitie heeft gemaakt zijn verwerkt in deze meerjarenbegroting. Een sluitende begroting vanaf 2022 bleek daarbij haalbaar. Door een aantal ontwikkelingen na juli is het financiële beeld nog iets gunstiger. Waar we in juli voor 2021 nog een tekort voorzagen van € 986.790 is dat in deze begroting verlaagd tot een tekort van € 917.291.

Het college is hierbij verheugd dat het gelukt is om hierbij de zorg voor onze inwoners voorop kan blijven staan en dat we kunnen inzetten op het behoud en verder versterken van de maatschappelijke infrastructuur in onze gemeente.

We varen daarbij scherp aan de wind en het college hecht er dan ook aan om aan te geven dat er nog een flink aantal onzekerheden zijn die dit beeld kunnen beïnvloeden. In de besluitvorming rondom deze begroting zijn deze onzekerheden ingeschat op een bedrag van bijna € 1,7 miljoen. Nu zullen zeker niet al deze onzekerheden uitkomen maar ze zijn wel te zien als belangrijke waarschuwing op mogelijke tegenvallers.

Daar komt in de huidige situatie de onzekere situatie over de gevolgen van de Corona-crisis bij. De impact hiervan op de Duivense samenleving is groot. Groot voor onze inwoners, voor onze bedrijven, ons verenigingsleven en onze medewerkers. Gelukkig kunnen we constateren dat onze inwoners, bedrijven, verenigingen en medewerkers veerkracht en flexibiliteit tonen om in deze crisis zo goed mogelijk door te kunnen draaien.

Grotere (onverwachte) uitgaven, minder inkomsten, onduidelijkheid over "hoe lang gaat dit nog duren?" en nog weinig helderheid over de mate waarin we extra middelen krijgen van de rijksoverheid vergroten de geschetste onzekerheid.

De koers die we samen met u willen varen is dat iedereen moeten bijdragen aan deze opgave; onze eigen organisatie, onze inwoners en vele partners in onze samenleving.

Bij de begrotingsbehandeling zal u als gemeenteraad wederom een aantal knopen moeten doorhakken. De eerste stappen zijn daarvoor al gezet met de koersnotitie die wij in juli hebben aangeboden. Het is belangrijk dat iedereen hier aan bijdraagt daarom gaan we:

- bezuinigen op de organisatie 1stroom gaan we door minder personeel en minder taken aan te nemen
- de claim op de rijksoverheid vasthouden, zij zijn immers medeverantwoordelijk om dit probleem op te lossen
- vragen we van ondernemers en inwoners ook een bijdrage. Dit zien we in het invoeren van een Reclamebelasting (welke in samenspraak met ondernemers wordt besteed aan het Ondernemersklimaat EN het verhogen van de OZB met 7% hetgeen € 23,80 extra betekent voor een eigenaar van een gemiddeld koophuis en inclusief inflatiecorrectie is dat ruim € 30.
- voor volgend jaar beperkte nieuwe wensen en nieuw beleid opstellen.

Uitgangspunten daarbij zijn:

- We verwachten van de rijksoverheid compensatie voor de extra uitgaven die onze gemeente moet doen als gevolg van besluiten van diezelfde rijksoverheid.
- We verwachten van onze organisatie dat er minder taken worden uitgevoerd.
- We besparen op onze uitgaven.

Ook bij deze begroting is het coalitieakkoord “Ruimte en vertrouwen” ons uitgangspunt voor het maken van keuzes. Wij zien dat de samenleving alles in zich heeft om het hoofd te bieden aan problemen in de samenleving en gezamenlijk met de gemeente oplossingen kan aandragen. Daar gelooft dit college in en wij zien in deze coronacrisis nu nog meer zichtbaar dat er veel gemeenschapszin bestaat. Het college kiest er daarom voor de “maatschappelijke infrastructuur” niet alleen te ontzien maar zelfs te versterken.

Goed wonen, goed leven en goed werken en het maximaal behouden daarvan, zijn voor het college belangrijke richtinggevers geweest in het proces om te komen tot een sluitende begroting in 2022.

Met het sturen op deze drie richtinggevers is er expliciet aandacht voor het welbevinden van onze inwoners. In 2021 wil het college hiermee verder aan de slag door steeds beter te gaan sturen op het geluk van de Duivense samenleving. Graag gaat het college met de gemeenteraad en de samenleving in gesprek om verder inhoud aan dit thema te geven in 2021.

Met het sturen op deze drie richtinggevers is er expliciet aandacht voor het welbevinden van onze inwoners. In 2021 wil het college hiermee verder aan de slag door steeds beter te gaan sturen op het geluk van de Duivense samenleving. Graag gaat het college met de gemeenteraad en de samenleving in gesprek om verder inhoud aan dit thema te geven in 2021.

Het college kiest daarbij voor interactie met de samenleving, een dienstbare houding naar onze inwoners en focus op concrete resultaten. We hebben daarbij medio 2020 een aantal concrete resultaten benoemd die het college bereikt wil hebben in 2022. Met de wetenschap dat deze opsomming zeker niet compleet en uitputtend is streven we naar:

- Omgevingsvisie die is afgetikt en bruikbaar is voor een vervolg;
- Betere faciliteiten voor inwoners om initiatieven te nemen;
- Centrum Duiven is klaar
- De Rijksweg is opgeknapt;
- Duiven bouwt op 8 locaties minimaal 50 woningen;
- Kunst/cultuur/evenementen/natuur en landschap zijn met elkaar verbonden;
- Kosten van de zorg zijn beheersbaar;
- Sportverenigingen dragen bij aan vermindering van eenzaamheid;
- We sturen op het geluk van onze inwoners:
- Nieuwbouwplannen onderwijs zijn ingang gezet;
- Weten hoe we omgaan met duurzame energie, hoe we onze woningen verwarmen in 2030 en hoe onze inwoners zich daarvoor in gaan zetten.

Doordat we dit jaar geen Voorjaarsnota hebben opgesteld zal bij de behandeling van deze begroting veel samen komen; nieuwe wensen, ontwikkelingen binnen budgetten, besparingen in de zorg, de voorgenomen bezuinigingen en de speerpunten voor het komende jaar. Met de richting die samen met u als raad in juli is ingezet is er bij de behandeling van deze begroting in ieder geval ruimte om keuzes te maken en bijstellingen te doen in de voorstellen van het college. Het college biedt hiervoor graag de Ruimte en ziet de besluitvorming met Vertrouwen tegemoet.

Begroting in een notendop

Highlights per programma

BESTUUR	MAATSCHAPPIJ	OMGEVING
Wij willen een bestuur zijn dat midden in de samenleving staat. De samenleving is aan zet. De gemeente faciliteert. Het accent verschuift van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'. Wat bijdraagt aan een vitale samenleving die zelf verantwoordelijkheid neemt voor het eigen welbevinden, is een gevoel van veiligheid. Als gemeente versterken we de preventie en pro-activiteit. Dit zien we ook bij onze dienstverlening: de vraag van de klant staat centraal. Wij zorgen voor eenduidige en kwalitatief hoogwaardige klantcontacten en een integrale dienstverlening.	Wij willen een waardevolle bijdrage leveren aan een veerkrachtige, gezonde en sociaal samenhangende samenleving. We doen dat door de sterke basis van Duiven te benutten. Zo dragen we bij aan het versterken van de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van onze inwoners. We investeren in preventie en verbinding. Waar nodig organiseren wij een vangnet voor inwoners waarmee zij naar eigen vermogen kunnen participeren in de samenleving.	Wij willen een aantrekkelijke werk- en woonomgeving bieden die toekomstgericht en duurzaam is. We zijn ons bewust van bestaande kwaliteiten, (natuur)waarden en potenties van Duiven. We zorgen er samen met inwoners, ondernemers, bedrijven en bezoekers voor dat deze worden benut en beschermd. Wij verbinden en doen mee. De nadruk ligt op versterking van een goed ondernemings- en vestigingsklimaat, de vrijetijdseconomie en een passend woonaanbod. Zo maakt Duiven het waar.
Speerpunten: Experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie: Uitdaagrecht/Right to Challenge Aanpak Ondermijning Verbinding tussen zorg en veiligheid Modernisering van de dienstverlening Organisatie 1Stroom	Speerpunten: Maatregelen Taskforce "Jeugdhulp in de hand" De Transformatie, van maatwerk naar voorliggend Aansluiting Zorg en Onderwijs Kansrijke start Zorg in de wijk Duiven-Zuid Inzet op inwoners met grote afstand tot de arbeidsmarkt Statushouders Verbinding beschermd wonen en voorliggend veld Scheiden zonder schade	Speerpunten: Continueren van het programma Stimulering kaveluitgifte en kostenreductie grondexploitaties Een circulaire economie dichterbij brengen Realisatie van Vitaal Centrum Duiven Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12 Uitvoeren Woonagenda en opstellen nieuwe Woonvisie Uitvoeren Woningbouwprogramma 2021 en verder Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen Implementatie nieuwe omgevingswet

Programma 1 Bestuur

1.1 Wat willen we bereiken?

Programmadoel

Wij zijn een transparante en betrouwbare overheid middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief.

Toelichting

De trend dat de samenleving aan zet is zet zich voort. De gemeente faciliteert inwoners, wijken, dorpen, ondernemers en organisaties om elkaar te helpen en initiatieven verder te brengen en mogelijk te maken. Hiermee verschuift het accent van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'. De gemeente zorgt er voor dat er een basisniveau is en een vangnet voor hen die er niet zelf of samen uitkomen. In het coalitieakkoord is opgenomen dat de gemeente nog meer ruimte gaat bieden aan initiatieven vanuit de samenleving en die initiatieven faciliteert en stimuleert. De gemeente stelt zich hierbij regelmatig op als partner en staat daarmee midden in de samenleving. Wat daarnaast bijdraagt is een prettig/positief gevoel van veiligheid in de eigen omgeving. Dit gevoel is er grotendeels al. Wij willen bevorderen dat dit positieve veiligheidsklimaat voor inwoners en ondernemers in Duiven vastgehouden wordt en waar nodig verbeterd wordt. Hiervoor dragen we samen de verantwoordelijkheid. Als gemeente versterken we de preventie en pro-activiteit. Het werken aan een veilige gemeente is van oudsher een overheidstaak. Naast beleid en uitvoering op de wettelijke veiligheidstaken zijn ook initiatieven van inwoners van belang. In onze dienstverlening zien we dit ook terug. De behoefte en de vraag van de klant staat centraal als het gaat om de inrichting van de dienstverlening. Dit betekent een integrale benadering van dienstverlening en eenduidige en kwalitatief hoogwaardige klantcontacten.

Hoofddoelen

Wij willen dit bereiken door:

- A. De samenleving stimuleren om initiatieven te nemen die bijdragen aan prettig wonen en leven.
- B. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor inwoners en ondernemers.
- C. Het verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening, met aandacht voor wat nodig is.
- D. Een organisatie die invulling geeft aan het programmadoel.

Externe ontwikkelingen

- "Overheidsbrede dienstverlening 2020", de "Wet modernisering elektronisch bestuur", de "Wet digitale overheid" en het "Besluit digitale toegankelijkheid" nopen tot het voortdurend uitbreiden en vernieuwen van de digitale mogelijkheden en toepassingen voor inwoners. Het is niet de vraag of maar hoe de gemeente hierbij aan moet haken. We zorgen ervoor dat we zoveel mogelijk aanhaken bij landelijke ontwikkelingen en mogelijkheden.
- Het experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie is een ontwikkeling die vanuit de rijksoverheid en de provincie gestimuleerd wordt. Er worden ondersteuningsprogramma's aan gemeenten aangeboden. Zo zijn steeds meer gemeenten met de burgerbegroting aan het experimenteren. Ook het Right to Challenge is een ontwikkeling die je steeds meer ziet bij gemeenten. Het experimenteren komt voort uit de wens om te komen tot een grotere burgerbetrokkenheid bij de lokale politiek.

1.2 Wat gaan we daarvoor doen?

A. "Krachtige overheid": Een (veer)krachtige ambtelijke organisatie die bijdraagt aan een samenleving waar het goed wonen en werken is.

Dit zijn de speerpunten:

1.A.1	Experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie: Uitdaagrecht/Right to Challenge
Doel	Het experimenteren met en invoeren van nieuwe vormen van lokale democratie heeft onder andere als doel om de energie en de participatiekracht die er is in de samenleving positief te benutten en in te zetten voor het verbeteren van de leefbaarheid in Duiven en de dorpen en het vergroten van het vertrouwen tussen burgers en het bestuur.
Toelichting	In 2020 is besloten het onderwerp Burgerbegroting niet langer als speerpunt in de meerjarenbegroting op te nemen en geen nieuwe experimenten met de Burgerbegroting op te starten. Nog dit jaar (of in het eerste kwartaal van 2021) wordt er nieuwe regelgeving vastgesteld over de verplichting voor overheden om een Participatieverordening vast te stellen. Indien de gemeente aan het 'uitdaagrecht' handen en voeten wil geven zullen de kaders hiervoor in deze Participatieverordening opgenomen moeten worden. Dit 'recht om uit te dagen' kan gezien worden als het recht van de samenleving om aan zet te zijn. Het houdt in dat buurtgebonden (sociale) ondernemers en bewonersgroepen lokale voorzieningen en taken van de gemeente overnemen wanneer zij denken dat het op deze wijze beter of anders kan. De gemeente staat voor de uitdaging dit recht goed te ondersteunen. Er geldt na vaststelling van de wet een overgangstermijn van een jaar waarbinnen de voorbereidingen voor het opstellen en implementeren van de Participatieverordening gerealiseerd kan worden. Voorgesteld wordt om het jaar 2021 te benutten als jaar waarin we gaan experimenteren met het uitdaagrecht. Dat we hiermee aan de slag willen gaan past binnen het huidige stimuleringsbeleid (lijn 5) en het beleid dat we initiatieven zoveel mogelijk willen faciliteren (grote initiatievenpot, kleur uw buurt). De ervaringen die we hiermee op doen geven input voor de in 2021 op te stellen Participatieverordening.
Risico's	Het instrument Right to Challenge is complex. Een deel van de complexiteit zit in het feit dat bij vrijwel iedere challenge meerdere afdelingen betrokken zijn. Vanaf het begin moeten de juiste afdelingen en personen erbij betrokken worden om geen verkeerde verwachtingen tussen de gemeente en de challengers te wekken. Ook bestaat het risico dat challengers afhaken omdat er meer bij komt kijken dan zij op het eerste gezicht hadden verwacht. Het is van belang dat er voldoende ondersteuning en begeleiding wordt aangeboden in de aanloopfase.
Planning	Voorbereiding laatste kwartaal 2020. Uitvoeren experiment 1e helft 2021/opstellen Participatieverordening 2e helft 2021.
Financiën	Voor het uitvoeren van dit experiment benutten we de bestaande budgetten in 2021.
Participatie	Dit speerpunt is bij uitstek gericht op participatieve trajecten en het verder brengen van ideeën en initiatieven vanuit de samenleving. De gemeente geeft meer verantwoordelijkheid aan de samenleving en de samenleving pakt deze verantwoordelijkheid actief op. De thema's duurzaamheid, omgevingswet en woningbouw bieden volop kansen voor experimenten met het uitdaagrecht.

B. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor inwoners en ondernemers.

Dit zijn de speerpunten:

1.B.1	Aanpak Ondernijning
Doel	Het voorkomen en terugdringen van ondermijnende criminaliteit.

1.B.1	Aanpak Ondernijning
Toelichting	De aanpak van ondernijning is een speerpunt in ons integraal veiligheidsbeleid. Ondernijning is een nog steeds groeiend probleem en de bestuurlijke aandacht is hoog. Belangrijke onderdelen in onze aanpak zijn het vergroten van de bewustwording en meldingsbereidheid onder inwoners, ondernemers en personeel van de gemeente en haar veiligheidspartners, het uitvoeren van integrale controles en het gericht onderzoeken van signalen. De belangrijkste aandachtsgebieden zijn hennep/drugs, mensenhandel, zorgfraude en witwassen.
Risico's	Ondernijning heeft impact op de maatschappij. Als we als gemeente (samen met de veiligheidspartners) ondernijning onvoldoende aanpakken, bestaat het risico dat het zich als een olievlek door onze gemeente verspreid. Zeker omdat andere gemeenten hun aanpak ook steeds meer verstevigen.
Planning	Uitvoering conform het vastgestelde beleid en plan van aanpak.
Financiën	Er zijn geen nieuwe financiële consequenties aan dit speerpunt verbonden.
Participatie	Wij stimuleren inwoners en ondernemers om alert te zijn op signalen van ondernijnende criminaliteit en eventuele signalen te melden. Met verschillende doelgroepen gaan we actief in gesprek. Op die manier pakken we samen ondernijning aan.

1.B.2	Verbinding tussen zorg en veiligheid
Doel	Het vormgeven van een toekomstbestendige lokale zorg- en veiligheidsstructuur.
Toelichting	Een goede verbinding tussen zorg en veiligheid wordt steeds belangrijker, nu de gemeente sinds de decentralisatie in het sociaal domein verantwoordelijk is voor de zorg. Er spelen diverse onderwerpen op het snijvlak van zorg en veiligheid. Voorbeelden zijn: de aanpak van personen met verward gedrag, personen die ernstige woonoverlast veroorzaken in hun buurt of jongeren die vanwege een instabiele thuissituatie afglijden naar criminaliteit of radicaliseren. In de loop der tijd zullen zich steeds nieuwe knelpunten en doelgroepen manifesteren. Zorg en veiligheid sluit nu nog niet altijd goed op elkaar aan. Het vormgeven van een toekomstbestendige lokale zorg- en veiligheidsstructuur is daarom een speerpunt voor de komende jaren.
Risico's	Zonder goede verbinding tussen zorg en veiligheid dreigen inwoners uiteindelijk tussen wal en schip te vallen; er komt dan geen sluitende aanpak tot stand. Meestal kan dan alleen de politie nog optreden als deze personen strafrechtelijke overtredingen begaan.
Planning	Doorlopend.
Financiën	In 2020 is de sluitende aanpak voor personen met verward gedrag afgerond. De kosten die de uitvoering daarvan met zich meebrengen, zijn niet hoog en kunnen uit regulier budget betaald worden. Vanwege dit speerpunt is sinds 1 mei 2020 - binnen de bestaande formatie voor openbare orde en veiligheid - een medewerker speciaal vrij gemaakt voor Zorg & Veiligheid thema's en het versterken van de interne en externe samenwerking op deze thema's.
Participatie	We informeren onze inwoners over waar zij met vragen en zorgen terecht kunnen zodat de drempels om deze te uiten verlaagd worden. Dit versterkt de vroegtijdige signalering waardoor zorg en hulpverlening snel(ler) opgestart kunnen worden. Een sluitende aanpak voor personen met verward of overlastgevend gedrag komt bij voorkeur tot stand in overleg met de persoon/personen zelf. Helaas werken ze daar niet altijd vrijwillig aan mee. Dan zijn andere trajecten aan de orde.

C. Het verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening, die aansluit op de behoeften en verwachtingen van onze inwoners.

Dit zijn de speerpunten:

1.C.1	Moderniseren van de dienstverlening
Doel	Zoveel mogelijk uitbreiden van de digitale dienstverlening en optimaliseren van de digitale toegankelijkheid van gemeentelijke producten en diensten.
Toelichting	In de periode vanaf 2021 zullen we aandacht blijven houden voor het moderniseren van de dienstverlening. Dit is een continue proces, waarin we zoveel mogelijk aansluiten bij landelijke ontwikkelingen en trends in de samenleving, binnen de mogelijkheden die er zijn. Bij de inrichting van onze dienstverlening stellen we onze inwoners, bedrijven en instellingen centraal. We proberen daarbij zoveel mogelijk aan te sluiten op de leefwereld van onze klanten (mensgerichte systemen & processen). Bij de verdere ontwikkeling van de digitale dienstverlening hanteren we de volgende 5 uitgangspunten: • Digitaliseren daar waar het zinvol is • Toegankelijkheid • Integraliteit • Flexibiliteit • Betrouwbaarheid & Transparantie De grote verscheidenheid aan beschikbare ict-oplossingen –zowel landelijk via MijnOverheid, als via verschillende leveranciers van backofficeapplicaties en via de gemeentelijke website– vraagt om strategische keuzes. De Liemerse i-Visie en i-Strategie bieden handvatten om daarin robuuste en toekomstbestendige keuzes te kunnen maken. We houden ook aandacht voor de niet geringe groep inwoners/klanten die niet of minder zelfredzaam is en voor de groep digibeten en laaggeletterden. We zorgen dat ook voor deze doelgroepen de gemeentelijke producten en diensten goed toegankelijk zijn, zowel digitaal als analoog. Waarbij we ook blijven investeren in de kwaliteit van het persoonlijk klantcontact. In 2020 zijn we als gemeente aangesloten bij de Coöperatieve vereniging Dimpact. Daarmee is een belangrijke stap gezet in het samen organiseren, waarmee we kostenefficiëntie, standaardisatie en ontwikkeling van gemeenschappelijke, op elkaar aangesloten digitale werkprocessen en voorzieningen mogelijk maken. Vanuit deze samenwerking wordt in 2021 een nieuwe gemeentelijke website ontwikkeld en live gebracht. Naast het realiseren van ambities op het gebied van dienstverlening hebben we aandacht voor beheersing van de kosten. In dat verband heeft het AB van 1Stroom besloten om de fysieke openingstijden van het gemeentehuis per 2021 in te perken, met dien verstande dat het gemeentehuis dan op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag alleen de ochtenden van 8.00 12.00 uur geopend zal zijn. Met de daaraan verbonden middagsluiting realiseren we een besparing van € 35.00=. De woensdagmiddag houden we beschikbaar om ouders met kinderen tegemoet te komen op de schoolvrije middag. Deze woensdagmiddagopenstelling zal weer gaan gelden zodra de strenge beperkende maatregelen rondom het Coronavirus opgeheven worden
Risico's	Om onze dienstverlening te kunnen moderniseren is binnen de ambtelijke organisatie voldoende beschikbare capaciteit en commitment nodig voor de daarmee gepaard gaande verandertrajecten. Organisatiebreed vraagt dit om een gevoel van eigenaarschap c.q. ambassadeurschap dienstverlening. Het daadwerkelijk uitgaan van de behoefte van de klant en de inzet van meer e-diensten, zowel voor inkomende aanvragen als voor externe communicatie, vraagt om een andere inrichting van gemeentelijke processen en werkwijzen, en om een andere focus van de medewerkers. Daarnaast vraagt de doorontwikkeling binnen het huidige gevarieerde ict-landschap en met de huidige complexiteit en snelheid van de digitale ontwikkelingen zowel op strategisch als operationeel niveau de nodige specialistische capaciteit.

1.C.1	Moderniseren van de dienstverlening
	Vooralsnog is onze ambitie in het kader van de (strategische) doorontwikkeling volgend aan de daarvoor beschikbare capaciteit en ontwikkelbudgetten. Bij iedere keuze voor nieuwe e-diensten of uitbreiding van bestaande e-diensten wordt vooraf bekeken of deze haalbaar is, mede gelet op de benodigde capaciteit en gemeentelijke inzet. Waar mogelijk worden binnen de Liemerse samenwerking taken verdeeld.
Planning	Het uitbreiden van e-dienstverlening is een continu proces. In deze tijd van voortdurende technologische ontwikkelingen en maatschappelijke veranderingen, zal ook de inrichting van de gemeentelijke dienstverlening continu aan verandering onderhevig zijn, willen we blijven aansluiten op de behoeften en verwachtingen van onze inwoners, bedrijven en instellingen. Ook landelijke ontwikkelingen en wettelijke voorschriften nopen ons ertoe de gemeentelijke dienstverlening vanuit een ontwikkelgerichte focus te organiseren.
Financiën	De financiering van de ict-gerelateerde e-dienstverlening loopt grotendeels via de RID-budgetten. Vooralsnog lijkt de beschikbaarheid van de benodigde budgetten voldoende geborgd. Daar waar aanvullende investeringen nodig zijn, zal dit in een separaat voorstel worden voorgelegd.
Participatie	Bij de doorontwikkeling van onze e-dienstverlening, en de afstemming daarmee op de andere klantkanalen, hebben we aandacht voor wat nodig is. Dat wat nodig is, bepalen we aan de hand van klantonderzoeken. Daarnaast bevragen we een klantpanel met vertegenwoordigers vanuit verschillende doelgroepen over doorontwikkelvoorstellen, teneinde ook daadwerkelijk keuzes te kunnen maken op basis van behoefte. Ook monitoren we klantgedrag via web-statistieken en de data die we vanuit de verschillende backofficeapplicaties verkrijgen.

D. Een organisatie die waarmaakt dat de gemeente een transparante en betrouwbare partner is middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief, die invulling geeft aan de randvoorwaarden die de gemeenteraden hebben gesteld met betrekking tot kwaliteit en kosten en die de opdrachten van beide besturen uitvoert.

1.D.1	Organisatie 1Stroom
Doel	Doorontwikkeling van 1Stroom

1.D.1	Organisatie 1Stroom
Toelichting	De organisatie 1Stroom, de ambtelijke organisatie van de gemeenten Duiven en Westervoort is op 1 januari 2018 van start gegaan. Op basis van de sturingsfilosofie en strategische agenda is de afgelopen jaren veel bereikt binnen 1Stroom. Twee gemeentebesturen zijn ondersteund bij het bereiken van hun ambities, inwoners worden hierbij betrokken en er wordt in een platte organisatie gewerkt. Hiermee is 1Stroom goed op weg om een moderne organisatie te worden. Nu de organisatie ruim twee jaar draait, wordt echter duidelijk dat op sommige punten verbetering nodig is om de stip op de horizon te bereiken. 1Stroom moet zich daarom doorontwikkelen, een volgende stap doen in haar ontwikkeling. Daarbij wordt eerst de structuur op orde gebracht, waarna verder gewerkt kan worden aan de cultuur en ontwikkeling van medewerkers. De organisatiestructuur kan de concernsturing beter ondersteunen en de platte organisatiestructuur versterken door te werken met gelijkwaardige en grotere organisatie-eenheden. Een eenduidige aansturing en duidelijke verantwoording kan worden verkregen door in de directie te werken met een algemeen directeur en twee gemeentesecretarissen/adjunct-directeuren. In 2021 zal deze organisatiewijziging zijn beslag krijgen. Zo wordt toegewerkt naar de stip op de horizon: Een veerkrachtige organisatie middenin de samenleving.
Risico's	Uit evaluaties van ambtelijke fusies elders, blijkt dat risico's, die ervoor zorgen dat we het doel niet bereiken zijn: • Onvoldoende harmonisatie van beleid; als beide besturen niet openstaan voor harmonisatie van beleid, komt er van efficiencyvoordelen en kwaliteitsverhoging weinig terecht • Te snel resultaten willen zien; een te grote bezuiniging die snel gehaald moet worden leidt tot problemen; de organisatie heeft tijd nodig om de voordelen van de fusie tot uiting te laten komen • Onvoldoende aansluiting van de organisatie bij een of beide colleges • In het bestuurlijk-ambtelijk samenspel in het algemeen en in het dagelijks bestuur van 1Stroom in het bijzonder, zullen de hieruit voortkomende aandachtspunten regelmatig aan de orde komen. • Het niet tijdig realiseren van de vijf k's. Daar komt bij een risico als gevolg van een besluit van het AB van 1Stroom, om gelet op de moeilijke financiële situatie waarin beide gemeenten zitten, een pakket aan besparingsmaatregelen door te voeren in de begroting 1Stroom 2021-2024. In totaal lopen de besparingsmaatregelen op tot ruim € 700.000 in 2024.
Planning	In 2021 zal de organisatiewijziging zijn beslag krijgen. Daarnaast zijn zowel de uitvoering van de strategische agenda, als het omgaan met de factoren zoals genoemd onder de risico's is een continu proces. En een proces waarin een ieder telkens weer open moet staan voor interne en externe ontwikkelingen en zo weer impulsen aan de ontwikkeling van de organisatie gegeven kunnen worden
Financiën	De organisatie 1Stroom is in iets rustiger vaarwater terecht gekomen. Teams waar in 2019 nog veel inhuur ingezet moest worden zijn in 2020 meer gestabiliseerd. Ook wordt er strakker gestuurd op loon- en inhuurkosten waardoor er langzamerhand meer grip is ontstaan. In de meerjarenbegroting 2021-2024 van 1Stroom zijn daarnaast bezuinigingen opgenomen oplopend tot een bedrag van € 732.000 in 2024. Aandeel Duiven daarin is € 461.160. Deze bezuinigingen betekenen dat de deelnemende gemeenten Duiven en Westervoort minder hoeven bij te dragen. In die zin levert 1stroom een bijdrage aan de financiële opgave waar beide gemeenten voor staan.

1.3 Wat gaat het ons kosten?

Kosten bestaand beleid programma Bestuur

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten	14.834	14.119	14.439	13.915	14.081	14.123
Baten	43.001	43.157	46.063	46.361	47.075	48.062
Saldo voor bestemming	28.167	29.038	31.625	32.445	32.995	33.939
Mutaties reserves	-4	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	28.163	29.038	31.625	32.445	32.995	33.939

Bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024
Maatregelen koersnotitie:				
Publicaties weekkrant		10.000	10.000	10.000
Formatie wethouders		7.000	10.000	10.000
Opbrengst reclamezuilen	50.000	50.000	50.000	50.000
Bezuiniging 1Stroom	63.000	126.000	189.000	252.000
Extra besparing 1Stroom	100.000	100.000	100.000	100.000
Verhoging OZB (max. 13,97%)	770.000	770.000	770.000	770.000
Hondenbelasting	25.440	25.440	25.440	25.440
Heffingsgebied reclamebelasting		50.000	50.000	50.000
Claim overheid (abonnementsgelden/ duurzaamheid)	285.000	285.000	285.000	285.000
Bezuiniging Verbonden Partijen	100.000	100.000	100.000	100.000
Investeren in de samenleving	100.000	175.000	250.000	250.000
Aanvullende mutaties:				
Aanvullende besparing 1Stroom	19.700	63.800	84.590	109.160
Inflatiecorrectie belastingen	183.677	366.390	541.965	709.038
Septembercirculaire	-134.027	-242.444	-282.173	-207.723
Verhoging OZB 7% ipv 13,97%	-385.000	-385.000	-385.000	-385.000
Ingevulde bezuiniging verbonden partijen	-19.700	-63.800	-84.590	-100.000
Verlaging ambitie bijdrage samenleving	-25.000	-75.000	-125.000	-100.000
Opbrengst reclamebelasting besteden		-50.000	-50.000	-50.000
Verwerkt in het saldo	1.133.090	1.312.386	1.539.232	1.877.915

Bedragen in €

1.4 Welke verbonden partijen zijn betrokken?

	Samenwerking de Liemers
Doel	Het vergroten van de gemeentelijke slagkracht (met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid) door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau met als resultaat verhoogde kwaliteit, continuïteit en efficiëntie.
Taak	Verrichten van beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken met betrekking tot sociale dienst, ict en inkoop.

Beleidsrisico's	Beleidsbepaling – daar waar mogelijk op elkaar afgestemd – blijft bij de individuele gemeenten en de uitvoering en ontwikkeling van het beleid wordt door de samenwerking opgepakt. Afstemming in deze is georganiseerd middels periodieke overleggen op verschillende niveaus waarin afstemming met elkaar wordt gezocht.
Onze inzet in 2021	Voor de RID is de gezamenlijk opgestelde I-visie en I-strategie richting gevend. De visie en strategie geven richting aan de vraag hoe we informatisering in zullen gaan zetten om de lokale ambities te realiseren. Het effect vertaalt zich in: • verbeteren/optimaliseren van onze dienstverlening aan onze inwoners, bedrijven en ketenpartners • goed kunnen uitvoeren van onze wettelijke taken • inkleuring kunnen geven aan lokale bestuurlijke ambities • efficiënte bedrijfsvoering De inspanningen op het gebied van Werk en Inkomen zijn erop gericht om inwoners zo actief mogelijk te laten deelnemen aan de samenleving.

	1Stroom
Doel	De ambtelijke fusie moet ertoe leiden dat de organisatie: • Robuuster wordt (minder kwetsbaar). • Voldoende flexibel kan zijn om twee zelfstandige gemeenten te bedienen en om mee te bewegen met veranderende taken en rollen van de overheid (kracht). • Optimale dienstverlening biedt aan inwoners, organisaties en bedrijven alsook aan de raden en colleges (kwaliteit). • Interessante loopbaanperspectieven biedt aan medewerkers en door zijn robuustheid in staat is om strategische kansen te benutten (kansen). Niet duurder en zo mogelijk goedkoper is dan de twee huidige organisaties gezamenlijk (kosten). Op basis van raadsbesluit juli 2016 geconcretiseerd tot een netto besparing van uiteindelijk € 600.000 in 2021.
Taak	Verrichten van beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken voor de gemeenten Duiven en Westervoort.
Beleidsrisico's	Beleidsbepaling – daar waar mogelijk op elkaar afgestemd – blijft bij de individuele gemeenten en de uitvoering en ontwikkeling van het beleid wordt door 1Stroom opgepakt. Afstemming in deze is georganiseerd middels periodieke overleggen op bestuurlijk niveau waarin afstemming met elkaar wordt gezocht.
Onze inzet in 2021	In 2021 zal deze organisatie wijziging zijn beslag krijgen. Zo wordt toegewerkt naar de stip op de horizon: Een veerkrachtige organisatie middenin de samenleving. Op basis van onze missie en visie en nauw verbonden met het werk van alledag ligt de focus op het verbeteren van de organisatie en de samenwerking met het bestuur. In 2021 gaan we door op deze weg en kunnen de stappen in de (door)ontwikkeling steeds groter worden. De leidraad voor deze ontwikkeling is de strategische agenda en het strategisch HR-beleid. De belangrijkste lijnen hierin zijn: - We werken vanuit onze missie/visie en kernwaarden - We zetten de juiste mens op juiste plek - We geven invulling aan onze veranderende rol in de samenleving - Wij zijn de partner van de gemeentebesturen bij het realiseren van hun doelen

	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
--	--

Doel	Behartigen van de belangen van de deelnemers op de terreinen van brandweezorg, ambulancezorg, publieke gezondheid, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing en gemeenschappelijke meldkamer.
Taak	In stand houden van een brandweer, in stand houden van een geneeskundige hulpverleningsorganisatie bij rampen (GHOR), voorzien in de meldkamerfunctie, aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel, het inventariseren van en adviseren over risico's, voorbereiden op de bestrijding van branden, het organiseren van de crisisbeheersing, het bevorderen van medisch milieukundige zorg, het bevorderen van technische hygiënezorg, het bevorderen van psychosociale hulp bij rampen, het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders, taken op het gebied van jeugdgezondheidszorg en ouderengezondheidszorg en algemene infectieziektenbestrijding.
Beleidsrisico's	Om de financiële en beleidsrisico's in beeld te hebben en te beperken is er een regionaal controllersoverleg actief dat regelmatig overlegt met VGGM over de financiële positie. Dat heeft de afgelopen jaren tot forse besparingen geleid en tot beleidsarme begrotingen.
Onze inzet in 2021	Samen met VGGM zorgen we ervoor dat de brandweer- en gezondheidstaken goed worden uitgevoerd in onze gemeente en dat we voorbereid zijn op mogelijke crisissituaties.

	Streekarchief
Doel	Behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers ten aanzien van het beheer van hun archiefbescheiden conform de Archiefwet.
Taak	Beheren en toezicht houden op de overgedragen en niet overgedragen archiefbescheiden van de deelnemers. Adviseren over de archiefbewaarplaatsen en het verstrekken van informatie uit de archiefbescheiden.
Beleidsrisico's	Niet van toepassing.
Onze inzet in 2021	

	Euregio
Doel	Grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen in Nederland en Duitsland bevorderen.
Taak	Grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers ondersteunen en coördineren. Zij voert hiertoe projecten uit. Zij vraagt aan en ontvangt financiële middelen van derden. Zij adviseert de deelnemers bij grensoverschrijdende activiteiten en problemen.
Beleidsrisico's	Beperkt. De Euregio voert nauwelijks eigen beleid.
Onze inzet in 2021	Waar nodig wordt de Euregio ingeschakeld bij de uitvoering van beleid.

Programma 2 Maatschappij

2.1 Wat willen we bereiken?

Programmadoel

We dragen bij aan een vitale Duivense samenleving, die veerkrachtig, flexibel, gezond, menselijk, zelfredzaam en maximaal leefbaar is.

Toelichting

Uitgangspunt is de eigen kracht van inwoners, bedrijven en verenigingen (samenleving). De meeste Duivenaren kunnen zonder hulp goed voor zichzelf zorgen. Voor inwoners die (tijdelijk) niet in staat zijn zelf regie over hun eigen leven te voeren krijgen van ons passende zorg en hulp om waardevol en zelfstandig aan de (Duivense) samenleving deel te nemen.

Via het stimuleringsbeleid weten we dat maatschappelijke instellingen en verenigingen hun verantwoordelijkheden kennen en dat zij een sterke “fundering” van de Duivense samenleving vormen, die door ons nog beter benut en versterkt zal worden. Dit doen wij door in overleg de samenwerking en dialoog tussen deze partijen te stimuleren, te faciliteren en initiatieven te ondersteunen. Dit kan (eenvoudige en) duurzame oplossingen mogelijk maken voor maatschappelijke vraagstukken en kan leiden tot betere resultaten voor mogelijk minder geld.

Wij zetten sterk in op preventieve voorzieningen met een lage toegangsdrempel, die dicht bij de inwoners worden aangeboden. Hiermee kunnen zwaardere zorg en maatwerkvoorzieningen voorkomen en/of uitgesteld worden. Dat is een win-win-situatie. Voor het verbeteren van het signaleren van hulpvragen van inwoners worden door professionals o.a. vrijwilligers en andere groepen getraind. Een voorbeeld hiervan is dat vanuit Ketendementie het aanbod gedaan wordt om ouderenbonden en ontmoetingspunten te ondersteunen in de scholing voor omgaan met mensen met dementie, als daar behoefte aan is.

Voor kwetsbare inwoners die geen regie over hun leven kunnen voeren en ook niet volwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen houden wij een “vangnet” in stand. Dit “vangnet” bestaat uit door de overheid georganiseerde voorzieningen en uit zo nodig specialistische zorg. De kwetsbare inwoner kan hierdoor zo prettig en zinvol mogelijk leven. Het “vangnet” zal worden versterkt.

De in 2017 ingeslagen weg naar versterking van samenwerking met en tussen maatschappelijke instellingen, culturele instellingen, onderwijs en verenigingen in het basisteam/netwerk, Bewegen, Ontmoeten, Sporten en Spelen (BOSS) en cultuureducatie, wordt vervolgd. Dit zal een extra impuls van ons krijgen, omdat niet alle partners met hetzelfde “vervoermiddel” en dezelfde “snelheid” de ingeslagen weg volgen. Het resultaat is, dat alle partners op gelijkwaardige wijze deelnemen aan het basisteam/netwerk. De wijze waarop dit zal gebeuren staat bij de speerpunten.

De basisvoorzieningen worden gevormd door mogelijkheden voor sport, recreatie, kunst, cultuur, educatie, onderwijs en gezondheidszorg. Voor alle inwoners van Duiven dragen die voorzieningen voor een belangrijk deel bij aan zinvolle vrijetijdsbesteding, ontplooiing, ontwikkeling en positieve gezondheid. De basisvoorzieningen maken mogelijk dat inwoners zelfstandig de regie over hun leven kunnen voeren en deel kunnen nemen aan de samenleving. Goede basisvoorzieningen moeten ook voorkomen dat zo min mogelijk een beroep gedaan wordt op maatwerkvoorzieningen en gebruik gemaakt moet worden van het “vangnet”. De basisvoorzieningen worden in stand gehouden en versterkt waardoor het goed en prettig leven is in Duiven.

Hoofddoelen

Daarom zetten we in op:

- A. De basis op orde
- B. Meedoen naar vermogen
- C. Zelfredzaamheid naar vermogen

Externe ontwikkelingen

Gespannen arbeidsmarkt

Tot begin maart 2020 ging het economisch over het algemeen goed in Nederland. Toch bleven een groot aantal mensen zonder werk aan de kant staan. Dit is een groep mensen die moeilijk naar werk toe te leiden is. Door de Coronacrisis zijn hun kansen op de arbeidsmarkt niet groter geworden. Om hun kansen te vergroten vraagt dit ook de komende tijd veel inzet. Hier zal hard aan gewerkt blijven worden, maar op korte termijn niet direct leiden tot minder uitkeringen in de bijstand. Na de Coronacrisis zullen de kansrijken als eerste weer hun weg vinden op de arbeidsmarkt. Participatie is voor de groep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt een eerste aanzet om te bezien of (een vorm van) werk mogelijk is.

Risico voor tweedeling in onze samenleving:

De huidige tijd kenmerkt zich door veel en snelle veranderingen en snelle ontwikkelingen. De sociale media, de snelle technologische ontwikkelingen, de open samenleving en de digitalisering vragen veel van onze inwoners, partners en ons als gemeente. Het leven wordt ingewikkelder en complexer en er is een risico dat er een tweedeling ontstaat in de bevolking. Onderscheid tussen mensen die het huidige tempo wel kunnen bijhouden en mensen die hier moeite mee hebben, mensen die voldoende financiële middelen hebben en mensen met beperkte middelen. Mensen met een hoge scholing en mensen met een lage of geen scholing, mensen met werk en mensen zonder werk, mensen die zich door gezondheid beperkt voelen en mensen die mee kunnen. Mensen met een stevig sociaal netwerk en mensen die zich eenzaam voelen. Mensen die wel mee kunnen met de digitale samenleving en mensen die afhaken. Het zoveel mogelijk voorkomen en verkleinen van deze tweedeling is belangrijk in onze samenleving

Invoering beschermd wonen:

Er zijn afspraken gemaakt tussen VNG en Ministerie van VWS over de decentralisatie van het beschermd wonen van de centrumgemeenten naar alle gemeenten. De ontwikkeling van het objectieve verdeelmodel zal in 10 jaar tijd verlopen van historisch verdeeld over de centrumgemeenten naar objectief verdeeld over alle gemeenten. Gemeenten zijn verplicht om gedurende het ingroeipad van 10 jaar regionaal samen te werken. Maatschappelijke opvang blijft de komende 4 jaar onder de centrumgemeenten vallen.

Veranderende wetgeving inburgering 2021:

In 2021 verandert de landelijke wetgeving omtrent inburgering. Als gevolg daarvan veranderen de taken en verantwoordelijkheden van de gemeente aanzienlijk. In de nota "Inburgering en Participatie" wordt hierop reeds voorgesorteerd. Deze nota is op 2 april 2019 door het college van B&W vastgesteld. Op 14 april 2020 is de Startnotitie implementatie nieuwe Wet Inburgering vastgesteld door het college van B&W. Daarbij is ook een kennisgeving aan de gemeenteraad verstuurd.

De gemeente is gestart met de voorbereiding op deze veranderende wetgeving. Bij deze voorbereidingen worden verschillende interne afdelingen en externe samenwerkingspartners betrokken. Ook wordt samengewerkt met gemeenten Westervoort en Zevenaar en wordt op verschillende vlakken samengewerkt met andere gemeenten in de regio rond Arnhem. In 2020 loopt onderzoek naar wat de veranderingen betekenen voor de gemeente en de samenwerkingen. Voor een gedegen inschatting van de veranderingen is echter wel juridische en financiële duidelijkheid vanuit de rijksoverheid nodig. Voor de juridische duidelijkheid is de gemeente echter wel afhankelijk van de besluitvorming omtrent de nieuwe wet van de rijksoverheid, zowel qua inhoud als qua besluitvormingsproces. In de meicirculaire heeft de rijksoverheid de eerste budgetten bekend gemaakt voor de implementatie en uitvoering van de nieuwe wet. Deze budgetten zijn verwerkt in de najaarsnota. Omdat de wetgeving nog niet volledig is uitgewerkt en vastgesteld, is op dit moment (najaar 2020) nog niet duidelijk of de budgetten kostendekkend zijn voor de taakuitvoering op basis van de nieuwe wet.

Invoering maatschappelijke diensttijd:

Tijdens de maatschappelijke diensttijd leren jongeren iets nieuws, zoals koken, met machines werken of een evenement organiseren. Je kunt zo ontdekken welke studie of wat voor werk je wilt gaan doen. Je leert nieuwe mensen kennen, bijvoorbeeld door te sporten met jongeren met

een ander geloof. Tijdens de maatschappelijke diensttijd doe je iets voor een ander. De diensttijd is vrijwillig. In het land oefenen organisaties en jongeren al sinds 2018 met de maatschappelijke diensttijd in een groot aantal pilots/proeftuinen in het land. Vanaf schooljaar 2020-2021 start er op initiatief van Hope XXL ook op het Candea College (en het Liemers College) een proeftuin over maatschappelijke diensttijd, gefinancierd voor 2 jaar vanuit het Rijk. Leerlingen op deze scholen kunnen vrijwillig een maatschappelijke diensttijd invullen.

Omgevingswet

De omgevingswet komt al uitgebreid aan de orde bij programma 3. Maar ook programma 2 krijgt te maken met deze nieuwe wet vanaf 2021. Invoering van deze wet geeft de kans om het sociaal domein en het fysieke domein meer te integreren. Nog meer dan eerder staat voor het fysieke domein het belang van de inwoner en de samenleving voorop. We bekijken hoe de omgevingswet ondersteunend kan zijn aan wat we binnen het sociale domein willen bereiken?

Inclusie-agenda

Om uitvoering te geven aan de inclusie-agenda is een werkgroep gevormd met vertegenwoordigers van de gehandicaptenraad, de Raad voor Sociaal Domein, Mikado en een gezinshuis om uitvoering te geven aan de inclusie-agenda. Vanwege het laat vaststellen van de inclusie-agenda en de corona-periode zijn we pas halverwege het jaar gestart. Gedurende 3 jaar wordt jaarlijks een inclusie-agenda opgesteld.

Eenzaamheid

De lokale *projectgroep* 'samen tegen Eenzaamheid' met daarin diverse maatschappelijke partners organiseren dit najaar de week van de ontmoeting. In aanloop daar naartoe is er een PR-campagne. De gemeente ondersteunt en faciliteert hierin. Daarna wordt gekeken hoe de projectgroep verder vorm gaat even aan de bestrijding van eenzaamheid in onze gemeente.

Sportakkoord en preventieakkoord

In de zomer van 2018 hebben Ministerie van VWS, VSG, VNG en NOC*NSF het Nationaal Sportakkoord getekend. Een akkoord dat veel positieve energie heeft losgemaakt. Het heeft tot doel de sport te versterken en te verenigen en integraal beleid te bevorderen. Het sportakkoord beoogt daarmee dat de verbindende rol van sport en bewegen beter wordt benut. In november 2018 heeft het kabinet het Nationaal Preventieakkoord gesloten met zo'n zeventig maatschappelijke organisaties en bedrijven. Nederland moet gezonder worden, vindt het kabinet. Een samenhangend pakket met maatregelen die gezamenlijk bijdragen aan het gezonder maken van Nederland.

Sportakkoord BOSS

Op 9 maart 2020 is het BOSS-akkoord gesloten. Met het BOSS-akkoord kan de gemeente Duiven, samen met haar partners, richting geven aan het sportbeleid en bijdragen een gezonde en sportieve samenleving. Door het akkoord te ondertekenen hebben alle betrokken partners zich aan de opgestelde acties en ambities verbonden. Zij zullen zich samen gaan inzetten deze te realiseren en de gemeente Duiven gezonder en sportiever te maken.

2.2 Wat gaan we daarvoor doen?

A. De basis op orde

Dit zijn de speerpunten:

2.A.1	Maatregelen Taskforce "Jeugdhulp in de hand"
Doel	Doorvoeren besparings- en efficiency maatregelen volgens plan. Doel 1: Jeugdhulp in de hand op het gebied van inhoud, proces, financiën, procedures. Doel 2: Invulling geven aan de taakstelling van € 500.000 binnen Jeugdhulp voor de komende jaren.

2.A.1	Maatregelen Taskforce “Jeugdhulp in de hand”
Toelichting	Na onderzoek is in een aantal aanbevelingen beschreven hoe de verbetering binnen monitoring en processen kan worden behaald. Sommige acties zijn reeds direct ingevoerd, zoals de uitbreiding van de functie van de praktijkondersteuner Jeugd GGZ bij de huisartsen en de inzet van de gedragsdeskundige, andere zaken hebben een meer structureel karakter en hebben langere uitwerkingstijd nodig om tot de gewenste besparing te komen. We richten onze focus op het bieden van de best passende jeugdhulp. Een deel van de aanbevelingen richt zich op monitoring en het inzetten van concrete acties: • Data analyse biedt ons meer inzicht in de oorzaak van uitgavenstijging • We verbeteren de sturing op uitgaven door middel van kwartaalrapportages en zetten in op informatievoorziening aan college en raad • We verbeteren bij de inkoop van het proces van verwijzing, aanmelding tot facturatie Binnen het tweede deel van de aanbevelingen richten we ons op werkwijzen en processen: • Daartoe organiseren we meer grip op het verwijzingsproces binnen onze organisatie en meer regie op complexe casussen. • We versterken de samenwerking met alle overige verwijzende partijen zoals huisartsen, jeugdartsen, medisch specialisten en Gecertificeerde Instellingen. • We werken vanuit de visie gericht op normaliseren en demedicaliseren. • We zijn aangesloten op de ontwikkelingen en acties in de transformatie binnen het Regionaal Transformatieplan vanuit de regio. We scherpen de contracteisen aan onze zorgaanbieders verder aan in samenwerking met de regionale Inkoop, en zetten in op verbeteren van contractmanagement en relatiebeheer.
Risico's	De invloed van de gemeente op beheersing van de kosten van jeugdhulp is niet op alle terreinen even groot. De focus is gericht op de gebieden waar de invloed van de gemeente wel kan liggen. Daarnaast wordt benadrukt dat het grootste deel van het voorziene financiële resultaat mogelijk pas op de langere termijn kan worden behaald.
Planning	In dit jaar wordt een vervolg gegeven aan de reeds ingezette maatregelen. Er wordt projectmatig gewerkt inclusief evaluaties op vastgestelde momenten. We sluiten aan bij de regionaal reeds ingezette ontwikkelingslijnen uit het Regionaal Transformatieplan Jeugdhulp en nemen deel aan de hieruit voortgekomen werkwijzen zoals die passen voor onze inwoners.
Financiën	Op korte termijn is investering nodig om het beschreven resultaat te bereiken. De investeringen gaan voor de baten uit. Sommige acties worden direct ingevoerd, andere zaken hebben een meer structureel karakter en hebben langere uitwerkingstijd nodig om tot de gewenste besparing te komen. Uitgaande van de huidige situatie is de verwachting dat taakstelling van € 500.000 op termijn kan worden behaald. Om de maatregelen uit te kunnen voeren dient capaciteit te worden vrijgemaakt in tijd en in middelen om de voorgestelde plannen in de interne organisatie te kunnen implementeren, en om op de afspraken met overige partijen toe te zien en deze blijvend aan te scherpen. Hoe we aan de taakstelling van € 500.000 tegemoet komen zal later in het jaar in de najaarsnota aan de hand van de behaalde resultaten worden gerapporteerd.
Participatie	Wij gaan samen met andere partijen als huisartsen, zorgaanbieders en Inkoop uitvoering geven aan dit speerpunt. Onze organisatie wordt in het primaire proces sterk betrokken bij de verbetering van werkprocessen op administratief niveau en binnen het Sociaal Loket. Het jaarlijkse Cliënt Ervaringsonderzoek wordt zoals steeds ingezet bij ouders en cliënten en gebruikt om de voortgang te monitoren.

2.A.2	De transformatie. Van maatwerk naar voorliggend
Doel	Het afschalen van zorg mogelijk maken door algemene, voorliggende voorzieningen te versterken of te ontwikkelen en aan elkaar te verbinden. Hierdoor wordt een verschuiving van maatwerk naar voorliggend mogelijk gemaakt. De zogenaamde "nulde lijn" wordt versterkt waardoor maatwerk voorzieningen mogelijk minder snel nodig zijn.
Toelichting	Door actief in te zetten op de transformatie, de versterking van eigen kracht, sociaal netwerk, preventie en algemene voorzieningen wordt bijgedragen aan de vermindering van de druk op de maatwerkvoorzieningen. Een investering in de algemene voorzieningen, ook financieel, leidt tot het minder hoeven inzetten van maatwerkvoorzieningen en specialistische zorg. Inmiddels ingezette initiatieven worden doorontwikkeld en het ontplooiën van nieuwe initiatieven wordt gestimuleerd en gefaciliteerd. Daarnaast wordt ingezet op het beter verbinden van initiatieven vanuit de gedachte; samen sterk! Een instrument hierbij is het basisteam. Door samen met inwoners en partners meteen in de praktijk concreet resultaten op te leveren worden de verschuiving van maatwerk naar voorliggend gerealiseerd en zichtbaar. Voor tal van inwoners is het basisteam actief zoals mensen met psychische kwetsbaarheid, mensen met licht verstandelijke beperking, autisme, niet aangeboren hersenletsel, statushouders, mensen in complexe echtscheidingssituaties.
Risico's	Organisaties werken nog onvoldoende samen en kijken onvoldoende over grenzen heen. Bewustwording van nut en noodzaak en de daarbij behorende gedragsverandering van inwoners en organisaties komt niet voldoende tot stand. Onvoldoende wenkend perspectief waardoor organisaties het bedrijfsbelang boven het cliëntbelang stellen. Door de financiële druk op het sociaal domein is het risico groot dat er weer terug gevallen wordt op oude denkpatronen en het oude aanbodgericht denken. De gevolgen van het coronavirus zijn momenteel onzeker. Ook hierbij geldt dat er geen ruimte is bij gemeente en organisaties om vernieuwend te blijven denken.
Planning	In dit jaar wordt een vervolg gegeven op de lopende transformatie activiteiten.
Financiën	In 2021 wordt de werkwijze van het basisteam verder ingevoerd bij gemeente, partners en inwoners waardoor het afschalen van maatwerkvoorzieningen naar voorliggende voorzieningen versterkt wordt en meer vraaggerichte ondersteuning wordt gerealiseerd. De kosten van het basisteam kunnen worden opgevangen in de reguliere budgetten.
Participatie	Inwoners, verenigingen en professionele partners worden betrokken bij de ontwikkeling van nieuwe oplossingen. Niet alleen op basis van meedenken maar ook op basis van mee ontwikkelen.
2.A.3	Aansluiting Zorg en Onderwijs
Doel	Uitgaande van de ondersteuningsvraag van kind of ouders, werken onderwijs en jeugdhulp samen om kind en ouders te ondersteunen zodat kinderen zoveel mogelijk in de eigen omgeving opgroeien. Doel is dat kinderen zoveel mogelijk in hun eigen omgeving opgroeien.

2.A.3	Aansluiting Zorg en Onderwijs
Toelichting	Omdat kinderen een belangrijk deel van hun tijd op school doorbrengen, is de betrokkenheid van het onderwijs om dit doel te bereiken van belang. Aansluiting van scholen (primair onderwijs en voortgezet onderwijs) op de jeugdhulp en omgekeerd is essentieel. Het onderwijs verleent mede in het kader van passend onderwijs regelmatig ondersteuning aan leerlingen. Voor zover van toepassing moet dit aansluiten op de jeugdhulp die een leerling ontvangt. Daarnaast is het van belang dat signalen vanuit het onderwijs tijdig leiden tot inzet van jeugdhulp en is betrokkenheid vanuit het onderwijs belangrijk als jeugdhulp wordt ingezet. In 2020 zijn 3 experimenten geformuleerd waaraan is gewerkt. Het contact tussen de verschillende partijen is verder verbeterd, maar door de coronacrisis was mogelijkheid tot het werken met de experimenten beperkt. Na evaluatie zullen eventuele aanpassingen worden gedaan en nieuwe experimenten worden benoemd en opgepakt. Wachttijstproblematiek, inkoopvoorwaarden van zorgaanbieders, zoals bij dyslexie, en verschillende verantwoordelijkheden tussen gemeente en onderwijs blijven ook na de nieuwe inkoopronde aandachtspunten. In 2021 zal hier opnieuw op worden ingezet. Op Liemers niveau zijn samen met het samenwerkingsverband extra afspraken met de zorgaanbieders gemaakt die gemonitord kunnen worden. De gemaakte afspraken worden geborgd, zodat de opbrengst voor alle partijen duidelijk is. Daar waar nodig faciliteren we ondersteuning op een manier die past bij de ondersteuningsvraag. We zetten in op slimme verbindingen van maatwerkvoorzieningen met het onderwijs rondom een kind. Nu we op lokaal niveau goede stappen hebben gezet gaan we nu ook op Liemers niveau de aansluiting tussen zorg en onderwijs verbeteren. Het onderwijs en het samenwerkingsverband van het onderwijs is op Liemers niveau georganiseerd waar ook enkele speciaal onderwijs scholen onder vallen. De gemeenten Westervoort, Zevenaar en Montferland zijn bereid om hier aan mee te werken.
Risico's	Organisaties gaan niet voldoende mee in deze beweging. De bereidheid van de andere gemeenten is groot. Maar lokale verschillen kunnen ertoe leiden dat op regionaal niveau minder resultaten worden bereikt. De wet op de privacy kan een belemmerende factor zijn. Deze nieuwe vorm van samenwerking vraagt flexibiliteit van alle partijen.
Planning	We gaan door met het op casusniveau ophalen van informatie om uiteindelijk de aansluiting te verbeteren en ouders en kinderen nog beter te kunnen ondersteunen. We zijn in 2020 gestart in de Liemers met het formuleren van de opdracht om de aansluiting tussen zorg en onderwijs te verbeteren. We gaan de afspraken inventariseren en waar nodig en gewenst deze in breder verband vastleggen en borgen. Vervolgens zullen we medio 2021 de opdracht gaan uitvoeren waarna we in het laatste kwartaal de eerste resultaten laten zien en bepalen wat het vervolg is.
Financiën	Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat uitvoering van dit speerpunt budgettair neutraal verloopt.
Participatie	Wij gaan samen met andere gemeenten, het onderwijs, maar ook ouders en kinderen verder uitvoering geven aan dit speerpunt. We vragen ouders en partners om mee te doen en mee te denken. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de bestaande overlegvormen.
2.A.4	Kansrijke start
Doel	Wij willen een sluitende en samenhangende aanpak van (aanstaande) zwangeren en (jonge) ouders in een kwetsbare situatie. Wij streven er naar dat alle kinderen een kansrijke start hebben.

2.A.4	Kansrijke start
Toelichting	De Rijksoverheid is in 2019 begonnen met het actieprogramma Kansrijke Start. Uitgangspunt is dat ieder kind de best mogelijke start verdient van zijn of haar leven en een optimale kans op een goede toekomst. De eerste 1.000 dagen van een kind zijn cruciaal voor een goede start. De gezondheid van een kind voor, tijdens en na de geboorte blijkt een belangrijke voorspeller te zijn van problemen – zowel fysiek als mentaal – op latere leeftijd. Soms heeft een kind geen goede start bij de geboorte. Geen goede start wil zeggen: het kind wordt te vroeg geboren, heeft een te laag geboortegewicht of allebei. Maar ook na de geboorte kunnen problemen ontstaan die ervoor zorgen dat het kind geen goede start heeft. Deze problemen zijn veelal te relateren aan voornamelijk sociale risicofactoren en het gebrek aan beschermingsfactoren. Als een kind in de vormende fase blootstaat aan stress, rook, slechte voeding, mishandeling of andere risicofactoren, dan is dat de wortel voor gezondheidsverschillen. Deze grote verschillen in kansen op een lang en gezond leven hebben weinig te maken met erfelijke factoren, maar alles met de omstandigheden waarin kinderen zich ontwikkelen en opgroeien. Het blijkt dat deze kinderen uit kwetsbare gezinnen zich lichamelijk, geestelijk en sociaal minder goed ontwikkelen. Wij willen (aanstaande) kwetsbare ouders helpen zodat hun kinderen zo gezond mogelijk hun leven starten. Kinderen hebben na een veilige, gezonde en kansrijke start meer kans om op te groeien tot zelfredzame burgers. Dit doen wij al met het preventieve programma als Nu Niet Zwanger, dat is geïmplementeerd, en Stevig ouderschap. Met een sluitende (preventieve) aanpak kan (complexe) problematiek op een later moment voorkomen worden. Beide aspecten kunnen daarnaast (op langere termijn) kosten besparen.
Risico's	Kansrijke start opereert in meerdere domeinen. Sociale domein, geboortezorg en het medische domein. Om resultaten te boeken is bereidheid nodig vanuit alle domeinen. Met bereidheid van andere partijen wordt bedoeld op inzet in tijd en geld maar ook over de grenzen kunnen en willen kijken van de eigen organisatie, allemaal met het belang van het kind voorop. Er zal zowel lokaal als regionaal een coalitie worden gevormd met betrokken partijen. Ook de bereidheid van andere gemeenten is nodig om goede afspraken te maken op regionaal niveau. Ook de bereidheid van (aanstaande) ouders om geholpen/ondersteund te worden is een randvoorwaarde om resultaat te kunnen behalen.
Planning	Lokaal wordt onder de regie van de gemeente in 2020 een coalitie van betrokken partners gevormd. In 2021 moet dit leiden tot betere samenwerking tussen de betrokken partijen en onderlinge afspraken hierover. Ook op regionaal niveau zijn er in initiatieven om samenwerking op te zoeken. In 2021 moet dit gestalte krijgen in concrete afspraken over bijv. samenwerking, en eenduidige signalering en doorverwijzing.
Financiën	Uitvoering van dit speerpunt gebeurt budgettair neutraal. Op dit moment wordt binnen de beschikbare budgetten al ingezet op programma's als Voorzorg, Stevig ouderschap en Nu Niet Zwanger, gericht op kwetsbare (aanstaande) ouders. Waar mogelijk wordt gebruikgemaakt van externe financiële bronnen. Zo maken we gebruik van extra rijksmiddelen voor Kansrijke start, en is een subsidieaanvraag bij ZonMw gehonoreerd. Dit zou een extra impuls geven aan Kansrijke start.
Participatie	Partijen als huisartsen, kraamzorg, verloskundigen, ziekenhuis, jeugdgezondheidszorg, sociaal loket zijn belangrijke partijen die van belang zijn om te streven naar een kansrijke start voor alle kinderen. Met deze partijen voeren we structureel overleg. We gaan ook in gesprek met ervaringsdeskundige inwoners.

2.A.5	Zorg in de wijk Duiven-Zuid
Doel	In de wijk Duiven-Zuid en met name in de direct omgeving van Eilandplein, bouwen aan nieuwe woon- zorg – ontmoetingsconcepten die het mogelijk maken voor inwoners om in deze wijk te blijven wonen ongeacht de zwaarte van de zorgvraag.
Toelichting	Vivare, Liemerijde en de gemeente hebben geconstateerd dat de zorgvraag rondom het Eilandplein in de nabije toekomst fors toe gaat nemen, gezien de bevolkingssamenstelling in deze wijk. Samen ontwikkelen Vivare, Liemerijde en de gemeente, een nieuw concept dat een antwoord geeft op de woon- zorg- en ondersteuningsvraag van de inwoners op het Eilandplein en het mogelijk maakt om in de wijk te blijven wonen ook als de zorgvraag zwaarder wordt. Hier wordt een verbinding gelegd met de ontwikkelingen van de ontmoetingsruimte van het Eilandplein 302. Ervaringen en uitkomsten van deze ontwikkeling en samenwerking, kunnen in de toekomst ook elders in Duiven of in het werkgebied van Vivare en Liemerijde worden ingezet.
Risico's	Moeilijk om inwoners te betrekken, niet ontschot kunnen werken en denken, afhaken van een van de partners door beleidswijzigingen. Belangrijke andere partners willen niet aansluiten.
Planning	Vorbereiding 2020, start 2021 en doorlooptijd tot einde 2023.
Financiën	De inzet vanuit gemeente Duiven zal vrijgespeeld moeten worden. Fase 1 is gestart in september 2020 en heeft tot doel de haalbaarheid te onderzoeken. In deze fase vraagt het een investering in uren van 370 uur. Voor de inzet van de procesbegeleider komt € 15.000 als 1/3 deel voor onze rekening. Gedeeltelijk zullen deze kosten nog drukken op 2020. Fase 2 zou moeten starten in maart 2021 de focus ligt daarbij op het vormgeven van een uitvoeringsplan. De start van de derde fase is voorzien in het derde kwartaal van 2021 waarbij het accent zal liggen op het Uitvoeren en realiseren. Aan het eind van fase 1 en fase 2 vind een go/no go beslissing plaats. De kosten en uren van fase 1 zijn berekend aan de hand van de uit te voeren acties en te nemen stappen. Voor de volgende fases is dat nog niet gedaan omdat we daarvoor eerst zullen moeten weten of het verder hieraan werken zinvol en haalbaar is. In fase 1 wordt ook onderzocht of deze pilot ondersteund kan worden door andere partijen (brancheorganisaties, provincie, zorgverzekeraar, Rijksoverheid). Alle kosten zijn incidentele kosten die gemaakt worden in 2021 om dit gezamenlijke traject van de drie partijen in gang te zetten. De drie partijen (Vivare, Liemerijde en de gemeente) delen de kosten zodat 1/3 voor onze rekening komt. Ons aandeel in de projectkosten is thans ingeschat op € 40.000 in 2021 er van uitgaande dat we na fase 1 besluiten om over te gaan naar fase 2.
Participatie	Inwoners en belangrijke andere partners worden meteen in het traject meegenomen.

B. Meedoen naar vermogen

Dit zijn de speerpunten:

2.B.1	Inzet op inwoners met grote afstand tot de arbeidsmarkt
Doel	Inwoners perspectief bieden op uitstroom richting de arbeidsmarkt al dan niet via inzet van specifieke instrumenten / projecten.

2.B.1	Inzet op inwoners met grote afstand tot de arbeidsmarkt
Toelichting	Bij de behandeling van de voorjaarsnota 2019 zijn extra financiële middelen beschikbaar gesteld om enerzijds onze uitvoeringsorganisatie RSD 'de Liemers' toekomstbestendig te maken en anderzijds om te investeren in de klanten van de RSD met als doel het realiseren van extra uitstroom naar de arbeidsmarkt. Zoals uit de evaluatie van de zogenoemde "Businesscase RSD" over 2019 blijkt waren voor 2019 de volgende resultaten (KPI's) afgesproken en ook behaald: • Volledig zicht op de Participatiewet; • 331 klanten, met kans op werk, hebben in 2019 een stap voorwaarts gezet richting werk; • Gemiddeld 85% Liemerse klanten, met kans op werk, hadden in 2019 een activiteit richting werk; • 304 Liemerse klanten, zijn uitgestroomd richting betaald werk; • Volledig zicht op de duurzame uitstroom (ongeveer 80%); • Er is gewerkt binnen de bestaande financiële middelen. De huidige Businesscase kent een looptijd tot 1 juli 2021. Het niet blijvend investeren in de doelgroep leidt tot een mindere uitstroom en daaraan gekoppeld bestandstoename met een toenemende druk op het BUIG-budget. Uit onderstaande financiële onderbouwing blijkt dat het voortzetten van de Businesscase leidt tot een aanzienlijke schadelastbeperking en daardoor wordt de druk op het Buig-budget verminderd. Voorgesteld wordt om de businesscase te verlengen t/m 31 december 2021 en vervolgens op grond van een evaluatie over de jaren 2019 en 2020 bij de voorjaarsnota 2021 al dan niet met voorstellen te komen om de businesscase te verlengen voor daarop volgende jaren.
Risico's	De voorgestelde plannen gaan uit van blijvende positieve ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de daaraan verbonden blijvende vraag naar arbeidskrachten. Inmiddels heeft het overgrote gedeelte van bestand een grote afstand tot de arbeidsmarkt, dit vraagt om een langduriger begeleiding/aanpak om inwoners werkfit te maken. De bestuurlijke daadkracht: Samenwerking in dezen is een must. Echter verschillende belangen kunnen leiden tot vertraging besluitvorming en daarmee vertraging in de uitvoering. De coronacrisis heeft al gevolgen voor de bestandsontwikkeling bij de RSD. Momenteel is niet in te schatten wat de exacte consequenties zijn. Door de RSD worden diverse scenario's uitgewerkt. Met de kennis van nu (begin april 2020) blijft de noodzaak om extra te investeren in het realiseren van uitstroom aanwezig of wellicht sterker aanwezig. Immers de nieuwe instroom moet met een kleine steun in de rug na de coronacrisis weer redelijk snel aan de slag kunnen.
Planning	Uitvoering vindt plaats aan de hand van de door de RSD 'de Liemers' opgestelde begroting 2021.
Financiën	Voor het verlengen van de Businesscase voor de 2e helft van 2021 is vanuit Duiven een extra investering noodzakelijk van € 155.403. Dit betekent dat de totale investering over 2021 voor Duiven - uitgaande van de huidige verdeelsleutel - € 358.573 (inclusief investering 1e halfjaar 2021) bedraagt. De berekende schadelastbeperking bedraagt € 607.656. Er is dan over 2021 sprake van een positief resultaat van € 249.083. De berekende schadelastbeperking is gebaseerd op de gegevens van voor de coronacrisis. Op moment van opstellen van de programmabegroting is nog niet aan te geven hoe e.e.a. zich (financieel) zal gaan ontwikkelen. In de 1e helft van 2021 zal hierover aan uw Raad worden gerapporteerd. Duidelijk is wel dat extra investeren in uitstroom op termijn tot financiële voordelen (minder meer) in de uitgaven BUIG zal gaan leiden.

2.B.1	Inzet op inwoners met grote afstand tot de arbeidsmarkt
Participatie	De gemeente is continue in gesprek met werkgevers om extra arbeidsplaatsen te creëren. Daarnaast worden de mogelijkheden benut om vanuit het stimuleringsbeleid (Duiven) en het innovatiebudget (Westervoort) plekken te genereren bij verenigingen en organisaties en waar mogelijk bedrijven en ondernemers. Hier ontstaat een wederzijds voordeel. Het voornemen is om zoveel mogelijk te schakelen op het gebied van Activerend Werk en het speerpunt Statushouders tussen Duiven en Westervoort.
2.B.2	Statushouders
Doel	Het doel is meerledig: Integratie en participatie van nieuwkomende statushouders en mensen met een migratieachtergrond; Als gemeente in contact blijven met statushouders en gezinnen met een migratie-achtergrond die zich in Duiven huisvesten, om zo: • wanneer noodzakelijk een vorm van ondersteuning te kunnen organiseren (voorkomen dat over paar jaar hernieuwde kennismaking nodig is) • voortgang van inburgering te kunnen monitoren. Samen met de voortgang in integratie, taal en participatie
Toelichting	Duiven heeft een maatschappelijke verantwoordelijkheid waar het gaat om huisvesting en ondersteuning bij integratie en participatie van statushouders en asielmigranten. We willen op een goede en verantwoorde manier voldoen aan ónze rol in de taakstelling, begeleiding, ondersteuning en inburgering van de statushouders en mensen met een asielmigratieachtergrond in de gemeente Duiven. In de vigerende beleidsnotitie aangaande regie op inburgering en participatie is aangegeven hoe de gemeente vorm geeft aan deze verantwoordelijkheid. In deze nota wordt ook voorgesorteerd op voorziene landelijke wetwijziging. De verwachting is dat de verantwoordelijkheden op basis van de Nieuwe Wet Inburgering substantieel verzwaaard wordt. De verwachte ingangsdatum van de nieuwe Wet Inburgering is 1 juli 2021. In 2021 zetten we verder in op: • het ondersteunen van integreren, participeren en inburgeren van statushouders en mensen met een asielmigratieachtergrond die nieuw komen in Duiven; • het verder uitbouwen / versterken van het netwerk rond statushouders en samenwerking tussen de netwerkpartners; • verdere implementatie van de taakverzwaring op basis van de nieuwe wet Inburgering). Hierin wordt nauw opgetrokken en samengewerkt met Westervoort en Zevenaar en met verschillende gemeente rond Arnhem (incl Arnhem).
Risico's	De Rijksuitkeringen zijn niet toereikend om voldoende ondersteuning te bieden. Zie hiervoor de toelichting in de paragraaf financiën. Het is van belang dat netwerkpartners samenwerken en over hun grenzen heen kijken voor de uitvoering van de taken, nu en na de invoering van de nieuwe wet Inburgering. Het is van belang dat alle beschikbare informatie door alle partijen wordt gedeeld om adequate ondersteuning te kunnen bieden. Indien dit vanwege privacywetgeving niet gebeurt kan dit leiden tot vertraging in inburgering en integratie.
Planning	In 2021 wordt de samenwerking met externe netwerkpartners voortgezet en uitgebreid waar nodig. Als de nieuwe wet Inburgering later dan 1 juli 2021 wordt ingevoerd wordt de planning van het implementatietraject daarop aangepast.

2.B.2	Statushouders
Financiën	Er is in 2021 budget om de taken uit te voeren. Het budget komt uit middelen die de rijksoverheid jaarlijks beschikbaar stelt. Jaarlijks is dit budget echter te laag voor de taakuitvoering op basis van de huidige wet. In de meicirculaire van de rijksoverheid is reeds inzicht gegeven in de vergoeding van structurele kosten voor de taakuitvoering. De vergoeding voor de voorzieningen die de gemeente dient te regelen voor deze doelgroep is nog niet bekend. Ook is nog niet bekend wanneer over deze vergoeding besloten wordt door de Rijksoverheid. De wettekst van de nieuwe Wet Inburgering moet (dd zomer 2020) nog worden vastgesteld door de Eerste Kamer der Staten Generaal.
Participatie	Diverse vrijwilligers maar ook verenigingen en organisaties (waaronder RSD, AMW, Mikado en VWON) worden betrokken in de brede aanpak. Samen beslissen, samen handelen.

C. Zelfredzaamheid naar vermogen

Dit zijn de speerpunten:

2.C.1	Verbinding beschermd wonen en voorliggend veld
Doel	Zelfstandig wonen met goede begeleiding in een eigen (zelf gehuurde) woning voor meer inwoners binnen bereik brengen. Geleidelijke afbouw en omvorming van intramuraal beschermd wonen naar een lokale basisinfrastructuur met een breed scala aan ondersteuningsvormen (en woonvarianten) lokaal in de wijk.
Toelichting	Ontwikkelen van voorliggende voorzieningen om zoveel mogelijk een beroep op duurdere beroepsmatige ondersteuning te voorkomen. De gemeente werkt hierbij samen met RIBW, Mikado, Indigo (onderdeel van Pro Persona), GGNet en het maatschappelijk werk. Welke voorliggende voorzieningen precies ontwikkeld worden, is afhankelijk van de vraag/behoefte. Voorbeelden zijn: - Connection - Inzet kwartiermakers - Connection in de wijk - Scholing ervaringsdeskundigen, zodat zij inwoners met psychische kwetsbaarheid kunnen ondersteunen - Etc
Risico's	Overlast in de buurt, verkommering en vereenzaming van de cliënt, toekomstige financiering/bezuinigingen, stigmatisering/onbegrip vanuit de buurt. De gelden voor Beschermd Wonen worden overgeheveld van de Centrumgemeenten naar alle gemeenten. Verdeling vindt plaats op basis van objectieve verdeelmaatstaven in plaats van op basis van historische verdeelmaatstaven. Om hier naar toe te groeien is een periode van 10 jaar uitgetrokken. In 2021 zullen de financiële middelen 100% historisch worden verdeeld over alle gemeenten; in 2022 wordt voor het eerst een deel van de middelen Beschermd Wonen objectief verdeeld.
Planning	Met ingang van 2021
Financiën	Door de geleidelijke invoering vanaf 2022 zal er stap voor stap voor onze regio minder geld beschikbaar komen omdat onze regio op basis van historische gronden relatief veel beschermd wonen heeft. Hoe een en ander financieel er precies uit komt te zien, is nog niet bekend. Landelijk wordt een nieuw objectief verdeelmodel ontwikkeld. Naar verwachting komt dit in november/december van 2020 beschikbaar. <i>Voorliggende voorzieningen</i> De voorliggende voorzieningen worden uit de bestaande middelen van het sociaal domein gedekt (zoals het innovatie budget en preventieve GGZ budget).

2.C.1	Verbinding beschermd wonen en voorliggend veld
Participatie	Deelname aan de samenleving impliceert een zinvolle dagbesteding maar ook vrijetijdsbesteding en inbedding in de wijk & van betekenis zijn voor de maatschappij/ een ander.
2.C.2	Scheiden zonder schade
Doel	De schade bij kinderen zoveel mogelijk beperken als hun ouders uit elkaar gaan. Onze inzet is om, met input vanuit ouders, kinderen en professionals, te komen tot concrete acties zodat we deze schade kunnen beperken.
Toelichting	Scheiden is een veelvoorkomend maatschappelijk verschijnsel geworden. Er komt veel bij kijken en het is voor alle betrokkenen een ingrijpende gebeurtenis. De betrokkenheid van kinderen maakt het daarbij nog ingrijpender. Ouders zijn na een scheiding geen partners meer, maar het ouderschap blijft. De meeste ouders lukt het om samen goede afspraken te maken over de invulling van het ouderschap als ze niet meer samen zijn. Maar er zijn ook ouders bij wie dat niet lukt en waarbij het kind knel komt te zitten in de strijd tussen de ouders. Deze kinderen kunnen op korte en lange termijn negatieve effecten ondervinden op hun ontwikkeling, waardoor er vaker een beroep gedaan wordt op jeugdhulp en begeleiding in de volwassen leeftijd. Om dit te voorkomen willen we insteken op een preventieve aanpak waarbij we in een zo vroeg mogelijk stadium ouders en kinderen de juiste ondersteuning willen bieden. We willen deze ondersteuning ontwikkelen aan de hand van het Programma Scheiden zonder schade, in aansluiting op de regionale ontwikkelijn Complexe echtscheidingen en de inzet van het basisteam. Het basisteam ontwikkelt samen met ouders, kinderen en professionals nieuwe slimme vormen van ondersteuning om ouders, kinderen en hun omgeving te begeleiden naar de nieuwe situatie. De omgeving van de gezinnen zullen hierbij betrokken worden volgens de inzichten van De nieuwe Route. Deze ontwikkeling start in 2020 maar zal ook in 2021 een vervolg krijgen. Het basisnetwerk werkt met kleine pilots waarbij ervaring wordt opgedaan en de opbrengsten worden geëvalueerd alvorens te komen tot een reguliere aanpak.
Risico's	Organisaties gaan niet mee in deze beweging. De kans bestaat dat ondanks de geboden ondersteuning het voor sommige ouders in echtscheidingssituaties moeilijk blijft om het belang van de kinderen voorop te blijven stellen.
Planning	In 2020 is gestart met inventariseren, onderzoeken en kleine pilots. Er zijn contacten met Villa Pinedo en we sluiten aan bij regionale ontwikkelingen. Er is een onderzoek gedaan naar bestaande voorzieningen en naar wat de behoefte van de gezinnen is. In 2021 willen we op basis van de gegevens van het onderzoek in 2020 een aanbod hebben ontwikkeld om de schade bij kinderen te beperken.
Financiën	Slimme verbindingen en oplossingen worden gevonden door verbeterde inzet van bestaand aanbod. Daarnaast zullen initiatieven van ouders en kinderen gestimuleerd worden. We gaan uit van een budget neutrale opzet. We zetten hiervoor ook het gedeelte van de regiomiddelen uit het Regionale Transformatie Plan Jeugdhulp in, om hiermee lokaal beleid te ontwikkelen.
Participatie	Er wordt nadrukkelijk met ouders, kinderen, eigen netwerk en professionals samengewerkt om te komen tot een aanbod dat voorziet in de behoefte van gezinnen voor, tijdens en na de scheiding.

2.3 Wat gaat het ons kosten?

Kosten bestaand beleid Programma Maatschappij

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten	36.164	34.109	36.242	35.865	35.812	35.457

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Baten	6.965	6.544	7.083	7.090	7.090	6.781
Saldo voor bestemming	- 29.199	- 27.565	- 29.159	- 28.776	- 28.722	- 28.675
Mutaties reserves	- 150	-80	- 60	- 60	- 89	- 89
Saldo na bestemming	- 29.349	- 27.645	- 29.219	- 28.836	- 28.811	- 28.764

Bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024
Maatregelen koersnotitie:				
Maatschappelijke stages	28.000	28.000	28.000	28.000
Kwijtschelding hondenbelasting	5.700	5.700	5.700	5.700
Groenonderhoud Horsterpark		20.465	20.465	20.465
Participatie groenonderhoud			10.000	10.000
Speerpunt:				
Zorg in de wijk Duiven-Zuid	-40.000			
Verwerkt in het saldo	-6.300	54.165	64.165	64.165

Bedragen in €

2.4 Welke verbonden partijen zijn betrokken?

	Presikhaaf Bedrijven
Doel	Deze gemeenschappelijke regeling had als doel het bieden van (aangepast) werk aan inwoners van de tien gemeenten in de regio Midden Gelderland die een WSW-indicatie hebben op grond van hun arbeidshandicap. De activiteiten van deze regeling zijn overgedragen aan Scalabor en de MGR-Gelderland midden.
Taak	De gemeenschappelijke regeling wordt geheel afgebouwd en zodra dat kan wordt hij geliquideerd.
Beleidsrisico's	Al het personeel en de verplichtingen zijn overgedragen. Er loopt nog een claim bij het UWV waarvoor de GR nog in stand moet blijven.
Onze inzet in 2021	Najaar 2020 is een voorstel aan de raad voorgelegd om in te stemmen met de liquidatie. Er zal in 2021 hoogstens sprake zijn van een definitieve eindafrekening met een kleine terugbetaling aan de gemeenten.

	Gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL)
Doel	Het adequaat en doelmatig inrichten van het voortgezet onderwijs in de Liemers en de kosten beheersbaar te houden.
Taak	Het zorgdragen voor een gevarieerd aanbod voortgezet onderwijs.
Beleidsrisico's	Doordat de GRHVOL geen rechtspersoonlijkheid heeft en geen eigen besluiten kan nemen, is het risico nihil.
Onze inzet in 2021	Het bewaken van een stabiele financiering van het voortgezet onderwijs in De Liemers.

	Bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen
--	--

Doel	De DRAN heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers. De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden overgedragen aan de DRAN.
Taak	De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer.
Beleidsrisico's	Het risico is van financiële aard, als de beoogde efficiencyvoordelen niet worden behaald of als meerdere gemeenten uit deze regio vervoersstromen gaan onttrekken aan deze regeling.
Onze inzet in 2021	Het goed organiseren van passend vervoer voor verschillende doelgroepen.

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland	
Doel	Het vormgeven van regionale samenwerking in het sociale domein in de vorm van vier samenwerkingsmodules: 1. Inkoop: op de gebieden Jeugd en Wmo zodat gemeenten effectief, efficiënt en in samenhang de taken waarin zij willen samenwerken kunnen uitvoeren. 2. Onderwijszaken: Het vormgeven van een intergemeentelijke samenwerking op de gebieden volwasseneducatie, leerplicht en RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie). 3. Werkgeversservicepunt: werkgevers te ondersteunen bij hun personeelsvoorziening, in het bijzonder door vacatures te vervullen met kandidaten uit omschreven doelgroepen 4. Het werkgeverschap Sw: Doel is om het (formeel) werkgeverschap zoals dat is gedefinieerd in de regeling vorm te geven voor de ruim 2.000 SW medewerkers die sinds 1 januari 2019 een aanstelling hebben bij de MGR.
Taak	1. Het inrichten en uitvoeren van de aanbesteding van regionale zorg. De inkoop en contractering van bovenregionale jeugdzorg. 2. Het zorgdragen voor een adequate uitvoering van de Leerplichtwet en coördinatie volwasseneneducatie. 3. Het plaatsen bij werkgevers van werkzoekenden uit omschreven doelgroepen 4. Vorm en inhoud geven aan het werkgeverschap voor SW medewerkers.
Beleidsrisico's	1. Doordat de organisatie een eigen begroting heeft en eigen besluiten kan nemen, kunnen wij achteraf met de gevolgen van deze besluiten worden geconfronteerd. 2. Doordat de GRO geen eigen begroting heeft en geen eigen besluiten kan nemen, is het risico relatief. 3. Er is een vaste verdeling van kosten op basis van het inwoneraantal per gemeente 4. Er is een verschil in de verdeelsleutel van de module Werkgeverschap SW, door verschil in uitstroom van SW medewerkers. Dit kan gevolgen hebben voor de bijdrage aan deze module.

Onze inzet in 2021	1. De intergemeentelijke samenwerking vormgeven op de gebieden Jeugdhulp, Wmo, en activerend werk. 2. De intergemeentelijke samenwerking vormgeven op de gebieden volwasseneducatie, leerplicht en RMC. 3. De intergemeentelijke samenwerking vormgeven op het gebied van de ondersteuning van werkgevers bij hun personeelsvoorziening. 4. De intergemeentelijke samenwerking vormgeven op het gebied van het formele werkgeverschap SW.
---------------------------	--

VGGM Zie programma 1

Programma 3 Omgeving

3.1 Wat willen we bereiken?

Programmadoel

In Duiven is het goed leven, wonen en werken. Wij willen een aantrekkelijke werk-, woon- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. Er is ruimte voor gerichte ontwikkeling, initiatief en innovatie.

Toelichting

We willen de bestaande economische structuur behouden en versterken op zowel de bedrijventerreinen als in de winkelgebieden. Hiermee zijn we in staat te zorgen voor behoud en uitbreiding van de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau. Wij willen de regionale vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het beroepsonderwijs op elkaar afstemmen. Wij willen potenties in de vrijetijdseconomie verder benutten. Voor een goed ondernemings- en vestigingsklimaat zijn duurzaamheid en bereikbaarheid van Duiven belangrijke randvoorwaarden.

Wij willen een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving in Duiven, Groessen, Loo en het buitengebied. Hierbij gaat het in de basis om schoon, heel, veilig en gezond. De nadruk ligt op behoud en verbetering van de bestaande kwaliteit van de leefomgeving en het daarbij passende voorzieningenniveau, het benutten van bestaande (natuur-)waarden en een (aanvullend) woonaanbod dat is gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoefte.

Wij stimuleren en faciliteren en zijn hiervoor uitnodigend naar bewoners, ondernemers en bedrijven, bezoekers en andere partners in vele samenwerkingsverbanden binnen en buiten Duiven. Wij verbinden en doen mee. Zo maakt Duiven het waar. Wij zijn ons bewust van bestaande waarden, kwaliteiten en potenties van Duiven. Wij zorgen er samen voor dat deze evenwichtig worden benut óf worden beschermd.

Hoofddoelen

Daarom zetten we in op:

- Het versterken van goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
- Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving.
- Het implementeren van nieuwe wetgeving die op ons afkomt.

Externe ontwikkelingen

Verdere economische groei

Ook in Duiven is de voorspoedige economische ontwikkeling in de afgelopen jaren merkbaar geweest. Het aantal banen is fors gegroeid tot ruim 16.500. Vooral daardoor daalde het werkloosheidspercentage tot 3,6%. Op al onze bedrijventerreinen is weer volop nieuwe bedrijvigheid zichtbaar, meest in het oog springend op Seingraaf en Centerpoort-Nieuwgraaf. Het bevestigt het belang van de Duivense economie voor de Liemers en de regio Arnhem Nijmegen. Dit geeft aanleiding om een duurzame ontwikkeling van onze bedrijventerreinen door te zetten en niet af te remmen met regionaal/provinciaal beleid (zie de RPW-ontwikkeling hieronder). Verwacht mag worden dat door de geplande verbreding van de A12, de verlenging van de A15 en de in gang gezette energietransitie de economische positie van de Liemers, met Duiven als een belangrijke motor in de toekomst gunstig zal zijn. Het Liemerse bedrijfsleven en de Liemerse gemeenten hebben belang bij een gezamenlijk uit te dragen economische visie op onze regio. De organisatie dient rekening te houden met toename van initiatieven voor nieuwe ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving, al is moeilijk in te schatten wat de gevolgen van de coronacrisis voor Duiven, maar ook regionaal, nationaal en internationaal zijn. De verschillen in sectoren zijn overigens groot. Zo wordt de horeca en leisure hard geraakt, waardoor ondernemers en medewerkers een zware tijd doormaken. Daarnaast zien we echter ook dat er volop bouwplannen worden ontwikkeld op de terreinen waar nog kavels beschikbaar zijn. De tweede coronagolf maakt het alleen maar lastiger om voorspellingen te doen.

RPW (Regionaal Programma Werklocaties)

Het bestaande RPW van 2018 hield onder andere in dat voor bepaalde bedrijventerreinen, waaronder Seingraaf, Graafstaete en De Nieuweling mogelijk (gedeeltelijk) plancapaciteit geschrapt zouden moet worden. Dat zou het geval zijn indien de bedrijfskavels niet voor 2021 zouden zijn uitgegeven.

Zoals bekend hebben de Liemerse gemeenten, waaronder Duiven, niet ingestemd met dit RPW. En ook niet met de 'ruimtelijke uitwerking' waarmee het college van GS op 1 juli 2019 de planologische voorzienbaarheidsprocedure tot wegbestemmen is gestart.

Eind 2019 bleek echter bij de monitoring van de daadwerkelijke uitgifte dat het overaanbod grotendeels is teruggedrongen. Nieuwe ramingen laten bovendien een extra behoefte aan bedrijventerreinen zien. De provincie heeft inmiddels op advies van de regio besloten het planologische voorzienbaarheidsbesluit en daarmee de schrapopgave in te trekken. Ook is besloten om op basis van de actuele behoeftecijfers een nieuw RPW te gaan opstellen dat ervan uitgaat dat in plaats van schrap-exercities juist ontwikkelruimte voor bedrijventerreinen nodig is. Naar verwachting zal in december 2020 vanuit de regio een voorstel voor het nieuwe RPW aan de gemeenten worden voorgelegd.

Circulaire economie

In 2018 is een start gemaakt met het gemeentelijke programma Circulaire Economie.

Het programma circulaire economie bestaat uit drie programmalijnen: Energietransitie, Klimaatadaptatie en Circulariteit (grondstoffentransitie). Voor de programmalijn Energietransitie is de ambitie inmiddels vastgelegd in het Klimaatakkoord en de, inmiddels in werking getreden, Klimaatwet: 49% CO² reductie in 2030, 95% reductie in 2050 ten opzichte van 1990 en een CO² neutrale elektriciteitsvoorziening in 2050. Dit betekent dat er voor gemeenten steeds meer wettelijke taken en verplichtingen komen op het gebied van Energietransitie en dat de vrijblijvendheid is verdwenen. Inmiddels is een zogenaamd artikel 2 onderzoek opgestart om de uitvoeringskosten van de Klimaatwet voor gemeenten inzichtelijk te maken. In november 2020 worden de (voorlopige) resultaten van dit onderzoek verwacht. De programmalijn Klimaatadaptatie bestaat uit de grote opgave om de kwetsbaarheid als gevolg van klimaatverandering te verminderen met als doelstelling: Klimaatbestendig en water robuust in 2050. Deze plicht is vastgelegd in het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Inmiddels is de zogenaamde stresstest afgerond en zijn de risico's voor wat betreft de thema's verdroging, wateroverlast, waterveiligheid en hittestress inzichtelijk. Wij verwachten eind 2020 de klimaatdialoog (voorheen 'risicodialoog'), met zowel inwoners, veiligheidsregio, bedrijven en andere stakeholders, op te kunnen starten. De klimaatdialoog moet leiden tot een uitvoeringsagenda. Dit gehele proces wordt voor 50% gefinancierd door het Rijk. De overige 50% wordt gedekt uit het gemeentelijk Watertakenplan. De programmalijn Circulariteit sluit vooralsnog aan op de doelstelling van het Grondstoffen akkoord: Grondstoffentransitie en reststromenverwaarding waarbij uiterlijk in 2050 grondstoffen efficiënt moeten worden ingezet en hergebruikt, zonder schadelijke emissies naar het milieu. Voor zover er nieuwe grondstoffen nodig zijn, worden deze op duurzame wijze gewonnen en wordt verdere aantasting van de leefomgeving en de gezondheid voorkomen.

Willen we in Nederland de beoogde CO² reductie halen dan kan dat alleen bereikt worden als we ook de grondstoffentransitie realiseren. De ambitie voor Duiven is nog niet vastgesteld. De planning is om het najaar van 2020 hierover de dialoog aan te gaan met de raad om vervolgens een en ander nader uit te werken in een programmering. Het komende jaar zijn we nog volop bezig met visievorming, beleidsontwikkeling en participatie. Daar waar we in (deel)projecten/activiteiten meetbare resultaten kunnen bereiken zullen we deze als kritieke prestatie-indicator (kpi) opnemen. Van de resultaten van de verschillende (deel)projecten/activiteiten zullen wij de gemeenteraad regelmatig op de hoogte houden. We kunnen de ambities voor alle de drie programmalijnen alleen realiseren met grote inzet en betrokkenheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Om hen actief te betrekken is communicatie & participatie in dit programma een speerpunt. Hiertoe is een Communicatiestrategie, het beeldmerk 'Samen1Nergie' en een Participatie strategie ontwikkeld. Daarnaast hebben de opgaven een bovenlokaal karakter. Daarom werken we als gemeente samen met de Liemerse gemeenten, Waterschap Rijn en IJssel, de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen en de provincie Gelderland.

Onze regio Arnhem-Nijmegen profileert zich als circulaire regio en ook in bijvoorbeeld de Woondeal komen circulaire ontwerpen en materiaalgebruik als belangrijke voorwaarde terug. Daarnaast werkt Duiven met andere gemeenten uit de regio Arnhem Nijmegen en de provincie Gelderland samen in de Regionale Energiestrategie (RES) en de Regionale Strategie Warmte (RSW). Deze samenwerking is niet vrijblijvend en vraagt veel inzet om onze positie goed te borgen. Daarnaast werken we met o.a. ondernemersverenigingen samen om te komen tot een gedragen aanpak richting bedrijven(terreinen).

De woningmarkt

De woningmarkt is de afgelopen jaren weer volop in beweging. Dat geldt voor zowel de huur- als de koopsector. De voorraad te koop staande woningen is fors geslonken en de prijzen zijn weer op het niveau van 2008. In 2 jaar tijd is de markt van een kopersmarkt volledig omgeslagen naar een verkopersmarkt en nadert nu het moment dat het beperkte aantal te koop staande woningen de doorstroming gaat belemmeren. Dit komt voort uit een inhaalvraag vanuit de crisis en door een grotere behoefte dan tot voor kort aangenomen. In de sociale huursector was de mutatiegraad ook gestegen maar is inmiddels al gedaald en is de zoektijd van onder het jaar opgelopen naar ruim boven het jaar. Ook hier was sprake van een inhaalvraag, maar ook de mogelijkheden om in de sociale huur te komen zijn wettelijk beperkt en de stijging van de betaalbare koop maakt het lastiger om door te stromen. Binnen zowel de huur als de koop is een aanvullend woonaanbod nodig dat is gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoeften zoals aangegeven in de gemeentelijke Woonvisie en de Liemerse Woonagenda. De opgave voor de gemeente blijft nog steeds: de juiste woning, voor de juiste doelgroep op de juiste plaats.

Naar een nieuwe Omgevingswet

Op 1 juli 2015 heeft de Tweede Kamer de Omgevingswet aangenomen. De beoogde invoering is op dit moment 1 januari 2022. Deze omvangrijke stelselwijziging met geheel andere planologische instrumenten, procedures, werkwijze en ict, vraagt ook om een andere rol van de overheid en van partners. Deze transitie en de tijdige voorbereiding daarop is een stevige opgave en raken meerdere domeinen binnen het fysieke domein en de organisatie 1Stroom. Deze ontwikkeling wordt samen met Duiven opgepakt. In 2017 is koersdocument "Implementatie Omgevingswet" en het "Plan van Aanpak Omgevingswet" vastgesteld, op basis waarvan de implementatie verder wordt voorbereid en uitgevoerd. Voor 2021 staan de volgende zaken centraal: omgevingsvisie, verordening fysieke leefomgeving en vergunningverlening (VFL), aansluiting op het digitale stelsel omgevingswet (DSO), werkproces omgevingsvergunning inclusief het vooroverleg en het omgevingsplan van rechtswege en het ontwikkelen van participatiebeleid. Dit bouwen doen wij niet alleen, maar samen met onze partners, waarbij participatie, integraal werken en zaken mogelijk maken, centraal staan.

Vermindering Legesinkomsten vanwege invoering Wet kwaliteitsborging

Op 14 mei 2019 is in de Eerste Kamer de Wet kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen aangenomen. De bedoeling is dat deze wet op 1 januari 2021 gelijktijdig met de Omgevingswet in werking treedt. Op grond van de Wkb is straks voor het technische aspect van een bouwwerk geen omgevingsvergunning meer noodzakelijk. Hier voor in de plaats komt een meldingsplicht. Een eigenaar is dan zelf verantwoordelijk om aan te tonen dat een bouwwerk voldoet aan de eisen uit het Bouwbesluit 2012. De gemeente is hierin dan niet meer het bevoegde gezag om te toetsen en toe te zien op de naleving van deze voorschriften in de vergunning- en realisatiefase. Hiervoor in de plaats komt een stelsel van private kwaliteitsborging. De invoering van deze wet heeft o.a. invloed op de legesinkomsten van de gemeente. Omdat voor bepaalde bouwwerken geen toets bouwbesluit meer uitgevoerd hoeft te worden (deze bouwwerken worden gevolklasse 1 genoemd) door de gemeente kunnen hiervoor ook geen leges meer geheven worden. Daarnaast zal het aantal vergunning vrije bouwwerken toenemen. Ook hierop kunnen geen leges meer in rekening gebracht worden.

Uit een uitgevoerde scan op de effecten van de inwerkingtreding Wkb blijkt dat zo'n € 84.000 aan derving van legesinkomsten vanwege deze invoering te verwachten is. Deze afname in derving ziet met name op in te zetten uren vergunningverlening en toezicht op deze taken. Echter, de

invoering brengt weer een nieuwe taak met zich mee zoals het beoordelen van de meldingen die bij de gemeente ingediend worden voor de gevolgklasse 1 bouwwerken. Op dit moment is nog onduidelijk of deze uren doorberekend kunnen worden in de leges.

Kanttekening: er bestaat nog een redelijke mate van onzekerheid over de daadwerkelijke invoering van deze wet per 1-1-2021. Mocht deze wet niet ingevoerd worden dan zal er van de genoemde legesderiving ook geen sprake zijn. Daarnaast is op dit moment nog niet exact duidelijk welke werkzaamheden met het meldingssysteem gemoeid gaan.

Doortrekking A15 en verbreding A12

Het project "ViA15" is een ontwikkeling die de komende jaren de grootste impact heeft op de leefomgevingskwaliteit van Duiven, Groessen en Loo. Zoals bekend heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat op 25 februari 2019 het Tracébesluit uit 2017 gewijzigd vastgesteld. De bewindsvrouw besloot hiertoe om verdere vertraging van het Project ViA15 als gevolg van de discussie rondom de Programmatische Aanpak Stikstof te voorkomen. De uitspraak in de beroepszaak door de Raad van State verwachten we dit najaar (2020). Wij hopen dat in december 2020 de schop ook daadwerkelijk de grond in kan gaan. Begin 2020 heeft het consortium (GelreGroen) dat de aanbestedingsprocedure heeft gewonnen de stichting Bewonersoverleg Groessen A15 als ook de gemeenteraad bijgepraat over hun plannen. In de periode 2022-2024 wordt de doortrekking van de A15 en de verbreding van de A12 fysiek opgeleverd. Om onze belangen als gemeente en onze inwoners goed te behartigen, blijven wij op proactieve en constructieve wijze aan het verdere proces deelnemen.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen?

A. Het versterken van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.

Dit zijn de speerpunten:

3.A.1	Continueren van het Programma Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitaties (SKKG)
Doel	De verkoop van bedrijfskavels en het verlagen van de kosten verbonden aan de grondexploitaties.
Toelichting	Met de inzet van een programmateam is een dynamisch actieplan in uitvoering. De extra inspanningen worden zichtbaar gemaakt met specifieke promotie en marketing. Als bijzondere profilering wordt gewerkt onder de noemer "Duiven maakt het waar". Er wordt gewerkt met herkenbare profielen, bijvoorbeeld: 'Slim Seingraaf' en 'Duurzaam InnoFase'. Sterke punten worden benadrukt. Contacten met het zittend bedrijfsleven worden tevens benut voor gezamenlijke promotie van het product bedrijventerreinen. Extra inzet wordt gepleegd met een wervende en toegankelijke website. Daarnaast blijft fysieke zichtbaarheid van belang. Een laagdrempelig Bedrijven Contacten Bureau zorgt voor korte externe en interne lijnen. Eventueel benodigde planologische inpassing wordt met voorrang gefaciliteerd. Wat betreft het bedrijventerrein Seingraaf zijn op dit moment alle gronden belegd met een optieovereenkomst of een koopovereenkomst. Op het bedrijventerrein Graafstaete is nog één kavel van 0,7 hectare beschikbaar. Ook voor deze kavel heeft zich inmiddels een gegadigde gemeld. Voor het bedrijventerrein InnoFase bestaat inmiddels voor alle kavels belangstelling vanuit ondernemers die passen binnen de profilering van dit circulaire bedrijventerrein. Op het bedrijventerrein De Nieuweling is nog 2,2 hectare beschikbaar. Met meerdere ondernemers worden gesprekken gevoerd over mogelijke bedrijfsvestiging.
Risico's	Een achterblijvende verkoop van bedrijfskavels. De ontwikkelingen rondom het RPW worden actief en kritisch gevolgd.
Planning	Het programma SKKG wordt in 2021 en de jaren daarna met onverminderde kracht voortgezet.
Financiën	Conform de actuele betrokken grondexploitaties voor de bedrijventerreinen en de woningbouwlocaties (zie de paragraaf Grondbeleid van de begroting).

3.A.1	Continueren van het Programma Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitaties (SKKG)
Participatie	Met de ingezette communicatie en het laagdrempelige Bedrijven Contacten Bureau zijn wij met name faciliterend richting initiatieven en regievoerend in de totale ontwikkeling. Het participatieniveau is vooral gericht op het ondersteunen van initiatieven/vraag vanuit het bedrijfsleven.
3.A.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
Doel	1) Het verduurzamen van de lokale economie, verstevigen van het vestigingsklimaat van Duiven en het bereiken van een energie neutrale energievoorziening in 2050. 2) Het voldoen aan de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit o.a. de Klimaatwet, Grondstoffenakkoord en Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie
Toelichting	Reeds lopende activiteiten zetten we voort, zoals: energiecoaches, winst uit je woning, regeling reductie energieverbruik, transitie visie warmte, klimaatdialoog, beleidsontwikkeling laadinfrastructuur, uitwerking programmaliijn Circulariteit, uitwerking aanpak bedrijven(terreinen) en uiteraard ook de samenwerking in het kader van de RES en RSW. Ook doen we actief mee in een regionale aanpak, de zogeheten 'Regionale Routekaart Arnhem-Nijmegen'. Uitgangspunt van deze samenwerking op regionale schaal is: wat lokaal kan gebeurt lokaal, wat regionaal moet gebeurt gezamenlijk.
Risico's	Ondanks gemeentelijke participatie is een risico dat samenwerking tussen burgers, bedrijven, onderwijs en overheid onvoldoende van de grond komt en er onvoldoende stappen worden gezet richting een circulaire economie. Voor het behoud en versterking van draagvlak voor maatregelen en acties is consistente communicatie van belang. Zo hebben we de afgelopen jaren gezien dat landelijke ontwikkelingen enorme impact hebben op draagvlak en de afkalving hiervan. Een aanvullend risico is dat er financiële druk ontstaat door het uitblijven van structurele middelen van het Rijk aan gemeenten en daardoor, onvoldoende continuïteit hebben op gemaakte afspraken, inzet op beleid, initiatieven en/of allianties, waardoor kansen of allianties verloren gaan. Verder is de verwachting dat de Corona crisis impact heeft op onze economie. Wat de gevolgen hiervan zijn op het programma Circulaire Economie laat zich op dit moment niet voorspellen. Tot slot speelt binnen de programmaliijn energietransitie een specifiek risico: de snelheid waarmee het elektranetwerk al dan niet kan worden aangepast op de snelle ontwikkeling van de decentrale duurzame energie opwek, - opslag en -conversie. De ontwikkeling hiervan volgen wij nauwlettend en wij voeren hier met regelmaat het gesprek over met Liander.
Planning	De planning is meerjarig. Het speerpunt blijft de komende jaren in toenemende mate, stevige aandacht vragen. Ambitiedocumenten en onderliggende programmeringen moeten meer concrete activiteiten geven voor de komende 4 jaar en een programmering op hoofdlijnen richting 2050. Aandachtspunt hierbij is dat externe ontwikkelingen regelmatig leiden tot bijsturing van planningen. Dit vereist flexibiliteit in de programmering.

3.A.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
Financiën	Uit de berekeningen behorend bij de kennisgeving die we vooruitlopend op vaststelling van de Voorjaarsnota 2019 hebben gedeeld, blijkt dat voor het behalen van de doelstellingen van de Energietransitie structureel € 714.000/jaar benodigd is. Naar rato van de verdeelsleutel tussen de gemeenten Duiven en Westervoort heeft uw raad, middels de begroting 2019 een budget van € 449.820/jaar beschikbaar gesteld ($€ 714.000 \times 63\%$). Middels de voorjaarsnota 2020 is door uw raad besloten € 63.000 te bezuinigen op dit budget. Het resterend budget wordt als volgt ingezet: Totale resterend budget € 386.820 ($€ 449.820 - € 63.000$) Kosten bedrijfsvoering € 199.080 Procesgeld/externe consultancy € 187.740 Binnen de programmalijn Klimaatadaptatie werken Waterschap Rijn en IJssel en de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar samen aan de doelstelling 'Klimaatbestendig en water robuust in 2050'. De kosten om te komen tot een uitvoeringsagenda bedragen voor de gemeente Duiven € 36.300. De kosten worden gedekt uit het Watertaken plan.
Participatie	De planning is meerjarig. Het speerpunt blijft de komende jaren in toenemende mate, stevige aandacht vragen. Ambitiedocumenten en onderliggende uitvoeringsagenda's moeten een meer concrete programmering geven voor de komende 4 jaar en een programmering op hoofdlijnen richting 2050.

3.A.3	Realisatie van Vitaal Centrum Duiven
Doel	Het realiseren van een aantrekkelijk "Vitaal Centrum Duiven".
Toelichting	In 2021 ligt onze focus op het afronden van de centrumontwikkeling in het winkelgebied. De vervreemding van het opstal fase 2 maakt onderdeel uit van deze opgave. Voor de ontwikkeling van fase 4 ligt in 2021 het accent op planuitwerking en planrealisatie met woningbouw. Voor het Woonpark geldt dat deze locatie inmiddels het kader van het Integraal Huisvestingsprogramma onderwijs in beeld is als voorkeurslocatie voor de verhuizing van IKC Remigius. Een mogelijke woningbouwontwikkeling op deze locatie kan parallel aan en in afstemming met de uitwerking van de plannen voor het IKC worden opgepakt.
Risico's	Niet slagen verkooptraject fase 2. Niet tot ontwikkeling komen fase 4. Niet komen tot een (tijds) haalbare planvoorbereiding voor het woonpark.
Planning	De planning is meerjarig en loopt voor wat betreft het woonpark (realisatie) door tot na 2021.
Financiën	Opstal fase 2: uitkomst verkooptraject is nog ongewis. Voor het overige: conform de actuele grondexploitatie voor het Vitaal Centrum Duiven (zie paragraaf Grondbeleid van de begroting).
Participatie	Over het verkooptraject van het opstal fase 2 en de ontwikkeling van fase 4 vindt geen participatie plaats gedurende het aanbestedingstraject.

B. Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving.

Dit zijn de speerpunten:

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Doel	Een zo goed mogelijke inpassing van de doortrekking van de A15 en verbreding van de A12 voor de gemeenschap van de gemeente Duiven

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Toelichting	Begin 2021 is het Tracébesluit ViA15 naar verwachting al een aantal maanden onherroepelijk en is de realisatie van het project ViA15 gestart. We blijven inzetten op een pro-actieve en constructieve grondhouding. Samen met onze regiopartners en het Bewonersoverleg A15 blijven we ons richting en in samenwerking met Rijkswaterstaat, aannemersconsortium GelreGroen en andere opdrachtnemers hard maken voor meekoppelkansen en maatwerkoplossingen. Maatwerk kan ook betekenen dat afgeweken kan worden van bestaande gemeentelijke (planologische) beleidskaders. Voor wat betreft de benodigde (omgevings-)vergunningen blijven we samen met gemeenten Lingewaard, Overbetuwe en Zevenaar inzetten op een uniforme wijze van vooroverleg, toetsing, toezicht en handhaving. Hierbij zetten wij ook in op het clusteren van kunstwerken in één aanvraag.
Risico's	Op korte termijn volgt de uitspraak door de Raad van State in de beroepszaken tegen het Tracébesluit ViA15. Eind juni 2020 hebben hiervoor hoorzittingen plaatsgevonden. De uitspraak kan mogelijk gevolgen hebben voor de planning van GelreGroen, die nog dit jaar (2020) met de aanleg wil beginnen. Wanneer de planning en/of realisatie van het infraproject uitloopt dan heeft dit ook gevolgen voor onze planning en inzet van middelen.
Planning	Onze inzet loopt minimaal totdat de A15/A12 wordt opgeleverd. De planning voor de openstelling is derde kwartaal 2024. Naar verwachting is er ook 2025 ambtelijke inzet vereist in het kader van de nazorg en afronding van het project richting de gemeente.
Financiën	Om onze pro-actieve en constructieve grondhouding te kunnen waarmaken, zijn respectievelijk voor de jaren 2021-2022 en 2023-2024 jaarbudgetten van € 125.000 en € 100.000 geraamd. Dit bedrag is grotendeels bedoeld voor externe inhuur en advieskosten waarvoor specifieke deskundigheid of expertise noodzakelijk is. Het bedrag is gekoppeld aan de Bestemmingsreserve A15, die tot doel heeft om alle gemeentelijke kosten en inkomsten gedurende de periode tot aan oplevering van het Project ViA15 te egaliseren. Deze reserve kan ook worden ingezet voor meekoppelkansen. De hoogte van de Bestemmingsreserve A15 bedraagt momenteel € 1.656.625 (geschatte stand 31-08-2020, SG). Mede op basis van eerdere raadsbesluitvorming bedraagt de totale hoogte van de geoormerkte budgetten binnen deze reserve € 1.233.320: • beheer en onderhoud toename weg areaal: € 287.637; • beheer en onderhoud toename groen areaal: € 76.505; • aanleg, beheer en onderhoud peilbuizen: € 104.053; • aanleg, beheer en onderhoud selectieve afsluiting Helhoek: € 100.000; • bijdrage aanlegkosten snelfietsroute (raadsbesluit d.d. 25 september 2018): maximaal € 180.000; • bovenwettelijke geluidsmaatregelen/inpassingsmaatregelen (amendement d.d. 20 december 2017): € 100.000; • 2x bijdrage RWS vergunningentraject: 2x € 385.125 = € 770.250 (dit bedrag en de volgende twee termijnen komen in de specifieke voorziening "Vergunningverlening en toezicht Project ViA15").
Participatie	Wij overleggen regelmatig met de stichting Bewonersoverleg Groessen A15, hierin zijn alle kernen en buurtschappen langs het tracé verenigd. De participatieladder wordt naar gelang de situatie ingezet.
3.B.2	Uitvoeren Woonagenda en opstellen nieuwe Woonvisie
Doel	De omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Duiven sluiten aan bij de hedendaagse behoefte en initiatieven en ontwikkelingen vanuit de samenleving. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke en duurzame leef- en woonomgeving.

3.B.2	Uitvoeren Woonagenda en opstellen nieuwe Woonvisie
Toelichting	Een Actievere en proactieve houding vanuit het gemeentelijke woonbeleid zal met de in 2020 op te stellen nieuwe Woonvisie vorm krijgen. Deze Woonvisie wordt in 2021 het nieuwe vertrekpunt voor de pro-actievere gemeentelijke rol en toenemende prioriteit op het beleidsterrein Wonen die van ons gevraagd wordt, door het langer zelfstandig thuis wonen, de druk op de woningmarkt, de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad, de toenemende regionale samenwerking en taken, een actievere rol richting woningbouwcorporaties en een aantal urgente vragen binnen het taakveld wonen zoals huisvesting arbeidsmigranten en uitvoering geven aan het nieuwe Rijkskader omtrent Woonwagendstandplaatsen. Ook in 2021 gaan we concreet uitvoering geven aan het monitoren en opnieuw maken van (jaarlijkse) prestatieafspraken met Vivare en Woonzorg Nederland zodat er voldoende goede woningen beschikbaar zijn en komen voor de doelgroep. Verder werken aan het verder ontwikkelen en uitvoeren van Liemerse Woonagenda en regionale Woondeal dit alles passend bij de opgave de juiste woning op de juiste plek op het goede moment. In de zomer 2020 zijn in de Liemerse Woonagenda 2020-2030 nieuwe bestuurlijke afspraken vastgelegd over het subregionale woningbouwprogramma.
Risico's	Onvoldoende monitoring en continuering van gemaakte afspraken en inzet op beleid, en of initiatieven. Het beleid of de initiatieven zijn daardoor onvoldoende effectief of de realisatie van de woonagenda schuift op in de tijd. Bij de risico's moet ook gedacht worden aan de items huisvesting van arbeidsmigranten en woonwagendstandplaatsen. Niet of niet tijdig kunnen beantwoorden van deze vraagstukken heeft mogelijk ongewenste neveneffecten.
Planning	De nieuwe Woonvisie en woonagenda zijn meerjarig en zijn beide in 2020 geactualiseerd op basis van de nieuwste inzichten en prognoses.
Financiën	Voor de uitvoering van dit speerpunt zijn naast de bestaande middelen binnen het taakveld wonen nu geen extra middelen voorzien. Afhankelijk van de ambities uit de nieuwe Woonagenda zijn mogelijk extra middelen nodig deze zijn op dit moment nog niet bekend.
Participatie	De participatieladder wordt naar gelang het onderwerp, de situatie en de ontwikkeling ingezet.
3.B.3	Uitvoeren Woningbouwprogramma 2021 en verder
Doel	De omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Duiven sluiten aan bij de behoefte en initiatieven en ontwikkelingen vanuit de samenleving. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke en duurzame leef- en woonomgeving.

3.B.3	Uitvoeren Woningbouwprogramma 2021 en verder
Toelichting	Op 12 juni 2018 is de notitie Woningbouwprogramma Duiven 2018-2027 vastgesteld in de gemeenteraad. Hierin staat het te realiseren woningbouwprogramma voor de komende jaren. Het belang en de behoefte is uitgesproken om voortvarend dit programma op de benoemde locaties te realiseren. In 2019 heeft deze notitie verder vorm gekregen in een vervolgnotitie "versnelling woningbouw Duiven" waarin is gekeken naar de haalbaarheid van de ambities. Tevens heeft een prioritering van mogelijke woningbouwlocaties plaatsgevonden. Het invullen van de woningbouwopgave met alleen inbreidingslocaties is niet mogelijk. De inbreidingslocaties die de gemeente nu in beeld heeft bieden onvoldoende ruimte voor de woningen die nodig zijn. Daarom is op korte termijn naast de inbreidingslocaties al minimaal één grotere locatie nodig aan de rand van Duiven. Op basis van de verkenning die nu wordt uitgevoerd kan een voorkeursvolgorde bepaald worden in de drie mogelijke locaties voor woningbouw. Het is namelijk niet uit te sluiten dat er in de toekomst nog een tweede uitbreidingslocatie nodig is. In de verkenning worden alle voor- en nadelen van de drie mogelijke uitbreidingslocaties naast elkaar worden gezet. Omdat dit een belangrijk besluit is zowel voor (toekomstige) omwonenden van de locatie die gekozen wordt als voor woningzoekenden wordt de verkenning voorgelegd aan inwoners en andere belanghebbenden. Na afronding van dit participatieproces wordt besluitvorming door de gemeenteraad voorzien in het eerste kwartaal van 2021. Vervolgens kan de planvoorbereiding voor de eerste voorkeurslocatie worden opgepakt. Parallel hieraan wordt uitvoering gegeven aan woningbouw op de inbreidingslocaties die voor de korte termijn in beeld zijn.
Risico's	Het niet tijdig kunnen realiseren van het gewenste woningbouwprogramma, door bezwaar en beroep op locatieontwikkelingen of uiteenlopende andere omstandigheden. Onduidelijk is nog welke onrendabele investering de realisatie van het gewenste (betaalbare) programma, op deze locaties, in een versneld tempo, vraagt. De huidige bestemmingsreserve "Betaalbare Woningbouw" zal hiertoe op termijn ontoereikend zijn. Los daarvan is geconstateerd dat intern onvoldoende capaciteit beschikbaar is om aan de ambities tegemoet te komen voor wat betreft de woningbouwopgave. Uitgangspunt is dat de extra kosten gedekt moeten worden uit: • de grondverkopen (grondexploitatie); • het kostenverhaal dat wordt overeengekomen via een anterieure overeenkomst (indien het een locatie betreft die niet in eigendom van de gemeente is); • de leges die betaald worden voor de (extra) omgevingsvergunningen die worden aangevraagd. Het grootste risico is dat de extra uitgaven een negatieve uitwerking hebben op de grondexploitatie waardoor een woningbouwlocatie of een gewenst woningbouwprogramma binnen een plan niet gerealiseerd kan worden of dat extra financiering nodig is of plannen bijgesteld moeten worden. Bovendien lopen de kosten voor de baten uit en ten tweede bemoeilijkt mogelijk de huidige interne boekhoudkundige afspraak het om de dekking op die manier vorm te geven.
Planning	Het woningbouwprogramma loopt tot 2027.
Financiën	Waarschijnlijk zijn ook in 2021 extra middelen nodig voor eventuele (continuering van) extra projectleiding of voor adviserende vakdiscipline vanuit de teams Realisatie en beheer en Omgevingszaken of voor ondersteuning in de uitvoering van participatie en communicatie. Deze kosten kunnen dan ten laste komen van het project en worden gedekt uit de planontwikkeling dan wel dat de extra in het vooruitzicht gestelde middelen hiervoor kunnen worden benut.

3.B.3	Uitvoeren Woningbouwprogramma 2021 en verder
Participatie	De participatieladder wordt naar gelang het onderwerp, de situatie en de ontwikkeling ingezet. Veel is ook gericht op de samenwerking met alliantiepartners. Het participatieniveau is dan het 'ondersteunen van initiatieven'. Bij de keuze voor en bij de verdere ontwikkeling en realisatie van een uitbreidinglocatie Woningbouw zal een zorgvuldig participatie- en communicatieproces worden doorlopen, waarbij ook de omgeving nauw betrokken wordt.
3.B.4	Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen
Doel	Het behouden en versterken van een aantrekkelijke en duurzame leef-, woon- en werkomgeving in dorpen en wijken.
Toelichting	In 2019 zijn stappen gezet in de verdere uitwerking van de thema's en aandachtspunten uit de in voorgaande jaren opgemaakte dorpsvisies voor Loo en Groessen en het wijkontwikkelingsplan Duiven-West. Daarnaast is in 2019 een visie opgesteld voor buurtschap Helhoek. In de komende jaren wordt ingezet op de concrete uitvoering van de deelplannen van de visies. Het blijft van belang te investeren in de groei van de goede relatie middels het faciliteren/ ondersteuning bieden vanuit de gemeente en de inzet vanuit de wijken en dorpen, waarbij het creëren van draagvlak en het samen realiseren van planonderdelen een belangrijk onderdeel vormt. Verwachtingsmanagement speelt hierbij een grote rol (alsmede het temporiseren dan wel het uitvoeren van plannen – werk-met werk, eigen inzet). Een aantal van de plannen zal op de korte termijn (deels) worden uitgevoerd. Deze zullen niet allemaal volledig kostendekkend zijn. Daarnaast worden andere (deel)plannen op een lange termijn gefaseerd, waarvoor t.z.t. mogelijk een financieel, inhoudelijke bijdrage wordt gevraagd. Bovengenoemde processen kunnen het effect hebben dat andere wijken en buurten ook een toekomstvisie opstellen, waarbij wordt gekeken naar een aantrekkelijke, veilige inrichting en sociale samenhang.
Risico's	De uitvoering van de plannen kunnen om diverse redenen bij zowel gemeente als initiatiefnemers (inzet van mensen, samenwerking, prioritering) later tot uitvoering komen. Bij de verdere uitwerking van de plannen (bijvoorbeeld mogelijkheden subsidie) wordt duidelijk dat een hogere bijdrage nodig is om tot een haalbare of financieel sluitende uitvoering te komen. Daarnaast heeft het Coronavirus in 2020 een grote impact op de voortgang van de uitwerking van de dorpsvisies en het wijkontwikkelingsplan.
Planning	De uitvoering is afhankelijk van verdere planuitwerking. Tevens heeft het Coronavirus invloed op de planning. De realisatie van planonderdelen heeft hierdoor in beperkte mate vervolg gekregen in 2020, en voor vertraging gezorgd. De realisatie loopt door in 2021 en verder.

3.B.4	Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen
Financiën	Voor het faciliteren van nieuwe initiatieven en het kunnen inrichten en uitvoeren van (nieuwe) samenwerkingsprocessen met andere wijken- en/of buurten is in de programmabegroting een structurele bijdrage van € 60.000 per jaar opgenomen. Voor dit moment is dit voldoende. Daarnaast is een bestemmingsreserve “Vitale dorpen en wijken” gecreëerd. Waarin op dit moment een bedrag van € 394.803 is opgenomen. Die naar het laat aanzien voldoende dekking biedt voor de bekostiging van de drie uitvoeringsprogramma’s voor Loo, Groessen en Duiven-West. Behalve deze bestemmingsreserve worden voornamelijk voor 2021 geen extra middelen gevraagd. Voor wat betreft de uitvoering van de visie Helhoek, zal de prioriteit liggen op de ontwikkeling van een aantal woningen (bouw: 2021/2022). Hiervoor zal een afdracht worden gevraagd in lijn met bestaande planologisch verplichte afdrachten. Naast de afdracht voor sociale woningbouw, wordt onderzocht of het mogelijk is het andere deel van de opbrengst (afdrachten conform structuurvisie) in een fonds Helhoek te storten. Hieruit kunnen (een deel van de door het buurtschap geprioriteerde) inpassingsmaatregelen worden gerealiseerd, waarbij zal worden gekeken naar de mogelijkheid om ‘werk met werk’ te maken ten tijde van de ontwikkeling van de A15.
Participatie	Uitgangspunt is een faciliterende rol richting initiatiefnemers (de dorps- en wijkraden) en regie en afstemming richting gemeentelijke ontwikkelingen en werken. Daarbij is vanuit overheidsparticipatie de rol het inzetten op en aanjagen van ‘het samen doen’ en het verbinden van initiatieven en/of het samenbrengen van (alliantie)partners. Daarnaast worden de dorpen en wijken bij het aanspraak maken op de Bestemmingsreserve gestimuleerd om diverse stakeholders erbij te betrekken, fondsen te werven en draagvlak voor de plannen te creëren, zowel bij de directe omgeving, als ook bij de raad. Tevens spreekt hieruit de intentie dat de gemeente bereid is plannen met draagvlak - op een meer constructieve wijze –te faciliteren en waarbij de raad grip houdt op de te besteden middelen.

C. Het implementeren van nieuwe wetgeving, de op ons afkomt.

Dit zijn de speerpunten:

3.C.1	Implementatie nieuwe Omgevingswet
Doel	Tijdige voorbereiding en implementatie van de Omgevingswet.

3.C.1	Implementatie nieuwe Omgevingswet
Toelichting	De implementatie van de omgevingswet is een transitieproces. Dit proces loopt tot maximaal 2029. Recentelijk heeft de minister aan de kamer laten weten dat de invoeringsdatum van 1-1-2021 zal worden verschoven naar 1-1-2022. Belangrijkste redenen hiervoor zijn de zorgen omtrent de kwaliteit van de landelijke ICT-ontwikkeling (DSO) en de coronacrisis. Dit geeft ons meer tijd tot het gewenste resultaat te komen. Mede gelet op de financiële situatie en het aangekondigde uitstel is de programmaplanning op onderdelen aangepast. Dit heeft tot gevolg dat een aantal wettelijke taken in 2021 zullen worden uitgevoerd. Hierbij kunt u denken aan: het werkproces omgevingsvergunning m.b.t. omgevingstafel en vooroverleg, omgevingsplan van rechtswege, participatiebeleid, het adviesrecht van de raad maar ook het instellen van een adviescommissie ruimtelijke kwaliteit. Wij beperken ons tot datgene wat wettelijk minimaal moet en niet wat wenselijk is. Wel moeten wij zorgen dat in 2021 onze toezichthouders buiten kunnen handhaven. Hiervoor dienen de devices voor toezicht en handhaving te worden vervangen. Ook verwachten wij voor de inwerkingsdatum een toename van het aantal vergunningaanvragen die moeten worden geconverteerd naar het nieuwe systeem. Daarnaast hebben wij ambtelijke capaciteit nodig vanuit RO, Omgevingszaken en VTH om de wettelijk minimale taken voor de implementatie uit te voeren.
Risico's	De tijdige implementatie zal veel interne betrokkenheid van vakdisciplines vragen. Dit brengt extra werkdruk en nadere prioritering met zich mee. De omgevingswet is landelijk nog in ontwikkeling (bijvoorbeeld het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)) zeg maar het ICT gedeelte en als gemeenten blijven wij scherp op de veranderingen die nog volgen. In het besluitvormingsproces (een gezamenlijke koers, het invullen van lokaal beleid en bestuurlijke afwegingsruimte) zijn twee gemeenteraden betrokken. Niet tijdig kunnen voorzien in het adequaat ruimte geven aan initiatieven uit de samenleving, in relatie tot het bewaken van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.
Planning	Op 1 juli 2015 heeft de Tweede Kamer de Omgevingswet aangenomen. Recentelijk heeft de minister de nieuwe invoeringsdatum van 1-1-2022 bekend gemaakt. Belangrijkste redenen hiervoor zijn de zorgen omtrent de kwaliteit van de landelijke ICT-ontwikkeling (DSO) en de coronacrisis. Al eerder is de raad geïnformeerd over de inhoud en processtappen van deze ingrijpende stelselwijziging. Door de gewijzigde invoeringsdatum is de programmaplanning aangepast. Voor een aantal onderwerpen zullen de kaderstellende besluiten, zoals aangegeven in een eerdere kennisgeving, later aan u worden voorgelegd. De raadsplanning zal hierop worden aangepast. Uitstel is geen afstel. Wel betekent dit dat een aantal werkzaamheden zullen worden getemporeerd en tevens gedeeltelijk zullen plaatsvinden in 2021. Hierbij is rekening gehouden met mogelijke risico's en de samenwerkingsafspraken in de regio met onze mede overheden (Provincie, Waterschap, gemeente Westervoort) en ketenpartners (Omgevingsdienst Regio Arnhem en Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden).
Financiën	Voor 2021 wordt geadviseerd om € 110.000 op te nemen voor het opstellen van de evaluatie, het vervolgplan, de extra genoemde acties voortvloeiend uit 2020.
Participatie	Per thema vindt een uitwerking naar gewenst participatieniveau plaats. Deze uitwerkingen zullen ook aan de raad worden voorgelegd. In de geest van de nieuwe wetgeving zal zeker ook bekeken worden in welke mate stakeholders en samenleving te betrekken.

Aanvullende wens

Actualisatie nota Grondbeleid Duiven

In het kader van de komst van de nieuwe Omgevingswet moet het huidige grondbeleid van zowel Duiven als Westervoort vernieuwd worden. Bovendien is het huidige beleid meer dan 10 jaar oud en met de komst van de Omgevingswet niet meer toepasbaar.

De nieuwe Omgevingswet heeft effect op de inzet van diverse grondbeleidsinstrumenten en de (on)mogelijkheden van kostenverhaal bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. De gevolgen van de Omgevingswet voor het te voeren gemeentelijk grondbeleid (grondhouding en uitwerking en toepassingsmogelijkheden van instrumenten, zoals kostenverhaal en voorkeursrecht) in de toekomst, zullen in 2020 en 2021 verder worden verkend. Deze verkenning zal uiteindelijk (2022) ook moeten leiden tot een verankering in een geactualiseerd en vast te stellen nota Grondbeleid. De voorgestane temporisering in de implementatie van de Omgevingswet is meegenomen in deze planning. Voor een verdere verkenning in 2021 is budget voor eventueel extern deskundige expertise en advies nodig. De kosten hiervoor voor Duiven zijn geraamd op incidenteel € 15.000. Voor de vertaling naar een nieuwe nota Grondbeleid Duiven in 2022 is incidenteel circa € 10.000 aan advieskosten te verwachten. De opdracht en verkenning om tot een nieuwe nota Grondbeleid te komen is voor beide gemeenten afzonderlijk, maar wordt zo veel als mogelijk in één opdracht uitgevoerd.

3.3 Wat gaat het ons kosten?

Kosten bestaand beleid Programma Omgeving

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten	14.367	12.587	12.445	12.283	12.979	11.421
Baten	12.751	8.826	8.833	8.750	9.461	7.860
Saldo voor bestemming	- 1.616	- 3.760	- 3.612	- 3.532	- 3.519	- 3.561
Mutaties reserves	- 15	238	290	308	283	283
Saldo na bestemming	- 1.631	- 3.522	- 3.322	- 3.224	- 3.236	- 3.278

Bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024
Maatregelen koersnotitie:				
Circulaire economie	63.000	63.000	63.000	63.000
Dekking Bestemmingsreserve Circulaire Economie	-63.000	-63.000	-63.000	159.390
Vrijetijdseconomie	15.000	15.000	30.000	30.000
Reconstructie van Dorthstraat		30.000	30.000	30.000
Toeristenbelasting		9.000	9.000	9.000
Speerpunten:				
Implementatie Omgevingswet	-110.000			
Aanvullende wensen:				
Actualisatie nota Grondbeleid	-15.000	-10.000		
Aanvullende mutatie:				
Geen extra verhoging toeristenbelasting		-9.000	-9.000	-9.000
Afvalstoffenheffing				
Doorbelasting overheadkosten	275.000	275.000	275.000	275.000
Administratieve wijziging	319.850	460.650	451.278	455.558
Verwerkt in het saldo	484.850	770.650	786.278	1.012.948

Bedragen in €

3.4 Welke verbonden partijen zijn betrokken?

	Omgevingsdienst Regio Arnhem
--	------------------------------

Doel	De gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers terzake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Middels de ODRA worden de krachten gebundeld zodat sprake is van minder versnippering, een grotere mate van deskundigheid en een meer efficiënte inzet van middelen.
Taak	Het uitvoeren van meerdere taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht voor gemeenten in de regio Arnhem en Provincie Gelderland. Ook is Omgevingsdienst Regio Arnhem voor deze overheden het aanspreekpunt voor milieuvraagstukken.
Beleidsrisico's	De ODRA is een uitvoeringsorganisatie. De beleidsrisico's zijn derhalve zeer beperkt. Uitvoerend beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Onze inzet in 2021	Op 1 april 2013 is de ODRA gestart. Nadat de ODRA de eerste vier jaar is gefinancierd volgens een inputmodel is in oktober 2018 besloten om over te gaan naar beheerste outputfinanciering in 2020. In 2021 zal deze beheerste outputfinanciering volledig geïnterpreteerd zijn. De ODRA zal dan op basis van geleverde prestaties en afgenomen producten worden gefinancierd.

Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen (voormalige Stadsregio)	
Doel	Verbeteren van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de regio Arnhem-Nijmegen, in zowel nationaal als internationaal perspectief.
Taak	Overleg te voeren gericht op afstemming van beleid op de terreinen wonen, mobiliteit, economie en duurzaamheid. Daarnaast wordt het Bureau Brussel (EU-lobby) op strategisch-inhoudelijk niveau aangestuurd.
Beleidsrisico's	Beperkt. Het orgaan is een afstemmingsplatform dat geen beslissingen kan nemen voor de afzonderlijke gemeenten. Beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Onze inzet in 2021	Eind 2020 volgt een beslissing over het versterkingsproces Regio Arnhem-Nijmegen. Behalve dat dit een nieuwe manier van werken met zich mee gaat brengen, heeft het tevens financiële consequenties. De verwachting is dat er een bijdrage gaat gelden van € 2,63 per inwoner/gemeente. Dit is een verhoging van € 0,75 per inwoner/gemeente. Tevens geldt hierbij de bijdrage van € 1,- voor stichting The Economic Board. Deze bijdragen zijn niet opgenomen in de begroting dan wel voor- of najaarsnota omdat het onduidelijk is of deze voorstellen het regionaal gaan halen. Hierbij kan op basis van verantwoording achteraf in 2021 deze verhoging worden opgevoerd, waarna deze in de begroting van 2022 kan worden opgenomen.

VGGM – Zie programma 1.

Algemene Dekkingsmiddelen

In de nieuwe opzet van onze programmabegroting zijn de meeste onderdelen van de Algemene Dekkingsmiddelen vooral onder Programma 1 Bestuur opgenomen. De Toeristenbelasting is verwerkt in Programma 3 Omgeving. Omdat de opsomming van Algemene Dekkingsmiddelen een verplicht onderdeel van de BBV is hebben we deze als aanvullend hoofdstuk in het Programmaplan opgenomen. Tevens zijn in dit hoofdstuk verplichte onderdelen over de post onvoorzien en de vennootschapsbelasting opgenomen.

Als Algemeen Dekkingsmiddel worden de volgende onderdelen aangemerkt:

- Belastingen.
- Uitkering uit het Gemeentefonds.
- Beleggingen.
- Overige Algemene Dekkingsmiddelen.

Algemene Dekkingsmiddelen

	2021	2022	2023	2024
Belastingen				
- Hondenbelasting	179.749	179.749	179.749	179.749
- Toeristenbelasting	166.544	166.544	166.544	166.544
- Precariobelasting	265.027	265.027		
- Reclamebelasting	61.500	61.500	61.500	61.500
- OZB	5.518.676	5.545.973	5.573.271	5.611.143
Uitkering uit het Gemeentefonds				
- Algemene Uitkering	34.167.346	35.208.142	35.839.171	36.403.415
- Integratie-uitkering Participatie	1.833.939	1.779.825	1.710.055	1.636.991
- Integratie-uitkering Voogdij 18+	683.410	683.410	683.410	683.410
- Integratie-uitkering Inburgering	34.495	76.666	84.342	84.342
- Decentralisatie-uitkeringen	271.122	271.122	271.122	271.122
Beleggingen	144.965	141.074	137.184	137.184
Overige Algemene Dekkingsmiddelen				
- Rente interne financiering	181.921	181.921	181.921	181.921
Totaal	41.504.080	42.286.254	42.177.209	43.007.556

Bedragen in €, zie voorcalculaties (excl. voorgestelde verhogingen)

Belastingen

Hieronder vallen de gemeentelijke belastingen, voor zover zijnde Algemene Dekkingsmiddelen. In Duiven zijn dat de onroerende-zaakbelastingen, de toeristenbelasting, de precariobelasting, de reclamebelasting en de hondenbelasting. De toelichting op deze belastingen is opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen.

Uitkering uit het Gemeentefonds

Uit het Gemeentefonds worden betaald de Algemene Uitkering, Integratie-uitkeringen en decentralisatie-uitkeringen.

Algemene Uitkering

Het belang van de meicirculaire is in de afgelopen jaren sterk toegenomen. Stijgende accressen, sterke ontwikkeling van de uitkeringsbasis, financiering 3D-taken en veranderingen in het verdeelstelsel. Ook in de meicirculaire 2020 zitten alle elementen weer opgenomen.

	2021	2022	2023	2024
Totaal Algemene Uitkering	34.167.346	35.208.142	35.839.171	36.403.415

Bedragen in €

Ten opzichte van de septembercirculaire 2019 zijn er de volgende mutaties:

Uitkeringsjaar	2020
Accresontwikkeling meicirculaire 2020	
- uitkeringsfactor	- 4.485
- afrekening accres 2019	40.364
- ontwikkeling uitkeringsbasis	- 269.093
- vrijval verdeelreserve	44.849
- Plafond BCF	40.364
- afronding uitkeringsfactor	- 8.970
Toezicht voorschoolse educatie	138
Compensatieregeling Voogdij/18+	1.439
Aflopen overgangsrecht Wlz-indiceerbaren met Fokus-woning	701
Europese richtlijn energieprestatie gebouwen	2.314
Suppletie-Uitkering integratie sociaal domein	- 28.996
Hoeveelheidsverschillen	392.211
Totaal	210.836

Bedragen in €

In de meicirculaire 2020 zijn nieuwe ramingen verwerkt van de ontwikkeling van de uitkeringsbasis. Het effect op de uitkeringsfactor is voor Duiven negatief (€ 4.485). Als gevolg van de afrekening van het accres 2019 stijgt de uitkeringsfactor voor Duiven met 1,9 punten (€ 40.364). De ontwikkeling van de uitkeringsbasis levert een nadeel op van 12 punten (€ 269.093). Het vrijvallen van de verdeelreserve levert € 44.849 op. De afrekening van het BCF 2019 levert ons € 40.364 op. En de afronding van de uitkeringsfactor kost ons € 8.970. Voor het toezicht voorschoolse educatie ontvangen we € 138 meer. Uit de compensatieregeling Voogdij/18+ ontvangen we € 1.439. Vanwege het aflopen van het overgangsrecht Wlz-indiceerbaren met Fokus-woning ontvangen we € 701. Voor de uitvoering van de Europese richtlijn energieprestatie gebouwen ontvangen we € 2.314. De suppletie-uitkering integratie sociaal domein is naar beneden bijgesteld € 28.996. Als gevolg van het wijzigen van diverse aantallen bij de maatstaven in de berekening stijgt de Algemene Uitkering voor Duiven met € 392.211.

Integratie-uitkeringen

De integratie-uitkeringen zijn bestemd om middelen via het Gemeentefonds te verdelen op een wijze die afwijkt van de bestaande verdeelsleutels. Het zijn uitkeringen met een tijdelijk karakter. Opzet is dat deze uitkeringen op korte of middellange termijn worden opgenomen in de reguliere Algemene Uitkering. Voor 2020 gaat het in Duiven om de Integratie-Uitkering Participatie, de Integratie-Uitkering Voogdij/18+ en de Integratie-Uitkering Inburgering. Voor de Participatie ontvangen we € 86.665 meer vanwege loon-, prijsindexatie en voor voogdij/18+ ontvangen we € 19.388 meer vanwege nieuwe gegevens.

In 2020 ontvangen we voor de invoeringskosten van de Wet Inburgering € 50.430 in de vorm van een Integratie-Uitkering. Vanaf 2021 ontvangen we voor de uitvoeringskosten van deze wet een Integratie-Uitkering. Het gaat om de volgende bedragen:

Overzicht Integratie-uitkeringen

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Voogdij/18+	683.410	683.410	683.410	683.410
Participatie	1.833.939	1.779.825	1.710.055	1.636.991
Inburgering	34.495	76.666	84.342	84.342

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Totaal	2.551.844	2.539.901	2.477.807	2.404.743

Bedragen in €

Decentralisatie-uitkeringen

De decentralisatie-uitkering is een variant op de integratie-uitkering. Het tijdstip van overheveling hoeft in het geval van een decentralisatie-uitkering nog niet bekend te zijn en daarnaast kan het ook om tijdelijke middelen gaan. Voor de DU Armoedebestrijding kinderen (€ 2.544) en voor de Decentralisatie-Uitkering Combinatiefuncties (€ 1.664) ontvangen we meer.

Overzicht Decentralisatie-uitkeringen

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
DU Armoedebestrijding kinderen	90.715	90.715	90.715	90.715
DU Impuls brede scholen combinatiefuncties	73.208	73.208	73.208	73.208
DU decentralisatie provinciale taken VTH	63.236	63.236	63.236	63.236
DU Voorschoolse voorziening peuters	44.503	44.503	44.503	44.503
Totaal	271.122	271.122	271.122	271.122

Bedragen in €

Decentralisatie Uitkering Armoedebestrijding kinderen

Vanaf 2017 stelt het kabinet structureel gelden beschikbaar voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen. Verdeling vindt plaats via door het CBS ontwikkelde gegevens over kinderen met een kans op armoede. Voor Duiven een bedrag van € 90.715. Onder het taakveld 6.3 Inkomensregelingen zijn lasten van gelijke hoogte opgenomen.

Decentralisatie Uitkering Impuls brede scholen combinatiefuncties

De gemeente Duiven heeft een aanvraag ingediend voor deze uitkering en loopt mee in de vierde tranche. Vanaf 2020 wordt een uitkering van € 73.208 ontvangen. Onder het taakveld 5.1 Sportbeleid en activering zijn lasten van gelijke hoogte opgenomen.

Decentralisatie Uitkering provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving

Vanwege de overdracht van taken aan gemeenten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij provinciale inrichtingen wordt voor het jaar 2020 € 63.236 toegevoegd. De raming voor de kosten voor VTH wordt gelijk aan deze decentralisatie-uitkering verhoogd (budgettair neutraal).

Decentralisatie Uitkering Voorschoolse voorziening peuters

Rijk en gemeenten hebben bestuurlijke afspraken gemaakt over een aanbod voor alle peuters. Met deze afspraken wordt alle peuters de mogelijkheid gegeven om naar een voorschoolse voorziening te gaan. Via de afspraken zetten gemeenten zich actief in om een aanbod te realiseren voor de groep peuters zonder recht op kinderopvangtoeslag die nu niet naar een voorschoolse voorziening gaat.

Beleggingen

Betreft het rendement van deelname in maatschappelijk kapitaal van instellingen en ondernemingen. Het productie- en leveringsbedrijf van de Nuon is verkocht. Het netwerkbedrijf van de Nuon is niet verkocht en heeft de naam Alliander gekregen.

Overige Algemene Dekkingsmiddelen

Dit gaat om de rente interne financiering. Specifiek om de rente die we nu nog bijschrijven op de voorzieningen.

Onvoorzien

Deze post dient ter dekking van de in de loop van het begrotingsjaar optredende onvoorziene, onvermijdbare en onuitstelbare niet geraamde uitgaven. Dit budget is niet per programma

verdeeld, maar als totaalpost in de begroting opgenomen. Voor 2021 is een bedrag van € 25.000 geraamd.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 zijn gemeenten voor een aantal activiteiten, zoals de grondexploitatie, vennootschapsbelastingplichtig. Lang is er veel onduidelijk geweest over te hanteren uitgangspunten. Eind 2018 en begin 2019 zijn door de belastingdienst een aantal uitgangspunten gedefinieerd om eenduidigheid, met name over de resultaatbepaling bij de grondexploitaties, te creëren. Men probeert gemeenten te verleiden, middels een zogenoemde vaststellingsovereenkomst, deze uitgangspunten te onderschrijven. Niet op alle punten gaan wij hierin mee. In overleg met onze adviseur zijn wij bij de aangiften uitgegaan van onze eigen parameters. April 2020 hebben we de aangifte over het jaar 2018 gedaan. Door de belastingdienst was hiervoor uitstel verleend tot 1 mei 2020. De aangifte kwam op een verlies van ruim € 177.000 uit. Voor de aangifte over het jaar 2019 is uitstel verleend tot 1 mei 2021. Wij verwachten de aangifte in de tweede helft van dit jaar (2020) te kunnen doen. Vooralsnog verwachten wij de komende jaren nog geen daadwerkelijke betaling te moeten doen.

Wensenlijst Programmabegroting 2021-2024

Nieuwe activiteiten	2021	2022	2023	2024
	-	-	-	-
Totaal Programma Bestuur	0	0	0	0
Zorg in de wijk Duiven-Zuid	40.000	-	-	-
Totaal Programma Samenleving	40.000	0	0	0
Implementatie nieuwe Omgevingswet	110.000	-	-	-
Actualiseren nota Grondbeleid	15.000	10.000	-	-
Totaal Programma Omgeving	125.000	10.000	0	0
Totaal	165.000	10.000	0	0

Bedragen in €

Beleidsbegroting - Paragrafen

Paragraaf 1	Lokale heffingen
Paragraaf 2	Weerstandsvermogen en Risicobeheersing
Paragraaf 3	Onderhoud Kapitaalgoederen
Paragraaf 4	Financiering
Paragraaf 5	Bedrijfsvoering
Paragraaf 6	Verbonden partijen
Paragraaf 7	Grondbeleid

Paragraaf 1 Lokale heffingen

1.1 Algemeen

Deze paragraaf bevat informatie over gemeentelijke belastingen. De gemeentelijke belastingen zijn te onderscheiden in drie typen belastingen. De algemene belastingen, de bestemmingsheffingen en de retributies. Na de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds zijn dit de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente. Het aandeel van de gemeentelijke belastingen in het totaal van de inkomsten is op basis van de begroting 2021 21%.

Algemene belastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten ten goede komen aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten van deze belastingen niet voor een specifiek en wettelijk bepaald doel maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen mogen worden ingezet. De onroerende-zaakbelastingen (hierna: OZB), hondenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting behoren tot deze categorie. De reclamebelasting feitelijk ook maar daar is in de gemeente Duiven wel een specifiek doel aan gekoppeld.

Bestemmingsheffingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Retributies zijn belastingen die worden geheven als er door of namens de gemeente een specifiek product of een specifieke dienst wordt verleend. De leges, lijkbezorgingsrechten en marktgelden behoren tot deze categorie.

Voor bestemmingsheffingen en retributies geldt dat er geen winst mag worden gemaakt. De opbrengst mag daarom niet hoger zijn dan de kosten die worden gemaakt om het product of de dienst te verlenen.

In de gemeente Duiven worden diverse belastingen geheven, te weten OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting, reclamebelasting, precariobelasting en rechten (o.a. leges).

1.2 Belastingopbrengsten

In onderstaand overzicht zijn de geraamde belastingopbrengsten voor het jaar 2021 opgenomen. De geraamde opbrengsten voor 2020 zijn ter vergelijking bijgevoegd.

	Begroting 2021	Begroting 2020
OZB	5.819.431	5.769.029
Afvalstoffenheffing	2.493.831	2.052.614
Rioolheffing	2.479.403	2.429.184
Rioolaansluitrecht	0	9.055
Hondenbelasting	207.610	179.399
Toeristenbelasting	168.833	122.453
Reclamebelasting	61.500	64.313
Precariobelasting	265.027	266.069
Lijkbezorgingsrechten	56.175	54.505
Marktgelden	7.129	95
Leges omgevingsvergunning	744.854	726.994
Leges	316.309	387.233
Huuropbrengst sport	252.296	244.092
Totaal	12.827.542	12.060.943

Bedragen in €

1.3 Ontwikkeling tarieven

De inwoners van de gemeente krijgen jaarlijks een aanslag gemeentelijke belastingen. Voor de beoordeling van de lastendruk zijn de tarieven dan ook van groot belang.

De ramingen en de tarieven in de voorcalculaties zijn gebaseerd op de tarieven 2020. Een voorstel tot aanpassing van de tarieven vindt plaats in de financiële begroting. Bij aanpassing van de tarieven zal kritisch worden beoordeeld in hoeverre tariefstijging plaats dient te vinden. Daarbij wordt steeds een efficiënte en klantgerichte uitvoering van diensten en producten nagestreefd.

Naast kostenontwikkelingen (bijvoorbeeld inzameling- en verwerkingsprijzen afval) is uitgegaan van een indexering van de tarieven 2020 met 1,8% voor loon- en prijsontwikkelingen overeenkomstig het percentage BBP (Bruto Binnenlands Product) uit de meicirculaire gemeentefonds 2020 (voor 2022 1,7%, voor 2023 1,6% en voor 2024 1,5%).

Verder wordt het uitgangspunt gehanteerd dat afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges omgevingsvergunning en leges kostendekkend zijn. Voor lijkbezorgingsrechten en marktgelden is het uitgangspunt om zoveel mogelijk kosten te verhalen.

Hieronder zijn de belastingtarieven voor het jaar 2021 vermeld. In het overzicht zijn, ter vergelijking, de tarieven voor 2020 opgenomen. De tarieven van de rechten, waaronder de leges en tarieven huur sportaccommodaties zijn divers. Daarom zijn deze tarieven niet opgenomen in het overzicht.

Belastingsoort	Tarief 2021	Tarief 2020
OZB eigenarenbelasting:		
- woningen, % van vastgestelde waarde	0,1377	0,1353
- niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,1890	0,1857
OZB gebruikersbelasting niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,1447	0,1421
Afvalstoffenheffing vastrecht	194,76	166,67
Afvalstoffenheffing variabel:		
- per lediging 140 liter container restafval	3,07	2,94
- per lediging 240 liter container restafval	5,28	5,04
- per storting ondergrondse container	1,04	1,00
Rioolheffing, per m3	1,76	1,73
Hondenbelasting:		
- 1e hond	75,66	64,32
- 2e hond	130,96	118,64
- 3e hond en volgende honden, per hond	186,25	172,96
- kennel	206,62	182,96
Toeristenbelasting:		
- hotel, hostel, pension en B&B	2,00	1,95
- kampeerterrein en camperplaats	1,10	1,10
Reclamebelasting, Centrum Duiven	750,00	750,00
Precariobelasting, per m1	2,27	2,27

Bedragen in €

In de meicirculaire 2020 is aangegeven dat er een landelijk gemiddelde waardestijging van 7% voor woningen en 1% voor niet-woningen wordt verwacht. De gemiddelde waardestijgingen voor Duiven zijn nog niet bekend. Daarom is voor de berekening van de OZB-tarieven 2021 uitgegaan van de oude Duivense waarden. Alle OZB-tarieven worden nog herzien op basis van de daadwerkelijke waardeontwikkeling in de gemeente Duiven. Een wijzigingsvoorstel hiertoe wordt in december 2020 aan de gemeenteraad voorgelegd.

1.4 Regelgeving

Gemeenten kennen een gesloten belastingstelsel. Dit betekent dat een gemeente een belasting alleen kan heffen als een wet daar nadrukkelijk de bevoegdheid toe geeft. Het beleid betreffende de gemeentelijke belastingen is opgenomen in landelijke wet- en regelgeving.

De belastingtarieven zijn opgenomen in onderstaande belastingverordeningen.

- "Verordening onroerende-zaakbelastingen 2021".
- "Verordening afvalstoffenheffing 2021".
- "Verordening rioolheffing 2021".
- "Verordening rioolaansluitrecht 2021".
- "Verordening hondenbelasting 2021".
- "Verordening toeristenbelasting 2021".
- "Verordening reclamebelasting 2021".
- "Verordening precariobelasting 2021".
- "Verordening lijkbezorgingsrechten 2021".
- "Verordening marktgelden 2021".
- "Verordening leges omgevingsvergunning 2021".
- "Legesverordening 2021".

In de verordeningen zijn verder bepalingen opgenomen ter uitvoering van de heffing en de invordering van gemeentelijke belastingen.

1.5 Beleidsvoornemen

Onroerende-zaakbelastingen

Onroerende-zaakbelastingen bestaan uit een eigenaren- en een gebruikersbelasting. De belastingen worden geheven van eigenaren en gebruikers van onroerende zaken. Voor woningen wordt alleen een eigenarenbelasting geheven. In 2020 worden alle onroerende zaken in de gemeente Duiven voorzien van een nieuwe WOZ-waarde naar waardepeildatum 1 januari 2020. Deze nieuwe WOZ-waarden gelden voor het jaar 2021 en vormen de grondslag voor de berekening van de aanslagen OZB.

De tarieven worden aangepast met de voor 2021 verwachte inflatie van 1,8%.

Er bestaat een relatie tussen de OZB en de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds. De financiële verhoudingswet regelt onder meer de verdeling van de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds over gemeenten. De Algemene Uitkering wordt over de gemeenten verdeeld met behulp van verdeelmaatstaven die verschillen in kosten weerspiegelen en ook verschillen in belastingcapaciteit. De belastingcapaciteit is een afgeleide van de waarde van onroerende zaken. Gemeenten met veel waardevol onroerend goed ontvangen een lagere uitkering dan soortgelijke gemeenten met minder waardevol onroerend goed. Van de waarde van woningen wordt 80% meegerekend en van de waarde van niet-woningen 70%. Hierop wordt het zogenaamde rekentarief toegepast. Dit rekentarief is globaal afgeleid van het gemiddelde landelijke OZB-tarief.

Het resulterende bedrag wordt gekort op de Algemene Uitkering van de betreffende gemeente. Het OZB-tarief dat de gemeente hanteert, heeft geen enkel effect op deze aftrekpost. De rekentarieven zijn door het Rijk aangepast aan de landelijke waardeontwikkeling. De rekentarieven voor 2021 zijn 0,0894% voor OZB woningen eigenaren, 0,1590% voor OZB niet-woningen eigenaren en 0,1281% voor OZB niet-woningen gebruikers.

In het bestuursakkoord van 4 juni 2007 tussen de VNG en het Kabinet is afgesproken met ingang van 1 januari 2008 de maximering van de OZB-tarieven af te schaffen. Dit mag niet leiden tot een onevenredige stijging van de collectieve lastendruk. In verband hiermee is een macronorm ingesteld. De macronorm behelst dat de maximale opbrengststijging voor de OZB van alle gemeenten niet meer mag bedragen dan de macronorm. Met ingang van 2020 is de macronorm afgeschaft. Het Rijk heeft met de VNG afgesproken dat vanaf 2020 een benchmark woonlasten wordt ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken.

In 2021 wordt het volgende project uitgevoerd. De Waarderingskamer heeft aangegeven dat alle woningtaxaties inzake de Wet WOZ moeten zijn gebaseerd op de netto gebruiksoppervlakte (NEN2580). Nu gebruikt de gemeente Duiven, evenals het grootste deel van de gemeenten

in Nederland, de bruto inhoud om de woningen te waarderen. Vanwege de omvangrijkheid en de deadline van het project is het voornemen om de werkzaamheden uit te besteden. De Waarderingskamer geeft aan dat de overgang van m3 naar m2 voor woningen vóór 1 januari 2022 moet zijn afgerond.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing is een kostendekkende heffing. Loon- en prijsstijgingen alsmede (vervangings)investeringen hebben invloed op de tarieven. Er wordt onderscheid gemaakt in een vastrecht en een variabel tarief per lediging van de container voor restafval of per storting in een ondergrondse container. Er wordt uitgegaan van een gemiddelde van 12 ledigingen of 35 stortingen per jaar. De kosten van kwijschelding zijn in de tarieven afvalstoffenheffing verdisconteerd.

Onlangs is er, in samenwerking met Involon, een onderzoek naar de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing uitgevoerd. Naar aanleiding hiervan zijn er meer salariskosten (inclusief overhead) aan de afvalstoffenheffing toegerekend. Hierdoor zijn de tarieven van 2021 voor afvalstoffenheffing verhoogd. In de verhoging is ook de inflatiecorrectie voor 2021 van 1,8% meegenomen.

Rioolheffing

Rioolheffing is een kostendekkende heffing. Het tarief wordt geheven per m³ waterverbruik. In 2016 heeft de gemeenteraad het WaterTakenPlan vastgesteld. In het plan zijn de investeringen op het gebied van riolering opgenomen. Verder worden er vervangingen en reparaties van riolering en gemalen uitgevoerd. Al deze kosten worden gedekt uit de rioolheffing. Daarom is bij de vaststelling van het WaterTakenPlan besloten dat het tarief de komende jaren met 1,5% moet stijgen met daar bovenop nog de inflatiecorrectie.

In 2020 zijn, in samenwerking met Haskoning, de kosten vanuit het WaterTakenPlan herberekend. Hierbij blijkt dat het de komende jaren niet noodzakelijk is om het tarief rioolheffing extra te verhogen. In de voorziening "Riolering artikel 44 lid 2" zijn voldoende middelen aanwezig om de kosten te kunnen dekken. Het tarief wordt wel verhoogd met de inflatiecorrectie voor 2021 van 1,8%.

Rioolaansluitrecht

De kosten voor het aanleggen van rioolaansluitingen worden opgenomen in de grondprijs. Hierdoor is het niet meer legitiem om aanslagen rioolaansluitrecht op te leggen. Voorgesteld wordt om het rioolaansluitrecht in Duiven af te schaffen. Een voorstel hiertoe wordt in december 2020 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Hondenbelasting

Hondenbelasting wordt geheven voor het houden van honden. Het aantal honden dat wordt gehouden is bepalend. Er is een uitzondering gemaakt voor blindengeleidehonden, honden die aan een gehandicapte ten dienste zijn gesteld ter bevordering van de zelfstandige deelname aan het maatschappelijk verkeer en voor honden die voor deze taken worden opgeleid. Er zijn vrijstellingen voor politiehonden, asielhouders en honden jonger dan drie maanden die nog bij de moederhond verblijven. Voor kennelhouders geregistreerd bij de Raad van beheer op kynologisch gebied geldt een vast tarief. De tarieven hebben een progressieve opbouw. Het uitgangspunt is dat de kosten van kwijschelding in de tarieven worden verdisconteerd. De tarieven worden aangepast met de voor 2021 verwachte inflatie van 1,8%.

Verder worden de tarieven hondenbelasting voor 2021 extra verhoogd met € 10 per hond. Dit besluit is door de gemeenteraad genomen naar aanleiding van de 'Koersnotitie richting een sluitende begroting'.

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting wordt geheven op overnachtingen in verblijfsaccommodaties in de gemeente. Voor campingshouders geldt een lager tarief voor overnachtingen dan voor hotels en bed and breakfast accommodaties. De belasting wordt geheven op basis van het aantal overnachtingen. De tarieven worden aangepast met de voor 2021 verwachte inflatie van 1,8%.

Reclamebelasting

Reclamebelasting wordt geheven voor het hebben van reclame-uitingen in het Duivense centrum. Het verzoek tot het heffen van de belasting komt van de centrumondernemers (OCD). Het doel van OCD is het probleem van freeriders uit te bannen en daardoor extra financiële middelen te genereren om het centrum van Duiven aantrekkelijker te maken voor bezoekers en winkelend publiek. Daarvoor is de Stichting Promotie Centrum Duiven in het leven geroepen. De belasting wordt geheven door de gemeente en komt, na aftrek van de perceptiekosten, in de vorm van een subsidie ter beschikking van de stichting. In de tussen de gemeente en de stichting gesloten overeenkomst is vastgelegd waar de gelden voor kunnen worden aangewend. In overleg met de stichting is een gelijkblijvend tarief voor de reclamebelasting bepaald. Het tarief voor 2021 is dan ook niet verhoogd en blijft dus gelijk aan het tarief voor 2020.

De gemeenteraad heeft naar aanleiding van de 'Koersnotitie richting een sluitende begroting' besloten om de reclamebelasting per 2022 uit te breiden naar de bedrijventerreinen. De uitwerking hiervan wordt in 2021 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Precariobelasting

In de Kadernota 2015-2018 is besloten om precariobelasting in te voeren. Het oorspronkelijke voornemen was om de belasting te gaan heffen voor terrassen. Het college heeft besloten om deze heffing nu niet in te voeren. Een invoering wordt heroverwogen na de realisatie van de plannen in het kader van Vitaal Centrum. Er is wel besloten tot het invoeren van precariobelasting voor buizen, draden, kabels en leidingen. De belasting wordt geheven op basis van het aantal strekkende meters van een traject.

Er is een wetsvoorstel ingediend tot afschaffing van de precariobelasting. In verband met de voorgenomen afschaffing heeft de landelijke overheid de gemeentelijke tarieven bevroren op de hoogte van het tarief voor 2016. Gemeenten mogen tot 1 januari 2022 precariobelasting heffen voor dat tarief. Het tarief voor 2021 is dan ook niet verhoogd en blijft gelijk aan het tarief voor 2020.

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten zijn rechten die worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. Het uitgangspunt is dat er zoveel mogelijk kosten worden verhaald. De tarieven worden aangepast met de voor 2021 verwachte inflatie van 1,8%.

Op dit moment loopt er een onderzoek naar de kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten. De resultaten van dit onderzoek en de consequenties voor de tarieven lijkbezorgingsrechten zullen te zijner tijd aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het uitstellen van goederen of verkoopwaren tijdens de wekelijkse markt op de daarvoor aangewezen plaatsen en tijden en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de wekelijkse markt. Het aantal ingenomen strekkende meters bepaalt de tarieven. Het uitgangspunt is dat er zoveel mogelijk kosten worden verhaald. De tarieven worden aangepast met de voor 2021 verwachte inflatie van 1,8%.

Leges omgevingsvergunning

Leges omgevingsvergunning betreft leges die de gemeente kan heffen voor aanvragen in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Er is gekozen voor het toepassen van kruissubsidiëring. Onder kruissubsidiëring wordt verstaan het hoger vaststellen van tarieven van leges voor sommige diensten om daarmee de tarieven voor andere diensten (bijvoorbeeld dakkapellen) laag te kunnen houden. Het uitgangspunt is dat de tarieven kostendekkend zijn. De tarieven worden aangepast met de voor 2021 verwachte inflatie van 1,8%.

Leges

Leges zijn rechten die worden geheven voor het door de gemeente verrichten van diensten. De diensten zijn opgenomen in de tarieventabel behorende bij de verordening. Het uitgangspunt is dat de tarieven kostendekkend zijn. De tarieven worden aangepast met de voor 2021 verwachte inflatie van 1,8%.

Tarieven binnensportaccommodaties

De tarieven worden aangepast met de voor 2021 verwachte inflatie van 1,8%.

1.6 Kostendekkende tarieven

Hieronder staan de lasten- en batenoverzichten van de kostendekkende tarieven. Er is inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van de tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden. Dit is gedaan voor de tarieven van de belastingen die hoogstens kostendekkend mogen zijn. Voor rioolaansluitrecht en legestarieven, anders dan leges omgevingsvergunning, zijn de berekeningen niet gemaakt. Dit zal gebeuren bij de begroting voor het jaar 2022.

Afvalstoffenheffing

TV2.1 Reiniging openbaar gebied (33% van de kosten)	36.951		
TV2.1 Doorbelasting 1Stroom openbaar gebied (33% van de kosten)	98.720		
TV7.3 Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	1.282.358		
TV7.3 Opbrengsten huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	-239.795		
TV7.3 Doorbelasting 1Stroom	687.134		
TV7.3 Afvalaanbiedstation	310.111		
TV7.3 Opbrengsten afvalaanbiedstation	-147.400		
TV7.3 Lasten heffing en invordering	10.602		
TV7.3 vervangingsinvesteringen	725		
TV2.1 BTW	6.085		
TV7.3 BTW	303.804		
TV7.3 Kwijtschelding	110.000		
TV7.3 Oninbaar/leegstand	35.000		
Totale lasten		2.494.295	
TV7.3 Opbrengst belastingen	2.493.831		
Totale baten		2.493.831	
Dekking			99,98%

Bedragen in €

Rioolheffing

TV 7.2 Riool	749.899		
TV7.2 Doorbelasting 1Stroom	422.016		
TV7.2 Rioolgemalen en randvoorzieningen	361.284		
TV7.2 Lasten heffing en invordering	31.883		
TV7.2 - te compenseren BTW	216.405		
TV7.2 Bijdrage aan voorziening	672.394		
TV7.2 Vervangingsinvesteringen	25.522		
Totale lasten		2.479.403	
TV7.2 Baten rioolheffing	2.479.403		
Totale baten		2.479.403	
Dekking			100%

Bedragen in €

Lijkbezorgingsrechten

TV7.5 Begraafplaatsen	36.986		
-----------------------	--------	--	--

TV7.5 Doorbelasting 1stroom	185.491		
Totale lasten		222.477	
TV7.5 Overige leges	56.175		
Totale baten		56.175	
Dekking			25%

Bedragen in €

Marktgelden

TV3.3 Kosten markten	6.656		
TV3.3 Doorbelasting 1Stroom	19.578		
Totale lasten		26.234	
TV3.3 Opbrengst marktgelden	7.129		
Totale baten		7.129	
Dekking			27%

Bedragen in €

Leges omgevingsvergunning

TV8.3 Kosten omgevingsvergunning	62.830		
TV8.3 BTW	12.701		
TV1.1 Kosten omgevingsvergunning	55.200		
TV8.3 Doorbelasting 1Stroom	614.123		
Totale lasten		744.854	
TV8.3 Opbrengst omgevingsvergunning	744.854		
Totale baten		744.854	
Dekking			100%

Bedragen in €

1.7 Lokale lastendruk

In de begroting 2021 wordt een lastendrukstijging voorzien van 11,1%. In onderstaande overzichten zijn, onder andere, de voornaamste lasten voor een gemiddeld huishouden in het jaar 2021 op een rij gezet, waarbij de procentuele stijging ten opzichte van het jaar 2020 is weergegeven.

Aannames

Waarde woning	€ 233.000
Ledigingen 140-liter container restafval	12 keer
Waterverbruik gezin (vier personen)	140 m3

Ontwikkeling lastendruk 2021

	2018	2019	2020	2021	Ontwikkeling t.o.v 2020
OZB-eigenaar	349,00	335,00	315,00	365,85	15,8%
Afvalstoffenheffing	207,00	185,00	202,00	231,60	14,7%
Rioolheffing	227,00	235,00	242,00	246,40	1,7%
Totaal	783,00	755,00	759,00	843,85	11,1%

Bedragen in €

Meerjarige ontwikkeling lastendruk

	2021	2022	2023	2024
OZB-eigenaar	365,85	372,07	378,03	383,70
Afvalstoffenheffing	231,60	233,02	232,11	232,45
Rioolheffing	246,40	250,60	254,80	259,00
Totaal	843,85	855,69	864,94	875,15
Stijgingspercentage t.o.v. voorgaand jaar	11,1	1,4	1,1	1,2

Bedragen in €

Vergelijking lastendruk per huishouden binnen Gelderland

	2016	2017	2018	2019	2020
Gemeente Duiven	380,00	387,00	400,00	395,00	419,00
Liemerse gemeenten (incl. Duiven)*	367,00	371,00	379,00	385,00	410,00
Gemeente Westervoort	349,00	340,00	349,00	370,00	380,00
Gemeente Zevenaar	371,00	385,00	389,00	390,00	430,00
Gelderland (incl. Duiven)	399,00	405,00	411,00	419,00	414,00

Bedragen in €

* Liemerse gemeenten: Duiven, Westervoort en Zevenaar.

Bron: Provincie Gelderland, afd. KOB/IBT. Zie hiervoor de tabel Belastingdruk totaal per inwoner.

Bij de lastendruk worden de volgende opmerkingen gemaakt. Het is voor de afvalstoffenheffing lastig een vergelijk te maken aangezien iedere gemeente een eigen systeem heeft van tariefberekening. Voor wat betreft de rioolheffing worden er in Duiven, in tegenstelling tot andere gemeenten, bedragen gereserveerd voor toekomstig onderhoud aan de rioleringstelsels. Deze bedragen worden verdisconteerd in het tarief rioolheffing. Hierdoor ontstaat een vertekend beeld bij de bepaling van de lastendruk.

1.8 Kwijtschelding

De gemeente is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. In de gemeente Duiven kan door belastingplichtigen (particulieren en zzp'ers) kwijtschelding worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing vastrecht, de afvalstoffenheffing ledigingen (maximaal 12 (140-liter container) of 7 (240-liter container) ledigingen en maximaal 28 stortingen) en zeer incidenteel onroerende-zaakbelastingen (eigenaren woningen). Naar aanleiding van de 'Koersnotitie richting een sluitende begroting' heeft de gemeenteraad besloten om de mogelijkheid tot kwijtschelding voor hondenbelasting met ingang van 2021 af te schaffen. Kwijtschelding wordt verleend op basis van 100% van de bijstandsnorm, waarbij tevens een vermogenstoets plaatsvindt. Ligt het netto besteedbare inkomen op of onder het bijstandsniveau, dan wordt volledige kwijtschelding verleend. Bij een gering hoger inkomen kan sprake zijn van een gedeeltelijke kwijtschelding. In al deze gevallen zal het beschikbare vermogen beneden de toegestane norm moeten liggen. Voor 2021 wordt rekening gehouden met een totaalbedrag van € 111.000 voor kwijtscheldingen. Hieronder is de splitsing van de kwijtschelding naar belastingsoort weergegeven.

	Begroting 2021	Begroting 2020
Afvalstoffenheffing	110.000	107.000
Hondenbelasting		5.000
Onroerende-zaakbelastingen eigenaren woningen	1.000	1.000

Bedragen in €

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate een gemeente in staat is tegenvallers op te vangen. Het bestaat uit twee componenten, de risico's en de weerstandscapaciteit. Door een goed inzicht in het weerstandsvermogen kan voorkomen worden dat elke financiële tegenvaller onmiddellijk dwingt tot bezuinigingen.

Er zijn twee soorten weerstandsvermogen, statisch en dynamisch weerstandsvermogen. Als het weerstandsvermogen betrekking heeft op een specifiek jaar spreekt men van statisch weerstandsvermogen. Gaat het om het weerstandsvermogen op middellange termijn, dan spreekt men van dynamisch weerstandsvermogen. De gemeente Duiven kiest ervoor om de focus op het dynamische weerstandsvermogen te leggen.

Hieronder wordt eerst de weerstandscapaciteit van de Gemeente Duiven toegelicht, waarna de risico's in kaart gebracht worden. Aan het einde van de paragraaf wordt het weerstandsvermogen bepaald. Om deze in een context te plaatsen, worden vervolgens de kengetallen weergegeven.

Weerstandscapaciteit

Er wordt onderscheid gemaakt in de structurele en incidentele weerstandscapaciteit, vergelijkbaar met de verschillen binnen het weerstandsvermogen. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de resterende belastingcapaciteit en de in de begroting opgenomen raming voor onvoorziene uitgaven. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve, onbestemde reserves en stille reserves.

Structurele weerstandscapaciteit

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is te berekenen door de maximaal mogelijke belastingopbrengst te verminderen met de huidige belastingopbrengst. Berekening van de onbenutte belastingcapaciteit kan beperkt blijven tot de onroerende-zaakbelastingen (OZB), aangezien andere heffingen in principe kostendekkend zijn. Deze heffingen mogen niet verhoogd worden of het is niet realistisch deze te verhogen.

Er is geen wettelijk maximum voor de OZB. Als referentie voor de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit maken we de vergelijking met artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet (Fvw) en het hierin gegeven tarief. Dit tarief wordt berekend door 120% te nemen van het gemiddelde tarief van twee jaar geleden. Het tarief wordt jaarlijks in de meicirculaire meegedeeld aan de gemeente via de meicirculaire. Voor 2021 is het percentage vastgesteld op 0,1809% van de WOZ-waarde. Het gemiddelde tarief van gemeente Duiven ligt onder het artikel 12 Fvw tarief. Op basis van deze vergelijking is er in 2021 een vrije ruimte van € 1.406.712. In 2020 was de vrije ruimte € 1.254.594.

Berekening onbenutte capaciteit

	Geraamde opbrengsten 2021	Opbrengsten obv artikel 12	Onbenutte capaciteit 2021
OZB woningen (eigenaren)	3.479.440	4.652.111	1.172.671
OZB niet-woningen (eigenaren)	1.427.693	1.390.790	-36.903
OZB niet-woningen (gebruikers)	912.299	1.183.243	270.944
Totaal	5.819.432	7.226.144	1.406.712

Bedragen in €, excl. oninbaarheid en leegstand

De conclusie van het bovenstaande is dat de Duivense tarieven onder het artikel 12 tarief liggen. Aanpassing naar het artikel 12 tarief schept een budgettaire ruimte van € 1.406.712.

Incidentele weerstandscapaciteit

Stille reserves

Stille reserves zijn bezittingen die beneden de marktwaarde in de boeken staan en die zonder bezwaar direct te verkopen zijn. De gemeente bezit geen panden en gronden waar stille reserves op rusten. De gemeente bezit een klein aantal aandelen die voor de aanschafprijs in de balans staan. Dat zijn aandelen van Vitens, de BNG en Alliander. Deze aandelen mogen niet verkocht worden. De conclusie is daaom dat de gemeente geen stille reserves heeft.

Algemene Reserve

Stand Algemene Reserve

	Stand
Stand per 1 januari 2020	12.368
Stortingen 2020	526
Onttrekkingen 2020	7.854
Stand per 31 december 2020	5.040
Stortingen 2021	0
Onttrekkingen	200
Prognose stand per 31 december 2021	4.840

Bedragen x € 1.000

Omvang incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is bedoeld om ondanks tegenvallers het beleid te kunnen handhaven. Bestemmingsreserves zijn gevormd om een bepaald doel te realiseren en zijn dus onderdeel van het beleid en geen onderdeel van de weerstandscapaciteit.

Weerstandscapaciteit

Structureel:	
Onbenutte belastingcapaciteit	1.407
Incidenteel:	
Algemene Reserve	4.840
Totaal	6.247

Bedragen x € 1.000

Risico's

De risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen moeten materieel zijn en niet op andere wijze zijn af te dekken. Denk hierbij aan het treffen van een voorziening, het vormen van een reserve, het afnemen van een verzekering of het nemen van beheersmaatregelen.

Er wordt een schatting gemaakt van de kans dat een risico zich voordoet en de financiële impact die dit zal hebben. Dat is per definitie een subjectieve beoordeling. Om die onzekerheid nadrukkelijk tot uitdrukking te brengen, wordt gewerkt met minimum- en een maximumwaarden.

Kans	Score	Kansscore
Komt gemiddeld meermalen per jaar voor	5	100%
Komt gemiddeld eenmaal per jaar voor	4	80%
Komt gemiddeld eenmaal per twee jaar voor	3	60%
Komt gemiddeld eenmaal per vijf jaar voor	2	40%
Komt gemiddeld minder dan eenmaal per vijf jaar voor	1	20%

In de navolgende inventarisatie zijn de risico's in vier categorieën verdeeld:

- Risico's van de bedrijfsvoering.
- Risico's op eigendommen.

- Aansprakelijkheidsrisico's.
- Financiële risico's.

Risico's van de bedrijfsvoering

a. Apparaatskosten Grondexploitatie

Het aandeel door te belasten ambtelijke uren vanuit 1Stroom aan de grondexploitaties zal op termijn afnemen. Op korte termijn is er nog een grote opgave als het gaat om uitgifte van kavels en bedrijventerreinen.

Minimum: 2 fte	€ 160.000
Maximum: 4 fte	€ 320.000
Kansscore: 3	60%
Gemiddeld:	€ 144.000

b. Deskundigheid personeel

Er wordt binnen de organisatie van 1Stroom bewust gewerkt aan de kwaliteit van het personeel. Jaarlijks zijn er opleidingsfaciliteiten beschikbaar.

Minimum:	€ 10.000
Maximum:	€ 50.000
Kansscore: 1	20%
Gemiddeld:	€ 6.000

c. Wachtgeld ambtenaren

Op dit moment is er geen sprake van wachtgeld binnen de ambtelijke organisatie van 1Stroom. Ambtenaren hebben echter in bepaalde gevallen recht op wachtgeld.

Minimum: 1 fte	€ 70.000
Maximum: 2 fte	€ 140.000
Kansscore: 3	60%
Gemiddeld:	€ 63.000

d. Bovenformatieven

Op dit moment is er geen sprake van boventallig personeel.

Minimum: 0 fte	€ 0
Maximum: 1 fte	€ 70.000
Kansscore: 2	40%
Gemiddeld:	€ 14.000

e. Vennootschapsbelasting (VPB)

Overheidslichamen zijn met ingang van 1 januari 2016 belastingplichtig voor de VPB. Duiven loopt hierdoor het risico om belasting te gaan betalen over de fiscale winst die zij in enig jaar behaalt. Vooraf is moeilijk in te schatten wat de belastingclaim zal zijn in enig jaar. Die claim is sterk afhankelijk van de interpretatie van de fiscus alsmede het verloop van baten en lasten op specifieke onderdelen. Voor een VPB claim is nu nog geen budget opgenomen in onze begroting.

Minimum:	€ 0
Maximum:	€ 500.000
Kansscore: 1	20%
Gemiddeld:	€ 50.000

f. Algemene risico's

Bij de risico-inventarisatie gaat het om risico's met een materieel belang. Dat neemt niet weg dat veel kleine risico's samen toch een substantieel bedrag kunnen worden. Daarom is in de kwantificering een bedrag opgenomen voor algemene risico's. Daarbij wordt uitgegaan van de norm van 6% van de Algemene Uitkering en de belastingcapaciteit die door de toezichthouder

wordt gehanteerd voor de vrij aanwendbare reserve. Een negatief jaarrekeningresultaat zal moeten worden opgevangen door dit algemene risico.

Minimum: 6% Algemene Uitkering/Belastingcap.	€ 2.110.000
Maximum:	€ 2.110.000
Kansscore: 5	100%
Gemiddeld:	€ 2.110.000

g. Renterisico

Het gaat hier om het risico op stijging van de rentekosten. De rente is op dit moment heel erg laag, zowel voor de korte als de lange rente. Een stijging na 2020 is niet uit te sluiten. Het risico wordt geschat op 0% tot 0,5% van € 10 miljoen.

Minimum: 0% van € 10 mln	€ 0
Maximum: 0,5% van € 10 mln	€ 50.000
Kansscore: 4	80%
Gemiddeld:	€ 20.000

Risico's op eigendommen

a. Grondexploitatie

Inleiding

De actieve grondexploitatie is voor de gemeente een bedrijfsmatig proces, dat zich over de langere termijn voltrekt. Kenmerkend is het doen van omvangrijke voorinvesteringen die later in de tijd vooral door gronduitgifte worden terugverdiend. Gelet op de planperiode (einddatum van het langstlopende complex is ultimo 2028) en de geprognosticeerde omzetten zijn aan het exploiteren van gronden risico's verbonden. Te onderscheiden zijn:

- Algemene economische risico's.
- Projectgebonden risico's.

Uitgangspunt is dat de risico's zoals nu gepresenteerd, worden meegenomen in het gemeentelijk weerstandsvermogen. Hierna worden deze "bedrijfsrisico's" beschreven en nader gekwantificeerd. Bij de kwantificering wordt ook betrokken de mate waarin zich een eventueel risico kan voordoen.

Algemene economische risico's

Vooraf bij het in exploitatie nemen van redelijk omvangrijke uitleg- en uitbreidingslocaties loopt de gemeente vanwege de relatief lange looptijd en hoge omzetten financiële risico's.

In het algemeen zijn aan het exploiteren van ruimtelijke plannen de volgende risico's verbonden:

- De uitgifte van bouwgronden start later, terwijl de voorinvesteringen al wel (deels) zijn gedaan. De fasering van de investeringen en opbrengsten in de tijd verlopen niet volgens oorspronkelijke inschatting/planning waardoor er renteverliezen optreden.
- Er dient zich een rentestijging aan, die niet kan worden gecompenseerd door een verhoging van de opbrengsten uit grondverkoop.

Een deel van deze risico's (o.a. de rentebijschrijving op de boekwaarde) is niet of nauwelijks beïnvloedbaar. De overige risico's zijn enigszins beïnvloedbaar door het bepalen van de investering- en uitgiftemomenten.

Uit bedrijfseconomisch oogpunt is het verstandig om uit te gaan van een "reëel en behoedzaam scenario", dat zich kenmerkt door de volgende zaken:

- Een stijging van het rentepercentage met 1,0 procentpunt.
- Stagnering in de gronduitgifte met drie jaar in de bedrijventerreinen.

Voorraadrisico bedrijfsgronden na 2025

In de periode van 2026 t/m 2030 is gepland de uitgifte van 3,1 ha bedrijfsground in de complexen die nu al in exploitatie zijn genomen. De grondwaarde daarvan is een kleine € 3,5 mln. De aanname dat de opbrengst niet wordt gerealiseerd, is uitsluitend als risicocomponent opgenomen.

Voorraadriscio nog in exploitatie te nemen bedrijfsgroden na 2025

In de periode van 2026 t/m 2030 is de uitgifte gepland van 4 ha in een nog in exploitatie te nemen ingenomen strategische grondpositie. Louter voor de risicobepaling wordt nu verondersteld dat het risico bestaat dat de strategische grondpositie niet in exploitatie wordt genomen.

Projectgebonden risico's

Hierna worden de specifiek projectgebonden risico's van de in exploitatie genomen gronden nader toegelicht en waar mogelijk gekwantificeerd.

Toereikendheid plankostenbudgetten

Het is reëel te veronderstellen dat er een risico bestaat dat noodgedwongen programmawijzigingen optreden. Ook kan sprake zijn van langere doorlooptijden van de in exploitatie genomen complexen. De ervaring leert dat er hierdoor een reële kans is dat in de complexen geraamde plankostenbudgetten niet toereikend zijn.

Bodem- en/of grondwaterverontreiniging en archeologische bodemschatten

In het traject van het opstellen van een ontwerp-bestemmingsplan wordt uitvoerig onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de bodem en het grondwater. Voor aangetroffen verontreinigingen worden de saneringskosten in de calculaties meegenomen. Er is echter bepaald geen zekerheid dat alle te saneren verontreinigingen bekend zijn. Hetzelfde geldt voor de mogelijke aanwezigheid van behoudenswaardige archeologische bodemschatten.

Vitaal Centrum Duiven (VCD)

In het Vitaal Centrum Duiven zijn belangrijke vorderingen gemaakt. In de huidige markt staan de grondprijzen voor detailhandel en horeca onder druk. Mogelijk wordt dit nog verder versterkt na de Covid-19 crisis; meer online aankopen en faillissementen in de horeca. Ook bij de woningen kunnen de grondprijzen verder onder druk komen te staan door de mogelijk toenemende bouwkosten. Nu wordt ingeschat dat het realiseren van de geraamde grondwaarde voor fase 4 (commerciële - en woonfuncties) onder druk staat. Hetzelfde geldt voor het woonpark. De aanname nu is dat door mogelijk noodzakelijke herprogrammering een lagere grondwaarde wordt gerealiseerd.

Waarde onroerend goed

In de afgelopen jaren zijn er diverse contacten geweest met potentiële kandidaten, dit heeft echter niet geleid tot daadwerkelijke afnamen van gronden. Voor het bepalen van het risico is uitgegaan van 25% lagere grondwaarde.

Tabel risico's grondexploitatie

	Min. risico	Max. risico	Kans	Gewogen max. risico	Gewogen gem. risico
Algemene risico's					
Rentestijging (2,25% i.p.v. 1,25%)	0	394.382	80%	315.506	157.753
Drie jaar vertraging in uitgifte bedrijventerreinen	0	2.303.481	80%	1.842.785	921.392
Voorraadriscio bedrijfsgroden in exploitatie na 2025	0	517.104	20%	103.421	51.710
Voorraadriscio bedrijfsgroden nog niet in exploitatie na 2025	0	475.161	80%	380.129	190.064
Projectgebonden risico's					
Ontoereikend plankostenbudget grex-complexen	0	160.000	80%	128.000	64.000
Bodem-/grondwaterverontreiniging/ archeologie	0	400.000	40%	160.000	80.000
Grondwaarde VCD fase 4 na herprogrammeren	0	511.484	80%	409.187	204.594
Grondwaarde VCD Woonpark na mogelijk herprogrammeren	0	677.382	80%	541.906	270.953

Waarde onroerend goed VCD	0	96.250	80%	77.000	38.500
Eén jaar vertraging gronduitgifte VCD	0	95.287	80%	76.230	38.115
Totalen				4.034.164	2.017.081

Bedragen in €

b. Bodemverontreiniging

Voor de bekende bodemverontreiniging is een voorziening opgenomen. Maar er is bepaald geen zekerheid dat alle verontreinigingen al geïnventariseerd zijn. Het gaat hier om bodemverontreinigingen die niet binnen een complex van de grondexploitatie opspelen.

Minimum: 1 sanering	€ 100.000
Maximum: 5 saneringen	€ 500.000
Kansscore: 2	40%
Gemiddeld:	€ 120.000

Aansprakelijkheidsrisico's

a. Gewaarborgde geldleningen

Per 1 januari 2019 stond de gemeente garant voor het betalen van rente en aflossing voor een totaalbedrag van € 26,4 miljoen. Een groot gedeelte daarvan (€ 24,6 miljoen) is via zogenaamde achtervangovereenkomsten overgedragen aan de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Sinds de zogenaamde bruteringsoperatie van de woningbouwleningen is de rol van de gemeente bij geldleningen van de woningbouwcorporaties minimaal geworden. Slechts als de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, zijn het Rijk (50%) en de gemeenten (50%) verplicht het risicovermogen renteloos aan te vullen. Het resterende gedeelte (€ 1,8 miljoen) is voor met name lokale organisaties. De gemeente staat voor dit gedeelte voor 100% borg.

Minimum:	€ 100.000
Maximum:	€ 1.000.000
Kansscore: 2	40%
Gemiddeld:	€ 220.000

b. Schadeclaims

Het algemene beeld is dat de burgers vaker de overheid aansprakelijk stellen en schade claimen. De afgelopen vier jaar was er geen stijging in het aantal claims en ook geen stijging van het geclaimde bedrag. De gemeente is verzekerd voor wettelijke aansprakelijkheid en voor het eigen risico is in de begroting een budget opgenomen. Toch kunnen zich schadeclaims voordoen waarvoor we niet verzekerd zijn.

Minimum:	€ 10.000
Maximum:	€ 1.000.000
Kansscore: 2	40%
Gemiddeld:	€ 202.000

c. Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente Duiven participeert in een aantal gemeenschappelijke regelingen. Eventuele tekorten kunnen ten laste komen van de participerende gemeenten.

Minimum:	€ 25.000
Maximum:	€ 1.000.000
Kansscore: 3	60%
Gemiddeld:	€ 307.500

Financiële risico's

a. Open-einderegelingen

Wij kennen de volgende open-einderegelingen:

- Jeugdzorg

Uitgaven voor de Jeugdzorg zijn de afgelopen jaren flink toegenomen. De extra middelen die het kabinet ter beschikking heeft gesteld voor de jaren '19 t/m '22 zijn doorgetrokken voor de jaren '23 en '24. Diverse maatregelen worden getroffen ter beheersing van de uitgaven. Gezien het open karakter van de regeling blijft er sprake van aanzienlijke risico's.

Minimum:	€ 1.000.000
Maximum:	€ 2.000.000
Kansscore: 3	60%
Gemiddeld:	€ 900.000

- Bijzondere bijstand (incl. langdurigheidstoeslag).

Minimum: 1% van budget	€ 7.876
Maximum: 10% van budget	€ 78.760
Kansscore: 3	60%
Gemiddeld:	€ 25.991

- Leerlingenvervoer

Minimum: 1% van budget	€ 4.397
Maximum: 10% van budget	€ 43.970
Kansscore: 3	60%
Gemiddeld:	€ 14.510

Met name binnen het speciaal onderwijs zien we ontwikkelingen die meerkosten met zich mee kunnen brengen: verdere specialisatie van scholen, die zich op specifieke stoornissen gaan toeleggen. Dit betekent dat de afstand tot een geschikte school groter kan worden.

- Verstrekkingen van voorzieningen aan gehandicapten (onderdeel van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2007). Het risico bestaat dat er in één jaar meerdere dure aanpassingen aan woningen plaats moeten vinden.

Minimum: 1% van budget	€ 9.510
Maximum: 10% van budget	€ 95.100
Kansscore: 4	80%
Gemiddeld:	€ 41.844

- RSD.

Door een toename van het aantal uitkeringen kunnen de uitvoeringskosten van de RSD toenemen.

Minimum:	€ 50.000
Maximum:	€ 100.000
Kansscore: 5	100%
Gemiddeld:	€ 75.000

b. Algemene Uitkering

De systematiek van samen de trap op en af is met ingang van 2012 weer ingevoerd. Hierdoor fluctueert de algemene uitkering per jaar en bestaat het risico dat er in enig jaar een lagere uitkering wordt ontvangen. Lagere uitgaven van het Rijk werken op deze manier negatief door voor de Algemene uitkering.

Minimum:	€ 200.000
Maximum:	€ 1.200.000
Kansscore: 4	80%
Gemiddeld:	€ 560.000

c. Beleggingen

Gestreefd wordt naar een stabiel dividendniveau. Toch kan het jaarlijkse dividend mee- of tegenvallen. Jaarlijks wordt dividend ontvangen van de BNG, Alliander en Vitens.

Minimum: 10% van geraamd dividend	€ 9.100
Maximum: 25% van geraamd dividend	€ 22.750
Kansscore: 3	60%
Gemiddeld:	€ 9.555

d. Afvalinzameling

In de nieuwe manier van afval inzamelen schuilen financiële risico's. Als er in de gemeente meer gescheiden zou worden dan is aangenomen in de ramingen kan dit betekenen dat het aantal ledigingen en dus de variabele opbrengst lager is. Bovendien kan de invoering van het poorttarief bij het AAS ervoor zorgen dat er minder wordt aangeboden dan in de ramingen opgenomen.

Minimum:	€ 0
Maximum:	€ 225.000
Kansscore: 4	80%
Gemiddeld:	€ 90.000

e. Referendum

In onze gemeente is de mogelijkheid geschapen om een referendum te houden. De kosten hiervan worden geraamd op € 70.000. Bij het combineren met verkiezingen kan een besparing ontstaan van ongeveer € 6.000.

Minimum:	€ 64.000
Maximum:	€ 70.000
Kansscore: 1	20%
Gemiddeld:	€ 13.400

f. Inburgering nieuwkomers

Voor de inburgering van nieuwkomers zijn geen kosten geraamd. Het risico bestaat dat er wel kosten gemaakt worden voor de inburgering, waardoor deze gedekt worden uit de Algemene Reserve.

Minimum:	€ 50.000
Maximum:	€ 100.000
Kansscore: 1	20%
Gemiddeld:	€ 15.000

Als alle risico's die we tot nu toe hebben gekwantificeerd zich ook daadwerkelijk zouden voordoen, dan zou er sprake zijn van minimaal € 3,9 miljoen en maximaal € 16,3 miljoen schade (ongewogen risico's). Maar de kans dat dit zich allemaal in één jaar voordoet is nihil. Vandaar dat uit wordt gegaan van een gewogen risico: de kans dat een risico zich voordoet maal de hoogte van het bedrag dat daarmee gemoeid is. Deze kwantificering van risico's waarbij rekening is gehouden met de kans dat een risico zich voordoet, komt uit op een bedrag van € 7,0 miljoen. Waarbij opgemerkt moet worden dat het hier gaat om het gemiddelde van het minimumrisico (€ 3,1 miljoen) en het maximumrisico (€ 10,8 miljoen).

	Basis	Min.	Max.	%	Risico minimum	Risico maximum	Risico gemiddeld
<i>Risico's omtrent de bedrijfsvoering</i>							
Apparaatskosten grondexploitatie	2fte-4fte	160.000	320.000	60%	96.000	192.000	144.000
Deskundigheid personeel		10.000	50.000	20%	2.000	10.000	6.000
Wachtgeld ambtenaren	1fte-2fte	70.000	140.000	60%	42.000	84.000	63.000

	Basis	Min.	Max.	%	Risico minimum	Risico maximum	Risico gemiddeld
Bovenformatieven	1fte	0	70.000	40%	0	28.000	14.000
Vennootschapsbelasting		0	500.000	20%	0	100.000	50.000
Algemeen risico	norm Gld 6% au / bel.cap.	2.050.000	2.050.000	100%	2.050.000	2.050.000	2.050.000
Renterisico	10 mln rente 0%-0,5%	0	50.000	80%	0	40.000	20.000
<i>Risico's omtrent eigdommen</i>							
Grondexploitatie rente	0-1%	0	394.382	80%	0	315.506	157.753
Drie jaar vertraging in uitgifte bedrijventerreinen		0	2.303.481	80%	0	1.842.785	921.392
Voorraadrisico bedrijfsgroden in explotatie na 2025		0	517.104	20%	0	103.421	51.710
Voorraadrisico bedrijfsgroden NIEGG na 2025		0	475.161	80%	0	380.129	190.064
Ontoereikend plankostenbudget grex- complex		0	160.000	80%	0	128.000	64.000
Bodem-/ grondwaterverontreiniging/ archeologie		0	400.000	40%	0	160.000	80.000
1 jaar vertraging uitgifte VCD		0	95.287	80%	0	76.230	38.115
Lagere grondwaarde VCD fase 4 na herprogrammeren		0	511.484	80%	0	409.187	204.594
Lagere grondwaarde VCD woonpark na herprogrammeren		0	677.382	80%	0	541.906	270.953
Waarde onroerend goed VCD		0	96.250	80%	0	77.000	38.500
Bodemverontreiniging (onbekende)	1-5 saneringen	100.000	500.000	40%	40.000	200.000	120.000
<i>Aansprakelijkheids risico's</i>							
Gewaarborgde geldleningen		100.000	1.000.000	40%	40.000	400.000	220.000
Schadeclaims		10.000	1.000.000	40%	4.000	400.000	202.000
Gem. regelingen		25.000	1.000.000	60%	15.000	600.000	307.500
<i>Financiële risico's</i>							
Open-einde regelingen:							
-Jeugdzorg		1.000.000	2.000.000	60%	600.000	1.200.000	900.000
-Bijzondere bijstand	1-10% budget	7.876	78.760	60%	4.726	47.256	25.991
-Leerlingenvervoer	1-10% budget	4.397	43.970	60%	2.638	26.382	14.510

	Basis	Min.	Max.	%	Risico minimum	Risico maximum	Risico gemiddeld
-WVG	1-10% budget	9.510	95.100	80%	7.608	76.080	41.844
-RSD	50-100%	50.000	100.000	100%	50.000	100.000	75.000
Algemene Uitkering		200.000	1.200.000	80%	160.000	960.000	560.000
Beleggingen	10-25% dividend	13.718	34.296	60%	8.231	20.578	14.404
Afvalinzameling		0	225.000	80%	0	180.000	90.000
Referendum		64.000	70.000	20%	12.800	14.000	13.400
Inburgering nieuwkomers		50.000	100.000	20%	10.000	20.000	15.000
						bovengrens	ondergrens
Totaal		3.924.501	16.257.657		3.145.003	10.782.458	6.963.730

Weerstandsvermogen

De berekening van het weerstandsvermogen vindt plaats via de formule: weerstandscapaciteit / risicobedrag = weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen

> 2	Uitstekend
1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
1,0 < x < 1,4	Voldoende
0,8 < x < 1,0	Matig
0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

De incidentele weerstandscapaciteit bestaande uit de Algemene Reserve bedraagt per 1 januari 2020 € 9.550.824.

Het ratio is bij een maximaal risico op basis van de kansscore: $9.550.824 / 10.782.458 = 0,89$.

Het ratio is bij een gemiddeld risico op basis van de kansscore: $9.550.824 / 6.963.730 = 1,37$.

Bij een maximaal risico is de ratio matig en bij een gemiddeld risico is de ratio voldoende.

Uitgangspunt is een weerstandscapaciteit die ligt tussen 1,4 en 2,0 bij een gemiddeld risico. De stand van de Algemene Reserve per 1 januari 2020 is voldoende om het gemiddelde risico te kunnen opvangen. De onbenutte belastingcapaciteit biedt nog ruimte om eventuele tekorten in de exploitatie te kunnen dekken.

Boven- en ondergrens Algemene Reserve

Grenzen	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Ondergrens	8.400.000	10.300.000	7.000.000
Bovengrens	13.900.000	17.400.000	10.800.000

Bedragen in €

Conclusie

De ondergrens van de Algemene Reserve is becijferd op € 7,0 miljoen. Dit is een daling ten opzichte van vorig jaar. Dit wordt veroorzaakt doordat er binnen de grondexploitatie een aantal risico's zijn afgenomen.

De Algemene Reserve bedraagt per 1 januari 2020 € 9.550.824. Dit ligt nog boven de ondergrens. Daarbij moet worden aangetekend dat verwachte verlies over 2020 en 2021 hier nog mee moet worden verrekend. De mogelijkheden tot aanvulling van de Algemene Reserve zijn op dit moment

bepikt. De grootste risicofactor blijft de stand van zaken rond de grondexploitatie (zie hiervoor de paragraaf grondbeleid) en de uitgaven voor de jeugdzorg.

Kengetallen

In onderstaande tabel ziet u het verloop van de kengetallen. Deze geven een objectief beeld van de financiële positie van gemeente Duiven en zijn vergelijkbaar met andere gemeenten.

Verloop van de kengetallen	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Netto schuldquote	63,0%	68,4%	30,0%	22,1%	24,2%	15,5%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	53,1%	23,7%	9,3%	1,5%	3,6%	-5,0%
Solvabiliteitsratio	30,3%	33,3%	29,4%	30,1%	30,7%	31,4%
Structurele exploitatieruimte	-3,2%	-0,5%	-3,1%	-1,6%	-1,2%	0,4%
Grondexploitatie	53,7%	23,7%	14,0%	9,2%	11,2%	5,0%
Belastingcapaciteit	107,7%	107,8%	105,9%	108,2%	110,6%	112,8%

Beoordeling financiële positie

De netto schuldquote zegt iets over de financiële vermogenspositie van de gemeente. De schulden van de gemeente worden hier afgezet tegen de middelen die de gemeente heeft. Heeft een gemeente ruimte om te investeren of moet het juist voorzichtig zijn? Bij een score onder de 100% is er financiële ruimte, bij een score boven de 130% moet de gemeente voorzichtig zijn met haar financiën. Duiven scoort in 2021 met een verwachte netto schuldquote van 22,1% goed.

Bij netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen worden schulden die de gemeente heeft gecorrigeerd met gelden die zijn doorgeleend aan scholen, woningstichtingen of verenigingen. Dit zorgt voor een beter beeld van de financiële vermogenspositie van de gemeente dan de ongecorrigeerde netto schuldquote omdat de gemeente schulden op de balans heeft staan waar tegenover vorderingen staan op deze organisaties. Deze schulden hebben namelijk geen invloed op de beoordeling of de gemeente in staat is te investeren of dat ze juist moeten oppassen. De verwachte netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is voor gemeente Duiven 1,5% in 2021. Dit is een goede score.

De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van de gemeente. De verwachting voor gemeente Duiven is dat deze ratio uitkomt op 30,1% in 2021. Het streven is een solvabiliteitsratio te hebben van 35%.

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoeveel ruimte er is in de jaarrekening tussen structurele uitgaven en structurele inkomsten van gemeenten. Dit getal zegt iets over of de gemeente in staat zal zijn aan haar verplichtingen te voldoen. Dit zal stijgen van -3,1% in 2020 naar -1,6% in 2021. In de jaren erna verbetert deze ratio geleidelijk om in 2023 op een lichte plus uit te komen.

Het kengetal grondexploitatie geeft de verhouding weer tussen de bouwgronden in de balans en de totale baten van de gemeente Duiven. Hiermee wordt inzicht gegeven in de mate van afhankelijkheid in de baten omtrent de grondexploitatie. Deze ratio daalt in 2021 ten opzichte van 2020 met ongeveer 5%. In begrotingsjaar 2023 neemt het percentage vervolgens nog verder af aangezien er diverse verkopen gepland staan.

De belastingcapaciteit is de verhouding tussen de belastingen die binnen de gemeente Duiven geheven worden over de begrotingsjaren ten opzichte van het landelijk gemiddelde aan woonlasten. Het landelijk gemiddelde betreft de situatie over 2019, ofwel het voorgaande begrotingsjaar. De belastingcapaciteit stijgt van 105,9% in 2020 naar 108,2% in 2021.

Paragraaf 3 Onderhoud Kapitaalgoederen

Het onderhoud van de kapitaalgoederen legt een beslag op een deel van de financiële middelen. Kapitaalgoederen zijn verdeeld naar de categorieën wegen, water en gebouwen. In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleidskader, de beheerplannen en de financiële consequenties.

In de beleidsplannen legt de gemeenteraad de kaders vast voor de uitvoering van het onderhoud aan de kapitaalgoederen. Het niveau van het onderhoud en de kwaliteit van de kapitaalgoederen zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten. Met de vaststelling van de programmabegroting machtigt de raad het college van burgemeester en wethouders om de uitgaven ten laste van de betreffende onderhoudsvoorzieningen te doen.

Deze voorzieningen worden gevuld door een jaarlijkse storting vanuit de diverse taakvelden. De kosten van het onderhoud worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Wegen

Beleidskader

In 2016 zou een nieuw beleidsplan onderhoud verhardingen worden opgesteld. Vanwege gebrek aan capaciteit is dit uitgesteld. Daarnaast willen we integraal het beleid van de gehele openbare ruimte benaderen. Dat is inmiddels opgestart onder de noemer Assetmanagement. Naar verwachting zal in 2021 integraal beleid worden opgesteld. Dit in samenhang met de ontwikkelingen rondom de omgevingswet en de energietransitie.

Uitvoering wegonderhoud

In 2011 is een beleidsplan onderhoud verhardingen vastgesteld. Hiermee is gekozen voor het scenario 'geen kapitaalvernietiging'. Dit betekent dat het asfalt op kwaliteitsniveau 'Basis' wordt onderhouden en de elementen verhardingen op 'Laag'. De wegininspectie wordt om het jaar uitgevoerd op alle verhardingen. De laatste wegininspectie is in 2019 uitgevoerd. Het daaruit gebleken noodzakelijke geprognostiseerde onderhoud voor 2020 voeren we dan uit. In 2021 is de volgende wegininspectie gepland.

Voor de civiele kunstwerken geldt 'schoon, heel, veilig'. De inspectie en schouw van de kunstwerken gaat volgens een inspectieplan. Een houten brug wordt afwisselend om het jaar geschouwd of geïnspecteerd. Voor beton, staal en overig is dit afwisselend 1 keer per 3 jaar. De inspectie of schouw van 2020 bepaalt het noodzakelijke onderhoud voor 2020, en dat voeren we dan uit. Voor de latere jaren wordt het onderhoud geprognostiseerd

Kwaliteitsniveau verhardingen

Het kwaliteitsniveau van de verhardingen wordt getoetst aan de normen van CROW (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeertechniek). De kwaliteit van het asfalt is stabiel en op niveau. Dit is belangrijk om kapitaalvernietiging te voorkomen. Het niveau van de elementen is redelijk laag maar stabiel. De conclusie is dat dit overeenkomt met het beleid.

Van de civiele kunstwerken wordt per hoofdonderdeel de schade in beeld gebracht. Per schade wordt een herstel advies gegeven. Dit kan ook een renovatie of vervanging zijn als daar aanleiding toe is. Indien nodig volgt nader onderzoek. Het aangetroffen kwaliteitsniveau voldoet aan de verwachtingen.

Voorziening onderhoud wegen	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	7.621	8.447	7.186	8.514
Toevoeging aan de voorziening	1.227	1.319	1.369	1.395
Onttrekking aan de voorziening	401	2.580	41	656
Stand per 31 december	8.447	7.186	8.514	9.253

Bedragen x € 1.000

Riolering, gemalen en randvoorzieningen, water

Riolering, gemalen en randvoorzieningen

Beleidskader

De basis voor het onderhouden van het totale rioleringssysteem is te vinden in het Water Taken Plan WTP (voorheen Gemeentelijk Riolerings Plan GRP) dat éénmaal in de vier tot zes jaar wordt geactualiseerd. Eind 2016 is het nieuwe WTP vastgesteld door de Raad.

Uitvoering

In het Water Taken Plan zijn de projecten voor de komende jaren opgenomen voor o.a. riolering Groessen, renovatie rioolgemalen en diverse bergbezinkbassins. Tevens is er gestart met een modelberekening van het rioolsysteem. Rioolrenovatie Groessen is nu in de uitvoeringsfase.

Het watertakenplan zal in 2021 herzien en geüpdatet worden.

In 2021 starten we met een nieuw contract voor het beheer en onderhoud van de mechanische riolering en het reinigen en inspecteren van vrijverval riolen.

Op navolging van de risicodialogen die dit jaar is afgerond word er gestart met het opstellen van een programma met maatregelen.

Het vervangen van de persleiding Helhoek zal in 2021 voorbereid worden en als het mogelijk is uitgevoerd worden. De uitvoering is afhankelijk van de planning van de A15.

Er vindt samenwerking binnen de Liemerse gemeenten en Waterschap Rijn en IJssel plaats.

Het samenwerken heeft een hoge prioriteit omdat het een besparing zal opleveren en het vanuit de regio en het bestuursakkoord water opgedragen is. Het integraal ontwikkelen van Asset Management is daarbinnen het speerpunt. Onderdeel van asset management is het wijkgericht werken. Dit borgen we binnen het project Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR).

Water

Beleidskader

De basis voor het onderhouden van het totale watersysteem is te vinden in het Watertakenplan dat éénmaal in de vier tot zes jaar wordt geactualiseerd. Eind 2016 is het nieuwe Watertakenplan vastgesteld door de Raad. In 2021 zal het watertakenplan herzien en geüpdatet worden.

Uitvoering

Het waterteam heeft gedurende het jaar overleg met de Liemerse gemeenten en het Waterschap. Voor 2021 staan geen grote werkzaamheden gepland

Voorziening Riolering artikel 44 lid 2 BBV	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	10.622	11.339	12.116	12.922
Toevoeging aan de voorziening	717	777	806	832
Onttrekking aan de voorziening	0	0	0	0
Stand per 31 december	11.339	12.116	12.922	13.754

Bedragen x € 1.000

Onderhoud groen

Beleidskader

Het Groenbeleidsplan 2004-2013 is nog steeds het geldende beleidskader. Dit beleidsplan loopt door tot dat nieuw integraal beleid voor de openbare ruimte is vastgesteld. In dit plan is tevens een hoofdstuk opgenomen over bomenbeleid. Met de afschaffing van de kapvergunning in 2012 is hieraan toegevoegd extra terughoudend te zijn met het kappen van gemeentebomen.

Uitvoering

Conform het geldende beleidskader zijn in 2019 nieuwe onderhoudscontracten (bestekken) opgesteld en aanbesteedt. In 2020 is hier conform de aanbesteding uitvoering aan gegeven.

Voor de uitvoering van grootschalige renovaties wordt gezocht naar maximale integraliteit met overige vakgebieden in de openbare ruimte. Hiervoor dient eerst meer duidelijkheid te zijn vanuit het Integraal Beleid Openbare Ruimte en Asset Management.

onderhoud groen	2021	2022	2023	2024
Voorcalculaties	1.401	1.401	1.401	1.401
Totaal	1.401	1.401	1.401	1.401

Bedragen x € 1.000

Onderhoud gebouwen

Beleidskader

Het planmatig Groot-Onderhoud-Gebouwen (GOG) geschiedt volgens de opzet en systematiek zoals omschreven in het Beleidsplan en vastgesteld door de Gemeenteraad op 16 april 2012. (11RB075)

Beheerplan

Voor het planmatig Groot-onderhoud wordt onderscheid gemaakt in de volgende twee categorieën:

- Groot-onderhoud met een cyclus van 2-25 jaar: te dekken uit de Voorziening;
- Groot-onderhoud met een cyclus van > 25 jaar: kapitaliseren (rente en afschr.).

Uitgangspunt is dat de voorzieningen op peil gehouden worden met dotaties en een rentetoekenning (voor inflatie/prijsstijgingen). Met de onttrekkingen voor het gepland Groot-Onderhoud wordt gezorgd dat het niveau van de voorziening over een periode van de (komende) 25 jaar niet onder de 0-grens komt. Jaarlijks worden de individuele onderhoudsplannen (MJOP) van de gebouwen voor de komende vier jaar geactualiseerd en de consequenties/mutaties hiervan verwerkt. De mutaties zijn samengevat het gevolg van:

- inmiddels uitgevoerd groot-onderhoud/renovatieonderhoud;
- wijzigingen van een onderhoudscomponent (b.v. materiaalkeuze);
- verwerking van schouw-/opnameresultaten;
- geplande onttrekking en gerealiseerde sloop van accommodaties;
- wijziging in onderhoudsverantwoordelijkheid (eigenaar-verhuurder/huurder-gebruiker).

Mutaties leiden veelal tot een gewijzigde dotatie in de Voorziening GOG en zijn als zodanig verwerkt in de voorcalculaties. Bij de actualisatie van de MJOP's (per Jaarrekening 2018) blijkt dat met de voorgestelde dotaties en geplande onderhoudsactiviteiten het niveau van de drie Voorzieningen GOG voor de komende periode van 25 jaar niet onder de 0-grens daalt.

Uitvoering

Onderwijsaccommodaties

Per 1 Januari 2015 heeft een overheveling plaats gevonden van het Groot-Onderhoud van de zogenaamde G-componenten van de Basisscholen naar de schoolbesturen.

De Gemeente blijft wel verantwoordelijk voor het Groot-Onderhoud (G-comp.) en de Functionele Verbeteringen van de gymzalen van de Joannesschool en de Bernadetteschool.

De gymzalen verkeren in dat opzicht in een goede staat van onderhoud.

Vastgoedbeheer

In afwachting van een eventuele herbestemming is een aantal accommodaties toegevoegd aan de Vastgoedportefeuille van de Gemeente Duiven. Dit betreft:

- vm. Basisschool De Timp, a.d. Walcherenstraat 5 zal medio 2021 gesloopt gaan worden, deze locatie wordt door team RO ontwikkeld voor woningbouw.
- Gebouw Regina Pacis (meegenomen in planontwikkeling aanpak Rijksweg)

Momenteel wordt het pand (in het kader van anti-kraak) beheerd door de Vastgoedbeschermer.

Verder is er nog leegstand bij de volgende accommodaties:

- Voormalig Cultureel-Centrum Het Eiland, Eilandplein 302.

Inmiddels is een gedeelte van het pand na verbouwing in gebruik genomen door het Consultatieburo (VGGM).

Verder is in juli 2020 een krediet beschikbaar gesteld om het resterend deel verder aan te passen voor de huisvesting van de activiteiten van de WIJkern en Vluchtelingenwerk. De plannen worden in het 3e kw. 2020 verder uitgewerkt en na verwacht kan de accommodatie vanaf maart 2021 in gebruik genomen worden door de nieuwe gebruikers.

Uitvoeringsprogramma GOG 2021-2024

De 4-jaarlijkse planning (2021-2024) Groot-Onderhoud-Gebouwen is onlangs op basis van de MJOP's en schouw-/opname-inspecties geactualiseerd en wordt in een Uitvoeringsplan ter vaststelling voorgelegd. Het uitvoeringsjaar 2020 heeft een Definitief karakter. De jaarschijven 2021-2023 hebben nog een meer Voorlopig karakter.

Op basis van het Beleidsplan GOG wordt een deel van de uitvoeringscomponenten gedekt uit de desbetreffende Voorziening en een ander deel geactiveerd en de kapitaallasten opgevoerd.

Op basis van deze planning worden aan diverse panden het geplande Groot-Onderhoud uitgevoerd.

Voorziening Groot onderhoud algemene accommodaties	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	568	623	702	813
Toevoeging aan de voorziening	112	113	114	117
Onttrekking aan de voorziening	57	34	3	23
Stand per 31 december	623	702	813	907

Voorziening Groot onderhoud sportaccommodaties	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	1.133	1.216	1.340	1.501
Toevoeging aan de voorziening	157	159	161	164
Onttrekking aan de voorziening	74	35	0	13
Stand per 31 december	1.216	1.340	1.501	1.652

Voorziening Groot onderhoud culturele accommodaties	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	539	615	674	753
Toevoeging aan de voorziening	81	82	83	85
Onttrekking aan de voorziening	5	23	4	3
Stand per 31 december	615	674	753	835

Paragraaf 4 Financiering

Inleiding

Het streven is naar de optimale financiering van de inkomsten en uitgaven van de gemeente Duiven op korte en lange termijn. Om deze treasuryfunctie goed uit te voeren, kijken we naar de meerjarige liquiditeitsontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland. De treasuryfunctie wordt uitgevoerd binnen de normen van de Wet FIDO (Wet Financiering Decentrale Overheden), de Wet HOF (Wet Houdbare Overheidsfinanciën) en het treasurystatuut van de gemeente Duiven vastgesteld in 2016.

Doelstellingen

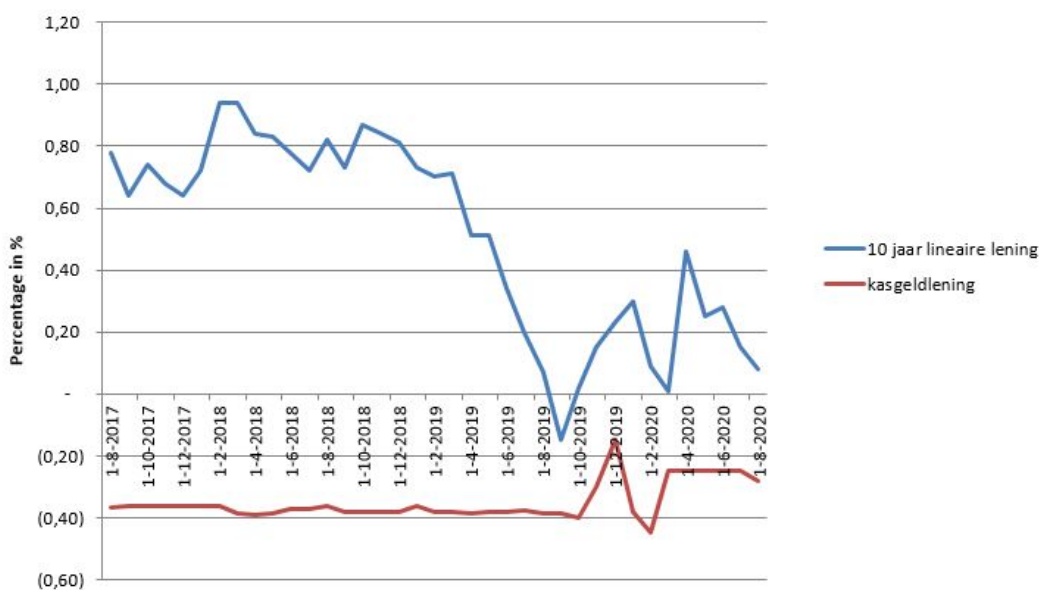
Bij de begroting wordt afgewogen welke investeringen er op korte en lange termijn moeten plaatsvinden. Het is vervolgens onze taak om deze investeringen conform de kaders te financieren. We beperken ons tot de publieke taak en hanteren hierbij de volgende doelstellingen:

- Er is voldoende financiering op de korte en lange termijn; zodoende is er altijd geld om aan onze betaalverplichting te voldoen.
- De risico's die aan financiële transacties verbonden zijn worden beheerst en beperkt; het betreft het renterisico, het koersrisico en het debiteuren-/crediteurenrisico.
- De rentekosten van de leningen worden zoveel mogelijk beperkt.
- De interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities worden zoveel mogelijk beperkt.

Rentevisie

De ECB zal het monetaire beleid naar verwachting verder verruimen. De lange en korte rentetarieven blijven daardoor op zeer lage niveaus.

Rente ontwikkeling

Renterisico's

De specifieke risico's die samenhangen met de uitvoering van de treasuryfunctie bestaan voornamelijk uit renterisico's, die worden getoetst aan twee normen. Dit zijn:

- De kasgeldlimiet. Deze geeft het maximale bedrag aan dat een gemeente aan vlottende financieringsmiddelen (looptijd korter dan een jaar) mag opnemen.
- De renterisiconorm. Hiermee wordt het renterisico op de vaste schuld in beeld gebracht (looptijd vanaf een jaar).

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de toegestane omvang van de kortlopende schuld (looptijd korter dan een jaar). Reden hiervoor is dat een korte schuldpositie een potentieel renterisico in zich bergt, omdat rentestijgingen direct doorwerken in de rentelasten. Het is dan ook van belang dat de grote fluctuaties van de rentelasten op de korte financiering gedurende het begrotingsjaar beheerst worden. Hiervoor is een goede liquiditeitsprognose voor de korte en lange termijn noodzakelijk. Voor structurele liquiditeitstekorten is financiering met geldleningen met een looptijd langer dan een jaar de aangewezen oplossing. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van de jaarbegroting (8,5%) en geldt voor het gehele begrotingsjaar.

Berekening kasgeldlimiet

	2021	2022	2023	2024
Omvang begroting (x € 1.000)	62.992	66.554	63.097	63.019
Toegestane kasgeldlimiet in %	8,5	8,5	8,5	8,5
Toegestane kasgeldlimiet in € 1.000	5.354	5.657	5.363	5.356

De berekende kasgeldlimiet wordt periodiek getoetst aan de werkelijke omvang van het kasgeld. Op basis van de liquiditeitsprognoses wordt bepaald of er kort of lang geld aangetrokken moet worden voor een bepaalde looptijd, rekening houdend met de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Voor de gemeente Duiven betekent dit dat er gemiddeld in 2021 in een kwartaal voor € 5.432.000 geleend mag worden met kort geld. Kort geld is geld geleend voor een periode van een jaar of korter. Het is financieel gunstiger om zoveel mogelijk van kortgeld gebruik te maken.

Renterisiconorm

Bij de renterisiconorm gaat het om het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente voor de rentelasten. Aanpassing van de rentepercentages doet zich voor bij herfinancieren en renteherziening. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijkertijd opnieuw moet worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm wordt ook berekend door een percentage van 20 te nemen van de jaarbegroting.

Berekening renterisiconorm

	2021	2022	2023	2024
Omvang begroting (x € 1.000)	62.992	66.554	63.097	63.019
Renterisiconorm in %	20	20	20	20
Renterisiconorm in € 1.000	12.598	13.310	12.619	12.603

Uit dit overzicht blijkt dat wij in 2021 tot € 12.185.000 opnieuw aan leningen mogen afsluiten zonder de renterisiconorm te passeren. De liquiditeitsprognose 2019-2023 geeft aan dat de gemeente Duiven in de jaren 2021 tot en met 2024 geen extra financieringsmiddelen nodig heeft.

Wet Schatkistbankieren

Medio december 2013 heeft de Eerste Kamer de Wet Schatkistbankieren aangenomen. De wet verplicht decentrale overheden om overtollige geldmiddelen onder te brengen in 's Rijks schatkist. Het gaat om het uitzetten van onze overtollige middelen boven een drempelpercentage (0,75% van het begrotingstotaal). Voor Duiven betekent dit voor 2020 een bedrag van € 457.000.

Renteschema 2021

a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		512.261
b.	De externe rente baten		0
	Saldo rentelasten en rentebaten		512.261
c1.	Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-319.302	

c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (Hypotheeken, en voorgezet onderwijs Candea)	-784.665	
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	
	Saldo		-591.706
d1.	Rente over eigen vermogen		0
d2.	Rente over voorzieningen		176.670
	Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente		-415.036
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (rente omslag 0,00%)		0
f.	Rente resultaat		-415.036

Het negatieve bedrag geeft aan dat het een voordeel is als resultaat op de rente.

Kredietrisico

Garantstellingen

Naast bovengenoemd renterisico wordt door onze gemeente ook kredietrisico gelopen op de door ons uitgeleende gelden en de door ons aan plaatselijke verenigingen en instellingen in het kader van onze publieke taak gegarandeerde geldleningen. Het kredietrisico betreft het risico dat de leningen niet worden terugbetaald. In totaal hebben wij aan leningen gegarandeerd met een schuldrest per 1 januari 2020 van € 26.431.001. Voor € 48.277.000 is gegarandeerd aan de Woonstichting Vivare, Stichting Vestia en de Woonzorg Nederland. Hier kan de gemeente Duiven voor maximaal 50% aangesproken worden omdat deze via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw lopen. Voor het restant van € 1.792.501 staat de gemeente Duiven garant voor leningen van Vitens Gelderland NV, Woonstichting Vivare en sport en culturele verenigingen in Duiven.

Verstrekte leningen

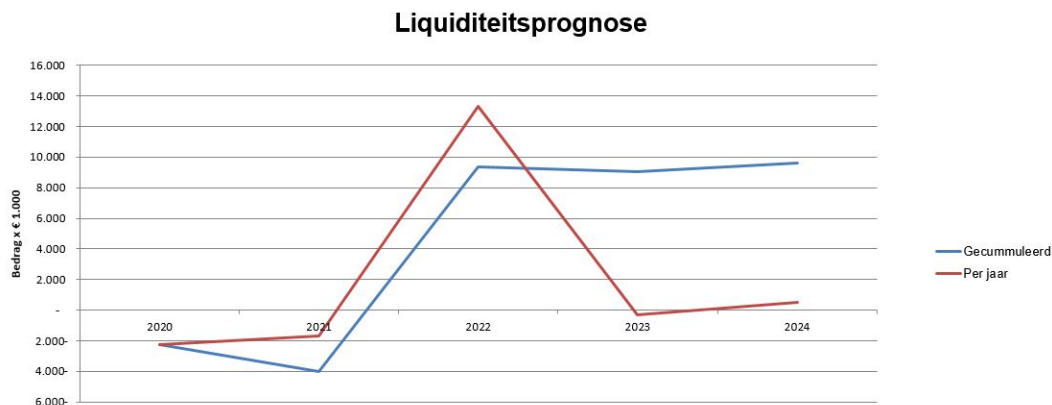
De gemeente Duiven loopt risico op de verstrekte geldleningen. Op 1 januari 2020 was het saldo van de verstrekte hypotheekleningen aan ambtenaren € 8.282.060 en voor de achtergestelde lening aan Vitens € 238.703. Daarnaast is het saldo van de lening aan de Kredietbank Leeuwarden € 350.000.

Interne financiering

Vanaf 1 januari 2017 wordt alleen nog rente toegerekend aan de voorzieningen GOG en Raweb. Voor 2021 gaat er om een totaal bedrag van € 176.670.

Liquiditeit

Om te komen tot een goede en effectieve financiering voor de gemeente Duiven voor de korte en lange termijn is een goede en volledige liquiditeitsprognose noodzakelijk. Daarvoor moet rekening worden gehouden met: beginstanden banken, inkomsten en uitgaven grondexploitatie, aflossingen van geldleningen, planning investeringen en de inkomsten en uitgaven uit de reserves en voorzieningen. Hieronder staat de liquiditeitsprognose voor de komende periode 2019-2023 weergegeven. Als het bedrag negatief is moet er geld worden aangetrokken.

Cumulatieve liquiditeitsprognose

	2020	2021	2022	2023	2024
Totaal	-2.265	-1.716	13.327	-291	532
Saldo voorgaand jaar		-2.265	-3.981	9.346	9.065
Cumulatief te financieren:	-2.265	-3.981	9.346	9.065	9.587

Bedragen in € 1.000

Zoals de tabel al aangeeft, is er in de jaren 2020 en 2021 behoefte aan financieringsmiddelen. De aantrekkende verkoop van gronden in 2022 is de grootste positieve teller in het bovenstaande overzicht.

Debiteuren-/crediteurenbeheer

Onze organisatie is erop gericht dat vorderingen tijdig, dus uiterlijk op de vervaldatum, worden geïnd. Wanneer dit niet wordt gerealiseerd, worden kort na de vervaldatum volgens een vaste procedure de nodige invorderingsmaatregelen genomen. Zogenaamde dubieuze debiteuren worden op basis van een kosten/baten-analyse en op juridische haalbaarheid beoordeeld waarna óf invordering via de gerechtsdeurwaarder plaatsvindt óf de vordering oninbaar wordt verklaard.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Inleiding

De gemeente levert een scala aan producten. Om de levering van deze producten te garanderen, hebben we ons werk op een bepaalde wijze georganiseerd; de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering heeft betrekking op de totale gemeentelijke organisatie: zowel de 'ambtelijke' als de 'bestuurlijke'. Onder bedrijfsvoering rekenen we de inzet van (productie-)middelen en de toepassing van processen bij de totstandkoming van producten.

De bedrijfsvoering is met ingang van 2018 ondergebracht in de werkorganisatie 1Stroom (een ambtelijk samenwerkingsverband van de gemeenten Duiven en Westervoort). De bedrijfsvoeringsaspecten inzake ICT en Inkoop zijn ondergebracht in Samenwerking de Liemers (een ambtelijk samenwerkingsverband van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar).

Intergemeentelijke samenwerking

Op drie schaalniveaus is voor de gemeente Duiven sprake van relevante ontwikkelingen in de intergemeentelijke samenwerking, de schaal van de regio Arnhem-Nijmegen, de regio centraal Gelderland en de schaal van de Liemers.

Regio Arnhem-Nijmegen

Op de schaal van de regio Arnhem Nijmegen (18 gemeenten), heeft de samenwerking een steeds vastere vorm. Er is een gemeenschappelijk overleg en er zijn 4 portefeuillehouders-overleggen (wonen, economie, mobiliteit en duurzaamheid). In al deze gremia is Duiven vertegenwoordigd met collegeleden.

Een evaluatie van de eerste ervaringen met de regio Arnhem Nijmegen heeft geleid tot een aantal aanpassingen die moeten leiden tot een sterker verband. De meerwaarde van de regionale samenwerking zit in de uitstraling van de regio als geheel en in projecten samen oppakken, waardoor niet iedere gemeente het wiel opnieuw moet uitvinden. Op basis van de evaluatie worden alle overleggen op dezelfde dag en plaats gehouden, zodat maximale uitwisseling kan plaats vinden. Ook de gemeentesecretarissen hebben daar een rol in, zodat ook de inzet van menskracht punt van overleg is. In het 4de kwartaal 2020 zal besluitvorming plaats vinden bij de deelnemende gemeenten als het gaat om het versterkingsproces Regio Arnhem-Nijmegen. Financieel gezien zijn er op dit moment geen extra inspanning nodig om gezamenlijke projecten van de grond te krijgen. Er is op dit moment voorzien in de structurele ondersteuning van de vier portefeuillehouders-overleggen. Voor 2021 zal er een verandering zijn als het gaat om de bijdrage per inwoner/gemeente. Dit ten gevolge van de versterkingsopdracht Regio Arnhem-Nijmegen. Voor nu is de bijdrage per inwoner vastgesteld op € 1,88. Er zullen separate voorstellen gedaan worden gelijktijdig met de besluitvorming over de versterkingsopdracht.

Binnen de Liemers worden de krachten van gemeenten en bedrijfsleven gebundeld om zo een krachtige positie in deze regio te kunnen vervullen.

MGR (Regio Centraal Arnhem)

Op de schaal van de regio centraal Arnhem (11 gemeenten), zijn de ontwikkelingen gericht op het sociaal domein. De regionale inkoop van jeugdzorg en Wmo hebben geleid tot de oprichting van een modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR). Een lichte regeling, dus met lichte toe- en uittredingscriteria en een modulaire regeling en dus de mogelijkheid van de afname van verschillende pakketten door gemeenten. Inmiddels zijn ook het Werkgeversservicepunt en het Regionaal Bureau Leerplicht ondergebracht bij deze MGR.

Het ondersteunende bureau van de MGR is ondergebracht in het gemeentehuis van Westervoort en onze ambtelijke dienst 1Stroom verricht financiële en HR-diensten aan dit bureau. Op de schaal van de Liemers zijn twee nieuwe organisaties ontstaan, de nieuwe gemeente Zevenaar en de ambtelijke fusie van Duiven en Westervoort 1Stroom. De drie colleges treffen elkaar in ieder geval twee keer per jaar, bij de vergaderingen van het Algemeen Bestuur van de GR Samenwerking de Liemers, en het Contact Liemerse Gemeenten.

SdL (Samenwerking de Liemers)

Binnen de Liemers kennen we sinds 2010 een succesvol functionerend samenwerkingsverband, Samenwerking de Liemers (SdL), waarin Duiven samenwerkt met Westervoort en Zevenaar. Onder de vlag van SdL functioneren, de RSD (Regionale Sociale Dienst) en RID (Regionale Ict en inkoop Dienst). Uit benchmarks blijkt dat deze organisaties goed functioneren en goede resultaten boeken tegen relatief lage kosten.

De samenwerking heeft zich de laatste jaren uitgebreid en dat betekent dat budgetten van de gemeenten overgeheveld zijn naar de SdL. Dat heeft ook geleid tot een verhoging van de begroting van de SdL met een gelijktijdige verlaging van posten in de gemeentelijke begrotingen. Niet onvermeld mag blijven dat de samenwerking op Liemerse schaal op inhoudelijke dossiers onverminderd door gaat. Portefeuillehouders en vakambtenaren spreken elkaar vaak en stemmen de inbreng en beleid onderling af. Als laatste stand van zaken kan hierover worden meegegeven dat er een aanpassing komt van de GR SdL als gevolg van de gemeentelijke herindeling Zevenaar-Rijnwaarden. Hiervoor is namelijk de basis (bijvoorbeeld de Governance) binnen deze gemeenschappelijke regeling veranderd. Tevens is er sprake van een onderzoek naar herijking.

Contact Liemerse gemeenten

Voor de gemeentelijke samenwerking Duiven-Westervoort en de samenvoeging Zevenaar-Rijnwaarden was er sprake van een terugkerende Liemers-breed overleg op collegeniveau; het Contact Liemerse gemeenten. Na het Algemeen Bestuur van de SdL wordt dit overleg gevoerd. Dit vanuit de gedachtegang dat er thema's binnen de Liemers spelen waarbij we een gemeenschappelijke deler herkennen en kennis gedeeld kan worden.

Financiën, doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid

De interne regels met betrekking tot de financiële beheersing van de organisatie met de daarbij behorende verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn neergelegd in de verordeningen ex artikel 212, 213 en 213a van de Gemeentewet. De relevante instrumentaria behorende bij de planning en control zijn hierop afgestemd. De accountant doet onderzoek naar het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten, ook onderzoekt hij de balansmutaties. De accountant geeft daarnaast een oordeel over de kwaliteit van de inrichting van het financiële beheer en van de financiële organisatie om zo te kunnen oordelen over de getrouwheid en rechtmatigheid van de verantwoording.

Informatiebeleid

Informatievoorziening

Technische vernieuwingen blijven een aanjager van maatschappelijke ontwikkelingen. Dat zien we nadrukkelijk op het gebied van informatieverwerking. Wij positioneren ons als een slimme volger op dit terrein: we proberen op ons niveau kansen aan te pakken, vooral gericht op dienstverlening, initiatieven uit de lokale samenleving en bedrijfsvoering. Centraal staan bedrijfscontinuïteit van bestaande ICT- en informatievoorzieningen en het toepassen van wettelijke regels en het uitvoeren van afspraken ("samen organiseren") die via de VNG zijn gemaakt.

Digitaal archiefbeheer

Het bewaren en toegankelijk houden van de digitale informatie krijgt meer nadruk in onze dagelijkse werkzaamheden. Een volgende stap in het digitaal archiefbeheer is de ontwikkeling onder de noemer "e-depot". Daarbij sluiten we aan bij projecten op dit gebied in de regio (Streekarchivariaat). Dit leidt in 2020 tot keuzes die vanaf 2021 in praktijk worden gebracht.

Wet Open Overheid

De Wet Open Overheid gaat over de toegankelijkheid van informatie van publiek belang. Om de digitale informatiehuishouding voor onze inwoners, bedrijven en instellingen conform de filosofie van de Wet tijdig klaar te hebben, zetten wij in op drie onderdelen, te weten:

- (1) in Liemers verband (met 1Stroom en de RID) gaan wij na of mogelijke vernieuwing van architectuur voor informatie- en archiefbeheer noodzakelijk is;
- (2) wij maken een plan om de informatiehuishouding op orde te brengen om de vindbaarheid en ontsluiting te verbeteren;
- (3) wij zorgen dat de huidige archieven digitaal op orde en duurzaam toegankelijk zijn.

Modernisering Archiefwet

Door de digitalisering belandt digitale informatie in sneltreinvaart op verschillende systemen, die bovendien snel verouderen. Het gevaar is dat informatie hierdoor in de toekomst niet of moeilijker te raadplegen is. Het kabinet moderniseert daarom de Archiefwet zodat ook digitale informatie goed bewaard blijft. En in de toekomst gelezen kan worden.

Een van de belangrijkste wijzigingen is dat belangrijke informatie na 10 jaar overgebracht moet worden naar de regionale archiefdienst (Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg). Nu is dat nog 20 jaar.

Een gevolg van de Archiefwet is tevens dat een investering nodig is over een periode van 5 jaar om duurzame toegankelijkheid te bereiken en de informatiehuishouding op orde te houden.

We zullen de implementatie van de Archiefwet en de WOO combineren, integraal benaderen om activiteiten en kosten voor beide trajecten integraal in te zetten.

Bepaalde financiële effecten kunnen nog niet berekend worden omdat de (concepten)

Archiefbesluit 2021 en -regeling nog niet bekend zijn.

Het ministerie van BZK stelt een bijdrage van €3 miljoen over 5 jaar ter beschikking aan implementatiesteun.

Informatiebeveiliging en Privacybescherming

Verhoging digitale weerbaarheid

De gemeente heeft een grote verantwoordelijkheid om de informatievoorziening te beveiligen en veilig te houden. De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (de BIO) beschrijft de beheersmaatregelen die minimaal nodig zijn om de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van de informatie(systemen) te waarborgen. Recente voorbeelden uit de praktijk, onder andere de 'Hack van Lochem' en de ransomware-aanval op de Universiteit Maastricht, benadrukken het belang van deze inspanningen. In beide gevallen was er sprake van grote consequenties voor de continuïteit van de bedrijfsvoering en de dienstverlening. Daarnaast waren ook de financiële gevolgen omvangrijk.

Informatiebeveiliging is een continu proces van plannen, uitvoeren, controleren en bijstellen (de Plan-Do-Check-Act cyclus). De focus verschuift nu wel van het reageren op incidenten naar het herkennen en voorkomen van incidenten. Een digitaal weerbare gemeente kan potentiële incidenten vroegtijdig signaleren en de gevolgen ervan bepreken, omdat de juiste maatregelen zijn getroffen.

Voor de komende jaren ligt het accent vooral op de volgende onderdelen:

- Verbeteren van de maatregelen en processen (PDCA-cyclus);
- Verduidelijking van de rollen, taken en verantwoordelijkheden inzake informatiebeveiliging;
- Invoering van monitoring en response (signaleren van afwijkingen en incidenten in de informatievoorziening en hierop acteren);
- Verhogen van de bewustwording onder de medewerkers (invoering van een structurele aanpak en borgen van de juiste acties in relatie tot bewustwording);
- Verbeteren van de inrichting van het Bedrijfscontinuïteitsbeheer (BCM) samen met de ICT-ketenpartner.

Voor het realiseren van een groot aantal van de genoemde punten is een goede samenwerking, afstemming met de RID de Liemers en voldoende budget onontbeerlijk.

Privacybescherming (AVG)

Met de invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (de AVG) is het privacybeschermingsniveau van zowel burgers, ondernemers als medewerkers aanzienlijk verbeterd. De betrokkenen moeten erop kunnen vertrouwen dat de persoonsgegevens die onze gemeente van hen verwerkt in veilige handen zijn. Daarnaast heeft de gemeente ook een verantwoordingsplicht. Dit houdt in dat de gemeente ook kan aantonen, dat zij aan de AVG voldoet.

De inspanningen van de afgelopen periode zijn vooral gericht geweest op de formele aspecten van de AVG. Het is van belang dat de gemeente ook materieel gezien verder in control raakt op het gebied van de AVG. Dit houdt in dat de implementatie van de AVG naar een hoger niveau getild moet worden met als uiteindelijk doel privacy als vanzelfsprekend onderdeel van de gemeentelijke organisatie en de gemeentelijke werkprocessen. De komende periode zal de aandacht daarom steeds meer uitgaan naar:

- Privacy by Design (bij de ontwikkeling en het ontwerp van een product, dienst, proces of systeem wordt al direct rekening gehouden met de bescherming van de privacy);
- Het uitvoeren van Gegevensbeschermingseffectbeoordelingen (DPIA's) voor de risicovolle verwerkingen;
- Het verder vergroten van het privacy bewustzijn onder de medewerkers;
- Het terugdringen van de meest voorkomende vorm van datalekken: verkeerd verstuurd post en e-mail.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en vennootschappen waarin de gemeente Duiven een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Bestuurlijk belang

Betreft zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Financieel belang

Betreft een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidelijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bij deelname in een vennootschap betreft het financiële belang het bezit van aandelen en het ontvangen van bijbehorend dividend.

De gemeente Duiven maakt binnen de verbonden partijen onderscheid tussen gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen. De gemeenschappelijke regelingen bestaan uit publieke partijen die samenwerken, vaak op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) of Wgr-plus. In het algemeen geldt dat voor een gemeenschappelijke regeling wordt gekozen als een gemeente het voorgestane beleid niet zelf wenst uit te voeren, maar in samenwerking met andere gemeenten of instellingen. Bij deelnemingen heeft de gemeente een pakket van aandelen van een vennootschap in bezit. De deelname in het aandelenkapitaal vloeit vaak voort uit de van oudsher aanwezige maatschappelijke belangen, die door de vennootschappen werden of worden nagestreefd.

In onderstaand overzicht wordt een overzicht van de verbonden partijen voor de gemeente Duiven weergegeven, inclusief het financiële belang betreffende de jaarrekening 2019, de begroting 2020 en de begroting 2021. Dit geeft inzicht in de risico's die de gemeente Duiven loopt door de betrokkenheid aan de verbonden partij. Vervolgens wordt elke verbonden partij nader toegelicht. Inhoudelijke beleidsinformatie over de verbonden partijen is opgenomen in de relevante programma's.

Verbonden partij	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
<i>Gemeenschappelijke regelingen</i>			
Samenwerking De Liemers (SDL)	€ 2.920.983	€ 3.070.705	€ 2.983.629
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)	€ 1.443.299	€ 1.559.000	€ 1.564.000
Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	€ 821.634	€ 816.385	€ 792.312
Presikhaaf Bedrijven in liquidatie zie MGR			
Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD)	€ 45.725	€ 55.483	€ 48.104
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	€ 250.600	€ 262.00	€ 310.200
(Gemeenschappelijk Orgaan) Regio Arnhem Nijmegen	€ 47.840	€ 47.763	€ 47.233
Euregio Rijn-Waal	€ 6.625	€ 6.700	€ 6.700
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen	€ 703.131	€ 824.377	€ 855.997
1Stroom	€ 16.655.285	€ 16.632.000	€ 17.136.536
Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Centraal Gelderland	€ 2.262.898	€ 2.252.700	€ 2.162.921
<i>Deelnemingen (dividend)</i>			

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	€ 4.458	€ 3.580	€ 8.000
Alliander N.V.	€ 115.187	€ 94.324	€ 125.000
Vitens N.V.	€ 89.729	€ 39.280	€ 0

Gemeenschappelijke regelingen

Samenwerking De Liemers (Programma 1)

Partijen	De gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit de colleges van de drie deelnemende gemeenten. Elke gemeente heeft in het bestuur een stem.
Financieel belang	Op basis van de afgesproken verdeelsleutels worden de kosten van de samenwerkingsorganisatie aan de drie gemeenten doorbelast. Voor de gemeente Duiven is de bijdrage voor het jaar 2021 vastgesteld op een bedrag van € 2.983.629
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	€ 0
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	€ 0
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	€ 5.567.861
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	€ 5.567.861
Resultaat 2021	€ 0
Ontwikkelingen	Niet van toepassing
Risico's	Niet van toepassing

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (Alle programma's, zie programma 1)

Partijen	De gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	VGGM kent een dagelijks en een algemeen bestuur. Elke gemeente heeft in het algemeen bestuur een stem. De gemeente Duiven levert twee van de 30 leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven bestaat voor een deel uit de brandweer/bevolkingszorg en een deel voor publieke gezondheid (GGD, Rijksvaccinatieprogramma en zorg 0-4 jarigen). Voor 2021 is de bijdrage voor brandweer en bevolkingszorg € 847.000 en € 23.000= € 870.000. De bijdrage voor publieke gezondheid bedraagt € 694.000. Dat bedrag is als volgt opgebouwd: € 365.000 voor de GGD, € 283.000 voor de Jeugdgezondheidszorg en € 46.000 voor het Rijksvaccinatieprogramma.
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	Meest recente stand bekend per ultimo 2020 € 5.095.000.
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2021 € 4.360.000.
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	Meest recente stand bekend per ultimo 2020 € 40.929.000.

Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2021 € 43.513.000.
Resultaat 2021	€ 0
Ontwikkelingen	In 2020 worden de verdeelsleutels geëvalueerd. De verdeelsleutels bepalen hoe de kosten van VGGM op de onderdelen Brandweer, Jeugdgezondheidszorg en Veilig Thuis verdeeld worden over de deelnemende gemeenten. Er worden uitgangspunten opgesteld en verschillende modellen verkend. Eind 2020 moet besluitvorming plaatsvinden door het Algemeen Bestuur. De consequentie van een eventuele aanpassing van de verdeelsleutels is dat dit voor de ene gemeente tot een financieel voordeel kan leiden en voor een andere gemeente tot een nadeel. Een indicatie van deze gevolgen zijn pas te geven nadat het Algemeen Bestuur uitgangspunten heeft geformuleerd. De eventueel nieuwe verdeelsleutels worden opgenomen in de VGGM-begroting van 2022. In de eerste helft van 2021 kunnen ze in de gemeentelijke Voorjaarsnota worden meegenomen.
Risico's	De hiervoor beschreven ontwikkeling vormt een risico. Verder zijn er geen concrete risico's van toepassing. Er is een regionaal controllersoverleg actief dat regelmatig overlegt met de VGGM over de financiële positie. Dat heeft in het verleden al geleid tot forse besparingen en beleidsarme begrotingen. Hierdoor zijn financiële risico's vrijwel niet van toepassing geweest de laatste jaren.

Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (Programma 2)

Partijen	De gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven levert een van de drie leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is voor het jaar 2021 € 823.887. Dit bedrag is bepaald op basis van het aantal leerlingen van de scholen voor voortgezet onderwijs in De Liemers.
Omvang eigen vermogen ultimo 2019	Niet van toepassing
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	Niet van toepassing
Omvang vreemd vermogen ultimo 2019	Niet van toepassing
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	Niet van toepassing
Resultaat 2020	Niet van toepassing
Ontwikkelingen	Er zijn plannen om de locatie Zonégge van het Liemers College binnen afzienbare tijd te amoveren en de leerlingen (deels) onder te brengen in bestaande scholen voor voortgezet onderwijs. Hierdoor is aanpassing en uitbreiding van de bestaande accommodaties eventueel gewenst, maar voor het jaar 2019 is dit nog niet aan de orde. Wel zal waar mogelijk en binnen bestaande ramingen in de begroting 2020 rekening worden gehouden met toekomstige investeringen.

Risico's	De GRHVOL heeft geen rechtspersoonlijkheid en neemt geen eigen besluiten. Financiële risico's zijn hierdoor nihil. De gemeentelijke bijdrage kan wel jaarlijks verschillen, aangezien het aantal leerlingen wijzigt.
-----------------	--

Presikhaaf Bedrijven (Programma 2)

Partijen	Tien gemeenten rondom Arnhem, waaronder de gemeente Duiven.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven heeft een belang van 3,42%.
Financieel belang	De bijdrage voor 2020 is € 0.
Omvang eigen vermogen ultimo 2019	€ 608.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	€ 583.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2019	€ 322.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	€ 322.000
Resultaat 2020	€ 0
Ontwikkelingen	Presikhaaf bedrijven heeft per 1 januari 2018 een werkbedrijf (Scalabor) opgericht waar de activiteiten van Presikhaaf Bedrijven in zijn ondergebracht. Presikhaaf is in liquidatie.
Risico's	Alle verplichtingen en mogelijke risico's zijn overgedragen. Er loopt nog 1 claim bij het UWV waarvoor Presikhaaf de ontvangende partij is voor een mogelijke vergoeding.

Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (Programma 2)

Partijen	De gemeenten Duiven, Doesburg, Westervoort en Zevenaar. Daarnaast zijn de RID en RSD ook betrokken bij het Streekarchivariaat.
Bestuurlijk belang	Het Streekarchivariaat heeft een Dagelijks Bestuur en een Algemeen Bestuur. De gemeente Duiven levert een van de vier leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De financiële bijdrage voor Duiven 2021 bedraagt € 48.104. Deze bijdrage wordt bepaald op basis van het inwonersaantal en het aantal werkuren.
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	€ 2.383
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	€ 0
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	Meest recente stand bekend per ultimo 2020 € 55.178
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2021 € 54.384
Resultaat 2021	€ 0
Ontwikkelingen	Streven is om meer aandacht te besteden aan de primaire taken. Ook zal het opzetten van een e-depot de aandacht krijgen. De vernieuwde website is gevuld met vele nieuwe inventarissen en is online gegaan. Deze zal met enige regelmaat van nieuwe content worden voorzien.

Risico's	Eventuele tekorten worden verhaald op de deelnemende gemeenten. De financiële omvang van de regeling is echter relatief klein en het risico wordt op nihil geschat.
-----------------	---

Omgevingsdienst Regio Arnhem (Programma 3)

Partijen	De Provincie Gelderland en 10 gemeenten.
Bestuurlijk belang	De wethouder is lid van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage is € 310.200 en deze is gebaseerd op het werkpakket/ werkprogramma dat aan de ODRA is overgedragen.
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	€ 527.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	€ 526.600
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	€ 3.421.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	€ 3.276.000
Resultaat 2021	€ 0
Ontwikkelingen	De ODRA is als organisatie in ontwikkeling waarbij een nieuw zaakstelsel en bedrijfsvoeringssysteem geïmplementeerd worden en waarbij 2020 het eerste jaar is waarin outputfinanciering toegepast wordt.
Risico's	De inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1-1-2021 wordt als risico beschouwd. Verder is het afwachten hoe de markt zich ontwikkelt n.a.v. de stikstof en PFAS problematiek en tot slot zijn de effecten van de corona crisis nu nog niet te overzien.

(Gemeenschappelijk Orgaan) Regio Arnhem Nijmegen (Programma 3)

Partijen	De deelnemende gemeenten zijn Arnhem, Beuningen, Berg en Dal, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven levert een van de 18 leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage is gebaseerd op de huidige verdeelsleutel van € 1,88 per inwoner en bedraagt € 47.763.
Omvang eigen vermogen ultimo 2019	Niet van toepassing.
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	Niet van toepassing.
Omvang vreemd vermogen ultimo 2019	Niet van toepassing.
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	Niet van toepassing.
Resultaat 2020	€ 0

Ontwikkelingen	In het voorjaar van 2019 is een besluit genomen om een proces in te zetten tot versterking van de Regio Arnhem-Nijmegen. De kern van dit proces is het maken van een lange termijn visie en het ontwerpen van een daarbij passende overleg- en besluitvormingsstructuur. Eind 2020 volgt besluitvorming in dit proces. Dan zullen ook financiële gevolgen duidelijk worden.
Risico's	Er zijn geen financiële risico's van betekenis. De financiële bijdrage per gemeente is gefixeerd op een vast bedrag per inwoner. De bijdrage is aanzienlijk minder dan onder het tijdperk van de Stadsregio. Kosten die voortvloeien uit projectmatige samenwerking worden bij de desbetreffende beleidsonderwerpen afzonderlijk in beeld gebracht en aan gemeenten voorgelegd.

Euregio Rijn-Waal (Programma 1)

Partijen	61 gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in het werkgebied Arnhem-Nijmegen, West-Veluwe, Zuid-West-Gelderland, delen van Noordoost-Brabant, het noordelijke deel van de provincie Limburg, de Kreis Kleve, de Kreis Wesel en de steden Duisburg en Düsseldorf. In dit werkgebied wonen 4,2 miljoen mensen.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven levert drie leden in het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is € 6.700 en is berekend op basis van het inwoneraantal.
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	€ 1.650.555
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	Nog niet bekend
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	€ 3.614.739
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	Nog niet bekend
Resultaat 2021	Nog niet bekend
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.
Risico's	Niet van toepassing.

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (Programma 2)

Partijen	Alle gemeenten van de regio Arnhem en Nijmegen en Druten. Dit zijn in totaal 19 gemeenten.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven levert een lid in het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De financiële bijdrage voor 2021 bedraagt € 855.997
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	€ 0
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	€ 0
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	Meest recente stand ultimo 2018 € 8.795.635
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	Meest recente stand ultimo 2019 € 8.669.137
Resultaat 2021	€ 0

Ontwikkelingen	Niet van toepassing.
Risico's	Het risico voor de gemeente Duiven is van financiële aard, als de beoogde efficiencyvoordelen niet worden behaald of als meerdere gemeenten uit deze regio vervoersstromen gaan onttrekken aan deze regeling.

1Stroom (Alle programma's, zie programma 1)

Partijen	De gemeenten Duiven en Westervoort vormen samen 1Stroom.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit de colleges van de twee deelnemende gemeenten. Elke gemeente heeft in het bestuur een stem.
Financieel belang	De kosten van de fusieorganisatie minus de kosten voor de grondexploitaties en het afvalaanbiedstation van Duiven worden voor 63% ten laste gebracht van Duiven en voor 37% ten laste gebracht van Westervoort. Voor de gemeente Duiven is de bijdrage voor het jaar 2021 vastgesteld op een bedrag van € 17.136.536.
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	€ 0
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	€ 0
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	€ 6.531.277 per ultimo 2018
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	€ 2.896.768 per ultimo 2019
Resultaat 2021	€ 0
Ontwikkelingen	Vanaf 1 januari 2018 is de nieuwe organisatie 1Stroom gestart. 2018, 2019 en 2020 stonden vooral in het teken van het wennen aan de nieuwe organisatie en alle 'kinderziektes' eruit halen. De afgelopen 3 jaar is hard gewerkt aan het op orde brengen van de basis. De strategische agenda van de directie, die in het najaar van 2017 aan beide colleges is gepresenteerd, is begin 2020 geëvalueerd. Alle onderdelen uit de strategische agenda zijn kritisch getoetst op toegevoegde waarde voor de verdere doorontwikkeling van 1Stroom. In 2021 werken we doelgericht verder aan de doorontwikkeling van 1Stroom.
Risico's	Niet van toepassing.

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Regio Centraal Gelderland

Partijen	Een elftal gemeenten in de regio Arnhem.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit een collegelid van deelnemende gemeenten. Elke gemeente heeft in het bestuur een stem.
Financieel belang	De MGR maakt deelbegrotingen voor de verschillende modules. Wanneer een gemeente er voor kiest deze module af te nemen deelt zij ook in de kosten. De kosten van de basistaken worden op inwonertal verdeeld. Voor de verdeling van de specifieke kosten per module is per module een verdeelsleutel bepaald.

Omvang eigen vermogen ultimo 2020	€ 3.141.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	€ 2.371.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	€ 2.858.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	€ 2.729.000
Resultaat 2021	€ 0
Ontwikkelingen	De MGR begint steeds duidelijker vorm te krijgen. In een Dienstverleningovereenkomst zijn afspraken gemaakt over de uitvoering en aansturing van taken door de MGR.
Risico's	Niet van toepassing.

Deelnemingen

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Partijen	De Nederlandse staat, gemeenten, provincies en één hoogheemraadschap.
Bestuurlijk belang	Gemeente Duiven heeft 0,0063% van het aandelenkapitaal en overeenkomstig stemrecht in de algemene ledenvergadering.
Financieel belang	Gemeente Duiven heeft 3.510 aandelen met een waarde van € 2,50 nominaal. Het totale belang is € 8.775. Jaarlijks wordt hierover dividend ontvangen.
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	Meest recente stand bekend per ultimo 2018 € 4.991.000.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2019 € 4.887.000.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	Meest recente stand bekend per ultimo 2018 € 132.518.000.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2019 € 144.802.000.000
Resultaat 2021	Meest recente resultaat bekend is € 163.000.000 over 2019.
Ontwikkelingen	Gezien de aanhoudende onzekerheden heeft de BNG geen uitspraak gedaan over de verwachte nettowinst in 2020.
Risico's	Doordat de BNG als sectorbank actief is binnen de publieke sector loopt zij minder risico dan commerciële banken. Daarnaast is het financiële risico beperkt tot het ingelegde bedrag.

Alliander N.V.

Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven heeft 0,001% van de aandelenkapitaal en overeenkomstig stemrecht in de algemene ledenvergadering. Dit betreft 119.922 aandelen.
Financieel belang	De gemeente Duiven heeft 119.922 aandelen waarover Alliander dividend uitkeert.
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	Meest recente stand bekend per ultimo 2018 € 4.129.000.000

Omvang eigen vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2019 € 4.224.000.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	Meest recente stand bekend per ultimo 2018 € 4.216.000.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2019 € 4.567.000.000
Resultaat 2021	Meest recente resultaat bekend betreft € 253.000.000 over 2019.
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.
Risico's	Het risico beperkt zich tot het ingelegde bedrag.

Vitens N.V.

Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven heeft 26.705 aandelen met stemrecht in de algemene ledenvergadering.
Financieel belang	De verkrijgingsprijs van de 26.705 aandelen is € 4.538, waarover Vitens jaarlijks dividend uitkeert.
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	Meest recente stand bekend per ultimo 2018 € 533.100.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2019 € 533.300.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	Meest recente stand bekend per ultimo 2018 € 1.233.500.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2019 € 1.293.000.000
Resultaat 2021	Meest recente resultaat bekend betreft € 11.100.000 over 2019.
Ontwikkelingen	Het drinkwaterbedrijf Vitens zal naar verwachting geen dividend uitkeren vanwege de noodzaak van grote investeringen in de komende jaren.
Risico's	Het risico beperkt zich tot het ingelegde bedrag.

Paragraaf 7 Grondbeleid

Inleiding

Het grondbeleid is een instrument om *gewenste* ruimtelijke ontwikkelingen te kunnen realiseren. Actief en behoedzaam zijn daarbij kernbegrippen. Het gemeentelijk grondbeleid is in een aantal decennia in belangrijke mate gevormd en bepaald door de vele in uitvoering genomen in het oog springende omvangrijke, ontwikkelingsgerichte ruimtelijke projecten zoals de groeikerntaak voor de woningbouw, de bedrijventerreinen in de A12-zone, van latere datum het Vitaal Centrum Duiven en een aantal woningbouwprojecten in alle kernen. Het actief grondbeleid in Duiven heeft de gemeente vele mogelijkheden gegeven om daarop actief sturing te geven.

Er wordt geopereerd in de lijn van de Nota Grondbeleid, vastgesteld bij raadsbesluit van 14 april 2008. Deze bevestigt bij grootschalige ontwikkelingen de gemeentelijke voorkeur voor een actief grondbeleid. Een actief grondbeleid betekent in het kort dat de gemeente zelf de gronden verwerft, bouwrijp maakt en uitgeeft. Inherent daaraan is dat de gemeente gevoeliger is voor economische ontwikkelingen. Ook biedt de vastgestelde Nota Grondbeleid ruimte voor een faciliterend grondbeleid. Dat zijn ruimtelijke ontwikkelingsprojecten waarbij de gewenste ruimtelijke ontwikkeling aan de markt wordt overgelaten en op initiatief van de markt plaatsvindt. Sinds 2008 beschikt de gemeente over het specifiek publiekrechtelijk instrumentarium "de Grexwet", waarbij de belangen op het gebied van programmering, ruimtelijke inrichting, kwaliteit van realisatie en het kostenverhaal worden veiliggesteld.

Ons college staat een actualisatie van de Nota grondbeleid voor, waarbij ook de keuze voor dynamisch grondbeleid meer invulling krijgt. De gemeente kan meerdere rollen spelen bij een gebiedsontwikkeling. Van het louter faciliteren van particuliere initiatieven (reactieve rol) tot het zelf risicovol tot ontwikkeling brengen van gronden (initiërende rol). Om zelf actief sturing te kunnen geven aan (toekomstige) ruimtelijke ontwikkelingen blijven eigen grondposities voor de gemeente van belang. Evenwel moet worden voorkomen dat nog meer plancapaciteit wordt toegevoegd indien dat niet leidt tot realisering.

In het "Coalitieakkoord 2018 - 2022 zijn "het versterken van de economische structuur" en "de woonvisie en de uitvoeringsagenda" prioriteit gegeven. Speerpunt is de onverminderde inzet om de resterende bouwgronden uit te geven. Binnen de ambtelijke organisatie wordt het project "Stimulering kaveluitgifte en kostenreductie grondexploitatie (SKKG)" ongewijzigd voortgezet. Hiermee wordt beoogd een impuls te geven aan marketing, promotie en acquisitie met als resultaat de uitgifte van bouwgronden. Mede door de aantrekkende economie begint dit zijn vruchten af te werpen.

De baten en lasten van de grondexploitatie zijn opgenomen onder programma 3 (taakveld 3.2. bedrijvigheid) en (taakveld 8.2, wonen). Vanwege het projectmatig karakter van de actieve grondexploitatie wijkt dit af van de gemeentelijke begroting: de baten en lasten worden als vlottende activa geactiveerd en onder "voorraden" opgenomen op de balans.

De gemeentelijke actieve grondexploitatie

Gelijktijdig met de vaststelling van het ruimtelijk plan voor een ontwikkellocatie wordt -ingeval de gemeente over de gronden beschikt- het plan in de actieve gemeentelijke grondexploitatie opgenomen. Het betreft zowel woningbouwgebieden als bedrijventerreinen.

De actief in exploitatie genomen complexen zijn De Ploen-Zuid, Vitaal Centrum Duiven, InnoFase, Seingraaf, Graafstaete en de Nieuweling. De tabel hierna geeft inzicht in de exploitatieduur en de omvang van de voorraad uit te geven bouwgronden.

Geplande bouwgronduitgifte actieve grondexploitatie

Complex	Geplande uitgiftetermijn t/m	Aantal woningen	Bedrijvigheid
Ploen-Zuid	2022	1	0,32 ha
Vitaal Centrum	2026	73	1.641 m ² bvo detailhandel
InnoFase	2028		14,83 ha
Seingraaf	2023		10,98 ha

Graafstaete	2021		1,97 ha
Nieuweling	2028	7 (bedr. woning)	2,51 ha

bron: geactualiseerde grondexploitaties peildatum 1 januari 2020

In juni 2018 is de Notitie Woningbouwprogramma Duiven 2018 - 2027 vastgesteld. In 2019 heeft deze notitie verder vorm gekregen middels een vervolgnitie "versnelling woningbouw Duiven". Op 4 maart 2020 is de Woondeal regio Arnhem-Nijmegen met het Rijk gesloten om grote woningtekorten aan te pakken. De prognoses tot 2030 en 2040 laten zien dat de groei doorzet en dat zonder een extra stap van alle partijen de woningtekorten in de regio steeds groter worden. Voor Duiven is er een verwachte woningbouwbehoefte van zo'n 450 woningen over de periode tot 2030.

Het vervolg van deze "versnelling woningbouw Duiven" bevat een haalbaarheidsanalyse van een aantal mogelijke locaties voor de versnelling woningbouw weergegeven en een aanpak voor 3 korte termijn locaties (de Timp, Weidekervel en Regina Pacis). Gaandeweg de uitwerking van de plannen zal op het moment van vaststellen van het ruimtelijk plan worden besloten of de locaties in de actieve gemeentelijke grondexploitatie worden genomen, dan wel onder het regime van de Grondexploitatiewet aan de markt wordt overgelaten.

In de regio Arnhem-Nijmegen was er sprake van een groot overaanbod van bedrijventerreinen, kantoren en locaties voor perifere detailhandel. Om dit te beteugelen hebben de gemeenteraden van de regio Arnhem-Nijmegen, met uitzondering van Duiven, Westervoort, Zevenaar, Montferland en Doesburg, samen met de provincie Gelderland – allen vertegenwoordigd in het Portefeuillehoudersoverleg Economie – het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) opgesteld. Deze is door GS formeel in januari 2018 vastgesteld. Dit programma bevatte een forse opgave om nog te ontwikkelen bedrijventerreinen te schrappen.

Op basis van de jaarlijkse monitoring RPW is er een aantal rapportages uitgebracht (Ecorys en Stec). De resultaten van deze onderzoeken tonen dat de ontwikkelingen zodanig zijn, dat er fundamentele (beleid)aanpassingen van het RPW (2018) nodig zijn. De wens is uitgesproken om de hernieuwde toekomstverkenning Welvaart en Leefomgeving (WLO) van het Centraal Planbureau –waar het gaat om de verwachte toekomstige economische groei- hierbij te betrekken.

Dit heeft consequenties voor de vraag en het aanbod op werklocaties. In verband met de recente Corona crisis geeft Ecorys aan dat het gehanteerde WLO scenario de basis is en dat die een doorlooptijd van 10 jaar heeft. Deze crisis kan een dip geven maar vereffend zich in die 10 jaar weer. De vereffening is wel afhankelijk van hoe lang de maatregelen duren. Voorlopig is er nog geen reden om af te wijken van de scenario's, juist omdat scenario's dus over een langere periode gaan, met daarin ook laagconjunctuur.

De resultaten van deze onderzoeken en de WLO verkenning zijn met elkaar in verbinding gebracht en verwerkt in een integraal advies aan de colleges en (op onderdelen) de gemeenteraden. Het advies (Monitoring Regionaal Programma Werklocaties 2019) geeft aan dat de marktsituatie voor het onderdeel Bedrijventerreinen is veranderd. De uitgifte van bedrijventerreinen is historisch hoog geweest in de afgelopen jaren. Het overaanbod is teruggedrongen. Dit is van grote betekenis voor de zogenaamde schrapopgave welke voor bedrijventerreinen geldt op basis van het in 2018 vastgestelde RPW.

In het advies (Monitoring Regionaal Programma Werklocaties 2019) is beargumenteerd waarom het niet langer nodig is om tot het schrappen van bedrijventerreinen te komen per januari 2021. Dit is zowel voor gemeenten als particuliere ondernemers van deze locaties een uitermate belangrijk perspectief. De verdere inzet van de juridische procedure om te komen tot een inpassingsplan door de provincie lijkt hiermee eveneens van de baan. Voor de gemeente Duiven gaat het hier om bedrijventerrein Seingraaf.

Op grond van paragraaf 4.2 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geldt voor grondexploitaties een looptijd van maximaal 10 jaren (voortschrijdend). Evenwel is het een richttermijn, waarvan gemotiveerd kan worden afgeweken.

Kerncijfers actieve grondexploitatie (bedragen in mln €)

Complex (in exploitatie per 1-1-2020)	Einddatum complex	Boekwaarde 1-1-2020	Nog te realiseren kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Resultaat startwaarde 1-1-2020	Resultaat eindwaarde
de Ploen-Zuid	31-12-2022	2,81	0,26	0,52	2,57	2,67
Vitaal Centrum Duiven	31-12-2026	3,78	2,20	3,66	2,56	2,79
Westreenen	31-12-2021	-0,22	0,77	0,12	0,43	0,44
InnoFase	31-12-2028	3,80	3,87	18,71	-9,97	-11,15
Seingraaf	31-12-2023	13,24	3,79	16,38	0,71	0,75
Graafstaete	31-12-2021	2,69	0,43	4,58	- 0,32	- 0,33
Nieuweling	31-12-2028	0,54	0,68	2,68	- 0,64	- 0,71
Totaal		26,64	12,00	46,65	-4,66	-5,54

Bron: geactualiseerde grondexploitaties peildatum 1 januari 2020

Conclusie van bovenstaande cijfers is dat de investeringen in de grondexploitatie ruim € 26,64 mln. bedragen en dat om de berekende opbrengst uit gronduitgifte tot en met 2028 van ruim € 46,65 mln. te kunnen realiseren nog een investering van ruim € 12,00 mln. nodig is. Uiteindelijk levert het per saldo op eindwaarde een positief resultaat van € 5,54 mln. op. Omgerekend naar startwaarde per 1 januari 2020 is dit € 4,66 mln. Bedacht moet worden, dat deze uitkomst nog met grote onzekerheden omgeven is.

Met het vaststellen van de Structuurvisie Duiven 2015 is de ruimtelijke visie van de gemeente Duiven herzien. Ook is het BBV op het gebied van waardering van deze strategische gronden aangescherpt. Bij raadsbesluit van 9 mei 2016 is de portefeuille strategische gronden overgeheveld van de grondexploitatie naar de categorie "Materieel vaste activa strategische gronden". Daarmee maken de strategische gronden geen onderdeel meer uit van de gemeentelijke actieve grondexploitatie. Twee percelen -waarvan is besloten niet langer in eigendom te houden- zijn in 2018 verkocht. Daarnaast staan nog twee percelen op de nominatie om verkocht worden.

De omvangrijke financiële belangen en de daaraan verbonden risico's zijn redenen om jaarlijks de grondexploitatie integraal te actualiseren en te presenteren in het jaarverslag en in de jaarrekening de vereiste financiële maatregelen te nemen: zowel het op niveau brengen van zowel het gemeentelijk weerstandsvermogen voor ingeschatte risico's, als de voorziening voor nu berekende toekomstige verliezen. Daarmee wordt voldaan aan de BBV-richtlijnen.

In de systematiek van de grondexploitaties wordt winst pas genomen als deze (tussentijds) is gerealiseerd. Zodra een -onafwendbaar- verlies wordt voorzien wordt hiervoor direct een verliesvoorziening getroffen.

De resultaten uit de actieve grondexploitatie zijn onderworpen aan de heffing van de Vennootschapsbelasting. Deze belasting is geen kostenpost binnen de grondexploitatie, maar wordt verantwoord binnen de algemene middelen op concernniveau.

Strategische grondverwerving voor ruimtelijke ontwikkelingen

In paragraaf 4.4 van de Nota Grondbeleid is aangestipt dat jaarlijks een apart budget voor strategische aankopen wordt geraamd. Daarmede kan door het gemeentebestuur slagvaardig worden gehandeld op momenten dat de actualiteit dat vraagt of eist. Voor deze strategische verwervingen is apart € 1,0 mln. geraamd. Gelet op de ongewisheid over uitgifteplanning en behoefte aan bouwgrond op de middellange en lange termijn zullen wij daar zeer zorgvuldig mee omgaan. Uw raad wordt daar in betrokken.

Financiële aspecten**Resultaat en resultaatbestemming**

In de begroting wordt exploitatie-technisch gezien geen rekening gehouden met een (positieve) bijdrage vanuit de grondexploitatie. Dat betekent dat de voor- en nadelen vanuit de grondexploitatie jaarlijks volledig met de Algemene Reserve worden verrekend.

Per 31 december 2019 is de voorziening verliesgevende complexen grondexploitatie € 6,06 mln. Dit betekent dat voor de op dat moment berekende verliezen een volledig toereikende voorziening is getroffen.

Resultaat jaarschijf 2020

Naarmate een grondexploitatie vordert, kan zo mogelijk onder voorwaarden tussentijds resultaat worden uitgenomen naar rato van gerealiseerde kosten en gerealiseerde opbrengsten. De BBV is sinds 2017 daarin leidend. Wanneer is voldaan aan de voorwaarden en de winst dus niet meer is omgeven door onzekerheden, dient deze als gerealiseerd te worden beschouwd en te worden verantwoord. Niet eerder en alleen bij de opstelling van de jaarrekening wordt berekend of tussentijdse resultaat kan worden genomen.

Na de laatste aanpassingen van het BBV worden de fondsafdrachten zoals bepaald in de Structuurvisie niet meer als aparte kostenpost binnen de complexen geraamd. Fondsafdrachten worden in de toekomst een apart beslispunt van de -tussentijdse- resultaatbestemming.

Risico's

De gemeentelijke actieve grondexploitatie kenmerkt zich door lange looptijden, het doen van omvangrijke voorinvesteringen die op een later tijdstip door gronduitgifte moeten worden terugverdiend.

De berekende / voorziene risico's van de grondexploitatie maken onderdeel uit van het gemeentelijk weerstandsvermogen. Tenminste éénmaal jaarlijks bij de actualisatie van de integrale grondexploitatie worden de risico's opnieuw bepaald en berekend. In de lijn van de concern-breed toegepaste systematiek worden de risico's gekwantificeerd en een inschatting gemaakt van de mate waarin risico's kunnen optreden. Vervolgens worden de uitkomsten verwerkt in het gemeentelijk weerstandsvermogen.

Maatregelen berekende risico's grondexploitatie in het weerstandsvermogen

Maximum risico	Gewogen maximum risico	Gewogen gemiddeld risico
€ 5,63 mln.	€ 4,03 mln.	€ 2,02 mln.

Bron: geactualiseerde grondexploitaties peildatum 1 januari 2020. Bij deze opstelling is geen rekening meer gehouden met de mogelijke gevolgen van het provinciaal concept Regionaal programma werklokaties, zijnde ontstemming van bedrijventerreinen in exploitatie.

Uit de cijfers in de tabel blijkt dat er sprake is van omvangrijke risico's. Evenwel zijn nu afdoende maatregelen genomen in het gemeentelijk weerstandsvermogen.

Doorbelasting 1Stroom

Een deel van de formatie van 1Stroom wordt gefinancierd vanuit de Duivense grondexploitaties. Deze doorbelasting van de Algemene Dienst naar de grondexploitaties is per 2020 gebaseerd op werkelijk gemaakte uren. De doorbelasting zoals deze op dit moment plaatsvindt sluit dus aan op de daadwerkelijke ambtelijke inzet bij de complexen. Dit is nu in overeenstemming met de voorschriften vanuit het BBV (begroten op basis van werkelijk uren / reële inschatting uren) en de vennootschapsbelasting (belasting over de winst van grondexploitaties).

Kaderstelling/beslispunten

Kaderstelling en autorisatie budgetten jaarschijf 2021 e.v.

Eenmaal jaarlijks wordt parallel aan de samenstelling van het jaarverslag/de jaarrekening de gehele grondexploitatie geactualiseerd, en vervolgens één op één overgenomen in de paragraaf Grondbeleid van het jaarverslag. Daarbij wordt uitvoerig inzicht gegeven in de actualiteit van de grondexploitatie. In feite is de paragraaf grondbeleid van het jaarverslag het laatst geactualiseerde kader. Vervolgens wordt in de overige documenten uit de financiële cyclus op

basis van besluitvorming gerapporteerd. De voorcalculaties voor de jaarschijf 2021 e.v. zijn ontleend aan de laatst geactualiseerde grondexploitaties, opgesteld per peildatum 1 januari 2020. Daarmee is ons college geautoriseerd.

Financiële begroting - Baten en Lasten

Baten en lasten per programma 2021

In onderstaand overzicht staan de mutaties van de baten en lasten per programma aangegeven. Voor een verdere specificatie van de resultaatbestemming, zie de bijlage reserves.

Baten en lasten per programma (x € 1.000)

Programma	Lasten	Baten	Resultaat voor bestemming	Mutaties reserves	Resultaat na bestemming
1. Bestuur	14.439	46.063	31.625	0	31.625
2. Maatschappij	36.242	7.083	- 29.159	- 60	- 29.219
3. Omgeving	12.445	8.833	- 3.612	290	- 3.322
Totaal	63.126	61.979	- 1.147	230	- 917

Bedragen in € 1.000

Mutaties reserves per programma

In de volgende tabellen staan per programma het totaal aan reserves opgesomd die samen de resultaatbestemming vormen voor de jaren 2021 tot en met 2024. Dotaties zijn toevoegingen vanuit de exploitatie aan de reserve, onttrekkingen zijn toevoegingen van de reserves aan de exploitaties. Het saldo van de dotaties en onttrekkingen is de resultaatbestemming. Een positief saldo betekent een voordeel voor de exploitatie, de reserves nemen hierdoor af. Een negatief saldo betekent een verhoging van de reserve en een nadeel voor de exploitatie. Het saldo van 2021 bedraagt € 229.679 en sluit aan bij onderstaand overzicht en saldo bestemmingen in de paragraaf "Voorcalculaties in meerjarenperspectief".

Mutaties reserves 2021-2022 per programma

Programma	2021 dotaties	2021 onttrek.	2021 saldo	2022 dotaties	2022 onttrek.	2022 saldo
Bestuur	0	0	0	0	0	0
Maatschappij	103.900	43.422	- 60.378	103.900	43.422	- 60.378
Omgeving	24.234	314.390	290.156	5.896	314.390	308.494
Totaal	128.134	357.812	229.778	109.796	357.812	248.116

Bedragen in € (- is een nadeel)

Mutaties reserves 2023-2024 per programma

Programma	2023 dotaties	2023 onttrek.	2023 saldo	2024 dotaties	2024 onttrek.	2024 saldo
Bestuur	0	0	0	0	0	0
Maatschappij	103.900	15.129	- 88.771	103.900	15.129	- 88.771
Omgeving	5.896	289.390	283.494	5.896	289.390	283.494
Totaal	109.796	304.519	194.723	109.796	304.519	194.723

Bedragen in € (- is een nadeel)

Voorcalculaties in meerjarenperspectief

In onderstaande tabellen staan de voorcalculaties per programma. Deze tabellen sluiten aan bij de tabellen voor bestaand beleid, zoals deze bij de programma's staan weergegeven. In de totaaltabel staat de resultaatbestemming (mutaties reserves).

Overzicht voorcalculaties

Bestuur	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten	14.834	14.119	14.439	13.915	14.081	14.123
Baten	43.001	43.157	46.063	46.361	47.075	48.062
Saldo voor bestemming	28.167	29.038	31.625	32.445	32.995	33.939

Bedragen x € 1.000

Maatschappij	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten	36.164	34.109	36.242	35.865	35.812	35.457
Baten	6.965	6.544	7.083	7.090	7.090	6.781
Saldo voor bestemming	- 29.199	- 27.565	- 29.159	- 28.776	- 28.722	- 28.675

Bedragen x € 1.000

Omgeving	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten	14.367	12.587	12.445	12.283	12.979	11.421
Baten	12.751	8.826	8.833	8.750	9.461	7.860
Saldo voor bestemming	- 1.616	- 3.760	- 3.612	- 3.532	- 3.519	- 3.561

Bedragen x € 1.000

Totaal	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten	65.365	60.814	63.125	62.064	62.872	61.001
Baten	62.717	58.527	61.979	62.201	63.626	62.703
Saldo voor bestemming	- 2.648	- 2.287	- 1.147	137	754	1.702
Mutaties reserves	- 169	158	230	248	195	195
Saldo na bestemming	- 2.817	- 2.129	- 917	385	949	1.897

Bedragen x € 1.000

Financiële begroting - Financiële positie

Begrotingsrichtlijnen

Voor de samenstelling van de ramingen gelden de volgende uitgangspunten:

Personeelslasten

(Bronnen: *Functieboek, Cao-akkoord 2019; Centraal Planbureau*)

Uitgegaan wordt van de per 1 januari 2021 vastgestelde formatie. Bestaande vacatures worden bij de toegestane formatie geraamd op het maximum van de functieschaal. Bij de bepaling van de hoogte van de loonkosten is rekening gehouden met bevorderingen naar de functieschaal en periodieke verhogingen waar per 1 januari 2021 recht op bestaat.

Voor 2021 is het uitgangspunt een loonstijging van 1,7%. In 2022 1,5%, in 2023 en 2024 1,4%.

Btw

Is de btw compensabel dan wordt exclusief btw geraamd. Bij niet-compensabele producten is de btw een kostenpost en wordt inclusief btw geraamd.

Rente

(Bron: *notitie reserves/voorzieningen, BBV voorschriften*)

Richtlijn bestaand beleid:

Ingaande 2006 wordt conform de BBV-voorschriften aan de voorzieningen, met uitzondering van de voorzieningen Groot onderhoud gebouwen en Wegenonderhoud (2%), geen rente meer toegevoegd. Over vervangingsinvesteringen en investeringen nieuw beleid wordt een rente berekend van 2%.

Kapitaallasten

In de kapitaallasten zijn de besluiten tot en met de raadsvergadering van juli verwerkt. Bij het vaststellen van de nota Afschrijvingsbeleid zijn de afschrijvingstermijnen vastgesteld. Zie hiervoor de nota Afschrijvingsbeleid. Rente-omslagpercentage: 0,0%.

Voorcalculaties (bestaand beleid)

(Bron: *Begroting 2020, Jaarrekening 2019, Tussenrapportage 2020*)

In de ramingen wordt uitgegaan van het beleid dat geautoriseerd is in de begroting 2020, inclusief de door de gemeenteraad vastgestelde begrotingswijzigingen tot en met de maand juli 2020.

De ramingen zijn aangepast aan autonome ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld de ten opzichte van de peildatum 1 januari 2020 verwachte toename van woonruimten e.d. De voor de toe- of afname te hanteren eenheden en eenheidsprijzen of -normen zijn onderbouwd. Indien op grond van de rekeninguitkomsten over 2019 of anderszins uit ervaring is gebleken dat een lagere dan wel een hogere raming kan worden opgenomen, wordt uiteraard van deze lagere respectievelijk hogere raming uitgegaan.

Nieuw beleid / Vervangingsinvesteringen / Kosten bedrijfsvoering

De kosten van nieuw beleid, vervangingsinvesteringen en bedrijfsvoering worden niet in de voorcalculaties opgenomen, maar zijn in deze begroting afzonderlijk vermeld. Dekking kan plaatsvinden middels eenmalige budgetten (met name reserves) dan wel komen de kapitaal-/exploitatiekosten ten laste van het begrotingsresultaat. De kapitaallasten van nieuwe of vervangingsinvesteringen drukken, conform de nieuwe Nota Afschrijvingsbeleid, op het jaar volgend op dat van de investering. Investeringskosten onder de € 10.000 worden niet geactiveerd maar komen in het geheel ten laste van het begrotingsresultaat.

Prijsstijgingen

(Bron: *CBS, Centraal Planbureau*)

De ramingen in de voorcalculaties voor de jaren 2021 - 2024 zijn gebaseerd op een (verwachte) prijsstijging van 1,8% in 2021. Voor 2022, 2023 en 2024 is dit respectievelijk 1,7%, 1,6% en 1,5%. We hebben daarvoor in die jaren een stelpost opgenomen in de voorcalculaties. Aansluiting is

gezocht bij de prijsindicator “prijsmutatie Bruto Binnenlands Product” die wordt gebruikt bij de berekening van de Algemene Uitkering.

Belastingen en heffingen

De ramingen van de opbrengsten van belastingen en tarieven zijn in de voorcalculaties gebaseerd op de tarieven 2020 en voor zover van toepassing op het aantal woonruimten en inwoners. Een voorstel tot aanpassing van de tarieven vindt plaats in deze begroting. Voor de afvalstoffenheffing en de leges worden kostendeekkende tarieven gehanteerd. In de raad van december 2016 is bepaald dat de rioolrechten de komende jaren zullen stijgen met 1,5% vermeerderd met inflatiecorrectie. De inflatiecorrectie is voor 2021 na de meicirculaire bepaald op 1,8%. Voor 2022 1,7%, voor 2023 1,6% en 2024 is het inflatiepercentage op 1,5 bepaald. Ten opzichte van 2020 betekent dit een totale stijging van het tarief rioolheffing in 2021 van 3,3%. Bij aanpassing van de tarieven zal kritisch worden beoordeeld in hoeverre stijging plaats dient te vinden. Daarbij wordt steeds efficiënte en klantgerichte uitvoering van diensten en producten nagestreefd.

Aantal inwoners en woningen

(Bron: woningbouwprognose VROG voorjaar 2020, bevolkingsprognose 2014-2034 Pronexus, CBS)

Voor ramingen die daarmee een relatie hebben, wordt per 1 januari 2020 uitgegaan van 25.319 inwoners respectievelijk 10.738 woonruimten. Op basis van de huidige demografische prognoses zal het aantal inwoners in Duiven tot 2024 licht dalen. Die daling zal in de daaropvolgende jaren doorzetten.

Aantallen woonruimten en inwoners

	01-01-2020	01-01-2021	01-01-2022	01-01-2023	01-01-2024
Woonruimten	10.738	10.738	10.738	10.738	10.738
Inwoners	25.319	25.306	25.293	25.280	25.267

Begrotingsresultaten en maatregelen

Het begrotingsresultaat wordt verkregen door het totaliseren van de saldi van de voorcalculaties na bestemming (inclusief reeds vastgestelde dotaties en onttrekkingen aan reserves) inclusief de gevolgen van de Tussenrapportage 2020 en de Meicirculaire 2020. De gemeenteraad heeft bij het vaststellen van de koers richting een sluitende begroting de bezuinigingsmaatregelen aangegeven die moeten worden doorgevoerd. In deze begroting worden nog enkele wensen voor nieuw beleid en de in de paragraaf "Belastingtarieven" berekende opbrengsten van belastingmaatregelen verwerkt.

Raming begroting 2021 - 2024

In onderstaande tabel staan de begrotingsresultaten 2021 - 2024 vermeld.

Begrotingsresultaten 2021 - 2024

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Saldo na tussenrapportage en meicirculaire	- 2.591.930	- 1.814.877	- 1.503.946	- 1.098.863
Bezuinigingen (pakket A)	350.140	539.605	630.605	693.605
Geen dekkingsprobleem Circulaire Economie				250.000
Extra besparing 1Stroom	100.000	100.000	100.000	100.000
Stelpost claim overheid (abonnementstarieven/duurzaamheid)	285.000	285.000	285.000	285.000
Investeren in de samenleving	100.000	175.000	250.000	250.000
Verhoging OZB (maximaal 14%)	770.000	770.000	770.000	770.000
Saldo na koersnotitie	- 986.790	54.728	531.659	1.249.742
Aanvullende besparing 1Stroom	19.700	63.800	84.590	109.160
Belastingopbrengsten	183.676	366.389	541.965	709.037
Nieuwe wensen	-165.000	-10.000	0	0
Subtotaal	- 948.414	474.917	1.158.214	2.067.939
Afvalstoffenheffing				
Doorbelasting overheadkosten	275.000	275.000	275.000	275.000
Administratieve wijziging	319.850	460.650	451.278	455.558
Subtotaal	- 353.564	1.210.567	1.884.492	2.798.497
Gevolgen septembercirculaire	-134.027	- 242.444	-282.173	-207.723
Totaal na septembercirculaire	-487.591	968.123	1.602.319	2.590.774
Aanvullende maatregelen:				
Verhoging 7% ipv 13,97%	-385.000	-385.000	-385.000	-385.000
Ingevulde bezuiging verbonden partijen	-19.700	-63.800	-84.590	-100.000
Verlaging ambitie bijdrage samenleving	-25.000	-75.000	-125.000	-150.000
Geen verhoging toeristenbelasting		-9.000	-9.000	-9.000
Opbrengst reclamebelasting besteden		-50.000	-50.000	-50.000
Begrotingssaldo	-917.291	385.323	948.729	1.896.774
Dekkingsvoorstel	917.291	-385.323	-948.729	-1.896.774
	0	0	0	0

Bedragen in €

Na verwerking van alle maatregelen uit de koersnotitie zijn de begrotingssaldi in de laatste drie jaar van deze meerjarenbegroting positief. In die saldi zijn de verwachte kapitaallasten van de nieuwe onderwijshuisvesting niet meegenomen. Hierover is nog geen besluit genomen dus kunnen we met deze kosten nog geen rekening houden in de ramingen. In de saldi is wel rekening gehouden met het structureel doortrekken van de extra gelden voor Jeugdzorg (€ 437.000) en de bezuinigingen van de Taskforce Jeugdzorg (€ 500.000). De gevolgen van de coronacrisis, de herverdeling van het Gemeentefonds en de herverdeling van de bijdrage VGGM zijn nog niet in de saldi verwerkt.

Niet alle dekkingsmiddelen uit de koersnotitie kunnen de instemming van onze provinciale toezichthouder krijgen. De provincie is van mening dat er in deze regeringsperiode geen extra gelden worden verwacht voor abonnementstarieven of duurzaamheid. Ook bezuinigingen op verbonden partijen (met uitzondering van 1Stroom) worden ook als niet concreet beschouwd en niet meegeteld in de beoordeling. Structureel moeten er dan ook een bedrag van € 285.000 aan positief saldo staan om die correcties op te kunnen vangen.

Aanvullende besparing 1Stroom

Aanvullend op de verwerking van de koersnotitie is er door het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling 1Stroom besloten dat er nog een aanvullende besparing moest komen. In totaal is hiervoor een pakket van € 732.000 aan bezuinigingen vastgesteld. In de koersnotitie waren we al van een tweetal besparingen op 1Stroom uitgegaan.

Bezuiniging 1Stroom	2021	2022	2023	2024
Vastgesteld bezuinigingspakket 1Stroom	290.000	460.000	593.000	732.000
Aandeel Duiven (63%)	182.700	289.800	373.590	461.160
Bezuiniging in pakket A	63.000	126.000	189.000	252.000
Extra bezuiniging 1Stroom	100.000	100.000	100.000	100.000
Aanvullende besparing 1stroom	19.700	63.800	84.590	109.160

Bedragen in €

Belastingopbrengsten

De belastingopbrengsten zijn opnieuw berekend. In het raadsvoorstel bij deze begroting zullen we ook voorstellen de belastingtarieven met het inflatiecijfer te indexeren. Dat levert een (cumulatief) voordeel op. Onderstaand een overzicht van de verwachte meeropbrengsten belastingen 2021 t/m 2024.

Meeropbrengsten belastingen

Omschrijving		2021
Afvalstoffenheffing	Kostendekkend	0
Rioolrechten	Inflatie	44.629
Hondenbelasting	Inflatie	3.737
Toeristenbelasting	Inflatie	3.039
Precariobelasting		0
Reclamebelasting	Inflatie	1.107
Rioolaansluitrecht	Inflatie	166
Lijkbezorgingsrechten	Inflatie	1.254
Marktgelden	Inflatie	135
Bouwleges	Inflatie	13.547
Leges	Inflatie	6.771
Sportaccommodaties	Inflatie	4.541
OZB	Inflatie	104.750

Omschrijving	2021
Meeropbrengsten cumulatief	183.677

Bedragen in €

Afvalstoffenheffing

Loon- en prijsstijgingen alsmede (vervangings)investeringen hebben invloed op de stijging van het tarief. In 2016 is een nieuwe vorm van afvalinzameling ingevoerd, DIFTAR. Hiermee zijn vaste en variabele kosten gemoeid, namelijk het vastrecht en het variabele tarief. Het variabele tarief is een tarief dat per lediging van de container of storting op een ondergrondse container moet worden betaald. Voor een lediging van de container is het variabele tarief voor restafval € 3,07. Voor een storting in een ondergrondse container is dat tarief € 1,04.

Rioolrechten

Het tarief wordt geheven per m3 waterverbruik. De stijging in het tarief wordt veroorzaakt door de afspraken die zijn gemaakt in het in 2016, door de gemeenteraad, vastgestelde Water Taken Plan. Verscherpte klimaateisen zorgen hierbij voor meer investeringen. Daarnaast stijgt het tarief ook door de vervangingen en reparaties die uitgevoerd moeten worden op de riolering en gemalen. Daarom is bij de vaststelling van het Water Taken Plan besloten dat het tarief de komende jaren met 1,5% moet stijgen met daar boven op nog de inflatiecorrectie. Vooruitlopend op de vaststelling van het nieuwe Watertakenplan is nogmaals naar de het tarief en de hoogte van de voorziening gekeken. Daaruit is voortgekomen dat de extra stijging van 1,5% de komende jaren niet nodig is. De inflatiecorrectie voor de komende jaren bedraagt:

- 2021: 1,8%
- 2022: 1,7%
- 2023: 1,6%
- 2024: 1,5%

OZB

Voor 2021 wordt uitgegaan van een inflatiecorrectie van 1,8%, voor 2022 1,7%, voor 2023 betreft dit percentage 1,6%, voor 2024 is het 1,5%. Deze stijging staat los van de in de koersnotitie benoemde tariefstijging van 14%.

Nieuwe wensen				
Nieuwe wensen	2021	2022	2023	2024
Zorg in de wijk Duiven-Zuid	40.000	-	-	-
Implementatie nieuwe Omgevingswet	110.000	-	-	-
Actualiseren nota Grondbeleid	15.000	10.000	-	-
Totaal	165.000	10.000	0	0

Bedragen in €

In de reguliere Planning- en Control cyclus zouden alle gevolgen van speerpunten en eventuele aanvullende wensen in de Voorjaarsnota worden besproken. Dit jaar is er een financiële tussenrapportage en een koersnotitie aan uw raad voorgelegd waarin geen beleidsaanpassingen waren opgenomen. Dat gebeurt nu (zeer beperkt) in deze begroting. Voor de toelichting op de bedragen verwijzen we naar de teksten in de programma's.

Afvalstoffenheffing

Bij het vaststellen van de tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn we altijd uitgegaan van kostendekkendheid. Uit onderzoek is gebleken dat we te weinig apparaatskosten hebben doorbelast in het tarief. Als we dit herstellen levert dit een hogere opbrengst voor de afvalstoffenheffing op. Aangezien we deze stijging nog niet in de voorcalculaties hebben verwerkt is dit voordeel hier apart genoemd.

Bezuinigingsvoorstellen Koersnotitie

Bij de behandeling van de koersnotitie is het bezuinigingspakket vastgesteld voor de komende jaren. Deze zijn allemaal in de voorcalculaties verwerkt. Na verwerking van de amendementen bestaat het pakket uit de volgende maatregelen:

Bezuinigingspakket A	2021	2022	2023	2024
Publicaties weekkrant	-	10.000	10.000	10.000
Formatie wethouders verminderen	-	7.000	10.000	10.000
Maatschappelijke stages	28.000	28.000	28.000	28.000
Hondenbelasting verhogen	25.440	25.440	25.440	25.440
Vrijtijdseconomie	15.000	15.000	30.000	30.000
Reconstructie van Dorthstraat	-	30.000	30.000	30.000
Groenonderhoud Horsterpark	-	20.465	20.465	20.465
Heffingsgebied reclamebelasting uitbreiden	-	50.000	50.000	50.000
Participatie groenonderhoud stimuleren	-	-	10.000	10.000
Kwijtschelding hondenbelasting afschaffen	5.700	5.700	5.700	5.700
Bezuiniging 1Stroom	63.000	126.000	189.000	252.000
Circulaire Economie	63.000	63.000	63.000	63.000
Ombuiging kosten Wmo/Jeugdzorg	pm	pm	pm	pm
Toeristenbelasting	-	9.000	9.000	9.000
Kostendekkendheid leges begraafrechten	pm	pm	pm	pm
Reclamezuilen	50.000	50.000	50.000	50.000
Verbonden partijen	100.000	100.000	100.000	100.000
Totaal pakket A	350.140	539.605	630.605	693.605
Extra besparing 1Stroom	100.000	100.000	100.000	100.000
Verhoging OZB (maximaal 14%)	770.000	770.000	770.000	770.000
Stelpost claim overheid	285.000	285.000	285.000	285.000
Investeren in de samenleving	100.000	175.000	250.000	250.000
Geen dekkingsprobleem Circulaire Economie				250.000
Totaal maatregelen	1.605.140	1.869.605	2.035.605	2.348.605

Bedragen in €

Dekkingsvoorstel

Het tekort in 2021 wordt onttrokken uit de Algemene Reserve. De overschotten in de overige jaren storten we in de Algemene Reserve.

Geprognosticeerde balans 2021-2024

Balans rubriek	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Activa				
Vaste activa	69.862	68.546	66.348	64.172
Voorraad gronden	30.677	28.190	23.138	21.376
Vlottende activa	12.052	11.000	11.000	11.000
Totaal activa	112.591	107.736	100.486	96.548
Passiva				
Reserves	28.492	28.334	28.177	28.019
Voorzieningen	34.429	36.781	39.242	31.721

Langlopende leningen	37.277	31.621	26.006	29.808
Vlottende activa	12.393	11.000	7.061	7.000
Totaal passiva	112.591	107.736	100.486	96.548

Financiering

Uit de liquiditeitsbegroting (zie financieringsparagraaf) blijkt dat er in 2021 behoefte is aan extra financieringsmiddelen. Vanaf 2022 wordt er verwacht dat het saldo door grond verkopen ruim positief zal blijven tot en met 2024. In 2021 kan het liquiditeits tekort worden gefinancierd met kasgeld. Media 2020 is het percentage rente van aangetrokken kasgeld nog ruim negatief.

Begin 2021 heeft de gemeente Duiven een vaste schuld van € 31.8 miljoen. Deze leningen zijn allemaal aangetrokken bij de BNG. Het gemiddelde rente percentage hiervoor is in 2021 1,48% tegenover 1,60% in 2020.

Stand en verloop van reserves

Stand reserves

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Totaal reserves per 31/12	28.492	28.334	28.177	28.019

Bedragen x € 1.000

In het meerjarenperspectief is rekening gehouden met toekomstige stortingen en onttrekkingen. Er is nog geen rekening gehouden met de gevolgen van het dekkingsvoorstel. Zie voor een toelichting de bijlage 'Overzicht van reserves en voorzieningen' in deze begroting.

Stand en verloop van voorzieningen

Stand voorzieningen

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Totaal voorzieningen per 31/12	34.429	36.781	39.242	41.721

Bedragen x € 1.000

De voorzieningen stijgen na 2021 als gevolg van de toevoegingen aan de volgende voorzieningen:

- Groot onderhoud algemene accommodaties.
- Groot onderhoud sportaccommodaties.
- Groot onderhoud culturele accommodaties.
- Onderhoud wegen.
- Riolering.
- Pensioenen wethouders.

Voor een uitgebreide toelichting op het verloop van de voorzieningen kan de nota 'Reserves en voorzieningen' en de paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen' worden geraadpleegd.

Overzicht incidentele baten en lasten

2021			
Lasten		Baten	
Lasten opstal Vitaal Centrum	501.663	Opbrengst opstal Vitaal Centrum	520.000
Storting BR Vastgoed	18.337		
Onderzoek Waar staat je gemeente	5.000		
Eikenprocessierups	15.000		
Onderwijsachterstandenbeleid	308.576	Spec. uitk. Onderwijsachterstandenbeleid	308.576
Liemers ++	10.000		
De Liemers helemaal goed	13.000		

Liemers Economische Visie	30.600		
A15	125.000	Onttrekking BR A15	125.000
Circulaire Economie	222.390	Onttrekking BR Duurzaamheidsmaatregelen	222.390
		Precariobelasting	265.027
Liemerse ambassade	25.000		
VN-verdrag	10.000		
Watertakenplan	20.000		
Advieskosten afvalplan	15.000		
Totaal	1.319.566	Totaal	1.440.993
2022			
Lasten		Baten	
Liemers Economische Visie	30.600		
VN-verdrag	10.000		
Adieskosten afvalplan	15.000		
Totaal	55.600	Totaal	0
2023			
Lasten		Baten	
Onderzoek Waar staat je gemeente	5.000		
Totaal	5.000	Totaal	0
2024			
Lasten		Baten	
Totaal	0	Totaal	0

Bedragen in €

Financiële begroting - Conclusie

De voorliggende begroting laat voor de jaren 2021-2024 een financieel lastig beeld zien. In het voorjaar kondigden zich reeds tekorten aan in de komende jaren. Aangezien we er vorig jaar alleen in zijn geslaagd het laatste jaar van de meerjarenbegroting sluitend te krijgen zijn we dit jaar genoodzaakt om minimaal de laatste twee begrotingsjaren sluitend te krijgen. Om de kaders hiervoor vooraf vast kunnen stellen is in juli de "Koersnotitie naar een sluitende begroting" door de raad besproken. Met behulp van de aangegeven kaders is daarop deze meerjarenbegroting samengesteld. Daarbij zijn de gevolgen van de coronacrisis nog niet meegenomen. We willen onze begroting hiermee niet belasten en gaan er daarbij van uit dat het Rijk en de provincie ons voor de gevolgen zal compenseren. Ook van onze samenleving wordt in deze begroting het een en ander verwacht. Daarbij hebben we getracht de pijn zo veel mogelijk te verdelen. Natuurlijk is eerst gekeken naar onze eigen organisatie. Op deze manier hopen we een breedgedragen begroting te presenteren die ook ons ambitieniveau grotendeels in stand weet te houden en waarbij de zorg voor de samenleving altijd voorop staat. Met als belangrijk uitgangspunt een duurzaam financieel beleid.

Er blijven echter wel grote onzekerheden in onze aannames. Zoals eerder genoemd is het niet duidelijk wat de gevolgen van het coronavirus op de toekomst gaat hebben. Verder zal ook moeten blijken of we de ingevoerde bezuinigingsmaatregelen ook daadwerkelijk gaan realiseren. Het lijkt inmiddels wel duidelijk te worden dat de gemeenten vanuit de landelijke overheid in deze regeringsperiode geen extra steun kunnen verwachten. De herverdeling van het Gemeentefonds lijkt voor onze gemeente niet goed uit te pakken. In de Meicirculaire 2021 zal de nieuwe verdeling worden doorgevoerd. Ook onze verbonden partijen zijn volop aan het zoeken naar mogelijkheden om in de toekomst hun taken te kunnen blijven uitvoeren. Waarbij toch vaak naar de deelnemende gemeente wordt gekeken om het financiële plaatje sluitend te maken. Zo heeft de regio Arnhem-Nijmegen al aangegeven dat de gemeentelijke bijdrage omhoog moet en is de nieuwe verdeling van de kosten voor de VGGM wel heel nadelig voor Duiven. En dat alles terwijl we in onze bezuinigingsmaatregelen toch rekening houden met lagere kosten voor verbonden partijen.

De winstverwachting en het moment van winstuitname van de grondexploitatie is bijgesteld. Vooralsnog is dit een reële weergave van de huidige markt. Een verslechtering van de markt kan ervoor zorgen dat er opnieuw tekorten in de begroting ontstaan. Gezien het stadium waarin onze grondexploitatie zich bevindt (veel grond ligt bouwrijp klaar en moet alleen nog verkocht worden) kan een verder herstel van de markt direct positieve gevolgen voor de grondexploitatie hebben. En dat herstel is duidelijk merkbaar. De belangstelling voor kavels neemt weer toe en ook de huizenmarkt trekt verder aan. Contacten zijn echter geen contracten dus er is nog een hoop werk aan de winkel.

Vennootschapsbelasting

De vennootschapsbelastingplicht is met ingang van 1 januari 2016 van toepassing voor gemeenten. In het weerstandsvermogen is rekening gehouden met de mogelijke afdracht van vennootschapsbelasting. Grondslag is het fiscale resultaat en niet het begrotingssaldo zoals dat nu is gepresenteerd. Inmiddels is de aangifte voor 2018 ingediend. Alle aangiftes waren tot dusver nihil of negatief. Binnenkort willen we de aangifte 2019 indienen.

Algemene Uitkering

De Algemene Uitkering en de hoogte daarvan blijven erg onzeker. Een groot deel van de gelden voor het Sociaal Domein zijn inmiddels onderdeel van de Algemene Uitkering. Er is inmiddels een zware lobby bezig om hier structureel meer geld voor te krijgen. Het onderzoek naar meer (structurele) middelen voor duurzaamheidsmaatregelen is net gestart. In deze regeringsperiode zullen er waarschijnlijk niet meer structurele middelen worden toegevoegd in het Gemeentefonds.

De stand van de Algemene Reserve

Naar verwachting wordt de stand van de Algemene Reserve eind 2020 € 5,0 miljoen. De Algemene Reserve is onderdeel van de berekening van het weerstandsratio en dit ratio bedraagt per 1 januari 2021 1,78 bij een gemiddeld risico. Het uitgangspunt omtrent dit ratio is dat deze ligt

tussen 1,4 en 2,0 (ruim voldoende). Dit betekent dat het weerstandsvermogen van de gemeente Duiven ruim voldoende is om de beschreven risico's te dekken.

Daarnaast is het streven van de gemeente Duiven om een solvabiliteitsratio te behalen van 35%. Dit betreft een vergelijking van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen. In 2021 wordt een solvabiliteitsratio van 30,1% verwacht. Dit ratio groeit in 2023 naar 31%, dan wordt de minimaal gewenste stand bereikt.

Speerpunten/nieuw beleid

In totaal is er in deze begroting voor € 165.000 in 2021 aan extra kosten ingebracht om in te spelen op speerpunten en aanvullende wensen. Door de stand van de Algemene Reserve en het ruim voldoende weerstandsvermogen kunnen we deze incidentele kosten eenmalig opvangen. De structurele gevolgen van de Tussenrapportage zijn in deze begroting verwerkt. Ook de in "Koersnotitie" voorgestelde bezuinigingsmaatregelen zijn in deze begroting verwerkt.

Conclusie

De financiële positie van de gemeente Duiven is zorgelijk. De stand van de Algemene Reserve is boven het minimale niveau en het weerstandsvermogen is ruim voldoende. Het is voor de gemeente Duiven heel lastig al haar uitgavenpatroon af te dekken. Slechts door een grote inspanning van de gehele samenleving kan dit worden bewerkstelligd. Er zijn een aantal andere ontwikkelingen gaande die in de toekomst nog extra risico's kunnen geven. Het Integraal Huisvestingsplan gaat de komende jaren extra kosten opleveren. Ook de Circulaire Economie zal in de komende jaren meer van ons gaan vragen aan personeel en middelen. De hoogte van de Algemene Uitkering is ook onzeker. Het blijft zaak de bestaande ambities te spiegelen aan de financiële mogelijkheden. De structurele doorwerking van maatregelen moet wel binnen de financiële ruimte passen.

Bijlagen

Kerngegevens

	Werkelijk per 1 januari 2020	Geraamd per 1 januari 2021
<i>Inwoners:</i>		
Jonger dan 20 jaar	5.453	5.479
van 20 - 64 jaar	14.862	14.957
van 65 jaar en ouder	4.819	4.883
Totaal	25.134	25.319
<i>Bijstandsgerechtigden:</i>		
IOAW	44	44
IOAZ	2	3
BBZ	1	1
WWB	374	391
Totaal	421	439
Fysieke structuur		
Woningen	10.724	10.733
Bijzondere woongebouwen	5	5
Aantal woonruimten	10.729	10.738
Oppervlakte gemeente	3.516 ha	3.516 ha
Waarvan binnenwater	126 ha	126 ha
Wegen, paden etc. binnen en buiten de bebouwde kom (in m ² x 1.000)		
- Weg - gemiddeld belast	226	226
- Weg - licht belast	332	332
- Weg in woongebied	631	631
- Weg in verblijfsgebied	343	343
- Fietspaden	148	148
Openbaar groen (in m ² x 1.000)	1.516	1.516
Sportcomplexen (in m ² x 1.000)	185	185
Bermen (in m ² x 1.000)	309	309
Bermen (in m x 1.000)	125	125
Lichtmasten	5.662	5.669
Financiële structuur (bedragen x € 1.000)		
	Rekening 2019	Begroting 2021
Uitgaven/inkomsten voorcalculaties	66.566	
Opbrengst belastingen/retributies:	11.653	12.575
- Onroerende-zaakbelastingen	5.5556	5.819
- Hondenbelasting	176	208
- Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	1.969	2.494
- Rioolheffing	2.281	2.479
- Rioolaansluitrecht	-7	0
- Toeristenbelasting	169	169
- Precariobelasting	265	265
- Reclamebelasting	51	62
- Marktgelden	0	7
- Lijkbezorgingsrechten	40	56
- Leges omgevingsvergunning	519	745
- Overige leges	424	316
Algemene Uitkering Gemeentefonds	34.337	34.167

Stand reserves en voorzieningen

per 31/12/2019

per 31/12/2020

Algemene Reserve	12.368	5.040
Bestemmingsreserves	20.176	18.886
Voorzieningen	21.594	31.996
Totaal	54.138	55.922
<i>Bedragen x € 1.000</i>		

Berekening tarieven afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
<i>Voorcalculaties</i>				
Reinigen openbaar gebied (33% van de kosten)	36.951	36.951	36.951	36.951
Salariskosten reinigen openbaar gebied (33% van de kosten)	98.720	98.720	98.720	98.720
Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	1.282.358	1.294.957	1.277.748	1.284.553
Opbrengsten huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	-239.795	-239.795	-239.795	-239.795
Afvalaanbiedstation	310.111	309.809	307.910	307.909
Opbrengsten afvalaanbiedstation	-147.400	-147.400	-147.400	-147.400
Kosten heffing en invordering	10.602	10.602	10.602	10.602
Salariskosten TV 7.3	687.134	687.134	687.134	687.134
Vervangingsinvesteringen	725	3.625	9.025	10.275
	2.039.407	2.054.604	2.040.895	2.048.950
BTW 21%	309.889	313.820	313.722	310.528
Totale kosten voor afvalstoffenheffing	2.349.296	2.368.424	2.354.617	2.359.478
Kwijtschelding	110.000	110.000	110.000	110.000
Oninbaar/leegstand	35.000	35.000	35.000	35.000
Totale kosten voor afvalstoffenheffing	2.494.296	2.513.424	2.499.617	2.504.478
Containers				
Grondgebonden aansluiting	9.386	9.386	9.386	9.386
Hoogbouwaansluitingen	1.352	1.352	1.352	1.352
Nieuwbouw 1/2	0	0	0	0
Totaal aantal containers	10.738	10.738	10.738	10.738
Grondgebonden huishoudens				
Vastrecht	1.783.376	1.835.714	1.822.667	1.822.480
Variabel rest uitgaande van 12 ledigingen	364.870	340.816	345.186	348.463
Variabel rest 240 liter	19.512	18.067	18.304	18.576
Hoogbouw aansluitingen				
Vastrecht	256.885	264.424	262.545	262.518
Variabel uitgaande van 35 stortingen	53.945	49.213	50.159	51.106
Nieuwbouw 1/2				
Vastrecht	0	0	0	0
Variabel rest uitgaande van 12 ledigingen	0	0	0	0
Opbrengsten afvalstoffenheffing	2.478.588	2.508.234	2.498.862	2.503.142

Bedragen in €

Tarieven in €

	2020	2021	2022	2023	2024
Vastrecht grondgebonden huishoudens	166,67	190,00	195,58	194,19	194,17

	2020	2021	2022	2023	2024
Variabel tarief rest 140 liter	2,93	3,34	3,12	3,16	3,19
Variabel tarief rest 240 liter	5,04	5,75	5,32	5,39	5,47
Vastrecht hoogbouw aansluitingen	166,67	190,00	195,58	194,19	194,17
Variabel tarief hoogbouwaansluitingen	1,00	1,14	1,04	1,06	1,08
Tarief:					
Grondgebonden huishoudens (12 aanbiedingen)	201,83	230,09	233,02	232,11	232,45
Hoogbouw aansluitingen (35 aanbiedingen)	201,67	229,90	231,98	231,29	231,97

Berekening tarieven rioolrecht

Rioolrecht 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
Kosten				
<i>Op basis van voorcalculaties</i>				
Water Taken Plan	40.000	0	0	0
- te compenseren BTW	8.400	0	0	0
Riool	709.899	707.847	707.240	707.240
- te compenseren BTW	82.621	82.621	82.621	82.621
Rioolgemalen en randvoorzieningen	361.284	353.130	352.933	352.933
- te compenseren BTW	30.345	30.345	30.345	30.345
Lasten heffing en invordering (excl. deurwaarder)	31.883	31.883	31.883	31.883
- te compenseren BTW	6.416	6.416	6.416	6.416
Totale salariskosten	422.016	422.016	422.016	422.016
Vervangingsinvesteringen in het kader van het Water Taken Plan	25.522	66.272	78.606	90.939
Totaal	1.807.010	1.789.153	1.800.684	1.813.017
Bijdrage in voorziening	717.023	777.122	805.976	832.056
Totale kosten	2.524.033	2.566.275	2.606.660	2.645.073
Opbrengsten	2.479.403	2.478.760	2.478.117	2.477.474
Opbrengsten + 1,8% in 2021, in 2022 1,7%, in 2023 1,6% en in 2024 1,5% prijsindex.	2.524.032	2.566.275	2.606.659	2.645.073
Tekort	0	0	0	0
In percentages per jaar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Tarief

	2020	2021	2022	2023	2024
Tarief	€ 1,73	€ 1,76	€ 1,79	€ 1,82	€ 1,85

Bedragen in €

Overzicht van reserves en voorzieningen

Overzicht verloop reserves

	Beginstand 1-1-2020	mutatie 2020	Beginstand 1-1-2021	Mutatie	Eindstand 31-12-2021
Algemene Reserve	12.368.167	-7.327.922	5.040.245	-200.000	4.840.245
Bestemmingsreserves:					
Bestemmingsreserve Vastgoed	64.576	0	64.576	-18.338	46.238
Protocol agressie	10.000	0	10.000	0	10.000
Combinatiefuncties	41.509	0	41.509	0	41.509
Bijzondere bijstand	106.695	0	106.695	0	106.695
Statushouders	188.940	-11.789	177.151	-28.293	148.858
De Uitdaging	20.000	-20.000	0	0	0
Groen Onderhoud en vervanging	389.734	103.900	493.634	103.900	597.534
Gevolgen grondwaterverontreiniging Nieuwgraaf	281.124	0	281.124	0	281.124
Het groenfonds	214.387	-24.104	190.283	-24.104	166.179
Ontwikkeling A15	1.291.500	0	1.291.500	-125.000	1.166.500
Fonds bovenwijkse voorzieningen	2.015.055	-1.100.000	915.055	0	915.055
Erfgoed- en archeologiefonds	3.300	0	3.300	0	3.300
Kwaliteit openbare ruimte	82.143	0	82.143	0	82.143
Betaalbare woningbouw	880.147	0	880.147	-200.000	680.147
Circulaire economie	1.000.000	-222.390	777.610	-222.390	555.220
Vitale dorpen en wijken	394.803	0	394.803	0	394.803
Burgerbegroting	33.500	0	33.500	0	33.500
Totaal bestemmingsreserves	7.017.413	-1.274.383	5.743.030	-514.225	5.228.805
Geblokkeerde Bestemmingsreserves					
3e kunstgrasveld hockey	161.344	-15.129	146.215	-15.129	131.086
Stimuleringsfonds	332.442	0	332.442	0	332.442
Geblokkeerde reserve	12.664.793	0	12.664.793	0	12.664.793
Totaal geblokkeerde bestemmingsreserves	13.158.579	-15.129	13.143.450	-15.129	13.128.321
Totaal	32.544.159	-8.617.434	23.926.725	-729.354	23.197.371

Bedragen in €

Algemene Reserve

Beheerder: Ondersteuning/Team advies

Doel

De Algemene Reserve dient als weerstandsvermogen van de gemeente.

Besteding

De reserve wordt gevoed met eventuele jaarrekeningsaldi en positieve resultaten van grondexploitaties. Onttrekkingen worden geraamd op basis van specifieke voorstellen of negatieve rekeningsaldo /resultaten grondexploitaties.

Omvang en mutaties

Stand per 01-01-2020 € **12.368.167**

Onttrekkingen 2020

Negatief saldo 2019 € 2.817.343

Saldo Programmabegroting 2020 € 1.807.186

Breedband buitengebied € 43.000

Visie Rijksweg € 210.000

Saldo tussenrapportage 2020 € 2.521.879

Sloop Loostraat 35 en Tempelstraat 1 € 130.513

Sloop Walcherenstraat 5 € 324.001

Totaal onttrekkingen € **7.853.922**

Stortingen 2020

Saldo meicirculaire 2020 € 526.000

Totaal stortingen € **526.000**

Stand per 31-12-2020 € **5.040.245**

Onttrekkingen 2021: € 200.000

Stortingen 2021: € 0

Stand per 31-12-2021 € **4.840.245**

Bestemmingsreserves Programma Bestuur**Bestemmingsreserve "Protocol agressie"**

Beheerder: Griffie Duiven

Doel

Het treffen van een voorziening voor raads-, collegeleden en fractieassistenten tegen eventuele niet gedekte kosten voor psychosociale ondersteuning en nazorg als gevolg van agressie.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021 € **10.000**

Onttrekkingen 2021: €

Stortingen 2021: €

Stand per 31-12-2021 € **10.000**

Besteding

Onbekend.

Bestemmingsreserve "Vastgoed"

Beheerder: Team Ruimtelijke Ordening

Doel

Deze reserve is gevormd om nadelige resultaten op de exploitatie van het gebouw in het Vitaal Centrum te kunnen opvangen. De reserve wordt gevoed met positieve resultaten die zich voordoen in de exploitatie.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021 € **82.914**

Onttrekkingen 2021: € 0

Stortingen 2021: € 18.338

Stand per 31-12-2021 € **101.252**

Besteding

Deze reserve wordt ingezet voor eventuele afschrijvingen, kleine aanpassingen en onvoorziene uitgaven ten behoeve van het pand in het Vitaal Centrum.

Bestemmingsreserves Programma Maatschappij**Bestemmingsreserve "Combinatiefuncties"**

Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel

Deze bestemmingsreserve is bedoeld om te bewerkstelligen dat er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn voor het bereiken van de doelstelling van de combinatiefuncties.

Besteding

Ter dekking van kosten van activiteiten die worden uitgevoerd in het kader van de combinatiefunctionarissen.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	41.509
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	41.509

Bestemmingsreserve "Bijzondere bijstand"

Beheerder: Team Wijk Overstijgend Team

Doel

Deze bestemmingsreserve is bedoeld ter egaliseren van het exploitatieoverschot of -tekort van de rijksbijdrage ten opzichte van de uitgaven bijzondere bijstand.

Besteding

Voor egaliseren exploitatie overschot of tekort.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	106.695
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	106.695

Bestemmingsreserve "Groenonderhoud en -vervangings"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel

Het in enig jaar kunnen renoveren van het groen en ter egaliseren van kosten.

Besteding

De komende jaren staan groenrenovaties en aanplant/inboet bomen in de planning waarvoor de reserve zal worden ingezet.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	493.634
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	p.m.
<i>Stortingen 2021:</i>		
storting vanuit exploitatie	€	40.000
storting vanuit exploitatie	€	63.900
Stand per 31-12-2021	€	597.534

Bestemmingsreserve "Burgerbegroting"

Beheerder: Team Binnenste Buiten

Doel

De bevolking in de gelegenheid te stellen om te participeren rondom het proces omtrent bezuinigingen in de Meerjarenbegroting 2020-2023.

Besteding

Deze reserve is ter dekking voor de uitgaven van de burgerparticipatie bij het aangaan bezuinigingen in de begroting.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	33.500
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	33.500

Bestemmingsreserve "Statushouders"

Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel

Ter dekking van de uitgaven in het kader van nieuwe aanpak integratie statushouders. De nieuwe aanpak houdt drie sporen:

- verder inzetten op het integreren en participeren van statushouders en mensen met een migratieachtergrond die al langer in Duiven gevestigd zijn. Met ingang van 2019 is met de nieuwe aanpak gestart.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	177.151
<i>Onttrekkingen 2021:</i>		
1e turap 2021	€	28.293
<i>Stortingen 2021:</i>		
	€	
Stand per 31-12-2021	€	148.858

- Verder inzetten op integrale aanpak van participatie en integratie van nieuwkomers (statushouders en mensen met een migratieachtergrond)
- Voorbereiding implementatie landelijke wetwijziging wet inburgering.

Besteding

De hoogte van de exacte uitgaven in dit kader voor 2020 zijn (nog) niet bekend.

Bestemmingsreserve Programma Omgeving**Bestemmingsreserve "Gevolgen grondwaterverontreiniging Nieuwgraaf"**

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel

Deze bestemmingsreserve dient ter dekking van de extra kosten in de toekomst bij de toepassing van bronbemaling bij werkzaamheden binnen het plangebied Nieuwgraaf en die direct te relateren zijn aan de in het eerste watervoerend pakket aanwezige verontreiniging, afkomstig van stortplaats Westervoort en/of de waterrij op de locatie Nieuwgraaf 19 te Duiven.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	281.124
<i>Onttrekkingen 2021:</i>		
	€	
<i>Stortingen 2021:</i>		
	€	
Stand per 31-12-2021	€	281.124

Deze bestemmingsreserve is in 2003 ontstaan door samenvoeging van de reserves "Vuilstort Westervoort" (gevormd uit een ontvangen afkoopsom) en "Wasserij Nieuwgraaf 19". Deze reserve is een verplichting uit hoofde van de tussen de Staat der Nederlanden, de Provincie Gelderland, Putman BV en de gemeenten Westervoort en Duiven gesloten overeenkomst inzake deze grondwaterverontreiniging.

Besteding

Aanwending van de reserve vindt naar behoefte plaats bij uitvoering van werken (o.a. riool vervangen, bouwrijpmaken enz.).

Bestemmingsreserve "Het Groenfonds"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel

Het Groenfonds is in 2002 in het leven geroepen ter financiering van projecten die een relatie hebben met natuur, landschap en milieu. De bestemmingsreserve is vanaf toen gevoed vanuit de Grondexploitatie, de opbrengst verkoop aandelen Bouwfonds, grondverkoop in Centerpoort-Zuid en bijdragen van Rijk en Provincie Gelderland.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	190.283
<i>Onttrekkingen 2021:</i>		
Landschapsontwikkelingsprojecten	€	30.000
<i>Stortingen 2021:</i>		
Bijdrage windpark	€	5.896
Stand per 31-12-2021	€	166.179

Besteding

De resterende gelden worden conform raadsbesluit besteed aan het uitvoeren van projecten voortvloeiend uit het Uitvoeringsprogramma Landschapsontwikkelingsplan (LOP). Afhankelijk van de projectkansen die zich voordien zal het bijbehorende bedrag worden onttrokken aan deze reserve en middels rapportage worden verantwoord aan de Raad. De hoogte van het bedrag is jaarlijks fluctuerend en afhankelijk van de financiële projectgrootte en kansen ten aanzien van cofinanciering. Daarnaast zijn er nog uitgaven voor het lopende project "gronden voor natuur".

Bestemmingsreserve "Ontwikkeling A15"

Beheerder: Team Projectenbureau

Doel

Reserve is gevormd ter egalisatie van de kosten om proactief en constructief te kunnen participeren in de processen rondom het project ViA15. Hieronder vallen ook uitgaven voor (inpassings-) maatregelen ten gunste van bewoners. Het meerdere of mindere in de begroting opgenomen bedrag wordt dan wel toegevoegd of onttrokken aan deze reserve.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	1.291.500
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	125.000
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	1.166.500

Besteding

In de begroting is voor 2021 en 2022 een bedrag van € 125.000 en voor 2023 en 2024 een bedrag van € 100.000 opgenomen voor externe inhuur en specifieke advieskosten voor externe deskundigheid en expertise. Daarbij is inzet niet ieder jaar hetzelfde. Het meerdere of mindere wordt onttrokken dan wel toegevoegd aan deze reserve. In de tussenrapportage 2020 is besloten om voor de jaren 2021-2022 en 2023-2024 respectievelijk € 125.000 en € 100.000 te onttrekken om in te kunnen zetten op een pro-actieve en constructieve grondhouding.

Bestemmingsreserve "Fonds bovenwijkse voorzieningen"

Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel

Met de inwerkingtreding van de nieuwe Grondexploitatiewet per 1 juli 2008 ontstaat de mogelijkheid in de individuele grondexploitaties een kostencomponent "Bovenwijkse voorzieningen" op te nemen. Bij het administratief afsluiten van een complex wordt de bijdrage gestort in deze bestemmingsreserve.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	915.055
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	915.055

Het betreft een dekkingsmiddel in de aanlegkosten van voorzieningen die een functie hebben voor meerdere exploitatiegebieden. In beginsel worden individuele grondexploitaties belast met een afdracht van € 5 per m² uitgeefbaar terrein.

Besteding

In de Structuurvisie, vastgesteld in 2015, is een meerjarenbegroting Fonds Bovenwijken opgesteld met de te ontvangen bijdragen uit ruimtelijke ontwikkelingen, alsmede een investeringsschema voor de uitvoering van voorgenomen en geplande projecten.

Bestemmingsreserve "Erfgoed en archeologiefonds"

Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel

Het optimaal benutten en beleefbaar maken van de cultuurhistorie, erfgoed en archeologie om zo een bijdrage te leveren aan het versterken van de identiteit van Duiven als geheel en het woon-, leef- en ondernemingsklimaat in het bijzonder.

Besteding

Afhankelijk van projectkansen die zich voordoen worden bedagen onttrokken aan deze reserve en middels rapportage worden verantwoord aan de Raad.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	3.300
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	3.300

Bestemmingsreserve "Kwaliteit openbare ruimte"

Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel

Bekostigingen van investeringen om de openbare ruimte aantrekkelijker, veiliger en aansprekender te maken. Dit komt ten nutte van het woon-, leef- en ondernemingsklimaat voor een ieder.

Besteding

Jaarlijks vindt in dit kader een herprioritering plaats van gemeentelijke investeringen op basis van de fondsomvang.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	82.143
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	82.143

Bestemmingsreserve "Betaalbare woningbouw"

Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel

Aanvullend dekkingsmiddel voor het realiseren van projecten en activiteiten die voortkomen uit of bijdragen aan het woonbeleid en de woonagenda; in het bijzonder (of primair) het huisvesten van doelgroepen die aangewezen zijn op betaalbare (huur-)woningvoorraad. De raad heeft het nieuwe woonbeleid vastgesteld op 8 mei 2017.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	880.147
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	200.000
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	680.147

Besteding

Op basis van inhoudelijke plannen, activiteiten of initiatieven, die concreet bijdragen aan de woonagenda en waarbij aanvullende ("slimme") middelen gewenst zijn en voor zover de middelen reiken. Bij raadsbesluit van 8 mei 2017 is het college bevoegd deze middelen in te zetten voor de uitvoering van de woonagenda.

In de raadsvergadering van 25 september 2018 is het dekkingsvoorstel van het project 'Gebiedsgerichte aanpak Rijksweg' vastgesteld. In dit dekkingsvoorstel is € 200.000 opgenomen uit de bestemmingsreserve 'Betaalbare woningbouw'. Dit bedrag zal in 2021 nodig zijn voor het project en in dat jaar ook worden onttrokken uit deze bestemmingsreserve. In oktober 2020 gaat de raad waarschijnlijk besluiten om € 70.000 te reserveren als dekking voor de realisatie van woningbouw aan de Weidekervel. Op het moment van schrijven is dit besluit nog niet genomen.

Bestemmingsreserve "Circulaire economie"

Beheerder: Team

Doel

Deze reserve is gevormd naar aanleiding van de Voorjaarsnota 2019. Het bedrag wordt ingezet om de benodigde middelen voor de Energietransitie en de vastgestelde ambitie hiervan te bekostigen.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	777.610
<i>Onttrekkingen 2021:</i>		
Conform Voorjaarsnota 2019	€	222.390
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	555.220

Besteding

De uitgaven betreffen organisatiekosten, planvoorbereidingskosten en andere proceskosten in het kader van energietransitie. De exacte hoogte van deze uitgaven is voor 2021 niet bekend, geschat wordt dat hiermee met ingang van 2020 € 222.930 is gemoeid.

Bestemmingsreserve "Vitale dorpen en wijken"

Beheerder: Team Binnenste Buiten

Doel

Zoals aangegeven in de Voorjaarsnota 2019 is deze reserve gevormd om de kosten te dekken voor het faciliteren van nieuwe initiatieven en het kunnen inrichten en uitvoeren van nieuwe samenwerkingsprocessen met andere wijken- en/of buurten.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	394.803
<i>Onttrekkingen 2021</i>		
	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	394.803

Besteding

Ter dekking van projecten voor Vitale dorpen en wijken. Voor 2021 is niet bekend welke uitgaven in dit kader worden gedaan.

Geblokkeerde reserves

Bestemmingsreserve "3e kunstgrasveld hockeyvereniging"

Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel

Deze bestemmingsreserve is bestemd om de jaarlijkse kapitaallasten van het 3e kunstgras hockeyveld te dekken. De kapitaallasten van het 3e kunstgrasveld worden gedurende 15 jaar betaald uit deze reserve. In 2025 is het veld afgeschreven en de bestemmingsreserve leeg.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	146.215
<i>Onttrekkingen 2021</i>		
	€	15.129
<i>Stortingen 2021:</i>	€	0
Stand per 31-12-2021	€	131.086

Besteding

Tot 2025 worden de jaarlijkse kapitaallasten van het 3e kunstgrasveld uit deze reserve gedekt.

Bestemmingsreserve "Stimuleringsfonds"

Beheerder: Team Ruimtelijke ontwikkeling

Doel

In 2000 is besloten vanuit de opbrengst aandelenverkoop Avira/Bouwfonds een bedrag van € 226.890 te storten in Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN). Vanuit dit fonds kan de gemeente subsidies verstrekken in de vorm van "zachte leningen". De zachte leningen kunnen alleen verstrekt worden aan volkshuisvestelijke projecten.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	332.442
<i>Onttrekkingen 2021</i>	€	p.m.
<i>Stortingen 2021:</i>	€	p.m.
Stand per 31-12-2021	€	332.442

Rente en aflossing vloeien terug in het fonds en kunnen weer voor andere projecten op dit terrein worden ingezet. De bestemmingsreserve wordt door derden beheerd en is derhalve een geblokkeerde reserve. De raad heeft in 2008 besloten om de beschikbare reserve volledig te bestemmen voor dekking van de "VROM startersregeling 2008".

Besteding

In totaal staan er eind 2019 nog 13 startersleningen open met een saldo van € 182.137.

Bestemmingsreserve Geblokkeerde reserve

Beheerder: Team financieel advies

Doel

Met deze reserve is voor een deel voorzien in de financieringsbehoefte van de gemeente. Daarnaast vormt de reserve een extra buffer.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	12.664.793
<i>Onttrekkingen 2021</i>		
<i>Stortingen 2021:</i>		
Stand per 31-12-2021	€	12.664.793

Deze reserve is gevormd door de geblokkeerde bestemmingsreserves van Nuon Vattenfall, Bouwfonds en Vitens samen te voegen tot een geblokkeerde reserve.

Besteding

Vanaf 2017 wordt er geen rente meer berekend en toegevoegd aan deze bestemmingsreserve.

Voorzieningen
Overzicht verloop voorzieningen

	Beginstand 1-1-2020	Mutaties 2020	Beginstand 1-1-2021	Mutaties 2021	Eindstand 2021
Pensioenen wethouders	2.316.755	59.000	2.375.755	59.000	2.434.755
Voorziening vastgoed ontwikkeling	1.905.156	0	1.905.156	0	1.905.156
Dubieuze debiteuren	126.420	0	126.420	0	126.420
Groot onderhoud algemene accommodaties	476.761	91.077	567.839	55.149	622.987
Ontslaguitkering burgemeester	379.770	-80.000	299.770	-80.000	219.770
Dubieuze debiteuren RSD	489.655	0	489.655	0	489.655
Groot onderhoud sportaccommodaties	987.123	145.952	1.133.076	156.872	1.215.947
Groot onderhoud culturele accommodaties	473.027	66.763	539.790	75.598	615.387
Onderhoud wegen	7.338.021	283.288	7.621.310	826.099	8.447.409
Riolering artikel 44 lid 2	9.723.066	898.983	10.622.049	717.023	11.339.072
Verliesgevende complexen grex	6.061.283	0	6.061.283	0	6.061.283
Afwikkeling complexen grex	106.965	0	106.965	0	106.965
Kapitaallasten afvalinzameling	16.837	0	16.837	0	16.837
Afvalinzameling	130.312	0	130.312	0	130.312
Totaal voorzieningen	30.531.152	1.465.064	31.996.216	1.735.740	33.731.956

Bedragen in €

Voorzieningen programma Bestuur
Voorziening "Pensioenen wethouders"

Beheerder: Team HR

Doel

De voorziening is gevormd voor de direct opeisbare verplichtingen van de toekomstige pensioenen wethouders.

Besteding

De besteding is afhankelijk van de "rekenrente" en toekomstige pensioenverplichtingen.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	2.375.755
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	20.000
<i>Stortingen 2021:</i>	€	79.000
Stand per 31-12-2021	€	2.434.755

Voorziening "ontslaguitkering burgemeester"

Beheerder: Team HR

Doel

De gemeente is op basis van het rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers verplicht om wachtgeld en een tegemoetkoming in de verhuiskosten te betalen. Daarnaast is de gemeente verplicht om op basis van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers een voorziening voor de kosten hiervan te vormen.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	299.770
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	80.000
<i>Stortingen 2021:</i>		
Stand per 31-12-2021	€	219.770

Besteding

Uit deze voorziening zal het wachtgeld van de burgemeester betaald worden.

Voorziening "Vastgoed ontwikkeling"

Beheerder: Team Projectenbureau

Doel

Voorziening ten behoeve van verschil vervaardigingskosten en getaxeerde waarde per ultimo van het jaar. Voor de bepaling van deze actuele waarde is een taxatierapport opgesteld. De getaxeerde waarde was op de peildatum 31 december 2016 lager dan de vervaardigingskosten van het vastgoed.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	1.905.156
---------------------------	----------	------------------

Onttrekkingen 2021:

Stortingen 2021:

Stand per 31-12-2020	€	1.905.156
-----------------------------	----------	------------------

Besteding

Bij verkoop van het vastgoed wordt de voorziening aangesproken voor een (boek)verlies.

Voorziening "Dubieuze debiteuren"

Beheerder: Team Financiële Administratie

Doel

Deze voorziening is gevormd voor het risico van oninbaarheid.

Besteding

De mutaties zijn afhankelijk van afwikkeling debiteuren in enig jaar. Onderbouwing saldo:

- oninbare debiteuren privaat en publiekrechtelijk € 76.420
- oninbare debiteuren belastingen € 50.000.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	126.420
---------------------------	----------	----------------

Onttrekkingen 2021:

Stortingen 2021:

Stand per 31-12-2021	€	126.420
-----------------------------	----------	----------------

Voorziening "Groot onderhoud algemene accommodaties"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel

Voorziening ten behoeve van egalisatie kosten groot onderhoud algemene accommodaties.

Rente

Inflatiecorrectie 2%.

Besteding

Jaarlijkse onttrekking voor werkelijke kosten groot onderhoud van de betreffende gebouwen.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	567.839
---------------------------	----------	----------------

Onttrekkingen 2021:

Onderhoudsmaatregelen	€	56.500
-----------------------	---	--------

Stortingen 2021:

Rente	€	11.357
-------	---	--------

Dotatie onderhoud	€	100.292
-------------------	---	---------

Stand per 31-12-2021	€	622.987
-----------------------------	----------	----------------

Voorzieningen programma Maatschappij**Voorziening "Dubieuze debiteuren RSD"**

Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel

Voorziening voor dubieuze debiteuren in het kader van artikel 69 Participatiewet waarvan uitvoering plaatsvindt bij de RSD.

Besteding

Op basis van informatie van de RSD vindt jaarlijks een berekening plaats van de stand van de voorziening. In de jaarrekening brengen we de voorziening op peil.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	489.655
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	pm
<i>Stortingen 2021:</i>	€	pm
Stand per 31-12-2021	€	489.655

Voorziening "Groot onderhoud sportaccommodaties"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel

Voorziening ten behoeve van egalisatie kosten groot onderhoud sport accommodaties.

Rente

Om de prijsstijgingen te compenseren wordt jaarlijks 2% inflatiecorrectie toegevoegd.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	1.133.076
<i>Onttrekkingen 2021</i>	€	74.000
<i>Stortingen 2021:</i>		
Rente	€	22.662
Dotatie onderhoud	€	134.210
Stand per 31-12-2021	€	1.215.947

Besteding

Rekening houdende met vrijval wegens te amoveren accommodaties en een acceptabele marge van ongeveer 5% tussen enerzijds de planning en anderzijds de waarde van reserveringen op een termijn van 25 jaren binnen de volle breedte van het GOG, wordt deze voorziening toereikend geacht. De onttrekking betreft vervanging lichtbronnen en re-topping sportvloer. Voor de jaren 2019 tot en met 2022 bedraagt de raming totaal € 52.500.

Voorziening "Groot onderhoud culturele accommodaties"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel

Voorziening ten behoeve van egalisatie kosten groot onderhoud culturele accommodaties. Het betreft hier het wijkhuis van Droo, het kleutergebouw van de Joannesschool en het gebouw aan het Eilandplein.

Rente

Om de prijsstijgingen te compenseren wordt jaarlijks 2% inflatiecorrectie toegevoegd.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	539.790
<i>Onttrekkingen 2021</i>	€	5.000
<i>Stortingen 2021</i>		
Rente	€	10.796
Dotatie onderhoud	€	69.802
Stand per 31-12-2021	€	615.387

Besteding

Rekening houdende met vrijval wegens te amoveren accommodaties en een acceptabele marge van ongeveer 5% tussen de planning en de waarde van reserveringen op een termijn van 25 jaren binnen de volle breedte van het GOG, wordt deze voorziening toereikend geacht. De onttrekking betreft vervanging accu's noodverlichtingen schilderwerk. Voor de jaren 2019-2022 bedraagt de raming totaal € 16.350.

Voorzieningen programma Omgeving

Voorziening "Onderhoud wegen"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel

Het onderhouden van de wegen enz. conform het beleidsplan onderhoud wegen. De voorziening wordt jaarlijks vanuit de exploitatie gevoed, terwijl de geplande maatregelen rechtstreeks op deze voorziening worden geboekt.

Rente

Om de prijsstijgingen te compenseren wordt jaarlijks 2% inflatiecorrectie toegevoegd.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	7.621.310
<i>Onttrekkingen 2021:</i>		
Onderhoudsmaatregelen	€	401.327
<i>Stortingen 2021:</i>		
Rente	€	152.426
Stortingen vanuit jaarschijf 2021	€	1.075.000
Stand per 31-12-2021	€	8.447.409

Besteding:

Verwachte ontwikkelingen 2021 tot en met 2024:

Voorziening wegbeheer	2021	2022	2023	2024
Toevoeging aan de voorziening	1.227.426	1.318.948	1.368.728	1.395.288
Onttrekking aan de voorziening	401.327	2.579.967	40.370	655.625
Saldo	8.447.409	7.186.390	8.514.388	9.254.050

Vanaf 2015 worden de onderhoudskosten voor civiele kunstwerken uit deze voorziening gedekt omdat de bestemmingsreserve "Civiele kunstwerken" vanaf dat moment niet meer toereikend is.

Voorziening "Riolering artikel 44 lid 2 BBV"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel

Deze voorziening is gevormd ten behoeve van groot onderhoud en lasten grootschalige investeringen in de toekomst. Met name ook bedoeld om lasten te "egaliseren".

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	10.622.049
<i>Onttrekkingen 2021:</i>		
	€	
<i>Stortingen 2021:</i>		
Bijdrage vanuit exploitatie	€	717.023
Stand per 31-12-2021	€	11.339.072

Besteding

Deze voorziening zal worden ingezet om grootschalige vervangingen te kunnen bekostigen.

Voorziening "Verliesgevende complexen grondexploitaties"

Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel

Deze voorziening is gevormd om de verwachte verliezen die uit de resultaatberekeningen van de in exploitatie zijnde complexen van de grondexploitatie komen, op te kunnen vangen.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	6.061.283
<i>Onttrekkingen 2021:</i>		
	€	pm
<i>Stortingen 2021:</i>		
	€	pm
Stand per 31-12-2021	€	6.061.283

De herziene exploitatieberekening van de complexen De Ploen-Zuid, Vitaal Centrum Duiven, Westreenen en Seingraaf geven een verlies op einddatum aan van in totaal € 4.792.081. Voor exploitaties met een geraamd tekort wordt een voorziening (op startwaarde) conform BBV getroffen om de berekende toekomstige tekorten af te dekken. Dit is een wettelijk voorgeschreven maatregel. Het rentepercentage (disconteringsvoet) bij deze berekening is door de BBV gesteld

op 2%. Jaarlijks zal na de herziening van de exploitatieberekeningen worden bekeken of de voorziening nog toereikend is.

Besteding

In de voorziening is een bijdrage opgenomen voor de afwikkeling van een verwacht verlies op de volgende complexen:

Exploitatie	Resultaat
Ploen-Zuid	€ 2.512.805
Vitaal Centrum Duiven	€ 2.431.582
Westreenen	€ 427.488
Seingraaf	€ 689.408
Totaal	€ 6.061.283

Voorziening "Afwikkeling complexen"

Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel

Deze voorziening is in het leven geroepen voor nog te maken kosten van reeds financieel afgewikkelde complexen. Het betreft investeringen voor relatief kleine afwikkelingen binnen het plangebied.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	106.965
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	106.965

De kosten voor afwikkelingen van eerder afgesloten complexen worden uit de voorziening betaald.

Besteding na 31 december 2021

Wrm/nazorg afgesloten complexen	€ 21.000
Interne doorbelasting V&T afgesloten complexen	€ 20.000
Procedurekosten planschadeverzoeken Wro	€ 10.000
Stelpost onvoorzien, diversen en prijsstijgingen	€ 7.500
Publiekrechtelijke heffingen	€ 1.000
Verplaatsen boom Rijksweg 64 (Vergertlaan)	€ 6.250
Welleveld grex 2018 t/m 2020	€ 41.215
Totaal	€ 106.965

Voorziening "Afvalinzameling (kapitaallasten)"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel

Deze voorziening wordt ingezet om de kapitaallasten van uitgestelde investeringen te bekostigen.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	16.837
<i>Onttrekkingen 2021:</i>		
<i>Stortingen 2021:</i>		
Stand per 31-12-2021	€	16.837

Besteding

Afhankelijk van de mate waarin investeringen worden ingehaald of uitgesteld.

Voorziening "Afvalinzameling"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel

Deze voorziening wordt ingezet om de uitgaven met betrekking tot de inzameling van huishoudelijk afval te bekostigen.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	130.312
---------------------------	----------	----------------

Onttrekkingen 2021:

Stortingen 2021:

Stand per 31-12-2021	€	130.312
-----------------------------	----------	----------------

Besteding

Deze voorziening wordt ingezet ter dekking van kosten met betrekking tot de inzameling van huishoudelijk afval.

Vervangingsinvesteringen

Overzicht vervangingsinvesteringen 2021-2024

Omschrijving	Investering	Jaar	2021	2022	2023	2024
Wegen						
Groen						
Renovatieprojecten 2021	60.000	2021		3.200	3.200	3.200
Rotonde Graafsingel, Westsingel, Oostsingel	40.000	2021		2.133	2.133	2.133
Herinrichting Groessen	82.000	2021		4.373	4.373	4.373
Openbare verlichting						
Vervanging armaturen	110.000	ieder jaar		6.600	13.200	19.800
Rioleringsplan *1						
Kapitaallasten investeringen	1.865.000	diverse jaren		25.522	66.272	78.606
Speeltuinen/-weiden						
Speeltoestellen	20.000	ieder jaar		2.400	4.800	7.200
Sporthal Triominos						
Vervanging turnvloer	27.500	2022			3.300	3.300
Buitensportterreinen						
Veldverlichting trainingsvelden	65.750	2022			4.603	4.603
Toplaagrenovatie oefenhoek Heggeakkers	7.500	2021		900	900	900
Toplaagrenovatie veld 4 Heggeakkers	15.000	2021		1.300	1.300	1.300
Toplaagrenovatie veld 1 Immerloo	40.000	2021		3.467	3.467	3.467
Toplaagrenovatie trainingsveld Immerloo	15.000	2022			1.300	1.300
Maatregelen kunstveld Groessen	16.000	2021		1.920	1.920	1.920
Maatregelen kunstgrasveld Loo	16.000	2021		1.920	1.920	1.920
Huishoudelijk afval/afvalaanbiedstation						
Diverse vervangingsinvesteringen *1	129.500	diverse jaren		725	3.625	9.025
Diverse producten						
Algemene accommodaties < 25	116.200	voorz. GOG				
Culturele accommodaties < 25	34.500	voorz. GOG				
Sportaccommodaties < 26	121.500	voorz. GOG				
Accommodaties > 25	0	diverse jaren				
Totalen	2.699.450			54.460	113.013	143.046

Bedragen in €

*1 ten laste van de afvalstoffenheffing/reinigingsrechten, c.q. rioolrechten.

EMU-saldo

In het bestuurlijk overleg (Ministerie van Financiën, VNG en IPO) is afgesproken dat het EMU-saldo over het begrotingsjaar, het voorgaande jaar en het navolgende jaar in de begroting wordt opgenomen.

	EMU-saldo	2020	2021	2022
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (BBV, art 17c)	-2.287	-1.411	- 610
+2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.047	2.544	2.348
+3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	2.476	2.372	2.510
-4	Uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-1.043	-1.071	-1.345
+5	De in mindering op onder vier bedoelde investeringen gebrachte bijdragen van het Rijk, de Provincies, de Europese Unie en overigen			
+6a	Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs)			
-6b	Boekwinst op desinvesteringen in (im)materiële vaste activa			
-7	Uitgaven aan aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.	-3.522	-1.546	-3.058
+8a	Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)	12.653	1.335	6.581
-8b	Boekwinst op grondverkoop			
-9	Betalingen ten laste van de voorzieningen	-355	-2.372	-2.524
-10	Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder een van de andere genoemde posten			
11b	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen			
	Berekend EMU-saldo	9.969	-149	3.902

Bedragen in € 1.000

Toelichting

1. Saldi voor bestemming (zie financiële begroting).
2. De afschrijvingen per jaar.
3. Zie de Staat van reserves en voorzieningen 2021.
4. Voor de jaren 2020, 2021 en 2022 zijn de geactiveerde investeringen van de wensenlijst en de lijst vervangingsinvesteringen opgenomen.
9. Zie de Staat van reserves en voorzieningen 2021.

Baten en Lasten per Taakveld

TV	Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo
0.1	Gemeenteraad en (raads)-commissies	0	1.740.277	-1.740.277
0.2	Burgerzaken	283.849	509.251	-225.402
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	744.321	894.301	-149.980
0.4	Ondersteuning organisatie	297.435	9.167.774	-8.870.339
0.5	Treasury	664.801	133.265	531.536
0.61	OZB-woningen	3.864.440	257.763	3.606.677
0.62	OZB-niet woningen	2.339.992	144.751	2.195.241
0.64	Belastingen overig	757.814	121.211	636.603
0.7	Algemene Uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	37.141.285	0	37.141.285
0.8	Overige baten en lasten (excl. mutaties reserves)	-79.500	158.097	-237.597
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0	0
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	914.246	-914.246
1.2	Openbare orde en veiligheid	48.911	397.714	-348.803
Programma 1 Bestuur		46.063.348	14.438.650	31.624.698
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	79.017	-79.017
4.2	Onderwijshuisvesting	40.000	1.246.388	-1.206.388
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	317.576	1.174.538	-856.962
5.1	Sportbeleid en activering	2.353	290.278	-287.925
5.2	Sportaccommodaties	287.666	1.275.663	-987.997
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	1.800	240.352	-238.552
5.4	Musea	0	110.313	-110.313
5.5	Cultureel erfgoed	0	58.082	-58.082
5.6	Media	0	289.877	-289.877
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	24.566	1.908.281	-1.883.715
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	127.567	2.661.338	-2.483.771
6.2	Wijkteams	0	153.268	-153.268
6.3	Inkomensregelingen	6.095.592	8.397.884	-2.302.292
6.4	Begeleide participatie	0	2.014.244	-2.014.244
6.5	Arbeidsparticipatie	0	1.696.702	-1.696.702
6.6	Maatwerkvoorzieningen Wmo	35.630	1.338.251	-1.302.621
6.71	Sociaal Domein: AWBZ naar Wmo	150.000	4.673.693	-4.523.693
6.72	Sociaal Domein: Jeugdzorg	0	6.233.345	-6.233.345
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	432.711	-432.711
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	768.122	-768.122
7.1	Volksgezondheid JGZ	0	1.249.645	-1.249.645
Programma 2 Maatschappij		7.082.750	36.241.992	-29.159.242
2.1	Verkeer en vervoer	59.185	2.875.483	-2.816.298
2.2	Parkeren	953	20.122	-19.169
2.5	Openbaar vervoer	0	50.304	-50.304
3.1	Economische ontwikkeling	0	68.217	-68.217

3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.632.364	1.697.364	-65.000
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	7.480	12.120	-4.640
3.4	Economische promotie	180.833	504.519	-323.686
7.2	Gemeentelijke rioleringsplan	2.479.403	2.035.272	444.131
7.3	Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	2.881.026	1.978.352	902.674
7.4	Milieubeheer	4.933	570.302	-565.369
7.5	Begraafplaatsen	56.175	127.833	-71.658
8.1	Ruimtelijke ordening	96.517	934.449	-837.932
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	647.397	647.397	0
8.3	Wonen en bouwen	786.377	923.335	-136.958
Programma 3 Omgeving		8.832.643	12.445.069	-3.612.426
0.10	Mutaties reserves	357.812	128.133	229.679
Totaal na bestemming		62.336.553	63.253.844	-917.291

Bedragen in €

Overheadkosten

Vanaf 1 januari 2018 is de gemeenschappelijke regeling 1Stroom in werking getreden. Dit betreft de fusie van de ambtelijke organisaties van de gemeente Duiven en de gemeente Westervoort. Alle kosten die voorheen op taakveld 0.4 van beide gemeenten werden verantwoord, worden vanaf 1 januari 2018 verzameld op taakveld 0.4 van de organisatie 1Stroom. Vervolgens worden de totale kosten op dit taakveld verdeeld naar de gemeente aan de hand van een doorbelastingspercentage. De gemeente Duiven krijgt 63% doorbelast en de gemeente Westervoort krijgt 37% doorbelast. Twee uitzonderingen zijn hierbij te maken, namelijk de kosten rondom de grondexploitatie en de kosten voor het afvalaanbiedstation van de gemeente Duiven. Deze komen volledig ten laste van de gemeente Duiven. Binnen Duiven worden kosten die rechtstreeks betrekking hebben op bepaalde taakvelden ook daaraan doorbelast. Op taakveld 0.4 blijven dan de overheadkosten staan. Afgezet tegen de totale omzet geeft dat het overheadpercentage.

Op taakveld 0.4 Overhead, Ondersteuning organisatie komt één totaalbedrag te staan, de bijdrage 1Stroom.

Bijdrage 1Stroom	8.870.339
-------------------------	------------------

Berekening overheadpercentage

Totaal overheadkosten (= bijdrage 1Stroom)	8.870.339
Salaris personeel primair proces	62.935.710
Overheadpercentage	14,09%

Indicatoren

Overzicht verplichte indicatoren

Indicator	Duiven	Nederland
Formatie fte per 1.000 inwoners	6,27	gegevens niet beschikbaar
Bezetting fte per 1.000 inwoners	6,27	gegevens niet beschikbaar
Apparaatskosten per inwoner	654	gegevens niet beschikbaar
Externe inhuur als % van totale loonsom + inhuur externen	14,7	gegevens niet beschikbaar
Overhead als % van totale lasten	50,29	gegevens niet beschikbaar
Woonlasten eenpersoonshuishouden	592	700
Woonlasten meerpersoonshuishouden	765	773
WOZ-waarde woningen	223	248
Nieuwbouw woningen	2,4	9,2
Huishoudelijk restafval	101,6	172
Hernieuwbare elektriciteit	105,0%	18,5%
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	1,6	2,2
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	2,8	4,8
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	2,0	2,5
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	3,3	5,4
Verwijzingen HALT	68	132
Jongeren met delict voor rechter	10	19.870
Demografische druk	51,1%	54,2%
Niet-sporters	45,7%	48,7%
Banen	1.034	792,1
Vestigingen	108,4	129,6
Netto arbeidsparticipatie	71,3%	68,8%
Bruto gemeentelijk product	100	100
Functiemenging	62,0%	53,2%
Bijstandsuitkeringen	269,4	373,9
Lopende re-integratievoorzieningen	225,0	205,6
Wmo-clients met een maatwerkarrangement	43	630
%kinderen in uitkeringsgezin	5%	7%
% achterstandsleerlingen	3,9%	11,61%
% werkloze jongeren	2%	2%
% Voortijdige schoolverlaters totaal (VO+MBO)	1,7%	2,0%
Absoluut verzuim	0,9	1,8
Relatief verzuim	16	23

Jongeren met jeugdhulp	12,2	10,3
Jongeren met jeugdreclassering	0,3%	0,4%
Jongeren met jeugdbescherming	0,8%	1,1%

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Voor een toelichting op de verschillende indicatoren verwijzen wij naar de website www.waarstaatjegemeente.nl. Bovenstaande indicatoren worden op deze site verversd zodra er nieuwe informatie beschikbaar is. Bovenstaand cijfers geven de stand weer op 1 augustus 2020.

Bezuinigingsmaatregelen

Bezuinigingspakket A	2021	2022	2023	2024
Publicaties weekkrant	-	10.000	10.000	10.000
Formatie wethouders verminderen	-	7.000	10.000	10.000
Maatschappelijke stages	28.000	28.000	28.000	28.000
Hondenbelasting verhogen	25.440	25.440	25.440	25.440
Vrijtijdseconomie	15.000	15.000	30.000	30.000
Reconstructie van Dorthstraat	-	30.000	30.000	30.000
Groenonderhoud Horsterpark	-	20.465	20.465	20.465
Heffingsgebied reclamebelasting uitbreiden	-	50.000	50.000	50.000
Participatie groenonderhoud stimuleren	-	-	10.000	10.000
Kwijtschelding hondenbelasting afschaffen	5.700	5.700	5.700	5.700
Bezuiniging 1Stroom	63.000	126.000	189.000	252.000
Circulaire Economie	63.000	63.000	63.000	63.000
Ombuiging kosten Wmo/Jeugdzorg	pm	pm	pm	pm
Toeristenbelasting	-	9.000	9.000	9.000
Kostendekkendheid leges begraafrechten	pm	pm	pm	pm
Reclamezuilen	50.000	50.000	50.000	50.000
Verbonden partijen	100.000	100.000	100.000	100.000
Totaal pakket 1	350.140	539.605	630.605	693.605

Bedragen in €

Verder is bij de behandeling van de koersnotitie besloten om een extra bezuiniging van € 100.000 op de bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling 1Stroom door te voeren. Een stelpost voor extra rijks gelden in het kader van de abonnementstarieven en de duurzaamheid € 285.000 op te nemen. Een stelpost op te nemen inzake investeren in de samenleving die in 2021 € 100.000, in 2022 € 175.000 en in 2023 en 2024 € 250.000 op gaat leveren. En tenslotte is er maximumverhoging van de OZB-tarieven van 14% toegestaan (€ 770.000) om de begrotingsjaren sluitend te krijgen.

Aanvullend op deze maatregelen heeft het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling 1Stroom besloten een aanvullende bezuiniging door te voeren. In totaal loopt de bezuiniging binnen 1Stroom op tot € 732.000 in 2024. Het Duivens aandeel bedraagt € 461.160. Deze bezuiniging is ook al concreet door 1Stroom ingevuld. In onze voorcalculatie is deze ook verwerkt.

Pakket A	2021	2022	2023	2024
Gemeentelijke publicaties in de weekkrant stoppen		10.000	10.000	10.000
Formatie wethouders vanaf de gemeenteraadsverkiezingen (2022) verminderen met 0,1 fte		7.000	10.000	10.000
Stoppen subsidiering maatschappelijke stages	28.000	28.000	28.000	28.000
Tarief hondenbelasting verhogen met € 10 voor iedere hond	25.440	25.440	25.440	25.440
Budget Vrijetijdseconomie (subsidiering evenementen) verminderen	15.000	15.000	30.000	30.000
Afblazen reconstructie van Dorth tot Medlerstraat		30.000	30.000	30.000
Bijdrage aan groenonderhoud Horsterpark verlagen		20.465	20.465	20.465
Heffingsgebied reclamebelasting uitbreiden naar bedrijventerreinen		50.000	50.000	50.000
Participatie in groenonderhoud stimuleren			10.000	10.000
Kwijtschelding hondenbelasting (m.u.v. hulphonden) afschaffen	5.700	5.700	5.700	5.700
Bezuiniging ambtelijke organisatie 1Stroom	63.000	126.000	189.000	252.000
Bijstellen ambities Programma Circulaire Economie/duurzaamheid	63.000	63.000	63.000	63.000
Verdere ombuiging kosten Wmo en Jeugdzorg	PM	PM	PM	PM
Tarief toeristenbelasting hotels naar € 2,05		9.000	9.000	9.000
Kostendekkendheid leges begraafrechten ('t Heilige Lant)	PM	PM	PM	PM
Opbrengst reclamezuilen verhogen	50.000	50.000	50.000	50.000
Bezuiniging opdragen aan Verbonden Partijen	100.000	100.000	100.000	100.000
Totaal pakket A	350.140	539.605	630.605	693.605

RAADSBSLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/20/064240/201461612

Datum besluitvorming : 7 juli 2020

Onderwerp : Vaststellen koers richting een sluitende begroting

Samenvatting

Zoals zovele andere gemeenten heeft de gemeente Duiven een opgave om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting. Die opgave is fors, zeker gelet op het feit dat er in november 2019 al een eerste pakket aan bezuinigingen zijn doorgevoerd. Het college heeft een ombuigingspakket (het voorkeursscenario) van circa 2,6 miljoen euro opgesteld om de begroting voor 2023 en 2024 sluitend te krijgen. Voorgesteld wordt het voorkeursscenario vast te stellen als kader voor de meerjarenbegroting.

De raad besluit

Het voorkeursscenario zoals opgenomen in de notitie 'Op koers naar een sluitende begroting voor de gemeente Duiven' vast te stellen als kader voor de meerjarenbegroting, met dien verstande dat:

- De post 'Precariobelasting invoeren voor terrassen en standplaatsen' uit het voorkeursscenario te schrappen;
- De post 'Bezuiniging opdragen aan Verbonden Partijen' in het voorkeursscenario te wijzigen van PM naar € 100.000, -;
- De post 'Kwijtschelding hondenbelasting (m.u.v. hulphonden) afschaffen' in het voorkeursscenario aan te passen van PM-post naar € 5.700, -;
- Vooralsnog de 'Claim rijk Klimaat' op € 107.000, - (25%) te begroten;
- De OZB-verhoging als sluitpost te hanteren voor een sluitende begroting in 2022;
- Alle op dit moment niet voorziene en/of niet te bepalen besparingen, zoals o.a. 'Claim rijk Klimaat', 'Bezuiniging opdragen aan Verbonden Partijen' en 'extra besparing 1Stroom' te verrekenen met de OZB-verhoging;
- De OZB-verhoging te maximeren op 14% en het eventuele tekort wat daardoor zou ontstaan anders af te dekken, zonder dat dit een lastenverzwaring betekent voor de inwoners, of ondernemers van de gemeente Duiven;

de griffier,

drs. W.R. (Wouter) Bosch

de voorzitter,

mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201477613

Zaaknummer: Z/20/071568

Portefeuillehouder(s): J. Goossen

Voor vragen

Naam: Mark Jordens
Telefoon: 06-30201341
E-mail: m.jordens@1stroom.nl

Komt wel terug tot besluitvorming in de raad

Onderwerp: Gevolgen Septembercirculaire voor de Meerjarenbegroting.

Aanleiding voor deze kennisgeving

Op 10 november staat de behandeling van de (Meerjaren-) Begroting 2021-2024 voor de gemeente Duiven op de agenda. De begroting geeft een beeld van de uitwerking van de cijfers van de Tussenrapportage 2020 en de kaders uit de Koersnotitie inclusief het aangenomen amendement. Bovendien worden de speerpunten en beleidsontwikkelingen voor de komende jaren hierin voorgelegd. Voor de financiële onderbouwing van de cijfers is in de Begroting uitgegaan van de cijfers uit de meicirculaire. Inmiddels is de septembercirculaire binnen en zijn de gevolgen daarvan doorgerekend.

Relevant beleidskader

De circulaire heeft een puur financieel karakter. Beleidsmatig zitten er geen gevolgen aan.

Inhoud van mededeling

De septembercirculaire 2020 is volgens planning op Prinsjesdag verschenen. De circulaire geeft de vertaling van de Miljoenennota voor de verschillende gemeenten. Bovendien worden in deze circulaire de coronamaatregelen verwerkt. De financiële gevolgen voor de gemeente Duiven zijn doorgerekend. In deze circulaire zijn de accressen niet aangepast. Er wordt een voorschot gegeven op de onderschrijding van het BCF plafond en er wordt incidenteel voor 2022 geld toegevoegd voor het jeugdhulpbudget. Met dat laatste hadden we in onze berekeningen al rekening gehouden. Door wijzigingen in de maatstaven ontstaat in de volgende jaren een nadeel.

Tegenover de extra coronagelden staan natuurlijk ook hogere uitgaven. We verwerken deze gelden dan ook budgettair neutraal. Per saldo levert de septembercirculaire in de komende jaren de volgende consequenties op:

Uitkeringsjaar	2020	2021	2022	2023	2024
Totaal gevolg septembercirculaire t.o.v. meicirculaire	173.233	-134.027	-242.444	-282.173	-207.723

Wij zullen deze cijfers van de septembercirculaire meenemen in de Najaarsnota 2020.

In de voorbereiding op de Voorjaarsnota 2021 zullen we de gevolgen van deze circulaire integraal meenemen. In de nu voorliggende begroting zijn in de jaarschijven een aantal ontwikkelingen meegenomen die in de voorjaarsnota opnieuw worden bekeken omdat er dan

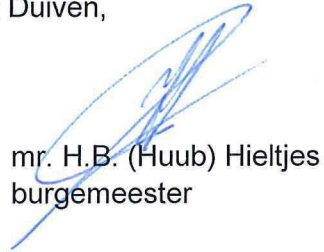
meer duidelijkheid over is. We denken daarbij aan het structureel doortrekken van de extra jeugdgelden, de inschatting van de stijging van de zorgkosten en de ontwikkelingen rondom de onderwijshuisvesting.

Duiven 29 september 2020.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

OVERZICHT VRAGEN POLITIEKE AVOND 15 OKTOBER / BEGROTING

(12:30)

Vragen fractie PvdA Politieke Avond 15 oktober 2020

Programma 2 Maatschappij

Stimuleringsbeleid

Dit jaar zijn er aan allerlei verenigingen en stichtingen in het kader van het Stimuleringsbeleid subsidies (stimuleringsbijdragen) voor activiteiten toegekend. Hoe wordt hier mee omgegaan. Mogen de aanvragers de stimuleringsbijdrage houden, wordt deze verrekend met de komende bijdrage of moet die teruggestort worden?

Kan de wethouder, als dat inzicht er al is, aangeven over hoeveel stimuleringsbijdrage het gaat dat toegekend is, maar niet uitgegeven door de aanvrager?

Het is niet simpel hier een eenduidig antwoord op te geven omdat de verschillen per vereniging of stichting groot zijn. Sommige verenigingen hebben minder uitgaven en minder kosten. Sommige alleen minder uitgaven en gelijkblijvende inkomsten. Daar waar het ondersteuning voor eenmalige activiteiten betreft is het niet altijd zo dat er helemaal geen kosten zijn gemaakt. De vraag of er iets terugbetaald kan en moet worden verschilt zal per vereniging stichting bekeken moeten worden. Soms is een simpele oplossing doorschuiven van zowel activiteit als ondersteuning naar volgend jaar een oplossing die we hebben gekozen bij kleine initiatieven. Zeker bij de grotere verenigingen zijn de gevolgen van de crisis vaak ingrijpend en is terugvordering dan wel verlagen van de ondersteuning niet verstandig omdat de clubs al moeite genoeg hebben om overeind te blijven.

Paragraaf Belastingen

Marktleges

De afgelopen jaren heeft de gemeenteraad de leges voor de Markt op € 0,- gezet omdat er onder meer een onderzoek is gedaan naar de levensvatbaarheid van de Duivense Markt.

Is door de verplaatsing van de Markt naar de parkeerplaats bij de Albert Heyn dit onderzoek volledig afgerond en kunnen de Marktleges weer geheven worden of zijn er nog openstaande punten die eerst afgehandeld moeten worden?

Alle onderzoek is afgerond. Er staat ons niets in de weg om volgend jaar weer marktgelden te heffen. Die zijn ook gewoon in de ramingen opgenomen.

Vragen fractie CDA Politieke Avond 15 oktober 2020.

Raadsvoorstel

In de tabel op pagina 8 staat een correctie voor de reclamebelasting. Elders (in de begroting) valt te lezen dat hiervoor een apart voorstel zal volgen maar dat de opbrengst geen algemeen dekkingsmiddel is (wat dus afwijkt van het kaderstellende besluit van juli 2020 van de raad). Klopt de constatering dat de uitbreiding van de reclamebelasting naar de bedrijventerreinen dus geen

onderdeel meer uit maakt van de begroting en dat dus tegemoet is gekomen aan de oproep van het MKB?

Hier is in het raadsvoorstel een apart beslispunt voor opgenomen. Om de begroting sluitend te krijgen is deze maatregel niet perse noodzakelijk. Als de maatregel toch wordt gehandhaafd kan de opbrengst worden aangegrepen om in samenspraak met de ondernemers te kijken naar een besteding die kan bijdragen aan verbetering van het ondernemersklimaat in Duiven.

Inleiding

Op pagina 4 wordt een opsomming gegeven van concrete resultaten die het college bereikt wil hebben. Kan ze daarbij een tussenstand aangeven via het welbekende verkeerslicht-model (en dit in volgende begrotingen te herhalen)?

College stelt voor om tot 1^e kwartaal 2022 bij iedere komende Voorjaarsnota en begroting in de inleiding via stoplichtmodel aan te geven of het bereiken van deze mijlpalen op schema ligt

Programma 1 Bestuur

1.A.1 Experimenten lokale democratie, Toelichting

Te lezen valt dat de Burgerbegroting niet langer een speerpunt is. Wat betekent dat voor de bestemmingsreserve 'Burgerbegroting' (stand per 31-12-2021 € 33.500) op pagina 125? Valt de reserve vrij of gaat dit over naar de algemene reserve?

Het college heeft vorige week een besluit genomen om uw raad voor te stellen een einde te maken aan het experiment met de burgerbegroting. In een raadsvoorstel – dat nu voorligt ter behandeling in de agendacommissie - wordt voorgesteld

het restant van het voor 2020 voor de burgerbegroting gevoteerde budget (ter hoogte van € 62.211,90) terug te laten vloeien in de algemene middelen. Voor wat de bestemmingsreserve burgerbegroting (groot €33.500,-) daarentegen betreft wordt uw raad voorgesteld deze beschikbaar te houden voor andere vormen van de nieuwe Lokale democratie, zoals the Right to Challenge, c.q. de reserve dus niet terug te laten vloeien in de algemene middelen.

1.C.1 Moderniseren dienstverlening

Kan hieronder ook het moderniseren en digitaliseren van de begroting vallen? We leven nu al geruime tijd in een digitaal tijdperk maar de begroting heeft nog de traditionele opzet.

Dat zou daar onder kunnen vallen. We proberen daar ook volop in mee te denken. Interessant om te melden is al wel dat we op dit moment een infographic aan het voorbereiden zijn die in een oogopslag de stand van zaken in deze begroting probeert weer te geven.

1.D.1 Organisatie 1Stroom, Financiën

Genoemd wordt dat 1troom een bijdrage levert aan de financiële opgave van de deelnemende gemeenten. Hoe verhoudt zich dat tot het 'Doel' op pagina 14 (besparing van € 600.000 in 2021)?

Op pagina 14 wordt de besparing van € 600.000 genoemd die de raden als een van de kaders hebben vastgesteld bij het aangaan van de ambtelijke fusie. De bij 1.D.1 genoemde bedragen van € 732.000 totaal en € 461.160 als aandeel daarvan voor Duiven, betreffen een aanvullende besparing boven op de € 600.000

Programma 3 Omgeving

3.A.1 Continueren SKKG, Toelichting

Aangegeven wordt dat er voor zeer veel gronden een optieovereenkomst of koopovereenkomst is aangegaan. Op welke wijze vertaald zich dat in Programma 7, Grondbeleid en de projectgebonden

risico's in Programma 2. Met andere woorden, wordt het financiële risico nu lager ingeschat of is er sprake van een andere kansscore waardoor een lager weerstandsvermogen nodig is? Of leidt het tot een gunstigere grondexploitatie als de gronden eerder worden verkocht?

Door het SKKG is de belangstelling voor de gronden in Duiven toegenomen.
Dit heeft onder andere geresulteerd in een aantal optieovereenkomsten.

Door deze optieovereenkomsten is er meer duidelijkheid hoe het uitgiftetempo van gronden kan zijn.
Dit resulteert in een uitgiftetempo dat hoger is dan de 2,5 ha per jaar.
Dit heeft dan ook een positief gevolg op de grondexploitatie, deze worden door dit hogere uitgiftetempo beter op het punt van inkomsten.

Overigens zijn met de grondexploitaties (ook met optieovereenkomsten) risico's gemoeid.
Dit wordt ondervangen door de risicoparagraaf en het daarbij horende weerstandsvermogen.

3.B.1 Borgen A15/A12, Financiën

De reserve bedraagt momenteel € 1.656.625 en het geoormerkte budget € 1.233.320. Waar kan ik de bestedingsmogelijkheden van deze reserve vinden?

De BR is gevormd ter egalisatie van de kosten om pro-actief en constructief te kunnen participeren in de processen rondom het project VIA15. Hieronder vallen ook uitgaven voor (inpassings-) maatregelen ten gunste van bewoners. Ook het saldo van het jaarlijkse budget komt uit deze BR (besloten in de turap 2020).

3.B.3 Uitvoeren woningbouwprogramma, Financiën

Aangegeven wordt dat er waarschijnlijk ook in 2021 extra middelen nodig zijn voor personeel. Lukt dat ook qua personeel binnen 1Stroom?

Nee dit lukt niet met medewerkers vanuit 1Stroom. Er is vooral behoefte aan extra projectleiding en specifieke deskundigheid en advisering op gebied van Milieu en op gebied van Civiel Techniek. Hiervoor zal aanvullend kunnen worden ingehuurd. De kosten kunnen worden gedekt uit de planontwikkeling. Dit brengt wel een verhoogd risico met zich mee op het uiteindelijke financiële planresultaat en de beoogde budgetneutraliteit.

Vragen fractie Lokaal Alternatief Politieke Avond 15 oktober 2020.

Paragraaf Lokale heffingen

Doorbelasting overheadkosten

In het raadsvoorstel is een toelichting opgenomen dat in de afgelopen jaren te weinig overheadkosten is doorbelast aan de afvalstofheffing. In de paragraaf lokale heffingen en op pagina 120 in de bijlagen zien we dit ook verder verwerkt. De salariskosten/ bijdrage vanuit 1 stroom zijn ten opzichte van vorige jaar sterk toegenomen. Dit sluit aan bij de toelichting in het raadsvoorstel. Echter wat Lokaal Alternatief opvalt is dat bij de rioolheffing ook sprake is van een sterke stijging van de salariskosten/ bijdrage 1 stroom ten opzichte van de begroting van 2020. Wij zouden ook verwachten dat voor beide heffingen een zelfde toerekeningsystematiek wordt gehanteerd inzake de overhead doorbelasting.

- Klopt het dat naar het taakveld riolering ook meer overheadkosten zijn doorbelast dan vorig jaar? Zo ja, waarom leidt dit (in afwijking bij het taakveld afval) niet tot een voordeel voor de begroting? Dat klopt. Maar het verschil tussen de opbrengsten rioolheffing en de lasten die we berekenen storten we in de voorziening riolering. In die voorziening storten we door de

hogere doorbelasting dus minder. Dat heeft dus voor het resultaat van de begroting geen gevolgen.

- Indien onze constatering niet klopt is de vraag;
 - waarom wordt voor beide heffingen een andere doorbelasting systematiek gehanteerd inzake de overhead?
 - Waarom wordt er (t.o.v. de begroting 2020) naar het product afval wel meer overheadkosten toegerekend en naar het product riolering niet?
 - Zouden we ook niet meer overheadkosten kunnen toerekenen aan het product riolering? Zo ja, hoeveel meer?
- Is ook naar de toerekening van de overheadkosten aan de grondexploitaties gekeken? **Ja, vorig jaar is afgesproken dat de grondexploitatie op basis van werkelijk bestede uren krijgt doorbelast. In de uurtarieven rekenen we ook daar de juiste overheadkosten mee.**

Rioolheffing

Uit de jaarrekening 2019 en het accountantsverslag hebben we kunnen opmaken dat de omvang van de voorziening riolering bijna 80% hoger is dan het geprognosticeerde saldo van het watertakenplan. Het college heeft bij de behandeling van het koersdocument tevens aangegeven dat er geen inhaalinvesteringen hoeven plaats te vinden. Uit het overzicht vervangingsinvesteringen, zoals opgenomen in deze begroting, wordt dit onderstreept. Hieruit blijkt ook dat er geen enorme kapitaallasten voortvloeien uit de investeringen in het riool.

- In het accountantsverslag hebben we kunnen lezen dat een integraal plan wordt opgesteld in 2020 en dat de voorziening wordt geactualiseerd. Heeft dit plaatsgevonden? **Er heeft een herberekening van het watertakenplan plaatsgevonden om de omvang van de voorziening af te zetten tegen de investeringen en uitgaven mbt het riool en de daarbij behorende tarief voor de komende jaren. De conclusie is dat het tarief vooralsnog de komende jaren niet hoeft te stijgen. Het watertakenplan in zijn geheel zal in 2021 opnieuw worden vastgesteld.**
- Waarom heeft het college er niet voor gekozen om de voorziening riolering meer in te zetten ter dekking van de kosten van het taakveld riolering? **De voorziening wordt ingezet ter dekking van alle structurele kosten op taakveld riolering en de daarbij behorende kapitaallasten van investeringen op taakveld riolering**

Daarnaast hebben wij nog een vraag over Programma 3 Omgeving:

In paragraaf 3.B.4 Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen lezen wij dat er een bestemmingsreserve “vitale dorpen en wijken” is gecreëerd. Hierin wordt gesproken over een bedrag van € 394.803.

Kunt u de verwachte bekostiging per uitvoeringsprogramma presenteren?

Per uitwerkingsprogramma is het op dit moment niet mogelijk de bekostiging weer te geven voor het komend jaar. Dit komt voor een groot deel dat ook de bijeenkomsten van wijk- en dorpsraden stil zijn komen te staan door het Coronavirus (vanaf medio maart) en dat zij daardoor de plannen waarmee ze in 2019 zijn gestart (en die doorlopen in 2021) niet verder hebben kunnen uitwerken en concreet hebben kunnen maken. Met als volgende stap dat zij daarmee aanspraak willen maken op de bestemmingsreserve.

Hieronder volgt een overzicht van de plannen per dorp/wijk:

Helhoek: heeft hun toekomstvisie uit 2019 verder uitgewerkt en deze is medio dit jaar aan het buurtschap gepresenteerd en aangenomen. Een volgende stap is de uitwerking van maatregelen ten behoeve van behoud en versterken van de leefbaarheid. Gewenst maatregelen zijn geprioriteerd, en worden in 2021 geconcretiseerd, en waar mogelijk uitgevoerd. De bedragen zijn op dit moment nog niet bekend. Maar het gaat o.a. om aanplant van nieuwe bomen, maar het betreft ook

infrastructurele zaken; welke meestal grote bedragen betreft. Hiervoor zal het buurtschap, via een voorstel aan de raad, een claim doen op de reserve.

Loo: dit jaar heeft de dorpsraad zich ingezet voor de ontwikkeling van 4 woningen op de voormalig kleuterschoollocatie. Begin dit jaar is gestart met de planvorming voor de Loostraat. Dit is echter stil komen te liggen door de crisis. De dorpsraad wil hier zeker mee verder, en zit zich ervoor in dit plan een stap verder te hebben uitgewerkt eind dit jaar / begin 2022. Het is waarschijnlijk dat de eerste onderdelen in 2022 kunnen worden uitgevoerd. Hier wordt ook afstemming gezocht op de planning van werkzaamheden in de openbare ruimte (zogenoemde: werk-met-werk). Dit zal echter niet voldoende zijn en daarvoor zal aanspraak worden gemaakt op de reserve.

Groessen: de dorpsraad heeft veel werk verricht en inzet getoond voor de uitwerking van woningbouwplan 'Onder de Toren'. Daarnaast vraagt zij meer aandacht voor de uitwerking van een nieuwe visie voor het dorp. Een onderdeel hiervan is het verbinden van de toekomstige woningbouwlocatie – het plein – en de kerk. Ook de herinrichting van de Dorpstraat (en veilig oversteeek) is daarvan een onderdeel. Het idee is dit deels via 'wek-met-werk' te realiseren. Daarnaast zal zij het plan in 2022 verder willen concretiseren en ligt het in de lijn van de verwachting dat hiervoor ook aanspraak wordt gemaakt op de reserve. Ook deze plannen bestaan deels uit infrastructurele ingrepen.

Duiven-West: In Duiven-West is door de wijkraad in samenwerking met meerdere partners en de gemeente verder gewerkt aan het opstellen van een uitvoeringsprogramma bij het wijkontwikkelingsplan van de wijkraad uit 2017. Er zijn meerdere werkgroepen van bewoners en professionals bezig met uiteenlopende thema's als Verkeer, het ontmoetingsplein, Groen, Hondenlosloopterreinen, duurzaamheid en de achterpaden. De ideeën van de werkgroepen krijgen steeds met vorm en sommigen hebben een deel ook al in de uitvoering (zoals bijvoorbeeld de omheining van twee hondenlosloopterreinen en meerdere opruimacties in verschillende achterpaden), maar het grootste deel van de plannen is nog in ontwikkeling. De deadline die de uit de wijkraad voortgekomen projectgroep zichzelf begin dit jaar had gesteld, waarbij in oktober door een grote wijkbijeenkomst in Duiven-West het fiat zouden worden gegeven aan een uitvoeringsprogramma, is door Corona niet gehaald. Het ligt wel in de lijn der verwachting dat in 2021 het uitvoeringsprogramma in grote lijnen gereed zal zijn. Dat er plannen in de uitvoering gaan is de grote wens van de wijkraad en de daaruit voortgekomen projectgroep. Zo vroeg mogelijk in 2021 zal de projectgroep met een voorstel komen, dat (ook) de raad zal worden voorgelegd.

Hierbij merken wij op, dat ondanks dit gegeven de dorpsraden en wijken zich zo goed als dit kan zich inzetten voor de plannen. De conclusie is dat dit jaar geen aanspraak is gedaan op de reserve, en dat dit volgend jaar en het jaar daarna zeker sprake van zal zijn. Een bestemmingsreserve. Het Coronavirus heeft processen (deels) gedwarsboomd. Maar de energie zit er zeker nog in bij de dorpen en Wijk-West. De verwachting is dan ook dat volgend jaar claims worden gedaan op de reserve, en zeker ook in 2022. Hierbij wordt opgemerkt dat de bedoeling van de reserve juist is dat er meerdere jaren aanspraak op kan worden gedaan door de dorpen en wijken.

Vragen fractie DOED Politieke Avond 15 oktober 2020

Beleidsbegroting – Paragrafen

Lokale heffingen pagina 55

Bij de hondenbelasting staat kennel. Het tarief is voor 2021 € 206,62 in het overzicht opgenomen. Voor 2020 betrof dit € 182,96. In de begroting van 2020-2023 is dit niet terug te vinden.

- Is dit met terugwerkende kracht alsnog opgenomen?
- Wanneer is dit gecommuniceerd naar de kennels?

In de paragraaf lokale heffingen gemeente Duiven werd tot op heden alleen de tarieven van de 1^e en 2^e hond weergegeven. In Westervoort gaf men ook de tarieven van de kennels aan. Om zoveel mogelijk de teksten te harmoniseren is dit nu ook in Duiven vermeld. Het is dus niet zo dat er in het verleden geen sprake was aanslagoplegging van de Kennels, deze werden alleen niet genoemd in de paragraaf lokale heffingen.

- Om hoeveel kennels gaat het?
Er is sprake van 9 kennels.

Lokale heffingen Pagina 57

De waarderingskamer heeft aangegeven dat alle woningtaxaties inzak de Wet WOZ moeten zijn gewaardeerd op de nettogebruiksoppervlakte. Nu wordt er in Duiven gewaardeerd op de bruto inhoud. Dit moet voor 1 januari 2022 afgerond zijn. Vanwege de omvangrijkheid en de deadline van het project is het voornemen om de werkzaamheden uit te besteden.

- Wat zijn hier de extra kosten van? De extra kosten bedragen € 73.000, -
- Zijn deze extra kosten al meegenomen in de begroting? Ja, zijn meegenomen in de voortgangsrapportage 1^e halfjaar 2020 van 1stroom. De kosten worden verdeeld volgens de verdeelsleutel, 63% komt voor rekening van de gemeente Duiven

Lokale heffingen Pagina 59

Lijkbezorgingsrechten.

Begraafplaatsen	36.986	
Doorbelasting 1stroom.	185.491	
Totale baten.	222.477.	Dekking 25%

Begrotingsprogramma 2020-2023

Lijkbezorgingsrechten

Begraafplaatsen.	46.698	
Doorbelasting 1stroom.	94.462	
Totale baten.	141.160.	Dekking 46%

- Waar komt dit grote verschil van kosten van 1stroom vandaan? Het verschil is ontstaan door een andere manier van doorberekenen van de interne uren. In het uurtarief zijn de directe kosten en de overhead doorgerekend. Daarnaast is ook de btw-component meegenomen.
- Wat voor werkzaamheden worden hierin meegenomen? Werkzaamheden rondom de begraafplaats, werkzaamheden administratie, werkzaamheden invordering en aanslagoplegging.

Onderhoud Kapitaalgoederen Pagina 77

Voor het Onderhoud groen is een voorcalculatie voor 2021 gemaakt van € 1.401.000,-
Op de begroting van 2020-2023 staat een bedrag gecalculeerd van € 1.194.000,-

In de kennisgeving van de financiële situatie gemeente Duiven staat dat er een nieuwe aanbesteding groen onderhoud € 321.000,- per jaar extra gaat kosten vanaf 2020.

- Is het al bekend wat het bedrag van het Onderhoud groen voor Duiven voor 2020 is?
€ 1.508.533 + € 110.000 eenmalige kosten zie voorjaarsnota.
- Is de calculatie van 2020-2023 te hoog geweest waardoor het verschil van calculatie nu € 207.000,- is? In de calculatie van 2021 is de storting in de bestemmingsreserve groenrenovaties en vervanging bomen voor in totaal € 103.900 per abuis niet meegenomen.

Verbonden Partijen Pagina 89

Bij ontwikkelingen staat dezelfde tekst als in de programmabegroting 2020-2023. Moeten de jaartallen 2019 en 2020 niet aangepast worden in 2020 en 2021? Klopt. Waarschijnlijk heeft de schrijver hier oude tekst laten staan.

Bijlagen.

Berekening tarieven afvalstoffenheffing Pagina 120

Kop: Afvalstoffenheffing 2021-2024

Regel: Opbrengsten afvalaanbiedstation

In deze kolommen wordt een opbrengst genoemd van € 147.000

- Behelst dit bedrag b.v. wat een inwonende aan het loket van het afvalstation voor hun aanbieding moet afrekenen? Of gaat dit ook om andere opbrengsten? Anders zou verwacht worden dat dit niet zo'n 'stabiel' bedrag zou zijn. Of wordt er hier uitgegaan van een gemiddelde? Dit betreft de opbrengsten van het poorttarief, alsmede de opbrengst van het oud papier, metaal en afgedankte elektronica.
De verwachting zou zijn dat dit bedrag veel variabler zou zijn mede gezien dit jaar met de lange wachtrijen in Duiven tijdens Corona. (Zeer veel aanbieders) Dit jaar is een uitzonderlijk jaar. Hierdoor is 2020 niet echt als referentie meegenomen in het bepalen van de opbrengsten. Er wordt gekeken naar de opbrengsten van de afgelopen 3 jaar en de kennis van nu om de opbrengsten voor het komende jaar te bepalen.

Lokale heffingen blz. 54.

1.2. Belastingopbrengsten

	2021	2020	2020 Precario aangepast
OZB	5.819.431	5.769.029	5.769.029
Afvalstoffenheffing	2.493.831	2.052.614	2.052.614
Rioolheffing	2.479.403	2.429.184	2.429.184
Rioolaansluitrecht	0	9.055	9.055
Hondenbelasting	207.610	179.399	179.399
Toeristenbelasting	168.833	122.453	122.453
Reclamebelasting	61.500	64.313	64.313
Precariobelasting	265.027	266.069 (2019)	265.027
Lijkbezorgingsrechten	56.175	54.505	54.505
Marktgelden	7.129	95	95
Leges-omgevingsvergunning	744.854	726.994	726.994
Leges	316.309	387.233	387.233
Huuropbrengst-sport	252.296	244.092	244.092

	12.872.398	12.305.035	12.303.993
<u>Bedragen volgens de begroting</u>	12.827.542	12.060.943	

Na optelling van deze tabellen kloppen de totalen niet die in de programmabegroting staan.

Hoe worden deze tabellen gemaakt? **We maken deze tabellen in een tekstverwerkingsprogramma. De totalen die hier zijn verwerkt tellen nergens door in andere tabellen. We gaan uit van de juiste cijfers in de financiële begroting.**

Kunnen wij er wel vanuit gaan dat de rest van de berekeningen wel kloppen? **We proberen zo zorgvuldig mogelijk te werk te gaan. Vaak ook onder grote tijdsdruk. Het document wordt samengesteld door meerdere medewerkers. Het lukt niet altijd om elkaars werk te controleren.**

Vraag: Precario

Hoeveelheid meters gasleiding is afgenomen daardoor is opbrengst lager. Tabel klopt. Tarief is niet aangepast.

Aanvullende vragen over Meerjarenprogrammabegroting 2021-2024

CDA/Henk Albers

Bestemmingsreserve "Ontwikkeling A15" (blz. 127)

Tijdens de politieke avond van 15 oktober werd aangegeven dat in deze reserve ook de legesopbrengsten worden gestort. Naar aanleiding daarvan zijn er nog de volgende vragen:

- Als de legesopbrengsten van de vergunningen ten goede komen van deze reserve, worden de kosten (van de toetsing van de vergunning) dan ook ten laste van deze reserve gebracht? /Geldt dit ook voor toekomstige vergunningverlening? Zo nee (voor beide vragen), welke kosten zijn er gemoeid met de toetsing van de vergunningen? Een onderbouwde schatting volstaat ook als het niet exact is aan te geven.

De legesopbrengsten die aan de reserve zijn toegevoegd, betreffen een vooruit ontvangst van de te verwachten leges die Rijkswaterstaat moet betalen. Omdat het om vooruitbetaalde ontvangsten gaat, moeten deze middelen eigenlijk in een voorziening worden opgenomen. Dat zal in de Najaarsnota worden aangepast.

De voorziening wordt gebruikt om de in de toekomst door RWS verschuldigde leges te dekken. Op het moment dat RWS werkelijk omgevingsvergunningen aan gaat vragen, worden de daardoor verschuldigde leges aan de voorziening onttrokken. Uit deze voorziening worden niet direct uitvoeringskosten gedekt. De kosten voor het verlenen van een omgevingsvergunning worden gedekt uit het totaal van de opbrengsten. De hoogte van de leges omgevingsvergunning is afhankelijk van de bouwkosten van de aanvraag en de tarieven in de legesverordening en is dus niet direct gerelateerd aan de uitvoeringskosten.

- In 3.B.1 (blz. 39) staat onder het kopje 'Financiën' bij de laatste bullit dat er nog twee keer een bijdrage komt van Rijkswaterstaat voor het vergunningentrajact. Gaat het hier om leges voor vergunningen of een andere bijdrage?

Dit betreft een vooruitbetaalde bijdrage voor de verwachte leges voor vergunningen.

- Waarom wordt de bijdrage in een specifieke (nog niet bestaande) voorziening gestort en wat is/wordt het bestedingsdoel van die voorziening?

Dit is conform de BBV voorschriften. Vooruit ontvangen gelden waar prestaties tegen over staan dienen te worden gestort in een voorziening. Het bestedingsdoel is hierboven toegelicht. De voorziening wordt gebruikt om de leges die RWS verschuldigd is in de komende tijd te dekken.

- Hoe zeker is de betreffende bijdrage en zijn er op dit moment al uitgaven gedaan die verrekend moeten worden met die bijdrage?

De bijdrage is zeker. Er is nog geen omgevingsvergunning aangevraagd en verleend waardoor er nog niets kan worden verrekend.

Meeropbrengsten belastingen (blz. 109)

De reclamebelasting wordt hier met het inflatiecijfer geïndexeerd. Dit betreft waarschijnlijk inflatiecorrectie over de Reclamebelasting, Centrum Duiven (blz. 65). Deze wordt echter toch niet geïndexeerd?

De reclamebelasting moet inderdaad niet geïndexeerd worden. Dit zal nog worden gecorrigeerd.

Bestemmingsreserve "Burgerbegroting" (blz. 125)

Als de Raad instemt met het raadsvoorstel *Burgerbegroting: einde experiment* wijzigt het Omschreven *Doel* en *Besteding* zoals nu vermeld in de Programmabegroting. Wordt de tekst hierop dan alsnog aangepast?

De bestemming van de reserve Burgerbegroting is In het Raadsvoorstel als beslispunt opgenomen. Het Raadsvoorstel moet nog behandeld worden in de Raad. Op dit moment kan het omschreven doel daarom nog niet worden aangepast. Als er een besluit genomen is, zal het doel worden aangepast.

Voorzieningen (blz. 131)

Bij een aantal Voorzieningen wordt een inflatiecorrectie van 2% toegepast. Waarom niet de 1,8% dat als norm voor de Programmabegroting geldt? Of moet dit alsnog worden hersteld?

De inflatiecorrectie op voorzieningen is gebaseerd op een langjarig gemiddelde en wordt al jaren constant gehouden.. De indexatie van de programmabegroting is gebaseerd op een actueel percentage. Het percentage hoeft dus niet te worden hersteld.

GroenLinks/Chris Baltjes

Vragen meerjarenbegroting 2021-2024

Welke taken denkt het college, kunnen niet (meer) worden uitgevoerd door 1 stroom door de voorgestelde bezuinigingen op die organisatie?

Antwoord:

Er zijn geen (wettelijke) taken die door de besparingen bij 1Stroom niet meer kunnen worden uitgevoerd. Wel zullen (bestuurlijk) keuzes gemaakt moeten worden en prioriteiten moeten worden gesteld. Dit is op zichzelf niet nieuw. Niet alle (nieuwe) maatschappelijke vraagstukken en bestuurlijke ambities kunnen tegelijkertijd worden opgepakt.

De besparingsmaatregel met de meest zichtbare consequentie is de beperking van de openingstijden van burgerzaken en de servicebalie. De besparingsmaatregelen zien verder op herstructurering management, besparen op facilitaire kosten, rationaliseren formatieplan 1Stroom, bijstelling stelposten, garantieschaal/uitloopschaal, generatiepact afschaffen en niet volledig herbezetten generatiepact.

Een van de speerpunten genoemd onder omgeving op pagina 5 is 'Een circulaire economie dichterbij brengen'. In hoeverre kan hieraan nog invulling worden gegeven gezien de substantiële bezuiniging (63.000 euro per jaar) die wordt voorgesteld? Welke ambities moeten worden losgelaten?

Antwoord:

Wat de concrete consequenties zijn van de doorgevoerde bezuiniging van €63.000,-, laat zich gelet op het procesmatig karakter van het programma niet vertalen naar concrete meerjarige consequenties. Het is ons voornemen om participatie & communicatie in de toekomst op hetzelfde niveau te handhaven als u in 2019 en 2020 van ons gewend bent. Dit

zal evenwel consequenties hebben voor de inhuur van inhoudelijke expertise en de uitvoering van inhoudelijke onderzoeken waardoor wij er op voorhand van uitgaan dat de uitvoering van projecten getemporiseerd zal moeten worden en er prioriteiten gesteld moeten worden. Dit zal uiteindelijk impact hebben op het behalen van onze doelstelling, maar mogelijk ook op het nakomen van wettelijke verplichtingen zoals deze door het Rijk naar gemeenten gedelegeerd zijn en nog gedelegeerd worden.

Toelichting op 'procesmatig karakter van het programma'

Het programma Circulaire Economie is een samenhangend geheel van concrete projecten en activiteiten maar vooral ook (nog) abstracte processen die uiteindelijk zouden kunnen leiden tot concrete projecten en/of activiteiten.

Waar in projecten gestuurd wordt op harde beheersaspecten (tijd, geld, kwaliteit en scope) en kritische prestatie indicatoren (KPI) geformuleerd kunnen worden, moet er bij processen veel meer gestuurd worden op relatie en het samen met stakeholders (waaronder burgers) formuleren van doelstellingen vanuit verschillende belangen.

Dat laatste vergt een andere sturing waarbij het zinvol is om de participatiestrategie, als integraal onderdeel van het proces, te organiseren. Het is immers nog niet duidelijk of alle betrokkenen wel hetzelfde doel nastreven, de opgave ontwikkelt zich onvoorspelbaar, de relevante omgeving (actoren, programma's en interventies van andere overheden/partners) is continu in beweging en er is geen blauwdruk of routekaart. Het procesmatig karakter van het programma en de vaak grote externe invloed van stakeholder maakt dat dat langjarig- en concreet programmeren binnen programma CE vrijwel onmogelijk is.

Pagina 5 Bij omgeving missen wij zorg voor biodiversiteit en ruimte voor natuurinclusieve agrarische activiteit (bedrijven) landbouw/ veeteelt. Waarom wordt daar geen aandacht aan besteed?

Antwoord

In het Koersdocument Omgevingsvisie heeft ons college het grote belang van biodiversiteit onderstreept. Zie met name de hoofdstukken 4.4.7 en 5.5.4. En op de integrale visiekaart nr. 10 zien wij voor meerdere plekken in het buitengebied (koppel)kansen voor biodiversiteit & natuurontwikkeling.

Op dit moment geven wij vooral met praktische inzet uitvoering aan dit thema: denk aan het faciliteren van het recente burgerinitiatief "Groessen Duiven Loo Bloeit!" maar ook aan ons streven om ons maaibeheer ecologischer te maken. Ook bij de verdere aanpak van klimaatadaptatie zal vergroting van de biodiversiteit een belangrijke rol spelen.

Feit is wel dat onze praktische aanpak moet passen binnen de huidige, beperkte capaciteit en aanwezige budgetten. Indien uw raad een gestructureerde aanpak voorstaat met wellicht hogere ambities en dit ook in gemeentelijk beleid voor biodiversiteit wenst vast te leggen, is aanvullend krediet nodig.

Pagina 5 Speerpunt maatschappij Transformatie van maatwerk naar voorliggend..... Wat voorliggend? Wat is de inhoud hiervan? Welke invloed heeft dat op de hulpvraag van de cliënt?

Antwoord:

Onder voorliggende voorzieningen verstaan we alle voorzieningen en activiteiten waarvan de inwoner gebruik kan maken voordat er een beroep gedaan wordt op de maatwerkvoorzieningen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan ontmoetingsplekken in de wijk.

Als er goede voorliggende voorzieningen zijn, waar inwoners graag gebruik van maken, worden zij op een laagdrempelige normale manier ondersteund en hoeven ze minder gebruik te maken van de maatwerkvoorzieningen. Een goed laagdrempelig netwerk van voorliggende voorzieningen heeft ook een preventieve werking. De client kan daar met zijn hulpvraag terecht zonder een toewijzing van de gemeente, waardoor de drempel om hulp in te roepen lager wordt.

Een voorbeeld hiervan is Connection: inwoners met een psychische kwetsbaarheid kunnen elkaar ontmoeten en activiteiten met elkaar doen. Zij ondersteunen elkaar op basis van ervaringsdeskundigheid. Voor een groot deel regelen zij alles zelf. Er zijn hier nu 30 mensen aangesloten. De kwartiermaker van mikado werkt op de achtergrond mee. Door deze aanpak wordt er minder beroep gedaan op de maatwerkvoorziening.

Pagina 8 1.a.1.

"Right to challenge" is zeker nog niet rijp voor uitvoering en experiment. Toch word er al gemeld dat er de eerste helft 2021 daarmee gestart gaat worden. En er wordt ook aangekondigd om met de Participatieverordening te komen maar dan een kwartaal later. Hoe zit dat en hoe gaat dat?

Ons voorstel is niet om het Uitdaagrecht (Right to Challenge) al in te voeren per 1 januari 2021, maar om te starten met het experimenteren hiermee, zodat we er ervaring mee kunnen opdoen. Dit experimenteren is nodig om in een later stadium te kunnen adviseren over of we het Uitdaagrecht al dan niet willen opnemen in de Participatieverordening. De ervaringen die we opdoen in het experiment zullen richtinggevend worden voor de uiteindelijke kaders voor het Uitdaagrecht. Wij denken dat de voorlopige werkwijze voor de experimenteerfase voldoende kaders biedt. We hebben nu helemaal nog geen ervaring binnen onze gemeente met het Uitdaagrecht.

Wij verwachten dat we het jaar 2021 nodig zullen hebben om ervaring op te doen met het Uitdaagrecht en dat we aan het eind van 2021 een advies kunnen opstellen over de eventuele opname van het Uitdaagrecht in de Participatieverordening.

Pagina 9 1.b.2 financiën

wordt er gezegd dat in 2020 de plannen rond de aanpak voor personen met verward gedrag worden afgerond. Bij de informatieavond met de politie hadden we toch een andere indruk. Wat wordt er precies bedoeld?

Antwoord:

In juni 2020 is de 'Aanpak personen met verward gedrag' door het college vastgesteld. Dat plan wordt hier bedoeld. Nu zijn we druk bezig met de verdere uitwerking en uitvoering daarvan. Onder andere in samenwerking met de politie.

Op pagina 33 Is geen aandacht voor ontwikkelingen voor biodiversiteit en natuur inclusieve agrarische ontwikkeling. Waarom wordt daar geen aandacht aan besteed? Het is van het belang voor een aantrekkelijk buitengebied, bijvoorbeeld in het kader van recreatie.

Antwoord

Zie eerder antwoord over biodiversiteit p.5

Pagina 39 Waarom is er een bedrag opgenomen voor 2x bijdrage RWS vergunningentraject.

- Totaal € 770.250 voor de vergunningverlening en het toezicht?
- Vergunningverlening word toch gedekt door leges?
- Waarom is dit bedrag dan zo hoog?

- Heeft de raad met dit bedrag heeft ingestemd voor een specifieke voorziening.

De legesopbrengsten die aan de reserve zijn toegevoegd, betreffen een vooruit ontvangst van de te verwachten leges die Rijkswaterstaat moet betalen. Omdat het om vooruitbetaalde ontvangsten gaat, moeten deze middelen eigenlijk in een voorziening worden opgenomen. Dat zal in de Najaarsnota worden aangepast.

De voorziening wordt gebruikt om de in de toekomst door RWS verschuldigde leges te dekken. Op het moment dat RWS werkelijk omgevingsvergunningen aan gaat vragen, worden de daardoor verschuldigde leges aan de voorziening onttrokken.

Vooruit ontvangen gelden waar prestaties tegen over staan dienen te worden gestort in een voorziening. Dit is conform de BBV voorschriften.

Pagina 45 We hebben een toelichting gehad op de administratieve wijzigingen. Het heeft te maken met het hoofdstuk afvalstoffen. Wat de relatie is, is ons niet duidelijk. Wat is die relatie en waarom moet dat dan ieder jaar op de begroting komen?

Deze zomer zijn we ook nog eens meerjarig door alle voorcalculaties heen gelopen. Daarbij hebben we geconstateerd dat de opbrengsten van de afvalstoffenheffing meerjarig niet goed zijn verwerkt. Door deze administratieve correctie stijgen de opbrengsten van de afvalstoffenheffing in 2021 aanvullend ook nog met ongeveer € 320.000. Dat heeft overigens geen gevolgen voor de tariefstelling. Het betekent wel dat we in deze begroting de opbrengsten meerjarig nog bij moeten stellen en dat het saldo ten opzichte van hetgeen we in de Koersnotitie hebben gepresenteerd daardoor in alle jaren beter wordt. Dit betreft een eenmalige actie.

Pagina 59 Berekening afvalstoffenheffing. Hoe is hier het bedrag van administratieve wijziging (pagina 45) in opgenomen?

Deze zit in de totale baten verwerkt.

Pagina 57: 'Onlangs is er, in samenwerking met Involon, een onderzoek naar de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing uitgevoerd. Naar aanleiding hiervan zijn er meer salariskosten (inclusief overhead) aan de afvalstoffenheffing toegerekend. Hierdoor zijn de tarieven van 2021 voor afvalstoffenheffing verhoogd. In de verhoging is ook de inflatiecorrectie voor 2021 van 1,8% meegenomen.'

In de tabel op pagina 59 is het effect van de op pagina 57 genoemde maatregel in cijfers zichtbaar. Ter vergelijking hebben wij de tabel uit de meerjarenbegroting 2020-2023 ook toegevoegd.

Afvalstoffenheffing 2021

TV2.1 Reiniging openbaar gebied (33% van de kosten)	36.951		
TV2.1 Doorbelasting 1Stroom openbaar gebied (33% van de kosten)	98.720		
TV7.3 Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	1.282.358		
TV7.3 Opbrengsten huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	-239.795		
TV7.3 Doorbelasting 1Stroom	687.134		
TV7.3 Afvalaanbiedstation	310.111		
TV7.3 Opbrengsten afvalaanbiedstation	-147.400		
TV7.3 Lasten heffing en invordering	10.602		
TV7.3 vervangingsinvesteringen	725		
TV2.1 BTW	6.085		
TV7.3 BTW	303.804		
TV7.3 Kwijtschelding	110.000		
TV7.3 Oninbaar/leegstand	35.000		
Totale lasten		2.494.295	
TV7.3 Opbrengst belastingen	2.493.831		
Totale baten		2.493.831	
Dekking			99,98%

Bedragen in €

Afvalstoffenheffing 2020

TV2.1 Reiniging openbaar gebied (33% van de kosten)	41.808		
TV2.1 Doorbelasting 1Stroom openbaar gebied (40% van de kosten)	71.518		
TV7.3 Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	1.494.511		
TV7.3 Opbrengsten huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	-402.240		
TV7.3 Doorbelasting 1Stroom	314.899		
TV7.3 Afvalaanbiedstation	290.632		
TV7.3 Opbrengsten afvalaanbiedstation	-149.400		

TV7.3 Lasten heffing en invordering	17.791		
TV7.3 vervangingsinvesteringen	8.898		
TV2.1 BTW	6.778		
TV7.3 BTW	341.838		
TV7.3 Kwijtschelding	107.000		
TV7.3 Oninbaar/leegstand	75.000		
Totale lasten		2.219.033	
TV7.3 Opbrengst belastingen	2.218.199		
Totale baten		2.218.199	
Dekking			100%

Bedragen in €

- klopt het dat het bedrag 'huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen' in 2021 kleiner is dan in 2020? (ruim 2 ton). Het ophalen van huis aan huis afval daarmee goedkoper is geworden?
Dat klopt idd. De kosten voor de inzameling voor het PMD zijn aanzienlijk verlaagd. De zogenaamde opslagkosten zijn te komen vervallen. Hier staat tegenover dat ook de inkomsten door de wijziging van de vergoedingsystematiek is verlaagd.
- Klopt het dat de doorbelasting aan 1Stroom in 2021 met € 372.235 (118%) toeneemt ten opzichte van 2020? Wat is hiervan de reden?
Dit betreft hoofdzakelijk de kosten voor de overhead welke mogen worden doorberekend. Dit hebben we in het raadsvoorstel reeds toegelicht.

- Wat is de oorzaak dat er meer uren worden doorberekend een doorbelast aan 1Stroom in TV7.3?
Dit betreft hoofzakelijk de kosten voor de overhead welke mogen worden doorberekend. Dit hebben we in het raadsvoorstel reeds toegelicht.
- Is het rapport van Involon met de onderzoekresultaten over de afvalstoffenheffing ook voor de gemeenteraad beschikbaar? Hoe kunnen wij dit inzien?
We zullen de spreadsheet die Involon ons beschikbaar heeft gesteld om in een kostenopzet inzichtelijk te maken welke kosten we kunnen meenemen in de berekening van de leges ter inzage bij de griffie leggen.

Sinds 1 juli jl. is het besluit gescheiden inzameling van kracht in geheel Nederland. In Duiven was/is het scheiden van afval voor inwoners in hoogbouw niet goed mogelijk omdat er geen GFT containers zijn. Groen en rest zitten nu samen in de ondergrondse containers. Hoe wordt in Duiven invulling aan dit besluit gegeven?

In Duiven worden facultatief minicontainers voor GFT beschikbaar gesteld voor (hoogbouw)percelen die zijn aangesloten op een ondergrondse container voor ongescheiden rest/gft-afval én beschikken over eigen buitenruimte / uitpandige berging. De containers zijn medio december 2017 met een speciale actie daarvoor uitgezet bij de percelen die deze container hebben aangevraagd. De containers kunnen ook nu nog worden aangevraagd.

Voor de etagewoningen, zonder buitenruimte, berging is gescheiden inzameling van GFT in de meeste gevallen niet mogelijk, net als in veel gemeenten in Nederland. Verzamelvoorzieningen voor gft geven veelal overlast in termen van stank en hygiëne. Er is dus bewust voor gekozen geen aparte gezamenlijke gft-voorziening te realiseren bij ondergrondse restafvalcontainers. Dit is ook vastgelegd in de afvalstoffenverordening van de gemeente. Volgens het Besluit gescheiden inzameling mag je als gemeente uitzonderingen maken.

Met ons afvalbeleid willen we bereiken dat er zo weinig mogelijk restafval overblijft en het afval wordt gescheiden. GFT is nog een grote stroom die in het restafval zit. In het land zie je dat gemeenten nu bezig zijn met proeven voor gezamenlijke gft-inzameling bij hoogbouw. Ook in Westervoort geven we daar nu met een project invulling aan.

DOED/Karin Bouwmeister

Lijkbezorgingsrechten 2020-2021 en marktgelden 2020-2021

Tijdens de afgelopen politieke avond had ik over bovengenoemde onderwerpen vragen gesteld. Deze zijn ook netjes beantwoord maar ik zou graag de onderbouwingen van de bedragen van 1stroom van 2020 en 2021 in beide onderwerpen inzichtelijk willen hebben.

Bij de kosten voor de doorbelasting van 1Stroom naar het product lijkbezorging moet u denken aan de medewerkers van de buitendienst die onderhoudswerkzaamheden doen op de begraafplaats, de medewerker die de administratie voert van de aanvragen voor graven of urnenplaatsen, de automatiseringskosten van het administratiepakket of de kosten voor de wagentjes van de buitendienst. Het verschil in de ramingen van 2020 en 2021 komt doordat het team Beheer/Buiten in de urenverdeling heeft aangegeven dat zij meer uren besteden aan de begraafplaatsen/lijkbezorging dan in de begroting 2020 was aangegeven.

Bij de kosten voor de doorbelasting van 1Stroom naar het product markten moet u denken aan de uren van de marktmeester, de kosten van de wagens van de buitendienst voor het vervoeren van afzettingen en uren van de administratie. Ook in deze raming wordt het verschil veroorzaakt doordat er in de prognose van de urenverdeling meer uren op het product markt worden geschreven.

Ter verduidelijking:

Bij het maken van de begroting van 1stroom vragen we de teams om aan te geven aan welke producten zij hun uren in het begrotingsjaar denken te gaan besteden. Die procentuele verdeling per taakveld hanteren wij om daarmee de kosten vanuit 1stroom (zowel loonkosten als overhead) te verdelen over de taakvelden in de begroting van Duiven. In het geval van de lijkbezorging steeg de prognose van team beheer buiten van 5 naar 10%. Bij de markten om slechts 1%.

Salaris personeel primair proces

Weet jij wat het salaris personeel primair proces is? Wat valt daar allemaal onder? Wordt genoemd op blz. 141 van de programmabegroting.

Helaas is in deze tabel oude tekst blijven staan. Om een uniforme berekening voor alle gemeenten in onze provincie te hebben heeft de provincie ons gevraagd een andere berekening te maken. We hebben daarom alle kosten van 1stroom die niet rechtstreeks naar een taakveld kunnen worden doorbelast op taakveld 0.4 (Ondersteuning organisatie) gezet. Dat saldo is afgezet tegen het totaal van onze begroting. En niet meer tegen het salaris primair proces.

Rioolaansluitrecht en legestarieven

In 2020 staat dat hier nog geen berekeningen voor zijn gemaakt en dat dit bij de begroting van 2021 gaat gebeuren. Nu staat er in de begroting van 2021 dat dit in 2022 gaat gebeuren.

- Waarom wordt dit steeds doorgeschoven?
- En wat heeft dat straks voor gevolgen?

De kosten voor het aanleggen van rioolaansluitingen worden opgenomen in de grondprijs. Daarom is het niet meer legitiem om aanslagen rioolaansluitrecht op te leggen. Een voorstel om het rioolaansluitrecht af te schaffen zal binnenkort worden voorgelegd.

De herberekening van de legestarieven is een omvangrijke klus. Het kan zijn dat legestarieven moeten gaan stijgen.

pag. 139 bij Baten en Lasten

Op pag. 139 bij Baten en Lasten per taakveld staat bij **tv 0.3 beheer overige gebouwen en gronden** de bedragen € 744.321 baten en € 894.301 lasten.

Dit is een enorm verschil met vorige begroting. NI. € 184.141 baten en lasten € 321.895. Kan uitgelegd worden waar dit grote verschil vandaan komt?

Op dit taakveld worden ook de opbrengsten en kosten van het gebouw in het Vitaal Centrum (De Ogtent) opgenomen. We gaan er nog steeds van uit dat we dit gebouw kunnen verkopen. Daarom nemen we ze alleen op in de eerste jaarschijf. Vorig jaar waren deze kosten en opbrengsten niet meegenomen in de ramingen. Dat hebben we toen hersteld in de Tussenrapportage 2020. Nu hebben we de raming wel direct goed in de begroting verwerkt.

Beantwoording vragen gesteld tijdens politieke avond 15 oktober

Vraag: Op pagina 54 staat een stijging van de ozb opbrengst van 5.769.029 naar 5.819.431. Dat is minder dan de inflatiecorrectie. Wat is de verklaring?

Antwoord:

De inflatiecorrectie van 1,8% is hier nog niet in mee geteld. De stijging wordt veroorzaakt door waardestijging van de niet-woningen, uitbreidingen en verbouwingen. In eerdere jaren brachten we bovendien het bedrag voor oninbaar in mindering op de opbrengst OZB. Volgens de voorschriften mag dat niet meer, dit is nu bruto een hogere opbrengst en het oninbare bedrag boeken we via de voorziening dubieuze debiteuren af. Dit betreft ongeveer € 30.000.

Vraag: Waar stond in eerder verordeningen het tarief voor de hondenkennel genoemd?

Antwoord: Het tarief van de kennel wordt genoemd in de belastingverordening artikel 5 lid 2.

Vraag: Terwijl de tarieven voor afvalstoffenheffing stijgen dalen de kosten voor huishoudelijk afval inzamelen. Wat is hiervoor de verklaring?

Antwoord: De kosten voor de inzameling voor het PMD zijn aanzienlijk verlaagd. De zogenaamde opslagkosten zijn te komen vervallen. Hier staat tegenover dat ook de inkomsten door de wijziging van de vergoedingssystematiek is verlaagd.

Staat Geldleningen

Nr.		Leningnummer	Oorspronkelijk bedrag geldlening of voorschot
Leningen ten behoeve van de gemeente			
76a	BNG	40.87845	5.207.720
87	BNG	40.87884	5.218.472
101	BNG	40.109174	10.000.000
102	BNG	40.109840	10.000.000
103	BNG	40.110568	6.000.000
104	BNG		10.000.000
105	BNG	40,113408	10.000.000
106			10.000.000
Leningen ten behoeve van het Candeacollege			
88	BNG	40.87869	7.260.483

Begroting 2021

Datum en nr. besluit Raad	Goedkeuring	Ingangsdatum	laatste aflossing	Rente %	Restantbedrag begin dienstjaar
	24-02-1998/B&W	26-2-1998	26-02-2023	5,360%	624.926
	24-02-1998/B&W	4-3-1998	4-3-2023	5,500%	626.216
lening 5 jaar fix		16-12-2014	16-12-2019	1,400%	
lening 10 jaar gelijk		2-11-2015	2-11-2025	0,985%	5.000.000
Lening 10 jaar gelijk		21-6-2016	21-6-2016	0,430%	3.600.000
Lening 10 jaar gelijk		19-7-2018	19-7-2028	0,518%	8.000.000
Leninmg 7 jaar gelijk		16-12-2019	16-12-2026	-0,08500	8.571.429
lening 10 jaar gelijk		10-1-2021	10-1-2031	0,50000	
					26.422.571
	24-02-1998/B&W	87869	1-7-2039	6,030%	5.400.527
					5.400.527
					31.823.098

754701-856003 6039-451001 754701-456002

Lopende dienstjaar	Rente	Aflossing	Restantbedrag eindejaar
	0	208.309	416.618
	0	208.739	417.477
	0	1.000.000	4.000.000
	0	600.000	3.000.000
	0	1.000.000	7.000.000
	0	1.428.571	7.142.857
10.000.000	0		10.000.000
10.000.000	-	4.445.619	31.976.951
	-	150.176	5.250.351
-	-	150.176	5.250.351
10.000.000	-	4.595.795	37.227.302

VVD/Marco Holtes: 2B1 "Inzet op inwoners met grote afstand tot de arbeidsmarkt ", (gesteld tijdens de ronde tafel Programmabegroting)

Vraag:

blz. 25: hier worden de Liemerse KPI's genoemd.
Hoe zijn de resultaten voor Duiven?

Antwoord:

De gevraagde gegevens voor Duiven.

- Volledig zicht op de Participatiewet;

Duiven: 100%

- 331 klanten, met kans op werk, hebben in 2019 een stap voorwaarts gezet richting werk;

Duiven: 111 klanten;

- Gemiddeld 85% Liemerse klanten, met kans op werk, hadden in 2019 een activiteit richting werk;

Duiven: 85,31%

- 304 Liemerse klanten, zijn uitgestroomd richting betaald werk;

Duiven: 82 klanten;

- Volledig zicht op de duurzame uitstroom (ongeveer 80%);

Duiven: 87%

- Er is gewerkt binnen de bestaande financiële middelen.

Voor alle gemeenten.

Vragen SP Fractie Duiven inzake meerjarenbegroting 2021-2024
10 november 2020

De SP fractie heeft naar aanleiding van de meerjarenbegroting de volgende vragen:

- Welk bedrag gaat er binnen 1 stroom jaarlijks om in de inhuur van medewerkers? Bedoeld wordt alle inhuur die gezien kan worden als tijdelijk personeel. Dus alle ondersteuning op projecten (Omgevingsvisie, Woonvisie, Mobiliteit, Centrumplan, etc., etc.)
- Daarnaast willen wij graag informatie over de kosten die worden gemaakt ter vervanging van ziekte, zwangerschap en generatiepact.
- Hoe verhoudt dit bedrag zich tot benchmarkt ten aanzien van vergelijkbare gemeente en de Gemeente Zevenaar?

In de afgelopen jaren zijn de volgende bedragen in 1Stroom omgegaan betreffende inhuur:

2018	2019	2020 - prognose
2.386.417	3.277.877	2.100.000

In de administratie wordt geen onderscheid gemaakt of deze inhuur ten behoeve van generatiepact, ziekte of vacatureruimte is. Er wordt namelijk ook werk met werk gemaakt. Wanneer iemand die deeltijd werkt en er is nog een deel vacatureruimte kan dit slim worden gecombineerd om hiervoor één persoon voor in te huren.

De inzet van inhuur hangt af van het gekozen bedrijfsmodel en de lopende projecten. Daarnaast zijn gegevens van andere overheden op dit niveau niet eenvoudig beschikbaar en toegankelijk. Een benchmark is daardoor niet goed te maken en heeft een zeer beperkte toegevoegde waarde op dit onderwerp.

1Stroom werkt in de praktijk met circa 10% flexibel personeel. Deels omdat het projectenportfolio varieert in omvang en fasering en omdat door de tijd verschillende expertises worden gevraagd. Daarnaast vraagt een organisatie altijd flexibele inzet voor ziekte en verloop van personeel. Wanneer een organisatie toegroeit naar een gewenste bezetting, zoals bijvoorbeeld bij het huidige organisatieontwikkelingstraject, wordt inhuur ingezet om de benodigde flexibiliteit te waarborgen in de aanloop naar de definitieve bezetting.

Amendement Reclamebelasting

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op, dinsdag 10 november 2020,

Constaterende dat;

- Tijdens de raadsvergadering van 7 juli 2020 bij de behandeling van de "Koers naar een sluitende begroting" het besluit genomen is dat het heffingsgebied van de Reclamebelasting wordt uitgebreid;
- Het college in de Raadsvergadering van 23 september 2020 heeft toegezegd nog eens te kijken naar de mogelijkheid te kijken om het gebied van de Reclamebelasting niet uit te breiden;
- Het college de Reclamebelasting op een andere manier wil inzetten dan besloten op de Raadsvergadering van 7 juli 2020.
- De Reclamebelasting geen bezuinigingsmaatregel meer is.

Overwegende dat;

- Veel ondernemers alle zeilen bij moeten zetten om hun bedrijf overeind te houden door de gevolgen van de corona-crisis;
- De gevolgen van de corona-crisis naar verwachting nog jaren blijven bestaan.
- De Reclamebelasting niet zodanig in de begroting gebruikt wordt, dat het bedrag onderdeel uit maakt om de begroting sluitend te maken, maar voor toekomstig gebruik voor het verbeteren van het ondernemersklimaat wordt gereserveerd.
- Door het verwijderen van de uitbreiding van het heffingsgebied Reclamebelasting er geen gevolgen zijn voor de voorgestelde meerjarenbegroting gemeente Duiven 2012-2024.

Besluit

Om de maatregel "Heffingsgebied reclamebelasting uitbreiden" in bezuinigingspakket A niet door te voeren, uit bezuinigingspakket A te verwijderen, en punt 4 "De maatregel "Heffingsgebied reclamebelasting uitbreiden" in bezuinigingspakket A wel door te voeren, maar de opbrengst hiervan ten goede te laten komen aan het ondernemersklimaat" te verwijderen uit het Raadsbesluit met Zaak- en documentnummer: Z/20/071018/201477688

En gaat over tot de orde van de dag.

SP

Pro Duiven

VVD

D66

CDA

Lokaal Alternatief

PvdA

GroenLinks

DOED

AMENDEMENT

[ex art. 36 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019]

"Afvalstoffenheffing - Programmabegroting 2021-2024"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 10 november 2020;

gelezen het raadsvoorstel "Meerjarenbegroting 2021-2024 gemeente Duiven" [nummer Z/20/071018/201477674 d.d. 6 oktober 2020 en het bijbehorende concept-raadsbesluit [Z/20/071018/201477688];

overwegende dat:

- de afvalstoffenheffing een kostendekkende heffing dient te zijn, waarbij baten en lasten elkaar derhalve in evenwicht houden;
- het Diftar-systeem gebaseerd is op het principe "de vervuiler betaalt" en juist wil bevorderen dat afval/grondstoffen zo goed en effectief/efficiënt gescheiden worden door inwoners;
- de toerekening van meer salariskosten [incl. overhead, zie p. 57 van de begroting], indien de begroting gevolgd zou worden, zou leiden tot een onevenredige stijging van het vastrecht van de afvalstoffenheffing;
- de indieners van dit amendement bewust kiezen voor een verhoging van het vastrecht afvalstoffenheffing, net als bij een groot aantal andere belastingen en retributies, met 1,8% voor 2021;
- dat deze keuze onvermijdelijk betekent dat de variabele afvalstoffenheffing stijgt om het uitgangspunt van de kostendekkendheid van dit amendement te kunnen garanderen;
- dat elke variant [zie de toelichting op het amendement] een expliciete politieke keuze in zich draagt;
- dat de "inflatie"-variant het meest recht doet aan principes die door de gemeenteraad eerder gemaakt zijn, zoals het principe "de vervuiler betaalt" en het principe dat "met wortel en stok" getracht moet worden om afval/grondstoffen zo goed en effectief/efficiënt gescheiden worden door inwoners;

gelet op art. 36 van het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019,

besluit om de "Programmabegroting 2021-2024" met betrekking tot de lokale heffingen [§ 1, p. 54-62] te wijzigen:

1. Op p. 55 wordt in de tabel gewijzigd:

- Afvalstoffenheffing vastrecht: € 169,67 [tarief 2020 + 1,8%]
 - Afvalstoffenheffing variabel [indicatief]:
 - Per lediging 140 liter container restafval: € 4,98
 - Per lediging 240 liter container restafval: € 8,57
 - Per storting ondergrondse container: € 1,70
2. Derhalve in de beslispunten van het voorliggende raadsbesluit punt 1. zodanig te vervangen dat daar gelezen wordt: "De kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing te handhaven en een groter deel van de apparaatskosten toe te rekenen aan deze heffing conform de onder 1. genoemde tarieven.
3. Bij het voorstel rondom de "Verordening afvalstoffenheffing 2021" op 8 december 2020 in te stemmen met deze verordening indien:
- Het principe van de verhoging van het vastrecht afvalstoffenheffing met 1,8% [inflatiecorrectie] daarin is opgenomen;
 - De variabele tarieven - zekerheidshalve - op basis van een herberekening zijn bepaald, dusdanig dat de begrote totale inkomsten van de afvalstoffenheffing in 2021 uitkomen op € 2.493.831 [p. 54/59 begroting], rekening houdend met de parameter dat het aantal ledigingen naar verwachting af zal nemen van 12 naar 10 aanbiedingen van 140/240 liter containers per huishouden per jaar [en naar rato het aantal aanbiedingen ondergrondse stortingen, nu 35/jaar, p. 121 begroting].

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 10 november 2020.

CDA

D66

DOED

GroenLinks

Lokaal Alternatief

Pro Duiven

PvdA

SP

VVD

TOELICHTING OP HET AMENDEMENT

Inzake het amendement is op 5 november 2020 overleg gevoerd met ambtenaren van de gemeente Duiven [1Stroom] om te komen tot een goed onderbouwd amendement. Na dat overleg zijn, door betrokken ambtenaren, in totaal vier varianten doorgerekend, waarvan er één is verwerkt tot het amendement. Daarbij dienen een aantal kanttekeningen te worden gemaakt.

Indien gekozen wordt voor een verschuiving van het variabele tarief naar het vastrecht van de afvalstoffenheffing, met daarbij kostendekkendheid als uitgangspunt, moet er rekening mee gehouden worden dat er in plaats van 12 slechts 10 ledigingen per jaar per huishouden [totaal: 10.716 huishoudens in de gemeente Duiven] plaats zullen gaan vinden.¹ Dat levert op zich een besparing op van "slechts" € 33.000 [verwerkingskosten], de inzamelkosten blijven gelijk. Deze "autonome" ontwikkeling zou, bij een gelijkblijvend vastrecht, voor de variabele afvalstoffenheffing het volgende betekenen.

	Verlaging tarief
Per lediging 140 liter container restafval	€ 0,15
Per lediging 240 liter container restafval	€ 0,26
Per storting ondergrondse container	€ 0,05

In dit geval gaat dus in alle gevallen de variabele afvalstoffenheffing omlaag. Maar dit effect wordt uitsluitend bereikt indien er sprake is van een betere afvalscheiding en dus minder restafval. Die gedrags- en mentaliteitsverandering kan plaatsvinden op basis van het "draaien aan de knoppen" van het vaste en variabele tarief. In onderstaande berekeningen is niet alleen rekening gehouden met de besparing op de verwerkingskosten, maar ook met de verlaging van inkomsten door het totale aantal ledigingen [2 x 10.716 x tarief]. De concrete cijfers zijn aangeleverd door de ambtelijke organisatie om inzichtelijk te maken wat het "draaien aan de knoppen" voor consequenties heeft.

Een verhoging van het variabele tarief leidt er over het algemeen toe dat er beter gescheiden wordt en dus de hoeveelheid restafval omlaag gaat. Voor alle berekeningen en varianten is gerekend met bovengenoemde daling van het aantal ledigingen [en ook stortingen]. Hieronder worden alle vier de varianten en hun financiële basis naast elkaar gezet.

	Rond begr.	1,8%	Alt. 1	Alt. 2	Tar. 2020	
Vastrecht	€ 190,00	€ 169,67	€ 174,00	€ 180,00	€ 166,67	
Lediging 140 liter	€ 3,34	€ 4,98	€ 4,69	€ 4,10	€ 5,27	
Lediging 240 liter	€ 5,75	€ 8,57	€ 8,06	€ 7,06	€ 9,07	
Storting ondergronds	€ 1,14	€ 1,70	€ 1,60	€ 1,40	€ 1,80	

De eerste kolom geeft de optie weer die ongeveer overeenstemt met de begroting [een kleine verlaging van het vastrecht]. De tweede kolom kiest voor alleen een

¹ Er wordt in de begroting en in de berekening gerekend met "ledigingen": we kennen in de gemeente Duiven echter twee maten containers, 140 en 240 liter, elk met een eigen tarief. In beide gevallen wordt dus rekening gehouden met een afname van 2 ledigingen [van 12 naar 10] per huishouden. De storting ondergrondse container is hierbij "gemakshalve" even buiten beschouwing gelaten, omdat het grootste deel van de huishoudens een container heeft.

inflatiecorrectie op het vastrecht [en de ledigingen/stortingen] van 1,8%. De derde en vierde kolom geven een wat sterkere stijgingen dan de inflatiecorrectie [maar beduidend onder de begroting] en de laatste kolom geeft weer wat er zou gebeuren als het vastrecht gefixeerd zou worden op het tarief van 2020. Nadrukkelijk wordt nog maar eens gesteld:

- in alle gevallen wordt uitgegaan van een daling van het aantal ledigingen/stortingen [zie hierboven];
- indien er meer kosten worden toegerekend aan het variabele tarief wordt het risico hoger dat de kosten niet of niet volledig worden gedekt:² alleen de verwerkingskosten van het restafval dalen indien het aantal ledigingen daalt [de "autonome ontwikkeling"];
- bij een verhoging van het variabele tarief kan/mag verwacht worden dat er beter gescheiden wordt en derhalve minder ledigingen/stortingen plaatsvinden [schatting: 2 ledigingen minder], daarmee wordt het hierboven genoemde risico juist weer lager: het zijn "communicerende vaten".

Wij hebben in dit amendement gekozen voor de optie dat het vastrecht stijgt met de inflatiecorrectie van 1,8%. Daarmee is de maximale prikkel gegeven om beter te scheiden en zo veel mogelijk recht te doen aan het principe "de vervuiler betaalt".

² Hierboven is al aangegeven dat het om een risico gaat van ca. € 33.000, het bedrag dat wordt bespaard indien er minder restafval verwerkt hoeft te worden.

Amendement Aanpassing Bestemmingsreserve Burgerbegroting

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op, dinsdag 10 november 2020,

Constaterende dat;

- Er verder geen invulling wordt gegeven aan het experiment met de burgerbegroting;
- In de meerjarenraming 2021-2024 er geen speerpunt is opgenomen ter doorontwikkeling van de burgerbegroting;
- In de meerjarenraming 2021-2024 geen middelen geraamd zijn voor de doorontwikkeling van de burgerbegroting;
- Er definitief afgezien wordt van het invoeren van een vorm van burgerbegroting als onderdeel van de Planning en Control-cyclus in de gemeente Duiven.
- De bestemmingsreserve burgerbegroting in stand blijft, terwijl het doel van deze bestemmingsreserve niet meer klopt.

Overwegende dat;

- Er behoefte vanuit de gemeenteraad is om verder te experimenteren met andere vormen van nieuwe lokale democratie.
- De bestemmingsreserve burgerbegroting aangepast moet worden, zodat naam, doel en besteding van de reserve weer in overeenstemming zijn;

Besluit

De begroting vast te stellen met dien verstande dat aan het besluit het beslispunt 8 wordt toegevoegd:

Beslispunt 8:

De Bestemmingsreserve Burgerbegroting te hernoemen naar "Bestemmingsreserve Experimenten Democratische vernieuwingen" en het bedrag in de bestemmingsreserve (€ 33.500,-) beschikbaar te houden voor dit nieuwe doel.

Het doel van de bestemmingsreserve te veranderen in "Onze inwoners in de gelegenheid te stellen om te participeren bij experimenten rondom (lokale) democratische vernieuwingen."

De besteding van de bestemmingsreserve te veranderen in "Deze reserve is ter dekking voor de uitgaven van nieuwe experimenten rondom (lokale) democratische vernieuwingen."

En gaat over tot de orde van de dag.

SP

Pro Duiven

VVD

D66

CDA

Lokaal Alternatief

PvdA

GroenLinks

DOED

Amendement

[ex art. 37 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019]

“Verhoging hondenbelasting niet doorvoeren begroting”

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op 10 november 2020,

overwegende dat:

- Het verhogen van de hondenbelasting met € 10,- per hond, zoals opgenomen in pakket A van de koersnota een lastenverzwaring betekend voor een selecte groep inwoners van de gemeente Duiven;
- De voorgestelde begroting ten opzichte van de koersnota onverwachte meevallers laat zien;
- Het daardoor niet nodig is om de hondenbelasting verder te verhogen dan de inflatiecorrectie;

Besluit:

- Het raadbesluit met de volgende tekst aan te passen: “De maatregel “Tarief hondenbelasting verhogen met € 10 voor iedere hond” uit bezuinigingspakket A niet door te voeren.”
- Het bedrag van €25.440 voor 2021 af te dekken met de Algemene Reserve en voor 2022 en verder ten laste brengen van het begrotingsresultaat

Lokaal Alternatief VVD

CDA

SP

Groen Links

D66

Pro Duiven

PvdA

DOED

Amendement 'Reconstructie van Dorth tot Medlerstraat/Eltensestraat '

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op dinsdag 10 november 2020;

Constaterende dat:

- Het afblazen van de reconstructie van Dorth tot Medlerstraat is onderdeel van bezuinigingspakket A;
- Het amendement van 3 juli 2018 draagt het college op om een voorstel voor te leggen aan de gemeenteraad;
- In het amendement van 3 juli 2018 is voor het uitwerken van een plan een budget van € 30.000 beschikbaar gesteld met dekking uit de algemene reserve.

Overwegende dat:

- Aan de gemeenteraad is geen uitgewerkt plan of voorstel voorgelegd;
- De verkeerssituatie van de Dorth tot Medlerstraat en Eltensestraat nog steeds de nodige aandacht behoeft;
- De afgelopen periode is met omwonenden gecommuniceerd over dit onderwerp;
- Tot dusver is ongeveer € 10.000 van de € 30.000, besteed voor het uitwerken van een plan.

Is van mening dat:

- Een uitgewerkt plan alsnog voorgelegd moet worden aan de gemeenteraad;
- Het restant budget van € 20.000 ingezet moet worden om te komen tot een uitgewerkt plan;
- Er voor het vierde kwartaal 2021 een uitgewerkt plan aan de gemeenteraad zou moeten worden voorgelegd.

Besluit:

De Meerjarenbegroting 2021-2024 gemeente Duiven vast te stellen met dien verstande dat aan de zeven beslispunten een besispunt wordt toegevoegd met de tekst:

- *Instemmen met het beschikbaar stellen van een budget van € 20.000 in 2021 voor het uitwerken van een plan reconstructie Dorth tot Medlerstraat en de Eltensestraat en dit te dekken uit de algemene reserve.*

en gaat over tot de orde van de dag.

Lokaal Alternatief

CDA

VVD

PvdA

DOED

GroenLinks

D66

SP

Pro Duiven

Motie 'Heffingsgebied uitbreiding reclamebelasting'

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op dinsdag 10 november 2020,

Constateernde dat:

- in de 'Koersnotitie richting een sluitende begroting' werd voorgesteld het heffingsbied van de reclamebelasting per 2022 uit te breiden naar de bedrijventerreinen;
- de opbrengst niet specifiek werd bestemd en het dus een algemeen heffingsmiddel betrof;
- hiertegen weerstand is vanuit het MKB en Lindus;

nader overwegende dat:

- in de begroting 2021 de reclamebelasting niet meer is opgenomen; ;
- Lindus en MKB Duiven op 30 oktober 2020 schriftelijk hebben laten weten het gesprek hierover met het college aan te willen gaan;
- de noodzaak van versterking van het ondernemersklimaat in de gemeente Duiven en de financiering daarvan door partijen wordt erkend;
- ingestoken kan worden op het instellen van Bedrijfsinvesteringszones (BIZ), al dan niet per bedrijventerrein;
- de opbrengst van de uitbreiding van de reclamebelasting ten goede moet komen aan de BIZ;
- afspraken gemaakt moeten worden over bestedingsdoelen;

Roept het college op om:

- op de kortst mogelijke termijn in overleg te gaan met Lindus en MKB Duiven teneinde invoering van reclamebelasting, specifiek voor ondernemers op een bedrijvenlocatie, voor te bereiden;
- de Raad hiervoor voor 1 april 2021 te informeren over de voortgang van dit overleg.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fracties van de Gemeenteraad Duiven:

CDA

Lokaal Alternatief

VVD

PvdA

GroenLinks

SP

Pro Duiven

D66

DOED

Amendment

[ex art. 36 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019]

Het afschaffen van de extra vergoeding voor raadsleden

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op 10 november 2020. Gelezen het voorstel van college van Burgemeester en Wethouders begroting 2021 - 2024

Overwegende dat:

- De gemeente Duiven voor een forse opgave staat om de meerjarenbegroting sluitend te maken;
- Er door de raad pijnlijke maatregelen genomen worden die alle lagen van de Duivense bevolking raken;
- De gemeenteraad van mening is dat zij zelf een voorbeeldfunctie heeft;
- De extra vergoeding voor raadsleden een zogenaamd kan besluit is en de gemeenteraad er dus voor kan kiezen hiervan af te zien;

Besluit als volgt te wijzigen:

- De post 'Extra vergoeding raadsleden afschaffen' toe te voegen in het voorkeursscenario voor een bedrag van € 21.000, -
- Het bedrag van € 21.000, - als bezuiniging op te nemen in de begroting van 2021 en verder;

En gaat over tot de orde van de dag.

Lokaal Alternatief

VVD

CDA

SP

GroenLinks

D66

Pro Duiven

PvdA

DOED

Duiven
Groessen
Loo

Duiven

D66

SP

GROEN
LINKS
DUIVEN

Motie 'Mondkapjes voor minima'

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op dinsdag 10 november 2020,

Constateernde dat:

- het kabinet op 30 september 2020 het dringende advies gedaan heeft om in de strijd tegen corona mondkapjes te dragen in openbare binnenruimtes;
- instellingen, horeca en detailhandel is verzocht om een draagplicht op te nemen in hun deurbeleid;
- ook voor contactberoepen verzocht is om mondkapjes te gaan dragen;
- niet iedereen in de financiële positie is om mondkapjes aan te schaffen,

nader overwegende dat:

- het belangrijk is dat een dringend advies van de overheid opgevolgd kan worden;
- het in sommige gevallen zinnig is om mondkapjes te verstrekken om het dragen te stimuleren;
- het niet hebben van voldoende financiële middelen geen reden mag zijn om een dergelijk advies niet te kunnen opvolgen.

Roept het college op om:

- herbruikbare, van goede kwaliteit en wasbare mondkapjes beschikbaar te stellen voor minima en/of alle inwoners die in een gemeentelijk schuldhulpverleningstraject zitten;
- in overleg te gaan met anderen binnen en buiten de eigen organisatie die hier een rol in kunnen spelen

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fracties van de Gemeenteraad Duiven:

CDA

Lokaal Alternatief

VVD

PvdA

GroenLinks

SP

Pro Duiven

D66

DOED

Motie Mondkapjes voor alle inwoners vanaf 13 jaar

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op, dinsdag 10 november 2020,

Constaterende dat;

- Het Kabinet het dringend advies heeft gegeven om mondkapjes te dragen;
- Het Kabinet heeft benadrukt dat de uitwerking van het plan om inwoners tegemoet te komen met gratis mondkapjes bij de gemeente ligt;
- (Ook) in onze gemeente een toename is / nog te verwachten is van mensen die in financiële problemen komen door de gevolgen van de corona-crisis;
- Minima-gezinnen alsook inwoners die in een (gemeentelijk) schuldhulpverleningstraject zitten kunnen geen extra kosten maken gezien hun financiële situatie;
- De wegwerp-mondkapjes die nu door de gemeente worden verstrekt bij bezoek aan het gemeentehuis zijn voor eenmalig gebruik en tevens slecht voor het milieu.

Overwegende dat;

- De gezondheid van alle inwoners van de gemeente Duiven in acht genomen moet worden;
- De gemeente Duiven de plicht heeft om voor haar inwoners te zorgen;
- Het belangrijk is dat de adviezen van het kabinet opgevolgd worden om zo de verspreiding van corona tot het minimum te beperken;
- De gemeente op dit moment niet alle gezinnen in beeld heeft / kan hebben waarvan de financiële situatie dermate zorgelijk is dat deze uitgave onmogelijk is.

Verzoekt het college

- Alle inwoners van onze gemeente boven de 13 jaar een herbruikbaar en wasbaar mondk masker van goede kwaliteit per post te sturen en daar de publicatie van de Rijksoverheid (zie bijlage bij deze motie) bij te voegen die uitleg geeft over het gebruik en waar / wanneer het mondk masker gebruikt moet worden;
- De kosten hiervan mee te nemen in de opgave van de gemeente Duiven richting de Rijksoverheid in het kader van het compensatiepakket coronacrisis medeoverheden.

En gaat over tot de orde van de dag.

SP

Pro Duiven

VVD

D66

CDA

Lokaal Alternatief

PvdA

GroenLinks

DOED

2 oktober 2020

Gebruik van mondkapjes

Iedereen vanaf 13 jaar wordt geadviseerd een mondkapje te dragen in publieke binnenruimtes.
Daarnaast zijn mondkapjes op bepaalde plaatsen verplicht.

Waar draag ik een mondkapje?

Mondkapjes zijn verplicht in:

- Openbaar vervoer
- Touringcars
- Vliegtuigen

Mondkapjes worden dringend aangeraden in:

- Publieke binnenruimtes, zoals winkels, supermarkten, musea, bibliotheken, bioscopen, theaters, restaurants en benzinestations.

Zo gebruik je een mondkapje:

Gebruik alleen niet-medische mondkapjes.

Raak het mondkapje alleen met schone handen aan.

Pak het mondkapje alleen vast bij de elastieken.

Zorg dat je neus, mond en kin bedekt zijn.

Houd het mondkapje zo veel mogelijk op.

Raak het mondkapje zo min mogelijk aan.

Welke mondkapjes zijn geschikt?

- Gebruik een niet-medisch mondkapje
- Het is ook mogelijk om zelf een mondkapje te maken. Kijk op: rijksoverheid.nl/mondkapjes

Was mondkapjes van stof op 60 graden, liefst na elk gebruik.

Wegwerpmondkapje? Gooi deze weg bij het restafval.

Meer informatie over mondkapjes vind je op: rijksoverheid.nl/mondkapjes

Houd je altijd aan de basisregels:

Heb je klachten?

Blijf thuis.

Laat je testen.

Ben je ook benauwd en/of heb je hoorts? Dan moeten alle huisgenoten thuisblijven.

Werk thuis, tenzij het niet anders kan.

Houd 1,5 meter afstand.

Vermijd drukke plekken.

Was vaak je handen.

Hoest en nies in je elleboog.

Draag een mondkapje in publieke binnenruimtes.

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Meer informatie:
rijksoverheid.nl/coronavirus
of bel 0800-1351

Registratienr. Z/20/071940/201479087

Besluitenlijst van de openbare vergadering van de gemeenteraad van Duiven van 10 november 2020.

Aanwezig:

Voorzitter: de heer mr. H.B. Hieltjes

Griffier: de heer drs. W.R. Bosch

Leden: *(alfabetische volgorde)*

1. de heer H.J.M. Albers (CDA)	12. mevrouw S.H.C. Meijer-Uffing (Lokaal Alternatief)
2. de heer P.A.M. Arends (Lokaal Alternatief)	13. de heer H. Nijland (VVD)
3. de heer C.R. Baltjes (GroenLinks)	14. mevrouw B.W.A. Nooijen (GroenLinks)
4. mevrouw K.W.A. Bouwmeister-Booltink (DOED)	15. de heer A.F. Reebergen (Pro Duiven)
5. mevrouw W.C.M. Daams-van Geijn (SP)	16. de heer G.J.C. Schrijner (VVD)
6. de heer P. Dijkstra (Lokaal Alternatief)	17. de heer ing. N.J. Stam (CDA)
7. de heer em. prof. dr. J.W. Egtberts (D66)	18. de heer C.A. Veraart (SP)
8. de heer E.H. Hermsen (Lokaal Alternatief)	19. mevrouw H.J.M. Vermeer-Ernste (VVD)
9. de heer J. Knol (Lokaal Alternatief)	20. de heer J.S. Walraven (PvdA)
10. de heer C.M.M. Koning (Lokaal Alternatief)	21. de heer G.S.M. Wassing (SP)
11. de heer P.P. Koopmans (CDA)	

Tevens aanwezig zijn de wethouders H.C.M. Knuiman, T.J. Spaargaren, drs. J. Goossen en G.M. Tiedink-Koning en gemeentesecretaris de heer ing. C.J. Papjes.

Afwezig met bericht van verhindering: de raadslid de heer A.F. Reebergen (Pro Duiven).

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent om 16:45 uur de vergadering. Er zijn 20 raadsleden aanwezig. Zij gaan ermee akkoord dat de griffier namens hen de presentielijst tekent.

2. Vaststelling van de agenda.

De agenda wordt gewijzigd vastgesteld.

Agendapunt 5. "Veranderen vergaderpraktijk" wordt van de agenda afgevoerd. Er wordt bij de Agendacommissie een politieke avond (debattafel) aangevraagd.

Agendapunt 6. "Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023" wordt vandaag een bespreekstuk.

3. Lijst ingekomen stukken.

De gemeenteraad stemt unaniem in met de lijst van ingekomen stukken en de adviezen.

4. Vaststelling bestemmingsplan Engsestraat 22, Duiven.

De gemeenteraad besluit unaniem:

1. Het bestemmingsplan “Engsestraat 22, Duiven” als vervat in de bestandenset met planidentificatiecode NL.IMRO.0226.BPBUITENGEBIED024-VS01, met de bijbehorende documenten, langs elektronische weg en in analoge vorm, vast te stellen
2. Geen exploitatieplan vast te stellen als bedoeld in artikel 6.12 lid 1 en 2 Wet ruimtelijke ordening.

5. Veranderen vergaderpraktijk.

Agendapunt 5. “Veranderen vergaderpraktijk” wordt van de agenda afgevoerd. Er wordt bij de Agendacommissie een politieke avond (debattafel) aangevraagd.

6. Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023.

PvdA heeft een amendement “Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023” ingediend dat verband houdt met het amendement van LA dat bij de begroting is ingediend.

De wethouder wil in 2021 aan de slag met het amendement van LA (onderzoek) en legt dit voor aan de gemeenteraad. Toezegging is voldoende om het amendement niet in stemming te brengen; het is ingetrokken.

De gemeenteraad besluit unaniem de Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023 vast te stellen.

7. Evenementenvisie en beleid.

De gemeenteraad besluit unaniem

1. De opgestelde evenementenvisie, zoals omschreven in de bijlage vast te stellen.
2. In te stemmen met het participatieproces om tot een nieuw evenementenbeleid te komen, zoals omschreven in de bijlage.

8. Burgerbegroting: einde experiment

PvdA en D66 hebben een amendement “Burgerbegroting: einde experiment is een amendement” ingediend om beslispoint 5. *(De bestemmingsreserve burgerbegroting (groot € 33.500,-) beschikbaar te houden voor andere vormen van de nieuwe lokale democratie, zoals the Right to Challenge) weg te halen.* Het amendement wordt unaniem aangenomen:

De gemeenteraad besluit unaniem:

1. Vanaf heden geen verdere invulling te geven aan het experiment met de burgerbegroting.
2. In de meerjarenraming 2021-2024 geen speerpunt meer op te nemen ter doorontwikkeling van de burgerbegroting en daartoe dus ook geen middelen te ramen.
3. Definitief af te zien van invoeren van een vorm van burgerbegroting als onderdeel van de Planning en Control-cyclus in de gemeente Duiven.
4. Het restant van het voor 2020 voor de burgerbegroting gevoteerde budget (ter hoogte van € 62.211,90) terug te laten vloeien in de algemene middelen.

9. Meerjarenprogrammabegroting 2021-2024 gemeente Duiven

Alle partijen (behalve Pro Duiven) geven hun algemene beschouwingen en kondigen hun amendementen aan.

1. Amendement "Reclamebelasting" van PvdA, DOED, D66, VVD, CDA, GL en LA

College verzet zit niet tegen het amendement. Het amendement wordt unaniem aangenomen.

2. Amendement "Afvalstoffenheffing" D66 en GL

College wijst op risico's: (1) inkomsten kunnen teruglopen (2) en het aantal vuil dumpen kan toenemen. Het amendement wordt aangehouden tot nieuw beleid (evaluatie) 2021?

3. Amendement "Amendement Aanpassing Bestemmingsreserve Burgerbegroting" van PvdA, D66 en CDA.

College kan zich in het amendement vinden. Het amendement wordt unaniem aangenomen.

4. Amendement "Verhoging hondenbelasting niet doorvoeren begroting" VVD, LA, DOED en PvdA.

College ontraadt het amendement. Het amendement wordt aangenomen met 9 stemmen tegen (CDA, GL, SP, D66) en 10 stemmen voor (VVD, LA, DOED, PvdA). (De heer Dijkstra niet aanwezig 19 stemmen).

5. Amendement "Reconstructie van Dorth. tot Medlerstraat/ Eltensestraat" LA en GL

College zegt toe dat dit wordt opgepakt. Het amendement wordt unaniem aangenomen.

6. Amendement SP extra vergoeding raadsinkomen (eindejaars uitkering)

De heer Stam geeft een stemverklaring. (Het gaat over extra vergoeding). Het amendement wordt verworpen met 9 stemmen voor (VVD, SP, CDA) en 10 stemmen tegen (D66, LA, PvdA, DOED, GL 1 stem (Barbara Nooijen). (De heer Baltjes niet aanwezig: 19 stemmen).

Het amendement wordt verworpen met 10 tegen 9. **Het geamendeerde raadsbesluit zelf is unaniem aangenomen.**

* Toezegging dat college blijft kijken naar alle verbonden partijen als het gaat om bezuinigen.

* Woningbouw; toezegging locatie Kerkakkers 29 wordt in acht genomen.

* Motie 'Heffingsgebied uitbreiding reclamebelasting' van CDA en D66

Roept het college op om:

- op de kortst mogelijke termijn in overleg te gaan met Lindus en MKB Duiven teneinde invoering van reclamebelasting, specifiek voor ondernemers op een bedrijvenlocatie, voor te bereiden;
- de Raad hiervoor voor 1 april 2021 te informeren over de voortgang van dit overleg.

Het college is graag bereid om door te praten met partijen. De motie vraagt wel iets anders dan Lindus en MKB vragen. Laatstgenoemde vragen een vrijblijvende BIS en niet een belasting. Toezegging dat voor 1 april 2021 het gesprek aan wordt gegaan (doorpraten over ingezonden brief).

De motie wordt ingetrokken naar aanleiding van de toezegging.

10. Ingediende moties vreemd.

10b. PvdA-D66 - Motie Mondkapjes voor alle inwoners vanaf 13 jaar

Wethouder/college ontraadt de motie.

De motie wordt ingetrokken.

10a. CDA-D66-SP-GL-LA - Motie mondkapjes voor minima

De wethouder zegt toe dat het college, conform de motie, inwoners met een inkomen tot 120% van het bijstandsniveau wordt een mondkapje aangeboden (begin december). Circa 600 gezinnen (kosten € 12.000). Er komt hierover een kennisgeving aan. Er wordt ook gekeken naar of mensen in de schuldsanering ook aanspraak kunnen maken.

(Tekst motie: tekst “/of” wordt verwijderd).

Wethouder/college ontraadt de motie niet.

Tegen: VVD Voor: overige partijen.

Toezegging wethouder om speciale mondkapjes te verstrekken aan de doelgroep (minima). Wel moet het gaan om herbruikbare mondkapjes.

De motie wordt aangenomen. VVD wordt geacht tegen te hebben gestemd.

11. Sluiting.

De voorzitter sluit om 22:17 uur de vergadering.